

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ,

ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑ,

ΠΕΡΙΟΔΟΥ Β'.

Πρώτον μὲν μεταφρασθεῖσα μὲ πολλὰς προσθήκας καὶ ἐκδοθεῖσα τὸ 1836 κατὰ πρότασιν τῆς ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

Ἔπειτα δ' ἐπιδιορθωθεῖσα, καὶ κατὰ τὸ μέρος τῆς νεωτέρας Γεωγραφίας ὁλοσχερῶς συνταχθεῖσα ἐκ διαφόρων νεωτάτων Γεωγραφιῶν.

ΤΥΠΟ Ι. Π. ΚΟΚΚΩΝΗ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Ἐπηρεμημένη καὶ διορθωμένη.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

1861

2007
9.11.07

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΘΝΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

84362

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Τῆς Α'. Ἐκδόσεως.

Τὰ πρὸς παράδοσιν τῆς Γεωγραφίας στοιχειώδη συγγράμματα εἶναι ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, διότι κατ' ἔτος ἐκδίδονται πολλά ἐξ αὐτῶν. Μόλον τοῦτο, ἐπιφορτισθεὶς πρὸ τινος καιροῦ νὰ δεῖξω ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν συγγραμμάτων πρὸς χρῆσιν ἐνὸς μεγάλου καταστήματος διδασκτικοῦ, δὲν ἐδυνήθην νὰ εὑρω οὐδ' ἐν ἔχον ὅλα τὰ πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ προκειμένου σκοποῦ συμβάλλοντα. Τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν, ἂν καὶ ἐπιγράφονται Συνόψεις, περιέχουν πλήθος ἄπειρον λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος Γεωγράφοι εἶναι δυνατοὶ νὰ διατηρήσωσι ποτὲ εἰς τὴν μνήμην των· τὸ δὲ νὰ ξέλῃ, τις νὰ φορτόνη μ' αὐτάς τὴν μνήμην τοῦ μαθητοῦ, δὲν φαίνεται τόσον εὐλογον καὶ φρόνιμον· ὅλα τὰ τοιαῦτα συγγράμματα εἶναι τρόπον τινὰ ἔλεγχος, ἢ εὐρητήρια κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἀκριθῆ ὄχι ὅμως καὶ βιβλία στοιχειώδη. Ταῖς δὲ πάλιν εἶναι συγγεγραμμένα καθ' ἓν σχέδιον τόσον ἄσχημον, καὶ τόσον εἶναι ἐλλειπή, ἢ ὀλίγον πλήρη κατὰ τὸ ὅλον αὐτῶν, ὥστε δὲν δύναται τις μετὰ πεποιθήσεως νὰ τὰ προβάλλῃ εἰς τοὺς μαθητάς. Εἰς αὐτὰ τὸ κοσμογραφικὸν μέρος ἢ παρελείφθη ὀλοτελῶς, ἢ δὲν εὐστοχήθη. Περὶ φυσικῆς Γεωγραφίας δὲν εὐρίσκει τις τίποτε λόγου ἄξιον· περὶ δὲ τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας δὲν ἀναφέρεται οὐδὲ τὸ παραμικρόν.

Μ' ἐφάνη γενικῶς, ὅτι οἱ συγγράφαντες τὰ τοιαῦτα βιβλία δὲν εὐστόχησαν τὸν κύριον σκοπὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀποβλέψῃ τις, διὰ νὰ συντάξῃ στοιχειώδη πραγματεία ν γεωγραφίας. Δὲν φαίνονται νὰ ἐστοχάσθησαν, ὅτι δὲν διδάσκωμεν ποσῶς τὴν Γεωγραφίαν τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ τοὺς δείχνωμεν μόνον τὸν τρόπον, πῶς νὰ τὴν μάθωσι. Διότι ἡ Γεωγραφία, συγκειμένη σχεδὸν ὅλη ἀπὸ ἀντικείμενα ἢ μεμονωμένα ἀπ' ἀλλήλων, ἢ τοῦλάχιστον μὴ ὄντα συνδεδεμένα πρὸς ἀλλήλα, καθ' ὃν τρόπον εἶναι τὰ ἄλλων τινῶν ἐπιστημῶν, φαίνεται ὅτι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἔργον μνήμης. Μανθάνεται ἡ Γεωγραφία διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἱστορίας καὶ

τῶν περιηγήσεων· ἐπομένως ὅλον τὸ χρέος τοῦ διδάσκοντος πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸν μαθητὴν ἱκανὸν, νὰ μάθῃ ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ μετέπειτα τὴν Γεωγραφίαν, τουτέστι νὰ ὠφελῆται ἀπὸ τὰς ἀναγνώσεις του.

Διὰ τὴν φθάσιν δὲ εἰς τοῦτο, πρέπει νὰ παραστήσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς συντόμως τὸ ὅλον τῆς Γεωγραφίας· νὰ τοῖς δείξῃ τὰ κυριώτερα καὶ τὰ ἔξοχα, οὕτως εἰπεῖν, αὐτῆς σημεῖα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἔχωσιν αὐτοὶ ἐνώπιόν των ἓν εἶδος πίνακος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλουν ἔρχεσθαι ἀλληλοδιαδόχως νὰ κατατάσσονται καὶ νὰ προσηλώνονται ὅλαι αἱ λεπτομερεῖς γνώσεις, τὰς ὁποίας πλεόν ἐκτεταμέναι καὶ βαθύτεραι μελέται θέλουν χορηγήσει εἰς αὐτούς.

Ἐπεταὶ λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὅτι ἓν καλὸν βιβλίον στοιχειώδους Γεωγραφίας πρέπει νὰ ἦναι σχέδιον, ὅπου εὐρίσκονται διαγεγραμμένα καὶ σημειωμένα τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκάστου μέρους τῆς Γεωγραφίας. Τὸ τοιοῦτον βιβλίον πρέπει νὰ παρουσιάζῃ ἓν ὅλον διδασκαλίας ἀπηρτισμένον καὶ ἀρκετὸν, ὅταν ὑποθέσωμεν, ὅτι οἱ μαθηταὶ δὲν θέλουν ἐμπορέσει νὰ προχωρήσωσιν εἰς ἀνώτερα μαθήματα γεωγραφικὰ, καὶ καλὸν ἐν ταύτῳ νὰ χρησιμεύῃ ὡς κείμενον εἰς ἀναπτύξεις ἐπιωφελεῖς, ἂν ὁ διδάσκαλος ἔχῃ καιρὸν ἢ τοὺς τρόπους νὰ κάμῃ αὐτάς.

Τοιαύτην ἔννοιαν μ' ἔφερον εἰς τὸν νοῦν ἢ ἀπὸ τινῶν χρόνων πείρα περὶ μιᾶς στοιχειώδους πραγματείας Γεωγραφικῆς, καὶ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔβαλα εἰς πρᾶξιν συντάξας τὸ παρὸν βιβλίον.

Εἶναι δὲ διηρημένον εἰς δύο μέρη, καὶ ἕκαστον τούτων ὑποδιηρημένον εἰς δύο βιβλία. Τὸ πρῶτον βιβλίον τοῦ πρώτου μέρους πραγματεύεται περὶ τῶν κυριωτέρων σχέσεων τῆς Γῆς πρὸς τὸν λοιπὸν Κόσμον· τοῦτο δὲ παρημέλησαν οἱ πρό ἐμοῦ πλειότερον εἰς τὰ στοιχειώδη συγγράμματα. Καὶ μὲν, διαλαμβάνουσιν ὀλίγα τινὰ περὶ σφαιράς, ἀλλ' αἱ θεμελιώδεις γνώσεις, οἷον αἱ περὶ μήκους καὶ πλάτους, εἶναι τόσον ἀτελεῶς ἐκτεθειμέναι, ὥστε οἱ μαθηταὶ δὲν εἶναι καλοὶ νὰ ἐννοήσωσι τίποτε εἰς αὐτά.

Ἀφ' ἧ δώσω τὰς πλεόν εὐλήπτους ἀποδείξεις περὶ τῆς σφαιρικότητος τῆς Γῆς, χειραγωγῶ ἔπειτα κατὰ μικρὸν τὸν μαθητὴν εἰς τὴν ἔννοιαν τὴν περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς σφαιράς, περὶ τοῦ κατὰ τοὺς Πόλους πεισμοῦ αὐτῆς· ἔπειτα εἰς ἐξηγήσιν ἀπλουστάτην τῶν κύκλων, οἵτινες διαιροῦσιν αὐτήν· καὶ τέλος εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ μήκους καὶ πλάτους καὶ τῶν τρόπων, δι' ὧν προσδιορίζονται αὐτά. Αὐταὶ δὲ αἱ γνώσεις

είναι ἀναγκαιοτάται, διὰ νὰ καταλάβῃ τις καλῶς τὴν Γεωγραφίαν.

Ἀπὸ τὰς πρώτας ταύτας γνώσεις μεταβαίνω ἔπειτα εἰς τὴν ἐξηγήσιν, τῶν ὁποίων ἔχει σχέσεων ἡ Γῆ μὲ τὰ οὐράνια σώματα. Τὰ ὀνόματα, αἱ διαστάσεις, τὸ σχῆμα, αἱ ἀποστάσεις, αἱ κινήσεις τῆς περιστροφῆς καὶ τῆς περιφορᾶς τῶν σωμάτων τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, εἶναι ὅλα πράγματα, καὶ ὅποια ὁ μαθητὴς δύναται νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ κρατήσῃ καλλιστα εἰς τὴν μνήμην του. Δὲν ἔχει χρεῖαν πρὸς τοῦτο εἰμὴ τῆς φυσικῆς ἐκείνης Γεωμετρίας, ἡ ὅποια ἐνυπάρχει εἰς ὅλους τοὺς ὀρθοὺς νόας.

Πρὸς τὴν ἐκλόγην δὲ τῶν ἀντικειμένων, ὅσα παρουσιάζω εἰς τὴν κατάληψιν καὶ τὴν μνήμην τοῦ μαθητοῦ, ἐσκόπευσα κυρίως νὰ καταστήσω αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ἐννοήσῃ τὰ στοιχεῖα τῆς Χρονολογίας, δίχως τῶν ὁποίων βάσιμος διδασκαλία τῆς ἱστορίας δὲν δύναται νὰ γένη. Αὐτὰ δὲ τὰ στοιχεῖα πάντοτε παραβλέπονται ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τῆς ἱστορίας· καὶ τὸ αἴτιον τούτου εἶναι, διότι οἱ ἀκρωμένοι αὐτοὺς, μὴ ὄντες ἱκανοὶ νὰ ἐννοήσωσι τὰς ἀπλουστάτας περὶ μηνολογίου ἰδέας, δὲν δύνανται νὰ καταλάβωσι τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα. Ἄλλ' ἐγὼ διὰ νὰ διορθώσω τὸ σφάλμα τοῦτο παρέστησα εἰς τὸ δευτέρον τμήμα τοῦ πρώτου βιβλίου τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατάληψιν τῆς Χρονολογίας, οἷον τὰς περιόδους τῶν ἡρῶν τοῦ ἔτους καὶ τῶν ἡμερῶν, τὰς γινόμενας ἀπὸ τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν τῆς Γῆς, τοὺς διαφόρους ἑνιαυτοὺς, τὰς σεληνιακὰς περιόδους τὰς εἰς χρῆσιν τῆς Χρονολογίας, ἕως καὶ τὴν ὀπισθοπόρησιν τῶν ἀπλανῶν προερχομένην ἀπὸ τὴν προήγησιν.

Κατόπιν τούτων ἄρχεται ἡ Γεωγραφικὴ ὀνοματολογία. Ἄλλα πρὶν ἔμβω εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Γεωγραφίας, ἐστοχάσθην, ὅτι ἔπρεπε νὰ δύνανται οἱ μαθηταὶ νὰ περιλαμβάνωσιν ὑπὸ μίαν ἐποπτεῖαν τὰς μεγάλας διαιρέσεις τῆς σφαίρας, καὶ νὰ γνωρίζωσι τὰ ὀνόματα τῶν θαλασσῶν, ὀρέων, ποταμῶν, λιμνῶν κ. λ. Διὰ νὰ μετριάσω ὀμως τὴν ξηρότητα αὐτῆς τῆς ὀνοματολογίας, τὴν ὁποίαν καὶ ὅσπου ἠδυνήθην συνέτεμα, τὴν ἀνέμιξα μὲ διηγήσεις ἀπλουστάτας καὶ ἀναγκαιοτάτας, οἷον τὰς περὶ ἀτμοσφαίρας, περὶ φύχους, περὶ ὀρέων, ἀνέμων, ναυτικῆς πυξίδος, περὶ φύσεως τῶν γαιῶν, περὶ κατατάξεως τῶν προϊόντων τῆς ὑδρογείου σφαίρας, περὶ κινήσεως τῶν θαλασσῶν κ. λ. Ἐπεμελήθην, ὥστε αἱ γνώσεις αὗται, μεμονωμένοι ἀπὸ τὸ ἐπισημονικὸν σύ-

στημα, εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκουσι, νὰ ἦναι ἰκανῶς σαφεῖς ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ ἐνταυτῷ ἰκανῶς περιέργοι καὶ δελτικαὶ, ὥστε νὰ τὰς μανθάνῃ εὐχαρίστως ὁ μαθητὴς, καὶ νὰ τὰς κρατῇ εὐκόλως εἰς τὴν μνήμην του.

Τὸ δευτέρον μέρος περιέχει παρομοίως δύο βιβλία, ἐξ ὧν τὸ μὲν διαλαμβάνει περὶ τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας· τὸ δὲ, περὶ τῆς νεωτέρας· καὶ εἰς τὰς δύο δὲ προεταξά τινας γνώσεις περὶ τῶν διαφόρων φυλῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, περὶ τοῦ πληθῆους τῶν κατοίκων τῆς Γῆς, περὶ διαφόρων γλωσσῶν, θρησκειῶν, πολιτειῶν, βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ κτλ.

Ἡ ἀρχαία Γεωγραφία, συνιστῶσα τὸ πρῶτον βιβλίον, περιωρίσθη ἕως εἰς 32 σελίδας (διπλασίας εἰς τὴν μετάφρ.) καὶ ὅμως περιέχει περὶ ἐκάστου τόπου ἐν ὀνοματολόγιον ὀρθετὰ ἐκτεταμένον. Οἱ μαθηταὶ δέλουν κρατεῖ εὐκόλως εἰς τὴν μνήμην των αὐτὸ τὸ ὀνοματολόγιον, ἐὰν γένη φροντίς μόνον, πῶς νὰ ἔχωσι πάντοτε ὑπ' ἔψιν ἓνα πίνακα (1). Εἰς τὰ παλαιὰ ὀνόματα ἔταξα τὰ ἀντικρίζοντα εἰς αὐτὰ νέα ἐν παρενθέσει· οἷον Δελφοὶ (Καστρί), τὰ ὅποια ἀμφοτέρω πρέπει συγχρόνως νὰ μανθάνωσιν οἱ μαθηταὶ· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ βαρύνω τὸ μνημονικὴν αὐτῶν, ἐφρόντισα εἰς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα νὰ μὴ προσδέτω τὸ νεώτερον, πᾶρξ ὅταν τοῦτο τὸ τελευταῖον σημαίνει κανένα ὅπως οὖν μεγάλον τόπον. Ἄν ἔμως μία πόλις ἀρχαία ἀντικρίζῃ τὴν σήμερον εἰς κανένα μικρὸν καὶ ἀσήμαντον τόπον, τοῦτου τ' ὄνομα ἀπασιωπᾶται (2).

Δαλῶν δὲ περὶ τῆς νέας Γεωγραφ. ἔκμα τὸ αὐτὸ, βάλων ἐν παρενθέσει καὶ τὸ παλαιὸν ὄνομα· οἷον Καφᾶς (Θεοδοσία)· ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ἦναι ἰκανῶς γνωστὸν.

Εἰς τὴν περιγραφὴν δὲ ἐκάστου τόπου περιωρίσθην ν' ἀναφέρω τὰς κυριωτέρας διαιρέσεις καὶ πόλεις αὐτῶ, ἀναμειγνύων εἰς τὸ

(1) Οἱ Γεωγραφικοὶ Πίνακες, οἵτινες εἶναι ἀναγκαῖοι εἰς τὸν μαθητὴν, διὰ νὰ σπουδάσῃ τὸ παρὸν στοιχειῶδες μάθημα, εἶναι οἱ ἑξῆς· Εἰς περιέχων τὰ δύο ἡμισφαίρια καὶ ὀνομαζόμενος Πίναξ ἐπιπεδοσφαιρῶν mappemonde. 4 Παρυστήνοντες τὰ 4 μέρη τοῦ κόσμου. 2 Παρυστήνοντες ὁ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, καὶ ὁ ἕτερος τὴν ἀρχαίαν Ἰταλίαν. — Εἰς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δύο σχολαστικαὶ Ἄτλαντες καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων ὁ Πίναξ, ἐκδοθέντες ὑπὸ Γ. Θ. Παγώντος ἀκούσιν εἰς τοὺς διδασκαμένους τὴν παρούσαν Γεωγραφίαν· διὰ δὲ τὴν ἀρχαίαν χρησιμεύει ὁ Ἄτλας ὑπὸ Δ. Μαυροκορδάτου ἐκδοθείς τὸ 1841 ἐν Ἀθήναις. Ὁ Μ.

(2) Εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἀρχαίων πόλεων τῆς Ἑλλάδος ἡμεῖς ἐκάμαμεν ἐξαίρεσιν· διότι, διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν θέσιν αὐτῶν, ὅπου εἶχομεν τὴν βεβαίωσιν, μᾶς ἐφάνη εὐλογον νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸ νέον ὄνομα τοῦ νῦν χωρίου, τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν, καὶ ἂν ἦναι μικρὸν καὶ ἀσήμαντον. Ὁ Μ.

ὄνοματολόγιον ἐκάστου, μάλιστα εἰς τὰ περὶ Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ τῶν νήσων τοῦ μεγάλου Ὀκεανοῦ, ἰδιά τινα γνωρίσματα, χαρακτηριστικά καὶ κινούμενα τὴν προσοχὴν (1).

Ἡ περιγραφή τῆς Γαλλίας μόνης παρουσιάζει ἕν πλέον ἐκτεταμένον ὄνοματολόγιον. Ἐνα πίνακα παραστήνοντα τῶν παλαιῶν διοικήσεων τὸ ἀντίκρισμα μὲ τὰς νέας ἐπαρχίας καὶ τὰς πρωτεύουσας αὐτῶν, πρέπει νὰ μάθωσιν οἱ μαθηταὶ κατὰ γράμμα· ἀλλὰ πρὶν τούτου πρέπει νὰ παρατηρήσωσι μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τοῦ Γεωγρ. πίνακος τὰ ὀνόματα τῶν ποταμῶν, τῶν ὀρέων καὶ ἄλλων φυσικῶν σημείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώθη ἡ νέα ὀνοματοθεσία τῶν ἐπαρχιῶν (2).

Ἐμπορεῖ τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ὅλοι οἱ παράγραφοι τοῦ βιβλίου κάμνουσι ἰσάριθμα ἄρθρα ἠριθμημένα· τοῦτο δ' εἶναι νεωτερισμὸς εἰς τὸ εἶδος τῶν τοιούτων συγγραμμάτων. Ἄλλ' ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ γένη παραδεκτὸν δι' ὅλα χωρὶς ἐξαιρέσεως τὰ στοιχειώδη βιβλία· καὶ μάλιστα ὅτε αὐτὰ εἶναι συντεταγμένα κατὰ τι μεθοδικὸν σχέδιον, ἀνάλογον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐγὼ παρουσιάζω τὴν σήμερον (3).

Καὶ τῷ ὄντι, αἱ περιεχόμενα εἰς αὐτὸ γνώσεις, ἀν καὶ δὲν ἦναι συνδεδεμένα· σφικτὰ διὰ μιᾶς ἀλύσου ἐπιστημονικῆς, συγκρατοῦνται ὅμως συνάλληλαι. Αἱ ἐπόμενα ἀνακαλοῦσι τὰς προηγουμένας, ἢ ὑποθέτουσι τὴν γνώσιν αὐτῶν· ἐνδιαφέρου εἶναι λοιπὸν τὸ νὰ βοηθῆται εἰς καθὲν βῆμα τὸ μνημονικὸν τοῦ μαθητοῦ. Ὅταν ἕν τι προειρημένον ἐπανέρχεται εἰς τὸν λόγον, εἶναι καλὸν νὰ παραπέμπηται ὁ μαθητῆς, δι' ἀριθμὸν παρεντιθεμένου, εἰς τὸν παράγραφον, ὅπου αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον κατὰ πρῶτον παρεστήθη μὲ πλειοτέραν λεπτομέρειαν. Οὕτω δὲ ὁ μαθητῆς, καθ' ὅσον προχωρῇ, ἀναγκάζεται ἀδιακόπως ν' ἀνακαλῆ εἰς τὴν μνήμην του ἐπαναλαμβάνων τὰς γνώσεις, ὅσαι τυχόν τοῦ διέφυγον· ὥστε φθάνων εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος

(1) Εἰς τὴν παρουσαν ἐκδοσιν προσετέθησαν ἐκτενέστερα τοιαῦτα γνωρίσματα καὶ ἀποχρηστικὰ κινούμενα τὴν προσοχὴν (ἴδε κατωτέρω). Ο Μ.

(2) Ἡμεῖς μεταφράσαντες δι' Ἑλλήνας τὴν Γεωγραφίον τούτην ἐπιτοχώσαμεν νὰ λαλησώμεν ἐκτενέστερον εἰς τὰ περὶ πολιῆς καὶ νῆας Ἑλλάδος, παραλείποντες τὸ ἐκτεταμένον ὄνοματολόγιον τῆς Γαλλίας καὶ τὰς παλαιὰς οὐτῆς διοικήσεις. Ὅτι δ' ὁ συγγραφεὺς παραγγέλλει εἰς τοὺς ἀρθευεῖς τοῦ μαθητοῦ, τὸ αὐτὸ συμβουλευόμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τοὺς ἰδικούς μας περὶ τῆς ἰδιαίτης προσοχῆς, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δώσωσιν εἰς τὰ τῆς πολιῆς καὶ νῆας Ἑλλάδος ὀνόματα, εἰς τὰ τῶν ἐπαρχιῶν, ὀρέων, ὀρέων, ποταμῶν κλ. τὰ ὅποια ἀπὸ στήθους καὶ αὐτοῦ ἐξέειπεν πρέπει νὰ μνησθῶσιν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀνω βιβλίον Ἀτλαντα τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου. Ο Μ.

(3) Ἡ εὐχὴ τοῦ συγγραφεῖς ἐξεπληρώθη, διότι κατὰ τὸ σχέδιον αὐτοῦ εἶναι νῦν συντεταγμένα τὰ περὶ Γεωγραφίας παραδεξιμένα εἰς τὴν Γαλλίαν διδασκατικὰ βιβλία. Ο Μ.

συγγραμματοῦ ἐξεύρει, ὅσα τῶ εἶναι ἀναγκαῖα νὰ ἐξεύρη διὰ ν' ἀναγινώσκῃ, ἢ νὰ σπουδάζῃ μὲ καρπὸν τὴν παλαιὰν καὶ νέαν ἱστορίαν, καὶ τὰς διηγήσεις τῶν περιηγητῶν· διότι γνωρίζει ἐντελῶς τὸ ὅλον καὶ τὰς κυριωτέρας λεπτομερείας τῆς Γεωγραφίας.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ.

Τὴν παροῦσαν στοιχειώδη Γεωγραφίαν ἐστοχάσθην νὰ μεταφράσω καὶ νὰ προτείνω εἰς τὴν ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπὴν, ὡς χρήσιμον εἰς τὰς μαθητὰς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, οἵτινες μαθόντες τὰ στοιχειωδέστατα καὶ ἀναγκαιότατα τῆς πολιτικῆς Γεωγραφίας εἰς τὰ δημοτ. σχολεῖα, ἔχουσι χρεῖαν ν' ἀποκτήσωσι τελειότερας καὶ ἐκτενεστέρας γνώσεις ταύτης τῆς ἐπιστήμης. Οἱ δὲ λόγοι οἱ ὑπστηρίζοντες τὴν ἐκλογὴν τοῦ παρόντος πονήματος καταφαίνονται εἰς τὴν εἰδοποίησιν τοῦ συγγραφέως, καὶ προσέτι καὶ εἰς αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος.

Ἡ μετάφρασις ἔγινε πιστὴ καὶ ἀκριβὴς, ὥστε νὰ φυλαχθῇ τὸ ὕφος τοῦ ἐκφράζεσθαι καὶ ὁ τρόπος τοῦ συλλογίζεσθαι τοῦ συγγραφέως· παράφρασις δ' ἔγινεν, ὅπου ἢ κατὰ λέξιν μετάφρασις ἐφαίνετο σκοτεινὴ, ἢ ὅλως ἀντιθαίνουσα εἰς τοὺς ἰδιωτισμούς τῆς γλώσσης μας. Εἰς τὰ τῆς νεωτέρας γεωγραφίας ἔκαμα τινὰς τροποποιήσεις εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, εἰς ὅσα ἔγειναν πολιτικαὶ μεταβολαί, ἀφ' οὗ καιροῦ συνετάχθη τὸ βιβλίον. Εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν γεωγραφίαν ἐπρόσθεσα πολλὰ, καὶ μάλιστα τὰ τῆς κυρίως ἀρχαίας Ἑλλάδος καθὼς καὶ τῆς σημερινῆς συνετάχθη ἡ Γεωγραφία ἐξ ὀλοκλήρου εἰς χωριστὰ κεφάλαια. Ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν ξένων τόπων, πόλεων κτλ. τὰ μὲν ἀρχαῖα ἔλαβον ἀπὸ τοῖς ἀρχαίους μας Γεωγράφους, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τὸν Στράβωνα· τὰ δὲ νεωτέρα μετέφρασα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν φωνὴν, δώσας εἰς αὐτὰ μίαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν καταλήξεων, ἥτις βοηθεῖ κάλλιον εἰς τὴν εὐκολωτέραν ἀναγνώρισιν τοῦ μεταφρασθέντος ὀνόματος.

Τὰ ἀνωτέρω ἐξετέθησαν εἰς τὴν πρώτην ἔκδοσιν τῆς παρούσης Γεωγραφίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ προσέσω καὶ τὰ ἐξῆς πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν τῶν ἀναγνῶστων ἀποβλέποντα τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν. Κατὰ πρῶτον τὸ βιβλίον συνετάχθη καὶ ἐξεδόθη παρὰ τοῦ συγγραφέως Γαλλιστί κατὰ τὸ 1819· κατὰ δὲ τὸ 1836 ἐδημοσιεύθη ἡ μετάφρασις μὲ τὰς

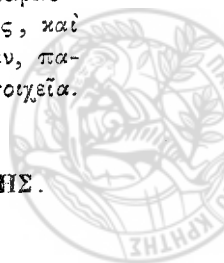
κρθείσας τότε ἀναγκαίως προσθήκας εἰς τε τὴν Ἀρχαίαν Γεωγραφίαν καὶ εἰς τὴν Νεωτέραν. Ἄλλ' ἔτιοτε καὶ αἱ ἐπιβουλοῦσαι πολιτικαὶ μεταβολαί, μάλιστα εἰς τὸ νέον ἡμισφαίριον, καὶ νέαι γενόμεναι ἀνακαλύψεις ἢ καὶ ἀκριβέστεραι πληροφορίαὶ συλλεχθεῖσαι, καθίστανον ἀτελὲς τὸ σύγγραμμα, καὶ μὴ κατάλληλον ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, πρὸς ὃν ἐδιωρίζετο. Ἐκτὸς τοῦτου ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ ἄλλην τακτικὴν διδασκαλίαν εἰς τὰ περὶ πολιτικῆς Γεωγραφίας δὲν λαμβάνουσιν, ἐφαίνεται τὸ βιβλίον μὴ πλῆρες ὡς πρὸς τὴν ὕλην, ἃν καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως ἦτο κατάλληλον· ὅθεν εἰς δευτέραν ἔκδοσιν ἔπρεπε νὰ μεταρρυθμηθῇ ἡ ὕλη ἐπὶ τὸ πληρέστερον· τοῦτο δ' ἐγένετο εἰς τὴν παρούσαν. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον μέρος περιέχον τὴν Μαθηματικὴν καὶ Φυσικὴν Γεωγραφίαν ἐγένοντο ὀλίγαι μεταρρυθμίσεις καὶ προσθήκαι· ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου εἰς μὲν τὸ πρῶτον βιβλίον περιέχον τὴν ἀρχαίαν Γεωγραφίαν ἐγένετο περισσοτέρα ἀκριβολογία μάλιστα εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος· τὸ δὲ δεύτερον, διαλαμβάνον περὶ τῶν τῆς νεωτέρας Γεωγραφίας, μετεποιήθη ὅλως, ἐκ νέου συνταχθὲν κατὰ νεωτάτας Γεωγραφίας ἐκδεδομένης τὸ 1845. Ὅλων τῶν Ἡπειρῶν ἢ περιγραφῆ οὔσα τὸ πρῶτον πολὺ συνεπτυγμένη καὶ ἀτελής, ἀνεπτύχθη ἐξηκριθωμένως κατὰ τὴν νῦν διαίρεσιν τῶν ἐπικρατειῶν, διαλαβοῦσα καὶ περὶ τῆς Φυσικῆς Γεωγραφίας ἐκάστης ἰδίως, περὶ τῶν προϊόντων, τῆς βιομηχανίας, τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν μέσων τῶν συντεινόντων εἰς τὴν πρόοδον αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ἱστορικοῦ ἐκάστου ἔθνους συνοπτικώτατα· ὥστε τὰ περὶ πολιτικῆς Γεωγραφίας ἐκτεθέντα εἰς τὴν παρούσαν ἔκδοσιν ὑπερβαίνουν κατὰ τὸ διπλάσιον τὰ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει, ἃν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν παραγράφων ἐτήρηθη σχεδὸν ὁ αὐτὸς διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν παραπομπῶν. Οὕτω δὲ ὁ μαθητῆς ἀποφεύγων τὴν ἀηδίαν τοῦ ξηροῦ ὀνοματολογίου κατανατᾷ, ὡς λέγει καὶ ὁ συγγραφεὺς, ν' ἀποκτήσῃ τὰς κυριώτερας γεωγραφικὰς γνώσεις περὶ τε τῆς Γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων, καὶ τὰς χρησιμώτερας εἰς τε τὴν κατάληψιν τῆς Γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων, καὶ τὰς χρησιμώτερας εἰς τε τὴν κατάληψιν τῆς ἱστορίας καὶ εἰς τὴν μελέτην ἰκτενεστέρων περὶ Γεωγραφίας πραγματειῶν. Τὸν δὲ τρόπον τῆς ἐκθέσεως ἐτήρησα τὸν αὐτὸν, ἐπαυξήσας τὸ ποικίλον διὰ τε ἱστορικῶν διηγήσεων καὶ ἄλλων περιέργων περιστάσεων πρὸς διέγερσιν τῆς περιεργείας τῶν μαθητῶν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς μνήμης αὐτῶν, προετραπίτην δ' εἰς τοῦτο ἰδῶν, ὅτι καὶ τὰ νεώτατα διδακτικὰ περὶ Γεωγραφίας Γαλλικὰ βιβλία εἶναι συνεταγμένα κατὰ τὸν αὐτὸν

τρόπον, ὃν ἀπ' ἀρχῆς κατέδειξεν ὁ Γάλλος συγγραφεὺς τῆς παρούσης πραγματείας. Ἐὰν δὲ ἡ πρώτη ἔκδοσις ἔτυχε καλῆς ὑποδοχῆς, ὥστε καὶ παρὰ τὴν γνώσιν ἡμῶν νὰ μετατυπωθῆ, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ παροῦσα, κατασταθεῖσα νῦν πληρესτέρα, θέλει τύχει καὶ εὐμενεστέρας ὑποδοχῆς, ὡς ἐπωφελεστέρα.

Ἡ δὲ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας εἶναι ἀφελίμον νὰ γίνηται κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον, καθ' ἣν γίνεται εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα· ἡ δὲ μέθοδος αὕτη εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς τὴν ἐπὶ τούτου συντεταγμένην τῆς Α'. περιόδου Μικρὰν Γεωγραφίαν, Φυσικομαθηματικὴν καὶ Πολιτικὴν, εἰς δύο τμήματα ἐκδεδομένην. Οἱ μαθηταί, οἱ περὶ πάντας τὰ προπαιδευτικὰ μαθήματα, καὶ λαβόντες τακτικὰ ἀπολυτήρια, δύνανται κάλλιστα νὰ διδαχθῶσι τὴν παροῦσαν, ἀρχίζοντες εἴτε ἀπὸ τὴν Κοσμογραφίαν, εἴτε ἀπὸ τὴν νεωτέραν Πολιτικὴν Γεωγραφίαν. Οἱ μὴ δεδιδαγμένοι ὅμως εἰς δημοτ. σχολεῖα συμφέρει νὰ διδάσκωνται προγυμναστικῶς, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα μαθητεύσειώς των, τὴν εἰς ἐκεῖνα παραδιδομένην, ἢ τοῦλάχιστον τὴν Φυσικομαθηματικὴν ἐκείνης, καὶ ἔπειτα ν' ἀρχίζωσι τὴν Πολιτικὴν τὴν εἰς τὴν παροῦσαν, παραλειπομένων τῶν ἐκτυπωμένων μὲ μικρὰ τῶν σχολίων στοιχεῖα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 1 Νοεμβρίου 1846.

I. Π. ΚΟΚΚΟΝΗΣ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΚΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ.

ΤΟΥ σπουδαιωτάτου και τερπνοτάτου μαθήματος τῆς Γεωγραφίας τὸ καταλληλότερον παρ' ἡμῖν πρὸς διδασκαλίαν βιβλίον ἀνεγνωρίσθη πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ **ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ**, ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου. **Ί. Π. Κοκκῶν** μεταφρασθεῖσα μὲν καὶ ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1836, μετατυπωθεῖσα δὲ τὸ δεύτερον τῷ 1846 ὁλοσχερῶς μεταθελημένη κατὰ τὸ μέτρος τῆς Νεωτέρας Γεωγραφίας.

Ἀμφότεραι αἱ ἐκδόσεις αὗται δὲν ἤργησαν νὰ ἐξαντληθῶσι, μὲ ὅλας τὰς ἀθλίαις μετατυπώσεις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐσυνειδήτων τυποκαπήλων, οἱ ὅποιοι, τρεφόμενοι ἀσυστόλως μὲ τοὺς κόπους τῶν ἄλλων, δὲν παύουν παρεμβάλλοντες εἰς τὴν πρὸδον τῆς διδασκαλίας τὰ ἐλεεινὰ αὐτῶν ἐξαμβλώματα.

Τρίτης λοιπὸν ἐκδόσεως ἐγένετο ἀνάγκη, καὶ ταύτην θάρρουντως ἀνεδέχθη, πεπεισμένος ὅτι προσφέρω μεγίστην ωφέλειαν εἰς τὸ ἔθνος μου.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ διάστημα τῶν παρελθόντων δεκατριῶν ἐτῶν ἡ κατάστασις τῶν ἐθνῶν ἐτροποποιήθη· μέγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς ὑπέκυψεν εἰς τῆς εὐνομίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τὴν σημαίαν· αἱ συνταγματικαὶ ἀρχαὶ καθωραΐσαν διάφορα μοναρχικὰ διαδήματα· ἡ ναυτιλία ἐξηκρίβωσε πολλὰ μέρη τῆς ὑδρογείου σφαιρας· καὶ ὁ ἀτμός ἔθεσεν εἰς καθημερινὴν συγκοινωνίαν τὰ πλεον ἀπρωσιμμένα Κράτη, ἀνάγκη ἦτο καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο νὰ μεταρρυθμηθῇ κατὰ τὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις, ὅθεν κατέστη ὄχι μετάφρασις πλέον, ἀλλὰ πρωτότυπος συγγραφή.

Ἐν τῇ παρούσῃ δ' ἐκδόσει θέλουσιν εὐρεῖν οἱ ἀναγνώσται πολλὰς τροποποιήσεις καὶ προσθήκας εἰς τὰ τῆς Νεωτέρας πολιτικῆς Γεωγραφίας, καὶ μάλιστα εἰς τὰ τῆς Εὐρώπης ἐν γένει, καὶ ἰδίως ἐκτενέστερα τὰ περὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ τοι δὲ προσεπαυξήθην ἐπέκεινα τοῦ ἡμίσεως τὸ βιβλίον μὲνει εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν, καὶ τοῦτο χάριν τῆς νεολαίας, εἰς τῆς ὁποίας τὴν νοητικὴν ἀνάπτυξιν καυχόμενος ὅτι συνετέλεσα ὅσον ἡδυνάμην, εὐγνωμονῶ ἀφ' ἑτέρου, ὅσοι πάντοτε διακρινε τὰς ἐκδόσεις μου καὶ ἐξετίμησε τὸν ζῆλον, μὲ τὸν ὁποῖον φιλοτιμούμαι τοσαῦτα ἤδη ἔτη νὰ προμηθεύω εἰς τὰς σπουδὰς τῆς βιβλίου ἀπηλλαγμένα ὅσον ἐνδέχεται τυπογραφικῶν σφαλμάτων, καὶ μετὰ τῆς κομψότητος εὐανάγνωστα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1849.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ Δ'. ΕΚΔΟΣΕΩΣ.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ἤδη τὸ τέταρτον ἡ παρούσα Γεωγραφία, καὶ ἐπιγράφεται καὶ αὕτη ἐπισημειωμένη καὶ διωρθωμένη· διότι ἔλαβε πραγματικὸς αὐξήσεις καὶ μεταρρυθμίσεις ἰκανὰς εἰς τε τὴν μαθηματικὴν καὶ πολιτικὴν Γεωγραφίαν, ὡς δύναται νὰ πληροφορηθῆ ἕως ὁ βυλόμενος· συγκρίνων τὴν παρούσαν μετὰ τὴν πρὸ ταύτης ἔκδοσιν τὴν τρίτην. Ἄλλ' αἱ αὐξήσεις καὶ μεταρρυθμίσεις αὐτῆς εἰσὶ πραγματικῶς ἀναγκαῖαι, ἢ ἐπιφυλάττονται καὶ προτείνονται ἔπειτα ὡς βιβλιοκαπηλικὰ τεχνάσματα ἔκδοσιν καὶ συγγραφέων;

Ἡ ὑποδοχὴ, ἧς ἔτυχε τὸ παρόν, ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἔκδοσεως, καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους, μοὶ ἐπέβαλλε τὸ χρέος τοῦ νὰ ἐπιφέρω εἰς πᾶσαν νέαν ἔκδοσιν τὰς βελτιώσεις καὶ προσθήκας, ὅσας ὁ καιρὸς ἔφερον εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἢ καὶ ἡ ἀνάπτυξις ἡμῶν εἰς τὰ τῆς διδασκαλίας ἀπαιτεῖται. Εἰς τὴν Β'. ἔκδοσιν ἐξετέθησαν οἱ λόγοι, δι' οὓς μεταρρυθμίσθη καὶ ἐπισημειώθη τὸ πόνημα. Ἄλλ' ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ἐπαυξήσεων ἄλλα νέα καθίσταται ἀναγκαῖα· διότι ὁ προσφέρων εἰς τὴν νεολαίαν διδακτικὸν βιβλίον, καὶ μάλιστα ἐπιστημονικόν, νέαν ἔκδοσιν, ὀφείλει νὰ φροντίσῃ ὅπως ἡ ἔκδοσις αὕτη μὴ ἀπλοκίπῃται, ὅσον τὸ δυνατόν, τῶν προσγενομένων εἰς τὴν ἐπιστήμην διὰ τοῦ χρόνου νέων γνώσεων, ἄλλως τὸ βιβλίον καθίσταται ἀτελές, καὶ οὐχὶ ὅσον δεῖ ὠφέλιμον. Αἱ δ' ἐπιγενομέναι, καὶ ἀπὸ δεκαετίας δημοσιευθεῖσαι ἀνακαλύψεις καὶ ἐξακκοιβάσεις εἰς τὰς χώρας διαφόρων Ἠπειρῶν, καθὼς καὶ αἱ πολιτικαὶ μεταβολαί, ἀπήτησαν βέβαια διαφόρους αὐξήσεις καὶ μεταρρυθμίσεις, καὶ τισαὶ αὐτῶν ἐγένοντο ἤδη εἰς τὰ τῆς Πολιτικῆς Γεωγραφίας τῆς Νεωτέρας, καὶ μάλιστα εἰς τὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ εἰς τὴν μαθηματικὴν ἐξετάθη τὸ περὶ Γεωγραφικοῦ μήκους καὶ πλάτους, δι' ὧν προσδιορίζεται ἡ θέσις καὶ ἡ ἔκτασις ἕκαστου Κράτους.

Ἄν καὶ περὶ διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας ἐν τοῖς ἔλλησι σχολείοις διετάχθη ἑσάχατος, ὅτι οἱ μὴθηταὶ πρέπει κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ν' ἀρχίζωσι τὴν Νεωτέραν πολιτικὴν Γεωγραφίαν ἀπὸ τὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ἐντὸς ἐτήρησιν ἀμετάστρεπτον καὶ ὁμοίαν μετὰ τὴν τῆς Α' ἔκδοσεως τὴν διάταξιν τῆς ὕλης. Διότι, κατὰ τὰς παρ' ἡμῖν διατάξεις, εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα οὐδὲν γίνεται δεκτὰ μὴθηταὶ μὴ προδιδαχθέντες εἰς δημοτ. σχολεῖα, καὶ φέροντες ἀπολυτήρια παρὰ τοῦ διδάξαντος αὐτοῦς δημοδιδασκάλου υπογεγραμμένα. Ἐν δὲ τοῖς δημοτ. σχολείοις διατάσσεται ὁ νόμος τὴν διδασκαλίαν Γεωγραφίας συνοπτικῆς, καὶ τισαὶ αὐτῆς εἶναι παραδεδεγμένη Στοιχ. Γεωγραφία (Α'. Περιόδου) ἧτις ἀρχομένη ἀπὸ σύντομον ἔκδοσιν καὶ εὐληπτον διαφόρων προκαταρκτικῶν γνώσεων περὶ μαθημ. καὶ φυσικῆς Γεωγραφίας, ἀπτεται τῆς πολιτικῆς Γεωγραφίας ἀπὸ τὰ περὶ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας κτλ. Οὗ ταύτην λοιπὸν διδασχόντες (εἰτε ἀλόκληρον εἴτε καὶ ἐν μέρει μέχρι τῆς Ἀσίας, ὡς τινες τῶν κ. δημοδιδασκάλων οὐχὶ καλῶς ποιοῦσι τοῦτο) ἔχουσιν ἀνάγκην ἐκτενεστέρον γεωγραφικῶν γνώσεων, καὶ δύναται κίλλιστα ν' ἀρχίσωσιν ἐν τοῖς Ἑλλησι σχολείοις ἀπὸ τῆς Φυσικομαθηματικῆς Γεωγραφίας ἀπλοῦστα καὶ εὐληπέστατα ἐκτεθειμένα, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας (ἀρχομένης ἐκ τῶν τῆς Ἑλλάδος) καὶ νὰ ἐξυκολουθήσωσι κατὰ σειράν διδασχόμενοι τὰ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ ἄλλοι τὸ διάστημα τῆς τετραετίας. Ἐὰν δὲ πῶς παραβαίνονται αἱ διατάξεις, καὶ γίνονται δεκτὰ οὐ μὴ προδιδαχθέντες εἰς δημοτικὰ σχολεῖα, τότε αἱ τισαὶ αὐτῶν πρέπει νὰ υποχρεῶνται εἰς μὴθησιν πρότερον τῆς μικρᾶς Γεωγραφίας ἰδιαίτερος διδασχόμενοι.

Οἱ δ' ἐκ τῶν σχολείων εἰς τὰ Γυμνάσια μεταβαίνοντες δὲν διδάσκονται ἄλλο τι πλέον περὶ πολιτικῆς Γεωγραφίας παρὰ τὰ περὶ φυσικομαθηματικῆς· ἀρα καὶ διὰ τοῦς μεταβαίνοντας, καὶ διὰ τοῦς μὴ μεταβαίνοντας, εἰς ἀνώτερον διδασχόμενη ἢ ἐν τοῖς σχολείοις διδασχόμενη Γεωγραφία πρέπει νὰ ἦναι πλήρης αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης πραγματεία, συνοπτικὴ μὲν, ἀλλὰ περιεκτικὴ, καὶ ἔλας αὐτῆς τὰς διακρίσεις καὶ ὑποδιακρίσεις, ὅλης τῆς ὕλης τῆς συγκροτουμένης τὴν

ἐπιστήμην ταύτην. Ὁ δὲ οὗτο συντεταγμένην πραγματείαν διδασκόμενος, οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι, ἀποκτῆ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα, δι' ὧν δύναται δι' ἰδίᾳς μελέτης νὰ ἐπιυξήσῃ τὰς γνώσεις του ἔπειτα, μελετῶν καὶ κατανοῶν πᾶσαν περὶ Γεωγραφίας πραγματείαν.

Τῆς δὲ πολιτικῆς Γεωγραφίας ἀνάγκη πᾶσα νὰ προδιδάσκηται ἢ φυσικομαθηματικῇ. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοήσῃ ὁ μαθητὴς τοὺς Γεωγραφικούς πίνακας, τὰς θέσεις τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν καὶ πόλεων, τὰ κλίματα, τοὺς διαφόρους βαθμούς τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, τὰς ζώνας κλ. ἐάν δὲν διδαχθῇ τινὰς γνώσεις περὶ τοῦ σχήματος καὶ μεγέθους τῆς Γῆς, περὶ κινήσεως καὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὰ οὐράνια σώματα, πρὸς ἄλλων, πῶς καὶ πλάτους κλ. Ἀφ' οὗ ἄνευ τῆς γνώσεως τούτων ἡ διδασκαλίᾳ τῆς πολ. Γεωγραφίας καθίσταται ματαία καὶ ἄγονος, διὰ τὸ ὅτι ἐν ταῖς Ἑλλήνι: σχολαίσις νὰ μὴ ἀρχίζωσιν εὐθὺς ἀπὸ τῆν τῆς φυσικομαθηματικῆς διδασκαλίᾳ, ὅταν μάλιστα αὐτοὶ ἀπέκτησαν ἐν ταῖς δημοτ. σχολαίσις, συνοπτικὰς γνώσεις περὶ ἑλλοι σχεδόν τῶν μερῶν αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης;

Διὰ τούτους τοὺς λόγους καὶ τὴν διάταξιν τῆς ὕλης ἐτήρησα τοιαύτην, ὅποια ἦτο ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τὸ βιβλίον ἠγωνιάσθην πάντοτε ἵνα καταστήσω, κατὰ τὸ δυνατόν, ἔπιωροτὸν καὶ ἐπιτυχέστερον τοῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν προωρίσθη, ἐπιυξῆσαι ἐκάστην ἐκδοσὴν δι' ἐπιδιωρθώσεων, τροποποιήσεων καὶ προσθηκῶν, ὅσας ὁ χρόνος ἔφερε διὰ νέων ἀνυπαρκτῶν ἢ πολιτικῶν μεταβολῶν, ἐπίμονος εἰς νεωτάτας ἐκδόσεις τοιούτων ἐγκριτικῶν βιβλίων Γαλλικῶν (τοῦ 1854 καὶ 1857). Διὰ δὲ τῶν αὐξήσεων τούτων, ἐν τῇ τῇ κειμένῳ καὶ ἐν σχολαίσις, ἡ παρούσα ἐκδοσις κατῆντησε νὰ ὑπερῆν τὰ 20 τυπογρ. φύλλα ἀγρόου μεγέθους μεγάλου, ἐν ᾗ ἡ πρώτη ἐκδοσις περιελάμβανε σελ. 252 δωδεκάτοιο σχηματῶς.

Ἐπιυξήσασα δὲ καὶ τὸ ἱστορικὸν τῶν διαφόρων ἐθνῶν κατὰ προτροπὴν τινῶν ἐκ τῶν κ. Ἑλληνοδιδασκάλων, καὶ ἄλλων λαῶν τῇ ἡθῆ καὶ ἐθίμᾳ προσέθηκα, καθὼς καὶ πᾶν ὅτι φυσικὸν ἢ τεχνικὸν ἀντικείμενον ἐξορίετο ἀξιοσημεῖον. Διότι, ἐκτός του ὅτι δι' αὐτῶν καθίσταται ἡ διδασκαλίᾳ τῆς Γεωγραφίας βελτικωτέρᾳ καὶ τερπνοτέρᾳ, ἡ ἐάν περιορίζετο μόνον εἰς τὸ ξηρὸν ὀνοματολόγιον τῶν πόλεων, ἐπαρχιῶν κτλ. ἐκάστου Κράτους, προκύπτουσι καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα εἰς σημαντικώτερα ἐκ τῆς τῶν τοιούτων μαθησεως. Οἱ νέοι, διδασκόμενοι τὴν Γεωγραφίαν οὕτως, οὐ μόνον τὴν φύσιν, καὶ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σχέσιν τοῦ πλανῆτου, ὃν κατοικοῦσι, πρὸς τὰ οὐράνια σώματα κατανοοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ οἰκούντων διαφόρων λαῶν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰς κυβερνήσεις, τὰ τοῦ πολιτισμοῦ μέσα κτλ. προσκτιόνται ἐκ μόνης τῆς ταιαύτης σπουδῆς τῆς Γεωγραφίας, περιουσίαν γνώσεων, αἵτινες οὐ μόνον εἰς τὴν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων ἀνάπτυξιν συντείνουσι, ἀλλὰ καὶ τὴν κρίσιν ἐπάγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀμάθεια εἶναι ἡ μήτηρ τῶν ἀλόγων προλήψεων καὶ μωρῶν ἰδεῶν, αἵτινες δεσμεύουσι τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον εἰς βάρβαρον καὶ κτηνοῖδῃ κατάστασιν· τῶν δὲ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἡ μάθησις καὶ ἡ πράξις ἀναπτύσσουσι τὰς κοινωνίας, φέρουσι τὸν ἔξειγενισμόν, τὸν πλοῦτον, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν ἰσχύν εἰς τὰ ἔθνη.

Ἐν ᾗ δὲ τσαύτην ἔλαβε τὸ βιβλίον αὐξήσιν, αἱ παράγραφοι ἐτηρήθησαν ἰσάριθμοι μὲ τοὺς τῆς πρώτης ἐκδόσεως διὰ τὴν ευκολίαν τῶν παραπομπῶν. Ἐδιπλασιάσθησαν δὲ τινες σημειωθέντες μὲ τὸ δις, ὅπου αἱ γινόμεναι προσθηκαὶ ἀπῆλθον ἰδίῳν παραγράφων. Ἐτυπώθησαν δὲ διὰ μικροτέρων στοιχείων τὸ ἱστορικὸν καὶ ἄλλαι σημειώσεις, τῶν ὁποίων τὸ διαλαμβανόμενον ὁ μαθητὴς διδάσκηται, ὡς ἀπονημενεύει ἑμῶς, ἀλλὰ κατ' ἐννοίαν δύναται νὰ λέγῃ ἐρωτῶμενος. Πίνακας δὲ Γεωγραφικῶς πρῶτι καὶ γεωγραφικῶς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοῦ κ. Γ. Θ. Παγῶντος ἐκδοθέντα καὶ τοὺς γεωγραφικῶς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1857 καὶ τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1858 καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Ἡρακλεῖος Αλζαρίδου ἐκδοθέντα Γεωγραφικὸν Ἀτλαντα καὶ 1858, οὗτοι οὗτοι εἶναι αἱ μὲχρι τούδε ἐκδοθέντες, οὐ μόνον ἀρετὰ ἀκριβεῖς καὶ πλήρεις, ἀλλὰ καὶ ευχρηστώτεροι καὶ περιεμπεριότεροι.

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΝ

Εἰς σελ. 18. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1858 ἀνεκαλύφθη ὁ 54 Πλανῆτης, καὶ ὁ ἐνδέκατος τῶν ὑπὸ τοῦ Ἑλλήτου Γκολσμὶθ τῷ πρώτῳ ἀνακαλύψαντος τοὺς μικροὺς πλανήτας· (ἴδε Φιλοσ. Ἑλλ. 210 τῆς 4 Ὀκτωβρίου 1858). Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ μικροσκοπικοὶ οὗτοι Πλανῆται εἰσὶν ἄπειροι· διότι ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀνακαλύπτουσι κατ' ἔτος οἱ Ἀστρονόμοι 4 ἢ 5 εἰς τὸ αὐτὸ διάστημα, τὸ μεταξὺ Ἄρεος καὶ Διός.

Εἰς σελ. 60. Τὸ ἐν Βερολίῳ Πολιτειογραφικὸν Γραφεῖον ἐδημοσίευσεν τὰ ἐξῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἀπάσης τῆς οἰκουμένης ἀναβαίνει εἰς 1,288,000,000 ἤτοι ἐν μὲν τῇ Εὐρώπῃ, 272,000,000· ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ, 755,000,000· ἐν Ἀφρικῇ 200,000,000· ἐν Ἀμερικῇ 59, ἑκατ. καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ δύο. — Καὶ τῆς μὲν Εὐρώπης ὁ πληθυσμὸς διαιρεῖται ἕτω· Ρωσσία ἔχει 62,000,000. — Αὐστρία 36,398,620, — Γαλλία, 36,039,364, — Μεγάλη Βρετανία μετὰ τῆς Ἰρλανδίας, 27,488,853, — Πρωσσία, 17,089,407, — Τουρκία, 18,740,000, Ἰσπανία, 15,518,000, — Δύο Σικελίαι 8,616,922, — Σηκία καὶ Νορθηγία, 5,072,820, — Σαρδηνία, 4,926,034, — Βέλγιον 4,607,066, — Βαυαρία, 4,547,239, — Ὁλλανδία, 3,467,517, — Πορτογαλλία 3,471,199, — Παπικὸν Κράτος 3,166,000, — Ἑλβετία, 2,494,500, — Δανία 2,468,648, — Τῆς δὲ Ἀσίας οὕτω· Κίνα 400,000,000, — Ἀνατολικαὶ Ἰνδία, 171,000,000, — Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος, 80,000,000, — Ἰαπωνία 35,000,000, — τὸ Ἰνδοστῶν καὶ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἀνά 15,000,000, — Ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ αἱ Ὀμόσπονδοι πολιτεῖαι περιέχουσιν 23,491,676 κατοίκους, Ἡ Βρασιλία 7,677,800, — καὶ ἡ Μεξικὴ, 7,661,520.

Ἐκ τούτων ἕλων 355 ἑκατομμύρια πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν, ἐξ ὧν 170 ἑκατομ. καθολικοὶ, 89 διαμαρτυρόμενοι, καὶ 76 ὀρθόδοξοι. Οἱ Ἰσραηλῖται εἶναι 5 ἑκατομ. ἐξ αὐτῶν δὲ, 2,899,750, κατοικοῦσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, δηλ. 1,250,000, εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσσίαν, 853,304, εἰς τὴν Αὐστρίαν, 234,248, εἰς τὴν Πρωσσίαν, 192,176, εἰς τὴν λοιπὴν Γερμανίαν, 62,470, εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, 33,953 εἰς τὴν Ἰταλίαν, 73,998 εἰς τὴν Γαλλίαν, 36,000 εἰς τὴν Ν. Βρεττανίαν, καὶ ἕως 70,000 εἰς τὴν Τουρκίαν. Εἶναι δὲ καὶ 600 ἑκατομ. οἱ πρεσβεύοντες ἐν Ἀσίᾳ ἄλλα θρησκείματα, 160 ἑκατ. οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ 200 ἑκατ. οἱ ἔθνικοι. Σημειωτέον ὅτι περὶ Ἑλλάδος εἰδὲν ἀναφέρεται περιληφθέντος, ὡς φαίνεται, τοῦ πληθ. αὐτῆς ἐν τῇ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

(ἴδε φυλλ. Ν. Πανδώρας 217 Ἀπριλ. α. 1859.)

Οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς ὑποτίθενται, ἕως ἐν διτεκατομμύριον πρὸςβυόντες χίλια περίπου θρησκείματα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ἐξίσταται σχεδὸν μὲ τὸν τῶν γυναικῶν. Τὸ ἐν τέταρτον τῶν ἀρρένων ἀποθνήσκει πρὶν φθάσῃ τὸ ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας, καὶ τὸ ἥμισυ πρὶν φθάσῃ τὸ 19· καὶ μόλις τὸ $\frac{1}{8}$ φθάνει τὸ ἐξηκοσόν. Ἐπὶ χιλίων ἀτόμων ὑπάρχει εἰς ἑκατοντάτης καὶ ἐπὶ 100, ἕξ ἐξηκοντούσις, καὶ εἰς ὀγδοηκοντούτης μεταξύ 500. — Κατ' ἔτος ἀποθνήσκουσι 33,333,333, καθ' ἡμέραν 91,334, καθ' ὄραν 3,850 καὶ κατὰ λεπτόν πρῶτον 60 — Οὗτοι δ' οἱ θάνατοι ἀντισταθμίζονται ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννυμένων ἰσαριθμῶς σχεδὸν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Οἱ ἐγγαμοὶ εἰσὶ μακροβιότεροι τῶν ἀγάμων, καὶ οἱ ἐγκρατεῖς διαβίουσιν υγιέστεροι. Περισσότεραι γυναικες τῶν ἀνδρῶν φθάνουσι τὸ 50 ἔτος· ἀλλὰ παρελθούσης ταύτης τῆς ἐποχῆς, ἔχουσιν ὀλιγωτέραν πιθανότητα μεγαλύτερας μακροβιότητος ἢ οἱ ἄνδρες. Ἡ μεγαλύτερα μακροβιότης παρατηρεῖται εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους καὶ εἰς τὰς βορείας χώρας· (ἴδε Φιλοπατρ. Ἑλλ. 209).

Εἰς τὴν Πολιτικὴν Γεωγραφίαν τὴν Νεώτεραν.

Εἰς σελ. 210. Τὰ ὄρια τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας πρὸς τὴν Κίνα (κατὰ τὴν κλεισθεῖσαν συνθήκην τὸ 1858 μεταξύ τῶν δύο εἰρημένων Ἐπικρατειῶν) ἐκτείνονται μέχρι τοῦ Ἀμούρ ἢ Σαγαλιένου ποτ. καὶ ἄλλων συμβαλλόντων εἰς αὐτὸν ποταμίων, τοῦ ὁποῦ καὶ αἱ δύο ὄχθαι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Ἐσχάτως δὲ ἀναγγέλλεται (ἴδε Φιλοπ. Ἑλλ. ἀριθ. 234. τῆς 9 Ἀπριλ. 1859) ἢ εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὑποταγῇ τῶν Τατάρων τῆς Κάλκης. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποτελούντων τὰς φυλάς ταύτας ἀναβαίνει εἰς 4. ἑκατ. ἢ δὲ χώρα αὐτῶν ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν συνόρων τῆς Ῥωσικῆς ἐπαρχίας Ἰραούσκης πέραν τῆς Βαϊκάλης λίμνης πρὸς Ν. μέχρι τῆς μεγάλης Ἐρήμου τῆς Μογγολίας, καὶ ἔχει ἔκτασιν ἴσην μὲ τὴν τῆς Γαλλίας, καὶ κλίμα σχεδὸν ὡς τὸ τῆς Μεσημβρινῆς Γαλλίας, θεωρουμένη ὡς ἡ Ἰταλία τῆς Σιθηνίας· εἰάν εἰς τὴν χώραν ταύτην προσθέσωμεν καὶ τὴν τῆ Ἀμὲρ προσκτηθεῖσαν καὶ αὐτὴν ἀρτίως (ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω) δυναμέσθαι νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ νῦν Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, ἡ Ῥωσσία προσεκτήσατο χώραν ἔχουσαν ἔκτασιν ὅσην ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ὁλλανδία καὶ ἅπαντα ὁμοῦ ἡ Γερμανία.

Εἰς τὴν σελ. 225. Διοικήσεις τῶν ἐν Ἰνδίας Ἀγγλικῶν κτήσεων.

Αἱ κτήσεις αὗται ἐλογίζοντο μιᾶς εταιρίας Ἀγγλων, ἣτις ἐπωνομάζετο Ἐταιρία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Αὕτη εἶχε συστηθῆ τὸ 1600 ἐπὶ τῆς Βασιλείσεως Ἐλισάβετ, λαβοῦσα πολλὰ προνόμια, ἐν οἷς καὶ τὴν ἄμεσον διοίκησιν τοῦ τότε δι' ἰδίων αὐτῆς ἀντιπροσώπων, ὡς εἴπομεν, τελούντος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν

κατὰ τὸ 1857 γενομένην ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων στρατιωτῶν, ὀνομαζομένων Σίπαιων, προκληθεῖσαν ὑπὸ τῆς καταθλιπτικῆς Κυβερνήσεως τῶν ἐκεῖ διοικούντων, τὸ ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον ἐψήφισε νέαν νομοθεσίαν περὶ διοικήσεως τῆς Ἰνδικῆς, τεθεῖσαν εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 2 Σεπτεμβρίου 1858 (ν. ἔ.) Κατ' αὐτὴν τὴν νομοθεσίαν ἡ ἐξουσία τῆς ἐταιρίας ἔληξεν, αἱ δὲ ἐν Ἰνδία κτήσεις ἀνήκουσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Στέμμα, καὶ ἡ διοικήσις αὐτῶν ἐπομένως ἐνεργεῖται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως διὰ δωδεκαμελοῦς συμβουλίου, τοῦ ὁποίου τὰ ἕξ μέλη διατελοῦσιν ἐν Ἰνδία. Οὕτως ἡ ἐταιρία αὕτη ἐξ-εσίασε καὶ ἐκυθέρνησε τὰς Ἰνδίας 258 ἔτη, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων, ἀρχίσασα κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν κατοχὴν τινων παραλίων πρὸς ἐμπορίαν, ἔφθασε διὰ τῶν ὄπλων καὶ τῶν ραδιοουργιῶν νὰ καταστῇ ἀμέσως ἢ ἔμμέσως κύριος τῶν ἀπεράντων ἐκείνων τόπων, καταστρέψασα πολλὰ καὶ διάφορα κράτη, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀρχαῖον καὶ ἰσχυρότατον Κράτος τῶν Μογγόλων.

Εἰς σελ. 238. Ἡ Κίνα εἶχε ἕξι λιμένας ἀνοικτούς εἰς τοὺς ἐμπορευομένους Εὐρωπαίους, καὶ οὐδ' ἐσυγχώρει τὴν ἐλευθέραν τῆς Χριστιανισμοῦ λατρείαν. Κατὰ τὸ 1858 τὸ Οὐράνιον Κράτος ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλογάλλων νὰ διομολογήσῃ συνθήκην, δι' ἧς ἀνοίγει τὰς πύλας τῆς καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὸν χριστιανισμόν. Ἰδὲ λέγει μία Ἐφημερίς (ἴδε φύλ. 206 τῆς Φιλοπ. Ἑλληνος) πῶς ὁ ἀπεσφαλμένος τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων ἀναγγέλλει τὸ μέγα τοῦτο συμβᾶν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ἔπουργόν.

Τὸν-Τσιν 7/19. Ἰουνίου 1858. Αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ Αὐτοκρ. τῶν Γάλλων εἰσηκούσθησαν εἰς Κίνα. Τὸ μέγα τοῦτο Κράτος ἀνοίγει τὰς πύλας του εἰς τὸν Χριστιανισμόν, εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Δύσεως. Οἱ διπλωματικοὶ ἡμῶν πράκτορες θέλουσι δύνασθαι νὰ διαμένωσι προσωρινῶς εἰς Πεκῖνον, οἱ δὲ ἱεραπόστολοι ἔχουσι ἐλευθέραν τὴν εἰσόδον πανταχοῦ. Κινέζος πρέσβυς θέλει ὑπάγει εἰς Παρισίους. Ἡ ἐφημερίς τοῦ Πεκίνου θέλει ἀναγγεῖλαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Ἱεραποστόλου Σωδελαίν. Οἱ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ νόμοι καταργοῦνται.

ΣΗΜ. Αἱ ἀνω ρηθεῖσαι δύο δυνάμεις μετὰ τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν στενοχωροῦσιν, ὡς λέγουσι, καὶ τὴν Ἰαπωνίαν ἵνα παραχωρήσῃ τὰς αὐτὰς ἐλευθερίας.

Εἰς σελ. 283. Νέα χρυσορυχεῖα ἀνεκαλύφθησαν τὸ 1858 εἰς τὴν Νέαν Καληδονίαν τῆς Βρετ. Ἀμερικῆς (ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀρκτικῆς Ἀμερικῆς), πολὺ πλουσιώτερα, ὡς βεβαιούσι, καὶ τῶν τῆς Καλιφορνίας (ἴδε Ν. Πανδ. φυλλ. 200.)

ΣΗΜ. Ὁ κ. Ἡρ. Λαζορίδης ἐπεχειρήσθη Νέου Ἀτλαντος ἔκδοσιν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Νέος Ἀτλας Γεωγραφικὸς» ὅστις θέλει εἰσθαι εὐχρηστότερος εἰς τοὺς σπουδάζοντας τὴν γεωγραφίαν ἔκδοσιν.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΥ Β΄.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

1. **Η** ΕΠΙΣΤΗΜΗ ή περί τήν περιγραφήν τῆς Γῆς ἀσχολουμένη ὀνομάζεται Γεωγραφία. Τὰ δὲ τῆς Γῆτινους σφαίρας κατὰ διαφόρους ὄψεις δυνάμεθα νὰ στοχασθῶμεν· ἔθεν καὶ ἡ Γεωγραφία εἰς τρία πρώτιστα μέρη διαιρεῖται, εἰς Κοσμογραφίαν (ἢ μαθηματικὴν Γεωγραφίαν), εἰς φυσικὴν Γεωγραφίαν καὶ εἰς πολιτικὴν. Ἡ Κοσμογραφία ἢ ἡ Μαθηματικὴ Γεωγραφία διαλαμβάνει περὶ τοῦ μεγέθους καὶ περὶ τῶν σχήματος τῆς Γῆς καὶ περὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Παντός. Ἡ Φυσικὴ Γεωγραφία ἐξετάζει τὸν συσχηματισμὸν τῆς Γῆτινους σφαίρας, διηρημένης εἰς Στερεάς, καὶ εἰς Θαλάσσας, καὶ περικυκλωμένης ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἡ δὲ Πολιτικὴ τέλος, στοχάζομένη τὴν Γῆν ὡς κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, μᾶς διδάσκει τινὰς διαιρέσεις κατ' ἐπικρατείας ἔχουσιν εἰς αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι συστημένας, τὰς κατ' αὐτὰς συνωκισμένας πόλεις, τὸν πληθυσμὸν, τὸ εἶδος τοῦ πολιτευματος, τὴν θρησκείαν, τὸν πολιτισμὸν κτλ. ἐκάστου ἔθνους.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ.

2. Καὶ διὰ μόνης ἀπλῆς παρατηρήσεως κατανοοῦμεν, ὅτι ὅλα τὰ εἰς τὸν οὐρανὸν διεσπαρμένα ἄστρα φέρονται περὶ τὴν Γῆν εἰς μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα, ἡγοῦν εἰς διάστημα 24 ὥρων. Τῷ ὄντι βλέπομεν τὸ λαμπρότατον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄστρα, τὸν Ἥλιον, ὅτι ἀνατέλλει καθ' ἡμέραν ἀπὸ ἓν μέρος, τὸ ὅποσον λέγομεν Ἀνατολήν, διατρέχει ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταντᾷ ἵνα δῦῃ εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, τὸ ὅποσον λέγεται Δύσις, καὶ ὅτι ἐπανέρχεται πάλιν τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν, ὅτι κίβνουσι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀστέρες· φαίνονται ὅτι, εἰς τὸ αὐτὸ διάστημα τῶν καιρῶν κινουμένοι, περιγράφουσι κύκλους περὶ τὴν Γῆν, καὶ ἡ κοινὴ

(Geog.) 2

αὕτη κίνησις φαίνεται, ὅτι γίνεται περὶ ἓν σημεῖον, τὸ ὅποιον διαμένει ἀκίνητον ὡς ἄξων, ἢ ἐρόφιγξ (εἰροφίδι). Τοῦτο δὲ ὀνομάζεται Πόλος, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ ἓνα ἀστέρα, ὁ ὁποῖος εἶναι πολλὰ πλησίον τῷ Πόλῳ, ὅθεν καὶ ὀνομάζεται Πολι κός Ἄς ἢ ρ.

3. Ἀπὸ ἄλλην ὁμοίως ἀπλήν παρατήρησιν κατανοοῦμεν, ὅτι ὁ ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη, οἱ δύο κυριώτεροι ἀστέρες τοῦ Οὐρανοῦ, δὲν ἐμμένουσι σταθερῶς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀστέρας· ὁ ἥλιος προχωρεῖ καθ' ἡμέραν ὀλίγον πρὸς ἀνατολάς, κινούμενος ἀντιθέτως ὡς πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ Παντός κίνησιν, εἰς τρόπον ὅτι αὐτὸς δὲν δῦει ἔδὲ ἀνατέλλει πάντοτε μὲ τούς αὐτοὺς ἀστέρας. Τὰ σημεῖα προσέτι τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως αὐτοῦ δὲν εἶναι πάντοτε τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ πλησιάζουσιν ἢ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν Πόλον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους· αἱ δὲ μεταβολαὶ αὗται τῆς θέσεως περιορίζονται εἰς τινὰ ὅρια, τὰ ὅποια δὲν ὑπερβαίνει ποτὲ τὸ λαμπρότατον τῆτο ἄστρον. Ἐκ τούτων τῶν παρατηρήσεων λοιπὸν κατήντησαν φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ συμπεράνωσιν, ὅτι ὁ ἥλιος ἔχει μίαν ἡμερησίαν κίνησιν κοινὴν μὲ τούς εἰς τὸν οὐρανὸν λοιπούς ἀστέρας· παρεκτός δὲ ταύτης ἔχει καὶ μίαν ἄλλην κίνησιν ἰδίαν, ἣτις γίνεται ἀντιθέτως μὲ τὴν πρώτην. Ἡ Σελήνη, μεταβάλλουσα καὶ αὐτὴ τὴν θέσιν τῆς, σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἄστρα καὶ πρὸς τὸν ἥλιον, μᾶς ἀποδεικνύει παρομοίως, ὅτι ἔχει καὶ αὐτὴ μίαν ἰδίαν κίνησιν.

4. Ὀλίγον ἂν προσέξη τις, βεβαίονεται, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀστέρων, οἵτινες φαίνονται διεσκορπισμένοι εἰς τὸ στερέωμα τῶν Οὐρανῶν, οἱ πλείοτεροι μένουσι πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν σχετικῶς ὡς πρὸς ἄλλους· διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὀνομάζονται ἀκίνητοι ἢ ἀπλανεῖς ἀστέρες· ἄλλοι ἐξεναντίας ἀλλάσσουσι τόπον, καὶ περιπλανῶνται τρόπον τινὰ εἰς τοὺς Οὐρανούς, περιγράφοντες ἓνα δρόμον κυκλοειδῆ, τοῦ ὁποίου κέντρον εἶναι ὁ ἥλιος. Οἱ οὕτω κινούμενοι ἀστέρες ὀνομάζονται Πλανῆται, τινὲς ἐκ τῶν ὁποίων φαίνονται καὶ χάνονται κατὰ καιροὺς ἀδιορίστους· καὶ ἐπειδὴ πολλάκις εἶναι συνωδευμένοι μὲ ἓν εἶδος κόμης ἢ οὐρᾶς φωτεινῆς ὀνομάζονται διὰ τοῦτο Κομήται. Οἱ Ἀστρονόμοι μεταχειριζόμενοι κατὰ ὄργανα ἐβεβαιώθησαν, ὅτι οἱ Πλανῆται εἶναι στρογγύλοι· ὅτι, ἐκτὸς τῆς περὶ τὸν ἥλιον κινήσεως των, ἔχουσι καὶ μίαν ἄλλην κίνησιν περιστροφικὴν εἰς τὸν ἑαυτῶν τῶν· τριγύρω δὲ εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ὡς εἰς κέντρον, κινουῦνται ἄλλα σώματα οὐράνια, καθὼς κ' ἐκεῖνοι περιστρέφονται περὶ τὸν ἥλιον· τὰ σώματα ταῦτα ὀνομάζονται Δορυφόροι τῶν Πλανητῶν.

5. Εὐκόλως κατανοεῖται, ὅτι ἡ περὶ τὴν Γῆν κίνησις τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ ἔμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ κατὰ δύο τρόπους· ἢ ὅτι αὐτὸς ὁ οὐρανὸς μὲ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, μὲ τὸν Ἥλιον, τὴς Πλανήτας καὶ τοὺς Δορυφόρους κινεῖται περὶ τὴν Γῆν εἰς 24 ὥρῶν διάστημα· ἢ ὅτι καὶ ἡ Γῆ εἶναι ὡς οἱ Πλανῆται· εἶναι δηλαδή καὶ αὐτὴ στρογγύλη· κινεῖται περὶ τοῦ Ἥλιου, καὶ ταύτοχρόνως στρέφεται περὶ τὸν ἑαυτὸν τῆς. Τούτου δὲ ὑποτιθεμένου, εἶναι φανερόν ὅτι, τῆς Γῆς παρουσιαζούσης ἀλληλοδιαδόχως ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας τῆς εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ οὐρανοῦ, αὐτὰ ὅλα τὰ φαινόμενα θελοῦν γίνεσθαι, ὡς καὶ ἂν ἐκινεῖτο αὐτὸς ὁ οὐρανὸς περὶ τὴν Γῆν.

6. Καὶ τοῦτο τῷ ὄντι συμβαίνει καὶ εἶναι ἀληθῶς. Ἀπὸ τῆν μετὰ προσοχῆς ἐξέτασιν ὄλων τῶν οὐρανίων φαινομένων ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι Πλανήτης καθ' ὅλα παρόμοιος μὲ τοὺς λοιποὺς Πλανήτας· εἶναι στρογγύλη· στρέφεται περὶ ἑαυτὴν εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ περὶ τὸν Ἥλιον εἰς 365 ἡμέρας καὶ $\frac{1}{4}$ ἢ εἰς ἓν ἔτος· καὶ τέλος ὅτι ἡ Σελήνη εἶναι δορυφόρος τῆς· εἰς τρόπον ὅτι ἡ ἡμερησία κίνησις τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ἡ ἑτήσιος περιστροφή τοῦ Ἥλιου δὲν εἶναι πραγματικαί, ἀλλὰ μᾶς φαίνονται τοιαῦται κατ' ἐξαπάτησιν τῶν αἰσθήσεών μας, τὰς ὁποίας ἐπανορθοῖ ὁ ὀρθὸς λόγος.

** Κατ' ἀρχὰς ἐδόξαζον, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Πτολεμαίου (περὶ τὴν d. ἐκατονταετηρίδα ἀπὸ Χ. χησαντος) ὅτι περὶ τὴν Γῆν μένουσαν ἀκίνητον εἰς τὸ κέντρον τοῦ Κόσμου κινεῖται ὅλος ὁ ἑνάστρος οὐρανὸς ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, εἰς 24 ὥρῶν διάστημα μετὰ τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης, νομιζομένους καὶ τούτους ὡς Πλανήτας. Οἱ Νεώτεροι ἐξαναντίας ἐξετάσαντες ἀκριδέστερον τὰ οὐράνια φαινόμενα ἀπέδειξαν, ὅτι περὶ τὸν Ἥλιον, εὐρισκόμενον εἰς τὸ κέντρον τοῦ Κόσμου, περιστρέφονται οἱ Πλανῆται καὶ αὐτὴ ἡ Γῆ, κινούμενοι ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολᾶς· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται σύστημα τοῦ Κοπερνίκου, διότι οὗτος, ζῶν περὶ τὴν 16. ἐκατονταετηρίδα Μ. Χ. ἀνετίωσε τὴν δοξασίαν τοῦ Ἀρισάρχου καὶ Πυθαγόρα, ὑποστηρίξας αὐτὴν δι' ὀρθοτέρας ἐξηγήσεως τῶν Οὐρανίων φαινομένων, τὴν ὁποίαν αἱ κατόπιν παρατηρήσεις ἄλλων ἀστρονόμων ἐβεβαίωσαν.

Ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς Κοσμογραφίας (1) συνάγεται, ὅτι αὕτη στοχάζεται τὴν Γῆν διττῶς· α) αὐτὴν τὴν Γῆν καθ' ἑαυτὴν· β) σχετικῶς ὡς πρὸς τᾶλλα οὐράνια σώματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΘΕΩΡΟΥΜΕΝΗΣ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΗΝ.

§. Α'. Σχῆμα καὶ μέγεθος τῆς Γῆς.

7. Ἡ Γῆ λοιπὸν ἔχει σχῆμα ὡς ἔγγιστα σφαιρικόν· ἢ περὶ ἑαυτὴν περιστροφή τῆς γίνεται ἀπὸ τὸ Ε πρὸς τὸ Ε' (σχ. 4),

ἤγουν ἀπὸ Δυσμῶς πρὸς Ἀνατολᾶς περὶ μίαν νοητὴν γραμμὴν τὴν Π Π', ἣτις ὀνομάζεται Ἄξων. Γὰρ δύο δ' ἄκρα τοῦ Ἄξου τούτου λέγονται Πόλοι, καὶ διευθύνονται πρὸς δύο σημεῖα τῆς Οὐρανοῦ φαινόμενα ἀκίνητα (2). Ὁ εἷς τῶν Πόλων, διευθυνόμενος πρὸς τὸν ἀκίνητον ἀστέρα, ὁ ὁποῖος λέγεται πολικὸς Ἀστήρ (2), ὀνομάζεται Πόλος Ἀρκτικός Π, ἐπειδὴ ὁ πολικὸς ἀστήρ οὗτος ἀνήκει εἰς τὸν ἀπὸ πολλὰ ἄλλα ἄστρα συγκεῖμενον ἀστερισμὸν, ὅστις ὀνομάζεται Μικρὰ Ἀρκτος· ὁ δ' ἕτερος Πόλος, λέγεται Πόλος Ἀνταρκτικός Π', ὡς ἀντικείμενος εἰς τὸν Ἀρκτικόν.

8. Διὰ τὰ παραστήνωσι τὴν σχετικὴν θέσιν τῶν διαφορῶν τῆς Γῆς τόπων, ἐφαντάσθησαν τέσσαρα σημεῖα πρώτιστα ἢ ἀρχικὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι ἢ Ἀρκτος, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον ἀπευθυνόμενον, ὅθεν πνέει καὶ ὁ ἄνεμος ὁ λεγόμενος Ἀπαρκτίας (Τραμουντάνα). — Μεσημβρία, τὸ πρὸς τὸν Ἀνταρκτικὸν Πόλον, ὅθεν πνέει ὁ Νότος· Ἀνατολή, ἢ Ἔως, τὸ μέρος, ὅθεν φαίνεται ὅτι ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ ὅθεν πνέει ὁ Ἀπηλιώτης· Δύσις τὸ μέρος, ὅπως φαίνεται ὅτι δύνει ὁ ἥλιος, καὶ ὅθεν πνέει ὁ Ζέφυρος. Μεταξὺ δ' αὐτῶν τῶν 4: ἀρχικῶν σημείων ὑποθέτουσιν ἄλλα 4: τὸ ἐν μεταξὺ τῆς Δύσεως καὶ τῆς Μεσημβρίας, λεγόμενον Μεσημερινοδυτικὸν ἢ Νοτιοδυτικὸν· τὸ δευτέρον, μεταξὺ Ἀρκτου καὶ Δύσεως λεγόμενον Ἀρκτιοδυτικὸν ἢ Βορειοδυτικὸν, ὅθεν πνέει καὶ ὁ Βορρᾶς ἄνεμος· τὸ τρίτον, ἀναμέσον Ἀρκτου καὶ Ἀπηλιώτου, λεγόμενον Βορειοανατολικὸν· τὸ τέταρτον, ἀναμέσον Μεσημβρίας καὶ Ἀνατολῆς, τὸ ὁποῖον λέγεται Μεσημερινοανατολικὸν ἢ Νοτιοανατολικὸν. Ἐφαντάσθησαν προσέτι ὀκτὼ ἀναμέσον τῶν πρώτων, ἦτοι τῶν ἀρχικῶν, καὶ τῶν δευτέρων, καὶ ἄλλα προσέτι εἰς τὸ μεταξὺ αὐτῶν δέκα ἕξ σημεῖα, ὥστε ὅλα ὁμοῦ γίνονται 32, τῶν ὁποίων ἢ ἐνωσις συστήνει τοὺς ἐπὶ τῆς ναυτικῆς πιξίδος σημειουμένους ἀνέμους (σχ 1). Λέγουσι λοιπὸν, ὅτι τόπος τις κεῖται πρὸς Βορρᾶν, πρὸς Μεσημβρίαν, πρὸς Ἀνατολᾶς, πρὸς Δυσμῶς, ἢ Β-Δ. (Βορειοδυτικῶς) Β-Αν. Ν-Δ. κτλ. ἄλλου τινός, ὅταν κῆται ὡς πρὸς τοῦτον τὸν τόπον, καθὼς τὰ σημεῖα, Ἀρκτος, Μεσημβρ. Ἀν. Δύσις κτλ. κεῖνται ὡς πρὸς τὸ κέντρον ὄλων τούτων τῶν γραμμῶν.

9. Εἶναι δὲ ἡ Γῆ στρογγύλη· εἰς πίστῳσιν δὲ τούτου ἔχρησεν πολλὰς ἀποδείξεις. Ὅταν πλέων τις, φέρῃ εἰπεῖν, πλησιάζῃ εἰς παράλια ἔχοντα βουνὰ, ἀρχίζει πρῶτον νὰ ἀνακαλύπτῃ τὴν κορυφὴν Φ. (σχ. 2) αὐτῶν τῶν βουνῶν, ἔπειτα τὸ μέσον δ, ἔπειτα τὴν ῥίζαν, καὶ τέλος τὴν πεδιάδα, καὶ ἐναλλάξ πάλιν, ὅτε ἀπομακρύνεται, πρῶτον χάνει τὴν ὄψιν τῆς πεδιάδος, ἔπειτα τῆς ῥίζης τῶν βουνῶν, τὸ μέσον κατόπιν, καὶ τέλος τὴν κορυ-

φήν. Ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου δὲν δύναται νὰ ᾖναι ἄλλη παρὰ τὴν στρογγυλότητα τῆς Γῆς, τῆς ὁποίας ἡ κυρτὴ ἐπιφάνεια κ. η. παρεμπίπτει μεταξὺ τοῦ βλεπομένου πράγματος καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ θεατοῦ. Ἄν ἡ Γῆ ᾖτο ἐπίπεδος ὡς α β (σχ. 3), εἶναι φανερόν ὅτι τὸ βουνόν α φ κ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου καθ' ὑπόθεσιν μακρυνόμεθα πρὸς τὸ ε η ι β ἀπερχόμενοι, ἤθελε φανῆ ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον μικρότερον ἐξ αἰτίας τῆς διόψεως· ἀλλ' ἠθέλαμεν τὸ βλέπει ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως τὴν ρίζαν ὀλόκληρον, ἕως οὗ καταντήσῃ τόσον μικρὸν, ὥστε νὰ μὴ δύναται πλέον νὰ τὸ διακρίνῃ ὁ ὀφθαλμός.

10. Αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ κυρτότης τῆς Γῆς (σχ. 2) εἶναι ἐκείνη, ἣτις περιορίζει τὴν ὄρασίν μας, ὅταν εὐρισκόμενοι εἰς ὑπαίθρου τόπον κυττάζωμεν πανταχόθεν, καὶ σχηματίζει ὀλόγραμμά μας ἕνα κύκλον, ὅστις ἐμποδίζει τὰ βλέμματά μας νὰ ἐκταθῶσι παραιτέρω. Οὗτος ὁ κύκλος λέγεται διὰ τοῦτο Ὁρίζων, καὶ δύναται ἀπὸ τὸ ἐν μέρος νὰ ἐκτείνηται, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ νὰ περιελλῆται κατὰ τὴν θέσιν ἢ τὴν μετατόπισιν ἡμῶν, εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡμεῖς πάντοτε εἴμεθα τὸ κέντρον αὐτοῦ. Τὸ δὲ σημεῖον τοῦ Οὐρανοῦ τὸ ἀντικρίζον εἰς τὸ κέντρον τοῦτο, καὶ πίπτου ἐπομένως κατὰ κάθετον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἡμῶν δ: ὀνομάζεται κατὰ κόρυφον σημεῖον ἢ Zenith Z· τὸ δὲ σημεῖον τὸ κατὰ διάμετρον ἀντικείμενον εἰς τῷτο λέγεται ἀντικόρυφον ἢ Nadir.

11. Ἄλλην δευτέραν ἀποδείξιν τῆς στρογγυλότητος τῆς Γῆς ἔχομεν τὴν μετατόπισιν, τὴν ὁποίαν εἰς ὄλους τοὺς ἀστέρας, καὶ μάλιστα εἰς τὸν Πολικόν (2), βλέπει ὁ ὀδοιπορῶν ἀπὸ τὴν Ἄρκτον πρὸς τὴν Μεσημβρίαν. Τῷ ὄντι, ἂν αὐτὸς προχωρῇ πρὸς Ἄρκτον, βλέπει τὸν Πολικὸν ἀστέρα ὑψονόμενον ἐπὶ πλέον ἄνω τοῦ ὀρίζοντος, καὶ πάντοτε ἡ ὑψωσις αὐτῆ γίνεται ἀναλόγως μὲ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος κάμνει προσδεύων· ἂν ἐξεναγίας προδαίνῃ πρὸς Μεσημβρίαν, ὁ Πολικὸς ἀστὴρ χαμηλόνεται κατ' ὀλίγον ὀλίγον, καὶ ἂν ἐκεῖνος, συνεχίζων τὴν ὀδοιπορίαν του, φθάσῃ εἰς τὸ α, καταντᾷ ἕως τέλους νὰ μὴ τὸν βλέπῃ πλέον. Ἀπὸ τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντῃ ἀνάλογον μὲ τὸ πρῶτον, ἀποδεικνύεται ἐπίσης, ὅτι εἶναι κυρτὴ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ κυρτότης παρεμπίπτει μεταξὺ τοῦ ἀστέρος καὶ τοῦ ὀδοιπόρου (σχ. 2).

12. Τὰ δύο ταῦτα φαινόμενα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον φαίνεται κατ' ὄλας τὰς διευθύνσεις, ἤγουν ἀπ' Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς ἂν προχωρήσῃ τις, ἢ ἀπ' Ἄρκτε πρὸς Μεσημβρίαν· τὸ δὲ δεύτερον μόνον ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, γίνονται πάντοτε κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον. Τὰ ἀντικείμενα προσέτι ὑψόνονται ἢ χαμηλάνονται, ἀνα-

φαίνονται ἢ χάνονται, πάντοτε σχεδὸν ὁμοιοτρόπως καὶ ἀναλόγως μὲ τὴν μετατόπισιν τοῦ παρατηροῦντος αὐτά· ἐκ τούτου ἔπρεπε νὰ συμπεράνωσιν, ὅτι ἡ κυρτότης τῆς Γῆς εἶναι πανταχοῦ ὅμοια, καὶ ὅτι προσεγγίζει τὸ σφαιρικὸν σχῆμα· εἰς τοῦτο δὲ τὸ συμπέρασμα ἐβεβαιώθησαν πρῶτον, ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Γῆν περιήλους, γινομένους κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἐπειδὴ οἱ ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἢ ἀπὸ τὴν Δύσιν ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος· καὶ δεύτερον, ἀπὸ τὸ σχῆμα τῆς σκιάς τῆς Γῆς εἰς τὰς γινομένας ἐν μέρει ἐκλείψεις τῆς Σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις αὗται συμβαίνουσιν, ὅτε ἡ Σελήνη διαβαίνει ὀπισθεν τῆς γῆς (ἢ εἰς ἄλλας λέξεις, ὅταν ἡ Γῆ παρεμπύπτη μεταξὺ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου)· τότε ἡ Γῆ ἐμποδίζει τὸ ἡλιακὸν φῶς νὰ φθάσῃ εἰς ἐν ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Σελήνης, τὸ ὁποῖον ἐκ τούτου μένει ἀφώτιστον ἢ ἐσκιασμένον· ἡ δὲ σκιά τῆς Γῆς, προβαλλομένη ἐπάνω εἰς τὴν Σελήνην, φαίνεται πάντοτε κυκλική, ὁποιονδήποτε μέρος τῆς γῆτινου ἐπιφανείας καὶ ἂν τύχῃ ἀντικείμενον εἰς τὴν Σελήνην· τοῦτο δ' εἶναι ἀπόδειξις βεβαία, ὅτι ἐκείνη ἔχει σχῆμα στρογγύλου.

13. Βεβαιωθέντες ἅπαξ, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι στρογγύλη, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν καὶ τὸ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μετρηθῇ καὶ ἡ ἔκτασις αὐτῆς. Ὑποτίθεται διηρημένη, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο ὅ,τι εἶναι κυκλικόν, εἰς 360 μέρη ἴσα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν μοίρας, καθεμία δὲ τῶν μοιρῶν ὑποδιηρημένη εἰς 60 λεπτά, καὶ καθὲν λεπτόν εἰς ἄλλα 60 δεύτερα· καὶ ἐπειδὴ τὸ ὕψωμα ἢ τὸ χαμηλῶμα τῶν ἀστέρων (11) εἶναι πάντοτε ὡς ἐγγιστα κατὰ λόγον τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον κάμνει ὁ παρατηρητῆς ἐπὶ τῆς Γῆς, ἐννοεῖται, ὅτι καὶ ὁ ἕνακρος ὄλος τοῦ οὐρανοῦ, ὁ φαινόμενος κυκλικός, ἐπιδέχεται καὶ αὐτός τὴν αὐτὴν διαίρεσιν εἰς 360 μοίρας, ἀκριβῶς ἀναλόγους μὲ τὰς τῆς Γῆς. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἔχομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι ὅταν προχωροῦντες πρὸς τὸν Πόλον βλέπωμεν τὸν Πολικὸν Ἀστέρα ὑψοσόμενον ἐν 360 μέρος τοῦ Οὐρανοῦ, ἡμεῖς φανερώτατα ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὸν Πόλον ἐν 360 μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς· καὶ πάλιν ἐξεναντίας, βλέποντες τὸν Πολικὸν Ἀστέρα χαμηλοσόμενον ἐν 360 μέρος, ὅταν ἀποχωρῶμεν πρὸς Νότον, συνάγομεν, ὅτι ἀπεμακρύνθημεν ἀπ' αὐτοῦ ὁδοιπορήσαντες ἴσον μέρος ἐπὶ τῆς γῆτινου ἐπιφανείας.

14. Ἐκ τούτου πάλιν κατανοοῦμεν ἐπίσης ὅτι, ἂν ἀφ' ἐνὸς μέρους ἐδυνάμεθα μ' ἐν ὁποιονδήποτε ὄργανον νὰ μάθωμεν πόσον ὑψώθη ἢ ἐχαμηλώθη ἐν ἄστρον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου νὰ μετρησῶμεν ἐπὶ τῆς Γῆς τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ διατρέ-

ξωμεν δια να μεταβληθῆ ἡ θέσις τοῦ ἄστρου κατὰ τὸ πρῶτον μετρηθὲν ποσόν, θέλομεν ἐκ τούτου γνωρίσει καὶ αὐτῆς τῆς Γῆς τὸ μέγεθος· διότι δὲν μένει ἄλλο τι πλέον νὰ κάμωμεν, εἰ μὴ νὰ πολυπλασιάσωμεν τὴν εὐρεθεῖσαν ποσότητα ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ δηλοῦντος τὴν σχέσιν τοῦ μέρους πρὸς τὸ ὅλον. Παραδείγματος χάριν· εἰς ὁδοιπόρος, ὅστις ἐβεβαιώθη περὶ τῆς θέσεως τοῦ Πολικοῦ Ἀστέρος εἰς Παρισίους, προχωρεῖ πρὸς Ἀρκτον, ἕως οὐ ἴδῃ αὐτὸν τὸν Ἀστέρα ὑψηλότερα μίαν μοῖραν· ὅταν φθάσῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐπεριπάτησε σωστά ἐν 360 μέρος τῆς Γῆς ἢ μίαν μοῖραν γῆινον· μετρᾷ μὲ ἄλυσιν, ἢ μᾶλλον τι ὄργανον (περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ ὁποίου εἶναι βέβαιος) τὸ μεταξὺ τῶν Παρισίων διάστημα καὶ τῆς Ἀμιένης, φέρεῖ εἰπεῖν, ὅτι ἔφθασε, καὶ εὐρίσκει ὅτι εἶναι 57,000 ὄργυιων περίπου (toises). Ἐκ τούτου λοιπὸν συνάγει, ὅτι ἡ γῆ εἶναι 360 φορές μεγαλύτερα ἀπὸ τὰς 57,000 ὄργυιās. Τὸ μεγαλύτερον καταμετρηθὲν ἕως σήμερον τόξον τοῦ Μεσημβρινοῦ κύκλου, περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰς δώδεκα Μοίρας, ἀπὸ τὴν Φορμεντέραν, νῆσον τῆς Ἰσπανίας, ἕως τὴν Δουγκέρκην τῆς Γαλλίας.

15. Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἡ κυρτότης τῆς Γῆς εἶναι σχεδὸν ὁμοία πανταχοῦ (12). Ἄν ὅμως ἦτο τῇ ὄντι ἐντελῶς ὁμοία, ἔπρεπε πάντοτε νὰ περιπατῶμεν ἀκριβῶς ἴσον διάστημα ἀπ' Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν, καὶ νὰ βλέπωμεν, ὅτι ἀλλάσσει καὶ ἡ θέσις τῶν ἄστρων ἀκριβῶς κατὰ ἴσην ποσότητα. Ἐξεναντίας, ἂν ἦσαν μέρη τῆς γῆς ἄλλα πλέον καὶ ἄλλα ὀλιγώτερον κυρτά, τότε ἤθελε χρειασθῆ νὰ κάμωμεν πλείοτερον ἢ ὀλιγώτερον δρόμον διὰ νὰ ὑψωθῆ τὸ Ἄστρον κατ' ἴσην ποσότητα, ἐπειδὴ ἡ αἰτία τῆς μετατοπίσεως τοῦ Ἀστέρος εἶναι ἡ κυρτότης τῆς Γῆς. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι, ὅταν ἡ ἐπιφάνεια τύχη νὰ ἦναι ὀλιγώτερον κυρτῆ, θέλομεν ἀναγκασθῆ νὰ διατρέξωμεν πλείοτερον δρόμον διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν ἴσην μετατόπισιν καὶ τ' ἀνάπαλιν, θέλομεν χρειασθῆ νὰ κάμωμεν ὀλιγώτερον, ὅταν ἡ ἐπιφάνεια ἦναι περισσότερον κυρτῆ.

16. Ἀλλὰ τῷ ὄντι ἐπαρατήρηταν ὅτι, ὅσον τις προχωρεῖ πρὸς Ἀρκτον, αἱ μοῖραι καταντῶσι νὰ γίνωνται ἐπὶ πλέον μεγαλύτεραι· τουτέστιν, εἰς ἄλλας λέξεις, ὅτι χρειάζεται τις νὰ διατρέξῃ ἐν διάστημα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεγαλύτερον διὰ νὰ ἴδῃ εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἐν ἄστρον νὰ ὑψωθῆ ἢ νὰ χαμηλωθῆ κατὰ μίαν μοῖραν. Ἐβεβαιώθησαν προσέτι διὰ καταμετρήσεων. γινόμενων πρὸς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους, ὅτι αἱ μοῖραι καταντῶσιν ἐπὶ μᾶλλον μικρότεραι. Ἐκ τούτου ἀναγκαίως συνάγεται, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι πεπλατυσμένη ἢ πεπιεσμένη πρὸς τοὺς πόλους

και έξωγκωμένη πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν διαβαίνει ὁ Ἰσημερινὸς ἢ ἡ Ἰσημερινή γραμμὴ, τὴν ὁποίαν φανταζόμεθα, ὅτι περιγυρίζει τὴν Γῆν, ἀπέχουσα ἐπίσης ἀπὸ τοὺς Πόλους. Εὐρηκαν δὲ ὅτι εἰς τὴν Λαπωνίαν, κατὰ τὸ βόρειον μέρος τῆς Εὐρώπης, ἡ μοῖρα εἶναι 57, 192 ὀργυιῶν, (*) καὶ ὑπερβαίνει 440 ὀργ. τὴν μοῖραν τὴν κατὰ τὸν Ἰσημερινόν.

17. Ἡ σύγκρισις τῶν μετρημάτων τῶν γενομένων εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆϊνου σφαίρας, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Γῆ εἶναι πεπλατυσμένη εἰς τοὺς Πόλους ἕως ἐν 308, τουτῆστιν, ἂν ὑποθέσωμεν τὴν διάμετρον τοῦ Ἰσημερινοῦ συγκριμένην ἀπὸ 308 μέρη, ὁ Ἄξων τῆς Γῆς ἔχει μόνον 307, ὥστε ἡ διαφορὰ τῶν δύο διαμέτρων εἶναι 21,000 ὀργυιῶν ἢ ἑννέα λευγῶν περίπου. Ὅσον δὲ σημαντικὴ καὶ ἂν ὑπάρχη ἡ διαφορὰ αὕτη, εἶναι δύσκολον νὰ τὴν καταστήσωμεν ἐπαισθητὴν καὶ ἐπάνω εἰς τὰς σφαίρας τὰς τεχνητάς, διὰ τῶν ὁποίων παραστήνομεν τὴν εἰκόνα τῆς Γῆς ὀλοκλήρου, ἐξ αἰτίας τῆς σμικρότητος αὐτῶν· ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ αὕτη ἐπάνω εἰς μίαν σφαῖραν τεχνητὴν, ἔχουσαν δύο ποδῶν διάμετρον, ἤθελεν εἶσθαι μιᾶς γραμμῆς, ἢ τοι ἐνός 144 τοῦ ποδός· ὅθεν κατασκευάζουσι αὐτὰς ἀκριβῶς σφαιρικάς, καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν περιγραφόμεναι γραμμαὶ εἶναι κυκλικαί. Ὀνομάζουσι δὲ τὸ σχῆμα τῆς Γῆς σφαιροειδῆς, ὡς πλησιάζον δηλ. εἰς τὸ σχῆμα τῆς σφαίρας.

18. Αἱ δὲ ἀνωμαλῖαι τῆς Γῆς δὲν ἀλλοιόνοῦσι ποσῶς τὸ σχῆμα τοῦτο, ὡς ἤθελεν ὑπολάβει τις στοχαζόμενος τὰς ὁποίας ἔχει σειρὰς τῶν ὀρέων, διότι καὶ τὰ ὑψηλότερα ἐκ τῶν γνωστῶν ὀρέων δὲν ἔχουν ὕψος πλείοτερον τῶν 7,400 μέτρων (ἢ τεσσαρῶν χιλιάδ. ὀργ.*). τοῦτο δὲ εἶναι ἐν 1729 τῆς γῆϊνου διαμέτρῳ· ὥστε ἐπὶ τινος σφαίρας ἐχούσης 1 μ., 720 (5 πόδ. 3 δακτ. περίπου) διάμετρον, τὰ ὄρη ταῦτα δὲν ἤθελον ἔχει ὕψος μεγαλητέρον ἐνός χιλιοστούμετρου. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι αἱ ἀνωμαλῖαι αὐταὶ τῆς Γῆς εἶναι μόνις ἐπαισθηταὶ τόσον, ὅσον καὶ αἱ ἀνωμαλῖαι τοῦ φλοιοῦ ἐνός πορτογαλλίου.

19. Ἀφοῦ ἀπαξ ἐγνώρισαν τὰς διαστάσεις τῆς γῆϊνου σφαίρας μετ' ἀκριθείας, τότε ἠδυνήθησαν νὰ ἐπινοήσωσι τὴν σύστασιν, κατ' αὐτὰς τὰς διαστάσεις, ἐνός συστήματος μέτρων βαίνοντος εἰς μίαν βάσιν σταθεράν· καὶ τῆτο ἐξετελέσθη πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐδιαίρεσαν τὴν περιφέρειαν τῆς γῆϊνου σφαίρας εἰς 40 ἑκατομμυρίων μέρη ἴσα, καὶ τὸ ἐν τέταρτον αὐτῆς εἰς δέκα ἑκατομμύρια· καθὲν δὲ τούτων τῶν μερῶν ὠνόμα-

(*) Toise· μέτρον μήκους ἐξ ποδῶν γεωμετρ. ἢ Γαλλικῶν, τὸ ὅποιον μεταφράζομεν ὀργυιῶν.

σαν μέτρον (mètre) λαβόντες ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν λέξιν (*). Τῆτο τὸ μέτρον, εὐρεθὲν ἴσον μετρεῖς πόδας 11 γραμμὰς καὶ $\frac{1}{3}$ ἐλήφθη ὡς μονάς, αὐτὴν δὲ πολυπλασιάζοντες βαθμηδὸν μετὰ δέκα ἐσύστησαν τὸ δεκάμετρον (10 μέτρα), τὸ χιλιάμετρον (1000 μέτρα), τὸ μυριάμετρον (10,000 μ.)· καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν πρώτην μονάδα ὑποδιαιροῦντες κατὰ τὴν αὐτὴν δεκαδικὴν πρόοδον, ἐσύστησαν τὸ δεκατόμετρον (ἓν δέκατον τοῦ μέτρου), τὸ ἑκατοστόμετρον (ἓν ἑκατοστὸν τοῦ μέτρου), τὸ χιλιοστόμετρον κτλ. Τὸ Γαλλ. μέτρον, ἂν καὶ ὠρισμένον εἰς καταμετρησιὺν τοῦ μήκους, μετεχειρίσθησαν ἔπειτα, λαμβάνοντες εἴτε τοὺς διαιρέτας, εἴτε τοὺς πολλαπλοῦς αὐτοῦ ἀριθμοῦς, εἰς σύστασιν τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν τῶν στερεῶν καὶ ὑγρῶν οὐσιῶν, τῶν ἐπιφανειῶν κτλ.

§. Β'. Κύκλοι ἀγόμενοι ἐπὶ τῆς Σφαιράς.

20. Ἐχοντες χρειαὴν ὄναγνωρίζωσι τὰ τῆς γῆνιου σφαιράς καὶ ὄναφέρωσιν εἰς αὐτὴν διαφόρους θέσεις τοῦ Ἡλίου, κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπινοήσωσι τὴν διαίρεσιν αὐτῆς διὰ πολλῶν κύκλων ὄντων εἰς συχνοτάτην χρῆσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ σφαιρικὸς θόλος τοῦ οὐρανοῦ, καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, ἀντικρίζει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς (9), εὐκόλως κατανοεῖται, ὅτι ὄλοι οἱ ἀγόμενοι κύκλοι ἐπὶ τῆς σφαιράς ὑποτίθενται, ὅτι ἀντικρίζουσιν εἰς παρομοίους κύκλους, οἱ τινες διαιροῦσι τὸν οὐρανὸν κατὰ τὸν ὄμοιον τρόπον, καὶ παρομοίως ὄνομάζονται.

Οἱ δὲ κύκλοι οὗτοι εἶναι δύο εἰδῶν· οἱ μὲν ὄνομάζονται κύκλοι μέγιστοι, ἐπειδὴ ἔχουσιν ὄλον τὸ μέγεθος, τὸ ὄποῖον δύναται νὰ λάβῃ κύκλος ἐπὶ τῆς σφαιράς· καὶ τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ κύκλος ἔχῃ κέντρον αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς σφαιράς· καὶ ἐκ τούτου τὴν διαίρεϊ εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια· οἱ δὲ λέγονται κύκλοι μικροί, ἐπειδὴ τὸ κέντρον αὐτῶν κείται ἔξω τῆς κέντρης τῆς Γῆς ἐπάνω εἰς ἓν σημεῖον ὄποιοιδήποτε τοῦ ἄξονος αὐτῆς.

21. Μέγιστοι κύκλοι εἶναι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ ὁ Μεσημβρινός· μικροὶ κύκλοι δὲ, οἱ παράλληλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ὀνομάζεται Ἰσημερινὸς ὁ κύκλος (EE' σχ. 4) ὁ περικυκλόνων τὴν Γῆν, ἐπίσης ἀπέχων τῶν δύο πόλων, καὶ διαιρῶν αὐτὴν ἐπομένως εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρὸς τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον λέγεται Βόρειον ἡμισφαίριον· τὸ δὲ, Νότιον. Ὁ κύκλος οὗτος ἐπονομάζεται ἔτι καὶ Ἰσημερινὴ γραμμὴ· ἐπειδὴ, ὅτε ὁ Ἡλιος

(*) Μέτρον· ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ νεωστὶ διαταχθέντα μέτρα καὶ σταθμὰ ὄνομάζομεν Ἠῆχον Βασιλικόν.

εύρίσκεται ἐπ' αὐτῆς, τότε γίνονται αἱ Ἰσημερίαι, ἤγουν αἱ νύκτες εἶναι ἴσαι μὲ τὰς ἡμέρας. Ὁ Οὐράνιος Ἰσημερινὸς διαιρεῖ καὶ αὐτὸς τὸν οὐρανὸν κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον (20).

22. Ὁ Μεσημβρινὸς τινος τόπου εἶναι μία γραμμὴ, ἣτις διέρχεται ἀπὸ τὸν ἕνα ἕως εἰς τὸν ἕτερον Πόλου, διαβαίνουσα καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον· ὀνομάζεται δὲ Μεσημβρινός, ἐπειδὴ ὁ ἀντικρίζων αὐτὸν κύκλος εἰς τὸν οὐρανὸν διαβαίνει ἀπ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἥλιος εὐρίσκεται, ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον.

Ἡ στιγμή τοῦ μεσημερίου εἶναι ὅπως διόλου σχετικὴ, καὶ ὄχι ἀπόλυτος. Δι' ἕνα τόπον κείμενον πρὸς ἀνατολὰς ἄλλου τινός, ὁ ἥλιος ἀνατέλλει προτῆτερα καὶ φθάνει ἐπομένως προτῆτερα εἰς τὸ μέσον τῆς φαινομένης πορείας του. Αἱ στιγμαὶ τοῦ μεσημερίου εἶναι λοιπὸν διάφοροι εἰς τοὺς τόπους, οἱ τινες κεῖνται σχετικῶς ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Δύσιν, καὶ τ' ἀνάπαλιν· ἡ δὲ διαφορὰ τῆς ὥρας, καθ' ἣν εἰς ἕκαστον τόπον γίνεται τὸ μεσημέριον, εἶναι ἐπακριθῶς κατὰ λόγον τοῦ μεταξὺ δύο τοιούτων τόπων ἀποστήματος. Διότι, ἐπειδὴ ἡ Γῆ περιστρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της εἰς 24 ὥρας (6) καὶ ἡ περιφέρεια αὐτῆς διαιρεῖται εἰς 360 μοίρας (13), εἶναι φανερόν ὅτι αἱ 360 μοίραι αὐτὰ διαβαίνουσιν ἀλληλοδιαδόχως ἔμπροσθεν τοῦ Ἡλίου εἰς τὸ μεταξὺ τῶν 24 ὥρῶν, καὶ εἰς καθὲ μίαν ὥραν ἐπομένως διαβαίνουσι 15°. Εἰς δύο ἄρα τόπους, ἀπέχοντας ἀπ' ἀλλήλων 15 μοίρας, ἡ διαφορὰ τοῦ μεσημερίου αὐτῶν θέλει εἶσθαι μιᾶς ὥρας· τουτέστιν, ὅταν εἰς τὸν ἀνατολικώτερον τόπον ἦναι μεσημέριον, εἰς τὸν ἄλλον, τὸν δυτικώτερον ἐκεῖνου κείμενον, θέλει εἶσθαι ἐνδεκάτη ὥρα πρὸ μεσημβρίας. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι τὸ μεσημέριον γίνεται κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοὺς κειμένους ὑπὸ τὸν αὐτὸν Μεσημβρινὸν ἀπὸ τοῦ ἐνός Πόλου ἕως τοῦ ἑτέρου. Οἱ δὲ Μεσημβρινοὶ εἶναι διάφοροι, ὄχι μόνον εἰς δύο τόπους 15 μοίρας ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας, ἀλλὰ προσέτι καὶ εἰς ὅλους τοὺς μεταξὺ αὐτῶν τόπους ὅσον πλησίον ἀλλήλων καὶ ἂν τύχωσιν· οὕτω δὲ οἱ Μεσημβρινοὶ δύνανται νὰ ἦναι ἄπειροι.

23. Καθεὶς τῶν Μεσημβρινῶν ἐκτεινόμενος πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς σφαίρας, συστήνει ἕνα κύκλον ὀλόκληρον, ὅς τις, ὡς πρὸς τὸν τόπον διὰ τοῦ ὁποῖου διαβαίνει, διαιρεῖ τὴν περιμέτρον τῆς σφαίρας εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὸ μὲν ἀνατολικόν, τὸ δὲ δυτικόν· ἀλλ' ἔτις ἡ λέξις ἡμισφαίριον δὲν εἶναι, κατὰ τοῦτο τὸ νόημα, εἰς σημασίαν ἀπόλυτον, ὡς ὅτε ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἰσημερινόν (21)· εἶναι ὅπως διόλου διάφορος καὶ

σχετική ως πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν Μεσημβρινῶν καθενὸς τόπου (*).

24. Μεταξὺ δὲ τῶν μικρῶν κύκλων ἢ τῶν παραλλήλων τοῦ Ἰσημερινῆ διακρίνονται μὲ ἰδιαιτέρα ὀνόματα, οἱ δύο τροπικοὶ καὶ οἱ δύο πολικοὶ κύκλοι.

Οἱ τροπικοὶ εἶναι δύο κύκλοι κείμενοι ἐκατέρωθεν κατ' ἴσην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἤγουν 23 1/2 μοίρας. Ὀνομάζονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος, φθάνων εἰς καθένα ἐξ αὐτῶν, φαίνεται ὅτι σταματᾷ καὶ ἐπιστρέφει πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ὁ εἰς κείμενος εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον (21) ἐπονομάζεται τροπικὸς Ξερινός, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς αὐτὸν τὸ Ξέρος, ἢ τοῦ Καρκίνου, ἐπειδὴ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν τοῦ ἔτους ὁ ἥλιος φαίνεται ἀντικρίζων εἰς τὸν ἀστερισμὸν τὸν λεγόμενον Καρκίνου· ὁ δὲ ἕτερος ἐπονομάζεται τροπικὸς χειμερινός ἢ τοῦ Αἰγόκερω, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος τὸν χειμῶνα φαίνεται ἀντικρίζων εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Αἰγόκερωτος.

Ὁ εἰς τῶν δύο Πολικῶν κύκλων κεῖται εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον, καὶ λέγεται κύκλος Πολικὸς Ἀρκτικός· ὁ ἕτερος εἰς τὸν Νότιον, καὶ λέγεται κύκλος Πολικὸς Ἀνταρκτικός· ἀπέχει δὲ καθεὶς ἀπὸ τῆ ἰδίου τῆ Πόλου, ὅσον καὶ οἱ τροπικοὶ ἀπὸ τῆ Ἰσημερινῆ.

25. Οἱ ἄλλοι παράλληλοι, μὴ ἔχοντες ἴδιον ὄνομα, εἶναι εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Μεσημβρινῶν, ἄπειροι δηλαδὴ καὶ αὐτοὶ (22)· ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς Πόλου μέχρι τοῦ ἑτέρου δύναται τις τοῦ αὐτοῦ Μεσημβρινοῦ νὰ ὑποθέσῃ παραλλήλους κύκλους τόσους, ὅσα εἶναι καὶ τὰ ἐκείνου διάφορα σημεῖα. Οἱ δὲ παράλληλοι οὗτοι χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ μᾶς δεικνύωσι πόσον ἀπέχει εἰς τόπος ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν καὶ ἀπὸ τὸν Πόλον.

§. Γ'. Μῆκος καὶ Πλάτος Γεωγραφικόν.

26. Οἱ διάφοροι οὗτοι κύκλοι, ὁ Ἰσημερινός δηλαδὴ οἱ Μεσημβρινοὶ καὶ οἱ Παράλληλοι, μᾶς χορηγοῦσι τοὺς τρόπους, πῶς νὰ σημειώσωμεν μετ' ἀκριθείας τὴν θέσιν τῶν τόπων ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας. Τοῦτο δὲ εἶναι τόσῳ πλέον ἀξιὸν λόγου, ὅσον διὰ τὸ σφαιροειδὲς τῆς Γῆς (11) ἤτο χρησιμώτατον νὰ εὐρωμέν τινας κύκλους σταθεροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἠθέλαμεν δύνασθαι ν' ἀναφέρωμεν ὅλους τοὺς ἄλλους.

27. Ὁ Ἰσημερινός εἶναι εἰς τῶν κύκλων τούτων. Τὸ χωρίζον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Πόλου διάστημα καὶ συστήνον τὸ τέταρτον ὅλης τῆς περιφερείας, εἶναι διηρημένον εἰς 90 μοίρας, σηματομενάς

(*) Ἴδὲ κατωτέρω 23.

ἀπό ἰσαριθμούς παραλλήλους κύκλους πρωτίστους ἢ κύκλους τοῦ πλάτους, οἵτινες κατ' ὀλίγον σμικρύνονται, καθ' ὅσον πλησιάζουσι πρὸς τοὺς πόλους. Τὸ μεταξύ τῶν παραλλήλων διάστημα εἶναι καὶ αὐτὸ ὑποδηρημένον εἰς λεπτά πρῶτα καὶ δευτέρα. Εἰς τρόπον ὅτι δύναται τις νὰ δείξῃ μετ' ἀκριβείας πόσον ἀπέχει εἰς τόπος ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς καθέν τῶν δύο ἡμισφαιρίων (21) τοῦτο δὲ τὸ ἀπόστημα λέγεται τὸ γεωγραφικὸν πλάτος ἐνὸς τόπου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰσημερινὸς εἶναι ὁ κοινὸς ὄρος, πρὸς ὃν ἀναφέρομεν αὐτὸ τὸ πλάτος, διὰ τοῦτο καὶ διαιρεῖται τὸ πλάτος εἰς Βόρειον καὶ εἰς Νότιον, κατὰ τὸ ἡμισφαίριον εἰς τὸ ὁποῖον κεῖται ὁ περι οὗ ὁ λόγος τόπος.

28. Τὸ πλάτος ἄρα εἶναι ἡ ἀπόστασις ἐνὸς τινος τόπου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν· τὸ δὲ πλάτος, τὸ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλῆτερον, εἶναι ὑπὸ τοὺς Πόλους· εἰς δὲ τὸν Ἰσημερινόν εἶναι μηδέν. Ἡ μέθοδος αὕτη δεικνύει μόνον ἐπὶ τίνος παραλλήλου κεῖται εἰς τόπος· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Παράλληλοι περικυκλόνουσι τὴν σφαῖραν, τίποτε δὲν ἠθέλαμεν γνωρίζει, ἂν δὲν ἐδυναμέσθαι νὰ δείξωμεν συγχρόνως καὶ εἰς ποῖον σημεῖον ἐνὸς τινος Παραλλήλου ἀντικρίζει ἡ θέσις αὐτοῦ τοῦ τόπου.

29. Πρὸς τοῦτο ἐσυμφώνησαν νὰ λάθωσιν ἓνα τῶν Μεσημβρινῶν, τὸν ὁποῖον ἀνόμασαν πρῶτον Μεσημβρινόν ἢ συνθηματικόν (ἐκ συνθήκης) Μεσημβρινόν, καὶ μεταχειρίζονται ὡς ὄρον ἀμετάβλητον ὡς καὶ τὸν Ἰσημερινόν. Εἶδομεν (23) ὅτι καὶ τῶν Μεσημβρινῶν ἕκαστος, παρεκτεινόμενος πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ ἡμισφαιρίου συστήνει μέγαν κύκλον (20) διαιροῦντα τὴν Γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὸ ἐν Ἀνατολικόν καὶ τὸ ἕτερον Δυτικόν. Καθὲν δὲ τῶν ἡμισφαιρίων τούτων περιέχει 180 μοίρας· ἄρα ὑποτίθεται διηρημένον εἰς 180 Μεσημβρινούς πρωτίστους, τῶν ὁποίων τὸ μεταξύ διάστημα, ὃν μιᾶς μοίρας, ὑποδιαιρεῖται εἰς λεπτά πρῶτα καὶ δευτέρα· ἐκ τούτων δεικνύεται πόσας μοίρας καὶ λεπτά μακρὰν τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ, εἴτε πρὸς ἀνατολὰς εἴτε πρὸς δυσμὰς, κεῖται εἰς τόπος. Τοῦτο δὲ τὸ ἀπόστημα λέγεται Μῆκος, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται εἰς Ἀνατολικόν καὶ Δυτικόν, καθὼς τύχη ὁ τόπος, περὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται λόγος, νὰ ἦναι εἰς τὸ ἐν ἢ εἰς τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον.

30. Τὸ Μῆκος λοιπὸν ἐνὸς τόπου εἶναι ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ συνθηματικοῦ Μεσημβρινοῦ· δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπερβαίνη τὰς 180 μοίρας, καὶ εἶναι μηδέν εἰς ἄλλην τὴν ἕκτασιν τοῦ ῥηθέντος Μεσημβρινοῦ. Λαμβάνοντες δὲ τὸ μῆκος ὁμοῦ με

ὁ πλάτος ἔχομεν τότε τὸν τρόπον, πῶς νὰ προσδιορίζωμεν ἐπὶ ἀκριβείας πᾶσαν θέσιν· ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μέρους, τὸ μὲν πλάτος μᾶς δεικνύει ἐπὶ τίνος παραλλήλου κεῖται ὁ δεῖνα τόπος· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου, γνωρίζομεν ἐκ τοῦ μήκους πόσον ὁ αὐτὸς τόπος ἀπέχει ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ, καὶ ἐπομένως εἰς τοῦτον σημεῖον ἀκριβῶς παραλλήλου κεῖται· διότι τὸ σημεῖον, τοῦ ὁ Παράλληλος μετὰ τοῦ Μεσημβρινοῦ διατέμενεται, εἶναι ὁ ζητούμενος τόπος.

31. Ἡ μὲν ἀριθμησις τοῦ πλάτους ἀρχίζεται ἀπὸ τὸν Ἴσημερινόν, ὅστις εἶναι κύκλος ὠρισμένος καὶ ἀμετάβλητος· ἡ δὲ τοῦ μήκους δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταχειρισθῇ εἰ μὴ ἀπὸ κύκλου κατὰ τὴν θῆλυσίν μας συμφωνούμενον· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἰ Γεωγράφοι ὄλοι δὲν ὁμογνωμοῦσιν εἰς τὸ περι ἐκλογῆς τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ. Κατὰ διάταγμα Λουδοβίκου τοῦ II' ἠτέλεσαν νὰ ἐκλέξωσιν ὡς τοιοῦτον τὸν διαβαίνοντα ἀπὸ τὴν ἠῆσον Φέρρον, μίαν τῶν λεγομένων Καναρίων· ἀλλὰ πολλὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἐπαραιτήσαν τοῦτον, καὶ τινὰ ἐξ αὐτῶν λαμβάνουσι ὡς πρῶτον Μεσημερινόν τὸν διαβαίνοντα ἀπὸ τὸ ἴδιόν των ἀσπεροσκοπεῖον. Οἱ Γάλλοι λαμβάνουσι τὸν τῶν Παρισίων· οἱ δὲ Ἄγγλοι τὸν τῆ ἐν Γρηνουΐσιᾷ ἀσπεροσκοπεῖς (Greenwich), τὸ ὅποῖον εἶναι πλησίον τῆς μητροπόλεως των τῆς Λόνδρας.

32. Διὰ νὰ λάθῃ τις ὀρθὴν ἰδέαν περὶ τῆς θέσεώς τινος πόλεως πρέπει πρῶτον νὰ μάθῃ ποῖον Μεσημβρινόν μετεχειρισθῆται διὰ νὰ σημαίνωσιν αὐτῆς τὸ μήκος, καὶ νὰ τὸ ἀνάξῃ εἰς τὸ μήκος τῶν Παρισίων· τοῦτο δὲ εἶναι εὐκολόν, ὅταν γνωρίζῃ τὴν διαφορὰν τῶν Μεσημβρινῶν. Γνωρίζει, φέρειπεῖν, ὅτι τὸ Γρηνουΐσιον κεῖται 2 μοίρας 20 λεπτὰ περίπου πρὸς δυσμὰς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων· ἔταν δοθῇ τὸ μήκος τῆς Μόσχας ὅν 37" 32' πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Γρηνουΐσιου, πρέπει, διὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ μήκος τοῦ ἐκ τῶν Παρισίων διαβαίνοντος μεσημβρινοῦ, ν' ἀφαιρέσῃ τὰς 2" 20' ἀπὸ τὰς 37" 32' καὶ οὕτω ἐνέει ὑπόλοιπον 35" 12'. Ἐξεναντίας, ἂν ὁ τόπος ἔκειτο πρὸς δυσμὰς τοῦ Γρηνουΐσιου, ἔπρεπε νὰ προσθέσῃ τὰς 2" 20'. Αἱ πράξεις λοιπὸν αὗται κατανωτῶσιν εἰς τὴν πρόσθεσιν καὶ ἀφαιρέσιν τῆς διαφορᾶς τῶν Μεσημβρινῶν.

33. Οἱ Παράλληλοι ἢ οἱ κύκλοι τοῦ πλάτους κατανωτῶσι μικρότεροι, ὅσω μᾶλλον πλησιάζουσι πρὸς τοὺς Πόλους (27). οἱ δὲ Μεσημβρινοὶ ἢ οἱ κύκλοι τοῦ μήκους, διαβαίνοντες ἀπὸ τὸν ἕνα ἕως τὸν ἕτερον Πόλον, εἶναι ὅλοι ὡς ἕγγιστα ἴσοι καὶ ὄλοι αἱ μοῖραι αὐτῶν εἶναι ὡς ἕγγιστα ἴσαι, μὴ λογιζομένης τῆς μικρᾶς διαφορᾶς, ἣτις προέρχεται ἀπὸ

τὸ πεπλατυσμένον τῆς σφαίρας (17). Ἐπειδὴ δὲ αἱ μοῖραι τοῦ πλάτους ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν Μεσημβρινῶν, εἶναι ἀληθινόν, ἂν εἴπωμεν ὅτι, αἱ μοῖραι αὗται εἶναι ὅλαι ὡς ἔγγιστα ἴσαι.

34. Δὲν ἔχει ὅμως τὸ πρᾶγμα οὕτω καὶ περὶ τῶν μοιρῶν τῆς μήκους. Αὗται ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν παραλλήλων· ἕκαστος δὲ παράλληλος, ὅσον μικρὸς καὶ ἂν ᾖναι, διαιρεῖται πάντοτε εἰς 360° αἱ μοῖραι αὗται ἄρα εἶναι βαθμηδὸν μικρότεραι καθ' ὅσον πλησιάζομεν εἰς τοὺς Πόλους· ἐπάνω εἰς αὐτοὺς μάλιστα ὁ παράλληλος καταπᾶ νὰ ᾖναι ἓν σημεῖον, τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος εἶναι 90 μοιρῶν καὶ τὸ μήκος μηδέν. Ὅθεν εἶναι ὡσαύτως ἀληθινόν, ἂν εἴπωμεν, ὅτι αἱ μοῖραι τοῦ μήκους δὲν εἶναι μοῖραι μεγίστου κύκλου εἰμὴ εἰς τὸν Ἴσημερινόν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Πόλον πάντοτε χωροῦσι σμικρυνόμεναι.

Ἐκάστη μοῖρα τοῦ Ἴσημερινοῦ καὶ τῶν μεσημβρινῶν ὑπολογίζεται, ὅτι περιέχει 25 λεύγας Γαλλικὰς· ἐκάστη δὲ τῶν λευγῶν τούτων ἐξίσουται μὲ 2280 ὄργιας, ἢ μὲ 4440 μέτρα (19). Ἐκαστος τῶν παραλλήλων κύκλων διαιρεῖται καὶ αὐτὸς εἰς 360 μοῖρας· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι, καθ' ὅσον ἀπομακρύνονται τοῦ Ἴσημερινοῦ σμικρύνονται, ἔπεται ὅτι καὶ αἱ μοῖραι αὐτῶν εἰσὶ σμικρότεραι, οὐδ' εἶναι ἔρθόν νὰ ὑπολογίζεται ἐκάστη αὐτῶν ἴση μὲ 25 λεύγας. Περαιτήρησαν ὅτι ἡ σμικρυνσις αὕτη γίνεται ἐπαισθητῆ ἀπὸ τῆς 15 μοῖρας τοῦ μήκους (ἦτοι 15 μοῖρας ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ) καὶ προβαίνει ἀξάνουσα κατὰ τοὺς κύκλους τοὺς πλησιάζοντας πρὸς τὸν Πόλον, καὶ προσδικῶς σμικρυνόμενος μέχρι τοῦ μηδενισμοῦ σχεδόν. Ὅθεν διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν εἰς λεύγας καὶ τὰς μειουμένας μοῖρας τοῦ μήκους, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν ἐπόμενον τῶν πόνων, εἰς τὸν ὅποιον αἱ λεύγαι εἶναι δεκαδικῶς διηρημέναι πρὸς εὐκόλιαν τὸν ὑπολογισμῶν.

Μοῖραι ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ	Λεύγαι δεκαδικαί.	Μοῖραι ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ	Λεύγαι δεκαδικαί.	Μοῖραι ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ	Λεύγαι δεκαδικαί.
0	25	40	19,159	70	8,540
15	24,149	45	17,555	75	6,469
20	23,490	50	16,	80	4,834
25	22,658	55	14,334	85	2,178
30	21,649	60	12,500	90	ἡ ὑπὸ τοῦς πόλους μηδενικόν.
35	20,482	65	10,365		

Ἡ ἐκτίμησις αὕτη εἶναι ἀναγκαία εἰς τὸν μαθητὴν, ὅταν θελῃ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἔκτασιν μιᾶς ἐπικρατείας εἰς λεύγας τετραγ. ἐπὶ τῶν Γεωγραφικῶν Πινάκων, κάμων τὸν ὑπολογισμὸν διὰ τοῦ μήκους καὶ πλάτους.

§. Δ'. Τρόποι δι' ὧν προσδιορίζονται τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος.

35. Ἐπειδὴ τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος εἶναι ἡ βᾶσις τῆς Γεωγραφίας, συμφέρει νὰ γνωρίζωμεν τοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζονται εἰς προσδιορισμὸν αὐτῶν.

Γνωρίζουσι τὸ πλάτος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐξῆς ἀξιώματος. Ἡ ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ ἀπόστασις ἐνὸς τόπου, ἢ τὸ πλάτος αὐτοῦ, εἶναι ἴσον μὲ τὸ ἀπὸ τῆς Ὀρίζοντος ὕψωμα τοῦ Πόλου. Ἐάν, φέρειπεῖν, εὐρί-

σκεσαι υπό τὸν Ἰσημερινὸν Ε Ε' (σχ. 5) ὁ οὐράνιος Πόλος (ὑποθετόμενος ὅτι ἐνταῦθα σημαίνεται ἀκριθῶς ὑπὸ τοῦ Πολικοῦ Ἀστέρος) φαίνεται ἴσα εἰς τὸν Ὀρίζοντα· ὅθεν τὸ ὕψωμα τοῦ Πόλου εἶναι μηδέν, διότι καὶ τὸ πλάτος αὐτὸ εἶναι μηδέν.

Ἐπειδὴ ἡ μετατόπισις τοῦ Πολικοῦ Ἀστέρος εἶναι κατὰ λόγον τῆς γινομένης ὁδοιπορίας ἐπὶ τῆς Γῆς (11), εἶναι φανερόν ὅτι, ἂν τις ἀπὸ τοῦ Ἰσημεριοῦ Ε προχωρῇ πρὸς τὸν Πόλου Π μίαν μοῖραν, ὁ Ἀστήρ, ὅστις ἦτο πρότερον ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, θέλει φανῆ ὑψηλότερον μίαν μοῖραν· ἂν δέ τις προχωρῇ 2, 3, 4 μοίρας, καὶ ὁ Ἀστήρ θέλει φαίνεσθαι ὑψούμενος 2, 3, 4 μοίρας, καὶ οὕτως ἐφεξῆς ἕως τοῦ Πόλου, ὅπου θέλει εἶσθαι ὑπεράνω τοῦ Ὀρίζοντος 90° σωσᾶς, τουτέστιν εἰς ὕψος ἀκριβῶς ἴσον μὲ τὸ πλάτος. Τὸ ὕψωμα ἄρα τῆς Πόλε εἰς τινὰ τόπον θέλει εἶσθαι ἴσον μὲ τὸ πλάτος αὐτῆς τοῦ τόπου.

36. Διὰ τὴν γωνίωσιν ἄρα τὸ πλάτος τόπου τινός, ἀρκεῖ νὰ δυνηθῶμεν νὰ μετρήσωμεν, διὰ τινος ὀργάνου, τὸ ὑπεράνω τοῦ Ὀρίζοντος ὕψωμα τοῦ Πόλου. Πρὸς τοῦτο μεταχειρίζονται συνήθως ἐν τεταρτημόριον κύκλου Γ Α Β (σχ. 6.), ὃν διηρημένον εἰς 90 μοίρας καὶ ὑποδιηρημένον εἰς λεπτὰ πρῶτα καὶ δεύτερα. Ἡ βᾶσις Α Β εὐθύνεται ἴσα πρὸς τὸν ὀρίζοντα Η. εἰς δὲ τὸ κέντρον Α εἶναι προσηρμοσμένοι εἰς κινητὸς κανὼν ὁ Α Δ, φέρων φέρων διόπτρας καὶ κινούμενος ἀπὸ τὸ Β εἰς τὸ Γ. Τούτου διεύθυνον κατ' εὐθείαν τὸ ἄκρον Δ πρὸς τὸν πολικὸν Ἀστέρα Ε· ἀρίθμησον τὰς περιλαμβανομένας μοίρας μεταξύ τοῦ Α καὶ Β· τὸ δὲ ἄθροισμα αὐτῶν εἶναι τὸ ὕψωμα τοῦ Ἀστέρος καὶ τοῦ Πόλου ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος Η, καὶ τοῦτο εἶναι ἴσον μὲ τὸ πλάτος τοῦ τόπου. Τοιοῦτοτρόπως εὐρισκομένου τοῦ ὕψώματος 45° φερέειπεν, συναγεις ὅτι καὶ ὁ τόπος, ὅπου γίνεταί ἡ παρατήρησις, ἀπέχει 45° ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν.

37. Ἡ μεταξύ τῶν Μεσημβρινῶν δύο τόπων διαφορὰ προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν τῆς ὥρας τοῦ μεσημερίου, ἢ τὴν τῶν ἄλλων ὥρῶν τῶν εἰς αὐτοὺς τούτους τοὺς τόπους· ὥστε, εἰάν ὁ εἰς ἀπέχῃ τοῦ ἑτέρου 15 μοίρας, ἢ διαφορὰ τοῦ χρόνου, κατὰ τὸν ὀποῖον γίνεται εἰς ἕκαστον μεσημερία, εἶναι μᾶς ὥρας (22). Ἐκ τούτου συναγεται ὅτι, ὡσάκις δύναται τις νὰ γνωρίζῃ ποία ὥρα εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν εἰς δύο τόπους διαφόρους, γνωρίζει καὶ ὁπόσον εἶναι τὸ διάστημα τὸ μεταξύ τῶν ἰδίων Μεσημβρινῶν αὐτῶν τῶν τόπων· εἰς τοῦτο κατανατᾷ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τοῦ μήκους.

38. Οἱ τρόποι οἱ μεταχειριζόμενοι πρὸς γνῶρσιν τῆς διαφορᾶς τῶν ὥρῶν εἶναι τὰ λεγόμενα ὠροφυλάκια ἢ χρονο-

φυλάκεια (garde-temps) καὶ ἡ σύγκρισις τῶν αὐτῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων, γινομένων εἰς δύο τόπους κειμένους ὑπὸ Μεσημβρινούς διαφόρους.

39. Τὰ ὠροφυλάκεια εἶναι ὠρολόγια ἐντελῶς κανονισμένα, τὰ ὁποῖα δὲν παραλλάσσουν σχεδὸν ποσῶς εἰς διάστημα πολλῶν μηνῶν· τὰ βάλλουσιν εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν, κανονίζοντες αὐτὰ πρὸς τὸν ἥλιον, εὐρισκόμενοι εἰς τὸν τόπον, ὅθεν ἀναχωροῦσι, τὸν ὁποῖον ὑποθέτομεν, ὅτι εἶναι τὰ Παρίσια. Τὰ ὠροφυλάκεια ἀκολουθοῦν νὰ δεικνύωσι πάντοτε τὴν ὥραν, ἣτις εἶναι εἰς τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν πόλιν, εἰς ὁποιοδήποτε ἄλλον τόπον καὶ ἂν τὰ μεταφέρῃ ὁ ὁδοιπόρῳ. Ὅταν δ' οὗτος φθάσῃ εἰς τὴν χώραν, τῆς ὁποίας θελεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸ μήκος, παρατηρεῖ καὶ λαμβάνει τὴν ὥραν τῆς Μεσημβρίας δεικνυομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου εἰς αὐτὴν τὴν χώραν· ἔπειτα τὴν συγκρίνει μὲ τὴν δεικνυομένην ὥραν ὑπὸ τοῦ ὠροφυλακίου, ἣτις εἶναι ἡ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὑπάρχουσα εἰς Παρισίους· ἐκ τούτου εὐρίσκει τὴν διαφορὰν τῶν ὥρῶν καὶ ἐπομένως καὶ τὴν τῶν Μεσημβρινῶν διάστασιν.

40. Ἄς ὑποθέσωμεν π. χ. ὅτι ὁ ὁδοιπόρος, διευθυνθεὶς πρὸς ἀνατολὰς εὐρίσκει, ὅτι κατὰ τὴν στιγμήν, ὅτε εἶναι μεσημέριον εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔφθασε, τὸ ὠροφυλάκιόν του δείχνει 9 ὥρ. 30 λ., ἤγουν 2 ὥρ. 30 λ. ὀλιγώτερον. Ἐπειδὴ δὲ μία ὥρα ἀντικρίζει εἰς 15 μοίρας (22), πολυπλασιάζει 2 ὥρ. 30 λ. ἐπὶ 15, τὸ γινόμενον 37' 30' εἶναι τὸ μήκος πρὸς Ἄν. τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ἂν ὁ ὁδοιπόρος ἔπερνε τὸν δρόμον τὸν πρὸς δυσμάς, τὸ ὠροφυλάκιόν του ἤθελε δεικνύει μίαν ὥραν πλεότερον κατὰ 15°.

41. Ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ χαλῶνται ποτὲ τὰ ὠροφυλάκεια, ἤθελαν μᾶς χορηγεῖ τὸ μέσον τοῦ νὰ γνωρίζωμεν μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τὰ μήκη· ἀλλὰ διὰ τὰς προξενουμένας εἰς αὐτὰ παραλλαγὰς ὑπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ κρύους καὶ τῆς θερμότητος, δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεωώμεθα ὅλως διόλου καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄργανα· καταφεύγομεν λοιπὸν ταῦτοχρόνως καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν Οὐρανίων φαινομένων· οἷον, τῶν ἐκλείψεων.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα, ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης ἀποστάσεως τῶν Οὐρανίων σωμάτων, γίνονται ὀρατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν εἰς τόπους πολὺ μακρὰν ἀπέχοντας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διαφόρους ὥρας ἔχοντας· ἐκ δὲ τῆς διαφορᾶς τούτων συμπεραίνεται τὸ μήκος.

42. Ἄς ὑποθέσωμεν π. χ. ὅτι μία τις ἐκλείψις τῆς Σελήνης γίνεται ὀρατὴ εἰς τρεῖς πόλεις διαφόρους, εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, εἰς Παρισίους, καὶ εἰς τὴν Μόσχαν· τὴν στιγμήν δὲ τῆς ἐκλεί-

ψεως οί εἰς Παρισίους παρατηροῦντες ἔχουσι μεσουκτίον· οἱ τῆς Φιλαδελφίας 5 ὥρ. 10' 24" πρωϊνάς· οἱ δὲ τῆς Μόσχας 2 ὥρ. 20' 48" ὁμοίως μετὰ τὸ Μεσουκτίον. Βλέπομεν πρῶτον, ὅτι ἡ Φιλαδέλφεια κείται πρὸς Δυσμὰς τῶν Παρισίων (εἰς τὴν Ἀμερικὴν), ἐπειδὴ αἱ ὥραι ὀπισθοποροῦσιν· ἡ Μόσχα κείται πρὸς Ἀνατολάς, ἐπειδὴ αἱ ὥραι προτρέχουσιν· ἀλλὰ κατὰ πόσον; Πολυπλασίσασον 5 ὥρ. 10' 24" καὶ 2 ὥρ. 20' 48" ἐπίσης ἐπὶ 15, καὶ θελεῖς εὐρεῖ, ὅτι τὸ μῆκος τῆς μὲν Φιλαδελφίας εἶναι 77° 36' πρὸς Δυσμὰς τῶν Παρισίων· τῆς δὲ Μόσχας 35° 12' πρὸς Ἀνατολάς.

43. Παρὰ τὰς τῆς Σελήνης ἐκλείψεις μεταχειρίζονται προσέτι καὶ ἄλλα φαινόμενα Οὐράνια· οἷον, τὰς ἐκλείψεις τοῦ Ἥλις, τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς κτλ. πάντοτε κατὰ τὰς αὐτὰς ἀρχάς.

Ὅλοι οὗτοι οἱ τρόποι φέρουσιν εἰς τὸ αὐτὸ, εἰς τὸ νὰ εὐρωμεν δηλ: ἐν χρόνῳ τὴν διαφορὰν τῶν Μεσημβρινῶν διὰ τὴν μεταβάλωμεν εἰς μοίρας.

§. Ε'. Σφαῖραι καὶ Χάρται.

44. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐρηκαν τὸ μῆκος καὶ πλάτος τῶν πρωτίστων τόπων τῆς γῆς· διὰ καταμετρήσεων δὲ γενομένων ἐπιτοπίως, συνῆψαν εἰς αὐτὰς τὰς ὠρισμένας τοποθεσίας, τοὺς μεταξὺ τόπους καὶ τὸν συσχηματισμὸν προσέτι τῆς χώρας· ἐκ τούτων δὲ ἠδυνήθησαν νὰ διαγράψωσι καὶ ἀπεικονίσματα τῆς Γῆς. Τὰ ἀπεικονίσματα ταῦτα εἶναι ὀλόκληρα, ἢ μερικὰ. Τὰ μὲν πρῶτα ὀνομάζονται Σφαῖραι καὶ ἐπιπεδοσφαίρια· τὰ δὲ δεύτερα, Χάρται ἢ Πίνακες γενικοὶ ἢ ἰδιαίτεροι.

45. Ἄλλοῦ ὠρίσαμεν τί εἶναι ἡ σφαῖρα (17)· τὰ δὲ ἐπιπεδοσφαίρια διαφέρουσι κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ Γῆ διαγράφεται ἐπὶ ἐπιφανείας ἐπιπέδου, ὅπου, διὰ τὴν παρασταθῆ, ὅτι ἡ Γῆ ἔχει σχῆμα σφαιρικόν, γράφονται οἱ Παράλληλοι καὶ οἱ Μεσημβρινοὶ καμπύλοι, καθὼς ἤθελαν φανῆ εἰς τινα βλέποντα σφαῖραν εἰς ἀπόστημά τι ἀπειρον· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ λεγόμενον Προβολή. Αἱ δὲ Προβολαὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν, ἀλλ' ὅλαι καταντῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ, εἰς τὸ νὰ παραστήσωσι δηλ: μῦσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον λάθος, μίαν σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν ἐπὶ ἄλλης ἐπιπέδου. Τὸ δὲ εἶδος τοῦ ἐπιπεδοσφαιρίου τούτου λέγεται Ἐπιπεδοσφαίριον Διημίσφαιρον, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ παραστήνεται χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων τὸ Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικὸν Ἡμισφαίριον.

46. Ἄλλο εἶδος ἐπιπεδοσφαιρίου εἶναι τὸ ἐπονάζομενον τοῦ Μερκάτορος ἀπὸ τοῦ ἐφευρόντος αὐτὸ μαθηματικοῦ. Εἰς αὐτὸ οἱ μεσημβρινοὶ παραστήνονται κατ' εὐθείας γραμμὰς ἰσο-
(Geog.)

διεστώσας, καὶ τεμνομένας καθέτως ὑπὸ τῶν παραλλήλων τοῦ Γσημερινοῦ· κυρίως δὲ μεταχειρίζονται αὐτὸ οἱ Ναῦται.

47. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰκονισθῶσιν ἐπὶ τῶν ἐπιπεδοσφαιρίων ὅλαι αἱ τῶν τόπων λεπτομέρειαι, ἔξω μόνον ἀνδρῶσι τις εἰς αὐτὰ ἐκτάσεις ὑπερμεγέθεις καὶ ὀχληράς, ἐπενόησαν Χάρτας ἢ Πίνακας μερικοῦς, οἱ τινες ἐξείκονίζουσι κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον μεγάλα μέρη τῆς Σφαιράς, ὑποβαλλόμενοι καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς κανόνας τῶν προβολῶν. (45). Ὀνομάζονται δὲ γενικοί, ὅταν παραστήνωσι τὸ ὅλον κἀνὸς μεγάλης τόπῃ ἢ ἐπικρατείας· καὶ μερικοὶ ἢ εἰδικοί, ὅταν δὲν εἰκονίζωσιν εἰμὴ ἓν μέρος. Οὗτοι πάλιν ἐπονομάζονται Πίνακες χωρογραφικοί, ἂν παραστήνωσι μίαν ἐπαρχίαν μ' ὅλους τοὺς ἀξιοσημειώτους τόπους αὐτῆς· καὶ τοπογραφικοί, ἢ καὶ γεωμετρικὰ σχεδιογραφήματα, ὅταν ὁ διαγραφεὺς διαγράψῃ καὶ ὅλας τὰς μεμονωμένας κατοικίας καὶ τῶν ἀγρῶν τὴν διαίρεσιν. Εἶναι καὶ ἄλλοι Χάρται προσέτι· οἷον οἱ Ναυτικοὶ ἢ ὑδρογραφικοὶ διὰ τοὺς Ναύτας γινόμενοι, ὅπου μετὰ προσοχῆς σημειόνονται τὰ παράλια καὶ τὰ βάρη τῶν ὑδάτων· οἱ Ὀρυκτολογικοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων σημειόνεται ἢ φύσις τῶν γηίνων στρωμάτων, τὰ εἶδη τῶν εἰς αὐτὰ εὐρισκομένων ὀρυκτῶν κτλ.

48. Ἐκαστος δὲ Χάρτης, μέγας ἢ μικρός, γίνεται κατὰ τινα σχέσιν ἢ ὄρον ὡς πρὸς ἀληθινὸν μέγεθος τῆς Γῆτινος Σφαιράς· καὶ ἡ σχέσις αὕτη δεικνύεται διὰ τῆς λεγομένης κλίμακος. Εἶναι δὲ ἡ κλίμαξ γραμμὴ εἰς τὰ κάτωθεν ἐκάστου πίνακος διηρημένη ἰσομερῶς, τῆς ὁποίας τὸ μήκος καὶ τὰ τμήματα δεικνύουσι μὲ πόσον διάστημα, λαμβανόμενον ἐπὶ τῷ Χάρτι, εἶναι ἴσος ἀριθμὸς τις μιλίων, λευγῶν ἢ μυριαμέτρων· καὶ τοῦτο μᾶς βοηθεῖ νὰ ἐκτιμῶμεν τὰς ἀποστάσεις τῶν τόπων, καὶ ἐν ταύτῳ νὰ μανθάνωμεν πόσον ὁ Χάρτης εἶναι μικρότερος τοῦ εἰκονιζομένου τόπου.

49. Ἐξω ἓν παράδειγμα. Ἄς υποθέσωμεν ἓνα Χάρτην ἐπὶ τῆς κλίμακος τοῦ ὁποίου ἐν μυριάμετρον ἔχει μήκος ἐνὸς χιλιοστομέτρου· εἶναι φανερόν, ὅτι αἱ ἀποστάσεις, λαμβανόμεναι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Χάρτου, θέλουσιν εἶσθαι μικρότεροι ἀπὸ τὰς ἀληθινὰς τῶν εἰκονιζομένων τόπων κατὰ λόγον ἐνὸς χιλιομέτρου πρὸς ἓν μυριάμετρον, τοῦτέστι θέλουσιν εἶσθαι δέκα μιλλιόνια φορὰς μικρότεροι.

Τὰ μέτρα τὰ πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποστημάτων ὀνομάζονται μέτρα ὀδοιπορικὰ, καὶ διαφέρουσι ἀπὸ μίαν Ἐπικράτειαν εἰς ἄλλην. Εἰς τὴν Γαλλίαν πρότερον μετεχειρίζοντο ὡς τοῖσιν τὴν λεγομένην κοινὴν λεύγαν, 2,300 ὀργυιῶν περὶπου, περιεχομένην σχεδὸν εἰκοσιπεντάκις εἰς μίαν μοῖραν, καὶ

έννεαχιλιάκις εἰς τὴν γῆινον περιφέρειαν. Τὰ σημερινὰ μέτρα εἶναι τὸ χιλιόμετρον καὶ τὸ μυριάμετρον (19)· μία δὲ λεύγα ἰσοδυναμεῖ μὲ 4,440 μέτρα. Τὸ δὲ λεγόμενον Γεωγραφικὸν μίλλιον εἶναι τὸ ἐξήκοστον μιᾶς μοίρας τοῦ Μεσημβρινοῦ· ἴσος μ' ἓν λεπτόν (*).

Οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο ἓν μίλλιον, τὸ ὁποῖον ἦτο ὡς ἔγγιστα τὸ $1/75$ μοίρας, ἢ 757—760 ὄργυιαι περίπου, καὶ περιεῖχε 5,000 πόδας Ῥωμαϊκοῦς. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τὸ μέτρον ἦτο τὸ στάδιον, περιέχον 600 πόδας. Εἶχον δὲ πολλῶν εἰδῶν· ἀλλὰ τὸ συνηθέστερον μεταξύ τῶν δοκίμων συγγραφῶν εἶναι τὸ Ὀλυμπιακὸν στάδιον, ἴσον ὄν μὲ τὸ $1/8$ τῆς Ῥωμαϊκοῦ μίλλου καὶ μὲ τὸ $1/24$ τῆς λεύγης, ἐκ τῶν τασσομένων 25 εἰς τὴν μοῖραν.

*§. ε'. Περὶ τῆς τῶν Γεωγραφικῶν Πινάκων χρήσεως.

49 δις. Ἀφ' οὗ ἕκαστος τόπος καὶ ἐκάστη ἐπικράτεια περιγράφονται ἐπὶ τῶν Γεωγραφικῶν Πινάκων, ὡς εἶπομεν (48) κατὰ τινα ὅρον ἢ σχέσιν πρὸς τὸ πραγματικὸν μέγεθος αὐτῶν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους θέσιν· ἢ δὲ σχέσις αὕτη δεικνύεται διὰ τῆς κλίμακος τῆς κάτωθεν ἐκάστου Πίν: σημειουμένης, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν τῶν Πίν: κύκλων καὶ γραμμῶν, γίνεται φανερόν ὅτι δυνατόμεθα ἐπ' αὐτῶν νὰ κατανοήσωμεν καὶ τὴν πραγματικὴν ἔκτασιν πάσης ἐπικρατείας, καὶ τὴν ἀπόστασιν μιᾶς πόλεως ἀπ' ἄλλης, καὶ τὸ Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτους ἐνὸς τόπου κτλ.

Οἱ ἐπὶ τῆς σφαίρας ἀγόμενοι κύκλοι, ὡς εἶπομεν (20) ἀγονται ἐπίσης καὶ ἐπὶ παντὸς Πίνακος Γεωγραφικοῦ· διότι ἄνευ τῆτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τεθῶσιν οἱ τόποι ἀκριβοῶς κατὰ τὴν πρὸς πρὸς ἀλλήλους σχετικὴν θέσιν. Ὅθεν ἀνοίγοντες ἓνα τινα χάρακτον ἐνώπιον ἡμῶν, τὸν τῆς Εὐρώπης, φέρ' εἰπεῖν, βλέπομεν διαγεγραμμένην τὴν Ἠπειρον ταύτην ἐντὸς ἑτερομήκους τετραγώνου, τὸ ὁποῖον διαχωρίζεται εἰς τετραγωνίδα διὰ γραμμῶν· ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω διερχομένων καὶ διασταυρουμένων. Ἐκ τῶν 4 γραμμῶν, αἵτινες ὀρίζουσι τὸ τετράγωνον, αἱ μὲν 2 (ἢ εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ) εἰκονίζουσι τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν, οὕσαι δητηρημέ-

(*) Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κοινὸν μίλλιον τῆς Ἰταλίας ἰσοδυναμοῦν μὲ ὄργυιαις 950 $15/100$ · τὸ δὲ Ἀγγλικὸν ἰσοδυναμεῖ μὲ ὄργ. 826 $20/100$ διότι ἐξ αὐτῶν τασσοῦνται 69 εἰς τὴν μίαν μοῖραν. Τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι ἔτι μικρότερον, ἴσον μὲ 656 ὄργ. καὶ $41/100$ εἰς τὴν μίαν μοῖραν. Τὰ τῶν λοιπῶν ἔθνῶν μίλλια εἶναι μεγαλύτερα, ὅθεν καὶ ἀεγρότερα ἀναλογοῦνται εἰς τὴν μοῖραν. Οἱ δὲ Ῥῶλοι ὑπολογίζουσι τὴν μοῖραν ἀκριβοῶς εἰς ὄργ. 57,008 καὶ εἰς 25 λεύγ. καὶ τὴν λεύγαν ὡς περιέχουσαν 2280 ὄργ. (4440 μέτρα) 2 δὲ λεύγαι καὶ $1/4$ εἶναι ἴσαι μὲ ἓν μυριάμετρον, τὸ ὁποῖον γνωρίζεται ἐν Ῥαλλίᾳ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὡς τὸ ἐπίσημον ἑδοτορικὸν μέτρον τῶν ἀποστημάτων.

ναι εἰς μοίρας τοῦ πλάτους. Αἱ δὲ ἄλλαι δύο (ἢ εἰς τὰ ἄνω καὶ ἢ εἰς τὰ κάτω) εἰκονίζουσι τὸν Ἰσημερινὸν διηρημένον καὶ αὐτὸν εἰς μοίρας τοῦ μήκους. Αἱ ἀπὸ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἠγμένοι καμπύλαι γραμμαὶ εἰκονίζουσι τὰς παραλλήλους· αἱ δὲ ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω, τοὺς μεσημβρινούς. Ἐκ τούτων δὲ κατανοεῖται εὐκόλως, ὅτι τῶ ἀνοιγομένου ἐνώπιον ἡμῶν πίνακος τὸ δεξιὸν μέρος (δηλ. τὸ ἀντικρίζον εἰς τὴν δεξιὰν ἡμῶν χεῖρα) ἀντικρίζει εἰς τὴν ἀνατολήν· τὸ δ' ἀπέναντι, εἰς τὴν δύσιν· τὸ κάτω εἰς τὴν Μεσημβρίαν, καὶ τὸ ἄνω εἰς τὴν Ἄρκτον.

Ὅταν, δοθέντων τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους μιᾶς πόλεως, θέλω νὰ εὕρω τὴν θέσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ χάρτου, πρέπει πρῶτον νὰ βεβαιωθῶ τίς εἶναι ὁ πρῶτος Μεσημβρινός (ἦτοι πόθεν διαβαίνει (31) ὁ τοῦ προκειμένου χάρτου, καὶ τίς ὁ Μεσημβρινός, ἀφ' οὗ ἐλήφθη τὸ διδόμενον πλάτος, καὶ ἐάν δὲν ἦναι ὁ αὐτός, πράσσωμεν ὅ, τι εἶπομεν ἀνωτέρω (32)· ἔπειτα ἀριθμοῦντες, τὰς μὲν μοίρας τοῦ δοθέντος μήκους ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς εἰκονιζούσης τὸν Ἰσημερινὸν διὰ νὰ σημειώσωμεν τὸν ἀπ' αὐτῆς, ἢ πλησίον αὐτῆς, ἀρχόμενον μεσημβρινὸν τοῦ τόπου· τὰς δὲ τοῦ δοθέντος πλάτους ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς εἰκονιζούσης τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν, καὶ σημειῶμεν ὁμοίως τὸν ἀρχόμενον ἐκεῖθεν παράλληλον, ὅπου δὲ οὗτος διασταυροῦται μετ' τὸν σημειωθέντα μεσημβρινόν, ἐκεῖ που ὑπάρχει ἡ ζητούμενη πόλις. Οὕτω θέλει εὐρεῖ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, φερέειπεῖν, ἔχουσαν πλάτος 49° ἐπὶ μὲν τῶν πινάκων τῶν ἐχόντων πρῶτον μεσημβρινόν τὸν δι' αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως διερχόμενον, κειμένην ὅπου ὁ διὰ τῆς 49° διερχόμενος παράλληλος διασταυροῦται μετ' αὐτὸν τὸν πρῶτον μεσημβρινόν· ἐπὶ δὲ τῶν ἐχόντων πρῶτον μεσημβρινόν τὸν ἐκ τῆς νήσου Φερέρου, ὅπου ὁ ἄνω ρηθεὶς παράλληλος διασταυροῦται μετ' τὸν ἀπὸ τῆς 20° ἀπὸ τοῦ πρῶτου μεσημβρινοῦ ἀρχόμενον μεσημβρινόν.

Διὰ νὰ γνωρίσω δὲ τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν δύο πόλεων ἐπὶ τοῦ πίνακος, λαμβάνω διὰ διαβήτου τὸ μήκος τῆς κλίμακος (48) καὶ μετ' αὐτὸ διάνοιγμα φέρω αὐτὸν ὡσάκις χωρεῖ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο πόλεων διάστημα· ἐννοεῖται, ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο θέλει εἶσθαι τοσάκις ἴσον εἰς μίλλια, ὅσα περιέχει ἡ κλίμαξ, ἢ τὸ ληφθὲν μέρος τῆς κλίμακος, εἴαν τύχη μικροτέρα αὐτῆς ἢ μεταξὺ τῶν δύο τόπων ἀπόστασις. Πρέπει δὲ νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἢ οὕτω λογιζομένη ἀπόστασις κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν δύναται νὰ ἦναι βραχυτέρα τῆς πραγματικῆς, ὅταν συλλογισθῶμεν τὰς πρὸς ὀδοιπορίαν ὁδοὺς λαμβανούσας διαφόρους ἐλιγμούς ἕνεκα τῶ δυσβάτου τῶν τόπων, τῶν ὀρέων κλ.

Ὅταν δὲ θέλω νὰ εὕρω τὴν ἔκτασιν μιᾶς ἐπικρατείας ἀπ' ἀνατολάς πρὸς δυσμὰς εἰς μέρος τι ὠρισμένον, οἷον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν 39° Β. πλάτους, παρατηρῶ, ὅτι ἡ ἔκτασις αὕτη κατέχει ἐπὶ τοῦ πίνακος 3 1/2 μοίρας περίπου, ὅθεν αἱ μοῖραι ὑπολογιζόμεναι εἰς λεύγας 25 ἑκάστη, δίδουσιν ἔκτασιν 87 1/2 λευγῶν. Ἄλλ' εἰάν στοχασθῶμεν, ὅτι αἱ μοῖραι αὗται λαμβανόμεναι ἐπὶ τῶν παραλλήλων εἰσὶ μοῖραι τοῦ μήκους, μὴ ἰσοδυναμοῦσαι ἑκάστη μὲ 25 λεύγας, διὰ τὰ ἔχουμεν ἀκριβῆ τὸν ὑπολογισμόν πρέπει νὰ πολυπλασιάσωμεν 3 1/2 οὐχὶ ἐπὶ 25 λεύγας ὅσας ἔχουσιν αἱ μοῖραι τῶν παραλλήλων τῶν πλησίον τοῦ σημερινοῦ, ἀλλὰ ἐπὶ 20,482: ὅσαι φέρονται σημειωμέναι εἰς τὸ ἐκτεθὲν περὶ μειώσεως αὐτῶν τῶν μοιρῶν διάγραμμα (34 α). ὅθεν θέλομεν εὐρεῖ ἀντὶ 87 1/2 λ. 71,687 ἢ 71 1/2 λ: τὴν ἀληθῆ ἔκτασιν ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Ἐὰν δὲ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ζητήσωμεν καὶ τὴν ἀπ' ἄρκτε πρὸς μεσημβρίαν ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ λογιζόντες ἑκάστην μοῖραν ἀπαραμειώτως πρὸς 25 λ. (33) τὸ δ' ἐκ τούτου γινόμενον πολυπλασιάσωμεν μὲ τὸ ἀνωτέρω εὐρεθὲν 71 1/2 λ: θέλομεν ἔχει οἷς ἔγγιστα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου εἰς λεύγας τετραγωνικάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς Γῆς θεωρουμένης κατὰ τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰ Οὐράνια σώματα.

50. Εἶδομεν ὅτι τὰ Οὐράνια σώματα διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις διακεκριμένας: εἰς Ἀστέρας ἀκινήτους, συντεταγμένους κατὰ συμμαρίας ἢ κατ' ἀστερισμούς: καὶ εἰς κινήτους ἢ Πλανήτας, ἔχοντας τὸν Ἥλιον κέντρον τῆς κινήσεώς των (4). Οἱ Πλανῆται οὗτοι συστήνουσι μετὰ τοῦ Ἥλιου τὸ λεγόμενον Πλανητικὸν σύστημα, καὶ εἶναι ὅλοι σκιεροὶ ἢ ἑτερόφωτοι, λαμβάνοντες δηλ: τὸ ὅποῖον ἀντανακλώσῃ φῶς ἀπ' ἄλλο σῶμα αὐτόφωτον, τὸν Ἥλιον.

Οἱ πλανῆται ὑποδιαιροῦνται ἔτι εἰς δύο: α.) Εἰς Πλανήτας καθολικοὺς, οἵτινες στρέφονται ἀμέσως περὶ τὸν Ἥλιον: τοιοῦτοι εἶναι οἱ ὀνομαζόμενοι κυρίως Πλανῆται καὶ οἱ Κομήται: β.) εἰς Πλανήτας δευτερεύοντας ἢ Δορυφόρους (4).

Αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι ἔχουσι τὸν τρόπον πῶς νὰ βεβαιωθῇ τις περὶ τοῦ μεγέθους ὄλων τῶν σωμάτων τούτων, καὶ περὶ τῶν διαστημάτων τῶν χωριζόντων αὐτὰ ἀπὸ ἡμᾶς, ἐνῶ

συγχρόνως καὶ ἡ παρατήρησις ἀποδεικνύει τὸν χρόνον τῆς κινήσεώς των.

§. Α'. Περὶ τοῦ Ἡλίου.

51. Ὁ Ἡλιος, τὸ λαμπρότατον ἄστρον τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, φαίνεται, ὅτι εἶναι σχήματος ὡς ἕγγιστα σφαιρικοῦ. Αἱ κηλίδες, αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ δίσκου του, φαίνονται ὅτι μετατοπιζονται καὶ ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, μᾶς δίδουσι νὰ καταλάβωμεν ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει μίαν κίνησιν περιστροφῆς περὶ τὸν ἴδιόν του ἄξονα, γινομένην εἰς 25 ἡμέρας καὶ 12 ὥρας· ἡ διάμετρος αὐτοῦ περιέχει εἰς ἑαυτὴν 111 φορές τὴν τῆς Γῆς, καὶ εἶναι ἴση μὲ 319,000 λεύγας. Ὁ Ἡλιος εἶναι περίπου 1,400,000 φορές μεγαλύτερος τῆς Γῆς· φαίνεται δὲ εἰς τὰ ὀμμάτιά μας τόσον μικρὸς, ἐπειδὴ ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς πλέον τῶν 12,000 διαμέτρων τῆς Γῆς, ἢ 34,000,000 λεύγας περίπου.

§. Β'. Ὀνομασίαι τῶν κυρίως λεγομένων Πλανητῶν.

52. Οἱ Πλανῆται ὑπόκειται εἰς δύο κινήσεις· ἡ μία εἶναι κινήσις περιστροφῆς περὶ τὸν ἄξονά των, περὶ τῆς ὁποίας ἐδευβιωθήσαν διὰ τῶν αὐτῶν μέσων, δι' ὧν καὶ περὶ τῆς τοῦ Ἡλίου (51)· ἡ δὲ ἑτέρα εἶναι κινήσις περιφορᾶς περὶ τὸν Ἡλιον (4). Αἱ δύο αὗται κινήσεις γίνονται ὅλων χωρὶς ἐξ ἀιρέσεως ἀπὸ Δυσμᾶς πρὸς ἀνατολάς. Ἡ δὲ ἀρμονία αὕτη πηγάζει ἀπὸ τὰς πρώτας αἰτίας, διὰ τῶν ὁποίων ἡ χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ ὤρρισε τὰς τῶν Πλανητῶν κινήσεις· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πλέον ἀξιοσημεῖωτον τῶν φαινομένων, ἀφ' ὅσα βλέπομεν εἰς τὸ σύστημα τοῦ Παντός.

Γνωστοὶ ἕως σήμερον πλανῆται ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τοὺς 50· οἱ πλείστοι ἀπὸ τὰς ἀρχαῖς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀνακαλυφθέντες· ὀνομαστότεροι δὲ εἰσὶν οἱ ἐξῆς 17: τεταγμένοι κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν, γινομένης ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου. Ἑρμῆς ὁ πλησιέστατος αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου, ἔπειτα Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, Ἄρης (Φλορίς, Ἑστία, Ἴρις, Μῆτις, Ἡθῆ, Ἀστραῖα, Ἥρα, Δήμητρα, Παλλάς) Ζεὺς, Κρόνος, Οὐρανὸς Ποσειδῶν. Ἐξ αὐτῶν οἱ ἐξ ἡγουν Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, Ἄρης, Ζεὺς καὶ Κρόνος, ἦσαν γνωστοὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους, οἵτινες ἀντὶ τῆς Γῆς ἐλογίζοντο τὴν Σελήνην, καθὼς καὶ τὸν Ἡλιον, διότι ὑπέθετον, ὅτι περὶ τὴν γῆν ἀκίνητον μένουσαν ἐκινουῦντο οἱ 7 πλανῆται. (6)

53. Εἶναι δὲ οἱ μὲν ἐκ τῶν πλανητῶν μικρότεροι τῆς Γῆς· ἡγουν ὁ Ἑρμῆς, ὃς τις εἶναι τὸ δεκατημόριον αὐτῆς· Ἀφροδίτη, τὰ ἑννέα δεκατημόρια· Ἄρης, τὸ πέμπτον· οἱ δὲ μεταξύ

τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ Διὸς, ὀνομασθέντες, οἷον Φλορίς, Ἐστία κλ. εἶναι τόσον μικροί, ὥστε ἀδύνατον νὰ γνωρισθῶσιν ἀκριβῶς αἱ καταμετρήσεις τοῦ ὄγκου των, καὶ ὀνομάζονται τηλεσκοπικοὶ Πλανῆται· διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς ἴδωσιν ἄλλως εἰμὴ μὲ πολλὰ ἰσχυρὰ (πολλὰ μεγεθυτικὰ) τηλεσκοπία. Διὰ τοῦτο καὶ οὗτοι καὶ οἱ λοιποὶ 34. τῶν ὁποίων παρελείψαμεν τὰ ὀνόματα, δὲν ἀνεκαλύφθησαν εἰμὴ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῶν τοιούτων ἰσχυρῶν τηλεσκοπίων. Ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ τηλεσκοπικοὶ φαίνονται εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ Διὸς ἀπόστημα. Μεγαλήτεροι δὲ τῆς Γῆς εἶναι: ὁ Ζεὺς 1,470 φορές· ὁ Κρόνος χιλί: ὁ Οὐρανὸς 82 καὶ ὁ Ποσειδῶν 110 φορές.

Περιστροφή καὶ σχῆμα αὐτῶν.

54. Ὁ Ἐρμῆς, ἡ Ἄφροδίτη καὶ ὁ Ἄρης περιστρέφονται περὶ τὸν ἴδιόν των ἄξονα ἰσοχρόνως σχεδὸν μὲ τὴν Γῆν, ἤγουν εἰς μίαν ἡμέραν· ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Κρόνος εἰς $4/10$ ἡμέρας ὡς ἔγγιστα, ἢ εἰς 10 ὥρας περίπου. Ἐκ τούτου κατανοεῖται, ἀφ' οὗ εἶναι τόσον μεγαλήτεροι τῆς Γῆς (53), ὅτι ἡ περιστροφή αὐτῶν εἶναι ταχυτάτη. Ἡ τοῦ Διὸς συγκρινομένη μὲ τὴν περιστροφὴν τῆς Γῆς εἶναι 26 φορές ταχύτερα· ἡ δὲ τοῦ Κρόνου 22 φορές· ἡ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἡ τοῦ Ποσειδῶνος ἀγνοοῦνται ἕνεκα τῆς μεγίστης αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως.

55. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ Πλανῆται εἶναι ὁμοίωσχημοὶ μὲ τὴν Γῆν, ἤγουν ὅτι εἶναι πρὸς τὸν Ἰσημερινόν των ἐξωγκωμένοι (φουσκωμένοι), καὶ πεπιεσμένοι πρὸς τοὺς Πόλους. Ἐβεβαιώθησαν δὲ προσέτι, ὅτι ἡ πίεσις αὕτη εἶναι σχεδὸν κατὰ λόγον τῆς ταχύτητος τῆς περιστροφῆς. Ὁ Ζεὺς π. χ. ὅστις περιστρέφεται εἰς ἑαυτὸν 26 φορές ταχύτερα παρὰ τὴν Γῆν, εἶναι πεπιεσμένος $1/12$ ἢ εἰκοσιπεντάκις πλέον ἢ ἐκείνη· ἐκ τούτου δὲ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ κίνησις τῆς περιστροφῆς εἶναι τὸ αἷτιον τῆς πίεσεως.

Καὶ τῷ ὄντι εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ σώματα τὰ στρεφόμενα περὶ τι κέντρον, τείνουν εἰς τὸ νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ μὲ πλέον περισσοτέραν ὀρμὴν, ὅσον καὶ ἡ κίνησις των εἶναι ταχύτερα· τοῦτο ὀνομάζουσιν ἐνέργειαν τῆς ἀποκέντρου δυνάμεως· αὕτη δὲ ἀντίκειται εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς βαρῦτητος, ἢ τῆς ἐπικέντρου δυνάμεως, ἣτις φέρει πρὸς τὸ κέντρον. Διὰ ταῦτα εἰς καθένα Πλανήτην, καθὼς καὶ εἰς τὴν Γῆν, τὸ μέρος τὸ πλησιάζον εἰς τὸν Ἰσημερινόν ὅπου ἡ κίνησις εἶναι ταχυτάτη, ἔπρεπε νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ κέντρον, ἤγουν νὰ φουσκωθῆ ἢ νὰ ἐξογκωθῆ· ἡ δὲ ἐξόγκωσις αὕτη

δὲν ἠδύνατο νὰ γένη, εἰμὴ διότι ἡ ὕλη τῶν Πλανητῶν ἦτο κατ' ἀρχαίς ρευστή.

56. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἀποκέντρου δυνάμεως ἀντικειμένη εἰς τὴν τῆς βαρύτητος, πρέπει νὰ ἐναντιόνηται καὶ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς· ὅθεν τὰ σώματα πρέπει νὰ χάνωσιν ὑπὸ τὸν Ἴσημερινὸν κατὰ τῆς βαρύτητος, τὴν ὁποῖαν ἄλλο μέρος τινὸς Πλανήτου ἔχουσι· καὶ τοῦτο δὲ ἐβεβαιώθησαν οἱ Φυσικοὶ μεταχειρισθέντες τὸ ἐκκρεμές τῶν ὥρολογίων. Τὸ ἐκκρεμές ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τὴν κάθετον πρὸς τὸν ὀρίζοντα καὶ κινούμενον, καταπίπτει πρὸς αὐτὴν τὴν κάθετον ἐπαναφερόμενον ὑπὸ τῆς βαρύτητος· ὅσον δὲ μεγαλητέρα εἶναι ἡ βαρύτης, τόσω μεγαλητέρα εἶναι καὶ ἡ ταχύτης μετὰ τὴν ὁποῖαν καταπίπτει. Παρατήρησαν λοιπὸν ὅτι, ὑπὸ τὸν Ἴσημερινόν, ὥρολογίου τινὸς ἐκκρεμές, ἔχον μῆκος ὠρισμένον, κινεῖται βραδύτερον ἀπ' ὅσον εἰς τόπους πλησιεστέτους εἰς τὴν Ἄρκτον· ἐνεκα δὲ τούτου ἀναγκάζονται νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὸ μῆκη διάφορα κατὰ τοὺς τόπους, ὅταν θέλουσι νὰ κἀμνη ἀναλικνήσεις τῆς αὐτῆς ποσότητος τοῦ χρόνου. Τοῦτο τὸ πείραμα, ἀποδεικνύου τὴν ὑπὸ τὸν Ἴσημερινόν ἐλάττωσιν τῆς βαρύτητος, ἤρκει μόνον ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ Γῆ τῶ ὄντι περισφύεται περὶ τὸν ἴδιόν της ἄξονα.

57. Περιφορὰ. Ἡ τῶν Πλανητῶν περιφορὰ περὶ τὸν Ἥλιον γίνεται εἰς πλειοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν χρόνου διάρκειαν, ἀνάλογον μετὰ τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν ἀπ' ἐκεῖνον. Ὁ Ἑρμῆς κάμνει τὴν περιφορὰν του εἰς 88 ἡμέρας· ἡ Ἀφροδίτη εἰς 224· ἡ Γῆ εἰς 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας ἢ εἰς ἓν ἔτος· ὁ Ἄρης εἰς ἓν ἔτος καὶ 321 ἡμέρας· ὁ Ζεὺς εἰς 41 ἔτη καὶ 315 ἡμέρας· ὁ Κρόνος εἰς 29 ἔτη καὶ 164 ἡμέρας· ὁ Οὐρανὸς εἰς 83 ἔτη καὶ 52 ἡμέρας· καὶ ὁ Ποσειδῶν εἰς 164 ἔτη.

58. Ὁ δρόμος ἢ ἡ τροχιά, τὴν ὁποῖαν οἱ Πλανῆται περιγράφουσι περὶ τὸν Ἥλιον, δὲν εἶναι κυκλική, ἀλλ' ἔχει τὸ σχῆμα μακρυλοῦ ἢ συμπεπιεσμένου κύκλου· τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα λέγεται ἑλλειψις (σχ. 7), τῆς ὁποίας ἡ μεγάλη διάμετρος ὀνομάζεται μέγας Ἀξὼν, καὶ ἡ μικρὰ, ΛΑ'. μικρὸς Ἀξὼν, τὸ δὲ σημεῖον τῆς διατομῆς Κ, κέντρον. Ὁ δὲ Ἥλιος δὲν εὐρίσκειται ἀκριθῶς εἰς τὸ κέντρον τῶν ἑλλείψεων τούτων, ἀλλ' εἰς ἓν σημεῖον ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀξῶνος, ὀνομαζόμενον Ἑστία, Ε', ἀπέχον τι διάστημα ἀπὸ τοῦ κέντρου· τοῦτο δὲ τὸ διάστημα ΕΚ λέγεται Ἐκκεντρότης. Ἐκ τούτου συναγεται, ὅτι οἱ Πλανῆται δὲν ἀπέχουσι πάντοτε ἴσον ἀπὸ τὸν Ἥλιον ἀλλ' ἄλλοτε μὲν εἶναι πλησιέστερον, ἄλλοτε δὲ ἀπώτερον. Ἡ μικροτέρα αὐτῶν ἀπόστασις λέγεται Περὶηλιότης, ἡ δὲ με-

γαλητέρα Ἀφηλιότης· ἡ δὲ μέση ἀπόστασις εἶναι τὸ ἤμισυ τοῦ ἀθροίσματος τῶν δύο ἀποστημάτων. Μόνη τῆς Γῆς ἡ τροχιά ἔχει ὄνομα ἴδιον, λεγομένη ἐκλειπτικῆ.

Ἀποστάσεις τῶν Πλανητῶν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου.

59. Λαμβάνοντες ὡς ὄρον συγκρίσεως τὸ μήκος τῆς γῆϊνου διαμέτρου, ὃν 2,860 λευγῶν, εὗρηκαν πόσας ἐξ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ θέσωσι κατὰ σειρὰν, μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, ὥστε νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἴση ποσότης τοῦ ἀποστήματος καθενὸς τῶν Πλανητῶν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου. Κατὰ τοῦτον λοιπὸν τὸν τρόπον ἐκφραζομένου τοῦ ὑπολογισμοῦ, ὁ Ἑρμῆς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ Ἡλίου. 4,800 διαμέτρους (ἢ 13,728,000 λεύγας)· ἡ Ἀφροδίτη, 9,600 διαμέτρους· ἡ Γῆ, 12,000 (51)· ὁ Ἄρης, 19,000, ὁ Ζεὺς, 65,000· ὁ Κρόνος 110,000· ὁ Οὐρανός, 242,000. Ἐκ τούτου δὲ βλέπομεν, ὅτι αἱ ἀποστάσεις αὗται εἶναι ὡς ἔγγιστα πρὸς ἀλλήλας ὡς οἱ ἐφεξῆς ἀριθμοί, 4, 7, 10, 15, 52, 95, καὶ 192.

60. Αἱ τροχιαὶ (58) τῶν Πλανητῶν δὲν εὐρίσκονται ὅλαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, τουτέστι παράλληλοι πρὸς ἀλλήλας· ἐξεναντίας εἶναι μάλιστα κεκλιμέναι τινὲς ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, καθὼς παραστήνονται εἰς τὸ 12 σχ. τὰ δὲ σημεῖα, καθ' ἃ συναπαντῶνται τὰ ἐπιπέδα τῶν, ὀνομάζονται δεσμοί. Ἡ ἔγκλισις αὐτῆ (ἐξαιρῶνται οἱ τηλεσκοπικοὶ Πλανῆται ἔχοντες μεγαλητέραν ἔγκλισιν), δὲν ὑπερβαίνει τὰς 8 μοίρας ἐκατέρωθεν τῆς ἐκλειπτικῆς, ἥγουν τῆς τροχιαῆς τῆς Γῆς· εἰς τρόπον ὥστε ἡ περιφορὰ αὐτῶν γίνεται ἐντὸς μιᾶς ζώνης πλατείας 16 μοιρῶν, ἐκ τῆς ὁποίας τὸ μέσον διαβαίνει ἡ ἐκλειπτικῆ· καλεῖται δὲ ἡ ζώνη αὕτη Ζωδιακός.

61. Ὁ Ζωδιακός ὀνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν ζωδίων, ἥγουν τῶν 12 ἀστερισμῶν, οἳ τινες ὅλοι σχεδὸν ἔχουσιν ὀνόματα ζῶων (σχ. 13). Ὁ Ἥλιος Φ. μένων ἀκίνητος εἰς τὴν ἐστίαν τῆς ἐκλειπτικῆς ΗΗΗΣ, μᾶς φαίνεται διὰ τὴν μεταβατικὴν κίνησιν τῆς Γῆς, ὅτι διαβαίνει ἀλληλοδιαδέχως ἔμπροσθεν τοῦ καθενὸς τῶν δωδέκα ζωδίων· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους μᾶς φαίνεται, ὅτι, διατρέξας ὅλην τὴν Ζωδιακοῦ τὴν ἔκτασιν, ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, ὅθεν ἀνεχώρησε τὸ παρελθὸν ἔτος· ἀλλὰ πραγματικῶς εἶναι ἡ Γῆ, ἣτις διατρέχει αὐτὸν τὸν δρόμον.

62. Τῶν ἀστερισμῶν ἢ τῶν σημείων τοῦ Ζωδιακοῦ ὄντων 12: ὅσοι καὶ οἱ μῆνες τοῦ ἔτους, ὁ Ἥλιος φαίνεται, ὅτι διατρέχει ἓνα ἀστερισμὸν κατὰ μῆνα, καὶ τρεῖς κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους.

Ἴδου τὰ ὀνόματα τῶν ἀστερισμῶν καὶ τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους, εἰς τὰς ὁποίας ἀντικρίζουσιν.

Ἐαρ ἢ ἀνοιξίς—Κριός, Υ. Ταῦρος, Ψ. Δίδυμοι, Ἰ. Θέρος. — —Καρκίνος, Σ. Λέων, Ω. Παρθένος, Π. Φθινόπωρον. — Ζυγός, Ϟ. Σκορπίος, Μ. Τοξότης, ϞϞ. Χειμῶν. — Αἰγόκερως, ϙ. Ὑδροχόος, ϙϙ. Ἰχθύες, ϞϞϞ.

* Ἐκτός τῶν ἄνω 12 Ζωδίων τῆς ἐκλειπτικῆς εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀστερισμοὶ ἀλλοχοῦ τοῦ οὐρανοῦ διεσφῶρας ὀνομαζόμενοι δι' ὀνομάτων μυθολογικῶν ἢ ζώων· εἶον πρὸς Βορρῆν τοῦ Ζωδικοῦ ἡ Μεγάλη Ἄρκτος, ἡ ἄρκτος, ἡ Μικρὰ Ἄρκτος, ὁ Δράκων, ἡ Κασσιόπη, ὁ Πήγασος ἢ ὁ μέγας Σταυρός, ἡ Ἀνδρομέδα, ὁ Περσεύς, ἡ Αὐρῆ, ὁ κύκνος ἢ ὁ Σταυρός κτλ. Αἱ Ὑάδες καὶ αἱ πλειάδες (ἡ κοινῶς λεγομένη Πούλις) εὐρισκόμεναι ἐπὶ τοῦ Ζωδικοῦ εἰς τὸ Ζῶδιον τῆς Κριοῦ. Πρὸς Μεσημέρι· δὲ τοῦ Ζωδικοῦ εὐρίσκονται ἡ Φέλιαινα, ὁ Ὀρίων, ὁ Μέγας καὶ Μικρὸς κύων, ὁ Ἡριδανός, ἡ Ὑδρα, ὁ Φοῖνιξ κτλ.

Οἱ ἀστερισμοὶ εἶναι ἀθροίσματα ἀπλανῶν ἀστέρων, οἵ τινες φυλάττουσι πρὸς τὴν Γῆν τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν καὶ πρὸς ἀλλήλους τὴν αὐτὴν θέσιν, παριστανόμενοι καὶ ἐπὶ τῆς τεχνητῆς οὐρανοῦ Σφαίρας ὑπὸ τὰ σχήματα τῶν Ζώων, τῶν ὁποίων φέρουσιν τὰ ὀνόματα, εἶον τῆς Ἄρκτου, τοῦ μυθολογουμένου Πηγάσου κτλ. (ἴδε 99).

§ Γ'. Περὶ τῶν Κομητῶν.

63. Οἱ Κομηῆται διαφέρουσιν ἀπὸ τοῦς κυρίως λεγομένους Πλανήτας κατὰ τοῦτο· ὅτι αἱ τροχιαὶ των σχηματίζουσιν ἑλλείψεις πολλὰ ἐπιμήκεις ἢ μακρυλάς, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται παραβολαί, καὶ ὅτι αὐτοὶ διατρέχουσι τὴν ἑκτασιν τοῦ Οὐρανοῦ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, καὶ τινες μάλιστα κινεῦνται ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. Κατὰ τὴν περιηλιότητα αὐτῶν διαβαίνουσι πολλὰ πλησίον τοῦ Ἥλιου, καὶ κατὰ τὴν ἀψηλιότητά των ἀπομακρύνονται εἰς ἄπειρον διάστημα. Ἐνίοτε εἰς τὴν περιηλιότητά των πυρόνονται τόσον ὑπερβολικῶς, ὥστε ἔχουσι θερμότητα μυριάκις ἰσχυροτέραν παρὰ τὴν τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου· ἡ δὲ θερμότης αὕτη κρέπει νὰ ἐξατμίξῃ τὴν ὕλην αὐτῶν. Καὶ τῷ ὄντι φαίνονται κομηῆται, τῶν ὁποίων οἱ πυρῆνες εἶναι τόσον ἀτμώδεις, ὥστε διὰ μέσου αὐτῶν διαβλέπονται τὰ ἄστρα. Εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν εἶναι καὶ ἡ κόμη, ἥτις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' αὐτῶν συμφαινόμενη, τοῖς ἔδωκε καὶ τὴν ἑπωνυμίαν· κατὰ πιθανὸν δὲ λόγον φαίνεται ὅτι αὕτη εἶναι ἢ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα ἐξατμιζομένη ὕλη τοῦ Κομηῆτου τῶν ὁποίων αὐτὸς ἐπισύρει κατόπιν του. Κατὰ τινες περιπτώσεις δύνανται οἱ Ἀστρονόμοι νὰ προσέπωσι τινῶν κομητῶν τὴν ἐπάνοδον· ἀλλὰ νομίζουσιν, ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν περιγράφουσι τροχιάς, ὅχι ἑλλείψεις, ἀλλ' ἄλλο εἶδος καμπύλης λεγομένης ὑπερβολῆς (τῆς ὁποίας τὰ δύο πέρατα δὲν συνέρχονται ποτέ), καὶ ἐπομένως

οὗ τοιοῦτοι κομηῆται δὲν δύνανται νὰ ἐπανέλθωσι πάλιν καὶ νὰ μᾶς γένωσιν ὄρατοί.

* Ἀφ' οὗ καιροῦ ἐτελειοποιήθησαν τὰ τηλεσκοπία, ἀνεκαλύφθησαν πολλοὶ κομηῆται εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ἠλιακὸν ἡμῶν σύστημα· ἀπὸ τοῦ 1845 ἕως τοῦ 1856 παρετηρήθησαν 39 νέοι κομηῆται· ἀνά δύο ἕως 5 ἢ καὶ 7 κατὰ τινα ἔτη φαινομένοι· δὲν γνωρίζεται δὲ ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων ἢ ποιεῖν οὐδ' ὁ χρόνος τῆς ἐπινοήσου αὐτῶν, πλην ἡ μόνου, ἐξ ὧν εἰς εἶναι καὶ ὁ ἐπὶ Κρόνου τοῦ Ε' ἀνθρώπος· τὸ 1556· καὶ προσδοκώμενος ἵνα ἐπανέλθῃ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1856 καὶ 1860. διότι κάμνει τὴν περιόδον του εἰς 300 περίπου ἔτη.

Ἀναφέρονται ὡς μέγιστοι κομηῆται οἱ φανέντες κατὰ τὰ 1402 Μ. Χ. 1532, 1577, 1618, 1744 καὶ 1843. Τοῦτου τοῦ τελευταίου ἡ κόμη εἶχε μῆκος 60 ἑκατομ. λευγῶν καὶ πλάτος $4\frac{1}{2}$ ἑκατομ· ὁ δὲ Πυρῆν 19 χιλ· λευγῶν διαμέτρον. Καὶ τοῦτο νῆα ἀπόδειξις περὶ τῆς ἀγχανεστάτης ἐκτάσεως τῶν Οὐρανῶν καὶ τοῦ μεγέθους αὐτῶν τῶν σωμάτων, παρὰ τὴν ἀπόστασιν τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου οὖσαν 34 ἑκατομ· λευγῶν (51) καὶ τὴν διάμετρον αὐτῆς 2864. Ἐν ᾧ δὲ ἔχουσι τοσοῦτον μέγεθος, ἡ ὕλη ἐξ ἧς σύγκεινται, εἶναι ἀριστάτη, μυριάκις καὶ ἐκκομμυριάκις ὀλιγώτερον πυκνὴ τοῦ ἐν ᾧ ζῶμεν ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· διότι, ὡς εἴπομεν, διὰ μέσου τοῦ πυρῆνος αὐτῶν διορῶνται τὰ ὀπισθεν εὐρισκόμενα μεταίτιου μεγέθους ἀστρ., ἐν ᾧ τὰ νῆφα ἰσικιάζουσι καὶ ἀποκρύπτουσι καὶ αὐτῶν τὸν μέγιστον φωστῆρα τοῦ Οὐρανοῦ, τὸν Ἥλιον. Ἀφ' οὗ δὲ σύγκεινται οἱ κομηῆται ἐκ τοσοῦτου ἀρκεῖς ὕλης, ἔπεται ὅτι σὺδμεῖν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐπιρροήν, ἢ βλάθην νὰ προξενήσωσιν εἰς ἕσα τυχόν κινὰ τὴν πορείαν των πλησιάζουσιν ἄλλα οὐράνια σώματα, πολλαπλασίαν αὐτῶν πυκνότητα καὶ ἑλκτικὴν δύναμιν ἐπομένως ἔχοντα. Ἐκ τούτου κατανοεῖται προσέτι εὐκόλως, ὅτι τὰ διαφημισθέντα ἐσχάτως περὶ συγκρούσεως τοῦ προσδοκώμενου πλανήτου μετὰ τῆς Γῆς, καὶ διχοτομίας ἢ ἐξαφανίσεως αὐτῆς, εἰσὶν ὅλως ἀνυπόστατα.

§. Δ'. Περὶ τῶν Δορυφόρων.

64. Ὀνομάζουσι δορυφόρους ἢ ἀκολούθους οὐράνια τινὰ σώματα, τὰ ὁποῖα περιφέρονται περὶ τοὺς Πλανήτας, κινούμενα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἐνῶ καὶ ἐκεῖνοι γυρίζουσι κύκλῳ τοῦ Ἥλιου. Ἔως σήμερον γνωρίζομεν πέντε μόνους πλανήτας ἔχοντας καὶ δορυφόρους· δηλ· τὴν Γῆν, τὸν Δία, τὸν Κρόνον, τὸν Οὐρανόν, καὶ τὸν Ποσειδῶνα.

Ὁ δορυφόρος τῆς Γῆς εἶναι ἡ Σελήνη· ἀλλὰ περὶ αὐτῆς δεξιόθεν λαλήσει κατόπιν ἐκτενέστερον.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἔχει τέσσαρας ἀκολούθους, οἵτινες διακρίνονται μόνον διὰ τῶν τηλεσκοπιῶν. Ἡ περὶ ἑαυτοὺς περιστροφικῆ των κινήσεως εἶναι ἴση μὲ τὴν περὶ τὸν Δία περιφορὰν των. Αὕτη δὲ ἡ περιφορὰ δὲν εἶναι πολυχρόνιος· ἐπειδὴ τοῦ μὲν πλησιαιτέρου εἰς τὸν Δία ἐκτελεῖται εἰς μίαν ἡμέραν καὶ 18 ὥρ· τοῦ δὲ ἀπωτάτου, εἰς 16· ἡμέρας καὶ 16· ὥρας.

65. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι οἱ δορυφόροι οὗτοι πρέπει νὰ ὑπόκηται καὶ εἰς συχὰς ἐκλείψεις· καὶ ἐπειδὴ αἱ τῆς Σελήνης εἶναι σπανιώταται, οἱ Ἀστρονόμοι καὶ οἱ περιηγηταὶ μεταχειρίζονται συχότατα τὰς τῶν δορυφόρων πρὸς εὐρεσιν τοῦ μήκους, κατὰ τὴν ὁποῖαν προεξηγήσαμεν μέθοδον (41).

66. Οἱ δορυφόροι οὗτοι χρησιμεύουσι παρομοίως εἰς τὸ νὰ μᾶς γνωστοποιῶσι τὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποίαν φθάνει εἰς ἡμᾶς τὸ φῶς ἀπὸ τὰ οὐράνια σώματα· καὶ ἰδὲ κατὰ ποῖον τρόπον.

Ἀφοῦ εἶναι καλῶς ἐγνωσμένος ὁ χρόνος τῆς περιφορᾶς ἐκάστου δορυφόρου, εἶναι εὐκόλον νὰ προείπωμεν τὴν ὥραν καὶ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον λεπτόν, κατὰ τὰ ὁποῖα εἰς τῶν δορυφόρων θέλει παρεμπέσει εἰς τὴν σκιὰν τοῦ Πλανήτου καὶ νὰ πάθῃ τὴν ἔκλειψιν. Ἄλλὰ παρατηρήθη ὅτι, ὅτε ὁ Ζεὺς εὐρίσκεται εἰς τὸ Ζ' (σχ. 8) ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ Ἡλίου ὡς πρὸς τὴν Γῆν, εὐρίσκουμένην ταύτην εἰς τὸ χ, αἱ ἐκλείψεις ἐπέρχονται ἀργότερον, ἀφ' ὅσον ἔπρεπε· καὶ ἐξεναντίας, ὅτε εὐρίσκεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους μὲ τὴν Γῆν εἰς τὸ Ζ, ἐκεῖναι ἐπέρχονται ταχύτερον. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ βραδύτης εἶναι πάντοτε ἀμεταβλήτως $16\frac{1}{2}$. Φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔχομεν νὰ σοχασθῶμεν, ὅτι ἡ βραδύτης αὕτη προέρχεται ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ, τὸν ὁποῖον τὸ φῶς καταδαπανᾷ, ἕως νὰ διέλθῃ τὴν τροχιάν γγ' τῆς Γῆς· ἀλλὰ τὸ ἥμισυ ταύτης τῆς τροχιάς, ἢ ἡ ἀπόστασις τοῦ Ἡλίου ἀπὸ τῆς Γῆς, εἶναι 34· ἑκατομμύρια λευγῶν (51)· ἢ δὲ διάμετρος ἢ ὁ ἄξων εἶναι 68 ἑκατομμύρια· τὸ φῶς ἄρα διατρέχει περίπου 4· ἑκατομμύρια λευγῶν κατὰ ἓν πρῶτον λεπτόν, ἢ 68,000 κατὰ ἓν δεύτερον· ὅθεν τοῦ φωτός ἡ ταχύτης εἶναι περίπου ἑκατομμυριακίς μεγαλητέρα παρὰ τὴν τῆς σφαίρας τοῦ κανονίου.

67. Ὁ δὲ Κρόνος ἔχει ὀκτώ δορυφόρους ἐπίσης πλησιέστατα αὐτοῦ ὄντας· παρεκτός δὲ τούτων ἔχει καὶ ἓνα δακτύλιον περιζώνοντα αὐτὸν ὡς ζώνη, φαινομένη ὅτι σχηματίζει ἕξωθεν καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ὡς δύο χερούλια (σχ. 9). Ὁ δακτύλιος οὗτος εἶναι σκιερὸς ὡς καὶ ὁ πλανήτης αὐτός (50), ἐπειδὴ καὶ φέρει ἐπ' ἐκείνῃ σκιὰν εὐκόλως διακρινομένην. Δὲν εἶναι δὲ προσκολλημένος ἐπάνω εἰς τὸν Πλανήτην, ἀλλὰ στρέφεται περὶ αὐτὸν εἰς 10 ὥρ: $\frac{1}{4}$ · καὶ ἐπειδὴ ἡ διάμετρος του εἶναι εἰκοσιτρεῖς φορές μεγαλητέρα τῆς γῆϊνου, συνάγεται ἐκ τούτου, ὅτι στρέφεται 53 φορές ταχύτερον· τὸ δὲ πλάτος αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἴσούται μὲ τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς διαμέτρου τοῦ Πλανήτου.

Ὁ Οὐρανός ἔχει ἕξ δορυφόρους καὶ ὁ Ποσειδῶν δύο, οἳ τινες δὲν φαίνονται εἰμὴ διὰ τῶν καλλίστων τηλεσκοπίων.

§. Ε'. Περιφορὰ τῆς γῆς περὶ τὸν Ἡλιον.

ΟΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. Ἡ Γῆ φέρεται περίξ τοῦ Ἡλίου εἰς τὸ διάστημα ἑνὸς ἔτους ἢ ἐνιαυτοῦ (57), ἐνῶ συγχρόνως στρέφεται καὶ περὶ ἑαυτὴν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑνὸς ἡμερουυκτίου. Καὶ αὕτη μὲν ἢ κίνησις φέρει τὴν διαδοχὴν τῆς ἡμέρας καὶ νυκ-

τός· ἐκείνη δὲ, τὴν μεταβολὴν τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους καὶ τὴν ἀνισότητά τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν.

68. Τὰ δύο ταῦτα τελευταῖα φαινόμενα πηγάζουσι κυρίως ἐκ δύο τινῶν τῶν ἐξῆς.

α.) Ὁ Ἄξων τῆς Γῆς (67) δὲν εἶναι κάθετος ἐπὶ τῆς τροχιάς· ἡ ἔγκλισις αὐτοῦ δὲν παραλλάσσει εἰμὴ κατὰ τινα τρόπον μόλις ἐπαισθητόν.

β.) Τὰ δύο ἄκρα τοῦ γῆϊνου Ἄξονος, ἦτοι οἱ δύο Πόλοι, βλέπουσι πάντοτε πρὸς τὰ αὐτὰ σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ.

69. Ἐπιτεταί ἐκ τούτων, ὅτι εἶναι δύο ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ δύο ἄκρα τοῦ Ἄξονος ἀπέχουσιν ἐπίσης ἀπὸ τὸν ἥλιον· καὶ δύο ἄλλαι πάλιν, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ εἰς τῶν δύο Πόλων εὐρίσκεται πλησιέστερος πρὸς τὸν ἥλιον. Κατὰ τὰς ἐξηγηθείσας ἀρχὰς ταύτας, ἃς στοχασθῶμεν τῶρα τὴν Γῆν κινουμένην περὶ τὸν ἥλιον.

70. Ἴσημερία ἐαρινή (σχ. 10). Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῦ ἔτους οἱ δύο Πόλοι Π Π', ἀν καὶ πάντοτε ἐγκεκλιμένοι ὡς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν, ἦτοι τὴν τροχίαν τῆς Γῆς Ε Ε', ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸν ἥλιον Η. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ φωστήρος τούτου πίπτουσι κατὰ κάθετον εἰς τὸ μέρος τὸ ἀπέχον ἐξ ἴσου ἀπὸ τῆς δύο Πόλους, καὶ περιγράφουσι διὰ τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς τὸν κύκλον Ιι, τὸν ὀνομαζόμενον Ἴσημερινὸν (21). Ὀλον δὲ τὸ ἡμισυ τῆς γῆϊνου σφαίρας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου Πόλου εἶναι φωτισμένον, τὸ δ' ἕτερον ἡμισυ εἶναι ἀφώτιστον. Ὁ Ἴσημερινὸς λοιπὸν καὶ ὄλοι οἱ Παράλληλοι κόπτονται εἰς δύο μέρη ἴσα ἀπὸ τὴν γραμμὴν Π Π' τὴν περιορίζουσαν τὸ φῶς· ὅθεν καθ' ὄλον τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς γίνεται ἰσότης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ τῷτο λέγεται Ἴσημερία· ἐπονομάζεται δὲ Ἐαρινή ἢ τῆς Ἀνοιξέως, ἀν ὁ ἥλιος μᾶς φαίνεται τότε ὡν εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Κριοῦ (62).

71. Θέρος (σχ. 11). Ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς Ἴσημερίας ὁ γῆϊνος Ἄξων, ἐπειδὴ φυλάττει τὴν αὐτὴν θέσιν ὡς πρὸς τὸ ἀπόλυτον διάστημα, εὐρίσκεται, ἐξ αἰτίας τῆς πρὸς τὴν περιφορὰν κινήσεώς του, ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετατοπισμένος ὡς πρὸς τὸν ἥλιον, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀρκτικὸς Πόλος στρέφεται κατὰ μικρὸν, καὶ ὁ Ἀνταρκτικὸς ἀπομακρύνεται κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν· αἱ Ἠλιακαὶ ἀκτῖνες ἐπομένως παύουν ἀπὸ τοῦ νὰ προσβάλλουσιν ἐπὶ τοῦ Ἴσημερινῆ Ιι ὡς πρότερον, καὶ φαίνονται ἀναβαίνουσαι πρὸς Ἀρκτον, καὶ γράφουσιν ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν μικροτέρας Παραλλήλης, ἕως οὗ τέλος νὰ περιγράψωσι τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου ττ' 23" 1/2 πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἴσημερινῆ (24). Ἡ ἐποχὴ αὕτη τοῦ χρόνου λέγεται τροπαί, διότι ὁ ἥλιος

φαίνεται ἐκεί ἰστάμενος διὰ τὴν ἐπιστρέψην ὀπίσω πρὸς τὸν Ἰσημερινόν.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τοῦ χρόνου ὁ Ἄρκτικός Πόλος ἐπρωχώρησε πρὸς τὸν Ἥλιον, ὅσον καὶ οὗτος φαίνεται ὅτι ἐπλησίασε πρὸς ἐκεῖνον· ἢ δὲ Γῆ φωτίζεται πάντοτε κατὰ τὸ ἡμισυ, ἀλλ' ὅχι πλέον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς Πόλου μέχρι τοῦ ἐτέρου ἐπίσης. Τὸ φῶς φθάνει $23^{\circ} \frac{1}{2}$ πέραν τοῦ Ἀρκτικοῦ Πόλου ἤτοι εἰς τὸν Πολικὸν κύκλον, τὸν ὁποῖον τότε διαγράφει διὰ τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς· καὶ μένει πάλιν ἐδῶθεν τοῦ Ἀνταρκτικοῦ Πόλου $23^{\circ} \frac{1}{2}$ εἰς τὸν Πολικὸν κύκλον τὸν Ἀνταρκτικόν.

72. Τὸ φωτιζόμενον ἡμισφαίριον ΑΛ δὲν κόπτει πλέον τὴν παραλλήλως εἰς ἴσα μέρη, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἥλιος φωτίζει πλέον παρὰ τὸ ἡμισυ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου ΠΙ καὶ ὀλιγώτερον ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ νοτίου Ιπι. Αἱ ἡμέραι ἄρα εἶναι μεγαλύτεραι παρὰ τὰς νύκτας, καὶ ἡ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ διὰ καθένα τόπον τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου εἶναι προδήλως κατὰ λόγον τῆς ἀποστάσεως τούτου τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν. Διότι, εἰς μὲν τὸν Ἰσημερινόν Ιι, ὅστις τέμνεται εἰς δύο ἴσα μέρη Ι κ καὶ ι κ ὑπὸ τῆς γραμμῆς ΑΛ τῆς περιοριζούσης τὸ φῶς, αἱ ἡμέραι εἶναι ἴσαι μὲ τὰς νύκτας· ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῆς γραμμῆς τῆς ἀποπερατούσης τὸ φῶς Ακ καὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ Ἄξονος Η κ γίνεται προσδικῶς μεγαλύτερον· ὅθεν, ἐπειδὴ δ φ εἶναι μεγαλύτερον παρὰ τὸ κ γ, εἶναι φανερόν, ὅτι εἰς ἕνα τινὰ τόπον κείμενον ὑπὸ τὸν τροπικὸν ττ', αἱ ἡμέραι θείλουσι εἶσθαι ὀλίγον μεγαλύτεραι ἢ εἰς τὸν ἄλλον τόπον κείμενον ὑπὸ τὸν παράλληλον κ γ.

73. Φθινοπώρον. Εὐθύς μετὰ τὴν ἐποχὴν τῶν τροπῶν, ὁ Ἄξων τῆς Γῆς ἀρχίζει νὰ μετατοπιζῆται μόνον ὡς πρὸς τὸν Ἥλιον (71) ὁ Ἀρκτικός Πόλος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Ἥλιου· ὁ δὲ Ἀνταρκτικός πλησιάζει· ἢ Γῆ τέλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν εἰσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη κατὰ τὴν Ἰσημερίαν τὴν ἐαρινὴν (σχ. 10)· ὅθεν γιννῶνται πάλιν τὰ αὐτὰ φαινόμενα.

74. Χειμῶν. Ἡ Γῆ συνεχίζουσα τὸν δρόμον τῆς κατανατᾶ διὰ τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἄξονός της, ὡς πρὸς τὸν Ἥλιον εἰς θῆσιν ἀκριβῶς ἀντίστροφον ἐκείνης, ὅπου εὐρίσκειτο κατὰ τὰς θεριαῖς τροπᾶς. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐξαγαγνῶνται, ἀλλὰ κατ' ἐναντίαν θῆσιν· εἰς τρόπον ὥστε τὰ βῆθέντα περὶ περὶ τοῦ Ἀρκτικοῦ ἡμισφαιρίου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ Ἀνταρκτικόν, καὶ τὰνάπαλιν· διότι εἶναι πρόδηλον, ὅτι καὶ τὰ δύο ἡμισφαίρια ἔχουσιν ἐναλλάξ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θερος.

75. Ἡ δὲ αὔξησις καὶ ἐλάττωσις τῆς θερμότητος προκύ-

πτουσιν ἐκ τῶν δύο τούτων αἰτιῶν, τὰς ὁποίας ἤδη εὐκόλως δύναμεθα νὰ ἐγνοήσωμεν. α.) Τὸ θέρος αἱ Ἠλιακαὶ ἀκτῖνες προσβάλλουσι πλέον καθέτως τὸ βόρειον ἡμισφαίριον· τὸν δὲ χειμῶνα ἔρχονται πλέον πλαγιώτεροι εὐρισκομένου τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν τροπικὸν τοῦ Αἰγόκερω ττ", β.) Τὸ θέρος, ὅτε αἱ ἡμέραι εἶναι μεγαλήτεροι, ὁ ἥλιος μένει πλεיותרον καιρὸν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ἢ δὲ θερμότης ὄχι μόνον δὲν ἔχει ἰκανὸν καιρὸν, ὥστε νὰ διασκεδασθῇ κατὰ τὴν μικρὰν διάρκειαν τῶν νυκτῶν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν νέα ἄλλη προστίθεται. Τὸν χειμῶνα λαμβάνουσι χώραν αἱ δύο αἰτίαι ἀντιστρέφως.

76. Ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν δὲ τῆς θερμότητος τῆς ἐπικρατούσης εἰς τοὺς διαφόρους τόπους τῆς γῆϊνου σφαίρας, διαιροῦσι ταύτην κατ' ἐκείνον εἰς πέντε ταινίας ἢ ζώνας λεγομένας ἢ μὲν ὀνομάζεται διακεκαυμένη ζώνη, καὶ περιέχεται μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν· αἱ δύο εὐκρατοι ζῶναι, μεταξύ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων· καὶ δύο τέλος κατεψυγμέναι, ἢ καθε μίᾳ ἐντὸς ἐνὸς τῶν Πολικῶν κύκλων περιεχομένη.

77. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ. Αἱ ἡμέραι αὐξάνουσι καθ' ὅσον τις ἀποχωρεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ (72), εἰς τρόπον ὥστε τὸ μέγεθος τῆς μεγαλητέρας ἡμέρας διαφέρει εἰς ἕκαστον πλάτος. Ἐπὶ μὲν τὸν Ἰσημερινὸν εἶναι πάντοτε ἡ ἡμέρα 12 ὥρων, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ κύκλος κόπτεται πάντοτε εἰς δύο ἴσα μέρη ὑπὸ τῆς γραμμῆς τῆς ὀριζούσης τὸ φῶς· εἰς δὲ τὸν Πολικὸν κύκλον εἶναι 24 ὥρων, ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν τῶν τροπῶν αἱ Ἠλιακαὶ ἀκτῖνες φθάνουσιν εἰς 23" ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ πολικοῦ κύκλου, ὥστε οὗτος ὀλόκληρος φωτίζεται. Εἰς τὸν Πόλου ἢ μακροτάτη ἡμέρα εἶναι ἕξ μηνῶν, διότι ἀπὸ τὴν ἑαρινὴν Ἰσημερίαν ἕως τὴν φθινοπωρινὴν ὁ βόρειος Πόλος βλέπει ἀκαταπαύστως τὸν Ἡλίον, καὶ ἀμοιβαίως πάλιν ἔχει ἕξ μῆνας νύκτα, μένων ἀφώτιστος ἀπὸ τὴν φθινοπωρινὴν Ἰσημερίαν ἕως τὴν ἑαρινήν.

78. ΚΛΙΜΑΤΑ. Διὰ ταῦτα οἱ παλαιοὶ Γεωγράφοι εἶχον διηρημένον τὸ μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ Πόλου διάστημα εἰς 30 μέρη, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζον Κλίματα (ἦγαν ἐγκλίσεις, ἐκ τῶν ὁποίων 24 περιέχοντο μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ Πολικοῦ κύκλου, καὶ 6 μεταξύ τούτου καὶ τοῦ Πόλου. Τὰ πρῶτα ὀνομάζονται κλίματα ἢ μιωριαῖα, διότι δεικνύουσιν, ὅτι αἱ μέγιστα ἡμέραι αὐξάνουσι καδ' ἡμίσειαν ὥραν· τὰ δὲ δευτέρα λέγονται μηνιαῖα, ἐπειδὴ ἡ αὐξήσις αὕτη εἶναι ἐνὸς μηνός. Ἄλλα 30 κλίματα λογίζονται καὶ εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον, 24 δηλ. ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ Πολικοῦ κύκλου, καὶ 6 μεταξύ τούτου καὶ τοῦ ἀνταρκτικοῦ Πόλου· καὶ

τὰ αὐτὰ φαινόμενα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κλίματα λαμβάνουσι χῶ-
ραν, κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἀντιστρόφως ἐπερχο-
μένας εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια (74).

79. ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ. Ἐκ τῆς ἐγγλίσεως τῆ Γῆνι Ἄξονος
ἔπεται φυσικῶς τὸ νὰ μὴ φαίνωνται ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς τὰ
ἄσρα ὅτι κἀμνοῦσι τὸν φαινόμενον δρόμον των κατὰ μίαν καὶ τὴν
αὐτὴν φορὰν ἢ διεύθυνσιν· ἐκ τούτου δὲ ἐγεννηθήσαν καὶ αἱ ἐκφρά-
σεις αἱ παρασατικάι τῶν διαφόρων τῆς σφαίρας θέσεων ἤγουν,
Σφαῖρα παράλληλος, Σφαῖρα ὀρθή, Σφαῖρα πλαγία.

Οἱ κατοικοῦντες ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ἔχουσι τὴν σφαῖραν
ὀρθήν· διότι αὐτοί, ἔχοντες τοὺς Πόλους, ἴσα εἰς τὸν Ὀρίζον-
τα (35), βλέπουσι τὰ ἄστρα νὰ ὑψώνωνται κατὰ κάθετον ἐπ'
αὐτοῦ τοῦ Ὀρίζοντος. Ὀνομάζουσι δὲ αὐτοὺς Ἀμφισκίους, ἐ-
πειδὴ καταντοῦν νὰ ἔχουσι τὴν σκιὰν τοῦ σώματος αὐτῶν ἀλ-
ληλοδιαδόχως ποτὲ πρὸς Ἄρκτον, ποτὲ δὲ πρὸς Μεσημ-
βρίαν. Πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ οἱ Πόλοι ἀρχίζουσι νὰ ὑψώνωνται
ὑπεράνωθεν τοῦ Ὀρίζοντος, καθ' ὅσον τις πλησιάζει πρὸς αὐ-
τοὺς· τὰ δὲ ἄστρα φαίνονται ὑψονόμενα πλαγίως καὶ περιγρά-
φοντα πλαγίας γραμμὰς ὡς πρὸς τὸν Ὀρίζοντα. Ἡ σφαῖρα
λοιπὸν εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀλλὰ πάντοτε, πλαγία
μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν Πόλων.

Ἡ παράλληλος σφαῖρα δὲν ἐμφιλοχωρεῖ εἰμὴ μόνον ὑπὸ τοὺς
δύο Πόλους· ἐκεῖ τὰ ἄστρα περιγράφουσι γραμμὰς παραλλήλας
μὲ τὸν Ὀρίζοντα. Τῶν δ' εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους εὐρισκομένων
ἀντικειμένων αἱ σκιαί, κατὰ τὰς τροπὰς, στρέφονται περὶ αὐτὰ
τὰ ἀντικείμενα· ὅθεν οἱ ἐκεῖ λέγονται περὶ σκιοί.

80. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ὉΡΩΝ ΤΟΥ ἔτους. Ἐπειδὴ ἡ Γῆ περιγρά-
φει ἔλλιψιν, τῆς ὁποίας ἐστία δὲν εἶναι τὸ κέντρον (58), κατα-
νοεῖται, ὅτι ἡ γραμμὴ ἡ Ἰσημερινὴ δὲν πρέπει νὰ τὴν διαιρῇ
εἰς δύο ἴσα μέρη· ἐκ τούτου δ' ἔπεται, ὅτι τὸ μῆκος τῶν τεσ-
σάρων Ὁρῶν τοῦ ἔτους δὲν δύναται νὰ ἦναι τὸ αὐτό. Τὸ θερος
ἡ Γῆ εἶναι πλέον μεμακρυσμένη ἀπὸ τὸν ἥλιον $\frac{1}{32}$ περίπου·
διότι τὴν στιγμὴν τῶν θερινῶν τροπῶν εὐρίσκεται εἰς τὸ η
(σχ. 13). τὸ τόξον εη, τὸ διατρεχθὲν κατὰ τὰ ἔαρ, καὶ τὸ η Ε
τὸ κατὰ τὸ θερος, εἶναι μεγαλύτερα παρὰ τὰ τόξα Ε Η καὶ
Ηε· ὅθεν τὸ ἔαρ καὶ τὸ θερος εἶναι αἱ δύο ὥραι αἱ μεγαλή-
τεραι τοῦ ἐνιαυτοῦ· διότι λογαριάζουσιν·

Ἀπὸ τὴν ἔαρ. Ἰσημ. ἔωρ τῶν θερ. τροπῶν.	92 ἡμ.	22 ὥρ.	14'
Ἀπὸ τὰς θερ. τροπ. ἔως τὴν φθινοπ. Ἰσημ.	93	13	34
Ἀπὸ τὴν φθιν. Ἰσημ. ἔως τῶν χειμ. τροπ.	89	16	35
Ἀπὸ τὰς χειμ. τροπ. ἔως τῆς ἔαρ. Ἰσημ.	89	1	47

81. Παρεκτός τούτου ή υπάρχουσα διαφορά εἰς τήν διάρκειαν τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους δέν προέρχεται μόνον ἀπό τήν υπάρχουσαν εἰς τό μέγεθος τῶν δύο τόξων Ε Π ε Εης, ἀλλά ἀπό τήν οὖσαν εἰς αὐτήν τήν ἔλλειψοειδῆ κίνησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἐπειδή ή κινήσις αὕτη ταχύνεται γινομένη πλησίον τῆς ἑστίας· εἰς τρόπον ὥστε ἐν τόξῳ 2° λαμβανομένων ἐνταυτῷ ἐπὶ τοῦ Ε Η καὶ ἐπὶ τοῦ εη, θέλει διατρεχθῆ ταχύτερον κατὰ τό Η Ε· καὶ βραδύτερον κατὰ τό εη.

82. Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ὁ δρόμος τοῦ Ἡλίου δέν φαίνεται ὁμοῖος καὶ ἰσομερῆς καθ' ἅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καὶ ὅτι ὁ συνδυασμός τῶν δύο κινήσεων, τῆς περιφορᾶς καὶ τῆς περιστροφῆς, δέν παριστᾷ πάντοτε τήν αὐτήν σχέσιν. Αὕτη δὲ εἶναι πρωτίστη αἰτία, ἐκ τῆς ὁποίας συμβαίνει νὰ γίνεταί ἐνίοτε μεσημέριον ὀγλιγωνότερα, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἀργότερα. Τὰ ὠρολόγια, τῶν ὁποίων ή κινήσις εἶναι ὁμοία, ὅταν ἦναι κατεσκευασμένα ἀκριβῶς, δέν συμφωνοῦν πάντοτε μετὸς ἡλιακοῦς γνώμονας. Ὁ καιρός τὸν ὁποῖον ἐκεῖνα δεικνύουσι λέγεται χρόνος μέσος· ὁ δὲ ὑπὸ τῶν γνωμόνων δεικνυόμενος χρόνος εἶναι ὁ ἀληθής· ή δὲ μεταξὺ τῶν δύο διαφορὰ λέγεται ἰσοχρονισμός· ή δὲ μεγίστη τῶν διαφορῶν εἶναι 16' περίπου.

83. ΤΟΥ ἘΝΙΑΥΤΟΥ ΔΙΑΡΚΕΙΑ. Ἐκ τῶν προειρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ ἐνιαυτός εἶναι χρόνος τῆς περιφορᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἡλίον.

Διακρίνονται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀστρονόμων δύο ἐνιαυτοί.

Α'. Ὁ ἀστρικός ἐνιαυτός· λέγεται δὲ οὕτως ὁ καιρός, τὸν ὁποῖον καταδαπανᾷ ή Γῆ δια νὰ ἐπανέλθῃ ἀκριβῶς εἰς τό σημεῖον τό κείμενον μεταξὺ τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀστρου, ἀπό τό ὁποῖον ἀνεχώρησε τὸν προηγούμενον ἐνιαυτόν· οἶον ἀπό τό Ε εἰς ε. (σχ. 13) σημείου, τό ὁποῖον εἶναι ἀκριβῶς μεταξὺ τοῦ Ἡλίου Φ καὶ τοῦ ἀστρου Ε, ὁ ἐνιαυτός οὗτος εἶναι 365 ἡμ. ὥρ. 9'. 10".

Β'. Ὁ τῶν τροπῶν ἐνιαυτός ή τῶν Ἰσημεριῶν, εἶναι ὁ διατρέχων καιρός μεταξὺ δύο ἰσημεριῶν ή δύο τροπῶν, ἴσος μετ' 365. ἡμ. 5. ὥρ. 48' 45", ή μικρότερος τοῦ ἐτέρου 20'. 25": ὀνομάζουσι δὲ τοῦτον καὶ Πολιτικόν ἐνιαυτόν, διότι τοῦτον κοινῶς μεταχειρίζομεθα.

84. Ἡ διαφορὰ αὕτη προκύπτει ἀπό τό ὅτι ή στιγμή τῆς Ἰσημερίας ἔρχεται ὀλίγον πρὶν ή ή Γῆ, ἀναχωρήσασα ἀπό τό σημεῖον Ε, ἐπανέλθῃ ἀκριβῶς εἰς αὐτό τό σημεῖον· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται προήγησις τῶν ἰσημεριῶν. Ἐάν ή ἰσημερία ἔγεινεν ἔφετος, ὅτε ή Γῆ ἦτο εἰς τό ε, τό ἐρχόμενον ἔτος θέλει
(Geog.)

συμβῆ, ὅτε ἡ Γῆ θέλει εἶσθαι εἰς τὸ γ. μετὰ δέ τινας ἑνιαυτοὺς εἰς τὸ β, μετέπειτα εἰς τὸ α, καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ὥστε ἡ Γῆ ὀπισθοπορεῖ ἀνεπαισθητῶς ἐπὶ τῆς τροχιάς της. Ἡ ὀπισθοπόρησις δ' αὕτη εἶναι μιᾶς μοῖρας εἰς διάστημα 72 ἐτῶν περίπου· ὅθεν θέλει χρειασθῆ 2,160 ἑνιαυτοὺς περίπου εἰς τὸ νὰ ὀπισθοπορήσῃ ἐν Ζώδιον, καὶ 26,000 ἑνιαυτοὺς εἰς τὸ νὰ διατρέξῃ τὴν τροχιάν της ἀντιστρόφως.

85. ΟΠΙΣΘΟΠΟΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΛΑΝΩΝ. Ἐκ τούτου κατανοεῖται, ὅτι ἡ θέσις τῶν ἄσρων τοῦ Ζωδιακοῦ φαίνεται ὅτι ἀλλάσσει κατ' ἔτος, ὡς πρὸς τὸν ἥλιον, μένουσα ὀπίσω τούτου. Τῷ ὄντι, ἂν ἡ Γῆ κατὰ τὴν Ἰσημερινὰν εἶδε τὸν ἥλιον ἐφέτος ἀντικρύζοντα εἰς τὸ ἄστρον Ε' τοῦ Ζωδιακοῦ, τὸ ἄστρον τοῦτο ἐσημαινεν εἰς τὴν ἐκλειπτικὴν τὸν τόπον τοῦ σημείου τῆς Ἰσημερίας· ἀλλὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος, ἐπειδὴ τὸ ἄστρον θέλει εἶσθαι εἰς τὸ γ κατὰ τὴν εἰρημὴν τῆς Ἰσημερίας, ἡ Γῆ θέλει ἰδεῖ τὸν ἥλιον ἀντικρύζοντα εἰς τὸ ἄστρον γ'. κατόπιν θέλει τὸν ἰδεῖ εἰς τὸ β' κτλ. Θέλει τῇ φανῇ λοιπὸν, ὅτι τὸ ἄστρον μένει ὀπίσω τοῦ ἡλίου, ὅσον καὶ αὕτη μένει ὀπίσω ἀπὸ τοῦ σημείου ε τῆς τροχιάς της. Εἶναι ἄρα φανερὸν ὅτι, ὅταν ὀπισθοπορήσασα ἐν δωδεκατημόριον τῆς τροχιάς της θέλῃ εὐρεθῆ εἰς τὸ α, θέλει ἰδεῖ τὸν ἥλιον εἰς τὸ α. καὶ τὸ ἄστρον Ε' θέλει φανῆ, ὅτι ὀπισθοπόρησε καθ' ὅλον τὸ τόξον Ε' ἀ αὐτῆς τῆς τροχιάς της. Οὕτω λοιπὸν εἰς διάστημα τριακονταπλάσιον τῶν 72 ἐτῶν, ἦτοι τῶν 2,160, τὸ τῆς Ἰσημερίας σημεῖον α προηγεῖται τοῦ ἄστρου Ε' ἐν Ζώδιον ἀκέραιον. Καὶ ἂν τις ὑποθέσῃ, ὅτι αὐτὸ τὸ σημεῖον ἦτο κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Κριοῦ, μετὰ παρέλευσιν τῶν ἄνω εἰρημένων ἑνιαυτῶν, θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τῶν Ἰχθύων.

86. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ διακρίνωσι τὰ σημεῖα ἢ τὰ Ζώδια ἀπὸ τοὺς ἀστερισμοὺς τοῦ Ζωδιακοῦ. Τὰ ὀνόματα τῶν πρώτων ἀκολουθεῖν τὸν δρόμον τοῦ ἡλίου, καὶ προχωρεῖσι, καθὼς ἐκείνος ὡς πρὸς τὰ ἄστρα· τὰ ὀνόματα τῶν δευτέρων ἐξεναυτίας ἀποδίδονται εἰς τὰ αὐτὰ ἄστρα, καὶ ἐπομένως ὀπισθοποροῦσιν. Ἐξακολουθεοῦσι λοιπὸν νὰ λέγωσι, καθὼς ἔλεγαν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀστρονομίας, ἡ Ἰσημερία ἢ ἑαρινὴ γίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὴν α' μοῖραν (ἢ εἰς τὸν πρῶτον οἶκον) τοῦ Ζωδίου τοῦ Κριοῦ, ἀλλὰ πραγματικῶς ἀντικρίζει εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Ἀστερισμοῦ τῶν Ἰχθύων. Ἡ διαφορὰ προϊόντος τοῦ χρόνου θέλει γενῆ μεγαλητέρα.

* 86. β'. Ὁ τῶν Ἰσημεριῶν ἑνιαυτὸς ἢ ὁ πολιτικὸς, εἶναι, ὡς

εἶπομεν, ἴσος μὲ 365 ἡμ. ὤρ. 48' 45" (82), τουτέστι ἡ Γῆ ἐκτελεῖ τὴν περί τὸν Ἥλιον περιφορὰν αὐτῆς εἰς τοσοῦτον χρόνου διάστημα. Ἀλλὰ λογιζομένου τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς 365 ἡμέρας μόνον, συμβαίνει ἵνα ἡ Γῆ εὐρίσκηται εἰς τὸ τέλος τῶν τεσσάρων ἐνιαυτῶν ὀπισθοπορημένη 24 ὤρ. περίπου, ἢ μίαν ἡμέραν, καὶ 25 ἡμέρας εἰς τὸ τέλος ἐνὸς αἰῶνος· τοῦτο δὲ μετατοπίζει τὴν τάξιν τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους. Πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ ἐπιενόησαν ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος τῆς Ῥώμης νὰ προσθέτωσιν εἰς ἕκαστον τέταρτον ἔτος μίαν ἡμέραν κατὰ τὸν Φεβρουάριον μῆνα, καὶ νὰ ὀνομάζωσι τὸ ἔτος τοῦτο ἐμβόλιμον ἢ δίσεκτον, ὑποθέτοντες ὅτι τῆς Γῆς ἡ περιφορὰ ἐκτελεῖται εἰς 365 ἡμ., καὶ 6 ὤρ. σώας. Ἐκ τούτου δὲ προέρχεται, ὥστε εἰς τρία ἔτη συνεχῆ λογιζόμενα ἐκ 355 ἡμ. ὁ Φεβρουάριος νὰ ἔχη 28 ἡμ. εἰς δὲ τὸ τέταρτον λογιζόμενον ἐκ 366 νὰ ἔχη ὁ Φεβρουάριος 29 (*).

Τὸ ἡμερολόγιον ἢ καλενδᾶριον τοιοῦτοτρόπως διωρθωμένον ὠνομάσθη Ἰουλιακόν, τὸ ὁποῖον μετέπειτα παρεδέχθησαν καὶ οἱ Χριστιανοί· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν 15 ἑκατονταετηρίδων περίπου παρετήρησαν, ὅτι ἡ ἰσημερία ἢ ἑαρινῆ (ἣτις πρότερον ἐπιπτε τὴν 21 Μαρτίου, καὶ μετὰ τὴν ὁποῖαν ἦτο διατεταγμένον νὰ ἑορτάζωσι τὸ Πάσχα) ἤρχετο δέκα ἡμέρας πρότερον. Ἐνεκα τούτου λοιπὸν ἐχρηιάσθη ἑτέρα διόρθωσις, ἣτις ἔδωκε τὸ Γρηγοριανὸν λεγόμενον, γενομένη κατὰ τὰ ἐξῆς. Ἐπειδὴ εἰς ἕκαστον τέταρτον ἔτος γινόμενον δίσεκτον, ἦγουν ἐκ 366 ἡμερῶν προστίθενται τρία τέταρτα τῆς ὥρας πλέον τοῦ ἀληθοῦς, (διότι ὁ τροπικὸς ἐνιαυτὸς δὲν περιεχει 366 ἡμ. καὶ ὤρ. ἐξ σώας), τὰ δὲ τρία τέταρτα αὐτὰ ἀπαρτίζουν ἡμέρας τρεῖς εἰς διάστημα τεσσάρων αἰῶνων, παρεδέχθησαν νὰ ἀφαιρῶσιν αὐτὰς τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰς ἐκάστην περίοδον τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων, μὴ ἀμνουντες τὸ τελευταῖον ἔτος ἐκάστης τῶν τριῶν πρώτων ἑκατονταετηρίδων δίσεκτον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν τάξιν των εἶναι πραγματικῶς δίσεκτα, ἀλλὰ μόνον τὸ τῆς τετάρτης. Οἶον τὰ ἔτη 1700 καὶ 1800 ἐλογίσθησαν ἐκ 365 ἡμερῶν, καθὼς καὶ τὸ 1900 θέλει λογισθῆ ὁμοίως· ἀλλὰ τὸ 2000 θέλει εἶσθαι δίσεκτον ἔτος 366 ἡμ.

Ἡ διόρθωσις αὕτη, δι' ἣς ταυτίζεται ὁ πολιτικὸς ἐνιαυτὸς μὲ τὸν τροπικόν, ἐνομένην, τὸ 1581 Μ. Χ. ἐπὶ Πάππα Ῥώμης Γρηγορίου ΙΓ': καὶ εἰσαχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἐκείνου τὸ ἔτος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀφῆρσαν δέκα ἡμέρας, παρεδέχθη κα-

(* Οὗτω τὰ ἔτη π. χ. 1853. 1854. 1855 εἶχον ἀνά 365 ἡμ. ὀνομαζόμενα καὶ ἀ ἔτη, τὸ δὲ 1856 εἶχε 366 ἡμ. καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἐλέγετο δίσεκτος· τὰ 1857. 1858. 1859 θέλου εἶσθαι κοινοὶ ἐνιαυτοὶ ἐκ 365 ἡμ: ἔχοντος τοῦ Φεβρ. 28 ἡμέρας, τὸ δὲ 1860. θέλει ἔχει ἡμ: 366, λεγόμενος ἐνιαυτὸς δίσεκτος, καὶ οὕτω αὐθεῖς.

τὰ μικρὸν ἀπὸ ὅλων τῶν δυτικῶν Χριστιανῶν (*) τὸ δὲ ἡμερολόγιον οὗτο διωρθωμένον, ὠνομάσθη Γρηγοριανὸν πρὸς διάκρισιν τούτου ἀπὸ τὸ Ἰουλιανόν, τὸ ὁποῖον τηροῦσιν οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Χριστιανοὶ Ἕλληνας, Γραικοὶ καὶ Ρῶσοι. Ἐκ τούτου δὲ προέρχεται μεταξὺ τῶν δύο ἡμερολογίων δώδεκα ἡμερῶν διαφορά εἰς τὴν μηνολογίαν· ὥστε, ἐνῶ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν *α*. τοῦ μηνός, οἱ δυτικοὶ ἔχουσι τὴν 13· καὶ ἔνεκα τούτου εἰς πολλὰ μέρη ἐπεκράτησεν ἡ συνῆθεια μεταξὺ τῶν συναλλακτομένων νὰ σημειώνηται ἡ διπλῆ μηνολογία ὡς 1^η 13^η Μαρτίου, ἥτοι πρώτη κατὰ τὸ παλαιὸν καὶ 13 κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον.

§. 5. Περὶ τῆς Σελήνης καὶ τῶν κινήσεων αὐτῆς.

87. ΠΕΡΙΦΟΡΑ. Ἡ Σελήνη εἶναι τῆς Γῆς δορυφόρος περιγράφουσα περὶ αὐτὴν μίαν ἔλλειψιν (58). Τὸ σημεῖον τῆς ἔλλειψεως ταύτης, ὅπου ἡ Σελήνη εὐρίσκεται πλησιέστατα εἰς τὴν Γῆν, λέγεται Περὶ γειον· ἐκεῖνο δὲ, κατὰ τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἀπώτατα, λέγεται Ἀπόγειον. Ὁ δορυφόρος οὗτος ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς 86,000 λεύγας· ἡ δὲ διαμέτρος του εἶναι ὀλίγον μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ τέταρτον τῆς διαμέτρου τῆς Γῆς, καὶ κατὰ τὸ ὅλον εἶναι 49 φορές μικρότερος ἀπὸ τὴν Γῆν, καὶ 65 ἑκατομ. φορές μικρότερος τῆς Ἥλιου. Ἐχει δὲ ἡ Σελήνη καὶ περιστροφικὴν περὶ τὸν ἴδιόν της Ἄξονα κίνησιν, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια εἶναι ἴση μετὰ τὴν τῆς περιφορᾶς· ὅθεν ἔχει πάντοτε τὸ αὐτὸ μέρος ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν, ἀν' ἐξαιρεθῆ ἡ μικρὰ αὐτῆς ἀμφιταλαντευτικὴ κίνησις, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσι σταθμικὴν κίνησιν (**).

88. Ἡ περιφορὰ τῆς Σελήνης, ὡς πρὸς τὸ σημεῖον πρὸς τὸ ὁποῖον θέλει τις νὰ στοχασθῆ ἀντικυρῶντα τὸν δορυφόρον τοῦτου, εἶναι περιοδικὴ ἢ συνοδική. Καὶ περιοδικὴ μὲν λέγεται, ὅταν ὑπολογίζεται ὁ καιρὸς, τὸν ὁποῖον καταδαπανᾷ ἡ Σελήνη ἕως ν' ἀποκατασταθῆ εἰς συζυγίαν μετ' ἄστρου καὶ μετὸν Ἥλιον· ἀφ' οὗ παρ. χαρ. διατρέξῃ τὴν τροχίαν Σ γ ε. (σχ. 14), νὰ ἐπανέλθῃ εἰς συζυγίαν μετὸν Ἥλιον Η καὶ μετὸ ἄστρον Ε'· οὗτος ὁ καιρὸς εἶναι 27 ἡμ. καὶ 7 ὥραι. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν διάρκειαν 27 ἡμ. 7 ὥρ. ἡ Γῆ, τρέχουσα τὴν τροχίαν τῆς φθάνει ἀπὸ τὸ Γ εἰς τὸ γ, ἡ Σελήνη ἐρχομένη εἰς τὸ Σ δὲν εἶναι πλέον μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ἥλιου· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξαναευρεθῆ εἰς τοιαύτην θέσιν πρέπει νὰ διατρέξῃ τὸ τόξον Σ σ. δαπανῶσα ἔτι 2 ἡμ. καὶ 5 ὥρας περισσότερον, αἱ ὁποῖαι προσθετόμεναι εἰς τὰς

(*) Τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου ἀνέθεσεν ὁ Γρηγόριος εἰς ἓνα τῶν ἐμπειροτέρων τότε Ἀστρονόμων Ἰταλῶν, ὀνομαζόμενον Ἀλούσιον Λίλιον, καὶ διέταξε νὰ εἰσαχθῆ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τοῦ ἔτους 1581, τὸ ὁποῖον συνεπληρώθη μετὰ 355 ἡμέρας μόνον, διότι ἀπερρίφθησαν δέκα ἡμέραι ἀπὸ τῶν 5 μέχρι τῆς 14 Ὀκτωβρ. ἐπειδὴ μετὰ τὴν 4 αὐτοῦ τοῦ μηνός, ἀντὶ νὰ εἰπωσιν ὅτι ἔχουσι τὴν 5 ελογερίσαν εὐθύς τὴν 15. Ἰδ. Χρονολ. τοῦ Κούμα §. 1Α'. --- 1Δ'.

(**) Ἰδὲ τὴν Ἄστρον. τοῦ Κούμα εἰς τόμ. 7. σελ. 244 τῆς ΣΕΙΡ. τῆς Μαθ. καὶ Φυσ. πραγματείας.

προτέρας 27 ἡμ. 7 ὥρ. κάμνουσιν 29 ἡμ. καὶ 12 ὥρ. αὕτη δὲ εἶναι ἡ συνοδικὴ περιφορὰ ἢ ὁ σεληνιακὸς μῆν (*).

89. ΦΑΣΕΙΣ. Ἡ Σελήνη εἶναι σῶμα σκιερὸν, λαμβάνον τὸ φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιον. Περιστρεφομένη περὶ τὴν Γῆν δεικνύει εἰς ἡμᾶς ὑπὸ διαφόρους ὄψεις τὸ φωτισμένον μέρος αὐτῆς, καὶ ἐκ τούτου προέρχονται αἱ λεγόμεναι φάσεις αὐτῆς, τουτέστι τὰ διάφορα σχήματα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα καθοράται ἐκ τῆς Γῆς. Αὐταὶ δ' αἱ φάσεις εἶναι ὅκτω αἱ κυριώτεραι εἰς 3 1/2 ἡμερῶν διάστημα ἀλλήλας διαδεχόμεναι.

90. Ἔστω εἰς τὸ σχῆμα 15: Η ὁ ἥλιος, ΓΕ ἡ Γῆ, Ν Ο Κ Ο' ΡΟ" Κ' Ο" ἡ τροχιά τῆς Σελήνης. Ὅτε ἡ Σελήνη εἰς τὸ Ν ἕσκα εὐρίσκεται μεταξύ τῆς Γῆς καὶ τῆς Ἡλίου, τὸ ἡμισυ αὐτῆς μέρος τὸ σκοτεινὸν ἀβγ, εἶναι ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν. Τότε ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν Σελήνην, καὶ αὐτὴν τὴν εἰγμὴν ὀνομάζουσι νέαν Σελήνην ἢ συζυγίαν καὶ σύνοδον. Δύο ἡμέρας ἔπειτα, περὶ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, ἀρχίζει νὰ φαίνεται ἐν μικρὸν μέρος τῆς φωτισμένου Σεληνιακοῦ ἡμισφαιρίου, ὡς μηνίσκος λεπτός.

91. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐρχομένης τῆς Σελήνης εἰς τὸ Ο, ἐν τεμάχιον τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου αὐτῆς ὁράται ἐκ τῆς Γῆς, ὡς μηνίσκος παχύτερος· τουτο λέγεται πρῶτον ὄγδοον τῆς Σελήνης, διότι φαίνεται τὸ ὄγδοον αὐτῆς, ἢ τὸ τέταρτον τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου.

92. Ἐπτά ἡμέρας μετὰ τὴν στιγμὴν τῆς συζυγίας ἡ Σελήνη διατρέχει τὸ τέταρτον τῆς τροχιάς της, ἕως εἰς τὸ Κ· τὸ ἡμισυ τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου εἶναι ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν· καὶ τότε, λεγομένης διχοτόμου, εἶναι τὸ πρῶτον τετραγωνισμὸς αὐτῆς.

93. Εἰς τὸ Ο' ἡ Σελήνη δεικνύει τὰ 5/8 τοῦ φωτισμένου μέρους αὐτῆς, εἰς δὲ τὸ Ρ φαίνεται ὅλον τὸ ἡμισφαίριον· τότε λέγεται Πανσέληνος, ἢ ἀντίθεσις αὐτῆς, ὡς ἐστραμμένου ὄντος ὅλου τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου πρὸς τὴν Γῆν.

(*) Περιοδικὴ Περιφορὰ τῆς Σελήνης λέγεται ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου τῆς ἰδίας τῆς τροχιάς ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἀποκατάστασίν της, γινομένη εἰς 27 ἡμέρ. 7 ὥρ. Συνοδικὴ δὲ Περιφορὰ λέγεται ὁ καιρὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Σελήνη ἀπὸ μίαν συζυγίαν μετὰ τὸν ἥλιον ἀποκαθίσταται πάλιν εἰς ἄλλην συζυγίαν ὡς πρὸς τοὺς παρατηροῦντας ἐκ τῆς γῆς· ἀλλ' ἕως νὰ κάμῃ μίαν περιοδικὴν περιφορὰν ἡ Σελήνη, περιτρέχουσα τὴν τροχιάν της ὅλην, ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς ἐκλειπτικῆς φαίνεται ὅτι διατρέχει ἀνατολικώτερον 27° περίπου ἔθην ἡ Σελήνη διὰ τὴν συζευχθῆ πάλιν μετὰ τὸν ἥλιον, ἢ γοῦν νὰ παρεμπέσῃ ἴσα μετὰ τὸν ἥλιον καὶ Γῆς, πρέπει νὰ διατρέξῃ τὰς 27 μοίρ. εἰς 2 ἡμ. 5. ὥρ. καὶ ν' ἀπερτίσῃ τὴν συνοδικὴν της περιόδον. --- τῆς Σειρ. τοῦ Κοῦμ. Τ. 7 σελ. 214 καὶ ἔ.

94. Εἰς τὸ δευτέρου ἡμισυ τῆς περιφορᾶς PK' N, τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐξαναγεννοῦνται, ἀλλ' ἀντιστρόφως· τουτέστιν εἰς τὸ O'' εἶναι τὸ τρίτον ὄγδρον, τότε φαίνονται τὰ $\frac{5}{8}$ τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου· εἰς τὸ K' δὲ φαίνεται τὸ ἡμισυ, καὶ εἶναι τὸ τελευταῖον τέταρτον· εἰς τὸ O''' τὸ τελευταῖον ὄγδρον, ὅπου δὲν φαίνεται παρὰ τὸ τέταρτον· τὸ ὅποιον ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν σμικρύνεται, ἕως οὗ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Σελήνη εἰς τὸ N, ὅπερ πάλιν γίνεται ἄφαντος· τουτέστιν ἔχει τὸ ἀφώτιστον ἡμισφαίριον αὐτῆς ἐφαρμμένον πρὸς τὴν Γῆν. Ἀπὸ τὴν Πανσέληνον ἀρχίζου τὰ δύο κέρατα τῶν μηνίσκων νὰ φαίνωνται ἐστραμμένα πρὸς δυσμᾶς, ἐν ᾧ μετὰ τὴν νέαν Σελήνην βλέπουσι πρὸς ἀνατολᾶς· ἀλλ' ὁ λόγος τούτου εἶναι εὐληπτος ἀπὸ μόνου τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ 15 σχήματος.

95. Ἡ Σελήνη, κινουμένη εἰς τὴν τροχίαν της ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολᾶς, μᾶς φαίνεται ὅτι καθ' ἡμέραν μένει πλειότερον ὀπίσω τοῦ Ἡλίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν, φέρειπεῖν, τῆς νέας Σελήνης, αὕτη δῦει συγχρόνως μετὸν Ἡλίον· ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα φαίνεται ἄνωθεν τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὸ O περὶ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, καὶ κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον K, εὐρίσκεται ἴσα ἐπὶ τοῦ Μεσημβρινοῦ, καὶ μᾶς φωτίζει ἔπειτα ἐξ ὥρας. Κατὰ δὲ τὴν Πανσέληνον πάλιν ἀνατέλλει αὕτη, ἐν ᾧ δῦει ὁ Ἡλιος, καὶ μετέπειτα πλέον δὲν φαίνεται ἀνατέλλουσα εἰμὴ μετὰ τὴν δύσιν ἐκείνου. Κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον ἐκδαίνει τὸ μεσονύκτιον καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον ὄγδρον ἀνατέλλει ὀλίγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου.

96. ΕΚΚΛΕΙΨΙΣ. Ἄν ἡ τροχιά τῆς Σελήνης ἦτο ἐπὶ τῷ αὐτοῦ ἐπιπέδου μετὰ τῆς ἐκλειπτικῆς, εἶναι φανερόν ὅτι κατὰ μὲν τὰς συζυγίας (90) ἡ Σελήνη ἤθελε πάντοτε μᾶς κρύπτει τὸν Ἡλίον παρεμπόπτουσα· κατὰ δὲ τὰς ἀντιθέσεις (93), ἤθελεν ἐμπίπτει αὕτη εἰς τὴν σκιάν τῆς Γῆς. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἠθέλαμεν ἔχει ἐκλειψιν τῷ Ἡλίῳ· εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἐκλειψιν τῆς Σελήνης· καὶ ἕκαστον τῶν δύο τούτων φαινομένων ἔμελλε νὰ γίνεταί μίαν φορὰν καθ' ἑκάστην περίσδον, ἢ Περιφορὰν τῆς Σελήνης.

97. Ἄλλ' ἡ τροχιά τοῦ δορυφόρου τούτου εἶναι ἐγκεκλιμένη πέντε μοίρας περίπου ὡς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν, ὅθεν ἡ Σελήνη εὐρίσκεται ποτὲ μὲν ἄνωθεν, ποτὲ δὲ κάτωθεν ἐκείνης, καὶ τὸ ἠλικκόν φῶς προσβάλλει ἀκωλύτως καὶ τὴν Γῆν καὶ τὸν δορυφόρον της. Ἡ Σελήνη φέρειπεῖν, Σ (σχ 46), εἶναι ὀλίγον κάτωθεν τῆς γραμμῆς Η Γ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ σκιά ΣΟ: δὲν ἐμπορεῖ νὰ πέσῃ ἐπάνω τῆς Γῆς Γ' καὶ Σ' πάλιν εἶναι ὀλίγον ὑπεράνω τῆς Γ', εἰς τρόπον ὥστε ἡ σκιά Γ' Ο' τῆς Γῆς δὲν δύναται

νά φθάσῃ τὴν Σελήνην. Αἱ ἐκλείψεις ἄρα δὲν δύνανται νὰ συμβῶσιν, εἰμὴ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Σελήνη, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συζυγίας ἢ τῆς ἀντιθέσεως, εὐρίσκεται ἐπ' αὐτῆς τῆς τροχιάς τῆς Γῆς, ἢ γουὸν εἰς ἓνα τῶν δύο σημείων τῶν λεγομένων δεσμῶν, ὅπου ἡ τροχιά ἐκείνης τέμνεται ἀπὸ τὴν τῆς Γῆς· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ τροχιά αὕτη ὠνομάσθη ἐκλειπτικὴ. Ἐνίοτε συναντᾶται ἡ περίπτωσις αὕτη, ἐπειδὴ οἱ δεσμοὶ οὗτοι κινοῦνται ὀπισθοποροῦντες ἀπὸ δυσμᾶς πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ τῆς ἐκλειπτικῆς, εἰς τρόπον ὥστε ἡ συζυγία ἢ ἡ ἀντίθεσις συμβαίνουσιν ἐνίοτε κατὰ τὴν στιγμὴν, ὅτε ἡ Σελήνη τυχαίνει νὰ εὐρεθῇ εἰς ἓνα τῶν εἰρημένων δεσμῶν, καὶ τότε γίνεται ἐκλείψις. Ἡ ὀπισθοπόρησις τῶν δεσμῶν ἀποτελεῖται εἰς 223 περιόδους σεληνιακὰς ἢ εἰς 18 ἔτη καὶ 10 ἡμέρας· τότε ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὡς πρὸς τὴν Γῆν καὶ πρὸς τὸν Ἡλίον· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται κύκλος Σελήνης.

98. Αἱ τῆς Σελήνης ἐκλείψεις εἶναι ὀλικαὶ ἢ μερικαί. Καὶ ὀλικαὶ μὲν εἶναι, ὅταν ἡ Σελήνη κρύπτηται ὀλόκληρος ὑπὸ τῆς γῆϊνου σκιάς, ἢ τις, εἰς τὸ ἀπόστημα ὅπου εὐρίσκεται αὐτὸς ὁ ὀρυφόρος εἶναι 2 $\frac{1}{2}$ φορές περίτε πλατυτέρα ἀπὸ τὴν διάμετρον ἐκείνη· Μερικαὶ δὲ, ὅταν ἓν μέρος τῆς Σελήνης τυχαίνει νὰ ἐμπέσῃ μέσα εἰς τὴν κωνοειδῆ σκιάν τῆς Γῆς (σχ. 17).

Αἱ δὲ τοῦ Ἡλίου ἐκλείψεις εἶναι καὶ αὐταί, ὀλικαί, μερικαί καὶ δακτυλιοειδεῖς. Αἱ ὀλικαὶ καὶ δακτυλιοειδεῖς συμβαίνουσιν, ὅταν ἡ Γῆ, ἡ Σελήνη καὶ ὁ Ἡλιος κεῖνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, με ταύτην ὁμως τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ Σελήνη εἶναι περίγειος (87) καὶ ἡ Γῆ ἀφῆλιος (88). Τότε ὁ Ἡλιος φαίνεται μικρότερος ὢν πλέον μακρύτερα, ἢ δὲ Σελήνη μεγαλειτέρα, ὡς πλησιεστέρα εἰς ἡμᾶς· ἐπομένως αὕτη δύνανται παρεμπίπτουσα νὰ σκιασῇ ὅλον τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου, καὶ ἡ σκιά της ἐκτείνεται ἕως εἰς τὴν Γῆν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἐξεναντίας, ἡ Γῆ εἶναι περιήλιος, καὶ ἡ Σελήνη ἀπόγειος· ὁ Ἡλιος φαίνεται μεγαλειότερος καὶ ἡ Σελήνη μικροτέρα, ὅθεν δὲν δύνανται νὰ σκιασῇ ὀλόκληρως τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου, ἀλλ' ὁ δίσκος αὐτοῦ ἐκχειλίζει ὀλόγυρα, καὶ σχηματίζει ἓν εἶδος δακτυλίου φωτεινοῦ· αὕτη δὲ εἶναι ἡ δακτυλιοειδὴς ἐκλείψις.

Ζ'. Περὶ ἀπλανῶν ἀσέρων καὶ περὶ ἐκτάσεως τῆς Παντός.

99. Οἱ λεγομένοι ἀπλανεῖς ἢ ἀκίνητοι ἀσέρες ὀνομάζονται οὕτως, ἐπειδὴ δὲν μᾶς φαίνονται, πρὸς ἀλλήλους συγκρινόμενοι, ὅτι ἀλλάσσουσι θέσιν (4). Ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν εἶναι ἄπειρος.

Με φιλὸν ὄμμα βλέποντες δὲν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν εἰ-
μὴ τρεῖς ἕως τέσσαρας χιλιάδας περίπου· ἀλλὰ θεωροῦντες με-
καλὰ τηλεσκόπια εἰς τὸ διάστημα ὀλίγων μοιρῶν ἀνακαλύπτο-
μεν τοσέτους, ὥστε δυνάμεθα νὰ υποθέσωμεν, ὅτι εἰς ὅλην τὴν
ἔκτασιν τοῦ οὐρανοῦ ἡδυνάμεθα νὰ ἴδωμεν, 75 ἑκατομ. ἀστρων.
Διακρίνουσι δὲ ὀνομάζοντες αὐτὰ οἱ Ἀστρονόμοι ἐκ τῆς λάμπειας
των εἰς ἕτερα α , β , γ , δ , ϵ , ζ , καὶ η , μεγέθους. Παρατηρεῖν-
ται προσέτι εἰς τὴν ἔκτασιν τοῦ οὐρανοῦ πολλὰ σημεῖα ὑπόλευ-
κα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσιν ἀστέρας νεφελωδεις· καὶ τινα εἶ-
ναι σωροὶ μικρῶν ἀφέρων πολλὰ πλησίον ἀλλήλων κειμένων. Ὁ
λεγόμενος Γαλαξίας, ἐκείνη δηλ. ἡ ἀκανόνιστος ταινία ἡ ὑπό-
λευκος, ἡ φαινόμενη ὅτι περιτυλίσσει τὸν οὐρανὸν ὡς ζώνη, εἶ-
ναι σωρεῖαι πολλῶν ἀστέρων νεφελωδῶν.

Ἔχουσι λόγους οἱ Ἀστρονόμοι ἐκ τῶν ὁποίων συμπεραίνουσιν,
ὅτι τὰ ἀστρα εἶναι ὡς ὁ Ἥλιος, αὐτόφωτα δηλ. σώματα· εἰδὲ
μὴ, διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν, δὲν ἦτο δυνα-
τὸν νὰ φθάσῃ ἕως εἰς ἡμᾶς τὸ φῶς αὐτῶν. Μίαν ἀπλουστάτην
παραβολὴν ἐμποροῦμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν διὰ νὰ κατανοήσω-
μεν αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν.

100. Ἄς υποθέσωμεν (σχ. 18) ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς μίαν πε-
διάδα εἰς τὸ τ , ὅθεν βλέπομεν δέκα λεύγας μακρὰν τὰ ὑψηλὰ
κωδωνοστάσια, τῶν ἐκκλησιῶν δύο χωρίων E εἰ. Τὰ κωδωνοστά-
σια ταῦτα θέλου μᾶς φανῆ ὄντα πλησίον ἀλλήλων· καθ' ὅσον
δὲν πλησιάζομεν πρὸς αὐτὰ, τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὸ ἔν
κωδωνοστάσιον ἀπὸ τὸ ἄλλο, θέλει μᾶς φαίνεσθαι μεγαλητέρον,
καὶ ἡ αὔξησις τοῦ διαστήματος τούτου θέλει εἶσθαι ἀνάλογος
μετὰ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον περιπατῶμεν πρὸς τὰ χωρία πλησιάζ-
οντες. Ἄν ἡ μετατόπισις ἡμῶν ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον
ἦναι μικροτάτη, ἐνὸς ποδὸς φέρειπεῖν, τουτέστιν ἐν 140,000
περίπου τοῦ ὀλικοῦ ἀποστήματος, εἶναι φανερόν ὅτι καὶ ἡ ἀπ'
ἀλλήλων διάστασις τῶν σημείων E εἰ θέλει εἶσθαι σμικροτάτη
καὶ ἀνεπαίσθητος εἰς ἡμᾶς· ὅν δ' ἡ μετατόπισις μας ἦτο ἀπει-
ράκις μικρὰ, οἷον μιᾶς γραμμῆς δακτύλου (ἐν 20,000,000), ἡ
ἀπομάκρυνσις τῶν σημείων ἀπ' ἀλλήλων θέλει εἶσθαι παρομοί-
ως ἀπειράκις μικροτάτη. Τώρα ἄς ἀντικαταστήσωμεν εἰς τὸ
αὐτὸ σχῆμα ἄλλα ἀντικείμενα. Ἄς φαντασθῶμεν ὅτι τὰ δύο
σημεῖα E εἶναι δύο τῶν ἀπλανῶν ἀστρων, καὶ τὸ τ ὅτι εἶναι
ἡ θέσις τῆς Γῆς εἰς ἓν τῶν ἄκρων τῆς τροχιάς της $\tau\tau'$. Ἡ τρο-
χία αὕτη ἔχει 68,000,000 λευγῶν διάμετρον (66) ὅταν ἡ Γῆ
ἦναι εἰς τὸ τ , θέλει εὐρεθῆ 68,000,000 πλησιεστέρα εἰς τὰ ἄ-
στρα E εἰ· ἢ ὅταν εὐρίσκηται κατὰ τὸ τ' · ἐπομένως τὸ μεταξὺ

διάστημα τῶν δύο ἄστρον θέλει φανῆ μεγαλειέτερον, ἕξω μόνον ἂν ἡ διάμετρος ττ': ἦναι ἀπειράκις μικρά ὡς πρὸς τὰς γραμμὰς ἢ, ἀποστάσεις τΕ, τέ. καὶ ἔτιωσ ἔχει τῷ ὄντι τὸ πρᾶγμα. Διότι, ἂν κατὰ τὸ τ εὐρίσκωμεν ὅτι τὰ ἄστρα Ε εἰ ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων 2° κατὰ τὸ τ' εὐρίσκεται πάλιν ἡ ἀπόστασις των ἀκριβῶς ἢ αὐτῇ. Ἐκ τούτου συμπεραίνεται ἀναγκαίως ὅτι ἡ γραμμὴ ττ' εἶναι ἀπειράκις μικρά ὡς πρὸς τὰς τΕ, τέ: ἢ μ' ἄλλας λέξεις, ὅτι αἱ 68,000,000 λεῦγαι εἶναι ἐν σημείον μόνου συγκρινόμεναι μὲ τὴν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν τῶν ἄστρον. Ἄν ἡ διαφορὰ ἦτο μόνον ἡμίσεος λεπτοῦ δευτέρου, τὰ ἄστρα αὐτὰ θέλουσιν ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 430,000 φοράς πλείοτερον ἢ ὁ Ἥλιος, ἦγυν 30: διλιόνια λεύγας. Ἄλλ' αὐτῇ ἡ διαφορὰ εἶναι μηδὲ ἡμίσεος λεπτοῦ: ἄρα ἡ ἀπόστασις αὐτῶν εἶναι ἔτι μεγαλειτέρα.

104. Διὰ τούτου τὸν λόγον καὶ οἱ δύο πόλοι τῆς Γῆς ὅποι-
 δήποτε μέρη καὶ ἂν κατέχη αὐτῇ τῆς τροχιᾶς τῆς, βλέπουσι
 πάντοτε πρὸς τὰ αὐτὰ σημεία τοῦ Οὐρανοῦ. Καὶ τῷ ὄντι, ἂν
 κατὰ τὸ σημείον τ (σχ. 19) ὁ γῆϊνος Πόλος α βλέπη πρὸς τὸ
 Πολικὸν ἄστρον ε, ὅταν ἡ Γῆ ἔλθῃ εἰς τὸ τ', ὁ Πόλος α' ἔπρεπε
 νὰ βλέπη ἢ ν' ἀντικρίζῃ εἰς τὸ ε, καὶ ὁ Πολικὸς ἄστῆρ ἔπρεπε
 νὰ φαίνεται μετατοπισμένος καθ' ὄλον τὸ περιτρεχθὲν διάστημα
 ὑπὸ τῆς Γῆς. Ἄλλ' ὁ Πόλος βλέπει πρὸς ἐκεῖνο πάντοτε· συ-
 νάγεται ἄρα ὅτι ἡ γραμμὴ ττ', ἦγουν ἡ διάμετρος τῆς γῆϊνου
 τροχιᾶς, εἶναι ἐν σημείον ὡς πρὸς τὴν ἄπειρον ἀπόστασιν τοῦ
 ἄστρον. Ἀνίσως φαντασθῶμεν μίαν σφαῖραν, ἔχουσαν διάμε-
 τρον ἴσην μὲ τὴν τῆς γῆϊνου τροχιᾶς, ἦγουν 68,000,000 λευγ:
 ἢ σφαῖρα αὕτη θέλει εἶσθαι 14,000 διλιόνια φοράς μεγαλειτέρα
 ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ 14 μιλ: φοράς περίπου μεγαλητέρα τοῦ Ἡ-
 λίου· καὶ ὅμως ἡ τοιαύτη σφαῖρα βλεπομένη ἀπὸ τὰ ἄστρα, ἦ-
 θελεν εἶσθαι ἐν σημείον χωρὶς ἔκτασιν, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ γέ-
 νῃ ἐκεῖθεν ὁρατῇ, ἂν δὲν εἶχε φῶς ζωηρὸν καὶ ἴδιόν τῆς. Τοῦτο
 μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες δὲν δύνανται νὰ ἦναι
 εἰμῆ σώματα αὐτόφωτα· ἴσως καὶ οὗτοι εἶναι ἄλλοι Ἥλιοι, πε-
 ρὶ τοὺς ὁποίους, ὡς περὶ κέντρον, κινουῦνται ἰσάριθμα συστή-
 ματα πλανητῶν.

Ἡ ὑδρόγειος ἄρα σφαῖρα, τὴν ὁποίαν κατοικοῦμεν, καὶ τῆς
 ὁποίας τὸ μέγεθος μᾶς ἐφάνη κατ' ἀρχὰς τόσον μέγα, δὲν εἶναι
 εἰ μὴ ἐν σημείον ἀδιαίρετον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀπειροῦ διαστήμα-
 τος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ κατέ-
 ταξε τὸν ἄπειρον ἀριθμὸν τῶν οὐρανίων σωμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΦΥΣΙΚΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γενική διαίρεσις τῆς Γῆνιου Ἐπιφανείας.

102. Ῥίπτων τις τὰ βλέμματά του ἐπὶ τινος γῆνιου ἐπιπεδοσφαιρίδι βλέπει ἄνισα διηρημένην τὴν Γῆν εἰς ξηρὰς καὶ εἰς ὕδατα. Αἱ ξηραὶ κατέχουσιν ἐν τρίτῳ περίπτῳ τῆς γῆνιου ἐπιφανείας· τὰ δὲ ὕδατα, τὰ λοιπὰ δύο τρίτα. Ἀπὸ τὰ δύο ἡμισφαίρια τὸ βόρειον μόνον καθ' ἑαυτὸ περιέχει τὰ $\frac{4}{5}$ τῆς ξηρᾶς· τὸ δὲ νότιον, σκεπαζόμενον σχεδὸν ὁλοκλήρως ὑπὸ τῶν ὑδάτων, περιέχει τὸ λοιπὸν $\frac{1}{5}$.

103. Αἱ ξηραὶ συστήνουσι μεγαλωτάτας ἐκτάσεις γαιῶν μὴ διακοπτομένων ὑπὸ τῶν θαλασσῶν· αὐταὶ ὀνομάζονται τότε Στερεαὶ ἢ Ἡπειροὶ· ἢ πάλιν εἶναι μέρη ξηρᾶς περιτριγυριζόμενα πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ τότε λέγονται Νῆσοι. Ἐν ἄθροισμα Νήσων κειμένων εἰς μίαν θάλασσαν λέγεται Ἀρχιπέλαγος ὑπὸ τῶν νεωτέρων.

Εἰς τὴν μέσην τῶν θαλασσῶν εἶναι ἐνίοτε τόποι ἀθαβεῖς, τῆς ὁποῖους ὀνομάζουσιν ἀμμώδη καθίσματα ἢ ῥήχά. Πέτραι, μόλις ἔως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ φθάνουσαι, ὀνομάζονται ὕφαλοι· καὶ σκόπελοι, ὅταν φαίνωνται ἔξω αὐτοῦ. Οἱ βράχοι οἱ πλησίον τῶν παραλίων, ὅπερ ἢ θάλασσα συντριβεται με ὀρμήν, ὀνομάζονται Σπιλάδες.

104. Κατὰ τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον λαμβάνουσί τινα μέρη τῆς χέρσου ἢ τῶν ὑδάτων, κατὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζονται. Λέγεται Ἀκρωτήριον ἐν μέρος Γῆς εἰσχωρούσης μέσα εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ ὁποῖον, ἂν μὲν ᾖ χαμηλὸν καὶ τελειόνη εἰς ὄξυ, λέγεται Ἀκρά· ἢ Γλώσσα, ἂν ᾖ ἐπίπεδον· ἂν δὲ ὕψηλόν, ὀνομάζεται κυρίως Ἀκρωτήριον (κάβος). Μία νήσος, ἣτις ἐνόνεται μετὴν Στερεῶν διὰ τινος γλώσσης ἢ λαιμοῦ γῆς, ὀνομάζεται Χερσόνησος· αὕτη δὲ ἢ γλώσσα ἢ ὁ λαιμὸς λέγεται Ἴσθμος.

105. Ὅταν νερά, ἔχοντα πολλὴν ἔκτασιν, εἰσχωρῶσιν εἰς τὸ μέσον τῶν Στερεῶν, λέγεται αὕτη ἢ ἔκτασις τοῦ νεροῦ θάλασσαν Ἐσωτερικὴ ἢ Μεσόγειος. Ὅταν ἢ ἔκτασις τοῦ αὐτῆς ᾖ μικροτέρα, λέγεται Κόλπος μέγας· ἂν ἔτι μικροτέρα Κόλπος μικρός, ἔπειτα Ὅρμος, Λιμῆν, Ἐπίγειον κτλ. ὅταν δύνανται νὰ ἀράζωσιν εἰς αὐτὸν ἀσφαλῶς τὰ πλοῖα. Ἐν δὲ

μέρος θαλάσσης συσελλομένης μεταξύ δύο γαιῶν λέγεται Πόρος· και Πόρος, ὅταν ἦναι πολλά στενός.

§. Α'. Ἡπειροι.

106. Ἀριθμοῦσι τρεῖς Ἡπείρους κυριωτέρας, τὴν τοῦ Παλαιῆ Κόσμου, τὴν τοῦ Νέου, καὶ τὴν Ὀκεανίαν.

107. Ἡ τοῦ Παλαιῆ Κόσμου Ἡπειρος ὀνομάζεται οὕτω, διότι αὐτὴ ἐχρημάτισεν ὁ τόπος τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἦτο ἐγνωσμένη παλαιόθεν. Περιέχει δὲ τρεῖς Ἡπείρους διακεκριμένας· τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν ἐνονομένην μετὰ τὴν πρώτην πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ τὴν Ἀφρικὴν πρὸ Μεσημ. ἢ ὅποια ἐνόνεται καὶ αὐτὴ μετὰ τὴν δευτέραν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζου.

108. Ἡ Εὐρώπη, μικροτέρα οὕσα ἀπὸ τὰς δύο ἄλλας, περιέχει 46 τμήματα — 4 κείμενα πρὸς Ἄρκτ. α.) τὰς Βρετανικὰς νήσους, περιεχούσας τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Σκωτίαν καὶ τὴν Ἰρλανδίαν· β.) τὸ βασιλεῖον τῆς Δανιμαρκίας· γ.) τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηκίας ἢ τῆς Σβεκίας μετὰ τῆς Νορδηγίας· δ.) τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσσίαν ἐκτεινομένην ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημ.· καθ' ὅλον τὸ πλάτος τῆς Εὐρώπης. — Ἐπτὰ εἰς τὸ μέσον· α.) τὴν Γαλλίαν· β.) τὸ βασιλεῖον τῆς Ὀλλανδίας· γ.) τὸ τοῦ Βελγίου· δ.) τὴν Ἑλβετίαν· ε.) τὴν Πρωσσίαν· ς.) τὴν Γερμανίαν· καὶ ζ.) τὴν Αὐστρίαν. — Πέντε πρὸς Μεσημ.· α.) τὴν Ἰσπανίαν· β.) τὴν Πορτογαλίαν· γ.) τὴν Ἰταλίαν· δ.) τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, ὅπου εἶναι χωρισμένον τὴν σήμερον ἀπ' αὐτῆς καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Πολιτικῶς δὲ διαίρεῖται ἡ Εὐρώπη εἰς 64 κράτη διάφορα· οἷον Αὐτοκρατορίας, Βασιλεία, Πριγκιπάτα κτλ. ὡς θέλομεν λαλήσει ἀλλοχού (328). Κράτος δὲ ἢ ἐπικράτεια ὀνομάζεται περιοχὴ τόπων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐκτεταμένη, περιλαμβανομένη ὑπὸ ἓν ὄνομα, καὶ ἔχουσα ἐν κοινόν πολιτεῦμα καὶ τὴν αὐτὴν Κυβέρνησιν.

109. Ἡ δὲ Ἀσία περιέχει εἰς τὰ δυτικά αὐτῆς μέρη τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν καὶ εἰς τὰ μεσημβρινὰ τὴν Ἀραβίαν, (β.) τὴν Περσίαν, γ.) τὰς χώρας τῶν Ἀφγάνων καὶ Βουλούχων, δ.) τὰς Ἰνδίας (Ἰνδοστανὴν καὶ Ἰνδοσινικήν). Ἐν τῷ μέσῳ· α.) τὴν Σινικήν ἢ Κίαν (πρὸς Β. τῶν Ἰνδιῶν), καὶ β.) τὴν Μεγάλην ἢ Σινικήν Ταταρίαν· γ.) τὴν Τουρκεστανὴν ἢ Ταταρίαν ἀνεξάρτητον. Πρὸς Ἀν. τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους. Πρὸς Β. δὲ τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν ἐκτεινομένην καθ' ὅλον τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀσίας.

110. Ἡ Ἀφρικὴ διατέμεται διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς 2 μεγάλα τμήματα, τὸ ἐν Ἄρκτικόν καὶ τὸ ἄλλο Νότιον. Τὸ Ἀρκτικόν τμήμα περιέχει πρὸς Β. τὴν Αἴγυπτον, τὸν τόπον τῆς Βάρκας

καὶ τὴν Βαρβαρίαν (τὴν Τρίπολιν, Τύνιδα, Ἀλγερίαν, καὶ τοῦ Μαρόκου τὴν Αὐτοκρατορίαν) ὅπισθεν δὲ τούτων εἰς τὰ μεσόγεια κεῖται ἡ ἀπέραντος ἔρημος Σαχάρα. Πρὸς Μ. αὐτῆς ἡ Σενεγαμβία, ἄνω ἢ Βορεία Γουίνεα καὶ ἡ Νιγηρητία. Πρὸς Ἄν. τῶν καὶ πρὸς Μ. τῆς Αἰγύπτου κεῖνται ἡ Νουβία, ἡ Ἀδυσσηνὸς καὶ ἡ χώρα τῶν Σομαύλων, ἀποπερατωμένη εἰς τὸ Γαρδεφουῖον τὸ Β. Ἄν. ἀκρωτήριον τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ.—Τὸ Νότιον τμήμα, ἐκτεινόμενον ὡς τρίγωνον πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ, περιέχει, κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν, τὴν Κάτω Γουίνεαν, τὴν χώραν τῶν Ὀθεντότων ἐκτεινομένην καὶ εἰς τὰ Μεσόγεια, καὶ τὸ Κάπρον, ὅπου κεῖται καὶ τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριον, τὸ μεσημβρινώτατον τῶν τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ δὲ τὴν Ἀνατ. παραλίαν παρὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν κεῖνται ἡ Καφφερία, ἡ παραλία τῆς Σοφάλας, ἡ Μονομόταπα, ἡ Νοζαμβική καὶ ἡ Ζαγγουεβάρια. Τὰ Μεσόγεια τοῦ εἰρημένου τριγώνου εἶναι τόποι εἰσέτι ἄγνωστοι.

111. Ἡ Νέα Ἡπειρος, ὀνομασθεῖσα οὕτως, ἐπειδὴ ἔμεινεν ἄγνωστος ἕως τὸ 1492, περιέχει τὴν Ἀμερικὴν, διαιρουμένην εἰς δύο· εἰς βορείαν καὶ εἰς μεσημβρινήν αἱ ὁποῖαι ἐνόνονται διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Παναμῆς. Ἐλαβε δὲ τὴν ἐπίκλησιν ἀπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Βεσπούσιου ἀνακαλύψαντά τινά παράλια· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ὁ Γενουήσιος πρῶτος κατέπλευσεν εἰς αὐτήν, ἦτο δίκαιον νὰ ἐπονομασθῇ ἀπ' αὐτοῦ Κολομβιανή.

112. Εἰς τὴν Βορείαν Ἀμερικὴν κεῖνται ἡ Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ, ἡ Γροελλανδία, ἡ Νέα Βρετανία, αἱ Ὀμόσπονδοι Πολιτεῖαι, ἡ Μεξικανικὴ· ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ (ἡ Τεξικὴ καὶ ἡ Γουατημαλία) ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ· τὸ δὲ λοιπὸν μέρος κατοικεῖται ὑπὸ ἀγρίων λαῶν. Ἡ Μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ περιέχει δέκα ἐπικρατείας τὴν λεγομένην Κολομβίαν, τὴν Γουιάνην, τὴν Βρασιλίαν, τὴν Περουβίαν, τὴν Βολιβίαν, τὴν Παραγουαίαν, καὶ Οὐρουγουαίαν, τὴν Λαπλατίαν, τὴν Χιλὴν καὶ τὴν Παταγονίαν.

113. Εἰς δὲ τὴν Ὠκεανίαν ἀνήκει ἡ Νέα Ὀλλανδία, ἣτις εἶναι νῆσος ἴση κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὴν Εὐρώπην, ὅθεν διὰ τὴν ἔκτασίν της τὴν πολλὴν ὠνομασθη καὶ Ἡπειρος. Αὕτη δὲ μὲ τὰς κειμένας νήσους πρὸς Μεσημβρίαν τῆς Ἀσίας, καὶ μὲ τὰς εἰς τὸν μέγαν Ὠκεανὸν, συστήνει ἓν πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τινῶν ὀνομάζεται Ὠκεανία· ὑπὸ ἄλλων δὲ ἐνθάλασσοις ἢ ἐνάλιοις κόσμοις, ὑποδιαιρούμενος εἰς Νοτασίαν, Αὐστράλιαν καὶ Πολυνησίαν.

114. Ἀπὸ τινῶν ἀκτῶν τῶν Ἡπειρῶν προβάλλονται μέσα εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραι ἢ ἀκρωτήρια, τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἐξῆς.

115. Τῆς Εὐρώπης. Καπυόρδον (ἢ Ἀκρωτήριον βόρειον, Cap Nord) εἰς τὴν Νορβηγίαν κείμενον. Λιζάρδον, εἰς τὴν Ἀγγλίαν· Φινισέρον, εἰς τὴν Ἰσπανίαν· τὸ Ἁγίου Βικεντίου, εἰς τὴν Πορτογαλίαν· Πάσσαρον, εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Σικελίας. Τὸ Ταίναρον καὶ ὁ Μαλέας εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Πελοποννήσου.

116. Τῆς Ἀσίας· ὁ Ραζαλαγάτης, κείμενον εἰς τὴν Ἀραβίαν· τὸ Κομορῖνον, εἰς τὰς Ἰνδίας· Ασπατηκὰ εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Ρώσσιαν.

117. Τῆς Ἀφρικῆς· Τὸ Καλὸν Ἀκρωτήριον, εἰς τὴν Βαρβαρίαν· τὸ Βοιάδωρον, τὸ Βλάγκον ἢ Λευκόν, εἰς τὴν Σαχάραν· τὸ Βέρδον ἢ Πράσινον, εἰς τὴν Σενεγάλην· τὸ τῶν Φοινίκων, τὸ Τρίμυτον (Trois-Pointes), τὸ τῆς Αὐπέσου Γουζάλδου, εἰς τὴν Γσιέναν· τὸ Εὐέλπι Ἀκρωτήριον, καὶ τὸ τῶν Βελονῶν εἶναι τὸ μεσημβρινώτατον· τὸ δὲ Ἀκρωτήριον Γαρδαφῆον εἶναι τὸ ἀνατολικώτατον.

118. Τῆς Ἀμερικῆς· Ἀκρωτήριον Φαρεοῦελλον, εἰς τὴν Γροσλανδίαν· ἡ Τάγγχη, ἀκρ. Φλορίδος· Κάτοχον, εἰς τὸ Μεξικόν· Νόρδον ἢ Βόρειον, εἰς τὴν Γουϊάνην· Ὄρνον τὸ μεσημβρινώτατον ἐπὶ τῆς Μ. Ἀμερικῆς. — Σαιντλούκαρον, εἰς τὴν Καλλιφορνίαν, καὶ τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριον εἰς τὴν Ρωσ. Ἀμερικὴν.

§. Β'. Περὶ Θαλασσῶν καὶ νήσων.

119. Αἱ τρεῖς ἄνω εἰρημέναι Ἠπειροὶ εἶναι ὡς μεγάλαι νῆσοι περιβρεχόμεναι ὁλόγυρα ἀπὸ μίαν ἐξωτερικὴν θάλασσαν ὀνομαζομένην Ὀκεανόν, τὴν ὁποίαν διαιροῦσιν εἰς πέντε Ὀκεανούς ἢ θάλασσας ἐξωτερικὰς. Κατὰ πρῶτον εἶναι ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς, ἔχων τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν πρὸς Ἀνατ. καὶ τὴν Ἀμερικὴν πρὸς Δ.—Ὁ μέγας ὠκεανὸς, μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ἀπ' Ἀν. καὶ τῆς Ἀσίας ἀπὸ Δ. εἶναι ἡ μεγαλητέρα θάλασσα τῆς Ὑδρογείου σφαίρας, ὀνομαζομένη προσέτι Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς καὶ θάλασσα Νοτία.—Ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς, ὃς τις ὡς μέγιστος λάκκος περικλείεται μετὰ τῆς Ἀσίας πρὸς Β: τῆς Ἀφρικῆς πρὸς Δ: καὶ τῆς Νέας Ὀλλανδίας πρὸς Ἀνατ.—Αἱ δύο παγωμέναι θάλασσαί (λεγόμεναι καὶ Παγωμένοι Ὀκεανοί) περὶ τοὺς δύο πόλους κείμεναι· ἡ βορρεια παγωμένη θάλασσα κοινωνεῖ μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πρὸς Δ: τῆς Νορβηγίας· καὶ μὲ τὸν μέγαν ὠκεανὸν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βερίγγιου, τοῦ διαχωρίζοντος τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. Καθεμία δὲ τῶν ἐξωτερικῶν τούτων θαλασσῶν συστήνεται, εἰσχωροῦσα εἰς καθεμίαν τῶν ἡπείρων πολλὰς θάλασσας ἐσωτερικὰς ἢ μεγάλους κόλπους.

120. α) Εἰς τὴν Εὐρώπην: Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὀκεανὸς σχηματί-

ζει διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σούνδου τὴν λεγομένην Βαλτικὴν θάλασσαν, περιέχουσαν τὸν Βοθνικὸν κόλπον, τὸν Φιλλανδικόν, καὶ τὸν Ζουΐδερζέην εἰς τὴν Ὀλλανδίαν τὴν Γερμανικὴν ἢ βορείαν θάλασσαν, μεταξύ Ἀγγλίας, Ὀλλανδίας καὶ Γερμανίας· τὴν τῆς Μάγχης, περιστελλομένην μεταξύ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, χωριζομένης ἀπὸ ἐκείνην διὰ τοῦ Πορθμοῦ ἢ πόρου τοῦ Καλαΐσου.—β'.) Μεταξύ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς εἰσχωρῶν διὰ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρου, ἢ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, σχηματίζει τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἣτις περιέχει πολλοὺς μεγάλους κόλπους, οἷον τὸν τῆς Βενετίας ἢ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον, τὸν τῆς Σίδρας καὶ Γαβῆς εἰς τὴν Ἀφρ. καὶ τὸ ἑλληνικὸν Ἀρχιπέλαγος· ἔπειτα ἐκτεινομένη πρὸς βορρᾶν κοινωεῖ διὰ τοῦ Πορθμοῦ τῶν Δαρδανελίων (Ἐλλησπόντου) μετὰ τὴν θάλασσαν τῆς Μαρμαρᾶ (Προποντίδα), καὶ μετὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν (Εὐξείνου Πόντου) διὰ τοῦ Πορθμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως (Βοσπόρου), καὶ διὰ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Καφᾶ (Κιμερίου Βοσπόρου) μετὰ τὴν θάλασσαν τοῦ Ἀζόφ — γ'.) εἰς τὴν Ἀμερικὴν σχηματίζει τὸν κόλπον τοῦ Μεξικικοῦ ἢ θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν, καὶ τὸν κόλπον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου, τὰς θάλασσας τοῦ Βαφίνου καὶ Οὐδσωῆνος πρὸς Ἄρκτον. Ὁ δὲ Μέγας Ὀκεανὸς σχηματίζει εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὴν ῥοδόχρουν θάλασσαν, μεταξύ τῆς Καλλιφρονίας καὶ τῆς Μεξικανικῆς· ἔπειτα τὸν κόλπον τῆς Πανάμης· εἰς δὲ τὴν Ἀσίαν, τὴν θάλασσαν τῆς Καμισάτικας, τὴν τῆς Κορέας καὶ τὸν κόλπον τοῦ Τογκίνου.

121. Ὁ Ἰνδικὸς Ὀκεανὸς σχηματίζει διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βαβελμανδῆλου τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἢ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, μεταξύ Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς· τὴν θάλασσαν τοῦ Ὀμάνου εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀραβίας· τὸν Περσικὸν κόλπον διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ὀρμούσου· καὶ τέλος τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης, μεταξύ τῶν δύο Ἰνδικῶν Χερσονήσων. Ὁ δὲ βόρειος παγωμένος Ὀκεανὸς σχηματίζει εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν Λευκὴν θάλασσαν, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, τὸν κόλπον τοῦ Ὀδη.

Εἰς τὸ μέσον τῶν θαλασσῶν τούτων ὑπερέχουσιν ἄπειροι νῆσοι, αἱ μὲν μεμονωμέναι, αἱ δὲ πλησιάζουσιν ἀλλήλων κατὰ χορείας, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν Ἀρχιπελάγη.

122. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανόν, ἀπ' Ἄρκτου ἀρχίζοντες, ἀπαντῶμεν τὰς νήσους Φαιροέρας ὑποκειμένας εἰς τὴν Δανιμαρκίαν· τὰς Σχετλάνδας, τὰς Ὀρκάδας, τὴν Ἀγγλίαν, Ἴρλανδίαν κτλ. τὰς ὀνομαζομένας Βρετανικὰς νήσους. Τὰς Ἀσόρας πρὸς Δ. τῆς Ἰσπανίας, τὰς Καναρίας, τὰς τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίαις, τὴν τῆς Ἀναλήψεως, καὶ τὴν τῆς Ἀγίας Ἐλένης. Πρὸς Δ. καὶ πλη-

σίον τῆς Ἀμερικῆς τὴν Τεβράνοδαν, τὴν Ρεγᾶλην (Βασιλικήν) νήσον, τὰς Λουκαῦδας, τὸν Σαινδομίγκον, Κούδαν, Ἰαμαϊκάν, καὶ τὰς Ἀντίλλας εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, καὶ τὰς Βερμέδας.

123. Ὁ Μέγας Ὀκεανὸς εἶναι κατεσπαρμένος ἀπὸ χορείας ἢ ἀρχιπέλαγῃ νήσων. Αἱ κυριώτεραι ἐξ αὐτῶν εἶναι, τὸ κινδυνώδες Ἀρχιπέλαγος, αἱ νῆσοι τῆς Ἑταιρείας, αἱ τῶν Θαλασσοπόρων, αἱ τῶν Φίλων, ἡ Νέα Ζελάνδα, ἡ Νέα Καληδονία, αἱ Μυλγραδαί, αἱ Μαριᾶναι, αἱ Καρολίνας, αἱ Σανδβίχαι, αἱ Ἀλουτιαναί, πλησίον τῶν Β-Δ: παραλίω τῆς Ἀμερικῆς, αἱ Κουρίλαι καὶ αἱ νῆσοι τῆς Ἰαπωνίας πλησίον τῆς Ἀσίας.

124. Εἰς τὸν Ἰνδικόν Ὀκεανὸν κεῖται ἡ Μαδαγασκάρη, αἱ Κομόραι, ἡ νήσος Βουρβώνη καὶ ἡ τῆς Φράντσας παρὰ τὰς ἀκτᾶς τῆς Ἀφρικῆς· αἱ Λακεδίδαι, αἱ Μαλεδίδαι, ἡ Κεϋλάνη πλησίον τῆς Ἀσίας.

125. Μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ ὑπάρχεισι παρομοίως νῆσοι, τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Νέα Ὀλλανδία. Χωρίζεται δὲ ἀπὸ τὴν Γῆν τοῦ Οὐανδιεμήνου πρὸς Μ: διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάσσου. Πρὸς Ἀρ. κεῖνται αἱ νῆσοι Μολοῦκαι, αἱ τῆς Σόνδας καὶ αἱ Φιλιππίνας· ἡ χώρα τῶν Παπούων, ἡ ἢ Νέα Γουίνεα, ἡ Νέα Ἰρλανδία, καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Σαλομώντος.

126. Εἰς τὴν Β: Παγωμένην Θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ Ἰρλανδία, ἡ Σπιτσεβέργη εἰς τὰς 80" τοῦ πλάτους, καὶ ἡ Νέα Ζέμβλα πρὸς Ἀρ: τῆς Ἀσίας.

Τοιοτοτρόπως ἡ γῆνις σφαῖρα συγκροτεῖται ἐκ δύο κυρίων μερῶν τὸ ἓν εἶναι στερεόν, ἢ γουὸν ἢ ξηρά· τὸ δὲ ἕτερον, ὑγρὸν, συστημένον ὑπὸ τῶν θαλασσῶν. Ἄλλὰ πρὶν διαλάβωμεν περὶ ἐκάστου τῶν, πρέπει πρῶτον νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινα περὶ τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς περικυκλούσης ἀμφοτέρα τὰ εἰρημένα μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς ἀτμοσφαιρας.

127. Ἡ ἀτμοσφαῖρα συγκροτεῖται ὑπὸ τοῦ ἀθροίσματος ὄλων τῶν ρευστῶν τῶν περικυκλούντων τὴν σφαῖραν αὐτὰ δὲ τὰ ρευστὰ ἢ ἀερόμορφα σώματα δύναται τις νὰ διαίρῃ εἰς τρία. Πρῶτος εἶναι ὁ κυρίως λεγόμενος ἀήρ· ἔπειτα οἱ ἀτμοὶ, καὶ τὰ ἀερόμορφα ρευστὰ. Ὅσα γίνονται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν φαινόμενα, ὀνομάζονται γενικῶς μετεωρα, διαιρούμενα κοινῶς εἰς πυρῶδη, ὕδατῶδη καὶ εἰς φωτεινά· ἡ δὲ διακλαδίουσα περὶ αὐτῶν ἐπιστήμη λέγεται Μετεωρολογία.

128. ΑΗΡ. Ὁ αἰὴρ ὁ συστήνων τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀτμοσφαίρας εἶναι σύνθετος κυρίως ἀπὸ τρεῖς ἄλλας ἀερομόρφους οὐσίας, ἀπὸ τὸ ὀξυγόνον, ἐπιτήδειον στοιχείον εἰς ἀναπνοὴν τῶν ζωϊκῶν σωμάτων, ἀπὸ τὸ νιτρογόνον ἢ ἄζωτον, καὶ ἀπὸ ὀλίγον ἀνθρακικὸν ὀξύ. Κάνέν τῶν δύο τελευταίων δὲν εἶναι ἐπιτήδειον εἰς ἀναπνοὴν, ἀλλ' ἐνούμενα μὲ τὸ πρῶτον συστήνουσι μίγμα πνευστὸν καὶ καυστὸν.

129. Ὁ αἰὴρ εἶναι ρευστὸν σῶμα, διαφανές, συνθλιπτὸν, ἐλαστικὸν καὶ βαρὺ· εἶναι δ' ἐλαφρότερον 770 φοράς ἀπὸ τὸ ὕδωρ. Τὸ βάρος μιᾶς στήλης ἀέρος, λαμβανομένης ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην ἄκρην τῆς ἀτμοσφαίρας ἕως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ζυγίζει ὅσον στήλη ὕδατος ἰσοπαχῆς καὶ ὑψηλῆς 32 ποδ. ἢ ὅσον στήλη ὑδραργύρου ὑψηλῆς 28 δακτ. Τοῦτο ἐδεδαιώθησαν διὰ τοῦ λεγομένου βαρομέτρου τοῦ ἐφευρεθέντος ὑπὸ Τορρί-κηλλίου Φλωρεντινοῦ, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Εἶναι δὲ τὸ βαροόμετρον ὑέλιος σίφων ἐστραμμένος ἢ καμπυλωμένος κατὰ τὸ κάτωθεν μέρος του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνοικτὸν· γεμίζεται δὲ ἀπὸ ὑδραργύρου, ἔπειτα ἀναστρέφεται· ὁ δὲ ὑδραργύρος καταβαίνει μὲν, ἀλλὰ σταματᾷ μετέωρος εἰς ὕψος 28 δακτ. ἐπειδὴ τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαιρικῆς στήλης, ἐπενεργούσης εἰς τὸ ἀνοικτὸν μέρος τοῦ σίφωνος μὲ τὴν ἐπίπνιγτος, ἀντιστηκόνει τὴν ἐπιπνιγτὴν τῆς ὑδραργύρου. Ὅταν δὲ ἀναδαίνη τις ἐπὶ τινος ὄρους ἔχων βαροόμετρον, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ ὑδραργύρος καταπίπτει εἰς 27 δακτ. 26, 25 καὶ ἐξῆς, κατὰ τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον θέλει ἀναβῆ· ἐπειδὴ τὸ μήκος τῆς ἀερίου στήλης σμικρύνεται, καὶ ἐπομένως καὶ τὸ βάρος τῆς, ὅθεν καταπίπτει ὀλιγώτερον διὰ τοῦ στομίου τοῦ σίφωνος τὸν ὑδραργύρον. Ἐκ τῆς θεωρίας, τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, δύναται τις τοῦ βαρομέτρου νὰ γνωρίσῃ καὶ τὸ ὕψος τῶν ὄρων· ἀλλ' ἀπαιτοῦνται πολλοὶ ὑπολογισμοί, ἐπειδὴ ἡ τοῦ ἀέρος πυκνότης δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ καθ' ὅλα τὰ ὕψη.

130. Τῷ ὄντι ὁ αἰὴρ εἶναι συνθλιπτὸς καὶ ἐλαστικὸς, τουτέστιν δύναται νὰ κατέχη ὀλίγην ἢ πλειοτέραν ἔκτασιν συνθλιθόμενος ἢ ἀφινόμενος ἄθλιπτος. Ἀλλὰ τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας, καταθλιθόμενα ὑπὸ τῶν ἐπικειμένων, ἔπεται νὰ ἦναι πυκνότερα καὶ βαρύτερα, τὰ δὲ ὑψηλότερα νὰ ἦναι ἐλαφρότερα· ὥστε ἂν τις, ἀφ' οὗ ὑψωθῆ ἕν διάστημα, ἴδῃ καταπίπτουσα τὸν ὑδραργύρον ἕνα δάκτυλον, πρέπει πάλιν νὰ ἀναδῆ πλειότερον τοῦ πρώτου διὰ νὰ καταπέσῃ ἄλλον ἕνα δάκτυλον ὁ ὑδραργύρος. Νομίζουσι δὲ οἱ σοφοί, ὅτι τὸ ὀλόκληρον ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν ὑπερβαίνει τὸ διάστημα 18 ἢ 20 λευγῶν ἢ 70—90 χιλιαμέτρων.

131. Ἡ διαφορὰ τῆς πυκνότητος τῶν τῆς ἀτμοσφαιρας σωματιῶν εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἡ αἰτία τοῦ κρύους, τὸ ὅποιον αἰσθάνεται τις εἰς μεγάλα ὕψη· ἐπειδὴ ἐκεῖ ὁ ἀήρ ὧν ἀραιότερος διαπεράται ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων χωρὶς νὰ θερμανθῇ ὑπ' αὐτῶν ἐπαισθητῶς. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον τὰ ὑψηλότερα ὄρη, καὶ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν, εἶναι κατὰσκαπα ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων μὴ λυομένων ποτὲ, ὅταν τὸ ὕψος ὑπερβαίῃ ἓνα τινα ὠρισμένον ὄρον. Τὸ ὕψος δὲ τοῦτο σμικρύνεται καθ' ὅσον τὸ πλάτος, ἢ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασις τοῦ τόπου, μεγαλύνεται. Εἰς τὸν Ἰσημερινόν τὰ ὄρια τῶν παντοτεινῶν χιόνων εἶναι 2400 ὄργ. περίπου ὑψηλά, καὶ 1400 ὄργ. μόνον εἰς τὴν 45°.

132. Ἡ ἀτμοσφαῖρα θλάδι διὰ τῆς πυκνότητός της τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας καὶ τὰς ἀντανακλά· ἕως εἰς ἡμᾶς, ὅταν ὁ ἥλιος δὲν ᾔναι ἀκόμη ὑπεράνω ἢ ᾔναι ἤδη ὑποκάτω τοῦ ὀρίζοντος· ἐκ τούτου δὲ προέρχεται περιστατική τις αὔξησις τῆς ἡμέρας, κατὰ τὸ πρωὶ καὶ τὴν ἑσπέραν, μὲ τὴν λεγομένην αὐγὴν καὶ μὲ τὸ λυκαυγές. Ἀπὸ τὴν διάρκειαν τῆς αὔξησεως ταύτης εὑρηκαν τὸν τρόπον νὰ γνωρίσωσιν, ὅτι τὸ ὄλικόν ὕψος τῆς ἀτμοσφαιρας δὲν ὑπερβαίνει 18 ἢ 20 λεύγας. Διὰ δὲ τῶν ἀεροστατικῶν μηχανῶν ἐφθασαν ν' ἀναβῶσιν ἕως 3,6000 ὄργυιας ὑψηλά εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν.

Ἀπὸ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γεννῶνται καὶ διάφορα μετέωρα φαινόμενα· οἷον, ἡ βορεΐα ἡὼς, ἣτις εἶναι φῶς λαμπρὸν εἰς τοὺς Ἀρκτικούς τόπους, λαμπρὸν πολὺν καιρὸν εἰς τὴν Ἀτμοσφαῖραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου. Τὸ Ζωδιακὸν φῶς εἶναι ὁμοιον φαινόμενον, συμβαῖνον περὶ τὸν Ἰσημερινόν. Οἱ παρήλιτοι, αἱ παρασελήνηαι, ἐξ αἰτίας τῶν ὑποίων μᾶς φαίνεται ὅτι βλέπομεν πολλοὺς Ἡλίους καὶ πολλὰς Σελήνας. Ἡ Ἰρις ἢ τὸ οὐράνιον τόξον, τὸ ὅποιον γίνεται ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀναλυομένων καὶ ἀντανακλωμένων ἀπὸ τὰς ραβίδας τῆς καταπιπτούσης βροχῆς.

133. ΑἴΤΡΟΙ. Οἱ αἴτροι συστήνονται ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις, τὰς ὁποίας ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου ἐξάγει ἢ ἀφαρπάζει ἀπὸ τὰ διάφορα ἐπὶ τῆς Γῆς σώματα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ ὕδατῶδες ρευστόν. Ὑψόνονται δὲ εἰς τὸν αἶρα, ἐπειδὴ εἶναι ἑλαφρότεροι ἀπ' αὐτόν, καὶ συσπίνουσι τὰς ὀμίχλας καὶ τὰ σύννεφα· τὰς μὲν, ὅταν ἐξαπλῶνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς· τὰ δὲ σύννεφα, ὅταν ᾔναι μετέωροι εἰς ἓν τι ὕψος. Διαλυόμενοι δὲ οἱ αἴτροι οὗτοι καταπίπτουσιν εἰς βροχὴν, τῆς ὁποίας αἱ ρανίδες, ὅταν ᾔναι ἡμιπαγωμένα, λέγονται Χιόνων· ὅταν δὲ ᾔναι ἀλοκλήρωτος πάγωμενα, γίνονται Χάλαζα. Ἡ δρόσος εἶναι αἴτροι πε-
(Geog.) 3

πυκνωμένοι ἐπάνω εἰς σῶμα ψυχρανθέν· ἂν δὲ τοῦτο τὸ σῶμα τύχη νὰ ᾖται ἱκανῶς ψυχρὸν, ἢ δρόσος παγώνει, καὶ τότε λέγεται Πάχνη.

134. Ἡ ποσότης τοῦ καταπίπτοντος νεροῦ εἰς βροχὴν παραλλάσσει κατὰ τὰ κλίματα. Εἰς Παρισίους πίπτει κατ' ἔτος 24 δακτύλων βρόχινον νερόν· τουτέστι τοσοῦτον, ὅσον χρειάζεται νὰ σκεπάσῃ τὸ πρόσωπον ὀλοκλήρου τῆς Γῆς, ἂν ὅλον τὸ καταπίπτον εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ἐσυναζέτο εἰς ἓν· εἰς δὲ τὸν Σαινδομίγγον πίπτει 150 δακτύλων. Ἐν γένει ἡ καταπίπτουσα ποσότης τοῦ νεροῦ αὐξάνει καθ' ὅσον πλησιάζει πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Μεταξὺ δὲ τῶν τροπικῶν γίνονται βροχαὶ περιοδικαί, διαρκοῦσαι 4, 5 καὶ 6 μῆνας, ὅθεν προξενουσι καὶ πλημμύρας περιοδικὰς τῶν κατὰ τὴν διακεκαυμένην ζώνην εὐρισκομένων ποταμῶν, οἷον τοῦ Νεῖλου, καὶ Γάγγου κτλ.

135. ΑΝΕΜΟΙ. Ἄηρ κινούμενος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως λέγεται Ἄνεμος. Εἰς τὴν Ἄτμοσφαιραν συμβαίνουσι τινες κινήσεις μετατοπίζουσαι τινὰ μέρη αὐτῆς. Αἰτία δ' αὐτῶν τῶν κινήσεων εἶναι τὸ, ὅτι χαλαῖται ἢ ἰσορροπία τοῦ ποτε τῆς ἀτμοσφαιρας, ἢ διότι μέρος ἀτμῶν διελύθησαν εἰς βροχὴν, ἢ διότι ἡ θερμοκρασία μιᾶς στήλης ἀέρος μετεβλήθη, ὥστε προῆλθε τι κενὸν ὅποιονδῆποτε. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν μία ἄλλη στήλη ἀέρος κινεῖται διὰ νὰ γεμίσῃ τὸ γενόμενον κενόν, ἐκ ταύτης δὲ τῆς μετατοπίσεως προέρχονται οἱ ἄνεμοι, τῶν ὁποίων ἡ ὁρμὴ εἶναι τόσῳ πλέον μεγαλειτέρα, ὅσον καὶ ὁ ἐκποπισθεὶς ἀήρ κινεῖται ταχύτερον. Ὅταν αὗτος διατρέχῃ 24 πόδας εἰς ἓν δεῦτερον λεπτόν, ὁ ἄνεμος εἶναι δυνατός· ὅταν δὲ 45—50 πόδας, τότε λέγεται καταιγὶς ἢ ἀνεμοζάλη· ὅτε δ' εἶναι λαίλαψ ἢ ἀνεμοστρόβιλος, διατρέχει 60—80 πόδας εἰς ἓν δεῦτερον λ. καὶ 120· καὶ τότε ἀνασπᾷ δένδρα καὶ κρημνίζει οἰκίας.

Οἱ ἄνεμοι διαβαίνοντες ἀπὸ ἐκτεταμένης ἐρήμου ἀμμώδεις καταπυρωμένας ὑπὸ τοῦ Ἥλιου, πνέουσι κυττηροὶ ἢ πνιγροὶ καὶ ἄλεθριοι, ὀνομαζόμενοι τότε μὲ ἴδια ὀνόματα· οἷον, ὁ Σαμίελος εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ ὁ Χάμφιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, οἱ τινες ἀποπνίγουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα.

136. Οἱ ἄνεμοι εἶναι σταθεροὶ καὶ καθολικοί, ὅτε καὶ ἡ παρὰ αὐτοὺς αἰτία εἶναι σταθερά, καὶ πνέουσιν εἰς πολὺ διάστημα τόπου συγχρόνως· ἀλλέως εἶναι καὶ ὀνομάζονται ἀσταθεῖς καὶ μερικοὶ ἄνεμοι. Οἱ δύο κυριώτεροι σταθεροὶ ἄνεμοι εἶναι οἱ ἐτήσιοι, οἱ ὀνομαζόμενοι Ἄλιζοὶ καὶ οἱ Μέσσονες.

137. Οἱ πρῶτοι πνέουσι μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἀπ' Ἀν. πρὸς Δ· Γεννῶνται δὲ ἐκ τοῦ ἀέρος τοῦ ἐρχομένου ἀπὸ τοῦς Πόλους

διὰ τὴν πληρώσιν τὸ κενόν, τὸ γινόμενον ἐκ τῆς προξενουμένης μεγάλης θερμότητος εἰς τὴν μεταξύ τῶν τροπικῶν ἀτμοσφαῖραν παρὰ τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων. Ὁ αἶθρ τῶν Πόλων, ἔχων ἐνδύσιμον κινήσεως ἀπ' Ἀρ. πρὸς Μ: δὲν ὑπέκειται παρευθὺς εἰς τὴν Περιστροφικὴν κίνησιν, οὕσαν τόσον ὀρθητικὴν περὶ τὸν Ἰσημερινόν· ὅθεν κατ' ἀρχὰς κινεῖται βραδύτερον καὶ φάνεται οὕτω πνέων ἀπ' Ἀν. πρὸς Δ.

Οἱ δὲ Μοῦσσονες ἐπικρατοῦσι κατὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, ἔξ μῆνας πνέοντες ἀπὸ τὸ Μ-Δ: μέρος, καὶ ἄλλους ἔξ ἀπὸ τὸ Ἀρ' Ἀν. ἀλλὰ κατὰ τάξιν ἀντίστροφον πρὸς Ἄρκτον καὶ Μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ, πλὴν πολλὰ μικρῶν τινων παραλλαγῶν. Ἡ καθολικὴ αἰτία εἶναι ἡ ἀπ' Ἀν. πρὸς Δ: κίνησις, ἣτις, συνδυαζομένη μὲ τὰ ἐκ τῶν παραλίων τῶν Ἠπειρῶν καὶ τῶν Νήσων αἴτια, γεννᾷ ἀποτελέσματα πολλὰ συμπεριπεπλεγμένα.

138. ΡΕΥΣΤΑ ΔΕΡΜΟΡΡΑ. Τὰ ἀόρατα ρευστὰ ταῦτα, τὰ ὁποῖα εἶναι διαχυμένα εἰς τὴν Ἀτμοσφαῖραν καὶ εἰς τὰ διάφορα τῆς Γῆς σώματα, παράγουσι τινα φαινόμενα ἄξια προσοχῆς. Τὸ ηλεκτρικὸν ρευστὸν μάλιστα καὶ τὸ μαγνητικὸν εἰσὶ τὰ ἀξιολογώτερα, ὡς διαφέροντα ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Φυσικὴν Γεωγραφίαν.

139. Ὅτι ἡ ηλεκτρικὴ ὕλη εἶναι ὑπεράφθονος εἰς Ἀτμοσφαῖραν, μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν κεραυνῶν. Τοῦτο τὸ φερόν μετέωρον δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ ἀποτελεσμα μᾶς ηλεκτρικῆς ἐκπιρσοκροτήσεως, τῆς ὁποίας τὸ φῶς εἶναι ἡ ἀστραπή· ὁ δὲ κρότος, ἡ βροντή.

Ἄλλα φαινόμενα, τῶν ὁποίων αἴτιον νομίζεται ἡ ηλεκτρικὴ, εἶναι αἱ πύριναί σφαῖραι, τρομερὰ καὶ αὐταὶ μετέωρα, κινούμενα ἐνίοτε μὲ τὴν ταχύτητα, ὥστε διατρέχουσι ὁ—ὁ λέυγας καθ' ἓν λεπτόν δευτέρον, δηλαδὴ μ' ὄσην διατρέχει καὶ ἡ Γῆ τὴν τροχίαν τῆς. Συνοδεύουσι δ' αὐτὰς κτύποι ἢ βρόντοι, καὶ ἐπιπίπτουσι καὶ πέτραι ἐκ τοῦ αἵρος, αἱ ὁποῖαι λέγονται Ἀερόλιθοι. Οὗτοι δὲ νομίζονται κοινῶς ὅτι εἶναι ἀποσπάσματα ἐκ μικρῶν καὶ ἀοράτων Πλανητῶν, περιφερομένων εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα· ἀλλ' ὅμως ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ γένεσις τῶν λίθων τούτων εἶναι ἀκόμη ἀδέδαιος.

140. Τὸ δευτέρον ρευστὸν εἶναι τὸ μαγνητικόν, γνωριζόμενον μόνον ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά του, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ὠφελιμώτατον εἶναι ἡ ἰδιότης τῆς λίθου τῆς ἐπονομαζομένης Μαγνητιδος. Μία βελόνη μαγνητισμένη, ἂν τεθῆ ἐπὶ τινος σημείου εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται ἐπ' αὐτῆ νὰ στρέφηται ἀνεμποδίστως, ἀπευθύνει πάντοτε τὸ ἓν ἄκρον αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον,

καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὸν Ἀνταρκτικόν· ὅθεν θεωρομένη τοιοῦτοτρόπως μέσα εἰς πυξίδα συστήνει τὴν λεγομένην ναυτικὴν ἢ μαγνητικὴν πυξίδα (μπούσουλα), τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ὁδηγὸν τοῦ δρόμου των οἱ ναῦται καὶ οἱ ὁδοιπόροι. Ἡ μαγνητικὴ βελόνη δεικνύει δύο φαινόμενα, τὴν ἑκκλίσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἑγκλίσιν. Ἡ μὲν ἑκκλίσις συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ βελόνη δὲν ἀπευθύνεται πάντοτε ἀκριβῶς πρὸς τὸν Πόλον, ἢ μ' ἄλλους λόγους, δὲν φέρεται κατὰ τὴν φοράν τοῦ Μεσημβρινοῦ· ἀλλὰ ἐκκλίνουσα ποτὲ μὲν πρὸς δυσμὰς, ποτὲ δὲ πρὸς ἀνατολάς, παραλλάσσει εἰς διαφόρους τόπους, εἰς διαφόρους καιροὺς τοῦ ἔτους, καὶ εἰς διαφόρους προσέτι ὥρας τῆς ἡμέρας· ἀπαντώνται δὲ ἐπὶ τῆς γῆτινος σφαίρας μέρη, ὅπου ἡ ἑκκλίσις εἶναι μηδέν. Ἡ δ' ἑγκλίσις πάλιν εἶναι τοιαύτη. Ἡ βελόνη, ἐν ᾧ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ἵσταται ὀριζόντιος, ἐγκλίνει πρὸς τὴν Γῆν τὴν ἄκραν τῆς τὴν βορείαν, καθ' ὅσοντις πλησιάζει πρὸς τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον, ὥστε ὑπ' αὐτὸν τὸν Πόλον θέλει καταστήσει κάθετος εἰς τὸν ὀριζόντα. Πρὸς μεσημβρίαν δὲ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἐγκλίνεται ἡ ἀνταρκτικὴ ἄκρα τῆς βελόνης· ὅθεν οἱ ναῦται, διὰ νὰ διατηρήσωσιν εἰς τὴν βελόνην τὴν ὀριζόντειον θέσιν τῆς, ἀναγκάζονται πολλὰκις νὰ κολλῶσι μικρὰ τεμάχια κηρίου εἰς τὴν ἀντίθετον ἄκραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διάταξις τῶν στερεῶν τῆς Γῆς.

141. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν στερεῶν τῆς Ὑδρογείου σφαίρας δὲν εἶναι ὀμαλὴ, ἀλλὰ φαίνεται ἔχουσα ἑσοχὰς καὶ ἐξοχὰς, καὶ ἐπίπεδα ἢ πεδιάδας. Αἱ ὑψηλόταται ἐξοχαὶ αὐτῆς ὀνομάζονται ὄροπέδια καὶ ὄρη. Τὰ ὄροπέδια εἶναι μεγάλοι ὄγκοι Γῆς ὑψηλοὶ, συστήνοντες αἰς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ κέντρον μιᾶς ἡπείρου, ἢ μεγάλης χώρας, ἢ μεγάλης νήσου, ἔχοντες ἐγκλίσεις (κατηφόρους) μακρὰς καὶ μαλακάς, ἢ μὴ ἀποτόμους. Τὸ μέγιστον τῶν τοιούτων ὄροπέδιον εἶναι τὸ τῆς Θιβητίας εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀσίας, ὅθεν οἱ μέγιστοι ποταμοὶ αὐτῆς ἔχουσι τὰς πηγὰς των· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν τὸ ὄροπέδιον τοῦ Πάστου εἶναι τὸ σημαντικώτερον.

142. Τὰ δὲ ὄρη ἐξεναντίας ἔχουσι κατηφόρους τραχεῖς καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀποτόμους· καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν μέρη ἢ αἱ κορυφαὶ ὀνομάζονται ἐκ τοῦ σχήματός των διαφόρως· οἷον ὄβελοί, (aiguilles) ὀδόντες, κέρατα, πρηῶνες (pics) κτλ. Κυρίσκονται δ' ἐνίοτε μεμονωμένα ὄρη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς σχηματίζουσι ποτὲ μὲν σωρείας, ποτὲ δὲ σφαιρὰς ἀδιακόπους, αἱ ὁ-

ποταίαι εἰς πᾶσαν Ἑπειρον φαίνονται συνενούμεναι εἰς ἓν κοινὸν κέντρον. Αἱ σειραὶ αὗται, καὶ καθὲν ὄρος ἰδίως, διαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ κοιλοτήτων, αἱ ὁποῖαι λέγονται κοιλάδες, ὅταν ἔχωσι πολλὴν ἔκτασιν καὶ ὀλίγον βάθος, ἢ φάραγγες, ὅταν εἶναι βαθεῖαι καὶ ἀπόκρημνοι. Αἱ διὰ τῶν βουνῶν δίοδοι ὀνομάζονται στενά καὶ πύλαι· ὅταν δ' ἦναι πολλὰ ὑψηλαί, λέγονται αὐχέ-νες ἢ διάσελα κοινῶς. Τὰ χαμηλότερα τῶν ὄρειων ὑψώματα ὀνομάζονται βουνοί, καὶ τὰ ἔτι τούτων χαμηλότερα λόφοι, κολωνοί, γήλοφοι κτλ. τὸ δὲ κεκλιμένον μέρος τῆς γῆς, τὸ ἐκτεινόμενον πλαγηνὰ τῶν πεδιάδων, λέγεται πλευρά (πλευρά κοινῶς).

143: Αἱ πεδιάδες αἱ ὑπερέχουσαι ὀλίγον τῆς θαλάσσης λέγονται χαμηλαί, οἷαι εἶναι αἱ Σαβάναι τῆς Ἀμερικῆς· τὰς ὀνομάζουσι δὲ ὑψηλάς, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς ὑψηλὸν ὄροπέδιον, ὡς αἱ πεδιάδες τοῦ Κυΐτου, κείμεναι 15,000 ὀργυιάς ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Παρόμοιαι μὲ αὐτάς εἶναι καὶ αἱ εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς Ἀσίας λεγόμεναι Στέπαι, ἀρμυαδεῖς πεδιάδες ἢ κατεσκευασμέναι ἀπὸ χαμαίφυτα, ἢ μικροῦς θάμνους.

144. ΣΕΙΡΑΙ ὈΡΕΩΝ. Εἰς πᾶσαν Ἑπειρον ὑπάρχει κεντρικὴ τις σειρὰ ὄρειων, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ κέντρου ἐξέρχονται καὶ διακλαδίζονται αἱ λοιπαὶ Σειραὶ αὐτῶν διατρεχόντων τὴν Ἑπειρον κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, καὶ συστηνόντων κοιλάδας καὶ πεδιάδας διαφόρου ἐκτάσεως. Οὕτως εἰς τὴν Εὐρώπην αἱ Ἄλπεις εἶναι ἡ κεντρικὴ σειρὰ, συστηνοῦσα ὄροπέδιον ἰκανῶς μεγάλου τὸ μεταξὺ Ἑλβετίας, Γερμανίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, τοῦ ὁποῖου ὁ κυριώτερος πρηνὸν εἶναι τὸ Μοντεβλάγκον, 4,770 μέτρα ὑψηλόν, ἢ 15,000 ποδ. περίπου· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὑψηλότερον Εὐρωπαϊκὸν ὄρος. Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς σειρᾶς ἐξέρχονται τὰ Γύρα, τὰ Βόσγια, αἱ Κηθέναι εἰς τὴν Γαλίαν· τὰ Πυρηναιῖα μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας· ἡ Ἰβηρικὴ σειρὰ εἰς τὴν Ἰσπανίαν. — Τὰ Ἀπέννινα εἰς τὴν Ἰταλίαν· ὁ Αἶμος εἰς τὴν Τουρκίαν· τὰ Καρπάθια εἰς τὴν Αὐστρίαν· τὰ Δοφρίνα εἰς τὴν Σερβίαν· τὰ ὄρη Πόια καὶ Οὐράλια, τὰ διαχωρίζοντα τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ μεταξὺ Μαύρης καὶ Κασπίας θαλάσσης Καύκασος.

145. Εἰς τὴν Ἀσίαν· Ὁ Καύκασος, καὶ ὁ Ταῦρος κείμενος εἰς τὴν Ἀσιατ. Τουρκίαν· τὰ Οὐράλια μεταξὺ Εὐρ. καὶ Ἀσιατικῆς Ρωσσίας· τὰ Γαταῖα εἰς τὰς Ἰνδίας· ὁ Ἴμαος ἢ Ἰμαλαῖα ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὰς Ἰνδίας πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Θιβετίαν (439) καὶ διερχόμενα τὸ Θιβετίον ὄροπέδιον εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας, ὅπου εὐρίσκονται τὰ ὑψηλότερα ὄλων τῶν ὄρειων τῆς Ἰνδογείου σφαίρας, ὑπερέχοντα 8,700 μ. ἢ 26,800 πόδ. περίπου ἀπὸ

τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· τὰ Ἀλταϊκὰ ὄρη μεταξύ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Σινικῆς.

146. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν· ὁ Ἄτλας ἐκτεινόμενος κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου θαλάσσης· τὰ ὄρη τῆς Σελήνης Μ. Δ· τῆς Ἀβυσσινίας· τὰ Λύπατα, εἰς τὴν Καφφερίαν, καὶ τὰ ὄρη τῆς Βορείου Γουίνεας λεγόμενα Κόγγια.

147. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὴν Ἀρκτικὴν· τὰ Ἀπαλάχια, καὶ Ἀλεγγάνια εἰς τὰς Συσπόνδους Πολιτείας· τὰ λιθώδη ὄρη ἢ τὰ ἄσπερα, κατὰ τὸ μῆκος τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ ἀπὸ Β. πρὸς Μ. ἄσπερα, κατὰ τὸ μῆκος τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ ἢ ὑψηλοτάτη κορυφὴ αὐτῶν εἶναι ἡ λεγομένη τὸ Νευάδον τοῦ Σοράτα (529) ἔχουσα ὕψος, 7,696 μ. ἡ δὲ τοῦ Κιμφοράσου, λογιζομένη πρότερον ὡς ἡ ὑψηλοτάτη, δὲν ἔχει πλέον τῶν 6,500 μ. ἢ 20,000 πόδ. ὕψος.

* Εἰς ἅλκας τὰς ἀνω ἐκτεθείσας σειρὰς τῶν ὄρων τῶν εἰς τὰς διαφόρους ἡμειψίους τοῦ Π· καὶ Ν· Κόσμου παρατηρεῖται μία σειρὰ ὡς πρωτίστη καὶ πρωτογενής, εἰς τὴν ὅποιαν συνδέονται αἱ λοιπαί. Ταυτὴν αἰσθητὴ ἐλαφρῶς ἀνάγει μία, ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ τὸν Βερίγγιον πορθμὸν ὡς ἀπὸ κέντρου διατάσσεται διευθυνομένη πρὸς τὸ νότιον ἡμισφαίριον κατὰ δύο διευθύνσεις· διερχομένη ἀπ' ἐνὸς μὲν μέρους ἅλην τὴν Ἀμερικὴν κατὰ μῆκος φθάσει εἰς τὸ Ὄρνον ἀρκτικόν· ἀπ' ἑτέρου δὲ ἅλην τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν καταστῆ εἰς τὸ Εὐέλπες ἀρκτικόν, τὸ χωρίζον ὁμοίως δύο ὠκεανούς, τὸν Ἀτλαντικὸν ἀπὸ τὸν Ἰνδικόν· τοιαυτοτρόπως ὀρῆζει τὴν Οἰκουμένην εἰς δύο τμήματα ἢ γινώσκουσα αὐτὴ τῶν ὄρων, εἰς τὴν ὅποιαν συνέρχονται αἱ διαφόροι σειραὶ τῶν ὄρων ἐκείστων τῶν ἡμειψίων, περὶ τὸ μέσον τῶν ὁποίων καταστῆσιν ὑψηλοτάται, αἶτι αἱ Ἄλπει· εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ Ἴμακος καὶ τὰ τῆς Θιβητίας ὄρη εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν, θεωρουμένων ὡς κέντρον εἰς ἐκείστων ἡμειψίων, ἐξέρχονται αἱ διαφόροι σειραὶ τῶν ὄρων αὐτῆς, αἱ τινες φερόμεναι κατὰ διαφόρους διευθύνσεις συνιστάσι τὰ κατὰ τόπους ὄρη διαφόρου ὕψους καὶ μεγέθους, τὰ ὄρη πεδία, τὰς λεκανὰς, τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας διαφόρου ἐκτάσεως, δι' ὧν προσδιορίζεται ὁ σχηματισμὸς τῆς ἐπιφανείας τῆς οἰκησίμου Γῆς, παικίλλεται τὸ κλίμα τῶν πεδίων ὡς πρὸς τὴν θερμότητα ἢ τὸ ψύχος, τὴν εὐκρασίαν, τὴν ὑγρασίαν, ἢ τὴν ξηρασίαν καὶ διαφάνειαν τοῦ αἵρος, τὴν συχνότητα καὶ τὴν σφοδρότητα, ἢ τὴν μετριότητα τῶν ἀνέμων κτλ. τὰ ὅποια ἐπηρεάζουσι καὶ τὸν φυσικὸν καὶ τὸν πολιτικὸν βίον τῶν κατοίκων, καθὼς καὶ τῶν φυσικῶν καὶ διανοητικῶν αὐτῶν δυνάμεων τὴν ἀνάπτυξιν. Αὗται δὲ αἱ ἐκ τῶν ὄρων φυσικαὶ διαιρέσεις χρησιμεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πάλυ καὶ εἰς τὰ φυσικὰ ὁρθεῖσια τῶν ἐπικρατειῶν, δαὶ αὐτῶν τῶν ἐθνῶν προσέτι (*).

148. ἩΦΑΙΣΤΕΙΑ Μεταξὺ τῶν ὄρων εἶναι καὶ τινα πυρίπνοα, ἐξερπνῶντα δηλ. φλόγας κατὰ καιροῦς, καὶ καπνὸν ἀδιακόπως. Ὅταν συμβαίνωσιν αἱ ἐκρήξεις τοῦ πυρός, ἀποπτύουσιν ὄχι μόνον αὐτὸ τὸ πῦρ, ἀλλὰ καὶ στάκτας, πέτρας κεκαυμέ-

(*) Des mœurs et usages et Costumes de tous les peuples du Monde par, Aug. Wahlén 1843 T. I. a l'introduction. c. M.

νας, λάβας ἢ ἀναλελυμένας ὕλας, αἱ ὁποῖαι καταβαίνουσιν ὡς πύρινοι ποταμοὶ ἀπὸ τὰ πλευρὰ αὐτῶν τῶν ὄρεων. Συχνάκις ὁμοῦ μὲ τὰς ἐκρήξεις συμβαίνουσι καὶ σεισμοί, γινόμενοι ἀπὸ τοὺς ἐγκεκλεισμένους ἀτμοὺς εἰς ἐσωτερικὰ κοιλιώματα, ἐκτεινομένου ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ πυρὸς.

Τὰ διασημότερα ἠφαίστεια ὄρη εἶναι ἡ Αἴτνα τῆς Σικελίας, ὁ Βεσοῦδιος εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ Ἐκλα εἰς τὴν νῆσον Ἰσλανδίαν ὑποκειμένην εἰς τὴν Δανιμαρκίαν, τὸ Κοτοπάξιον καὶ τὸ Ἀντίσανον εἰς τὰς Κορδιλιέρας, περιεχούσας ὑπὲρ τὰ 50 ἠφαίστεια· τὸ βουνὸν τοῦ Ἁγίου Ἡλιοῦ εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ἀμερικὴν ὁ πρῶν τῆς Τενερίφης εἰς τὴν ὀρεινὴν νῆσον, ἀνήκουσαν εἰς τὰς Καναρίας νήσους παρὰ τῇ Ἀφρικῇ κτλ.

149. Αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν ὄρων εἶναι ἀδιακόπως χιονοσκέπαστοι (131). Τὴν ἀνοιξὴν κόπτονται στεφάναι χιόνων, αἱ ὁποῖαι, κατακρημνιζόμεναι μετὰ κρότου εἰς τὰς κοιλάδας, ἀφανίζουσι ὅτι τύχωσιν ἐμπρὸς των. Διὰ δὲ τὴν ἔντασιν τοῦ κρούου (132) καὶ τὴν ἀραιότητα τοῦ ἀέρος (130) εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κατοικήσῃ τις ἐκεῖ. Διὰ ταῦτα ὁ ὑψηλότερος τόπος, ὁ κατοικημένος εἰς τὴν Εὐρώπῃν, εἶναι ὁ Ξενὼν τοῦ μεγάλου Σαινθερνάρδου ὄρους εἰς τὰς Ἀλπτεῖς εἰς 7,500 ποδ· ὕψος· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν ἢ ἔπαυλις τοῦ Ἀντισάνου, εἰς τὰς Κορδιλιέρας, 12,600 πόδ· ὑψηλὰ, καὶ ἡ πόλις Ποτάσιον 12,500 πόδ· (529).

150. ΠΡΟΪΟΝΤΑ. Τῆς γῆς τὰ προϊόντα διαιροῦνται εἰς 2 μεγάλας κλάσεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν περιέχει τὰ ὀργανικὰ σώματα· τὰ συγκείμενα δηλ· ἐξ ὑφάσματος στερῶν μερῶν, περιεχόντων ὑγρά κινούμενα· (ὅλα δ' αὐτὰ τὰ σώματα γεννῶνται ἐξ ὁμοίων των, αὐξάνουσι καὶ φθείρονται εἰς ἐποχὰς ὠρισμένης)· ἡ δὲ περιέχει τὰ μὴ ὀργανικὰ σώματα ἢ ὀρυκτὰ, συγκείμενα ἀπὸ μόρια συσσωρευμένα, μὴ ἔχοντα ἄλλο τι πρὸς ἄλληλα παρὰ τῆς συνοχῆς καὶ συναφείας σχέσεις. Ἡ ἐπιστήμη ἢ διαλαμβάνουσα περὶ ὄλων αὐτῶν τῶν σωμάτων λέγεται Φυσικὴ Ἱστορία, διαιρουμένη εἰς πολλοὺς κλάδους.

151. Τὰ ἐνωργανισμένα σώματα συστήνουσι δύο σειρὰς, τὴν τῶν ζώων καὶ τὴν τῶν φυτῶν, ἢ, ὡς λέγουσιν οἱ νεώτεροι, τὸ βασιλείον τῶν ζώων καὶ τὸ βασιλείον τῶν φυτῶν. Τὸ πρῶτον ἐξετάζει ἡ ἐπιστήμη ἢ λεγομένη Ζωολογία. Αὕτη δὲ περιλαμβάνει· α) τὰ Μασοφόρα ἢ Ζωοτόκα, ἢ γουσι τὰ ζῶα τὰ γεννῶντα ὁμοίᾳ των ζωντανὰ, καὶ τρέφοντα αὐτὰ μὲ γάλα· ὅλα αὐτὰ σχεδὸν εἶναι τριχωτὰ· β). Τὰ πτηνὰ ὄντα ὠοτόκα, ἢ γουσι γεννῶντα αὐγά, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέπονται οἱ νεοσσοὶ των· εἰσι δ' ὅλα

πιλωτά, και ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ ἵπτανται εἰς τὸν ἀέρα γ). Τὰ ἀμφίβια, ζῶντα ἐνταύτῳ και εἰς τὸν ἀέρα και εἰς τὸ νερὸν, και ὄντα και αὐτὰ ὡςτέκα· ὀνομάζονται δὲ και ἔρπετα ὀρθότερον· διότι τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν, ἔχοντα σῶμα κυλινδρικόν, κινεῦνται συρόμενα, οἷον τὰ ὀφείδια· τὰ δ' ἔχοντα βραχυτάτους πόδας μόλις ἔρπουσι και αὐτὰ κατὰ γῆς, οἷον αἱ χελῶναι, αἱ σαῦραι, οἱ βάτραχοι· ὅλα δ' αὐτὰ σχεδὸν εἶναι φωλιδωτά· δ). Τοὺς ἰχθύας ἢ τὰ ὀφάρια, ζῶντα εἰς τὰ νερά τῆς θαλάσσης ἢ τῶν ποταμῶν και λιμνῶν, και ἔχοντα λέπια. Τινὰ ζῶα μεγάλα, ὀμοιάζοντα μὲ τὰ ὀφάρια, και μὴ δυνάμενα νὰ ζήσωσιν εἰμὴ διατρίβοντα εἰς τὸ νερὸν, ἔχοντα ὅμως χρεῖαν ν' ἀναπνεύσωσι και ἀέρα, χωρίζονται ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἰχθύων, ἐπειδὴ και αὐτὰ εἶναι ζωοτόκα μασοφόρα, ὅθεν κατατάσσονται μεταξὺ τῶν μασοφόρων, οἷον αἱ φάλαιναι, αἱ φῶκαι, οἱ δελφίνες και ἄλλα λεγόμενα κητώδη και κυρίως Ἀμφίβια· ε). Τὰ ζῶα τὰ λεγόμενα ἀναιμα ἢ λευκόαιμα· τουτέστι τὰ ἔντομα ἱπτάμενα, ἢ μὴ, (οἷον αἱ ψυχαροῦδαι, τέττιγες, μύρμηκες) τὰ μαλάκια, τὰ ὀστρακόδερμα, τὰ κρικκώδη, τὰ ἀκτινωτά, και τὰ ζωόφυτα τέλος ζῶντα μέσα εἰς τὰ νερά, και συστήνοντα τὸν τελευταῖον κρίκον τῆς σειρᾶς τῶν ζῶων.

* Τὸ δὲ φυτικὸν βασίλειον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιστήμης τῆς Φυτολογίας. Τὰ δὲ φυτὰ εἶναι και αὐτὰ ὀργανικά σῶματα, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, και λέγονται φυτὰ, ὅσα φύομενα ἐκ τῆς Γῆς ζῶσι και ἀυξάνονται, δεχόμενα τὴν τροφήν των διὰ πολλῶν στομάτων (ἢ γου τῶν ριζῶν)· δὲν ἔχουσι αἴσθησιν οὐδὲ προαιρετικὴν κίνησιν, ὡς τὰ ζῶα, ἀλλὰ μένουσι ριζωμένα, ὅπῃ φυτρώσωσι. Διαίρουνται δὲ τὰ φυτὰ εἰς δένδρα, εἰς θάμνους και εἰς χαμαίφυτα. Τὰ δένδρα ἔχουσι κορμόν ἢ στέλεχος ὕψηλόν, πρέμους, κλάδους, κλώνους και φύλλα. Οἱ θάμνοι ἔχουσι μόλις στέλεχος σμικρόν, κλάδους, κλώνους και φύλλα· τὰ δὲ χαμαίφυτα ἔχουσι φύλλα ἢ και ἕνα βλαστόν, ἢ καυλόν μὴ ξυλώδη. Ὅλα δὲ τὰ φυτὰ ἔχουσι φύλλα, ἀνθή παντοειδῆ και σπόρους, ἐξ ὧν σπειρομένων εἰς τὴν γῆν ἀναφύονται.

152. Τὰ δὲ ἀνόργανα σῶματα ἢ ὀρυκτὰ εἶναι ὅλα, ὅσα συσῆνους τὸν στερεόν φλοιόν τῆς Γῆς, διαιρούμενα εἰς τέσσαρας πρωτίστας κλάσεις. Ἡ πρώτη περιέχει τὰς ὀξεοφόρους οὐσίας, μεταξὺ τῶν ὀποιῶν διακρίνονται τὰ λεγόμενα ἄλατα· οἷον τὸ ἀμμωνιακόν, τὸ νίτρον, τὸ μαγειρικόν ἄλας (τὸ ὀποῖον λέγεται θαλάσσιον, ὅταν ἐκβάλλεται ἐκ τῶν θαλασσίων νερῶν, και ἄλας ὀρυκτόν, ὅταν ἐκσκάπτεται ἀπὸ τὴν γῆν, εὐρισκόμενον ἀφθονοῦ εἰς τὰ μεταλλουργεῖα)· ἢ στυπτηρία, ἢ τίτανος

τὸ μάρμαρον, τὸ ἀλάσαστρον κτλ. Ἡ δευτέρα περιέχει, τὰς γαιώδεις οὐσίας, εἰς τὰς ὁποίας συγκατατάσσονται καὶ οἱ πολύτιμοι λίθοι. Ἡ τρίτη τὰς φλογιστὰς οὐσίας, οἷον τὴν γαιάν-θρακα, τοὺς λιθάνθρακα, τὴν ἄσφαλτον, τὸ ἤλεκτρον (κακριμπάρι) κτλ. τὸ δεινόν, τοὺς ἀδάμαντας κτλ. Καὶ ἡ τετάρτη τὰ μέταλλα ὄντα 28, καὶ διαιρούμενα εἰς μέταλλα καὶ εἰς ἡμιμέταλλα. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ λευκόχρυσος, τὸ βαρυτάτον πάντων τῶν μετάλλων, ὁ χρυσοῦς, ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος, ὁ χαλκός, ὁ μόλυθος, ὁ κασσίτερος, ὁ ψευδάργυρος, κτλ.

153. Ἐκ τῶν σωμάτων τούτων τὰ μὲν εὐρίσκονται ἐπίσης καθ' ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς· τὰ δὲ εἶναι ἴδια εἰς τινα τόπον, καὶ δὲν ὑπερεκτείνονται περαιτέρω τινῶν κλιμάτων. Ἐν γένει εἰς τὰ θερμότερα κλίματα γεννῶνται καὶ τὰ ἀρωματικώτερα φυτά· οἷον, τὸ πιπέριον, τὸ μωσχοκάρυδον, τὸ κινάμωμον (κανέλλα), τὸ ζιγγίθερι, ἡ καφορά, τὸ κακάον, τὸ ζαχαροκάλυμον, ὁ καφές, ἡ σμύrna· τὰ πτηνὰ τὰ ἔχοντα λαμπρότατον καὶ ποικιλώτατον πτέρωμα, οἷον οἱ ψιττακοὶ, τὰ παραδείσια πτηνὰ, αἱ κολιβρίδες· τὰ ζῶα τὰ θηριωδέστατα ἢ τὰ μεγαλώτατα, οἷον ὁ Ἐλέφας, ὁ Ῥινόκερω, ὁ Λέων, ἡ Τίγρις, ὁ Ζέβρας, ἡ Καμηλοπάρδαλις, ἡ Κάμηλος, ἡ Στρουθοκάμηλος, ὁ Κροκόδειλος, καὶ τὰ φαρμακερώτατα ἄφειδια.

Ὁ δὲ σηρικὸς σκώληξ, ὁ γεννῶν τὸ μετάξιον, καὶ αἱ μέλισσαι δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν εἰμῆ εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα ἐξεναντίας πάλιν αἱ λευκαὶ ἄρκτοι, οἱ Ῥέννοι, αἱ Ἄλκαι κατοικοῦσι τοὺς ἀρκτικούς καὶ κατεψυγμένους τόπους. Ἐν ὀρύζιον δὲν φυτρώνει ἐκείθεν τῶν 48° τῆς πλάτους. Ἡ ἄμπελος δὲν ωριμάζει τὸν καρπὸν τῆς πέραν τῶν 50°, πλήν τῶν τόπων τῶν περὶ τὸν Ῥήνον, ὅπου ὑπερεκτείνεται ἀνώτερον ὀλίγον τῶν προειρημένων μοιρῶν· σιτάριον δὲν γίνεται πλέον πέραν τῶν 55°, ἀλλ' ἡ βρόμη καὶ τὸ κριθάριον βλαστάνουσι καὶ εἰς ὑπέρτατον πλάτος.

154. ΕἰΔΗ ΓῆΙΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΩΝ. Ἀνασκάπτοντες τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς εἰς τι βάθος εὐρίσκομεν διαφορὰς εἶδους ἀλλεπάλληλα στρώματα, τὰ ὁποία πολλάκις ἐκτείνονται εἰς μέγαλον διάστημα τόπου ἔχοντα πάχος διάφορον.

155. Διαίρουσι δὲ τὰ γῆινα στρώματα (εἴτε πεδινα εἴτε ὄρεινά ὄντα) κατὰ τὴν φύσιν των· α). Εἰς πρωτογενῆ (primiifs), συστηνόμενα ἐν γένει ἀπὸ τὴν σκληροτάτην οὐσίαν τοῦ λίθου, ὅστις ὀνομάζεται Ἰβρανίτης. Ἐκ τούτου σύγκεινται κυρίως τὰ ὑψηλότατα καὶ μεγαλώτατα τῶν ὀρέων· δὲν περιέχουσι δὲ κανέν ὑψίστον ἢ τρίμω ζῶον ἢ φυτῶν· β). Εἰς δευτερογενῆ, διατεταγμένα κατὰ στιβάδας τακτικῆς, καὶ περιέχοντα πολλὰ λει-

φανα ζωϊκὰ καὶ φυτικὰ, καὶ μάλιστα θαλάσσια ὄστρεα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ θαλάσσια κατεκάλυψε ποτε καὶ τὰ ὑψηλότατα ὄρη· αὐτὰ δὲ τὰ στρώματα εὐρίσκονται κείμενα ἐπὶ τῶν πρωτογενῶν γ'). Εἰς τὰ τριτογενῆ, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐρίσκονται πρὸς τὰς ὑπὸ ὑψείας τῶν ὀρέων τῶν δευτερογενῶν, καὶ σύγκεινται ἀπὸ τρίμματα τῶν δύο ἄλλων εἰδῶν τεταγμένα κατὰ στιβάδας δ'). Εἰς στρώματα ἠφαιστειῶν ὑλῶν (148). Αὐτὰ σύγκεινται ἀπὸ τὰς ἀποπτυστένας ὕλας ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν ὀρέων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὕδαται κατὰ πρῶτον καὶ ἀναλελυμένοι, καλούμεναι λάδααι· ἔπειτα δὲ ψυχραϊνόμεναι πήγνυνται καὶ σκληρύνονται, λαμβάνουσαι διάφορα σχήματα. Ὅλα δὲ τὰ ἄνω εἰρημένα εἶδη τῶν γηίνων στρωμάτων ἐπικαλύπτει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ λεγομένη φυτικὴ ἢ βλαστητικὴ γῆ, ἢ ἐπιτηδεῖα δηλ.: εἰς τῶν φυτῶν τὴν βλάστησιν.

156. Τὰ τρίμματα τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν ἢ φυτικῶν, ἢ τῶν ἀπολιθωμάτων, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὰ δευτερογενῆ καὶ τριτογενῆ στρώματα, μᾶς δεικνύουσι πράγματα πολλὰ περίεργα. Εὐρίσκονται ὄστρεων καὶ ἰχθύων στιβάδες ἐπάνω εἰς ὄρη δισχιστικῶν ὄργγιῶν ὑψηλά· καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ἔφθασαν ἕως εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος τὰ θαλάσσια ὕδατα. Τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν τῶν ζῶων τὴν σήμερον ζῶουσιν εἰς θαλάσσας πολὺ μακρὰν ἀπεχούσας τοῦ τόπου, ὅπου εὐρίσκονται χωσμένα. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ περὶ τῶν φυτῶν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτὰ ὑπάγονται εἰς γένη ἢ εἰς εἶδη, τὰ ὁποῖα ἠφανίσθησαν, ἢ δὲν εὐρίσκονται πλέον εἰ μὴ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Τὰ ζῶα τέλος, οἷον ὁ ὄρυκτος Ἐλέφας ὁ ἐπιλεγόμενος μάμμουθος, καὶ πολλὰ ἄλλα ἠφανίσθησαν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς· ὅλα δὲ ταῦτα μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ γῆνις σφαῖρα ἔπαθε πολλὰς μεταβολάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν ὑδάτων.

157. Καὶ τοιαύτη μὲν εἶναι ἡ σύνταξις ἐν γένει τοῦ στερεοῦ μέρους τῆς γηίνου σφαίρας· τὸ δὲ μὴ στερεὸν τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς κατέχεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Τὸ ὕδωρ εἶναι οὐσία ρευστὴ, διαφανὴς, ἔχον ὡς ἴδιον μίαν μεγίστην κινητικότητα, καὶ παρουσιαζόμενον ὑπὸ τρεῖς μορφαίς· α.) ὡς στερεὸν σώμα, ὅταν τῷ ἀφαιρεθῇ ἡ θερμότης, καὶ τότε εἶναι πάγος· β.) ὡς ὑγρὸν, ὅταν ἔχη ἱκανὴν θερμότητα, ὥστε νὰ διατηρῶνται τὰ μόριά του διαχωρισμένα, καὶ τότε εἶναι τὸ λεγόμενον ὕδωρ

ἢ νερόν· γ'.) ὡς βρευστόν ἢ ἀερόμορφον, ὅταν δι' ὑπερβολὴν θερμότητος μετασχηματίζεται εἰς ἀτμόν.

158. Τὸ ὕδωρ, ἐν εἰς τὴν ὑγρὰν κατάστασιν αὐτοῦ, τείνει πάντοτε πρὸς τοὺς χαμηλοτέρους τόπους, τουτέστιν εἰς τοὺς πληρυσσιτέρους εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς. Ὅταν κῆται ἐπὶ τόπου κατωφεροῦς, μετατοπίζεται καὶ καταβαίνει πρὸς τὰ κάτω, ἵγουν, βέει, ὡς λέγομεν· ἀλλ' ὅταν δὲν εὐρίσκη πλέον κατήφορον, σταματᾷ, καὶ τότε ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ εἶναι κατ' ἀκρίθειαν ὀριζόντειος ἢ παράλληλος μετὸν ὀρίζοντα, ἥγουν κάθετος ἐπὶ μιᾶς εὐθείας γραμμῆς, ἣτις τελευτᾷ εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς. Τοῦτο δὲ ὀνομάζεται ὁμος ἀθμησις τῆς ἐπιφανείας τῆς ὕδατος.

Διαιροῦσι δὲ τὰ ὕδατα τῆς ὑδρογείου σφαίρας εἰς ὕδατα θαλάσσια καὶ εἰς ὕδατα τῆς στερεᾶς.

159. ΤΑΔΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ. Αὐτὰ συνεχόμενα κατὰ μεγίστην τινα ἔκτασιν περικυκλόνουσι ὅλας τὰς Ἠπειρούς, ὀνομαζόμενα μετ' ἐν κοινόν ὄνομα Ὀκεανός, ὅστις διαιρεῖται εἰς πολλὰς θαλάσσας (119).

Τὸ χαρακτηριστικόν, διὰ τοῦ ὁποίου διακρίνονται τὰ θαλάσσια ὕδατα, εἶναι ἡ ἀλμυρότης, ἣτις δὲ κατὰ τόπους διαφέρει, καὶ εἶναι πάντοτε ὀλιγωτέρα εἰς τὰς ἐσωτερικὰς θαλάσσας ἐξ αἰτίας τῶν χυνομένων εἰς αὐτὰς ποταμῶν. Τὸ δὲ ἄλας, τὸ περιεχόμενον εἰς τὰ θαλάσσια νερά, κάμνει αὐτὰ νὰ ἔχωσι πλειότεραν βαρύτητα παρὰ τὸ κοινόν νερόν κατὰ λόγον τῆς 103: 100 (δηλαδή ἴσου ὄγκου νερόν ἀλμυρόν, 100 λιτρῶν, φέρ' εἰπεῖν, ζυγίζει ἴσα μετὰ 103 λίτρας νεροῦ γλυκέος). Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀλμυρότητος ταύτης δὲν εἶναι ἐγνωσμένη· ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια εἶναι προφανής, ἐπειδὴ ἐμποδίζει τὰ θαλάσσια νερά ἀπὸ τὴν σῆψιν.

160. Καὶ ἡ θερμοκρασία αὐτῶν δὲν εἶναι πανταχοῦ ἡ αὐτή. Διαφέρει πρῶτον κατὰ τοὺς τόπους, ἔπειτα κατὰ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ παραλλάσσει πολὺ· διότι καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πάτου τῆς θαλάσσης παριστάνει τὰς αὐτὰς ἐσοχὰς καὶ ἐξοχὰς, τὰς ὁποίας ἔχει καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ξηρᾶς. Αἱ μεγαλιτέραι βολίδες (καθεταὶ ἢ σκανδάλια), τὰς ὁποίας ἔρριψαν πρὸς καταμέτρησιν τοῦ θαλασσοῦ βάθους, νῦν ἐβθασαν εἰς βάθος 48: χιλ: ποδ: γεωμ: εἶναι δὲ ἀποδειγμένον ὅτι τὰ ὕδατα ψυχραίνονται ἀναλόγως μετὰ τὸ βάθος κατὰ πρόσδόν τινα ἐπαισθητὴν· εἰς τρόπον ὥστε φαίνεται ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι ὁ πάτος τῶν πολλὰ βαθέων θαλασσῶν πανταχοῦ παγωμένος (*). Ἀπὸ τῆν 60" τοῦ πλάτους ὅλοι οἱ κόλποι παγό-

(*) Οὕτως ὑπέλαθον· ἀλλὰ ἡ πείρα ἀπέδειξε τὸ ἐναντίον. Εἰς ὁποιοδήποτε βάθος καὶ ἂν κατέβησαν, δὲν εὐρηκαν τὸν πάτον τῆς θαλάσσης παγωμένον. Ὁ Μ.

νου, ολοτελής τὸν χειμῶνα. Εἰς τὴν 70" οἱ πάγοι ἐπιπλέουσι παντοτεινά· εἰς δὲ τὴν 80" μόρην αἱ θάλασσαι εἶναι διὰ παντός πεδιάδες πάγου.

161. Εἰς πολλῶν εἰδῶν κινήσεις ὑπόκειται ἡ ὑγρά ἐστία τῶν ὑδάτων. Αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐπηρεάζουσι μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὕδατος· ἄλλαι δὲ ἐν μέρος τῆς ὄγκου τῆς καὶ ἄλλαι, τὸν ὄγκον αὐτῆς ὁλόκληρον.

Αἱ πρῶται προέρχονται ἀπὸ κινήσεις τῆς Ἀτμοσφαιρας, αἱ ὁποῖαι ταρασσοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Μακρὰ ταραχὴ καὶ ἐπίμονος ἀνακυλίει ἐλαφρῶς τὰς ἀνωτέρας στισιάδας τῆς ὑγροῦ ἐπὶ ἀλλήλας· οἷον οἱ κυματισμοὶ οἱ λεγόμενοι μακροκύματα. Ἄν ἦναι ταχύτεροι καὶ ἰσχυρώτεροι, κίβνουσι τὰ κύματα. Μία μεγάλη ταραχὴ στιγμιαία προξενεῖ τὰς τρικυμίας, καθ' ἃς τὰ κύματα ἐνίοτε ἀνοψόνονται εἰς ὕψος μέγιστον· ἀλλὰ καὶ τότε, ὡς ἐθεβαιώθησαν ἐκ πείρας, τὸ νερόν μίνει ἀτάραχον εἰς τὸ βάθος μιᾶς ἑκατοστῆς τοδῶν.

162. Αἱ δευτέραι λέγονται ρεύματα, διαιρούμενα εἰς γενικά καὶ εἰς μερικά. Τὰ γενικά ρεύματα εἶναι δύο· α) Τὸ Πολικόν ρεῦμα, φέρον τὰ ὕδατα ἀπὸ τοὺς Πόλους πρὸς τὸν Ἰσημερινόν· ὅτι δὲ ὑπάρχει τοῦτο, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν φοράν τῶν εἰς τοὺς Πόλους πάγων, οἵτινες καταφέρονται ἐπιπλέοντες ἀπ' Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν, ἕως οὗ διαλυθῶσιν ὑπὸ τῆς θερμότητος· β.) Τὸ Τροπικόν ρεῦμα, μεταξὺ τῶν τροπικῶν φερόμενον ἀπὸ Ἄν: πρὸς Δυσ: κατὰ κινήσιν ἐναντίαν εἰς τὴν περιστροφὴν τῆς γῆινου σφαιρας· ἡ δὲ αἰτία αὐτοῦ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν τῶν ἀλιζῶν ἀνέμων (137). Καὶ αὐτὸ δὲ παράγεται ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Πολικοῦ ρεύματος, τὰ ὁποῖα φθάνοντα μεταξὺ τῶν τροπικῶν δὲν ὑπέικουσι παρευθῆς εἰς τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς Γῆς, ἐπὶ πλέον ταχυνομένην, καθ' ὅτου πλησιάζει τις εἰς τὸν Ἰσημερινόν. Φαίνονται λοιπὸν διευθυνόμενα πρὸς Δυσμάς, ἐπειδὴ μένουσι τινα καιρὸν σχεδὸν στάσιμα.

163. Τὸ μέγα ρεῦμα τοῦτο, προσβάλλον εἰς διάφορα μέρη ἐναντίον ἡπείρων καὶ σιρραίων νήσων, γενεᾷ ἄλλα πολλὰ ρεύματα μερικά, τῶν ὁποίων τὰ πρῶτιστα εἶναι· α.) Εἰς τὸν Ἀτλαντικόν Ὀκεανόν τὸ λεγόμενον ρεῦμα τοῦ Κόλου, φερόμενον ἀπὸ Μ: πρὸς Ἄρκ: κατὰ τὸ μήκος τῶν Ἄν: παραλίαν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς· τὸ Βρασιλιανόν ρεῦμα, φερόμενον πρὸς Μ: παρὰ τὰ ἀνατολικά παραλία καὶ ἕως εἰς τὴν νοτίαν ἄκραν τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς· β.) Εἰς τὸν Μέγαν Ὀκεανόν ἄλλο μέγα ρεῦμα, ρέον ἀπὸ Μ: πρὸς Β: παρὰ τὰ ἀνατολικά παραλία τῆς Νέας Ὀλλανδίας, καὶ ἄλλο Β: Ἄν: ρέον πρὸς τὸ Μ: Δ: παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς.

164. "Όταν δύο ἐναντία ρεύματα ἀντικρῶνται, συστρέφονται καὶ τὰ δύο κατὰ μίαν καμπύλην, καὶ κίνησιν μίαν δίνην ἢ θαλασσοσφρόδιλον. Τοιαύτη εἶναι ἡ Χάρυδρις εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ ὁ Μαέλστρων εἰς τὴν Νορθηγίαν. Συμβαίνει δ' ἐνίοτε νὰ ἔχωσι διάφοροι στιβάδες ἐνός τινος ὄγκου ὑδάτων ἐναντίας διευθύνσεις· δηλαδὴ αἱ μὲν πρὸς τὴν ἐπιφανείαν νὰ ῥέωσι πρὸς Ἀνατολὰς· αἱ δὲ εἰς 20 ἢ 30 ποδ. βάθος νὰ ἔχωσιν ἄλλο ρεῦμα πρὸς Δ· ἢ πρὸς Β· ταῦτα δὲ ὀνομάζονται ἀντιῤῥεύματα.

165. Αἱ δὲ κινήσεις αἱ ἐπηρεάζουσαι ὀλόκληρον τὸν ὄγκον τῶν ὑδάτων ὀνομάζονται Παλίρροιαὶ καὶ αὗται δὲ εἶναι τακτικαὶ, ἕτως εἶπεν, ταλαντεύσεις τῶν ὑδάτων, ἐπανερχόμεναι δις τῆς ἡμέρας. Τὰ ὕδατα φουσκόνονται κατὰ τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἡμέρας καὶ καταπλημμυροῦσι τὰ παράλια· τοῦτο ὀνομάζεται πλημμυρίς. Ἀφ' οὗ δὲ φθάσωσιν εἰς τὸ μέγιστον τοῦ φουσκώματος τῶν, μένουσιν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ὀλίγας στιγμὰς, καθ' ἃς εἶναι τὸ μέγιστον τῆς πλημμυρίδος· ἔπειτα ἀπ' ὀλίγου κατ' ὀλίγον ἀποσύρονται, καὶ τότε γίνεται ἡ Ἄμπωτις. Ἀφ' οὗ δ' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν, μένουσιν οὕτως ὀλίγον καιρὸν, καθ' ὃν λέγομεν ὅτι τὰ νερά εἶναι τραδιγμένα· ἔπειτα ἐξαναρχίζουσιν αἱ κινήσεις κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. Ἐπειδὴ δὲ πάντοτε γίνονται τακτικὰ, μᾶς δίδουσιν νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι παρὰ γίνονται ἀπό τινα αἰτίαν σταθεράν. Ὁ μέσος ὄρος τῆς διαρκείας αὐτῶν εἶναι μίᾳς ἡμέρας καὶ 50 λεπτῶν· οὗτος δὲ ὁ χρόνος εἶναι ἀκριδῶς ἴσος μὲ τὸν ὅσον χρειάζεται ἡ Σελήνη διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν Μεσημβρινόν· καὶ ἐπειδὴ αἱ ἀνωμαλίαι, εἰς τὰς ὁποίας αἱ Παλίρροιαὶ ὑπόκεινται, εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιαι μὲ τὰς τῆς Σελήνης, δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι αὕτη εἶναι τὸ αἴτιον ἐκείνων. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι, ἂν σήμερον τὸ μέγιστον τῆς Πλημμυρίδος συνέθῃ τὸ μεσημέριον, αὔριον δεῖλε γενῆ τὴν 12 ὥρ· καὶ 50 λεπτά μετὰ τὴν μεσημέριαν· μεθαύριον τὴν 1 ὥρ· 40 λεπτά, καὶ οὕτω καθεξῆς.

166. Ἀλλ' ἡ Σελήνη μόνη δὲν ἐπενεργεῖ εἰς τὰς Παλίρροιας· ἔχει καὶ ὁ Ἥλιος ἐπαισθητὴν τινα ἐνέργειαν εἰς αὐτάς. Τῷ ὄντι παρατηρεῖται, ὅτι αἱ μεγαλύτεραι Παλίρροιαὶ συμβαίνουσι κατὰ τὰς συζυγίας καὶ τὰς ἀντιθέσεις (90 καὶ 93), ἐπειδὴ τότε ἡ ἐνέργεια τοῦ Ἥλιου συνδουάζεται μὲ τὴν τῆς Σελήνης· αἱ δὲ μικρότεραι συμβαίνουσι κατὰ τοὺς τετραγωνισμούς ἢ κατὰ τὰ τέταρτα (92), ἐπειδὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐνός τῶν φωστήρων ἀντιπαλαίει τὴν τοῦ ἑτέρου.

167. Αἱ Παλίρροιαὶ γίνονται τακτικαὶ εἰς τὰς ἐκτεταμένους καὶ ἐλευθέρας θαλάσσας· πολλὰ δὲ ἐμπόδια δύνανται νὰ συγχύ-

σσει τὴν τάξιν αὐτῶν. Εἰς τὸν Μέγαν Ὀκεανὸν αἱ Παλίρροται εἶναι δύο περίπε ποδῶν, ἐν ᾧ εἷς τινα παράλια, οἷον εἰς τὰ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Μάγχην, εἶναι ἐνίοτε 40—50 ποδῶν· εἰς δὲ τὰς μικρὰς θαλάσσας, οἷον εἰς τὴν Μεσόγειον, γίνονται πολλὰ ὀλίγον ἐπαισθηταί.

168. Ἐν ἄλλο φαινόμενον παράδοξον εἶναι ὁ φωσφορισμὸς τῆς θαλάσσης, ὅστις κατ' ἐξοχὴν παρατηρεῖται μεταξύ τῶν τροπικῶν. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὕδατος φαίνεται ἀποσίλβουσα, ὡς τι ὕφασμα ἀργυροῦν. Εἰς καθὲν κωπηλάτημα, τὸ κύπημα τῆς κώπης, ἢ ἡ τριδὴ τῆς διασχίζοντος τὰ κύματα πλοῖς, γεννᾷ πλήθος σπινθήρων. Ἄλλοτε ἡ θάλασσα φαίνεται λευκὴ ὡς γάλα, κοκκίνη ὡς φωτιά, ἢ φαιὰ ὡς ὁ κονιορτός. Τὰ διάφορα ταῦτα φαινόμενα προέρχονται, κατὰ μέγα μέρος, ἀπὸ ἐν ἄπειρον πλήθος ζωύφιων μικρῶν, τὰ ὅποια ἔχουσι τὴν ιδιότητα, ὡς αἱ πυγολαπίδες, ν' ἀντανακλῶσιν ἐν φῶς ζωηρόν, ἢ μὲ τὰ διάφορά των χρώματα νὰ παραλλάσσωσι τὸ χρῶμα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὑδατα τῆς στερεᾶς.

169. Τὰ ὕδατα ταῦτα γεννῶνται ἀπὸ τὰ τοῦ Ὀκεανοῦ, τὰ ὅποια μεταμορφούμενα εἰς ἀτμούς (133), σηκώνονται εἰς τὸν αἴρα καὶ συστήνσι τὰ σύννεφα, διαλυόμενα καὶ αὐτὰ ἔπειτα εἰς βροχὴν. Παρατήρησαν ὅτι τὰ ὑψηλὰ ὄρη ἐπισύρουσι τὰ νέφη· καὶ ἐπειδὴ αἱ κορυφαὶ αὐτῶν εὐρίσκονται εἰς μέρος τῆς ἀτμοσφαιρας ψυχρότατον (131), ἐκεῖ ἐπάνω διαλύονται οἱ ἀτμοὶ ἀφθονώτεροι εἰς νερὸν καταπίπτοντες ἢ εἰς χιόνα. Ἐκ τούτων δὲ συστήνονται τὰ παγεῖα, ἢ σωροὶ πάγων καὶ χιόνων κοκκαλιασμένων, οἱ ὅποιοι λύμενοι καὶ ἀνανεούμενοι ἀκαταπαύστως γίνονται ἀφθονοὶ πηγαὶ ὑδάτων· ὅθεν τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι οἱ κυριώτεροι ὑδροδόχοι, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς.

170. Τὰ νερά διαπερῶσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς, ἐνσταλάζοντα μέσα εἰς αὐτήν, καὶ συναίγονται εἰς ὑδροδόχους· ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐκρέοντα συνιστῶσι τὰς πηγὰς. Αἱ δὲ πηγαὶ λέγονται διαρκεῖς ἢ ἀένναοι, ἐὰν ῥέωσιν ἀδιαλείπτως· διαλείπουσαι δὲ, ἐὰν ὁ ῥοῦς των ὑπόκηται εἰς τινας μεταβολὰς ἢ σερεύσεις περιοδικὰς· μεταλλικαὶ, ἐὰν τὰ νερά αὐτῶν περιέχωσι διαλελυμένας οὐσίας τινας μεταλλικὰς. Ὀνομάζονται δὲ καὶ ἰαματικαὶ, ὅταν ἦναι ὠφέλιμα τὰ νερά των εἰς ἰατρεῖαν τινῶν ἀσθενειῶν ἢ νοσημάτων. Τὰ δὲ νερά ταῦτα εἶναι ψυχρά ἢ θερμά· εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν λέγονται λυτρὰ, ἢ θερμὰ νερά ἀπλῶς.

171. Ἐπειδὴ τὰ νερά δὲν ρέουσιν, εἰμὴ δι' ὅτι τείνουσι πάντοτε πρὸς τὰ κατώτερα ἢ τὰ πλησιέστερα εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς μέρη (158), οἱ χαμηλοὶ τόποι εἶναι τὸ δοχεῖον πολλῶν πηγῶν, ἐξ ὧν συνιστᾶται ἕν ρυάκιον. Πολλὰ ρυάκια ἐνούμενα συνιστῶσιν ἕν μικροποτάμιον· πολλὰ μικροπόταμα ἠνωμένα κάμνουσιν ἕν μέγα ρεῦμα νεροῦ, τὸ ὁποῖον λέγεται ποταμός, ὅταν φυλάσση τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον, ἕως οὗ νὰ ἐκθῆ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ τόπος, ὅπου ἐνόνονται δύο μικροπόταμα λέγεται συμβολή. Τὰ δὲ λεγόμενα δεξιά, ἢ ἀριστερά μέρη, ἢ ὄχθη, ἐνὸς τινος ποταμοῦ, εἶναι σχετικὰ ὡς πρὸς τὸν καταβαίνοντα αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἀνθρωπον, ἢ τὸν ἐστραμμένον πρὸς τὰς ἐκβολὰς του. Ἡ ἔκτασις ἢ τὸ ἄθροισμα ὅλων τῶν κατωφερειῶν, ἢτοι τῶν κατωφερῶν μερῶν, ἐξ ὧν καταρρέουσι τὰ νερά λέγεται κλιτύς ἢ πλ. κλιτύες (versants)· ὁ δὲ τόπος, ὅπου τὰ καταρρέοντα νερά ἐνόνονται εἰς ἕνα ποταμὸν ἢ εἰς ἕν μικροπόταμον, ὀνομάζεται Λεκανὴ ἢ Λεκανοπέδιον (bassin) (*). Τὸ Λεκανοπέδιον ἐνὸς ποταμοῦ λέγεται πρῶτιστον· τὸ δὲ παραποτάμου τινὸς, χυνομένου εἰς τὸν ποταμὸν εἶναι δευτερεῦον· τὸ δὲ μικροποτάμου, μικροτέρου δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω παραπόταμον, λέγεται τριτεῦον. Τὰ ὄρια τὰ διαχωρίζοντα δύο συνεχῆ λεκανοπέδια ὀνομάζονται σημεῖα μεριστικά τῶν ὑδάτων. Τῶν δὲ μεγάλων λεκανοπεδίων τὰ μεριστικά σημεῖα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σειραὶ ὀρέων συνισταντῶν τὰς κλιτύας.

Ὀνομάζουσι σύρρουν ἢ συμβολὴν τὴν ἑνωσιν δύο ποταμίων ἢ μικροποτάμων· ἐκβολαὶ δὲ ἢ στόμα λέγεται τὸ μέρος, ὅπου ὁ ποταμὸς ἐκβαίνει εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐνίοτε συμβαίνει νὰ σχίζεται εἰς ποταμὸς εἰς δύο βραχίονας ὀλίγον ἀνωτέρω τῶν ἐκβολῶν του, ὡς ὁ Νεῖλος εἰς τὴν Αἴγυπτον· τότε ὁ μεταξὺ τῶν δύο βραχιόνων καὶ τῆς παραλίας περιλαμβανόμενος τόπος ὀνομάζεται Δέλτα ἀπὸ τοῦ σχήματος τοῦ στοιχείου τούτου.

172. Ὅταν τὰ διαβρέοντα ὕδατα εὐρίσκωνται εἰς τινὰ τόπον ἐπιτήδειον νὰ κρατῆ ἰκανὴν ποσότητα αὐτῶν, συστήνουσι τότε ἕν ὄλον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἔκτασίν του λέγεται λίμνη ἢ λάκκος. Εἶναι δὲ πολλαὶ λίμναι δεχόμεναι ἕν ἢ πολλὰ ποτάμια καὶ δὲν ὑπερεχειλίζονται ποτέ, ἐπειδὴ κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν ἢ γινωμένη ὑπὸ τοῦ Ἥλιου ἐξάτμισις ἀρκεῖ εἰς ἀφαίρεσιν τοῦ περισσεύοντος νεροῦ. Εἶναι δ' ἄλλαι πάλιν δι' ὧν διέρχονται ποτάμια. Τὰ δὲ ἔλη (βάλτοι) εἶναι συναγωγὴ ὑδάτων ὀλιγώτατα βαθίων, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ νερά μὴ ἔχοντά ποθιν ρύσιν ἢ ἔξοδον.

(*) Καὶ αἱ θάλασσα παρομοίως λέγονται λεκάναι ὡς πρὸς τὰς περὶ αὐτὰς κλιτύας καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐκβάλλοντα εἰς ἐκείνας νερά. Ὁ Μ.

173. Οἱ διασημότεροι ποταμοὶ εἶναι· εἰς μὲν τὴν Εὐρώπῃν ὁ Ῥήνος, ὁ Μεύσης καὶ ὁ Ἑσκάτος μεταξύ Γαλλίας καὶ Γερμανίας· ὁ Δούναβις, ὁ ῥέων διὰ τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Τουρκίας· ὁ Ῥοδανός, ὁ Σηκουάνας (Σαίνα) Δουάρης καὶ Γαρουύμνας ῥέουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν· ὁ Ἑβρος, ὁ Μίγχος ὁ Γουαδάλκουϊρος, ὁ Γουαδιάνας, ὁ Τάγος, εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ὁ Πάδος, ὁ Ἀδίγης, ὁ Ἄρνος, ὁ Τίβερις εἰς τὴν Ἰταλίαν· ὁ Βέσερ, εἰς τὴν Γερμανίαν· ὁ Ὄδερος, εἰς τὴν Πρωσσίαν· ὁ Οὐϊστούλας, εἰς τὴν Πολωνίαν· ὁ Δουῖνας, ὁ Νεύας, Βόλγας· ὁ Οὐράλης, ὁ Δών, ὁ Δνιέπερ, καὶ ὁ Δνιέστερ εἰς τὴν Ῥωσίαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν χύνονται ὁ μὲν Δουῖνας εἰς τὴν Αἰυκὴν Θάλασσαν· εἰς δὲ τὴν Βαλτικὴν ὁ Δύνας, ὁ Νεύας, ὁ Οὐϊστούλας, ὁ Ὄδερος· εἰς δὲ τὴν Μαύρην Θάλασσαν ὁ Δνιέπερ, ὁ Δνιέστερ καὶ ὁ Δέναβις, ὁ δὲ Δών εἰς τὴν Ἀζορικὴν Θάλασσαν· εἰς δὲ τὴν Κασπίαν ὁ Βόλγας καὶ Οὐράλης. Εἰς δὲ τὴν Βορείαν Θάλασσαν ὁ Ῥήνος, ὁ Ἑλδας, ὁ Βέσερ, ὁ Μεύσης καὶ ὁ Ἑσκάτος· ὁ δὲ Σηκουάνας, εἰς τὴν Μάγην. Εἰς δὲ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ὁ Ἀσάρης, Γαρουύμνας, ὁ Μίγχος, ὁ Γουαδιάνας, ὁ Γουαδάλκουϊρος καὶ ὁ Τάγος· εἰς δὲ τὴν Μεσόγειον ὁ Ἑβρος, ὁ Ῥοδανός, ὁ Ἄρνος καὶ ὁ Τίβερις· ὁ δὲ Πάδος καὶ Ἀδίγης εἰς τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν.

Παραπόταμα δὲ διάσημα ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ 30 χυόμενα εἰς τοὺς ἄνω ποταμούς· οἷον ὁ Ἄρ, ὁ Νέκερος, ὁ Μαίνης καὶ Μοσέλας χυόμενοι εἰς τὸν Ῥήνον. Ὁ Ὑόννης, Μάρνης, καὶ Ὀάσης χυόμενοι εἰς τὸν Σηκουάνα· ὁ Ἰσαρος Ἴνος, Δραῦος, Σαῦος, Θεῖσος καὶ Προῦτος χυόμενοι εἰς τὸν Δούναβιν κτλ.

174. Εἰς δὲ τὴν Ἀσίαν, ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρις ῥέουσιν εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, καὶ ἠνωμένοι διὰ τῶν αὐτῶν ἐκβολῶν χύνονται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον· ὁ Ἰνδός καὶ ὁ Γάγγης, ῥέουσιν εἰς τὰς Ἰνδίας· ὁ Αὔας, καὶ ὁ Κορδοῖος εἰς τὴν χώραν τῶν Βιρμάνων καὶ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Σιάμης· ὁ Κιάγγος καὶ Ὀάγος, εἰς τὴν Κίνα· ὁ Σαγγαλιένος ἢ Ἀμὺρ εἰς τὴν Σινικὴν Ταρταρίαν· ὁ Λένας, ὁ Ἰενισῆς, ὁ Ὄδις εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν χυόμενοι εἰς τὴν παγωμένην Θάλασσαν· ὁ Ζιχούνος καὶ ὁ Σὴρ ῥέουσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, χυόμενοι εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην.

175. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν ῥέει ὁ Νεῖλος διατρέχων τὴν Ἄδυσιαν, τὴν Νουβίαν, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον· εἰς δὲ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἐκβάλλουσιν· ὁ Νίγρις ῥέων ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικοὺς τόπους ἀπὸ Δ: πρὸς Ἄν: ὁ Σενεγάλης καὶ Γαμβίας διαρρέοντες εἰς τὴν Δ: παραλίαν· ὁ δὲ Γουάντσας ἢ Ζαίρος, εἰς τὴν Κογγῶ· ὁ δὲ Κουάρας ἢ Ζαμ-

βέξης, καὶ Κοιλιμάγγης, ρέουσιν εἰς τὴν Ἄν· παραλίαν χυόμενοι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

176. Εἰς τὴν βορείαν Ἀμερικὴν ῥέει ὁ Μισισσιππής, ὃς τις δεχόμενος τὸν Μισσουρήν, καὶ τὸν Ὀχιον, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικικὸν κόλπον, καθὼς καὶ ὁ Ῥιοβραῦς· ὁ δὲ Κολομβίας ἢ Ὀρηγώνης, καὶ ὁ Σακραμέντος ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν· Ὁ δὲ Κολοράδος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλιφορνίας· ὁ δὲ Ποτομάκης καὶ ὁ Δελαυάρης, ῥέοντες διὰ τῶν Ἰνωμένων ἐπικρατειῶν, καθὼς καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἰς δὲ τὸν Παγωμένον Ὠκεανόν χύνονται ὁ Μακενσίας ἐξερχόμενος ἀπὸ τὴν Λίμνην τοῦ Σκλάβου.

Εἰς δὲ τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν ῥέει ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Γῆς, ὁ τῶν Ἀμαζόνων, μὲ τὸν ὅποιον λαμβάνει συγκοινωνίαν ὁ Ὀρενόςκος διὰ τοῦ Κασικαρή· Ὁ δὲ Λαπλάτας πηγάζων ἀπὸ τὴν Βρασιλίαν καὶ δεχόμενος πολλὰ παραπόταμα διαβρέχει αὐτὴν καὶ τὴν Παραγουάην καὶ τὴν Λαπλατίαν, χυόμενος εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὡς καὶ ὁ τῶν Ἀμαζόνων.

177. Αἱ δὲ ἐπίσημότεραι λίμναι εἰς μὲν τὴν Εὐρώπῃν εἶναι· ἡ τῆς Γενεύης, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Ῥοδανός· ἡ τῆς Κωνσταντίας, διὰ τῆς ὁποίας καὶ αὐτῆς διέρχεται ὁ Ῥήνος· ἡ λίμνη ἢ λεγομένη Μαϊόρη (Μείζων), διὰ τῆς ὁποίας διερχόμενος ὁ Τίκινος χύνεται εἰς τὸν Πάδον· ἡ τῆς Περσσίας (Θρασυμένη) καὶ ἡ τοῦ Κελάνου, εἰς τὴν Ἰταλίαν· ἡ Βαλατόνη εἰς τὴν Αὐστρίαν· ἡ Μελέρη καὶ Οὐενέρη, εἰς τὴν Σουηδίαν· ἡ Ὀνεγα καὶ Αἰδόγα καὶ Ἰλμένη, εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

178. Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν εἶναι ἡ λεγομένη διὰ τὸ μέγεθος τῆς Κασπία θάλασσα, εἰς τὴν ὁποίαν χύνεται ὁ Βόλγας ποταμός καὶ ὁ Ζαΐκος· πρὸς Ἄνατ· δ' αὐτῆς ἡ Ἀράλη εἰς τὴν Τουρκεστανὴν κειμένη, καὶ ἔτι ἀνατολικώτερον ἡ Βαϊκάλη εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Σιθρίας· ἡ εἰς τὴν Συρίαν Ἀσφαλτίτις, λεγομένη καὶ νεκρὰ θάλασσα, εἰς τὴν ὁποίαν χύνεται ὁ Ἰορδάνης ποταμός. — Κατὰ δὲ τὴν Ἀφρικὴν εἶναι ἡ Δεμβαία εἰς τὴν Αἰθιοπικήν, διασχιζομένη ὑπὸ τοῦ Νείλου· ἡ Μαραύη εἰς τὴν Καφρeriάν καὶ ἡ Τσάδη εἰς τὴν Νιγηριτιάν. — Εἰς δὲ τὴν Βορ· Ἀμερικὴν κεῖνται αἱ ἐξῆς λίμναι· ἡ Σουπεριόρα, ἡ Ἰρόνη, Μιχιγγάνη, Ὀνταρία καὶ Ἐριή, αἱ ὁποῖαι χυόμεναι ἢ μίᾳ μέσῃ εἰς τὴν ἄλλην συσφηνουσι τὸν ποτ· τῷ Ἁγίῳ Λαυρεντίῳ. Αἱ δὲ λίμναι Οὐϊνιπέγη, ἢ Ὀρεία, καὶ ἡ τῷ Σκλάβῳ κεῖνται βορειότεραι. Εἰς δὲ τὴν Μεσημβρ· Ἀμερικὴν ὀνομασται λίμναι εἰσὶν ἡ τοῦ Μαρχακάθου εἰς τὴν Κολομβίαν κειμένη, καὶ ἡ Τιτικάκη εἰς τὴν Περούιαν· ἡ δὲ Νικαραγοῦα κεῖται εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν.

(Geog.)

179. Ἐν γένει οἱ μεγαλιέτεροι ποταμοὶ καταβαίνουνσιν ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας σειρὰς τῶν ὀρέων (169). Μ' ὅλα ταῦτα εἶναι καὶ εἰς τοῦτο τινες ἐξαιρέσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐπισημοτέρα εἶναι ὁ Βόλγας, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης, ῥέων εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ λαμβάνων τὰς πηγὰς του ἀπὸ μικρὰ βουνά, ἐκ τῶν ὁποίων ὁμως καταρρέουσι καὶ οἱ λοιποὶ ποταμοὶ τῆς Ῥωσσίας (175).

180. Ἐνίοτε συμβαίνει ὁ ῥοῦς τῶν ὑδάτων νὰ διαλλάσση ἀποτόμως τὴν τῆς ὁμοσταθμίας του ἐπιφάνειαν· τότε τὸ νερὸν καταπίπτει μὲ ὀρμὴν καὶ κάμνει ἐν κατάπτωμα, ἢ κατάδουπον, ἢ καταρράκτην, ἢ συγκατάπτωμα, ὅταν ἔχη πολλὰς ἀλληλοδιαδόχους καταπτώσεις τὸ νερὸν. Οἱ ὀνομαστότεροι εἰς τὴν Εὐρώπην καταρράκται εἶναι ὁ τοῦ Ῥήνου εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ ὁ τοῦ Βελίνου εἰς τὸ Τέρνον τῆς Ἰταλίας. Εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν εἶναι ὁ τοῦ Νιαγάρα μεταξὺ τῆς λίμνης Ἐριῆς καὶ τῆς Ὀνταρίας (178). Ὅταν δὲ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὁμοστάθμου τῆς ἐπιφανείας γίνηται ὀλιγώτερον ἀποτόμως, ἢ κατάπτωσις τοῦ νεροῦ λέγεται ἀγαρρόης. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ καταρράκται τοῦ Νείλου οἱ εἰς τὸ Ἀσουάνον.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Γνώσεις Συνοπτικαί.

Ἡ Πολιτικὴ Γεωγραφία στοχάζεται καὶ ἐξετάζει τὴν γηίνην σφαῖραν ὡς κατοικητήριον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Συμφέρει λοιπὸν νὰ κάμωμεν ἀρχὴν τῆς τῆς μέρης, λέγοντες ὀλίγα τινα περὶ τῶν διαφόρων φυλῶν, ἐξ ὧν συγκροτεῖται τὸ ἀνθρώπινον γένος.

181. ΦΥΛΑΙ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθεὶς, δὲν ἔδειξε κατ' ἀρχὰς πολυπλασιαζόμενος διὰ τῆς παιδοποιΐας κάμμιαν ἀξίωσημείωτον διαφορὰν, γινομένην εἰς τοὺς ἀπογόνους του. Οἱ τῶν πρώτων καὶ ἀρχαίων λαῶν ἄνθρωποι ὁμοίαζον κατὰ πάντα πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' ἡ ἐπίρροσθ τῶν διαφόρων κλιμάτων, ἢ τῆς τροφῆς καὶ τῶν νόσων ἀνέδειξαν, εἴτε εἰς τὸ χρῶμα εἴτε εἰς τὸ μῶρφωμα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαισθητὰς διαφορὰς, αἵτινες μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔχουσι τι ἀνεκθῆναι καὶ προπατορικόν. Μ' ὅλας λοιπὸν τὰς διαφορὰς οἱ ἄνθρωποι συστήνουσιν ἐν γένος, καὶ ἀνάγονται εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος, διαιρούμενον εἰς πέντε διαφορότητας ἢ φυλὰς.

182. Οἱ τῆς πρώτης φυλῆς κατοικοῦσι τὰς μισαικάτους τό-

πους τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Οὗτοι δὲ εἶναι οἱ τῆς λεγομένης λευκῆς ἢ καυκασίας φυλῆς, καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν εἰσὶ τὸ νὰ ἔχωσι τὸ δῆρμα τοῦ σώματος λευκόν, τὰ μαλλία μακρὰ καὶ λεῖα, καὶ τὸ πρόσωπον ὠσειδές. — Οἱ τῆς δευτέρας λέγονται τῆς Ταρταρικῆς ἢ Μογγολικῆς φυλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνάγονται ὅλοι οἱ Ἀσιανοί, οἱ κατοικοῦντες τοὺς πέραν τοῦ Γάγγου τόπους. Ἐχουσι δὲ χρῶμα κίτρινον, μαλλία μαῦρα καὶ ἄγρια, κεφαλὴν τετράγωνον, πρόσωπον πλατὺ, καὶ ὅσα τὰ τοῦ ζυγώματος (τῶν μαγῶλων) ἐξέχοντα εἰς τὰ πλάγια. — Ἡ Ἀμερικανὴ φυλὴ, εἶναι χαλκόχρους τὸ δῆρμα καὶ κατοικεῖ ὅλην τὴν Ἀμερικὴν· εἶναι δὲ λαυθασμένη ἢ γνώμη τῶν λεγόντων, ὅτι οἱ τῆς φυλῆς ταύτης δὲν ἔχουσι ποσῶς γένειον. — Ἡ δὲ Μαλαϊκὴ φυλὴ κατοικεῖ τὰς νήσους τῆς Σόνδας, τὰς Μολούκας, Φιλιππίνας καὶ ὅλας τὰς τῆς μεγάλου Ὀκεανοῦ νήσους. — Τέλος οἱ τῆς πέμπτης φυλῆς εἰσὶν οἱ Αἰθίοπες ἢ Νέγροι, οἵτινες ἔχουσιν ὡς χαρακτηριστικὰ τὸ χρῶμα μαῦρον ἢ μελαψόν, τὰ μαλλία μαῦρα, κοντὰ, καὶ σγουρά, τὸ μέτωπον κυρτωμένον, τὴν μύτην χυδρηνήν, καὶ τὰ χεῖλη φεσκωτὰ· κατοικοῦσι δὲ εἰς ὅλην τὴν δυτικὴν καὶ μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν, καὶ εὐρίσκονται διεσπαρμένοι καὶ εἰς τὴν Μαδαγασκάρην, εἰς τὴν Νέαυ Ὀλλανδίαν, εἰς τὴν γῆν τῆς Οὐανδιεμένου κτλ. Μολαντοῦτο οἱ Αἰθίοπες τῶν δύο τελευταίων τούτων τόπων διαφέρουσιν ἀπὸ τοῦς τῶν ἄλλων, καθότι δὲν ἔχουσιν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σγουράς, ἀλλὰ στρυφογυρίζονται τὰ μαλλία των εἰς κρίκους (*).

* 183. Ὅλοι οἱ τῶν διαφόρων τούτων φυλῶν ὁμοῦ λαμβανόμενοι συνιστῶσιν ἓν ἄθροισμα ὑπερβαῖνον τὰ 900 ἑκατομ. ἀνθρώπων, ἐξ ὧν 250 λογίζονται εἰς τὴν Εὐρώπην, 500 εἰς τὴν Ἀσίαν, 90 εἰς τὴν Ἀφρικὴν, 48 εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ 22 εἰς τὴν Ὀκεανίαν.

184. ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΩΝ. Ὅλοι οἱ τῶν διαφόρων φυλῶν τοῦ ἀνθρώπινου γένους εἶναι προικισμένοι μὲ τὴν δοκμαστήν δύναμιν τοῦ ἐναρθρόνειν φωνάς, καὶ κοινοποιεῖν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἐννοίας καὶ τὰς ἰδίας των χρείας διὰ τοῦ λόγου. Αἱ δὲ λαλούμεναι γλῶσσαι καθ' ὅλον τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἀνάγονται

(*) Ἴδε περὶ τούτων τὸ περὶ πολιτειῶν ἡμ. Σύγγρ. Τ. 2 εἰς σελ. 370 — 371. Ο' Μ.

Οἱ δὲ πλείότεροι τῶν Ἰνδιάνων, καὶ μέγιστα ὁ Κυβίρας καὶ Αισάνας, δὲν παραδέχονται εἰμὴ τρεῖς φυλῆς ἢ τύπους τοῦ ἀνθρώπινου γένους κυρίως καὶ καθολικῶς· εἰς τὸν πρώτον ἀνάγονται οἱ τῆς καυκασίας φυλῆς ἄνθρωποι ἢ οἱ λευκόχρους· εἰς τὸν 2. οἱ τῆς Μογγολικῆς ἢ κίτρινόχρους· καὶ εἰς τὸν 3. οἱ μελαψοί ἢ Αἰθίοπες. (Ἴδε Meurs usages et costumes de tous les peuples du monde par Auguste Wahlen 1843. Τ. 1. à l' introduction. Ο' Μ.)

εἰς δύο κλάσεις· εἰς μὲν τὴν μίαν τάσσονται αἱ πρωτότυποι ἢ μητέρες γλώσσαι· εἰς δὲ τὴν ἑτέραν, αἱ παρὰ γωγοὶ (*).

185. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα διεδόθη παλαιὰ εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν τότε ἐγνωσμένον κόσμον διὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Ἡ δὲ Λατινικὴ, γεννηθεῖσα ἀπὸ μίαν τῶν διαλέκτων τῆς Ἑλληνικῆς, ἐξηπλώθη καὶ αὕτη παρομοίως πολὺ ὁμοῦ μὲ τὰς κατακτήσεις τῶν Ῥωμαίων. Ἡ Σανσκριτικὴ, ἢ ἡ σοφὴ γλῶσσα τῶν Ἰνδῶν, ἔχει μεγίστην σχέσιν μὲ τὴν Τουρκικὴν, τὴν Γερμανικὴν, τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Ἰσλανδικὴν. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει, ὅτι ὅλαι αἱ εἰρημέναι γλώσσαι ἔχουσι μίαν καταγωγὴν κοινὴν. Αἱ λαλούμεναι γλώσσαι εἰς τὰς Ἰνδίας παρήχθησαν κυρίως ἀπὸ τὴν Σανσκριτικὴν. Ἀπὸ δὲ τὴν Λατινικὴν ἐμορφώθησαν ἡ Γαλλικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Πορτογαλικὴ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ. Ἀπὸ δὲ τὴν Γερμανικὴν παρήχθησαν ἡ Ἀγγλικὴ, ἣτις εἶναι ἀνάμιγμα τῆς παλαιᾶς Κελτικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς, ἡ Ὀλλανδικὴ, ἡ Δανικὴ καὶ ἡ Σβεδικὴ. Ἡ Ῥωσσικὴ δὲ καὶ ἡ Ἡολλωνικὴ ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν Σλάβων.

186. Ἡ Ἀραβικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Περσικὴ ἐδανείσθησαν πολλὰ, ἐπικρατεῖ εἰς μέγα μέρος τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς· αὕτη δὲ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ, ἡ Συριακὴ, ἡ Φοινικικὴ, καὶ ἡ Χαλδαϊκὴ ὡσαύτως, καταγόνται ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν. Ἡ Μαλαϊκὴ γλῶσσα λαλεῖται εἰς ὅλας τὰς νήσους τῆς Νοτασίας καὶ τοῦ μεγάλου Ὀκεανοῦ. Αἱ δὲ διάφοροι διαλέκτοι τῶν Ταρτάρων, καὶ μάλιστα ἡ Οὔιγουρικὴ, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα, ἡ τῶν Μαντσιούρων καὶ ἡ Θιβητανικὴ, λαλοῦνται καθ' ὅλην τὴν μεσαίαν Ἀσίαν· ἡ δὲ Σινικὴ (Κινεζικὴ) καὶ ἡ Ἰαπωνικὴ εἶναι δύο διάφοροι γλώσσαι γραφόμεναι διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων.

187. ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ. Αἱ Θρησκεῖαι εἶναι οἱ διάφοροι τρόποι, δι' ὧν οἱ ἄνθρωποι καταστήνουσι φανεράν, τὴν ὁποῖαν αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸ Ὄν τὸ ὑπερέχον τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως. Αἱ ἐξωτερικαὶ πράξεις, τὰς ὁποίας ἐκάστη θρησκεία περιέχει, λέγονται λατρεῖα. Δύνανται δὲ καὶ αἱ θρησκεῖαι ἐν γενεὶ νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο μεγάλας κλάσεις· εἰς μίαν τὴν τοῦ πολυθεϊσμοῦ, καὶ εἰς ἄλλην τὴν τοῦ μονοθεϊσμοῦ.

(*) Αἱ λαλούμεναι καθ' ὅλην τὴν γῆν γλώσσαι ἀριθμοῦνται ἐν γενεὶ εἰς δύο χιλ.: αἱ δὲ διαλέκτοι αὐτῶν εἰς 5 χιλ.: διαίρεσις δὲ αὐτῆς εἰς πέντε μεγάλας κλάσεις ἐκ τῶν πέντε μερῶν τοῦ κόσμου, δηλ.: εἰς γλώσσας τῆς Ἀσίας, Εὐρώπης, Ἀφρικῆς, Ἀμερικής καὶ Ὀκεανίας· ἐκάστη δὲ τῶν κλάσεων τούτων ὑπερδιαίρεται εἰς ἀκόγονους. — Ἴδε καὶ Εὐσέβητος, Φυλλ. 11. Ἀπρίλ. τοῦ 1849. 40 Μ.

188. Ὁ πολυθεϊσμός συνίσταται εἰς τὸ νὰ πρεσβεύῃ ὁ ἄνθρωπος πολλοὺς θεοὺς· οἷον ὁ Φετισισμός, ἤγουν ἡ προσκύνῃσις τῶν ἐμφύχων καὶ ἀφύχων πραγμάτων, τὰ ὅποια νομίζονται ὡς ὄντα μέτοχα θεότητος· οὗτος δ' εἶναι ὁ παχυλώτατος, ἕτως εἰπεῖν, πάντων, καὶ πρεσβεύεται ὑπὸ ὄλων τῶν ἀγρίων εἰσέτι λαῶν. Ἡ ἀστρολατρεία διασώζεται εἰσέτι εἰς τινὰς μεμονωμένας φυλάς ἀνθρώπων, ἐν ᾗ ἄλλοτε ἐπικράτει εἰς πολλοὺς τόπους. Ὁ δὲ μυθολογικὸς πολυθεϊσμός ἐπρεσβεύετο ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, Ἑλλήνων, Ῥωμαίων καὶ τῶν Κελτῶν. Ὁ Βραμισμός ἐπικρατεῖ εἰς τὰς Ἰνδίας. Ὁ Βουδισμός (τὸ Βούδα ἢ θρησκεία) πρεσβεύεται εἰς τὴν Σιάμην, Κεϋλάνην, καὶ μεταξὺ τῶν Βιρμάνων καὶ εἰς τὴν Κίναν· ὁ δὲ Χαμαμισμός, ὅστις ἔχει ὡς ἀρχηγὸν τὸν Δαλαϊλάμαν, εἶναι διαδεδομένος εἰς τὴν Ταρταριάν καὶ εἰς τοὺς μετ' αὐτῆς συνορευόντας τόπους τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας.

189. Ὁ μονοθεϊσμός, μὴ παραδεχόμενος εἰμὴ ἓνα θεόν, εἶναι ἁ, ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία βαίνουσα εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο αἰρέσεις· ἡ μὲν μία εἶναι ἡ τῶν Κοραϊτῶν, οἵτινες δὲν γνωρίζουσιν ἄλλο βιβλίον ὡς κύριον παρὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην· ἡ δ' ἄλλη εἶναι ἡ τῶν Ῥαββινιστῶν, οἵτινες ἀποδίδουσι κύρος καὶ εἰς τὸ Βιβλίον τὸ ὀνομαζόμενον Ταλμούθ.
— β'. Ὁ Χριστιανισμός ἢ ἡ ἀποκαλυφθεῖσα πίστις παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀγαθοποιὰ ἐνέργεια αὐτῆς ἐξῆπλώθη καὶ ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς πλέον πολιτισμένους τόπους· ἤγουν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην (ἐξαιρουμένης τῆς Τουρκίας) καὶ εἰς ὅλα τὰ διάφορα μέρη τῆς οἰκουμένης, ὅπου οἱ Εὐρωπαῖοι ἐσύστησαν ἀποικίας.

190. Διαιρεῖται δὲ ἡ θρησκεία αὕτη εἰς δύο μεγάλους κλάδους, ἐξ ὧν εἶναι πρῶτος ἡ Γραικικὴ ἢ ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, καὶ ἀνεκτὴ οὖσα εἰς τὴν Τουρκίαν. β', Ἡ Λατινικὴ ἢ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἣτις διηρέθη εἰς δύο μέρη· εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν λεγομένην Καθολικὴν Ἀποστολικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν, ἐπικρατοῦσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν, Ἰρλανδίαν, καὶ εἰς τὰς ἀποικίας τὰς Ἰσπανικὰς καὶ Πορτογαλικὰς καὶ Γαλλικὰς· (ὁ Πάππας εἶναι ὁ κυριάρχης ἢ ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς αὐτῆς)· καὶ εἰς τὴν τῶν Προτεσταντῶν ἢ Διαμαρτυρουμένων, οἵτινες δὲν γνωρίζουσι τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάππα. Συγκροτοῦσι δὲ καὶ αὐτὴν τρεῖς μεγάλοι αἰρέσεις· ἡ τοῦ Λουθήρου, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Πρωσσίαν, Γερμανίαν, Δανιμαρκίαν καὶ Σουηδίαν· ἡ τοῦ Καλθίνου, ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν Ἑλβετίαν, Γερμανίαν καὶ Ὀλλανδίαν· καὶ

ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἣτις δὲν διακρίνεται τῶν λοιπῶν Προτεσταντικῶν αἱρέσεων, εἰμὴ δι' ὅ,τι ἐφύλαξε τὴν Ἱεραρχίαν τῶν Ἀρχιερέων. Καθεμία δὲ τῶν τριῶν προειρημένων αἱρέσεων ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰς ἄλλας.

191. Ὁ Ἰσλαμισμὸς, ἢ ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία θεμελιωθεῖσα κατὰ τὸ 620 μετὰ Χ: ὑπὸ τῆς Μωάμεθ, ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν καὶ εἰς πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας.

192. Κατὰ ὑπολογισμοὺς γινόμενους ὡς ἔγγιστα, γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰ 900 ἑκατομ. (183) τῶν κατοικούντων τὴν γῆν ἀνθρώπων, εἶναι 300 ἑκατομ. περίπου Χριστιανῶν, 125 ἑκατομ. Μωαμεθανῶν, 5 ἑκατομ. Ἑβραίων, καὶ 470 ἑκατομ. Ἐθνικῶν, ἦτοι Βραμιστῶν, Βουδιστῶν, Χαμμιστῶν, Φετιτιστῶν κ.λ.

193. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ. Ἐνωσις ἀνθρώπων ὑποκειμένων εἰς τὰς αὐτὰς ἔξεις ἢ συνηθείας συστήνει μίαν κοινωνίαν. Οὗτοι ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους, εἰς τὴν αὐτὴν Κυβέρνησιν, συστήνουσιν ἓν ἔθνος, μίαν ἐπικράτειαν, ἔχοντες καὶ ἴδιον πολιτεῦμα. Τὰ δὲ διάφορα τῶν ἔθνῶν πολιτεύματά εἰσι τριῶν εἰδῶν. α.) Ἡ δημοκρατία. Λέγεται οὕτω τὸ πολίτευμα ἐκεῖνο, ὅπου ἡ ἐξουσία διαχειρίζεται ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔθνους· ἀλλὰ τὸ εἶδος τούτου τῆς πολιτείας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ εἰς μεγάλα ἔθνη· καὶ εἰς αὐτὰ δὲ τὰ μικρὰ ὑπάρχον, συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ ταραχῆς καὶ ἀταξίας. — β.) Ἡ ἀριστοκρατία, ἢ τὸ ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα, ὅπου ὁ λαὸς ἐκλέγει τοὺς διαχειριζομένους τὴν ἐξουσίαν ἀρχηγούς του, ὄχι μεταξύ ὄλων τῶν πολιτῶν ἀδιακρίτως, ἀλλὰ μεταξύ τῶν ἀρίστων. (Ὅταν δὲ ἡ ἐξουσία ἀνήκῃ εἰς μίαν τάξιν ἀνθρώπων ἐχόντων προνόμια, καὶ διαχειρίζηται ὑπὸ σώματος ἀνήκοντος εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν, τότε λέγεται Ὀλιγαρχία). — γ.) Ἡ Μοναρχία, ὅτε ἡ ἐξουσία εἶναι εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς καὶ μόνου. Ἡ δὲ μοναρχία εἶναι ἢ διαδοχικὴ, ὅταν ὁ μονάρχης, βασιλεὺς ἢ ἡγεμὼν, γίνεται δικαιωματικῶς ἐκ μιᾶς οἰκογενείας· ἢ κατ' ἐκλογὴν, ἐὰν ἐκλέγηται ἀδιακρίτως μεταξύ πολλῶν οἰκογενειῶν. Ἀλλ' ἢ κατ' ἐκλογὴν μοναρχία συνοδεύεται ἀπὸ ἀδιανοήτους ταραχῆς· ἢ δὲ διαδοχὴ εἰς τὴν μοναρχίαν ἐξασφαλίζει τὴν κοινὴν ἡσυχίαν.

Ἡ δὲ μοναρχία εἶναι συγκεκριμένη, ὅταν τοῦ μονάρχου ἡ ἐξουσία ἀντιζυγίζηται ἀπὸ συστήματα ἀνθρώπων μεσάζοντα ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ· ἢ ὅταν τὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα ἴναι προσδιωρισμένα διὰ τινος συντάγματος πολιτικοῦ, ἢ χάρτου, ἀπὸ τοὺς ὅρους τοῦ ὁποῖου ὁ μονάρχης δὲν δύναται νὰ ἐκβῆ, καὶ συζητοῦνται αὐτὰ τὰ συμφέροντα ἀπὸ συλλόγους νομο-

δετικὸς (*). Οὗτοι δὲ εἶναι δύο εἰς πᾶσαν μοναρχίαν καλῶς συν-
 τεταγμένην· ὁ μὲν εἰς λέγεται σύλλογος τῶν ὁμοτίμων, ἢ Γερου-
 σία συστηνομένη ἀπὸ μέλη ἔχοντα αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν ὡς ἐπὶ
 τὸ πλεῖστον ἰσοδύως· ὁ δὲ ἕτερος ὀνομάζεται σύλλογος τῶν κοι-
 νοτήτων, ἢ βουλή τῶν ἀντιπροσώπων, συγκροτούμενη ὑπὸ ἀντι-
 προσώπων ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς δημαιρεσίας· οἱ δὲ εἰς
 ταῦτας συναθροίζομενοι πολῖται ἔχουν χρηματικὴν κατάστασιν
 ὄχι μικροτέραν μιᾶς τινος ποσότητος προσδιορισμένης παρὰ τὴν
 νόμου (**). Ἡ μοναρχία πάλιν εἶναι ἀπόλυτος ἢ δεσποτική, ὅ-
 ταν ἢ θέλησις τοῦ μονάρχου ἦναι νόμος ὑπέρτατος, ἢ τοῦλάχισ-
 στον, δὲν ἀντιζηγίχεται διὰ δεσμοθεσιῶν. δ'. Ὁ ὁμοσπονδισμὸς
 ἢ τὸ ὁμοσπονδικὸν πολίτευμα συστήνεται ἐκ τῆς ἐνώσεως πολ-
 λῶν ἀνεξαρτήτων ἐπικρατειῶν, ὑποκειμένων εἰς μίαν ἀνωτέραν
 ἀρχὴν ἐκλεγομένην ὑπ' αὐτῶν. Τοιοῦτο πολίτευμα ἔχουσιν αἱ Ἡ-
 ναμίαι ἐπικράτειαί τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, καὶ ἡ Ἑλβετία.

194. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ. Ἡ δύναμις πάσης ἐπικρατείας προκύπτει
 ἐκ τῆς ἀξίας τῶν προϊόντων τῆς τεχνουργικῆς καὶ ἐμπορικῆς
 βιομηχανίας τῆς, καὶ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν κατοίκων τῆς. Εἰς μό-
 νην δὲ τὴν ἕκτασιν δὲν συνίσταται τῶν ἐπικρατειῶν ἢ δύναμις.
 Πᾶσα ἐπικράτεια, περιέχουσα ἀνὰ 500 — 600 κατοίκους εἰς
 μίαν τετραγωνικὴν λεῦγαν τῆς ἐκτάσεώς τῆς, λογίζεται ὡς κα-
 λῶς κατοικημένη· ὅπου δὲ ἀναλογεῖ ὑπέρτερος ἀριθμὸς τοῦ ἄνω
 εἰρημένου, ἐκεῖ ὁ πληθυσμὸς λογίζεται μέγας.

195. Γενικῶς παρατηρήθη, ὅτι εἰς πάντα τόπον, ὅπου ὁ ἀρι-
 θμὸς τῶν κατοικούντων ἢ δύνατο ν' αὐξήσῃ χωρὶς ἐμπόδιον, ἐδιπλα-
 σιάζετο εἰς 25 ἢ 30 ἔτη, καθὼς εἰς τὰ ὁμόσπονδα κράτη τῆς
 Βορείου Ἀμερικῆς· καὶ ὅτι πάλιν διαμένει σχεδὸν ὁ πληθυσμὸς
 ἀναύξητος, ἢ τοῦλάχιστον ὀλίγον αὐξάνει ἐκεῖ, ὅπου φθάνει εἰς
 τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἦναι εἰς ἰσορροπίαν μὲ τοὺς πόρους,
 τοὺς ὁποίους δύναται ὁ τόπος νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς κατοίκους
 του. Εἰς Παρίσιον ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος γεννωμένων ὑπερβαίνει
 τὸν τῶν ἀποθνησκόντων κατὰ $\frac{1}{9}$ περίπου. Γεννῶνται δὲ πλειό-
 τερα ἀρσενικά παιδιὰ ἢ θηλυκὰ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀναλο-
 γίαν ὡς ἕγγιστα τοῦ 21 πρὸς 20. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ ἀβρῶστίαι, οἱ
 πόλεμοι, τὰ μακρινὰ ταξείδια, ἀφαιροῦσι πλειότερους ἄνδρας ἢ
 γυναῖκας, ὑπάρχουσιν ὀλίγον τι πλειότεραι αἱ γυναῖκες.

196. Ἡ ἀνθρώπινος ζωὴ φαίνεται ὅτι περιορίζεται εἰς 80 ἢ 90
 ἔτη, μολοῦσι ἔχοντες εἰς παράδειγμα καὶ ἀνθρώπους ζήσαντας

(*) Τὸ εἶδος τῆς μοναρχίας ταύτης λέγεται συνταγματικὴ μοναρχία ἢ πολι-
 τικὴ βασιλεία. Ο Μ.

(**) Ἡ προσδιορισμένη ποσότης αὕτη λέγεται τίμημα. Ἴδε περὶ τούτων τὸ
 Περὶ Πολιτ. ἡμέτ. συγγ. Ο Μ.

120, 130 καὶ 150 ἔτη. Ἐν γένει ἀπὸ ἀριθμόν τινα παιδίων, γεννωμένων τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὸ ἕν τέταρτον αὐτῶν ἀποθνήσκει τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δὲ ἡμισυ περὶ τὸ εἰκοστόν· εἰς τρόπον ὅτι ὁ μέσος ὀρος τῆς διαρκείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς δὲν ὑπερβαίνει τὰ 30 ἔτη.

197. ΒΑΘΜΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ. Ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν δὲ τοῦ πολιτισμοῦ, ἢ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ κοινωνικοῦ βίου, οἱ λαοὶ ἐπονομάζονται διαφόρως. Ἀνίσως δὲ γνωρίζωσι τὴν τέχνην τοῦ γράφειν, ἢ ὅλη αὐτῶν ἢ βιομηχανία συνίσταται εἰς τὸ ὄφρασμα ἢ τὸ κυνήγιον, λέγονται ἄγριοι· ἂν δὲ, γνωρίζοντες τὴν τέχνην τοῦ γράφειν, δὲν ἔχωσι καὶ ἕν τι ἄθροισμα γνώσεων καὶ φώτων, λέγονται βάρβαροι ἢ ἡμιπολίτευτοι· πολιτισμένοι δὲ, ἂν ἔχωσι τεταγμένας τὰς γνώσεις των εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἐξ αὐτῶν νὰ συστήνωσιν ἐπιστήμας, ἂν ἔχωσι τελειοποιημένας ὅλας τὰς τέχνας τὰς μηχανικὰς, καὶ ἂν ἐπαγγέλλωνται καὶ τὰς ὠραίας. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ τοῦ ζῆν οἱ λαοὶ λέγονται νομάδες, ἂν ζῶσι περιπλανώμενοι ἀπὸ βοσκῆν, εἰς βοσκῆν, καὶ εἰσὶ δεδομένοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν· γεωργοὶ, ἂν ἐνασχολῶνται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς Γῆς εἰς τόπους, ὅπου διαμένουσι κατοικοῦντες· ἀλιεῖς ἢ ἰχθυοφάγοι, ἂν καταγίνωνται μόνον εἰς τὸ ὄφρασμα· τρωγλοδύται, ἂν ζῶσι μέσα εἰς σπήλαια, ἀντὶ νὰ οἰκοδομῶσιν οἰκίας πρὸς χρῆσίν των.

198. Ἡ πολιτικὴ Γεωγραφία στοχάζεται τὰς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς διαφόρους κοινωνίας, ὅχι μόνον εἰς τὴν παρούσαν αὐτῶν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παρελθούσαν. Ὅθεν διαρεῖται καὶ αὐτὴ, ὡς ἡ Ἱστορία, εἰς δύο μεγάλα τμήματα διακεκριμένα· ἦγεν εἰς Γεωγραφίαν ἀρχαίαν (παλαιάν), ἢ περιγραφὴν τῶν μερῶν τῆς Γῆς τῶν ἐγνωσμένων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων· καὶ εἰς Γεωγραφίαν νεωτέραν ἢ τωρινήν. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη Γεωγραφία ἢ μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω, καὶ τοιαύτη εἶναι ἢ τοῦ λεγομένου μεσαιῶνος· ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν παρούσαν ἐπιτομήν.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΑ.

199. Οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐγνωρίζον ποσῶς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς οἰκησίμου Γῆς. Ἐκτός τοῦ ὅτι δὲν εἶχον οὐδεμίαν ἰδέαν περὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἠγγύουν ἔτι μέγα μέρος τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Εἰς τὴν Εὐρώπην π. χ. ὅλου τὸ βόρειον μέρος καὶ ἀνατολικόν, ἀπὸ τοῦ Ἀλτίου σχεδὸν καὶ τοῦ Ὠδέρου, τοῖς ἦτο ἀγνωρίζον. Παρομοίως

ηγνούου και πολλά τῆς Ἀσίας. Μία γραμμὴ ἀγομένη ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς Κασπίας θαλάσσης ἕως εἰς τὴν Χερσονήσον τῆς Μαλάκης, δελεῖ μᾶς σημαίνει τὰ ὄρια τοῦ ὁποίου ἐγνώριζον μέρους τῆς Ἀσίας· ἀλλὰ και περὶ πολλῶν τόπων ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης κειμένων, εἶχον ἀμυδράς και συγκεκριμένας ἰδέας. Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἐγνώριζον μόνου τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης και τῆς Μεσογείου, και πολλά ὀλίγα τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῆς τόπων. Εἶναι δὲ πολλά ἀμφίβολου, ἀν ἕκαμὸν ποτε τὸν περίπλου τῆς Ἀφρικῆς, μ' ὄλου ὅτι λέγεται τοιοῦτος λόγος. Ὅπως και ἀν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ὁ περίπλου οὗτος, ἀν ποτε ἐξετελέσθη, δὲν τοῖς ἕκαμε γνωστὸν τὸ ἀληθὲς σχῆμα τῆς εὐρυχωροῦ ταύτης Χερσονήσου, τὴν ὁποῖαν ὑπέθετον τρίγωνου και μὴ ἔκτεινομένην πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ.

200. Πρὶν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν, και τοῦ ἀπόπλου τῶν Πτολεμαίων εἰς τὴν θαλάσσαν τῶν Ἰνδιῶν· πρὶν τῆς εἰσβολῆς τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς Γαλλίας, εἰς Βρεττανίαν και Γερμανίαν, και πρὶν τῆς τοῦ Αἰλίου Γάλλου ἐκστρατείας εἰς τὴν Ἀραβίαν, αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις τῶν ἀρκίων ἦσαν ἐπὶ πολὺ πλέον περιωρισμένα.

201. Ἐκ τῶν εἰρημένων κατανοεῖται, ὅτι ὁ ἐγνωσμένος κόσμος ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐξετείνετο πλέον ἀπὸ Ἀν. πρὸς Δ: ἢ ἀπὸ Β: πρὸς Ν: διὰ τοῦτο ὠνόμασαν μῆκος τὴν ἀπὸ Ἀν. πρὸς Δ: διεύθυνσιν, και πλάτος τὴν ἐτέραν ἀπὸ Β: πρὸς Ν. Ἐφυλάξαμεν δὲ και ἡμεῖς τὰς ἐκφράσεις ταύτας, ἀν και δι' ἡμᾶς δὲν ἔχουσι κατ' αὐτὸ πλέον κἀνὲν νόημα.

202. Οἱ παλαιοὶ, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν εἶχαν γνωρίσει ἀκριτῶς ἄλλους τόπους παρὰ τοὺς κειμένους περίξ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τὴν ὁποῖαν ὠνόμαζον ἔσω θαλάσσαν ἢ θαλάσσαν ἡμετέραν (mare internum, mare nostrum). Αὕτη δὲ ἐπωνομάζετο διαφόρως κατὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη· οἶον, πέλαγος Τυρρηνικὸν μεταξύ τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας και Ἰσπανίας· πέλαγος Λιβυκὸν, κατὰ τὰ παράλια τῆς Βαρβαρίας· πέλαγος Σικελικὸν, τὸ μεταξύ τῆς Σικελίας και τῆς Ἑλλάδος· πέλαγος Ἀδριατικὸν, ὁ νῦν ὀνομαζόμενος Κόλπος τῆς Βενετίας· Αἰγαῖον πέλαγος, τὸ Ἑλληνικὸν ἀρχιπέλαγος· πέλαγος Συριακὸν, Αἰγυπτιακὸν κτλ. Ὁ Πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρου ἐλέγετο Γαδεῖρον Πορθμὸς, ἢ ὁ κατὰ τὰς Ἡρακλείους Στήλας· τὰ στενά τῶν Δαρδανελίων, Ἑλλήσποντος· ἢ θαλάσσα τῆς Μαρμαρᾶ, Προποντίς· ὁ Πορθμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Βόσπορος Ὀρακικός· ἢ Μαύρη θαλάσσα, Εὐξείνιος Πόντος· τὰ στενά τοῦ Καφᾶ, Βόσπορος Κυρμέριος· ἢ θαλάσσα τοῦ Ἀζόφου, Μαιῶτις λίμνη.

Ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ὅπου ἐϋσυστήθησαν τὰ ἀρχαιότατα βασιλεια, θέλομεν ἀρχίσει κατὰ πρῶτον τὰ περὶ τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας, καὶ θέλομεν τελειώσει εἰς τὰ τῆς Εὐρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

§. Α΄. Μικρὰ Ἀσία.

203. Οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζον Μικρὰν Ἀσίαν, ἢ Κάτω Ἀσίαν, τὴν Χερσονήσον ἐκείνην. ἣτις ὀρίζεται πρὸς Βορρᾶν μὲν ἀπὸ τὸν Εὐξείνου Πόντου, πρὸς δὲ τὸ Β: Δ: ἀπὸ τὴν Προποντιδα, πρὸς Δ: ἀπὸ τὸ Αἰγαίου πέλαγος καὶ πρὸς Ν: ἀπὸ τὴν Μεσόγειον. Ὁ τόπος οὗτος, γέμων ἀπὸ ἀποικίας Ἑλληνικᾶς, περιεῖχε πολλὰς ἐπαρχίας ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων, τὰς ὁποίας θέλομεν διατρέσει εἰς ἐπαρχίας Βορείας, Δυτικᾶς, Μεσημβρινᾶς καὶ προσκέντρους.

204. Ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι αὗται εἶναι: α.) πρὸς βορρᾶν, ἢ Βιθυνία, Παφλαγονία, ὁ Πόντος. β.) πρὸς Δυσμᾶς, ἢ Τρωᾶς, Μυσία, Αἰολίς, Ἰωνία, Δωρίς. γ.) πρὸς Νότον, ἢ Καρία, Λυκία, Παμφυλία, Πεισιδία, Ἰσαυρία, Κιλικία. δ.) εἰς τὸ κέντρον, ἢ Λυδία, Φρυγία, Γαλατία, καὶ ἡ Καππαδοκία.

205. ἌΡΚΤΙΚΑΙ. Ἡ Βιθυνία πρὸς Ἀν. ἔχει τὸ ὄρος Ὀλυμπον, τὰς ποταμὸς Ῥύνδακον καὶ Σαγγάριον, καὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην.

Πόλεις. Ἡ Χαλκηδῶν (Καδίσιῶ), ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, κτίσμα τῶν Μεγαρέων, καὶ πλησίον αὐτῆς κοίμη ἢ Χρυσόπολις (Σκουταρι) κατάντικρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.—Νικομήθεια, ἐπὶ τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου (Ισμίτ).—Νίκαια, ὀνομασθῆ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ συγκροτηθεῖσαν πρῶτην Οἰκουμένην σύνοδον ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καὶ Πρωῦσα κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀννίδου, ὅπου διέτριβον οἱ βασιλεῖς.

206. Ἡ Παφλαγονία εἶχε ποταμοὺς πρωτίστους, Παρθένιον καὶ Ἴρον, χυνομένους εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον, καὶ πόλιν σημαντικὴν τὴν Σινώπην, ἐν ἣ ἐγεννηθῆ Διογένης ὁ κυνικός.

207. Ὁ Πόντος ἐποτίζετο ἀπὸ τὸν Ἄλυον καὶ Θερμῶνδοντα συνορευόν πρὸς Ἀν. μὲ τὴν Κολχίδα καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

Πόλεις. Τραπεζοῦς, Κερασοῦς, ὅθεν ἐφέβησαν καὶ τὰ κερᾶσια εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ Ἀρᾶσιαν, ἡ πατρίς τοῦ Γεωγράφου Στράβωνος.

208. ΔΥΤΙΚΑΙ. Ἡ Τρωᾶς εἶχεν ὀλίγην ἔκτασιν· περιλαμβάνει δὲ τὴν Β: Δ: ἄκρην τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἕως εἰς τὸ Σίγειον ἀκρωτήριον, τὸ σχηματίζον τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου (202), καὶ ὠνομάζετο ἀπὸ τὴν πόλιν Τροίαν, τὴν κατεδαφισθεῖσαν ὑπὸ τῶν

Ἑλλήνων κατὰ τὸ 1290 ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου (*). Ὁ Σιμόεις καὶ Σκάμανδρος, βύακες εὐλίγης προσοχῆς ἀξίαι, ἐπέτιζον αὐτὴν καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν ἑκτασίαν τῆς· εἶχον δὲ τὰς πηγὰς τῶν εἰς σειρὰν ἑρέων, τῶν ὁποίων αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ὠνομάζοντο Ἰ᾽δη καὶ Γάργαρον.

209. Ἡ Μυσία, διαιρουμένη εἰς μικρὰν καὶ μεγάλην, περιεκύκλωνε τὴν Τρωάδα. Ὁ πρῶτιστος ποταμὸς αὐτῆς ἦτον ὁ Γρανικός, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν διάθασιν ἔκαμε τὴν πρώτην καὶ περίφημον μάχην ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας.

Πόλεις. Λάμφακος (**), καὶ Ἄβυδος ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου κατάντικρυ τῆς Σηστοῦ. Δάρδανος πλησίον τῆς Ἀβύδου. Εἰς τὴν μεγάλην Μυσίαν. Πέργαμος ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀττάλου, καὶ πατρίς τοῦ ἱατροῦ Γαληνοῦ. Εἰς αὐτὴν ἐφευρέθη καὶ ὁ Περγαμικὸς χάρτης.

210. Πρὸς Νότον τῆς Μυσίας παρὰ τὴν παραλίαν ἐκτείνεται ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον κατεῖχον αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι τῶν Αἰολέων, Ἰωνῶν καὶ Δωριέων.

* 211. Αἱ διασημότεραι πόλεις αὐτῶν ἦσαν·

α) Εἰς τὴν Αἰολίδα, Κύμη εἰς τὸν ὁμώνυμόν της κόλπον κειμένη (νῦν κολ. τοῦ τσανταρλή), μεγίστη καὶ λαμπροτάτη τῶν Αἰολικῶν πόλεων, ἀμφισθητοῦσα καὶ αὐτὴ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ὀμήρου. Μαγνησία ἡ πρὸς Μαιάνδρῳ (πλησίον τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ, νῦν Γκιουζέλ ἰσάρι), τασσομένη ὑπ' ἄλλων Γεωγράφων εἰς τὴν Ἰωνίαν.

212. Εἰς τὴν Ἰωνίαν. — Φώκαια (Παλαιαὶ Φώκαι) πόλις ἀρχαία καὶ ἐμπορικὴ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπώκισθη ἡ Μασσαλία τῆς Γαλλίας περὶ τὸ 800 π. χ.—Σμύρνα (Σμύνη) παλαιόθεν ἐπίσημος καὶ ἰσχυρὰ πόλις· πλησίον αὐτῆς ἔρρεεν ὁ Μελῆς ποταμὸς, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου λέγουσιν ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ὀμηρος, ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ὄνομα Μελησιγενῆς.—Κλαζομεναὶ (Κισλιμάν), ἡ πατρίς τοῦ Φιλοσόφου Ἀναξαγόρου.—Ἐρυθραὶ, περίφημος διὰ τὴν ἐρυθραίαν Σιδύλλην.—Τέως (Σεγέσι), πατρίς τοῦ Ἀνακρέοντος.—Λέδεδος (Λεδεδίτσι), καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Λυσιμάχου.—Κολοφῶν (Σιγατσίκ), περίφημος διὰ τὴν θαλάσσιόν της δύναμιν, καὶ πατρίς τοῦ Φι-

(*) Ἡ ἐπορχία αὕτη, ἔχουσα πλεονεκτήραν ἑκτασίαν ἀπὸ τὴν διωρισμένην ἐκτασίαν, εὐλίγη Τρωία, αὐσα διηρημένη εἰς ἐννέα δυναστείας, καὶ τεταρτημένη ὑπὸ τὸν Πριάμῳ ἐπὶ τῆς ἐκπρωταίας τῶν Ἑλλήνων· ἡ πόλις δὲ τοῦ Πριάμου ὠνομάζετο Πίον. Ἴδε εἰς τὸν Στραβὸν τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν αὐτῆς. Βιβλ. 13. Ὁ Μ.

(**) Λέγεται ἐπὶ τὴν σήμερον Λαμφάκι· ἦτο δὲ πολὺκαιος, ὅθεν ὁ Σέβης τὴν ἐχώρισεν εἰς τὸν Θεμιστοκλέα διὰ τὴν ἄγαν ἀπ' αὐτῆν τὴν κρασίον· κατὰ καὶ τὴν Μαγνησίαν τὴν πρὸς Μαιάνδρῳ διὰ τὸν ἄρτον, καὶ τὴν Μουσῶνα διὰ τὸ προσβάριον. Ὁ Μ.

λοσόφου Ξενοφάνους. Μεταξύ, Κλάρος ἐν ἡ ἄλλος καὶ Μαντεῖον Ἀπόλλωνος.—Ἐφεσος (Ἀϊασσοῦκ), ἐνδοξοτάτη τῶν Ἴωνικῶν Πόλεων καὶ ἐπίσημος διὰ τὸ ἔμπορεῖόν της καὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος ναόν. Ὁ Φιλόσοφος Ἡράκλειτος καὶ ὁ Ζωγράφος Παρράσιος ἐγεννήθησαν εἰς αὐτήν—Μίλητος, ὄχι ὀλιγώτερον ἐνδοξός, καὶ ἔμπορικὴ πόλις ἀπὸ τὴν Ἐφεσον ἔστειλε πλῆθος ἀποικιῶν εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον, εἰς τὴν Προποντίδα καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους. Ἄνδρες ἐπίσημοι ἐγεννήθησαν ἐξ αὐτῆς· Θαλῆς τῶν ἑπτὰ σοφῶν εἰς, διδάξας πρῶτος τοὺς Ἕλληνας φυσικὰς καὶ μαθηματικὰς θεωρίας· ὁ μαθητῆς τούτου Ἀναξίμανδρος, ὁ ἱστορικὸς Ἐκναταῖος, καὶ ἡ περίφημος Ἀσπασία.

Πριήνη, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Βίας, εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν καὶ αὐτός, καὶ ἡ Μυοῦς ἦσαν καὶ αὐταὶ δύο ἐκ τῶν δωδεκα Ἴωνικῶν πόλεων, ἐξ ὧν συνερχόμενοι κατ' ἔτος οἱ Ἴωνες εἰς τινα τὸπον τῶν Πριηνέων, Πανιώνιον καλούμενον, ἐτέλουσαν τὰ Πανιώνια, κοινήν πανήγυριν καὶ θυσίαν εἰς τὸν Ποσειδῶνα (*).

* Ὁρη τῆς Ἰωνίης ὁ Μίμος, τοῦ ὁποῦ ἀκρωτήριον ὀνομαστὸν ἦν ἡ λεγομένη μέλαινα ἄκρα (Καρμπτουρού)· Μυκίλη, ὄρος διασῶδες πρὸς Β: τῆς Πριήνης καὶ ἀντικεῖ τῆς Σάμου, οὗ ἄκρα Τρωγίλιος, ὀνομαστὸν εἰς τὴν ἱστορίαν διὰ τὴν πρὸ αὐτῆς μάχην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν ποταμαὶ δι' Ἐρμος κλ. αἱ τῆς Αὐδίας. (215).

213. Εἰς τὴν Δωρίδα (εἰς τὰ παράλια τῆς ἄλλως λεγομένης Καρίας) ἦσαν πόλεις—Ἰχσός, κειμένη μετὰ τὸ Ποσειδῶνα τῶν Μιλησίων, ἔπειτα Μύνδος, ἔπειτα ἡ Ἀλικαρνασσός (Βουδρῆμι), καθέδρα τῶν βασιλείων τῆς Καρίας. Εἰς αὐτήν ἦτο ὁ περίφημος τάφος τοῦ Μαισώλου (τὸ Μαισωλεῖον), ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων, κτισθεὶς εἰς μνημόσυνον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς γυναικὸς τῆς Ἀρτεμισίας. Εἰς αὐτήν τὴν πόλιν ἐγεννήθησαν καὶ οἱ περίφημοι ἱστοριογράφοι Ἡρόδοτος καὶ Διονύσιος.—Κνίδος, πατρὶς τοῦ Εὐδόξου καὶ Κτησίου, κειμένη εἰς τὴν κορυφὴν τινος Χερσονήσου, καὶ ἔχουσα δύο λιμένας.—Καῦνος (ἴδε κατ. 219).

* 214. Νῆσοι παρακείμεναι τῶν προειρημένων παραλίων. Ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ ἔσχατα τῆς Καρίας καὶ προχωρῶντες κατὰ τὴν παραλίαν πρὸς βορρᾶν ἀπαντοῖμεν τὴν Ῥόδον. Αὕτη κατ' ἀρχὰς εἶχε τρεῖς πόλεις, ἀποικίας δωρικὰς, Ἰάλυσον, Κάμειρον καὶ Αἰνδον, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ Κλεόβουλος εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν. Μετέπειτα κατὰ τὸν Ἡελοποννησιακὸν πόλεμον, συνώκησαν οἱ Ῥόδιοι μίαν πόλιν λαμπράν, ὁμώνυμον τῆς νήσου των, εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον, καὶ ἠῤῥησαν εἰς τὰ ναυτικὰ τόσον, ὥστε πολὺν χρόνον ἐφάνησαν θαλασσοκράτορες καὶ φίλοι

(*) Ἡε Στρατ. Γεωγρ. Βιβλ. II. 2 καὶ IV. 20, ὅστις συγκατατάσσει τὴν Χίον νήσον καὶ Σάμον εἰς τὰς Ἴωνικὰς ἀποικίας. Ἡε Βιβλ. IV. 3. Ὁ R.

τῶν Ῥωμαίων, καὶ σύμμαχοι ἔγειναν ὁμοῦ καὶ ἄλλων βασιλείων φιλοῤῥωμαίων καὶ φιλελλήνων. Ἐπολίσθη δὲ ἡ πόλις καὶ μὲ πολλὰ ἀνάθηματα εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, ἐξ ὧν ἄριστα ἦσαν ὁ Κολοσσός τοῦ Ἡλίου, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων, καὶ αἱ ζωγραφίαι τοῦ Πρωτογένους.—Πρὸς Β: αὐτῆς ἡ Κως πατρίς τοῦ Ἰπποκράτους.—ἡ Ἰκαρία (Νικαρία).—Ἐπειτα ἡ Σάμος πατρίς τοῦ Πυθαγόρου, καὶ ἡ Χίος, ὅλαι οὔσαι περίφημοι διὰ τὰ κρασία των.—Ἡ Λέσθος (Μιτυλήνη) ἔχουσα τρεῖς πόλεις, Μιτυλήνην, Μήθυμναν καὶ Ἐρεσσόν. Εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον, οὔσαν σχεδὸν μητρόπολιν τῶν Αἰολικῶν πόλεων, ἐγεννήθησαν ἡ Σαπφώ, Κόρρινα, Ἀλκαῖος, Ἀρίων, Τέρπανδρος, ποιηταί, ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους Θεόφραστος, καὶ ὁ Πιπτακός εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν.—Τένεδος, Λῆμνος καὶ Ἴμβρος ἀντικρυ τοῦ Ἑλλησπόντου.—Μίσα δ' εἰς τὴν Προποντιδα ἦτο ἡ Κυζίκος, νῆσος εὐφορος, ἥτις ἠνόητο μὲ τὴν στερεάν διὰ δύο γεφυρῶν, καὶ ἐφημίσθη διὰ τὴν εἰς αὐτὴν κτισθεῖσαν, πλησίον τῶν δύο γεφυρῶν, ὁμώνυμον πόλιν. Αὕτη ἔχουσα δύο λιμένας κλειστούς, ναυτικὸν καὶ ἐμπορεῖον (*) ἔχρημάτισε λαμπρὰ καὶ δυνατὴ, καὶ ἴση μὲ τὰς πρώτας τῶν πόλεων τῆς Ἀσίας, δεξασθεῖσα μάλιστα εἰς τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον.—Ἐμπροσθεν τῆς Κυζίκου ἄλλη νῆσος περίφημος διὰ τὰ μάρμαρά της ἦτο ἡ Προκόννησος (Μαρμαρᾶς).

215. ΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΧΑΡΑΙ. Ἡ Αὐδία πρὸς Ἀν. τῆς Ἰωνίας, ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Παικτωλόν, καταιδάζοντα χρυσοῦ ψήγματα, ἀπὸ τὸν Ἔρμον, Καῦστρον, καὶ τὸν Μαϊάνδρον, οἳ τινες εἰσὶ ποταμοὶ καὶ τῆς Ἰωνίας. Ὄρη ὁ Τρωῶλος καὶ Σιτύλος —* Πόλεις. Σάρδεις, πόλις μεγάλη, ἥτις ὑπῆρξε καθέδρα τοῦ βασιλείου τῶν Αὐδῶν (οἳ τινες ἐλέγοντο Μαίονες καὶ Μήονες). Φιλαδέλφεια, ὑποκειμένη εἰς πολλὰς σεισμοὺς, καὶ Μαγνησία (ἡ ὑπὸ Σιτύλῳ) ἐκ τῆς ὁποίας ἠνομάσθη ἡ μαγνητικὴ λίθος, εὐρισκομένη εἰς τὰ πέριξ.

216. Ἡ Φρυγία διηρεῖτο εἰς μεγάλην Φρυγίαν καὶ εἰς μικράν ἢ μικρὰ λέγεται καὶ ἐπίκτητος (καὶ ἦτο χώρα τῆς Τροίας) ποταμοί· ὁ Λύκος χυνόμενος εἰς τὸν Μαϊάνδρον, ὅστις δέχεται καὶ τὸν Μαρσύαν σιμὰ τῆς Ἀπαμείας· Καῦστρος, Ἔρμος, Σαγγάριος.

* Πόλεις. Ἀπάμεια· παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Μαρσίου μὲ τὸν Μαϊάνδρον, μητρόπολις τῆς χώρας καὶ ἐμπορεῖον τῆς Ἀσίας ἀξιόλογον μετὰ τὴν Ἐφεσον (**). Ἰφός, ἐπίσημος διὰ τὴν μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου γενομένην μάχην κατὰ τὸ 301 Π. Χ.

(*) Ἴδε περὶ τούτου Στρ. Γεωγρ. Βιβλ. ΙΒ'. ΙΙ, ΙΓ', καὶ Β. καὶ Βουλ. ΙΑ'.

(**) Ἐπωνομάζετο Ἀπάμεια ἢ Κεῦστρος, ἐπειδὴ ἡ πολλῶν ποταμῶν συνθήκη τὴν περιέκλειον ὡς κενότιον. Ἴδε Στρ. Γεωγρ. ὑπὸ Κεῦμα.

Πρὸς τὸ Ν: Α: ἦτο ἡ Λυκαονία, ἔχουσα πόλεις Λαοδίκειαν τὴν κατακεκαυμένην, τὸ Ἰκόνιον (Κόνια), καὶ τὰ Ἴσαυρα (Σαῦρα), τὰ ὅποια ἦσαν δύο πόλεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν ὠνομάζετο Παλαιά, ἡ δὲ Εὐερκῆς, καὶ ἐσύστηνον κατ' ἄλλους τὴν Ἰσαυρικὴν. — Ἄλλαι πόλεις σημαντικαὶ τῆς Φρυγίας ἦταν αἱ Κολοσσαί (Χῶναι), πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ὁποίας ἔγραψεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Κολασσαεῖς. — Ἱεράπολις, ἔχουσα πολλοὺς ναεὶς καὶ θερμὰ λουτρά: Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν λεγομένη, μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ πόλις πρὸς Ἄν: τῆς Ἀπαμείας. Δορύλαιον καὶ Κοτιάειον (Κιουταΐα) πρὸς Β: ἐμπορεῖα ἐπίσημα.

* Ἡ Φρυγία εἶχεν εὐφρωτάτην χώραν ποτιζομένην ἀπὸ τοῦ διαφόρου αὐτῆς ποταμοῦ. Ἡρημῶθη δὲ πολλάκις ὑπὸ σεισμῶν. Ὁ τόπος ὧν Ἡραστειοί, ὡς φαίνεται, ἐσείετο ὑπὸ τοῦ ὑπογείου πυρός· διὰ τοῦτο καὶ ἐν μέρει αὐτῆς τῆς χώρας ἐλέγετο Κατακεκαυμένη, ἥτις εἶχε ὀλοκλήρους πεδιάδας ἐλαιῶνιον καὶ πολλὰς ἀμπέλους, δίδουσα καὶ ἀξιόλογον αἶνον τὸν Κατακεκαυμένητην*.

217. Γαλατία καὶ Ταλλογραφικία. Ὀνομάσθη ἀπὸ τοῦ Γαλάτας, παλαιοῦ Γάλλου ἢ Κελτοῦ, τοῦ μετὰ τοῦ Βρένου ἐκστρατεύσαντος, ἐξ ὧν μέρος ἐκατοίκησεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Φρυγίας περὶ τὸ 390 Π. Χ. ἦσαν δὲ τρία ἔθνη, Τολιζοβόγιοι, Τρόκμοι καὶ Τεκτόσαγες (*). Πόλεις Πισσινοῦς, ἐμπορεῖον πλησίον τοῦ Σαγαρίου ποταμοῦ, ἔχουσα καὶ μέγιστον ναὸν τῆς Κυβέλης ἐπίσημον, ἔθεν οἱ Ῥωμαῖοι μετέφερον τὸ ἄγαλμα αὐτῆς εἰς τὴν Ῥώμην. Ἄγκυρα (Ἄγγορα ἢ Ἐγγιουρλι) πόλις ἐπίσημος.

218. *Καππαδοκία (ἡ μεγάλη, ἀρχαιότερα μέρος αὐτῆς ἦτο καὶ ὁ Πόντος) ποταμὸς ὁ Ἄλυς. Πόλεις. Τὰ Μάζακα μητρόπολις τοῦ ἔθνους· ἐκαλεῖτο ἔτι Εὐσέβεια ἢ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ, διότι ἔκειτο ὑπὸ τὸ ὄρος Ἀργαῖον, τὸ ὑψηλότατον πάντων· ἔπειτα ὠνομάσθη Καισάρεια, τῆς ὁποίας Ἱεράρχης ἐχρημάτισεν ὁ Μέγας Βασίλειος. Τὰ Τύανα, πατρίς Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως. — Κόμανα, καὶ Νίσα πλησίον τοῦ Ἄλυος, τῆς ὁποίας ἐπίσκοπος ἐχρημάτισεν ὁ ἅγιος Γρηγόριος.

219. ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ. — Ἡ Καρία. Ν. Δ. μέρος τῆς ὁποίας κατεῖχτο ἀπὸ τὰς Δωρικὰς ἀποικίας (213). Παρὰ τὰς ἐκεῖ ῥηδείας σημαντικὰς πόλεις ἦτο καὶ ἡ Καῦνος, πατρίς τοῦ ζωγράφου Πρωτογένους, ἔχουσα λιμένα κλειστὸν καὶ τόπον εὐφορον, ἀλλὰ νοσερόν.

Σημ. Ἡ Καρία εἰς τὰ παράλια τῆς, ἀπὸ τὸ σύνορον τῆς Ἰωνίας ἕως τῆς Κρήνου, ὠνομάζετο Δωρίς· ἐκεῖθεν δὲ ἕως Δαίδαλα, ὠνομάζετο Ἡεραία χώρα, ἄντικρυ τῆς Ῥόδου.

220. Λυκία. * Ἐδῶ εἶναι ἡ Δυτικὴ ἀρχὴ τοῦ μεγάλου ὄρους τῆς Ἀσίας Ταύρου ἄντικρυ τῶν παρακειμένων εἰς τὰ παρά-

(* Ἡ Στρ. Γεωγρ. Βιβλ. ΙΒ', στρ. Ε'.

λια τριῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Χελιδόνια. — Πόλεις. Τελμισσός, εἰς τὰ σύνορα τῆς Καρίας· Ἐάνθος, πλησίον τοῦ ὀμωνύμου της ποταμοῦ· Πάταρα, πόλις μεγάλη, ἔχουσα καλὸν λιμένα, καὶ ὀνομαστὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερῶν. Τὰ Μύρα, περίφημος λιμὴν καὶ πόλις ἐπίσημος· Φασηλὶς, ἡ ἐσχάτη πόλις τῆς Λυκίας εἰς τὰ παράλια, ἔχουσα τρεῖς λιμένας καὶ λίμνην.

220. α * Ἡ Παμφυλία (μεταξὺ Λυκίας, Κιλικίας καὶ μεσογ: θαλάσσης). Πόλεις. Ὀλδία, ἀρχὴ τῆς Παμφυλίας μετὰ τὴν Φασηλίδαν (220). Ἀττάλεια· Πέργη παρὰ τὸν Κέστρον ποταμὸν· Ἄσπενδος, πολυάνθρωπος πόλις ὑπεράνω τῶν ἐκβολῶν τῆς Εὐρυμέδοντος ποταμοῦ, ὅπου ὁ Κίμων ναυμαχῶν ἐνίκησε τοὺς Πέρσας. Πτολεμαῖς, εἰς τὰ σύνορα Παμφ: καὶ Κιλικίας.

* 220. β Ἡ Πισιδία ὑπεράνω τῆς Παμφυλίας οὖσα, καὶ ἡ σύνορος αὐτῆς Ἰσαυρικὴ (τῆς ὁποίας πόλεις ἦσαν τὰ Ἰσαυρα· (216) ἦσαν τόποι ὄρειοι ἐπὶ τοῦ Ταύρου καὶ ἀσήμαντοι.

* 221. Κιλικία· (μεταξὺ Παμφυλίας πρὸς Δ: Συρίας πρὸς Ἀν: καὶ μεσογ: θαλ: πρὸς Ν.) ἐδαιρείτο εἰς τραχεῖαν ἢ ὄρεινὴν, καὶ εἰς πεδινὴν. Ποταμοί. Πύρανος, Σάρος, Κύδνος (Καρασοῦ) ὅπου ὁ Ἀλέξανδρος λουστῆεις ἐκινδύνευσε ν' ἀποθάνῃ ἀσθενήσας. — Πόλεις. Σελευσίς, μεγάλη τὸ παλαιὸν πόλις παραθαλάσσιος, ὀνομάζετο καὶ Τραϊανούπολις ἀπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος Τραϊανοῦ ἀποθανόντος εἰς αὐτὴν. — Σελεύκεια Τραχεῖα (Σελέχεια) εἰς τὸ μέσον τοῦ τόπου. Εἰς δὲ τὴν πεδίαδα ἦσαν οἱ Σόλοι, μετονομασθεῖσα ἔπειτα Ηομπηϊούπολις. --- Ταρσός, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ῥέει ὁ Κύδνος ποταμός. Αὕτη, οὖσα κτίσμα τῶν μετὰ τῆς Τριπτολέμου περιπλανωμένων Ἀργείων εἰς ζήτησιν τῆς Ἰῆς, ἐχρημάτισε περίφημος διὰ τὴν φιλομάθειαν τῶν κατοίκων της. Πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες εἰς παιδείαν ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν ἐγεννήθησαν ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. — Ἰσσός, ὅπου ὁ Ἀλέξανδρος κατεπολέμησε τὸν Δαρεῖον. Ἀπ' αὐτὴν τὴν πόλιν ὀνομάσθη καὶ τὸ κατ' αὐτῆς τῆς τόπου μέρος τῆς μεσογ: θαλάσσης κόλπος Ἰσσικός. Τὸ δὲ βόρειον τῆς Κιλικίας περιζώνεται ἀπὸ σειρὰν ὑψηλῶν ὄρεων τοῦ Ταύρου, τοῦ ὁποίου τὸ ἀνατολικὸν μέρος λέγεται Ἀμανός.

222. Πρὸς νότον τῶν παραλίων τῆς Κιλικίας παράκειται μεγάλη νῆσος ἡ Κύπρος, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν πολλαὶ πόλεις ὀνομασταί, ἐξ ὧν Σαλαμίς, τῆς ὁποίας ἐδασίλευεν ὁ Εὐάγορας· — Πάφος, ἐπίσημος διὰ τὸν εἰς αὐτὴν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. — Λ' μαθοῦς, ὅπως ἐλατρεύετο ἡ αὐτὴ θεὰ. Κίτιον, εἰς τὸν μεσημέρ: Δίγαλόν, ὅπου ἐγεννήθη Ζήνων ὁ ἀρχηγὸς τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας.

223. Ἡ Ἀρμενία εἶναι τόπος βουνώδης, ὅπου ἔχουσι τὰς ἀρχαίς των οἱ ποταμοὶ Τίγρις καὶ Εὐφράτης. — Πόλεις: Ἀρτάξατα, παλαιὰ μητρόπολις, — Ἀρτέμιτα, καὶ Τιγρανόκερτα, εἰς κορυφὴν βουνοῦ, μητρόπολις τοῦ Τιγράνου.

224. Ἡ Κολχίς (Μιγυρλία) εἰς τὴν Ἄν: ἀκτὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου, ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Φάσιον ποταμὸν. — Πόλεις: Διοσκουριάς καὶ Αἶα. Κῆποι, ἀποικία Μιλησίων. — Ἡ δὲ Ἰθνηρία ἦτο πρὸς Ἄν: ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Κύρον ποτ. Ἡ δὲ Ἀλβανία παρὰ τὴν Ἀκτὴν τῆς Κασπίας θαλάσσης. Οἱ τρεῖς ἀνωτέρω τόποι κατεῖχον τὸν Ἰσθμὸν, ὅστις χωρίζει τὴν Κασπίαν ἀπὸ τὴν Μαύρην Θάλασσαν, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου διέρχεται ἡ σειρὰ τῶν ὀρέων τοῦ Καυκάσου.

§. Β'. Χῶραι πρὸς Δ: τοῦ Τίγριος.

225. Συρία: πρὸς Β: ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Ταῦρον τῆς Κιλικίας, πρὸς Δ: ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, πρὸς Μ: ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, πρὸς Ἄν: ἀπὸ τὸν Τίγριν. Ὄρη Λίδανος, Ἀντιλίδανος, καὶ ἡ Πιερία, ὄρος συνεχόμενον μὲ τὸ Ἀμανόν. Ποταμὸς διάσημος εἶναι ὁ ὀρητικώτατος Ὀρόντης.

Πόλεις. Σαμόσατα, πατρίς τοῦ Λουκιανοῦ. — Ἀντιόχεια ἢ ἐπὶ δάφνη πλησίον τοῦ Ὀρόντου (Ἄντακιά), μητρόπολις τῆς Συρίας καὶ ἐπίσημος πόλις ὅλης τῆς Ἀσίας. — Σελεύκεια ἢ ἐν Πιερίᾳ (Κεφέ). — Χαλυβῶν ἢ Βέροια (Χαλέππι). — Λαοδίκεια, ἔχουσα σημαντικὸν λιμένα. — Ἐμεσσα (Χέμς), πόλις λαμπρὰ εἰς καρποφόρον πεδιάδα πλησίον τοῦ Ὀρόντου. — Ἡλιόπολις (Βαλδῆκ) ἐπίσημος διὰ τὴν εἰς αὐτὴν λατρείαν τοῦ ἡλίου ἢ ἡλιογαθάλου. — Παλμύρα ἢ Ταδόμορα, πόλις λαμπρὰ, ὡς μακρυροῦσι τὰ διασωζόμενα ἔτι αὐτῆς ἐρείπια εἰς τὴν ἔρημον, τῆς ὁποίας ποτὲ ἐδασίλευεν ἡ Ζηνοβία, μαθήτρια τῶν φιλοσόφων Λογγίνου, ἣτις ὑπεδουλώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. — Δαμασκός, πόλις ἀρχαία καὶ ἐπίσημος τῆς λεγομένης Κοίλης Συρίας (τῆς μεταξὺ τοῦ Λιδάνου καὶ Ἀντιλιδάνου χώρας).

226. Φοινίκη. Πρὸς Ν: τῆς Συρίας κεῖται ὡς στενὴ λωρὶς ἐκτενωμένη κατὰ μῆκος τῶν παραλίων. Πόλεις. — Ἀραδος, κτισμένη ἐπὶ ξηρονηήσου παρακειμένης εἰς τὴν στερεάν. — Ἀντάραδος, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. — Τρίπολις, κτίσμα τριῶν πόλεων Ἀράδου, Ἰύρου καὶ Σιδόνος. — Βύβλος, ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἄδωνιν: πλησίον αὐτῆς ἔρρεε καὶ τὸ ποτάμιον Ἄδωνις, καὶ ὀλίγον μακρύτερα ὁ Ἄυκος ποταμὸς. — Βηρυττός (Βερούτιον), πατρὶς τῶν Σαχθωνιάθωνος. — Σιδὼν, (Σεῖδη) ἢ μεγίστη τὸ πάλαι καὶ δυνατωτάτη πόλις, ἣτις εἶχε δύο λιμένας καὶ ὑελοργεῖα

περίφημα. — Τύρος (τσούρ), μεγίστη και αρχαιοτάτη ἐπὶ τῆς στερεᾶς κατ' ἀρχάς κτισμένη, ἔπειτα κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος κατὰ τὸ 586 Π. Χ: μετακτίσθη εἰς πλησίον τῆς στερεᾶς νῆσον. Αἱ δύο αὗται πόλεις διὰ τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἀποικίας των ἔως ἔξω τῶν θηλῶν τοῦ Ἡρακλέους, ἐχρημάτισαν ἔνδοξοι καὶ λαμπραί. — Πτολεμαῖς καὶ Ἄκη λεγομένη πρότερον (τὸ Ἄκρι). — Καισάρεια, κτισθεῖσα, ὑπὸ Ἡρώδου. — Ἰόππη (Γιάφας), γνωστὴ εἰς τὰ μυθεύσιμα περὶ Ἀνδρομέδας. — Ἀσκαλὼν μικρὰ πόλις, τῆς ὁποίας ἡ γῆ ἔφερε μικρὰ κρομμύδια ἐπωνομαζόμενα Ἀσκαλώνια (eschalottes). — Γάζα, ἐρημωθεῖσα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου. Μετ' αὐτὴν δὲ Ῥαφία καὶ Ῥινκόλουρα.

227. Παλαιστίνη καὶ Ἰουδαία λεγομένη (ἡ ἄνω τῆς Φοινίκης) ἐποτίζετο ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην, χυνόμενον εἰς τὴν Ἀσφαλίτιδα λίμνην (Νεκρὰν θάλασσαν) γινομένην ἐκ συρροῆς ὑδάτων ἀσφαλτωδῶν. Εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης ταύτης ὑπῆρχόν ποτε αἱ πέντε πόλεις, Σόδομα, Γόμορρα, Ἄδαμα, Σηγοῦρ καὶ Σεβοῖμ, τὰς ὁποίας κατέκαυσε πῦρ πησὸν ἐξ οὐρανοῦ. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἀβραάμ ὁ τόπος οὗτος ἐκατοικεῖτο ἀπὸ ἔνδεκα ἔθνη μικρά. Οἱ Ἑβραῖοι ἀποκατασταθέντες εἰς αὐτὸν ἐσύστησαν, διαμερισθέντες τὴν γῆν, ἔνδεκα φυλάς: τὴν τῷ Ρουθίμ, Συμεῶν, Γούδα, Ἰσαάκ, Ζαβουλὼν, Δάν, Νεφθαλεῖμ, Γαδ, Ἀσῆρ, Βενιαμίν, Μανασσῆ καὶ Ἐφραῖμ. Ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν ἔλαβε μερίδιον γῆς, ἀλλ' ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν τήρησιν τῶν νόμων καὶ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν. — Πόλεις Ἱεροσόλυμα καὶ Σαμάρεια.

228. Μεσοποταμία: ὁ μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Εὐφράτου καὶ Τίγριος τόπος, χωριζόμενος πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Ἀρμενίαν διὰ τοῦ Ταύρου. Πόλεις: Ἐδεσσα. Κάρραι ἢ Χαρρὰν, ὅπου ὁ Κράσσος ἐνίκηθη ἀπὸ τοὺς Παρθοῦς. — Νίσιθις, ὀνομαζομένη καὶ Ἀντιόχεια τῆς Μυγδονίας. — Κούναξα, ὅπου Κῦρος ὁ νεώτερος καταπολεμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου ἀπέθανε τὸ 401 Π. Χ. Οὐρ, ἀρχαία πόλις ἀναφερομένη εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀβραάμ.

229. ΑΣΣΥΡΙΑ. Β: Ἀν: τῆς Μεσοποταμίας ἐξετείνετο ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ Τίγριος. Πόλεις: Νινευί, (κατάντικρον τῆς Μοσούλ). — Ἀρδηλα, ὅπου ὁ Δαρεῖος κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. — Δημητριάς ἢ περὶ Ἀρδηλα. Ποτ. ὁ Τίγρις: οἱ δύο Ζάδατοι, ὁ μέγας καὶ ὁ μικρὸς (*).

230. ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ. Πρὸς Ν: τῆς Μεσοποταμίας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγριος, ὅπου ἔκειτο ὁ τόπος ὁ ὀνομαζόμενος Χαλδαίων χώρα. Πόλεις Βαβυλὼν κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ

(*) Ἴδε Στρ. Βιβλ. ιγ'. ὁποῖον ἐκτισθὲν ποτε εἶχεν ἡ Ἀσσυρία καὶ τίνες ἀνομιζοῦτο Ἀσσύριοι. Ο Μ.

Νεμβρόδ και καλλωπισθεῖσα ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος. Διὰ τῆς πόλεως διέβαιναν ὁ Εὐφράτης. Οἱ κρεμαστοὶ κῆποι αὐτῆς ἦσαν ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου· ὁ τάφος τοῦ Βήλου ἦτο κτισμένος ἐπὶ ὑψηλοτάτου πύργου, κειμένου εἰς τὴν δυτικὴν ἄκρην τῆς ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου γεφύρας.

§ Γ'. Χῶραι πρὸς Ἄν: τοῦ Τίγριος.

231. Μηδία. Πρὸς Ν: τῆς Κασπίας θαλάσσης, τόπος ψυχρὸς καὶ βουνώδης. Πόλεις· Ἐκβάτανα, (Χαμαδάν) ἡ μητρόπολις τοῦ τόπου — Ῥάγα ἢ Ἀρσακία· αὐτοῦ εἶναι τὰ στενά τὰ λεγόμενα Κάσπιοι πύλαι.

ΠΕΡΣΙΑ. Πρὸς Ν: τῆς Μηδίας κειμένη περιεῖχε πολλὰς ἐπαρχίας· — ἡ Περσίς· πόλεις Ἀσπάδανα (Ἰσπαχάν). — Περσέπολις, ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Περσίας, κατακαεῖται ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρου. Πασαργάδαι, ἡ παλαιὰ τῆς χώρας μητρόπολις.

Ἡ Σουσιανὴ ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου, μητρόπολις τὰ Σῶσα.

232. Παρὰ τὰς ἄνω εἰρημένους ἐπαρχίας ἦσαν καὶ ἄλλαι ὀλιγωτέρον ἐγνωσμέναι· Ἡ Καρμανία πρὸς Ἄν: τῆς Σουσιανῆς. — Πόλεις Κάρμανα καὶ Ὀρμουσία (Ὀρμούς). — ἡ Γεδρωσία παρὰ τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν κατοικουμένη ἀπὸ λαοὺς ἰχθυοφάγους· — ἡ Ἰρμανία καὶ Παρθυαία, τόποι βουνώδεις — Β: Ἄν: τῆς Περσίας. Ἀρία, Μαργιανή, Βακτριανή, ὅπου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ Μακεδόνες ἐσύστησαν ἐν βασιλείῳ. — Ἡ Σογδιανή, τῆς ὁποίας μητρόπολις ἦτο τὰ Μαράκανδα (Σαμαρκάνδη), ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Ὄξου καὶ ἀπὸ τὸν Ἀξάρτην χυόμενον εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην (*).

233. Ἡ πέραν τοῦ Ὄξου χώρα ὀνομάζετο καὶ Σκυθία· τὸ τοῦ γενικὸν ὄνομα ἐδίδοτο εἰς ὅλην τὴν Βορείαν Ἀσίαν, τῆς ὁποίας μικρότατον μέρος ἐγνώριζον οἱ παλαιοί. Ἡ Σκυθία ἐδαιριεῖτο διὰ τοῦ Ἰμάου ὄρους εἰς δύο μέρη· τὸ μὲν ἐντεῦθεν, τὸ δὲ ἐκείθεν τοῦ Ἰμάου, ἐπίσης ὀλίγον ἐγνωσμένα καὶ τὰ δύο.

234. Μεταξὺ Σκυθίας, ἐκείθεν τοῦ Ἰμάου, καὶ Ἰνδίας ἔκειτο, ὡς φαίνεται, ἡ Σηρικὴ χώρα, ὅθεν οἱ παλαιοὶ ἐλάβανον τὰ σηρικά. Ταῦτα δὲ νομίζουσιν ὅτι εἶναι ἐκ τῶν αἰγιδοτρίχων ὑφάσματα, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζονται τὴν σήμερον τὰ λαχούρια, καὶ τὸ σηρικὸν ὑφασμα ἢ τὰ μεταξωτά. Ἄλλοι Γεωγράφοι δεύουσιν ἔτι ἀπωτέρω πρὸς Ἄν: τὴν Σηρικὴν.

235. Πρὸς Ν: ἐκτείνεται ἡ Ἰνδικὴ διὰ τοῦ Γάγγου ποτ: διαιρουμένη εἰς δύο, εἰς τὴν ἐντεῦθεν, καὶ εἰς τὴν ἐκείθεν τῷ Γάγγου

(*) Ὅμοι σχεδὸν οἱ ἀνωτέρω τόποι ἐσύστηνον τὸ βασιλεῖον τῆς Περσίας, τοῦ ὁποίου περιεπελάσαντες ποτὶ καὶ ἄλλους, ἔχον καὶ τὰ Σῶσα πρωτεύουσιν. Ὁ Μ.

χώραν. — Πόλις ἐπίσημος, Παλιθόθρα ἐπὶ τοῦ Πάγγου. Εἰς δὲ τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Πάγγου ἐγνώριζον οἱ παλαιοὶ τὴν Χερσόνησον τῆς Χρυσῆς, ἣτις εἶναι τὸ δυτικὸν μέρος τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Βερμάνων. Ταπροθάνην δὲ ὠνόμαζον τὴν νῆσον Κεϋλάνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον καὶ πλειοτέραν τῆς ὅσας ἔχει ἐκτάσεως.

236. Εἰς τὸ Ν: Δ: τῆς Ἀσίας ἐκτείνεται ἡ μεγάλη Χερσόνησος, ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, πρὸς Δ: καὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου πρὸς Ἀν: περικλειομένη, καὶ καλουμένη Ἀραβία. Ταύτης δὲ οἱ παλαιοὶ δὲν ἐγνώριζον ἄλλο παρὰ τὰ παράλια· ἀπὸ δὲ τὴν τοῦ Αἰλίου Γάλλου ἐκστρατείαν, γινομένην περὶ τὸ 20 ἔτος Π: Χ: ἔμαθάν τινες γνώσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς πολλὰ ἀτελεῖς, περὶ τῶν ἐσωτερικῶν μερῶν τῆς χώρας. Ἐδιαφείτο δ' ὑπ' αὐτῶν εἰς Ἀραβίαν Πετραίαν, Ἐρημον καὶ Εὐδαίμονα: * Ἡ Πετραία Ἀραβία ἔκειτο εἰς τὸ βόρειον μέρος συνορεύουσα μὲ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ διαιρουμένη εἰς Ἰδουμαίαν χώραν, ἣτις ἔκειτο ὑπὸ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ εἰς Ναβαταίαν, ἣτις ἐξετείνετο πρὸς τὰ κάτω ἕως εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν. — Πέτρα, ἡ μητρόπολις ἐπάνω βράχων κτισμένη, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡ χώρα ἐπωνομάσθη Πετραία. — Αἶλανα πλησίον τῆς θαλάσσης παρὰ τῇ ὁποίᾳ καὶ τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ Χωρήβ· εἰς τὴν Ναβαταίαν ἔκειτο ἡ Μαδιάμ.

* Ἐρημον Ἀραβία ἐλέγετο ὅλον τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς χώρας κατοικούμενον ἀπὸ λευκοῦ νομαδικούς· τὸ δὲ νότιον* καὶ νοτιοδυτικὸν μέρος ἐλέγετο Εὐδαίμων Ἀραβία. — Μεσόγειοι πόλεις. Γάθριππα (Μεδινα) καὶ Μακόραθα (Μέκκα)· παραθαλάσσιος δὲ, ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία (Ἀδὲν), ἣτις ἐχρημάτιζεν ὡς ἀποθήκη ὄλων τῶν Ἰνδικῶν ἀρωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐντεῦθεν μεταβιβάζοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκ τούτου δὲ ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὀνόματος τῆς χώρας, καὶ ἡ ἀπαίτη, ὅτι τὰ Ἰνδικὰ ἀρώματα ἐγενοῶντο εἰς τὴν Ἀραβίαν. Ἡ εὐδαίμων Ἀραβία ἦτο κατὰ τόπους εἰς ὑπερβολὴν εὐφορος, φέρουσα καὶ λιθωνοτόν, σμύρναν καὶ βάλαμον· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶχον ἐκ τῆς ἐμπορίας μεγίστην εὐτυχίαν (*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΦΡΙΚΗ Π ΛΙΒΥΗ.

237. Τὸ ὄνομα Ἀφρικὴ δὲν ἐδίδοτο ὑπὸ τῶν παλαιῶν εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοῦ μέρους τούτου τῆς Γῆς, ὅσοι ἐγνώριζον το ὑπ' αὐτῶν. Λιβύη ἦτο τὸ γενικὸν ὄνομα. Ἀφρικὴ δ' ἐλέγετο

(*) Πρὸς συνοφίον τῆς Παλ. Γεωγμ. ἐπὶ Κεφ. αὐτ. σελ. 45. Ὁ Π.

κυρίως ἡ χώρα τῶν Καρχηδονίων. Οἱ παλαιοὶ εἶχον τὸν Νεῖλον ὄριον μεταξύ Ἀσίας καὶ Λιβύης· εἰς τρόπον ὅτι ὑπελάμβανον τοὺς πρὸς Ἄν· τοῦ ποταμοῦ τούτου τόπους ἀνήγοντας εἰς τὴν Ἀσίαν.

238. Ἡ Αἴγυπτος σχηματίζει μίαν δεξιαμενὴν ἢ λεκανὴν (basin) κεκλιμένην ἀπὸ τὸ Ν: Α: πρὸς τὸ Β: $\frac{1}{4}$ Δ: καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν περικλειομένην ἀπὸ ὄρη, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ὁποίας ῥεεὶ ὁ Νεῖλος. Αὐτὸς ὁ ποταμὸς ἔχει τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη τὰ πρὸς Δ: τῆς Ἀθυσσινίας ὀνομαζόμενα Σελήνης ὄρη, καὶ δέχεται δύο ποτάμια τὸν Ἀσταβόραν καὶ Ἀσταίπου, τὰ ὁποῖα περιεκύκλονον τὴν νῆσον Μερὸν. Κατ' ἔτος περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς πλημμυρεῖ ἀπὸ τὰς περιοδικὰς βροχὰς τὰς καταπιπτούσας ἐπ' αὐτῶν τῶν ὀρέων· τότε σκεπάζει ὅλην σχεδὸν τὴν κοιλάδα τῆς Αἰγύπτου, ὑγραίνει τὰ χωράφια καὶ καθιστᾷ αὐτὰ εὐφορα. Ἄνω δὲ τῆς θαλάσσης, 30 λεύγας περίπου, διαιρεῖται εἰς πολλοὺς βραχίονας, ἐξ ὧν δύο οἱ κυριώτεροι σχηματίζουσιν ἑκτασιν γῆς ἐκ τοῦ σχήματος ὀνομαζομένην Δεῖλτα. Ἐπτά δὲ στόματα τοῦ Νεῖλου ὡς κυριώτερα ἠριθμοῦν οἱ παλαιοὶ ἀρχίζοντες ἀπὸ Δ: τὸ Καναδικόν, Βολβίτινον, Σεβεννυτικόν, Φατυνικόν, Μενδησίον, Τανιτικόν, Πηλουσιακόν.

239. Ἡ Αἴγυπτος διετέμετο προσέτι ὑπὸ πλήθους διαρύγων, ἐξ ὧν μία χύνεται εἰς τὴν λίμνην τοῦ Μοίριδος, τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρώπιος ἐργασία εἶχε κάμει εὐρυχωροτέραν. Μία ἄλλη, ἀρχισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Νεκῶ, συνεχισθεῖσα ἀπὸ τὸν Δαρεῖον τὸν Α', τελειωθεῖσα ἀπὸ τὸν Ἡτολεμαῖον τὸν Φιλᾶδελφον, ἀφθεῖσα ἔπειτα καὶ πάλιν ἐξαναρχισθεῖσα ἀπὸ τὸν Ἀδριανόν, καὶ τέλος ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, ἔγεινε διὰ τὴν ἐνὸν τὸν Νεῖλον μετὰ τὸν βόρειον μυχὸν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

240. Ἡ Αἴγυπτος ἦτο διηρημένη εἰς ἐπαρχίας, νομοὺς καλουμένας, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἄλλοτε ἄλλως εἶχε διορισθῆ. Περιλαμβάνοντο δὲ ὅλοι οἱ νομοὶ εἰς τρία μεγάλα τμήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ὠνομάζετο ἄνω Αἴγυπτος ἢ Θηβαῖς· τὸ δὲ, Μεσαία Αἴγυπτος ἢ Ἐπτανomis· τὸ δὲ, Κάτω Αἴγυπτος ἢ Δεῖλτα.

241. Αἱ ἐπίσημότεραι πόλεις (ἀρχιζομένη τῆς ἀπαραριθήσεως ἀπὸ Νότου) ἦσαν· Φιλῆ καὶ Ἐλεφαντίνη, ἐκάστη κειμένη εἰς νῆσον τοῦ ποταμοῦ. — Συήνη (Ἀσσουάν) σχεδὸν ὑπὸ τὸν τροπικόν. Αὐτῷ εὕρισκετο φρέαρ, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευέ ποτε τὴν δεικνύη τὴν σιγμὴν τῶν θερινῶν τροπῶν. — Θῆβαι Διόσπολις· — Κοπτός, ὅθεν ἤρχιζεν ὁδὸς φέρουσα εἰς Βερενίκην ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. — Τέντυρα, Λυκόπολις, Κροκοδειλόπολις ἢ Ἀρσινόη, πλησίον τῆς ὁποίας ἔκειτο ὁ Λαβύρινθος, — Μέμφις,

ἢ πρωτεύουσα τῆς Μεσαιᾶς Αἰγύπτου. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι αἱ τρεῖς μεγάλαι πυραμίδες. — Ἡλιόπολις. — Πηλούσιον, ἢ κλεις τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἀραβίας. — Σαῖς, εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ Δέλτα. — Ἀλεξάνδρεια, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἐνωθεῖσα μὲ τὴν νῆσον Φάρον διὰ κρηπίδος (chaussée) καλουμένης Ἑπταστάδιον.

242. Ἡ πρὸς Νότον τῆς Αἰγύπτου χώρα ὠνομάζετο Αἰθιοπία, ἣτις φαίνεται ὅτι περιελάμβανεν ὅλην τὴν Νεβίαν καὶ μέρος τῆς Ἀῦσσινας. Οἱ παλαιοὶ ἐγνώριζαν τὴν νῆσον Μερόην σχηματιζομένην ἀπὸ τοὺς δύο πρωτίστους ποταμοὺς τοὺς συμβάλλοντας εἰς τὸν Νεῖλον. Τὸ μεσημέρινόν μέρος τῆς Ἀῦσσινας ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ Κινναμμοφόρον χώραν· τὴν δὲ παραλίαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, Τρωγλοδυτικὴν ἀπὸ τοὺς ἐν αὐτῇ τρωγλοδύτας λαοὺς, κατοικοῦντας εἰς τρώγλας καὶ σπήλαια. Ὁ πρὸς Ν: τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδέλου τόπος ὠνομάζετο Μυρρόφορος χώρα ἕως τὸ ἀκρωτήριον τῶν Ἀρωμάτων (Γσαρδεφσίον), κατέμπροσθεν τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ νῆσος Διοσκορίς (Σοκοτόρα). Πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου ἐκτείνεται ἡ παραλία Ἀζανία (παραλ. Ἀζιάν) τελευτῶσα εἰς τὸ ἀκρωτήριον Πράσον, μέχρι τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἐγνώριζον τὴν χώραν.

243. Ἡ ΜΑΡΜΑΡΙΚΗ. (πρὸς Δ: τῆς Αἰγύπτου) ἤρχιζεν ὀλίγον ἐκείθεν τῆς Ἀλεξανδρείας. Παραιτόνιον ἐλέγετο ὁ ἐπισημότερος αὐτῆς τόπος. Μέγας κατάβαθμος ἦτο σειραὶ ὀρέων τῆς Μαρμαρικῆς.

244. Πρὸς Νότον εἶναι αἱ Λυάσεις, ἧγουν αἱ ἐν μέσῳ τῶν ἀμμοδῶν ἐρήμων εὐκαρποὶ χώραι. Οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν τρεῖς, τὴν μεγάλην, τὴν μικράν, καὶ τὴν τοῦ Ἄμμωνος. Εἰς ταύτην ἦτο τὸ τοῦ Ἄμμωνος Διὸς ἱερόν, ὅπου ὑπήγεν ὁ Ἀλέξανδρος.

245. Ἡ Κυρηναϊκὴ ὠνομάζετο ἔτι καὶ Πεντάπολις ἀπὸ τῶν πέντε αὐτῆς πρωτίστων πόλεων. Ἦσαν δὲ αὗται· Κυρήνη, πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστίππου, τοῦ ποιητοῦ Καλλιμάχου, καὶ τῆ Γεωγράφου Ἐρατοσθένους· Ἀπολλωνία, Δάρνις, Πτολεμαῖς καὶ Βερενίκη. Οἱ Νασαμῶνες ἐκατοίκουν πρὸς Ν: τῆς Κυρηναϊκῆς· ἦσαν δὲ ἀκριδοφάγοι.

246. Ὀνόμαζον Συρτικὴν τὴν χώραν τὴν ἐκτεινομένην παρὰ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου, καὶ σχηματίζουσιν δύο βαθεῖς κόλπους, Σύρτεις καλουμένους· ἐξ ὧν ἡ μὲν ἐπωνομάζετο μεγάλη, ἡ δὲ μικρὰ (κόλποι τῆς Σύδρας καὶ Γαδῆς), τῶν ὁποίων ἡ θαλασσοπλοῖα ἐνομιζέτο κινδυνώδης. Οἱ Ψύλλοι ἦσαν οἱ κατοικοῦντες αὐτοῦ, πιστευόμενοι ὅτι ἤξευρον τὸ μυστικόν τοῦ ναυγοητεύσει τὰ ὄφειδια· καὶ οἱ Λωτοφάγοι, οἱ ἀπὸ τοῦ φουομένου

εἰς τὴν χώραν των πολλοῦ Ἀωτοῦ τρεφόμενοι. Περὶ τὴν μικρὰν Σύρτιν κεῖται ἡ νῆσος Μῆνιγῆ ἢ ἡ τῶν Ἀωτοφάγων.

247. Ἡ χώρα τῶν Καρχηδονίων, καὶ Ἀφρικὴ καλουμένη ὑπὸ τῶν Ἀατίνων (237), εἶχε τὴν Σურτικὴν πρὸς Ἄν: καὶ τὴν Νομαδικὴν πρὸς Δ:—Ποτ: ὁ Βαγράδας (Μεγγέρδας) ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν πλησίον τῆς Καρχηδόνος. Ἡ δὲ χώρα ἐδαιρεῖτο εἰς δύο· α'. εἰς τὴν Βυζακινήν.—Π. Βυζάκιον εἰς τὸν μυχὸν τῆς μικρᾶς Σύρτεως.—Ἄδρούμετον ἢ Ἄδρῦμη, — Τύσδρος· β' εἰς τὴν Ζευγίτανήν.—Π. Τρίκη, φημισθεῖσα διὰ τὸν ἐν αὐτῇ θάνατον τοῦ Κάτωνος. Τύνις (Τούνεσι). — Ἴπποζαρυτός, καὶ Καρχηδών, τῆς ὁποίας ἡ μὲν ἀκρόπολις ἐλέγετο Βύρσα, ὁ δὲ λιμὴν Κῶθων.

248. Νομαδικὴ (Νεμηδία) πρὸς Δ: τῆς κυρίως Ἀφρικῆς ἐξετείνετο ἕως τῆς Μαυριτανίας. Ἐπισημότερος ποταμὸς αὐτῆς ὁ Ἄμφαγας. Π. Ἴππορρήγιον (Βούνα) ἢ Ἴππῶνη, τῆς ὁποίας ἐχρημάτισεν ἐπίσκοπος ὁ ἱερός Λύγουστίνος.—Κίρτα, (Κωνσταντίνα) καθέδρα τῶν τῆς Νομαδικῆς βασιλέων.—Ζάμα, ὅπου ὁ Σηηπίων ἐνίκησε τὸν Ἀννίβαν. Οἱ Νομαδικοὶ ἦσαν διηρημένοι εἰς Μασσυλιαίους, κατοικοῦντας πρὸς Ἄν: καὶ εἰς Μασσαισυλιαίους, πρὸς Δ.

249. Ἡ ΜΑΥΡΟΥΣΙΑ. (Μαυριτανία) ἔκειτο ἀμφοτέρωθεν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ ἀντεστοίχει εἰς τὸ νῦν βασίλειον τοῦ Μαρόκου· ἐδαιρεῖτο δὲ εἰς Καισαριανὴν πρὸς Ἄν: καὶ εἰς Τίγγι-τανὴν πρὸς Δ:—Π. Καισάρεια, Τίγγις (Ταγγέρ.) Λίξος.

250. Αἱ γῶραι, περὶ ἧν ἐγένετο ὁ λόγος, δὲν ἐξηπλόνοντο ὀλοτελῶς πρὸς Ν: τοῦ Ἀτλαντος. Τὰ παραιτέρω δὲν ἐγνώριζαν οἱ παλαιοὶ εἰμὴ συγκεχυμένως καὶ ἀτελῶς. Ὀνόμαζαν δὲ τοὺς κατοικοὺς τῶν ἐρήμων Γαιτούλους, Μελανογαιτούλους καὶ Γαράμαντας. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι κατώκουν περὶ τὴν Φαζανίαν, ἣτις φαίνεται νῦν εἶναι τὸ νῦν Φέτζανον. Περὶ τοῦ Νίγητος εἶχον ἀμυδρὰν ἰδέαν οἱ παλαιοὶ, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, δὲν ἐγνώριζον τίποτε πέραν τοῦ Βοϊαδόρου ἀκρωτηρίου ἐπὶ τῆς Δυτικῆς παραλίας.

Ἀξιοῦσί τινας ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐγνώριζον καὶ πέντε ἐκ τῶν Καναριῶν νήσων, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον, Ἀπρόσιτον, Ἴπρας νήσον, Καπρῆριαν, Νιβαρίαν καὶ Καναρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΕΥΡΩΠΗ.

Θέλουμε ἀρχίσει τὴν περιγραφὴν τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, διότι καὶ ἔτσι μετὰ ἀρχῆς τοὺς περιφημοτέρους τόπους καὶ τοὺς γνωστοτέρους.

§. α'. ΕΛΛΑΣ.

251. Ἡ Ἑλλὰς ὠρίζετο πρὸς Ἀν. ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, πρὸς Μ. ἀπὸ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, πρὸς Δ. ἀπὸ τὸ Σικελικόν. Τα' μέρη δ' ἐξ ὧν συνίστατο ἡ ἐπικράτεια αὐτῆς ἦσαν Στερεὰ καὶ Νῆσοι. Ἡ Στερεὰ αὕτη περιεῖχε κατὰ πρῶτον τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἰδίως Ἑλλάδα.

Εἰς τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ὠνομάζετο Ἑλλὰς μικρὸν τι μέρος εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἔπειτα ὠνομάσθησαν αἱ μετὰ τὴν Θεσσαλίαν καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐλεύθεροι πολιτεῖαι· μετὰ δὲ τὰ Περσικὰ συγκατετέθησαν καὶ ἡ Πελοπόννησος καὶ ἡ Θεσσαλία· τελευταῖον ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦτο συμπεριελήθησαν εἰς αἱ πλησιάζουσι πολιτεῖαι, ὅπου ἐλαλεῖτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, καὶ ἡ Ἥπειρος καὶ ἡ Μακεδονία. (*)

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ. Ὀνομάσθη οὕτως ἀπὸ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς ἢ Χερσονήσος, ἣτις ἐνώνεται μετὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου (ὅσιν σήμερον λέγεται καὶ Ἑξαμίλιον, διότι ἔχει 6 μιλ. πλάτος). Κατ' ἀρχῆς δὲ ὠνομάζετο Αἰγιάλεια, ἔπειτα Ἀπία, Ἄργος, Πελασγία.

Εἰς τὰ παράλια αὐτῆς τῆς Χερσονήσου εἰσχωροῦσα ἡ Μεσόγειος θάλασσα σχηματίζει πολλοὺς κόλπους βαθεῖς, οἳ τινες διατέμνοντες αὐτήν, τῇ δίδουσι σχῆμα ὄμοιον μετὰ σχῆμα φύλλου πλατάνου, ἢ μετὰ σηκαμινίας (μουριάς)· ἴσως δ' ἐκ τούτου ἔλαβε καὶ τὸ μεταγενέστερον ὄνομα Μορέας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας καὶ ἐκδαρῶσεως τῶν κατοίκων τῆς. Οἱ δὲ σημαντικώτεροι κόλποι οὗτοι, γινομένης ἀρχῆς Ν. Ἀν. εἶναι ὁ Σαρωνικὸς, ὁ Ἀργολικὸς, ὁ Λακωνικὸς, ὁ Μεσσηνιακὸς (ἀθαθέστεροι δὲ ὁ Χελωνάτας καὶ ὁ τῆς Κυλλήνης) καὶ ὁ Κορινθιακός. Ἀκρωτήρια δὲ Ἀραξὸς (τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου), ἔπειτα Χελωνάτας (εἰς τὸν ὁμώνυμόν του κόλπον,) Ἀκρίτας καὶ Ταίναρον (τοῦ Μεσ. κόλπου), Μαλέας (μεταξὺ Λακωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου), καὶ Σκύλαιον τὸ χωρίζον τὸν Ἀργολικὸν ἀπὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου.

Παλαιότεν ἐδαιρείτο ἡ Πελοπόννησος εἰς ἐπαρχίας, ἢ καθεμίαν τῶν ὁποίων εἶχε καὶ πολιτείαν ἰδίαν. Ἦσαν δὲ αἱ ἐξῆς· Κορινθία μετὰ τῆς Σικωνίας καὶ Ἀχαΐας, Ἀργολίς, Λακωνία, Μεσσηνία, Ἥλις καὶ Ἀρκαδία.

252. Κορινθία. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς γῆς αὐτῆς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ μετὰ τὸν Κορινθιακοῦ καὶ Σαρωνικοῦ κόλπου.

(*) Σύνοφις τῆς Παλ. Γεωγρ. ὑπὸ Κούμα, σελ. 72. Ο Μ.

Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Κόρινθος ἐχρημάτισεν εὐδαίμων καὶ δυνατή διὰ τὸ ὅποιον ἐκαρπούτο ἐμπόριον τῆς Ἰταλίας καὶ Ἀσίας, ὡς ἐκ τῆς προσφόρου πρὸς τοῦτο τοποθεσίας της. Κεῖμένη ἐνώπιον τοῦ Ἴσθμου, εἰς τὴν ρίζαν τοῦ Ἀκροκορίνθου, ἐπὶ ἐπιπέδου τραπεζῶδους, ἦτο κυρία δὺς λιμένων· ἐξ ὧν ὁ μὲν Λέχαιον (Λατράκι) εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον κείμενος, ὅπου ἐλλιμενίζοντο τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας πλοῖα· ὁ δὲ Κεγχρεαί (Κεχριαί) εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, ὅπου εὕρισκοντο τὰ τῆς Ἀσίας φορτία, καὶ ἐνηλλάσσοντο μὲ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας. Οὕτως ἡ Κόρινθος ἀπελάμβανεν ἐκ τοῦ ἐμπορίου μεγάλα πλεονεκτήματα καὶ πλοῦτον πλοῦν, καὶ ἴσχυσεν ἐπὶ πολὺ, ὥστε καὶ μητρόπολις νὰ γένη ἄλλων πόλεων ὀνομαστων διὰ τῶν ἀποικιῶν της, καὶ μέρος σημαντικὸν νὰ λαμβάνη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Ἐπὶ δὲ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας κατεδαφίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπάτης Μομμίου ἀνεκτίσθη ἄνω ἐπειτα ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος, συνοικισάντος πολλοὺς ἐκ διαφόρων γενῶν ἀπελευθέρους. Οὗτοι δὲ, ἀνασκάπτοντες τὰ ἐρείπια καὶ τοὺς τάφους, ἐγένεσαν τὴν Ῥώμην ἀπὸ Νεκροκορινθίους, δηλ. ἀπὸ πήλινα καὶ χάλκινα φιλοτεχνήματα, καθὼς καὶ ἐπὶ Μομμίου ἐντεῶθεν μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν πλήθος εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, τὰ ὅποια ἦσαν τ' ἀριστοτεχνήματα τῆς Ἑλληνικῆς φιλοτεχνίας· διότι εἰς τὴν Κόρινθον καὶ Σικυῶνα ἐπέδωσαν πολὺ αἰ ὠραῖαι τέχναι τῆς Ζωγραφικῆς καὶ ἀγαλαματοποιίας.

Ἀκροκόρινθος ἦτο ἡ Ἀκρόπολις τῆς Κορίνθου ἐπὶ βουνοῦ κτισμένη. — Οἶνση, φρούριον εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ὀλμιαί (Ἀγριλίας) πλησίον τῆς Μεγαρικῆς. — Σχοινοῦς, ἄλλος λιμὴν πλησίον τῶν Κεγχρεῶν εἰς τὸ στενωπὸν τοῦ Ἴσθμου. — Κρομμυῶν καὶ Τενέα κώμαι τῆς Κορινθίας. Ἡ τελευταία εἶχε καὶ ἱερὸν ὀνομαστὸν τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἴσθμου ἦτο τὸ τοῦ Ἴσθμίου Ἡσσειδῶνος ἱερὸν εἰς ἄλτος, ὅπου οἱ Κορίνθιοι ἐτέλουν τῶν Ἴσθμίων τοὺς ἀγῶνας.

* 253. α. Σικυωνία, παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Κορινθίαν διὰ τοῦ ποταμοῦ Νεμέα. Ἡ πρωτεύουσα Σικυῶν (Βασιλικά), καὶ παλαιότερα Μηκίωνη καὶ Αἰγιαλοὶ ὀνομαζομένη, εἶναι ἀρχαιότατη πόλις, καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀναφερόμενον ὡς πρῶτον συστηθὲν βασιλεῖον. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ Ἄρατος, ὅστις καὶ τὴν πατρίδου ἠλευθέρωσε, καὶ τὴν Ἀχαικὴν συμμαχίαν ἠύξησεν ἐκλεχθεὶς ἀρχηγός. Ὁ Φλιοῦς, εἰς τὴν Φλιασίαν χώραν κείμενος, μεταξύ Σικυωνίας, Ἀργείας, Κλεωνῶν, καὶ Στυμφάλου, ἐχρημάτισέ ποτε πόλις αὐτόνομος. Ποτ. Ἄσωπὸς παραρρέων τὴν Σικυωνίαν.

253. β. ΑΧΑΪΑ. Παρά τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐκτεινομένη ἕως τοῦ κατανακτῆ τῆς Κεφαλληνίας Ἀράξου ἀκρωτηρίου. Ὀνομασθῆ δὲ κατ' ἀρχὰς Αἰγιάλεια· ἔπειτα Ἰωνία ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν ἀποικισάντων Ἰωνῶν Ἀθηναίων καὶ τέλος Ἀχαΐα, ἀφ' οὗ οἱ Ἀχαιοί, ἐκβαλόντες τοὺς Ἀθηναίους μετὰ τὴν καθόδον τῶν Ἡρακλειδῶν, ἐκυρίευσαν τὸν τόπον. Οὗτοι κατὰ πόλεις πολιτευόμενοι ἐβασιλεύθησαν κατ' ἀρχὰς, ἔπειτα δὲ ἐδημοκρατήθησαν, ἔχοντες κοινὴν συμμαχίαν λεγομένην Ἀχαϊκὴν, ἣτις, διασπασθεῖσα ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, ὕστερον ἀνεστήθη πάλιν κραταιότερα, ὥστε ἐπὶ Ἀράτου προσετέθησαν εἰς τὴν συμμαχίαν ἡ Κορινθία καὶ ἡ Σικυωνία, καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Πελοποννήσου ὀνομασταί. Βίχον δὲ κατ' ἀρχὰς δύο στρατηγεὺς κοινούς, ἔπειτα ἓνα, καὶ ἓνα γραμματεῖα κοινόν, καὶ κοινοβούλιον ἐξ ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν συμμαχίδων πόλεων συγκροτούμενον εἰς ἓνα τόπον τῶν Αἰγίων, (λεγόμενον Ὀμάριον ἄλλος τοῦ Διός) τὸ ὅσαίον ἐκυδέρνα τὰ κοινὰ πράγματα τῆς ὀμοσπόνδου ταύτης συμπολιτείας. Οἱ Ῥωμαῖοι αὐτὴν τὴν συμπολιτείαν ὑποτάξαντες ἐκυρίευσαν καὶ ὠνόμασαν τὴν Ἑλλάδα Ἀχαΐαν, ὡς εὐρόντες τότε αὐτὴν τὴν πολιτείαν ἰσχυροτάτην τῶν λοιπῶν.

Αἱ δὲ ἀρχαῖαι πόλεις τῆς συμμαχίας, καθ' ἃς ἔγγο καὶ ὁ τόπος ἀνέκαθεν διηρημένος, ἦσαν δώδεκα, αἱ ἐφεξῆς·

Πελλήνη, μετὰ τὴν Σικυῶνα κειμένη 60 στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης· δευτέρα, Αἰγείρα ἐπὶ βουνοῦ· τρίτη, Αἰγαί, ἣτις εἶχε καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν τετάρτη, Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλίκη· ἔπειτα Αἴγιον (Βοσίτσα). Ῥύπες, Πάτραι, Φάρα, Ὀλένος, ἔπειτα Δύμη καὶ Τριταῖα. Ὅλοι δὲ αὗται αἱ πόλεις δὲν διεσώθησαν μέχρι τέλους τῆς συμμαχίας. Οἱ μὲν κάτοικοι τῶν Αἰγίων συνώκησθησαν εἰς τὴν Αἰγείραν, καὶ τῆς Ὀλένου εἰς τὴν Δύμην· ἡ δὲ Βοῦρα κατεπόθη ὑπὸ σεισμῶν, καὶ ἡ Ἑλίκη ἠφανίσθη ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης. Αἱ Ῥύπες ἦσαν ἐρημωμένα· τὴν δὲ χώραν τὴν Ῥυπίδα ἐνέμεντο οἱ Αἰγίεις καὶ οἱ Φαρεῖς, καθὼς καὶ τῶν Ὀλενίων οἱ Δυμαῖοι.

Μεταξὺ αὐτῶν τῶν πόλεων ἀξιόλογοι ἦσαν αἱ Πάτραι, εἰς τὴν ὁποίαν συνώκησαν οἱ Ῥωμαῖοι ἰκανοὺς στρατιώτας μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην. Ἡ Δύμη, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἠλείας, ἀλίμενος πόλις καὶ δυτικωτάτη τῆς Ἀχαΐας. Καὶ εἰς αὐτὴν συνωκίσθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπηίου πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατατροπωθέντων πειρατῶν. Τὸ Αἴγιον, ὅπου συνήρχετο ὡς προείπομεν, καὶ τὸ κοινοβούλιον τῶν Ἀχαιῶν. Ἡ Πελλήνη ἦτο φρουρίου ὄχυρόν μακρὰν τῆς θαλάσσης κτισμένον.

Ἀκρωτήριον ὀνομαστόν τῆς Ἀχαιίας εἶναι τὸ Ῥίον ἢ Δρίπανον, πρὸς Β· τῶν

Πατρῶν· ἄντικρυ δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ Ἀντιρῖον, τὸ ὅποιον μετ' ἐκείνου σχηματίζει κτετάστερον τὸ σπόμενον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου---Ποταμοί· ὁ Ἀρίσσορ, διαίρων τὴν Ἀχαΐαν ἀπὸ τὴν Ἠλιδα. Πείρος, πλησίον τῆς Δύμης· Σάκκουες, ῥέων διὰ τῆς πόλεως τῶν Αἰγίων· Κροῖθις, μεταξύ Ἐλίης καὶ Αἰγείρας χυόμενος εἰς τὴν ἑλλάσσαν.

253. Ἀργεΐα ἢ Ἀργολίς. Τὸ πλειότερον μέρος αὐτῆς περιείχεται μεταξύ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου N: Ἄν. τὸ δὲ λοιπὸν ἐσυνόρευε πρὸς M: μετὴν Λακωνίαν, τὴν εἰς τὰ δυτικά παράλια τοῦ Ἀργολ. κόλπου· μετὴν Ἀρκαδίαν πρὸς Δ: καὶ μετὴν Κορινθίαν πρὸς Β.

Ἡ χώρα διακρίθεται εἰς κυρίως Ἀργολίδα, εἰς Τροιζηϊάν, Ἐπιδαυρίαν καὶ εἰς Κυουριάν.

Ἡ Κυουρία ἐσυνόρευε μετὴν Λακωνίαν εἰς τὰ δυτικά παράλια τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου κειμένη. Θυρέα ἦτον ἡ πρωτεύουσα τοῦ τόπου τούτου, περὶ τοῦ ὁποίου φιλονεικοῦντες οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὸς τοὺς Ἀργεῖους ἐπολέμησαν, ἀντιτάξαντες εἰς μάχην ἀνά τριακοσίους, καὶ ἐνίκησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ περιμάχητος αὗτος τόπος ἦτο ἡ νῦν εὐκαρπος πεδιάς τοῦ Ἄστρου.

Ἀέρνη, ὄρος καὶ λίμνη ὁμώνυμος (μῦλοι ἀσθεντικοί) προσήνημος εἰς τὴν μυθολογίαν διὰ τὴν ἑπτακέφαλον Ὕδραν, καὶ διὰ τὰς Δαναΐδας, αἱ ὁποῖαι αὐτοῦ ἐφόρευσαν τοὺς ἄνδρας τῶν. --- Τημένιον, περὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους κείμενον ἄνω τῆς θαλάσσης, ἀπέειχε τοῦ Ἄργου 26 σταδίους --- Ἄργος, ἐπωνομαζόμενον Ἀχαϊκόν, μητρόπολις τῆς Ἀργείας, καὶ πόλις διάσημος ὅλης τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐφάμιλλος τῆς Σπάρτης. Ἰίχε πολιούχον τὴν Ἠραν, καὶ ἀκρόπολιν ἐπὶ λόφου καλουμένην Ἀρίσσαν, οἰκισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Δαναοῦ. --- Ἡραῖον, ὅπου ἦτον ἱερὸν τῆς Ἥρας διάσημον, κοινὸν τῶν Ἀργείων καὶ Μυκηναίων 40 σταδίους ἀπέχον τοῦ Ἄργου --- Μυκηναί (Χαρβάτι) κτίσμα Περσέως καὶ καθέδρα τοῦ Ἀγαμέμνονος, παλαιότερον ἀφανισθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀργείων ἀπεΐχον δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡραῖου σταδίους δέκα. --- Κλεωναί, ἐπὶ λόφου καλῶς τειχισμένῃς εἰς ὁδὸν τὴν εἰς Ἄργου εἰς Κόρινθον φέρουσαν. Ἐδῶ ἦτο καὶ ἡ Νεμέα, μεταξύ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, καὶ τὸ ἄλλος, εἰς τὸ ὅποιον οἱ Ἀργεῖοι ἐτέλουν τὰ Νέμεα.

Τίρουρ, μεταξύ Ἄργου καὶ Ναυπλίας, παλαιότερον ἐρημωθεῖσα καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῶν Ἀργείων εἶναι δ' εἰσέτι περιέργως διὰ τὰ σωζόμενα εἰς λόφον κυκλωπικὰ τεῖχη τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς λεγομένης Λακύνμας· διότι λέγεται, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἐτείχισεν αὐτὴν διὰ Κυκλώπων καλεσθέντων ἐκ τῆς Λυκίας. --- Ναυπλία, ναυσταθμὸς τῶν Ἀργείων. --- Ἐφεξῆς τῆς Ναυπλίας ἦσαν σπήλαια ὀνομαζόμενα κυκλώπεια, μέσα εἰς τὰ ὅποια ἦσαν οἰκοδημητοὶ Λαθύριν-

θοι — Κατόπιον ἦτον ἡ κώμη Ἀσίνη, ἔπειτα ἡ Ἑρμιόνη (Καφρί) παρὰ τὸν ὁμώνυμον τῆς κόλπου, πόλις ὅχι εὐκαταφρόνητος. Οἱ Ἑρμιονεῖς ἐνόμιζον, ὅτι ἀπὸ τὸν τόπων των ἢ εἰς Ἄδς κατὰ βασις ἦτο σύντομος, ὅθεν ἐδὲ εἰς τὸ ζῆμα τοῦ νεκροῦ ἔβαλλον ὄβολόν διὰ ναῦλον.

Ἐφεξῆς δὲ τῆς Ἑρμιόνης μετὰ τὸ Σκύλλαιον ἀκρωτήριον, ἦτον ἡ Τροιζὴν (πλησίον τοῦ Λαμαλαῖ). ὑπερκειμένη τῆς θαλάσσης, ἱερά τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐμπροσθεν τοῦ λιμένος αὐτῆς, πύγωνος καλουμένου, κεῖται νῆσος ἡ Καλαυρία (Πέρος) ἔχουσα ἱερόν Ποσειδῶνος, ἄσυλον, εἰς τὸ ὅποσον μέσα ἀπέθανεν ἐκκείως φαρμακωθεὶς ὁ Δημοσθένης, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Μακεδόνων — Μέθανα, χωρίον ἰσχυρόν ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου αὐτοῦ Χερσονήσου μετὰ τὸ Τροιζήνης καὶ Ἐπιδαύρου. — Ἐπιδαυρος, κειμένη εἰς τὸν μυχόν τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, πόλις ἐπίσημος, μάλιστα διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πιστευομένου ὅτι θεράπευεν ἐκεῖ παντὸς εἶδους νόσους, ὅθεν συνέτρεχον εἰς αὐτὸν πλῆθος ἀρρώρων.

Αἴγινα, καταντικρὺ τῆς Ἐπιδαύρου καὶ ἔμπροσθεν τῶν Μεθίωνων, νῆσος ὀνομαστή εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν διότι παλαιόθεν θαλασσοκρατήσασα ἠμφισβήτησε περὶ πρωτείων μὲ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἔστειλε καὶ ἀποικίαν εἰς τὴν Κυθωνίαν τῆς Κρήτης. Οἱ Ἀθηναῖοι κατεκληρούχησαν τὴν Αἴγιναν στείλαντες ἰδικούς των κατοίκους· ἀλλ' ἔπειτα οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀφαιρέσαντες τὴν νῆσον ἀπὸ τοῦς Ἀθηναίους, τὴν ἀπέδωκαν εἰς τοὺς πρώτους κατοίκους. Ἐἶχον δὲ οἱ Αἰγινῆται καὶ ἐμπόριον ἀξιόλογον, ὄντες δεδωμένοι εἰς τὴν θάλασσαν παλαιόθεν διὰ τὴν ξηρότητα τῆς χώρας των· ὅθεν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον κατὰ πρῶτον ἐκόπη ἀργυροῦν νόμισμα (*). Σωζονται δ' ἔως σήμερον σημεῖα τῆς ἀρχαίας τῆς λαμπρότητος· λιμένες χειροποίητοι, ὁ ναὸς τοῦ λεγομένου Πανελληνίου Διὸς, καὶ ἄλλου ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης τὸ ἔδαφος, καὶ εἰς κίων, καὶ πλῆθος τάφων, τοὺς ὁποίους ἀνορύσσοντες οἱ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν καταφυγόντες ἐκεῖ, ἔτυχον νὰ ἐκβάλλωσι πλῆθος ἀγγείων πηλίνων, καλῶν καὶ ἀξιολόγων κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν σχολὴν πεποικιλμένων.

Ἵδρέα (Ἵδρα) παρὰ τὸν Ἑρμιονικὸν κόλπον. Τηπάρηνος (Σπέτσαι) εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀργολικοῦ, ἀμφότεραι γενόμεναι ὀνομασταὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα.

Ἡ Ἀργεῖα διασχίζεται ἀπὸ πολλὰ βουνά, τὰ σημαντικώτερα ὅμως τῶν ὁποίων εἰσχωροῦσι πρὸς τὴν Ἀραδίαν. Ποταμὸν ἔχει ὀνομαστὸν τὸν Ἰναχον, ὅστις δεχόμενος τὸν Κημισσὸν καὶ Χάρωδρον, κατέβαινε πλησίον τοῦ Ἀργεῦς, καὶ ἔχυνετο

(*) Εἶναι ἀξία σημειώσεως ἡ σύμπτωσις, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον ἐκπέτησαν κατὰ πρῶτον τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα τῶν πεπῶν καὶ τοῦ Φοίνικος. Ο. Μ.

σιμὰ τοῦ Τημενίου εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, καὶ τὸν Ἐρασίον (Κεφαλάρι) διαρρέοντα τὴν πεδιάδα τῆς Ἀργείας (ἴδε 257).

Κόλποι εἶναι ὁ Σαρωνικὸς ἐκ τοῦ Μυρτῆου πελάγους σχηματιζόμενος, μεταξύ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολικῆς χερσονήσου, καὶ προχωρῶν ἕως εἰς τὸν Ἰσθμὸν ὁ Ἀργολικὸς, μεταξύ τῆς Λακωνίας καὶ Ἀργολικῆς χερσονήσου εἰσχωρῶν ἕως εἰς τὸν μυχὸν τῆς Νευπλίας· ὁ Ἐρμιονικὸς, ὁ παρὰ τὴν Ἐρμιόνην ἕως εἰς τὸ Σκύλλαιον ἄκρον ἐκτεινόμενος. — Ἀκρωτήριον δὲ ὀνομαστότατον εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Σκύλλαιον, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Πελοποννήσου.

254. Λακωνία. Ὅρια εἶχε πρὸς Ἀ. τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, τὸν Λακωνικὸν πρὸς Μ: τὸν Μεσσηνιακὸν καὶ τὴν Μεσσηνίαν πρὸς Δ: καὶ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ Ἀργολίδα πρὸς Β.

Ἀκρωτήρια ὀνομαστά τῆς Λακωνίας εἶναι Μολαί (κάβο-Μολιάς) τὸ ἀνατολικὸν (εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου), τοῦ ὁποίου ἄλλη χαμηλότερα ἄκρα ὀνομάζεται Ὄνου γνάθος. Τὸ δυτικὸν λέγεται Ταίναρον (Ματαπάν), ὅπου ὑπῆρχεν ἄλλος καὶ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Εἰς αὐτὰ τελειοῦναι πρὸς Μ: ἡ Πελοπόννησος, μεταξύ αὐτῶν περιεχομένου καὶ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου. — Ὅρος δὲ τῆς Λακωνικῆς ὀνομαστὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι τὸ Ταῦρετον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας τὰ σύνορα ἀρχόμενον καὶ τελειῶναι εἰς τὸ Ταίναρον. Εἰς τοῦτο τὸ ἀκρωτήριον ἔθετον οἱ παλαιοὶ τὴν εἰς Ἄδου κατάβασιν, ὅθεν ἐμβολόλογον ἔτι καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐξήγαγε τὸν Κέρβερον. Ποταμὸς ἐπίσημος εἶναι ὁ Εὐρώτας (Ἴρης) (*) διὰ τῆς Σπάρτης πρὸν καὶ δεχόμενος ἄλλα ποτάμια καὶ χειμάρρους, χύνεται εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον πλησίον τοῦ Ἐλους.

Σπάρτη καὶ Λακεδαιμῶν λεγομένη, πρωτεύουσα τοῦ τόπου παρὰ τὸν Εὐρώταν, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λέλεγος. Τὰ ἐρείπια αὐτῆς φαίνονται μίαν περίπου ὥρ. μακρὰν τοῦ Μισθρᾶ, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὴν σήμερον ἀνεγείρεται ἡ νέα Σπάρτη. — Αἵμναι, προάστειον τῆς Σπάρτης, ὅπου καὶ ἱερὸν τοῦ Διονύσου. — Φάρις καὶ Ἀμύκλαι (Σκλαβοχωρὶ), μεσόγειοι πλησίον τῆς Σπάρτης. Εἰς τὰς Ἀμύκλας ἦτο καὶ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. — Σελλάσια, πρὸς Β: τῆς Σπάρτης, ὀνομαστή διὰ τὴν μάχην τοῦ Κλεομένου πρὸς τοὺς Ἀχαιῆς καὶ τὸν Ἀντίγονον — Παράλιαι πόλεις· Ἀτίνη, καὶ Γύθειον, σιμὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐρώτα, τὸ ἐπίκειον τῆς Σπάρτης, ἔχον ναύσταθμον χειροποίητον ἔπειτα Ἐλος, τόπος ἐλώδης καὶ πάλιν ὀμώνυμος, τῆς ὁποίας τοὺς κατοίκους οἱ Λακεδαιμόνιοι καθυποτάξαντες ἀποστατήσαντας μετεχειρίζοντο ὡς δημοσίους δούλους ἀναπαλλοτριώτους ἀπὸ τὸν κύριον καὶ ἀπὸ τὸν τόπον εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκον· ὅθεν οἱ τοιοῦτοι δούλοι αἰνομαθήθησαν Ἐλωτες, καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δουλείας ἐλωτεία.

Ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον δὲ Μαλίας, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, εἶχαν οἱ Λακεδαιμόνιοι φρούριον τὴν Μινφίαν (ὀμώνυμον μὲ τὴν Μεγαρικὴν), καὶ τὴν Λιμηρὰν Ἐπίδουρον (πλησίον τῆς Μονεμβασίας). Νῆσος δὲ ὀνομαστὴ παρὰ τὸν Λακωνικὸν κόλπον εἶναι τὰ Κύθηρα (Τσερίγο), ὅπου ἦτον ὁ ἀρχαιότατος ναὸς

(*) Ὅχι βασιλοπόταμον. Οὗτω λέγεται τὸ συστηνόμενον ποτάμιον ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Ἐλος ἀναβροῦντα ὀμίματα καὶ χυνόμενον εἰς Τρίνασον. Ο Μ.

τῆς Ἀφροδίτης· καὶ ἄλλη Κώθων λεγομένη, μεταξύ Κυθήρων καὶ Κρήτης.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀντιφερόμενοι πάντοτε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων, ἔμειναν μόνοι ἄρχοντες μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ἕως οὗ ταῖς ἀφῆρήθη ἡ ἡγεμονία ὑπὸ τῶν Θηβαίων, καὶ εὐθὺς μετ' ἐκείνους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα, διατηροῦντες τὴν αὐτονομίαν αὐτῶν ἐξελονείκου περὶ πρωτείων καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων πλεμούντες καὶ πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἕως οὗ ὑποπεσόντες εἰς ἐσωτερικοὺς τυράννους ὑπεδουλώθησαν ὁμοῦ μετὰ τοὺς λοιποὺς εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες κατὰ πρότερον ἐμεσολάβησαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα ὡς σύμμαχοι τῶν Σπαρτιωτῶν (*).

255. Μεσσηνία. Πρὸς τὸ Μ: Δ: τῆς Πελοποννήσου, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Λακωνίαν δι' ἐνὸς βραχίονος τοῦ Ταυγέτου, ὅπου εἶναι ῥωδῆς τις κρημνὸς αἱ λεγόμεναι Θυρίδες, περιλαμβάνει τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον, ὅστις ἀρχίζων ἀπὸ τὰς Θυρίδας πλησίον τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς τελειώνει εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ἀκρίταν πρὸς Δ. Συνορεύει δὲ πρὸς Ἀν. μετὰ τὴν Λακωνίαν· πρὸς Δ: μετὰ τὸ Ἴόνιον πέλαγος· πρὸς Β: μετὰ τὴν Ἠλείαν καὶ Ἀρκαδίαν.---Ποτ. Πάμισος (ὁ μεῖζων) καὶ Νέδα.---Ὀρη Ἰθώμη (Βσλ. κάνο) καὶ Αἰγαλέον.

Πόλεις. Ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Λακωνικῆς ἀπαντῶμεν μετὰ τὰς Θυρίδας, τὸν Τύλον ἢ Οἴτυλον, Λεῦκτρον, καὶ Καρδαμύλην ἐπὶ πέτρας ὄχυρᾶς, ἔπειτα εἶναι Φηραὶ, Θουρία, καὶ Γέρρηνα καὶ Θαλάμαι (ἐξ ἧν νῦν Καλάμαι)· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου ἐκβάλλει ὁ Πάμισος εἰς τὴν θάλασσαν. Περὶ αὐτὸ τὸ μέρος ἦτο ἡ Στενυκλαρος, ἀποδειχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κρεσφόντου πρωτεύουσα τῆς Βασιλείου τῶν Μεσσηνιοδωριέων.---Ἐκείθεν τοῦ Παμίσου Κορώνη, τῆς ὁποίας ὁ λιμὴν ἐλέγετο Ἀχαιϊκός. Ἐκείθεν δὲ τοῦ Ἀκρίτα εἶναι Μεθώνη, ἔπειτα Πύλος ὑπὸ τὸ Αἰγαλέον, εἰς τὸν εὐρύχωρον λιμένα τῆς ὁποίας κεῖται ἡ νῆσος Σφακτηρία· ἔπειτα Κυπαρισσία, καὶ μετὰ τῶν δύο Ἐβρανα.---Εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἠλείας εἶναι ἡ Ἀνδανία μεσόγειος, καθέδρα τῶν ἀρχαιότατων Βασιλέων.---ἡ Ἰθώμη, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου βουνοῦ, φρούριον ὄχυρώτατον, καταπολεμηθὲν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων.--- Μεσσήνη, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώδη συνοικήσαντος τοὺς Μεσσηνίους, ἦτις εἶχε τὴν Ἰθώμην ὡς ἀκρόπολιν, ὁμοίαν μετὰ τὸν Ἀκροκόρινθον.

Οἱ Σπαρτιάται παλαιῶθεν ἐκήρυξαν ἄσπονδον πόλεμον πρὸς τοὺς Μεσσηνίους, μαχόμενοι πολλὸν χρόνον ὑπὲρ τῶν εὐφύρων πεδιάδων τῆς Μεσσηνίας, ἕως οὗ τέλος ἐκυρίευσαν μέρος τοῦ τόπου, καὶ αὐτῶν τῶν Μεσσηνίων πολλοὺς κατίστησαν εἰς τὴν ταῖην τῶν εἰλωτῶν. Ἄλλοι δὲ ἐξ αὐτῶν, καταφυγόντες εἰς τὴν Σικελίαν, ἐκτίσαν τὴν ἐκεί πόλιν Μεσσήνην, καὶ ἄλλοι οἱ Ἀθηναῖοι συνήκισαν εἰς Ναυπακτον. Ὁ Ἐπαμινώδης μετέπειτα, νικητὴς τῶν Λακεδαιμονίων, συνέκτισεν τὴν Μεσσήνην, ἦτις πρὶν εἶχεν ὀφρακιστὴν ὑπ' αὐτῶν οὐσα κτίσμα τοῦ Κρεσφόντου.

(*) Ἴδε τὸ περὶ Ἠελ. ἡμ. σύγγρ. Τ. γ'. Σελ. 215. Ὁ Μ.

256. Ἥλις ἢ Ἥλεία. Ὁ μεταξὺ Μεσσηνίας, Ἰονίου Πελάγους, Ἀχαΐας καὶ Ἀρκαδίας ὀμαλὸς καὶ εὐφορὸς τόπος, διαιρούμενος εἰς Τριφυλίαν, Πισάτιδα καὶ Ἥλιδα. Ἐχει κόλπους ἀθάβεις τὸν Χελωνάταν, λήγοντα εἰς τὸ ὀμώνυμον αὐτοῦ ἀκρωτήριον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ δυτικωτάτη ἀκρὰ τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὸν τῆς Κυλλήνης (Γλαρέντσας) ἀποπερατούμενον εἰς τὸ ἀκρωτ. Ἄραξον, τὸ ὄριον τῆς Ἀχαΐας.--Βουναί. Σκόλλις εἰς τὸ μεθόριον τῆς Ἀχαΐας, Κρόνιον παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, καὶ Φολῶν.—Ποτ. Νέδα, τὸ σύνορον τῆς Μεσσηνίας. Ἀλφειὸς (Ρουφιάς) ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ὅθεν δέχεται καὶ ἄλλα ποτάμια. Πηνειὸς, διὰ τῆς Ἥλιδος ῥέων, ἔχει τὰς ἐκβολὰς του πλησίον τοῦ Χελωνάτα, καὶ Λάρισσος, τὸ ὄριον τῆς Ἀχαΐας.

Πόλεις. Εἰς τὴν Τριφυλίαν, Λέπρεον.—Πύλος Τριφυλικὸς, νομιζόμενος ὑπὸ τινῶν ὅτι αὐτὸς εἶναι ἡ πόλις τοῦ Νέστορος. Ἐπειτα Πίσα παρὰ τὸν Ἀλφειὸν, καὶ Ὀλυμπία, ὅπου ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.—Πύλος κατὰ τὸν Σκόλλιν. πλησίον τῶν μεθωρίων Ἀχαΐας, Ἀρκαδίας καὶ Ἥλιδος.—Ἥλις, πρωτεύουσα τούτου τοῦ τμήματος καὶ ἔχουσα ἐπίνστιον τὴν Κυλλήνην.—Ἡ νῆσος Ζάκυνθος κεῖται πρὸς Μ. τοῦ Χελωνάτα ἀκρωτηρίου, καὶ αἱ Στροφάδες νῆσοι πρὸς Μ. τῆς Ζακύνθου.

257. Ἀρκαδία· κεῖται πρὸς τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου εἰς τὰ ὑψηλότερα αὐτῆς μέρη, ὅθεν εἶναι ὄρεινῆ. τραχεῖα καὶ ψυχρά (περιλαμβάνουσα τὰς σημερινὰς ἐπαρχίας Μαντινείας, Μεγαλοπόλεως, Γορτυνίας καὶ Καλαδρυτῶν.—Βουναί ὀνομαστά. Κυλλήνη, τὸ ὑψηλότερον βουνὸν πρὸς τὰ ὄρια τῆς Ἀχαΐας καὶ Σικυωνίας. Ἐρύμανθος, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἥλιδος· Λύκαιον, ὅπου ἐμυθολόγουν ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ζεὺς· Μέναιον καὶ Παρθένιον (Παρθένη) εἰς τὸ κέντρον τοῦ τόπου.—Ποτ. Ἐκ τῶν βουνῶν τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνουσι τὰς ἀρχὰς τῶν οἰκιστικῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Ἀλφειὸς, ὁ Λάδων, ὁ Ἐρύμανθος, ὁ Σελινοῦς· ὁ Στυξ, (νομισθεὶς ποταμὸς τοῦ Ἄδου ἱερὸς διὰ τὰ καταδρωτικά τε νερά) γίνεταί πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἀχαΐας εἰς τὸν ποταμὸν Κραθῖν. Ὁ Ἐρασινοῦς ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης καταβοθριζόμενος ὑπὸ τὴν γῆν, ἐκβαίνει εἰς τὴν Ἀργολίδα (τὸ νῦν Κεφαλάρι). Ὁ περισσώτερος τόπος διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων εἶχε καὶ βοσκὰς ἀφθόους· ὅθεν καὶ οἱ Ἀρκαδοὶ ἐφημίζοντο παλαιὰ διὰ τὴν ποιμαντικὴν, καὶ μάλιστα διὰ τὸ ἀριστον γένος τῶν ἵππων των.

Πόλεις ὀνομασταί. Πρὸς τὸ ὄρος Κυλλήνην.—Ψωφίς, Κύναισα, Κλείτωρ, Φενεός, ἱερά τοῦ Ἐρμοῦ.—Στύμφαλος, ὀνομαστή διὰ τὴν πλησίον αὐτῆς λίμνην, ἀναφερομένην εἰς τὰς θρυλλομένης

ἄθλους τοῦ Ἡρακλέους. — Ἡραΐα, Καφραΐ, Μιούδριον. — Ὀρχο-
 μένος πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἀργείας. — ἔπειτα Μαντίνεια, ἔυδοξος
 διὰ τὴν νίκην καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαρινώνδα. — Τεγέα (περὶ
 τὴν Τριπολιτσᾶν), ὄνομαστή διὰ τὸ ἱερόν τῆς Ἀλαΐας Ἀθηνᾶς.
 — Μεγαλόπολις (Σινάου) περὶ τὸν ποτὶ Σελινόυντα, συνωκίσθη
 ὑπὸ τοῦ Ἐπαρινώνδα καὶ ἐχημάτισε πατρίς τοῦ Φιλοποίμενος
 καὶ τοῦ Πολυβίου. "Ὅλαι αἱ ἄνω εἰρημέναι πόλεις γενόμεναι ἔν-
 δοξοι πρότερον, ἠφανίσθησαν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων· ὁ δὲ
 τόπος ἔρχισε νὰ ἐρημόνεται, ἀφ' οὗ καιροῦ οἱ περισσότεροι τῶν
 γεωργούντων αὐτῶν συνωκίσθησαν εἰς Μεγαλόπολιν (*).

258. Η ΙΔΙΩΣ ΕΛΛΑΣ. Περιορίζεται πρὸς Μ: ἀπὸ τὸν Κορινθιακὸν
 καὶ Σαρωνικὸν κόλπον· πρὸς Ἀν: ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος· πρὸς Β:
 ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Ἡπειρον· πρὸς Δ: ἀπὸ τὸ Ἴόνιον Πέλαγος.

Περιλαμβάνουσι δὲ ταῖς ἐξῆς ἑκτὼ χώρας· τὴν Μεγαρίδα, τὴν
 Ἀττικὴν, τὴν Βοιωτίαν, Φωκίδα, Λοκρίδα, Δωρίδα, Αἰτωλίαν
 καὶ Ἀκαρνανίαν. Τὴν σήμερον ὅλαι αὐταὶ αἱ χώραι, ἀναλαδοῦ-
 σαι τὰ παλαιὰ ὀνόματα ἰδίως ὀνομάζονται καὶ κοινῶς Στρεσά
 Ἑλλάδος, διαιρουμένη εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα.

259. Μεγαρίς. Ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ἀρχομένη ἐρίζεται πρὸς Β:
 ἀπὸ τὴν Ἀλυσιίδα θάλασσαν καὶ τὴν Βοιωτίαν, πρὸς Ἀν: ἀπὸ
 τὴν Ἀττικὴν, πρὸς Ν: ἀπὸ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον. Βίς τοῦτου
 τὸν κόλπον εἶναι ἡ ἄκρα Μινώα. Νίσαια πόλις, τὸ ἐπίνειον τῶν
 Μεγαρέων, τὸ ὅποιον διὰ μακρῶν τειχῶν συνείχετο μὲν τὴν πρω-
 τεύουσαν, τὰ Μέγαρα.

Ἡ χώρα ἔην εὐσα ὀρενὴ καὶ τραχεῖα ἐξουσιάζετο τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν Ἀθη-
 ναίων, ἐπὶ δὲ τοῦ Κόδρου ἀνέλαβε τὴν αὐτονομίαν της. Τὰ βουνὰ τὰ ὀνομαζόμενα
 Κέρατα ἐχώριζον τὴν Μεγαρίδα ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν· τὰ δὲ ὄνεια ἀπὸ τὴν Κοριν-
 θίαν, ὅθεν ἀρχίζοντα ἀπὸ τῆς Σκιρωνίδας Πέτρας (Κακησικλά) χωροῦσι πρὸς
 τὸν Κιθαιρῶνα τῆς Βοιωτίας.

260. Ἀττικὴ. Περιλαμβάνεται εἰς τόπον σχηματίζοντα
 τρίγωνον, ἔχον βᾶσιν τὸ ὄρος Κιθαιρῶνα πρὸς τὴν Βοιωτίαν· αἱ
 δὲ ἄλλαι δύο πλευραὶ περικλύζονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, σχη-
 ματίζουσαι διὰ τῆς συμπτώσεως των τὸ Σούνιον. — Ἀκρωτήρια·
 Σούνιον ἢ ἐξωτάτη ἄκρα τῆς Ἀττικῆς καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος·
 μετ' αὐτὸ δὲ Ἀστυπάλαια καὶ Ζωστήρ. "Ἄλλα ἀκρωτήρια εἰς
 τὴν παρα τὸν Σαρωνικὸν κόλπον πλευρᾶν ὀνομασά εἶναι. Ἐτώ-
 νεια καὶ Ἀλκιμος περικλείοντα τὸν Πειραιᾶ, καὶ Ἀρφαλή. —

(*) Ὁ Στράβων, ὅστις ἀργυρῶ χρόνους Η. Χ. περιῆλε τὴν Ἑλλάδα, ἀναφέρει
 ὅτι εἰς τὸν καιρὸν που αὐταὶ αἱ ὀνομασταὶ πόλεις ἢ δὲν ὑπάρχον πλέον, ἢ μάλιστα
 αὐτῶν ἔχην ἐφαίνοντο καὶ σημεῖα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Μεγαλόπολις λέγει, εἶχε πάλ-
 λει τὸ τοῦ καιροῦ. Ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις. Ἰδὲ Στρ. Γεωγρ. Βιβλ.
 Η κ. Η'. Ὁ Β.

Ὄρη· ὁ Ὑμηττός πρὸς Ἄν: (τῶν Ἀθηνῶν) ὀνομαστός διὰ τὸ ὑμηττειὸν μέλι· Βριλησσός καὶ Λυκαδητός, Πάρνης καὶ Πεντελικόν, ὅθεν ἐξήγοντο καὶ τὰ Πεντελικὰ μάρμαρα. Λαύρειον πρὸς Ν: ὅπου ἦσαν μεταλλεῖα ἀργύρου. Κορυδαλός, ἀντικρυ τῆς Σαλαμῖνος.

Ὁ Κηφισσός εἶναι ὁ μόνος ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς πρὸς τὰ Β: Δ: τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις διαβαίνειν διὰ τῆς πεδιάδος καὶ τῶν μακρῶν τειχῶν ἐκίνετο εἰς τὸ Φαληρικόν· ὁ δὲ Ἰλισσὸς ἦτο ρύαξ διαρρέων τὰ Ἄνατ: Μεσ: μέρη τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Πόλεις· — ΑΘΗΝΑΙ. Ἡ διασημοτάτη καθέδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὅλου τῆ παλαιῦ κόσμου, καὶ διὰ πολὺν καιρὸν πρωτεύουσα τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, περιεῖχε τὴν Ἀκρόπολιν ἢ τὸ Ἄστυ, τὴν πόλιν, καὶ τοὺς λιμένας Πειραιᾶ, Μουνηχίαν καὶ Φαληρόν. Ἡ ἀκρόπολις, ἐπὶ βράχου κτισθεῖσα ὑπὸ Κέκροπος, ὀνομάσθη κατὰ πρῶτον Κεκροπία. Ἐντὸς δ' αὐτῆς ὑπῆρχον· Ὁ Παρθενών, ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ ὑπὸ Ἰκτινοῦ φιλοδομημένος ἐπὶ Περικλέους, καθὼς καὶ τὰ προπύλαια αὐτῆς τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ ἀρχαῖος ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, ἐν ᾧ ἐκαίετο καὶ ὁ ἄσβεστος λύχνος, τὸ Ἐρεχθεῖον, πολλὰ ἀγάλματα θεῶν, ἐν οἷς καὶ τὸ εἰς τὸν Παρθενῶνα ἐλεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ποιηθὲν ὑπὸ τῆ Φειδίου. Ἡ πόλις, κατοικουμένη κύκλῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἦτο φολισμένη μὲ ἀγοράς καὶ στοάς, μὲ θέατρα, μὲ ναοὺς καὶ βωμοὺς καὶ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἀνδριάντας ἡρώων. Πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀκροπόλεως ἦτο ἡ Πνυξ ἐπὶ λόφου, ὅπου συνήρχετο ὁ δῆμος εἰς ἐκκλησίαν. Πρὸς Β: ἦτο τὸ Πρυτανεῖον, ὅπου ἐσιτεῦντο διὰ δαπάνης τῆς πόλεως, ὅσοι εἶχον κάμει σημαντικὰς ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν πατρίδα. Ἐξω τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ἦσαν ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος κατὰ τὸν Κεραμεικόν, στολισμένη μὲ κήπους καὶ περιπάτους· τὸ Λύκειον πρὸς Ἄν: ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τὸ Κυνόσαργες πρὸς Β: ὅπου ἐγυμνάζοντο οἱ νεοί.

Ὁ Πειραιεύς, περιτειχισμένος ὁμοῦ μὲ τὸ Φαληρόν καὶ τὴν Μουνηχίαν, συνήπτετο μὲ τὴν πόλιν διὰ τῶν σκελῶν, ἢ μακρῶν τειχῶν, ἐχόντων 40 σταδίων μῆκος. Αὐτοῦ ἦτο ὁ ναύσταθμος διὰ 400 ναῦς, καὶ ἡ ὀπλοθήκη· αὐτοῦ διέτριβον καὶ οἱ μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον· διότι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν, αὐτὴ ἡ πόλις ἐκρημάτισε τὸ κέντρον τοῦ κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἐμπορίου τῆς Ἀσίας, Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς. Ὁ Λύσανδρος κατηδάφισε τὰ μακρὰ τεῖχη κατὰ πρῶτον· ἔπειτα δ' ἀνεγερθέντα ὑπὸ Κόνωνος ἐκρήμυσεν ὁ Ῥωμαῖος Σύλλας, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν διὰ πολιτορκίας καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν Πειραιᾶ (87 ἔτη Π. Χ.).

Αὐτὴ μετέπειτα συνέβαλε ἐπιδρομαὶ καὶ καταστάσει τῆς ἀστυρίας τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῆν πόλιν, καὶ τὰ λοιπὰ μνημῆα αὐτῆς καὶ τοὺς κατοίκους· ἔστι τὸ κέλλος, ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ δύναμις τῶν ἄρχων Ἀθηῶν ἀναρτῶνται εἰς τὰ διασωθέντα θαυμάσια εἰρηκὰ τῶν ἐξαισίων ἀικοδομημάτων τῆς μεγαλοῦρου ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἀστική οἷς ἐν τῆς φύσεως τοῦ τόπου ἐδιαιρέθη εἰς διακρίαν (ὄρεινήν), πεδινήν, καὶ παραλίαν, καὶ περιεῖχεν 174 δήμους. Ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι συνεποσῶντο κατὰ σιντας εἰς διακοσίας χιλ: ψυχῶν, ἐξ ὧν αἱ 100 χιλ: ἦσαν δοῦλοι.

Ἐλευσίς, δῆμος καὶ πόλις παράλιος εἰς τὸ Σαϊκτεῖον πεδῖον, ὀνομαστῆ διαὶ τὸν ἐν αὐτῇ περίσημον ναῦν τῆς Δήμητρος, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο καὶ τὰ Ἐλευσῖνια μυστήρια.

Φυλιή, Φρούριον πρὸς τὴν Βοιωτίαν, ἔθην ὀρηθηεῖς, ὁ Θεοσύδουλος κατὰ τῶν Τριάκοντα Τυράννων ἀποκατέστησε τὴν δημοκρατίαν. — Μαραθῶν, πρὸς τὴν Εὐβοίαν, ὅπου ὁ Μιλιτιάδης ἐνίκησε τοὺς ἀποδῶντας Πέρτας κατὰ τὸν πρῶτον Περσικὸν πόλεμον τὸ 490 Π. Χ. — Ὀρωπός, πρὸς τὴν Εὐβοίαν, καὶ Ἐλευθεραὶ μεσόγειος, καὶ αἱ δύο πόλεις τῆς Βοιωτίας πρότερον, ἔπειτα δὲ τῆς Ἀττικῆς.

Σούνιον, δῆμος εἰς τὸ ὀμώνυμον ἀκρωτήριον· ἔπειτα Ἀναφύστιαι, Θορεῖς, Ἀναγυράσιοι, Αἰξωνεῖς, Ἀλμουσῖοι καὶ Φαληρεῖς· Δελκιεῖα εἰς τὸ ἔσωτερικόν. Οἰνῆ, φρούριον πρὸς τὴν Μεγαρίδα, καὶ ἄλλοι πολλοὶ δῆμοι μεσόγειοι.

Μεταξὺ δὲ τῶν προειρημένων τῆς Ἀττικῆς νήσων ὀνομασταὶ εἶναι· ἡ Σαλαμίς, κειμένη καταντικρὺ τῆς Ἐλευσῖνος, καὶ ἀπέχουσα ἀπὸ τὴν στερεῶν δύο σταδῖους· καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησιδῖον πρὸς τὸν Πειραιᾶ. Καὶ αἱ δύο αὗται ὀνομασταὶ εἰς τὴν πρὸς τοὺς Πέρτας γενομένην περὶ αὐτὰς ναυμαχίαν.

261. Βοιωτία. Πρὸς Β: τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διαὶ τοῦ Κιθαριῶνος. Πρὸς Δ: ἦτο παρὰ τὴν Ἀλιουίδα θάλασσαν ὁ Ἐλικῶν, ὅπου ἦσαν τὰ γάλακτα τῶν Θ: Μουσῶν καὶ τοῦ Ἀπέλλωνος (ἔθην ἐλέγετο τὸ καταικητήριον αὐτῶν), αἱ πηγαὶ Ἐπσκορήνη καὶ Ἀγανίπιτη, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ῥέων μικρὸς ποταμὸς Περμησσός, καὶ ὁ Ὀλμειός. Ὁ Κηφισσός ἦτο ὁ μέγας ποταμὸς τοῦ τόπου χυόμενος εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην· πρὸς Ν: δ' αὐτῆς ἦτο καὶ ἑτέρη ἡ Ἐλικῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχύνοντο οἱ ποταμοὶ Ἀσωπός καὶ Ἰορμητός.

Πόλις. Θῆβαι, εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας κειμένη, καὶ ἔχουσα ἀκρόπολιν τὴν καδμείαν κτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ καδμοῦ. Ἐμυθολογοῦν ὅτι ἦτο πατρίς τοῦ Διονύτου καὶ τοῦ Ἡρακλείους· ἔγεννηθησαν δὲ αὐτοῦ ὁ ποιητῆς Ἡνδαρος, καὶ ὁ στρατηγός Ἐπιγαμῶνδας. Ἀφ' οὗ ἡ πόλις αὕτη ἐπρότευσεν τῶν Ἑλλήνων, ταπει-

νώσασα τὴν Σπάρτην διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ ἀξιοσύνην τοῦ Ἐπαμινώνδα, κατεκυριεύθη καὶ κατεστράφη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τὸ 335 Π. Κ. — Χαιρωνεία, πλησίον τοῦ Ὀρχομενοῦ, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Πλούταρχος, καὶ ὅπου Φίλιππος ὁ Μακεδῶν, νικήσας τοὺς Ἀθηναίους καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους, κατέστη κύριος τῆς Ἑλλάδος. — Λεβάδεια, ὅπου ἦτο τὸ ἄντρον καὶ τὸ μαντεῖον τῆς Τροφωνίου Διός, καὶ αἱ πηγαὶ τῆς Ἀήθης καὶ τῆς Μνημοσύνης. — Λεῦκτρα, ὅπου οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώνδου τὸ 371. — Θεσπιαὶ πρὸς Β: τῶν Λεῦκτρων, ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις. — Πλαταιαὶ ἐπὶ τοῦ Ἄσωποῦ, παρὰ τῇ ὁποῖα οἱ Πέρσαι μετὰ τῷ Μαρδονίου ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. — Αὐλῖς, κώμη καὶ λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου (164) πορθμοῦ, τοῦ χωρίζοντος τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν. Πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕτερος λιμὴν μέγας, λεγόμενος Βασιλῆος λιμὴν· αὐτὸθεν δὲ συνηγμένοι ἀπέπλευσαν οἱ ἐκστρατεύσαντες κατὰ τῆς Τρωάδος Ἕλληνες. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ ὁ Εὐρίπος, ὁ διαχωρίζων τὴν Εὐβοίαν ἀπὸ τὴν Βοιωτίαν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο κτισμένη γέφυρα πρὸς διάβασιν, ἔχουσα δύο πύργους, ἓνα ἐκ τῆς Χαλκίδος, καὶ ἕτερον ἐκ τῆς Βοιωτίας. Τανάγρα, παρὰ τὸν Ἄσωπὸν εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς, καὶ Ὀρωπὸς κατὰ τὴν τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἐρετρίας, περὶ τῆς χώρας τῶν ὁποίων διεμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τοὺς Βοιωτοὺς. — Δήλιον, πόλις καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἠττήθοντες ἐστράφησαν εἰς φυγὴν, καὶ ὁ Σακράτης στρατεύων πεζὸς ἔσωσε τὸν Εενοφῶντα πετόντα τοῦ ἵππου. — Κορωνεία, πλησίον τοῦ Ἐλικῶνος καὶ μετὰ τῆς Χαιρωνείας καὶ τῆς λίμνης Κωπαΐδος, πόλις ὄχυρά, ὅπου οἱ Βοιωτοὶ συναζόμενοι ἐτέλουν τὰ Παρθοιωτικά. — Ἀλιάρτος, πρὸς Ἄν: τῆς Κορωνείας παρὰ τὴν λίμνην Κωπαΐδα, ὅπου γίνονται ὁ Περμησσοὺς καὶ Ὀλμειός. Αὐτῆς κατασκαφείσης κατὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τὸν Περσέα, τὸν τῆς Μακεδονίας βασιλέα, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐδέθη ἡ χώρα εἰς τὴν Ἀθηναίων. Ἀπὸ αὐτῆν δὲ τὴν ἐποχὴν εἶχον ἐρημωθῆ αἱ περισσότεραι αὐτῶν τῶν πόλεων.

262. Φωκίς· πρὸς τὰ Β-Δ: τῆς Βοιωτίας συνορεύουσα μετὰ τὴν Λοκρίδα, καὶ πρὸς Μ: μετὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἐξ ἧς σχηματίζονται οἱ κόλποι αὐτῆς Κρυσσαῖος καὶ Ἀντικιρραῖος. — Ποσι: ὁ Κηφισσοὺς τῆς Βοιωτίας, ἔχων ἐν ταῦθα τὰς πηγὰς τε, καὶ ὁ Πηλεῖος διαβαίνων πλησίον τῶν Δελφῶν. — Ὀρη. Ὁ Παρνασσὸς (Αἰτάκουρα) ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ ἔχων δύο κορυφάς, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἐλέγετο Ἰαμπητῆα, ἡ δὲ Τιβορέα· αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ πηγὴ Κασταλία. — Οἶτη, πρὸς τὴν Λοκρίδα καὶ τὴν Θεσσαλίαν.

Πόλεις. Δελφοί, περί τὸ μέσον τῆς ὑπαρείας τοῦ Παρνασσού· πόλις ὀνομαστή εἰς τοὺς ἀρχαίους, καὶ ἐπὶ διὰ τὸν ναόν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλληνῶν χρηστήριον, ὅπου ἐτελοῦντο καὶ τὰ Πύθια. Ὁ ναὸς ἦτο ὁ πλουσιώτατος τῶν Ἑλληνικῶν, ἔχων πολλὰ ἀναθήματα, καὶ θησαυροὺς πόλεων καὶ βασιλείων καὶ ἰδιωτῶν· ἡ δὲ πόλις ἐλογίζετο ἀνεξάρτητος, οὔσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀμφικτυονικῆς συνόδου, συνεργουμένης ἐνταῦθα καὶ εἰς τὰς Θερμοπύλας. — Κιόρρα, ἐπίγειον τῶν Δελφῶν εἰς τὸν Κρυσσαῖον κόλπον. — Κρίσσα, πόλις ἀρχαία, ἀφ' ἧς ἐπωνομάσθη καὶ ὁ κόλπος. — Ἀντιφόρρα (Ἄσπρα σπήτια) εἰς τὸν ὀμώνυμον αὐτῆς κόλπον, ὀνομασθῆ διὰ τὸν φεόμενον αὐτοῦ ἐλλέβορον, ὅστις ἐδίδοτο ἰατρικὸν εἰς τοὺς μανιακοὺς. — Ἐλάτεια (Τουρκοχωρι) πρὸς Β: τῶν Δελφῶν, σημαντικὴ ὡς μεγίστη τῶν ἐκεῖ πόλεων, καὶ ὡς ἐπικρατοῦσα τῶν στενῶν, δι' ὧν οἱ ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Φωκίδα καὶ Βοιωτίαν.

213. Λοκρῖς. Ὁν τρόπον παράκειται ἡ Φωκίς, εἰς τὴν Βοιωτίαν, κατὰ τὸν αὐτὸν κεῖται καὶ ἡ Λοκρῖς πρὸς τὴν Φωκίδα, περιλαμβάνουσα τὴν γῶραν τὴν μεταξὺ τοῦ Κορινθικοῦ κόλπου (ἀνωθεν τοῦ Κρυσσαίου), καὶ τοῦ Μαλιακοῦ (τοῦ εἰς τὴν βορ. πλευρὰν τῆς Εὐβοίας) καὶ τοῦ Παρνασσού. Πολὺ δὲ μέρος αὐτῆς ἀνήκει τὸ παλαιὸν εἰς τὴν Φωκίδα. Ὅθεν ἐδιαιρεῖτο ὑπὸ τοῦ Παρνασσού ἡ Λοκρῖς εἰς δύο. Ἡ μὲν, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν δυτικὴν ἢ ἐσπερίαν πλευρὰν τῆ Παρνασσού, κατέβαινον εἰς τὸν Κορινθικὸν κόλπον, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλέγοντο ἐσπερίοι Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι· ἡ δὲ ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ἐτελείονεν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς τὴν Εὐβοίαν. Οἱ ἐνταῦθα κατοικοῦντες Λοκροὶ ὑποδιαίρουμένοι ἐπωνομάζοντο· οἱ μὲν συνορευόντες μὲ τοὺς Φωκεῖς καὶ Βοιωτοὺς, Λοκροὶ Ὀπούντιοι, ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας αὐτῶν πόλεως· οἱ δὲ, Λοκροὶ Ἐπικνημίδιοι ἀπὸ τοῦ ὄρους Κνημίδος.

α. Λοκροὶ Ὀζόλαι. Εἶχον πόλις τὴν Ναύπακτον πλησίον τοῦ Ἀντιφύριου, ὅπου συνήκισαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς φυγάδας Μεσσηνίους· τὴν Ἀμφισσαν, ὀλίγον ἀπέχευαν ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς εἰς τὰς ἄκρας τοῦ Κρυσσαίου πεδίου.

β. Λοκροὶ Ἐπικνημίδιοι. Εἶχον μητρόπολιν τὸ Θρόνιον παρὰ τὸν Βοάγριον ποταμὸν. — Κνημίδος λιμὴν, ὅθεν διέβαινον εἰς τὴν Εὐβοίαν. Κνημῆς ὄρος, καὶ ἀκρωτήριον καταντικρὺ τοῦ εἰς τὴν Εὐβοίαν Κνηαίου. Οἶτη καὶ Καλλίδρομος, ὄρη πρὸς τὰ σύνορα τῆς Θεσσαλίας. Αὐτοῦ πρὸς τὸν Μαλιακὸν κόλπον εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα διόδος τῶν στε-

νῶν, τὰ ὁποῖα λέγονται Πύλαι καὶ Θερμοπύλαι (Λύκου στόμα), ὅπου ὁ αἰμίμητος Λεωνίδαο ἀπέθανε νικῶν μετὰ τοὺς τριακοσίους Σπαρτιάτας. Σχηματίζεται δὲ τὸ πενὺν ἀπὸ τὸ ὄρος τῆς Οἴτης, ὑψούμενον αὐτῆ καὶ τελειοῦν εἰς ὄρεῖς καὶ ἀποτόμους μέχρι τῆς θαλάσσης κρημνοὺς Ἐντὸς τῶν στενῶν εἶναι καὶ θερμὰ λουτρὰ ἰερά τῶ Ἡρακλείους, καὶ φερρία, Νίκαια, Ταχιῶς καὶ Ἡρακλεία.

γ'. Ἀσχροὶ Ὀπούντιοι. Πρὸς Μ: τῶν ἀνωτέρω κατὰ τὰ αὐτὰ παράλια συνορεύοντες μετὰ τὴν Βοιωτίαν — Πόλεις: Ὀποῦς, πρωτεύουσα, ὅθεν καὶ ἐπωνομάσθησαν. Κύνες, ἐπίνειον τῆς Ὀπδύτης, ὅπου περατοῦται ὁ Ὀπούντιος κόλπος καὶ ἀρχεται ὁ Μαλιακὸς.

264. Δωριεῖς. Αὕτη ὁμοῦ μετὰ τὸν Παρνασσὸν ἐχώριζε τοὺς Ἐπικνημιδίους καὶ Ὀπουντίους Ἀσχροὺς ἀπὸ τῆς Ὀζόλας, συνορεύουσα πρὸς Β: μετὰ τὴν Θεσσαλίαν. Ὄρος ἡ Οἴτη, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν ἕως πλησίον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας διερχόμενον καὶ ὀνομαζόμενον αὐτοῦ Καλλίδρομον. Οἱ Δωριεῖς ἦσαν οἱ οἰκήσαντες τὴν Τετράπολιν, ὅλων τῶν Δωριῶν τὴν μητρόπολιν, οἵτινες ἀπέβησαν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἐντεῦθεν ἔγενε καὶ ἡ καθόδος τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Πόλεις δ' εἶχον Ἐρινεὸν, Βῆϊον, Πίνδον, καὶ Κυτίνιον.

265. Αἰτωλία. Ἀπὸ τοὺς Ἀσχροὺς Ὀζόλας κατὰ τὸ Ἀντιρρόιον ἀρχίζουσα ἐκτείνεται παρατὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἕως τὴν Ἀκαρνανίαν, περιοριζομένη ἀπ' αὐτὴν πρὸς Δ: καὶ ἀπὸ τὴν Δωριίδα πρὸς Ἀν: — Ἀχιλῆος ποταμὸς τὸ σύνορον τῆς Ἀκαρνανίας· Εὐήνος, διαρρέων τὴν Αἰτωλίαν — Πόλεις: Καλυδῶν, παρατὸν Εὐήνον ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης. — Θέρμοι, πολὺ μεσόγειοι, ὅπερ οἱ Αἰτωλοὶ συνερχόμενοι ἔκαμον τὰς Ἀρχαιρεσίας τῶν. — Πλευραὶν ἡ παλαιὰ, πλησίον τῆς Καλυδῶνος. Οἱ κάτοικοι, ἀφέντες αὐτὴν ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιδρομῶν τῶν πολέμων, συνήκισαν τὴν νεωτέραν εἰς τὰ ὀρεινότερα μέρη περὶ τὸ ὄρος Ἀράκνυθον.

266. Ἀκαρνανία. Πρὸς Δ: τῆς Αἰτωλίας ἐκτεινόμενη ἕως εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον. Ἀκρωτήρια. Ἀνακτόριον, εἰς τὸ τόμα τοῦ Ἀμβρ: κόλπου. Ἀκτιον, μετὰ τὸν ὀρεινὸν, περιφημον διότι ὁ Αὐγέως, νικήσας αὐτὸν τὸν εἶλον τῶ Ἀντωνίου, κατεσάθη μονοκράτωρ κύριος τῆς Ἰωνίας. Λευκάτας, ἄκρα εἰς τὴν Λευκάδα. Πόλεις. Ἀνακτόριον, πλησίον τοῦ Ἀκτιοῦ. — Στράτος, παρατὸν Ἀχιλῆϊον ποτ: — Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμβρακία, εἰς τὸν κόλπον. — Λευκάς (Ἀγ. Μαῦρα) ἦτις ἦτο πρότερον κερσάνησος, τὴν ἀπενήσωσαν δὲ οἱ συνοικίσαντες αὐτὴν Κορίνθιοι ἀποκόψαντες τὸν Ἰσθμὸν. Πρὸ δὲ τῆς Λευκάδος ἦτο πέτρα λευκὴ λεγομένη Λευκάτας, ὅπου ἦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ πη-

δημα πιστευόμενον ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν καὶ παύση τοὺς ἔρωτας. Ἀυτῶθεν ἐπήδησε καὶ ἡ Σαπφώ εἰς τὴν θαλάσσαν κυριευομένη ὑπὸ ἔρωτος. Εἰς τὴν παραλίαν τὴν μεταξὺ Λευκάδος καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελώου ἦσαν πόλεις· Πάλαιρος, Ἀλυζία, δεικνύντες σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ Ἀστακός.

267. Νῆσοι. Ἐχινάδες καὶ Οἰνιάδες, ἕηραι καὶ ἄκαρποι περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου. — Κεφαλληνία, ἀντικρὺ τοῦ Λευκάδα, ἡ μεγίστη τῶν εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος νήσων. — Ἡσίκη, μεταξὺ τῆς προσηρμένης καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, ὀνομασθὴ διὰ τὸν Ὀδυσσεά. — Κέρκυρα, ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου παρεκτεινομένη παρὰ τὰ παράλια τῆς Ἠπείρου. Λέγουσιν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ὑπὸ τῷ Ὀμήρῳ ἀναφερομένη νῆσος τῶν Φοιβάων.

Οἱ Αἰτωλοὶ ἦσαν λαὸς ἄγριος, μάχρας καὶ ληστρικοῦ. αἰσῖναι ἀκαταπάστως ἐπαλέμουν μὲ τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος γείτονάς τινας. Αὐτοὶ μετὰ τῶν Σπαρτιωτῶν ἔλαβον κυρίως τὰ πρῶτα τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας, πάντοτε διεσπόμενοι περὶ πρᾶτεϊόν. Αὐτεσπύθησαν δὲ πάλιν καιρὸν μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν εἰς τοὺς Μακεδόνας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας των. Οἱ Ῥωμαῖοι, δὲ ὅς ἐκυρίευσαν ἕλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν κατήνευσαν εἰς ἐπαρχίαν Ῥωμαϊκὴν, τὴν ὀνόμασαν Ἀχαιῶν, ἐπειδὴ ὑπέταξαν τελευταίον τὴν τῶν Ἀχαιῶν συμπολιτείαν.

268. Θεσσαλία· Ἡ χώρα ἡ πρὸς Βορρᾶν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ἕως τὸν Μαλιακόν, ἐλέγετο Ἠπειρος καὶ Θεσσαλία, διαχωριζομένη εἰς δύο ἀπὸ τὸ ὄρος τῆς Πίνδου (βουνὰ τοῦ Μετσοῦ). Ἡ Θεσσαλία κείται εἰς εὐρύχωρον λεκανοπέδιον περιοριζομένη ἀπὸ Ν: ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν ὄρεων τῆς Οἴτης, δι' ἧς διαχωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· πρὸς Δ: ἀπὸ τὴν σειρὰν τοῦ ὄρους Πίνδου, χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τὴν Ἠπειρον, καὶ πρὸς Β: ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὴν Μακεδονίαν· πρὸς ἀνατολὰς δὲ ἀπὸ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἀπὸ τὸν Παγασητικὸν (κόλπον τοῦ Βαίλου) καὶ ἀπὸ τὸν Θερμαϊκόν. Οἱ διαρρέοντες αὐτὴν διασημότεροι ποταμοὶ εἶναι· ὁ Πηνειὸς (Σαλαμπριά), ὅστις, γυνόμενος εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, πλησίον τῶν ἐκβολῶν του σχηματίζει, διαρρέων διὰ τοῦ τόπου τοῦ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου ὄρους καὶ τῆς Ὀσσης, καὶ ἀποκατασταίνει ὠραία τὰ στενὰ ἐκεῖνα τὰ ὀνομαζόμενα Τέμετη. Ὁ Σπερχεῖος, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς εἰς τὰ μεσημέρινα μέρη τῆς χώρας, γύνεται ὑπεράνω τῶν Θερμοπυλῶν εἰς τὸν Λαμιακὸν κόλπον.

Ἕλλησὶ καὶ διαφόροι λαοὶ κατέκταν τὴν Θεσσαλίαν διαφόροις ὀνομαζόμενοι· οἱ Αἰγυῖνες καὶ Δάλλοι, συναρμόνους μὲ τοὺς Ἀκαρνανίας, Αἰτωλοὺς καὶ Δωριεῖς· οἱ Οἰταῖοι, κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς Οἴτης· οἱ Μελιῖται, περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον· οἱ Φυιάται, περὶ τὸν Σπερχεῖον ποταμὸν· μεταξὺ τῶν ὄρεων τῆς Οἴτης, τῆς Ὀθρίας καὶ τῆς Τυρρησταῖ, καὶ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου· οἱ Μάχωντες, ἐπὶ τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης· οἱ Παρβαῖοι, πρὸς βορρᾶν τοῦ Πηνειοῦ κτλ. Ὅλοι δ' οὗτοι οἱ λαοὶ συνειβάζον καὶ εἶδον φῆγον εἰς τὴν Ἀρμενιοσυρικὴν σύνοδον.

Ἐκ τούτων ἡ χώρα τῆς Θεσσαλίας ἐδιδαιρείτο ἐπονομαζομένη, Φθιώτις, Θεσσαλιώτις, Πελασγιώτις, Ἰστυιωτίς καὶ Μαγνησία.

268. β'. Ἡ Φθιώτις, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας καὶ διαβρεχομένη ὑπὸ τοῦ Σπερχειοῦ, ἐκ τοῦ ὄρους Τυμφρηστοῦ ἔχοντος τὰς πηγὰς, καὶ τοῦ Ἀχελφίου (ὀμωνύμου μὲ τὸν Αἰτωλικόν) εἶχε πόλεις ὀνομαστὰς τὰς ἐξῆς· Τὴν Λαμίαν, πλησίον τοῦ Ἀχελφίου, περιφημον διὰ τὸν τοῦ Ἀντιπάτρου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Λαμιακὸν πόλεμον. — Ὑπάτα ἢ Ὑπάτην (Πατρατζίκι), πλησίον τοῦ Σπερχειοῦ. — Θήβας, μετονομασθεῖσαν ἔπειτα Φιλιπούπολιν.

269. Μαγνησία· μεταξὺ τοῦ Πελασγικοῦ καὶ Θερμαϊκοῦ κόλπου ἕως πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ, περιέχουσα τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, καὶ τὴν Σηπιάδα ἄκραν, ὅπου ὁ στόλος τοῦ Ξέρξου ἐναυάγησε. — Πόλεις· Μεθώνη, Ὀλιζών, Νηλία, Παγασαί, Ῥιζοῦς, καὶ Ἰωλκός, ἔθεν ὁ Ἰάσων ἀπέπλευσε μὲ τοὺς Ἀργοναύτας. Πλησίον αὐτῆς ἦτο καὶ ἡ Δημητριάς, τὴν ὁποίαν ἔκτισεν ἐπώνυμον αὐτοῦ Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς, συνοικίσας εἰς αὐτὴν τινὰς τῶν ἀνωτέρω πόλεων.

270. Πελασγιώτις· πρὸς Δ: τῆς Μαγνησίας, ἐκτεινομένη πρὸς Β: ἕως εἰς τὰ Μακεδονικὰ ὄρη καὶ τὸν Ὀλυμπον, ὅστις εἶναι γνωστός εἰς τὴν μυθολογίαν ὡς κατοικία τῶν θεῶν. Πόλις ὀνομαστὴ καὶ μεγάλη παρὰ τὸν Πηνειὸν ἦτο ἡ Λαρίσσα.

271. Ἰστυιωτίς· πρὸς Δ: τῆς ἀνωτέρω συνορεύουσα μὲ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἠπειρον, ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται ἀπὸ τὴν Πίνδον. — Πόλις Τρίκκη (Τρίκαλα), Πελευναῖον, πρωτεύουσα τῆς χώρας, καὶ Γόμποι (Γόνα ἢ Σταγοί).

272. Ἡ Θεσσαλιώτις· μεταξὺ Ἰστυιωτῶν: Φθιωτῶν: καὶ Πελασγιωτίδος, ἔχουσα ποταμούς τὸν Ἀπιδανὸν καὶ Ἐνιπέα χυνομένους εἰς τὸν Πηνειὸν — Πόλις· Φάρσαλος πλησίον τοῦ Ἀπιδανοῦ, ὀνομαστὴ, διότι εἰς τὰ περὶξ αὐτῆς ἐνίκησεν ὁ Καῖσαρ τὸν Πομπηῖον. — Κυνὸς Κεφαλαί, ὅπου οἱ Μακεδόνες ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Γ' ἠττήθησαν κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Φεραὶ (Βελεστίνος), πόλις ἀξιόλογος εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ὀθρυος μεταξὺ Λαρίσσης καὶ Δημητριάδος, διοικηθεῖσα πολὺν καιρὸν ὑπὸ τυράννων. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ πρωταθλητῆς, καὶ πρωτομάρτυς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, ῬΗΓΑΣ ὁ ΦΕΡΑΙΟΣ — Κραννῶν καὶ Σκοτοῦσσα πρὸς Ν: τῆς Λαρίσσης. — Ἑλλάς, πόλις ἀρχαιοτάτη, ἐξ ἧς ἐδόθη τὸ ὄνομα εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἐκεῖτο πλησίον τῆς Φαρσαίου, ἀλλ' ἦτο πρὸ πολλοῦ ἠφανισμένη (*).

(*) Ἴδε Γεωγρ. Κούμζ σελ. 870 περὶ ταύτης τῆς πολ. Ὁ Μ.

273. Ἡπειρος· ἡ μεταξὺ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, τοῦ Ἰονίου Πελάγους, τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ὀνομασθεῖσα οὕτω, λέγουσι, κατ' ἀντίθεσιν τῆς νήσου Κερκύρας καταντικρὺ αὐτῆς τῆς Ἡπειροῦ κειμένης. — Πόλεις· Βουθρωτόν, ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας — Ἀμβρακία, εἰς τὸν ὁμώνυμόν της κόλπον, πρωτεύουσα τῶν Μολοσσῶν καὶ καθέδρα τοῦ Πύρρου. — Νικόπολις (Πρέβεζα), εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου ἀντικρὺ τοῦ Ἀκτίου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου εἰς μνημόσυνον τῆς ἐν Ἀκτίῳ νίκης. — Δωδώνη, πρὸς τὰ ὄρια τῆς Μακεδονίας, ἐπίσημος διὰ τὸ ἀρχαῖον μαντεῖον καὶ ἄλλος τοῦ Δωδωναίου Διός. — Ποταμοὶ· Ἀχέρων καὶ Κωκυτός, μυθευθέντες ὡς ποταμοὶ τοῦ Ἄδου διὰ τὰ μαῦρά των νερά. Ἀραχθός, χυνόμενος εἰς τὸν Ἀμβρακικόν κόλπον.

Τὴν Ἡπειρον κατήκουν πολλοὶ μικροὶ λαοὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπικρατίεταί ἦσαν οἱ Χόνης, οἱ Θεσπρωτοὶ καὶ οἱ Μολοττοί, ὅθεν ἐξ αὐτῶν ἐδιαιρέετο καὶ ἡ χώρα· ἐνομιζόντο δ' ὅλοι βάρβαροι μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

274. Ἡ Ἰλλυρία καὶ Ἰλλυρίς, πρὸς Β: τῆς Ἡπειροῦ ἐκτεινομένη παρὰ τὸν Ἀδριατικόν κόλπον, εἶχε πόλεις τὴν Ἐπίδαμνον (ἔπειτα Δυρράχιον), ἀποικίαν τῶν Κορινθίων, καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν. Ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐμπορικὴν πόλιν ἤρχιζεν ἡ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων κατασκευασθεῖσα Ἐγνατία ὁδὸς ἢ φέρουσα εἰς τὴν Θράκην. Εἰς τὰ μεσημερινὰ τῆς Ἰλλυρίας μέρη ἦσαν τὰ Ἀκροκεραυνία ὄρη (βουνὰ τῆς Χιμάρας), τὰ ὁποῖα μὲ τὴν Ἰταλίαν σχηματίζουσι τὸν Ἴόνιον κόλπον, ὅστις εἶναι ὁ εἴσοδος τοῦ Ἀδριατικοῦ Πελάγους. Ἀλδανούπολις, ἐκ τῆς ὁποίας μετέπειτα ἐδόθη τ' ὄνομα εἰς ὅλην τὴν χώραν ἐπονομασθεῖσαν Ἀλβανίαν.

Ἰλλυρία ὀνομάζετο ὅλη ἡ παρὰ τὸν Ἀδριατικόν κόλπον ἐκτεινομένη χώρα ἀπὸ Ἀκροκεραυνίων ἕως τοῦ Ἀρσίου ποταμοῦ πρὸς Δ: Ἐδιαιρέτο δὲ εἰς Ἰλλυρίδα βαρβαρικὴν, περιλαμβανομένην μεταξὺ τοῦ Ἀρσίου καὶ Δρινίου ποταμοῦ, καὶ εἰς Ἰλλυρίδα Ἑλληνικὴν, ἀπὸ τοῦ Δρινίου ἕως τῶν Ἀκροκεραυνίων (Ἀλβανία). Ἡ Βαρβαρικὴ περιεῖχε τρεῖς ἐπαρχίας, τὴν Ἰκποδικήν, τὴν Λιθυρικὴν καὶ τὴν Δαλματικὴν. Οἱ Λιθυροὶ ἦσαν ναῦται ἐπιτήδειοι, κατασκευάζοντες νῆας ἐλαφράς, αἱ ὁποῖαι ἐπωγομάζοντο Λιθυρναῖαι.

275. Μακεδονία. Τόπος ὀρεινός πρὸς Β: τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡπειροῦ ἐκτεινόμενος ἕως εἰς τὴν Θράκην. — Ὄρη· ὁ Σκάρδος, ὁ Ὄρηλος, καὶ τὸ Παγγαῖον περιέχον μεταλλεῖα χρυσοῦ, καὶ ὁ Ἄθως. — Κόλποι· Θερμαϊκός, Τορωνικός, Σιγγιτικὸς καὶ Στρυμονικός, σχηματίζοντες τὴν Χαλκιδικὴν Χερσόνησον. — Ποταμοὶ· Ἀλφειῶν καὶ Ἀξιός, χυνόμενοι εἰς τὸν Θερμαϊκόν κόλπον, καὶ Στρυμῶν εἰς τὸν ὁμώνυμόν του κόλπον. — Πόλεις παρὰ τὸν Θερμαϊκόν κόλπον· Πύδνα, καὶ Μεθώνη, τὴν ὁποίαν πολιορκῶν ὁ Φίλιππος ἔχασε τὸν ἕνα του ὀφθαλμόν. — Θέρμη (Θεσσαλονίκη), εἰς τὸν μυ-

χόν τοῦ αὐτοῦ κόλπου — Ἐδεσσα, ἡ ἀρχαία μητρόπολις. — Πέλλα παρὰ τὸν Ἀξιόν, ἡ πατρίς τοῦ Ἀλεξάνδρου, γενομένη καθέδρα τοῦ βασιλείου ὑπὸ Φιλίππου. — Ἀμφίπολις, ἐπὶ τοῦ Στρυμόνος. — Φίλιπποι κτισθεῖσα διὰ τὰ αὐτοῦ εὑρισκόμενα μεταλλεῖα. Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ὁ Κάσιος καὶ ὁ Βρούτος κατετροπώθησαν ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. — Ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς Χερὸν Χαλκίς, πρωτεύουσα αὐτῆς. — Ὀλυθος καὶ Ποτιδαία (ἔπειτα Κασσάνδρεια) εἰς τὸν Ὀρωνικὸν κόλπον, ἐπίσημοι εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. — Πελλήνη, εἰς τὸν Θερμ. — Σταγείρα, εἰς τὸν Στρυμον. κόλπον, πατρίς τοῦ Ἀριστοτέλους.

Σημ. Ἐπειδὴ οἱ πλείοτεροι λαοὶ τῶν κατοικούντων τοὺς τόπους τούτους εἶχον καταγωγὴν Ἑλληνικὴν, ὡς καὶ οἱ Μακεδόνες, οἵτινες μετὰ τὸν Φίλιππον ἐλάβον ἰσχύϊ πολλήν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, πολλοὶ τῶν Γεωγράφων καὶ ἱστοριογράφων συμπερικληθάνουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Μακεδοσίαν, τὴν Ἡπειρὸν καὶ μέρος τῆς Ἰλλυρίας, ἧτις εἶχον ἀποικίας Ἑλληνικάς.

ΝΗΣΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ.

276. Παρεκτὸς τῶν νήσων, τὰς ὁποίας ἀπληριθμήσαμεν ἤδη κατ' ἐπαρχίας, ὡς προσκειμένας εἰς τὰς Ἡπείρους τῆς Ἑλλάδος, εἶναι προσέτι καὶ αἱ ἐξῆς.

Πρὸς Βορ: Θάσος, εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πρὸς Ν. τῆς Μακεδονίας· εἶχε χρυσοῦ μεταλλεῖα. — Σκιάθος, παρὰ τὴν Σηπιάδα ἀκτὴν· ἔπειτα Σκόπελος, Ἀλόνησος, Πεπάρηθος· καὶ πρὸς Ν: αὐτῶν Σκύρος, ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκρύφθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του παρὰ τῷ βασιλεῖ Λυκομηδεῖ.

277. Εὐβοία. Μεγάλῃ καὶ ἐπιμήκῃ νήσῳ παρεκτεινομένη εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῆς Θερμοπύλας ἕως πλησίον τοῦ Σουνίου. Ὁ πορθμὸς, ὁ χωρίζων αὐτὴν ἀπὸ τῆν στερεάν Ἑλλάδα, ὀνομάζεται Εὐβοϊκὸς κόλπος, καὶ Εὐριπος εἰς τὸ στενωτάτου μέρος αὐτοῦ, ὅπου ἦτο καὶ γέφυρα ἐνόνουσα τὴν στερεάν μετὰ τὴν νήσον (261).

Ἀκρωτήρια. Κήνιαον, ἀντικρὺ τῶν Θερμοπυλῶν· Ἀρτεμίσιον, τὸ βλέπον πρὸς τὴν Σκόπελον. Εἰς αὐτὸ οἱ Ἕλληνες ἐκτύπησαν κατὰ πρῶτον τὸν στόλον τοῦ Ξέρξου. Γεραιστός καὶ Πεταλία (Πεταλιοὶ) βλέπουν πρὸς τὸ Σούνιον. — Πόλεις· Χαλκίς, παρὰ τὸν Εὐριπον, ὀνομαστὴ πόλις καὶ φρούριον ἀξιόλογον. — Ἐρέτρια, ὀλίγον μακρὰν τῆς Χαλκίδος. — Κάρυστος, εἰς τὰ Ν: τῆς νήσου, πλησίον δὲ τὰ Στύρα. — Ὀρεός, εἰς τὸ βόρ: παράλιον, πρῶτη λεγομένη Ἰστιαία. Εἰς τὸ ὄρος Ὀχη, πλησίον τῆς Καρύστου, εὕρισκετο ἄσβεστος λίθος (ἀμίαντος). Εἶχεν ἡ νήσος καὶ θερμὰ λουτρά καὶ μάρμαρα ὠραῖα.

278. Κυκλάδες. Ὀνομάζοντο οὕτως αἱ μικραὶ Ἑλληνικαὶ

νήσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, αἱ κύκλω τῆς νήσου Δήλου κείμεναι, ἣτις ἐλαμβάνετο ὡς κέντρον· ἦσαν δὲ κυρίως 12. — Ἄνδρος εἰς τὴν Μ: Ἄν: ἄκραν τῆς Εὐβοίας· ἔπειτα Τήνος, ἔχουσα ἀξιόλογον ἱερὸν καὶ ἄλλος τοῦ Ποσειδάωνος ἔξω τῆς πόλεως· ἄντικρυ αὐτῆς Μύκονος, καὶ ταύτης πλησίον ἡ Δήλος, ὀνομαστή εἰς τὴν μυθολογίαν, διότι αὐτὴ ἡ Ἀθηναίη ἐγέννησε τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν· ὅθεν καὶ ναὸν εἶχε μεγαλοπρεπέστατον, ὑπὸ πάντων ἀγιώτατον ἄσυλον νομιζόμενον, ὥστε ἐναπεταμιεύοντο εἰς αὐτὴν οἱ δημόσιοι θησαυροὶ τῶν Ἑλλήνων. — Ὅρτυγία, ἡ Ῥήνεια, πλησιέστατα τῆς Δήλου, ἔρημον νησίδιον, ὅπου ἦσαν τὰ μνήματα τῶν Δηλίων, διότι εἰς τὴν Δήλον δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ θάπτωσι νεκρὸν, οὔτε νὰ τρέφωσι σκύλον. Νάξος, ἡ μεγίστη τῶν Κυκλάδων καὶ εὐφορωτάτη καὶ καλλίονος, ὅθεν ἦτο καὶ ἀφιερωμένη εἰς τὸν Διόνυσον. — Ἄντικρυ αὐτῆς Πάρος, πατρίς τοῦ ποιητοῦ Ἀρχιλόχου, ὀνομαστή διὰ τὰ λευκὰ αὐτῆς μάρμαρα· — πρὸς Δ: ταύτης Ὀλίαιρος (Ἀντίπαρος). — Σίφνος πρὸς Δ: καὶ ἀνωτέρω Σέριφος, ἔπειτα Κύθνος, ἔπειτα Κέως ἄντικρυ τοῦ Σουνίου, ἣτις εἶχε τέσσαρας πόλεις πρότερον, ἔπειτα δύο μόνας, τὴν Ἰουλίδα καὶ Καρθαίαν. Ἐκ τῆς Ἰουλίδος ἦσαν ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης καὶ ὁ Βακχυλίδης. — Σύρος, μεταξύ Κύθνου καὶ Δήλου, πατρίς τοῦ Φερεκύδου. — Κίμωλος πρὸς Μ: τῆς Σίφνου, ὅθεν ἡ πρὸς γραφὴν Κιμωλία Γῆ.

279. Σποράδες. Μήλος, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λεγομένου Μυρταίου πελάγους, τὸ ὁποῖον ἐντεῦθεν ἐξτείνεται πρὸς τὸ Σκύλαιον τῆς Ἀργολίδος καὶ τὸ Σούνιον, περιλαμβάνον καὶ τινὰς νήσους τῶν Κυκλάδων. — Σίκινος, Λαγοῦσα καὶ Φολέγανδρος πρὸς Ἄν: — Πλησίον Ἴος, ὅπου λέγουσι ἐτάφη ὁ Ὅμηρος. — Θήρα πρὸς Μ: τῆς Ἴου, μακρὰ νήσος ἀποικος τῶν Λακεδαιμονίων, ἐξ ἧς ἐστάλη ἀποικία καὶ εἰς τὴν Κυρήνην τῆς Αἰθύης. — Ἀνάφη, πρὸς Ἄν: τῆς Θήρας, ὀνομαστή διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἱερὸν τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν καθιερωθέν. — Ἀστυπάλαια, ἡ ἀνατολικωτάτη, τῶν τῆς Εὐρώπης, νήσος εἰς τὸ Αἰγαῖον. — Μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Νάξου Ἀμοργός, ὅθεν ἦτο Σιμωνίδης ὁ Ἰαμβοποιός. — Αἱ λοιπαὶ Σποράδες· Νίσυρος, Γῆλος, Χαλκίς, Κῶς, Καλύμνη, Λέρος, Πάτμος, Ἰκαρία, ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀσίαν κείμεναι εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος, τὸ ὁποῖον πρὸς Μ: ἠνόητο μὲ τὸ Καρπάθιον πέλαγος, ὅπου ἦτον ἡ νήσος Κάρπαθος, μεταξύ Θήρας, Ῥόδου καὶ Κρήτης. — Κάσος, πλησίον τῆς Καρπάθου καὶ τοῦ Σαμωνίου ἀκρωτηρίου τῆς Κρήτης.

280. Κρήτη. Παρεκτείνεται ἀπὸ Δ: πρὸς Ἄν: εἰς τὴν Μεσσηγιον ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριον Μαλίας ἕως εἰς τὴν Ῥόδον, ἔχουσα

πρὸς Β: τὸ Κρητικὸν πέλαγος (τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Σποράδων)· πρὸς Ἀ: τὸ Καρπάθιον, καὶ πρὸς Μ: τὸ Λιβυκόν.—Σαμῶνιον ἐλέγετο τὸ Ἀνατ: ἀκρωτήριον τῆς νήσου. Κριοῦ μέτωπον, τὸ Νοτιοδυτ: καὶ Κίμαρος τὸ Βορειοδ: Τὸ ὄρος Ἴδη καὶ ἡ Δίκτη ἔσχιζον κατὰ μῆκος αὐτήν· ὀνομαστὸς ποτ: τῆς νήσου ὁ Ληθαῖος, ῥέων σιμὰ τῆς Γορτύνης.

Πόλεις. Κνωσσός, ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ καθέδρα τοῦ Μίνως, πλησίον τῆς ὁποίας ἦτον ὁ Λαθύρινθος.—Κυδωνία, εἰς τὴν δυτ: πλευρὰν, καὶ Γόρτυνα εἰς τὴν Μεσημβρ:—Ἡράκλειον, ἐπίκειον τῆς Κνωσσοῦ.

Οἱ Κρήτες πρῶτοι μνημονεύονται μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἔλαβον νόμος παρὰ τοῦ Μίνως καὶ πολίτευμα τακτικόν. Τοῦτο δὲ μνηθεῖς ὁ Λυκούργος ἔπειτα διέταξε καὶ τὸ τῆς Σπάρτης πολίτευμα ὅμοιον εἰς πολλὰ μὲ ἐκείνο.

281. **Θράκη.** Πρὸς Β: τῆς Ἑλλάδος ἔκειτο ἡ Θράκη (πρὸς Ἀ: τῆς Μακεδονίας, πρὸς Δ: τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρὸς Β: τῆς Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου). Εἶχεν ὄρη τὴν Ῥοδόπην καὶ τὸν Αἶμον. Ποταμούς· τὸν Νέστων εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, καὶ τὸν Ἔβρον, μέγαν ποταμὸν χυνόμενον πλησίον τῆς Αἴνου εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Εἰς τὰς ὄχθας αὐτοῦ μυθολογοῦσιν ὅτι ὁ Ὀρφεὺς κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν Μαινάδων.—Μικρότεροι ποτ: ὁ Αἶπος καὶ Μέλας, τοὺς ὁποίας ὁ πολυάριθμος στρατὸς τοῦ Ξέρξου, διαβαίνοντες, ἐξήρσαν πινοντες.—Πορθμοί· ὁ Ἑλλησποντος καὶ ὁ Βόσπορος.—Ἀκρωτήρια· Σέρριον, ἀντικρὺ τῆς νήσου Σαμοθράκης· Σαρπηδόσιον, ἄκρα τῆς Χερρόνησου· Ἐστιας, πλησίον τοῦ Βυζαντίου· Κυάνας νῆσοι, εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον κλείουσαι τὸν Βόσπορον.—Πόλεις· Ἀδδηρα, πλησίον τοῦ Νέστου, πατρίς τοῦ Δημοκρίτου.—Καρδία, εἰς τὸν Ἴσθμόν τῆς Χερρόνησου τῆς παρεκτεινομένης εἰς τὸν Ἑλλησποντον. Ἐπ' αὐτῆς ἦτο καὶ ἡ Σηστός κατὰντικρὺ τῆς Ἀδύδου (209), ὀνομαστὴ διὰ τὰ κατὰ τὴν Ἡρώ καὶ Λεάνδρον ἱστορούμενα, καὶ δι' ὅ,τι αὐτοῦ ἐγεφύρωσεν ὁ Ξέρξης τὸν Ἑλλησποντον· Αἰγὸς ποταμοὶ (πόλ: καὶ ποτ:) ὀνομαστοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν διὰ τὴν ἦτταν τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου.—Καλλιπολις, ἀντικρὺ τῆς Λαμφιάκου.—Ἡέρτιδος (ἔπειτα Ἡράκλεια καὶ τῶρα Ἡρακλεῖα) καὶ Σηλυβρία ἐπὶ τῆς Προποντίδος.—Βυζάντιον (Κωνσταντινούπολις), διὰ τὴν τοποθεσίαν κατεστάθη πρωτεύουσα τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Ἀνατολήν.—Σαλμυδησσός, Ἀπολλωνία, Μεσημβρία, εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου.—Εἰς τὰ μεσόγεια, κατοικούμενα ὑπὸ διαφόρων λαῶν (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὀνομαστότεροι ἦσαν οἱ Ὀδρῦσσαι) παρὰ τὸν Ἔβρον ποταμὸν ἡ Φιλιππούπολις, καὶ ἡ Ἀδριανούπολις, πρότερον Ὀρεστιας καλουμένη.

Κατὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης, εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλας κείται ἡ νῆσος Ἀήμος ἐπὶ τοῦ Ἡφαίστου, διότι, κατὰ τὴν μυθολογίαν, εἰς αὐτὴν ἔπεσαν, ὅτε ἐκρημνίσθη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀπὸ τῶν Ὀλυμποῦ. Σαμοθράκη, ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφροῦ, ὀνομαστὴ διὰ τὸν ναὸν καὶ τὰ τελούμενα ἐκεῖ μυστήρια τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφόνης.

282. Μοισία. Πρὸς Β: τῆς Θράκης ἀπὸ τοῦ Αἴμου μέχρι τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, περιλαμβάνουσα τὴν σημερινὴν Σερβίαν καὶ Βελγάρειαν. — Ποτ. Ἰστρος ἢ Δανούβιος, χυνόμενος δι' ἑπτὰ στομάτων εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Ὡς πρὸς αὐτὸν δ' ἡ γῆ χωραῖται διαιρουμένη, ὠνομάζετο Ἄνω Μοισία ἢ πρὸς Δ, καὶ Κάτω Μοισία ἢ πρὸς Ἄνω: — Πόλεις τῆς Ἄνω Μοισίας: Σιγίδονον, μητρόπολις τῆς χώρας (πλησίον τοῦ Βελιγραδίου). Βιμιάκον (Βιδίσι) πόλις περιφέρειας, (Νίσσα τῆς Σερβίας). — Τῆς Κάτω Μοισίας: Νικόπολις, εἰς τὰς συμβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἰατέρου καὶ Δανουβίου. Δορόστορον ἢ Δουρόστολον (Δρύστρα καὶ Τουρ. Συλίστρα). Ἀξιόπολις (Ροσαύα) παρὰ τὸν Δούναβιν, ὅστις ἐδάθην καὶ ἐξῆς λαμβάνει τ' ὄνομα Ἰστρος: — Σερδικὴ (Σόφια), εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας. — Παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον: Τόμις (Τομιςθάρ), ὅπερ ἐξωρίσθη ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Ὀβίδιος. Ἰστρος καὶ Ἰστρούπολις. Διουσιούπολις, πρότερον Κρουνοὶ (Βάρνα). Ὀδησσός, ἀποικία τῶν Μιλησίων, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τ' ὄνομα ἢ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δανουβίου καὶ τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου νεοκτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥώσων, παραθαλάσσιος πόλις (*).

Ἐκ τῆς Μοισίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Ἑλλάδος συγκροταίνυν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἐξ ἧς ἐχωρίσθη τὸ σημερινὸν βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, περιλαμβάνον μέρος τῆς Ἀρχαίας.

§ Β'. ΙΤΑΛΙΑ.

283. Ἡ Ἰταλία σχηματίζει μεγάλην Χερσονήσον, ἣτις ἐξέχει μέσα εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ὀριζομένη πρὸς Ἄνω: ἀπὸ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον, πρὸς Δ: ἀπὸ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος, πρὸς Μ: ἀπὸ τὸ Σικελικὸν καὶ πρὸς Β: ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν Ἀλπεων. Αἱ εἰς αὐτὴν περιεχόμεναι χῶραι διαιροῦνται εἰς χῶρας Ἀρκτωάς, Μέσας καὶ Μεσημβρινάς. Αἱ ἀρκτωαὶ χῶραι ἐλέγοντο καὶ Γαλατία Κισαλπίνα· αἱ δὲ Μέσαι, κυρίως Ἰταλία· καὶ αἱ Μεσημβριναί, Μεγάλῃ Ἑλλάδι.

284. ΑΡΚΤΩΑΙ ΧΩΡΑΙ. Γαλατία Κισαλπίνα, ἢ ἐντὸς Ἀλπεων Κελτικὴ, κατοικοῦμένη ὑπὸ τῶν Γαλατῶν, καὶ σχηματίζουσα δεξιαμενὴν ποτιζομένην ἀπὸ τῶν Ἡριδανῶν ἢ Πάδων (Πῶ), διατρέχοντα ἀπὸ Δ: πρὸς Ἄνω: καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς συμβάλλοντας εἰς αὐτόν. Τούτων δὲ οἱ κυριώτεροι εἶναι: ὁ Τίκινος (Τέσινος) Ἀδδούας (Ἀδδας), Μίγκιος, Τρεβίας, καὶ ὁ Ρουβίκων, ὅστις

(*) Ἴδε τὴν σύνοψιν τῆς παλ. Γεωγρ. ὑπὸ Κούμκ.

εχώριζε τὴν ἐντὸς τῶν Ἑλλήνων Γαλατίαν ἀπὸ τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν. Πρὸς Ἄρκτον εἶναι αἱ λίμναι Οὐερέβανος (Μεϊζων 177), Λάριος (τοῦ Κώμου), Βήνακος (τῆς Γουαρδιας).

Ὡς πρὸς τὸν Πάδου δὲ ἐδιαιρεῖτο εἰς τὴν ἐκείθεν ἢ πέραν τοῦ Πάδου (Τρανσπαδανὴν), καὶ εἰς τὴν ἐντεῦθεν ἢ ἐντὸς τοῦ Πάδου (Κισπαδανὴν).

285. Ἡ Τρανσπαδανὴ περιεῖχε α) τῶν Σαλαύσσων τὴν χώραν. Π. Αὐγούστα Πραιτωρία (Ἀόστη). — β) τῶν Σεγρυστιανῶν. Π. Σεγρῦσιον (Σουση) — γ) τῶν Ταυρινῶν. Π. Αὐγούστα Ταυρινῶν (Τορίνου). — δ) τῶν Λιδίκων. Π. Οὐερέκελλαι (Vercelli). — ε) τῶν Λοισύων. Π. Τίκινου (Παυῖα), πλησίον τοῦ ὁποῦ κατανίκησεν ὁ Ἀννίβας τὸ πρῶτον τοὺς Ῥωμαίους. — ς) Ἰνσέδρων, Π. Μεδιόλανον ἢ Μεδιόλανα (Μιλάνο). — ζ) Ὀροβίων. Π. Βέργομον (Bergamo). — η) Κενομανῶν. Π. Βριξία (Brescia) καὶ Μάντουα. Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ἐγεννήθη Βιργίλιος ὁ Ποιητής.

286. Ἡ Κισπαδανὴ (δηλονότι ἢ ἐντεῦθεν τοῦ Πάδου) περιεῖχε α) τὴν χώραν τῶν Ἀναμάνων. Πόλ. Πλακεντία (Πιακέντσα) — β) τῶν Λιγγόνων. Π. Φόρος Ἀλιήνου (Φεράρα). — γ) τῶν Βοῖων. Π. Πάρμα, Μουτίνη (Μόδενα), Βονωνία (Βολόνια), Ραουέννα, ἢ Ραβέννα, καθέδρα τοῦ βασιλείου τῶν Γότθων κατὰ τὸ 593 ἀπὸ Χ'.

287. Λιγυρικὴ ἢ Λιγουρία· ἔκειτο Ν: Δ: τῆς Κισαλπινῆς Γαλατίας. Τὰ Ἀπέννινα ὄρη ἤρχιζαν αὐτῆς. Τάναρος καὶ Μάικρης οἱ ποταμοὶ ἐχώριζον αὐτὴν ἀπὸ τὴν Ἑτρούριαν. — Πόλεις: Γένουα (Γένοβα), Λιμὴν Ἡράκλειος Μονοίκου (Monaco.), Ἰντεμίλιον (Ventimiglia).

288. Χώρα Ἑνετῶν ἢ Οὐνετῶν ἢ Ἑνετία, κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν Β: Ἀν: τῆς Ἰταλίας. — Ποτ. ὁ Ἄθεσις (Adige), Μεδόακος μεϊζων (Brenta), Μεδόακος ἐλάσσων (Bacchiglione), ὁ Πλαύης (Piave). — Π. Οὐηρών (Verona), πατρίς τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου καὶ τοῦ Πλανίου. — Παταύιον, πατρίς τοῦ Τίτου Λιδίου. — Ἀδρία (Adria) ἐξ ἧς ἔλαβε τὸ ὄνομα ὁ Ἀδριατικὸς κόλπος.

289. Καρνία (Καρνιόλα) Π. Ἀκυληῖα καὶ Οὐδινου. — Ἡ Ἰστρία, κειμένη εἰς Χερσόνησον ἐπὶ τῆς Ἀν: παραλίας τοῦ Ἀδρ: κόλπου. — Π. Τεργέστα (Τριέστι). Πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξωρίσθη Κρίσπος, ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου.

290. ΜΕΣΑΙΑΙ ΧΩΡΑΙ. Ἡ Ἑτρεβρία ἢ Τυρρηνία, ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Ἄρνον, Ὀμβρόν καὶ Κλάινιν· εἶχε τὴν Τρασυμέναν λίμνην, ἔπου ὁ Ἀννίβας ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τὴν Οὐόλσινιαν. Οἱ Τυρρηνοὶ ἢ Ἑτρούροι, παλαιότερον καὶ πρὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπιμεληθέντες τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, εἶχον ἐκταθῆ ποτε εἰς πολὺ

μέρος τῆς Ἰταλίας. Ἡ χώρα αὐτῶν ἦτο διηρημένη εἰς πολλὰς τοπαρχίας, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ ὠνομάζοντο Λουκούμους.

291. Ἐπιστημότεραι πόλεις. — Θούκκ, — Πείσα, καὶ Πείσαι — Φαισοῦλαι — Οὐολατέρραι (Volterra). — Σήνα Ἰουλία (Siena), — Ἀρρόητιον (Arezzo), — Κορτόνη καὶ Περουσία (Perugia) παρὰ τὴν Τρασυμέναν λίμνην — Κλέσιον, καθέδρα τοῦ Πορσέννα, καὶ μία τῶν δώδεκα παλαιῶν μητροπόλεων. — Οὐόλσινια (Bolsena). — Ταρκυνία, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπωνομάσθη ἡ τῶν Ταρκυνίων οἰκογένεια. — Φαλέριοι, πολιορκηθεῖσα ὑπὸ Καμίλλου — Καιραὶ ἢ Καιρέα ὄψε, τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν Γαλατῶν πολιορκημένης, διεσώθησαν αἱ Ἐσιάδες φέρσαι μεθ' ἑαυτῶν τὸ ἱερόν πυρ — Οὐγγίσι, πόλις ἰσχυροτάτη, τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ δεκαετῆ πολιορκίαν ἐξεπόρθησαν.

292. Ἡ Ὀμβρικὴ, Ἄν: ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν Ἀπεννίνων ἕως τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τοὺς Ὀμβρικοὺς, ἀρχαιότατον λαόν, καὶ τοὺς Σήνονας, Γαλάτας ὄντας. — Π. Ἀρίμινον (Rimini), Πίσσαυρον (Pesaro), Σπολήτιον (Spoleto) καὶ Σηνογαλλία (Σηνιγάγια).

293. Τὸ Πίκενον ἢ Πιτύνη καὶ Πικεντίνη χώρα, ἀπὸ τῆς πίσεως καὶ τῶν εἰς αὐτὴν γινομένων πολλῶν πιτύων (πευκῶν) ὀνομασθεῖσα οὕτω. Ποταμοί, ὁ Λίσις καὶ Τρουεντίνος (Truentus, Tronto) II. — Ἀγκῶν (Ἀγκῶνα), ἐπίσημος πόλις μετ' ἑλμένα ἐξαιρετον. — Φέρμον (Fermo) καὶ Ἀσκουλον (Ascoli). Πρὸς Ν: ἦτον ἡ χώρα τῶν Πρητουτίων ἐχόντων πρώτην πόλιν τὴν Ἀδρίαν.

294. Σαθίνων χώρα. Ἡ μετὰ τῶν Ἀπεννίνων καὶ τῶν πτ. Τιβέρεως καὶ Ἀνίωνος. Πόλεις ἐπίσημοι αὐτῆς ἦσαν — Ρεάτον, Κύρις, καὶ Τίβουρα (Tivoli) ἐπὶ τοῦ Ἀνίωνος ποταμοῦ. — Τὸ Λάτιον, ἢ Λατίνη χώρα, ἔκειτο μετὰ τῆς Σαλάσσης καὶ τῆς τῶν Σαθίνων χώρας, χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἐτρουρίας διὰ τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως, ἢ Θίμβρεως. Περιεῖχε δὲ πρὸ τῶν Ῥωμαίων πολλοὺς μικρολαοὺς τοὺς ἐξῆς: τοὺς Λατίνους, Ἐρνίκους, Ῥουτούλους, Οὐόλσκους, Αἰκούους καὶ Ἀρούγκους, κυριευθέντας ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

295. Πόλεις δὲ αὐτῆς ἦσαν ἡ Ῥώμη, γενομένη ποτὲ μητρόπολις ὅλου τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἐθεμελιώθη κατ' ἀρχαίς ὑπὸ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Παλατίνου ἢ Παλατίου λόφου, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἔχθης τοῦ Τιβέρεως κειμένου· συνέκειτο δὲ τὸ πρῶτον ἀπὸ τινος καλύθας εἰς τετραγώνον σχῆμα περιληφθεῖσας. Οἱ δὲ κατόπιν βασιλεῖς, συνερχομένων προσφύγων ἐκ τῶν πέριξ λαῶν, παρέλαβον καὶ ἄλλους λόφους κατοικηθέντας· ὁ δὲ Σέρβιος Τύλλιος περιέβαλεν αὐτὴν μετ' εἰσὶν τείχος, κειμένην εἰς τὰς δύο ἔχθας τοῦ Τιβέ-

ρως, και περικλείουσιν ὀκτώ λόφους (ἢ ὄρη ὡς ἠνόμαζον αὐτά) εἰς τὸ τεῖχος της. Τὸ Καπιτώλιον ἢ Καπιτωλεῖον ὄρος, τὸ Παλάτιον, τὸ Κυϋρίνον, τὸ Καίλιον, τὸ Ἀθεντίνου ὄρος, τὸν Ἐσκυλίον λόφον, τὸ Ουῖμινάλιον καὶ Ἰανίκουλον. Τὸ τεῖχος τοῦ Τυλλίου διέμεινε τὸ αὐτὸ μέχρι τῆς Σύλλα, ὅστις τὸ ἐξέτεινεν ὀλίγον ὕστερον δὲ ἠϋξήθη ἢ πόλις ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων, ὅτε κατήντησε πραγματικῶς κεφαλὴ τῆς γνωστῆς τότε οἰκουμένης. Τὸ Καπιτώλιον ἦτο ἢ Ἀκρόπολις αὐτῆς, πρὸς Ἄν: τοῦ ὁποίου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ἦτον ὁ Φόρος, ὅπου συνήρχετο ὁ λαός. Πληθὸς στοῶν, θεάτρων, ἀμφιθεάτρων, ἀγαλμάτων, ναῶν 500, ἐν οἷς καὶ τὸ Πάνθεον, κατεκόσμου τὴν πόλιν. — Ὄστια, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τιβέρεως, ἦτον ὁ λιμὴν τῆς Ῥώμης. — Λαδίνιον ἢ Λαβίνιον, ἐνομιζέτο κτίσμα τοῦ Αἰνείου. — Ἄλδα Λόγγα, πατρίς τῶν Κουριατίων. — Τούσκουλον (Frascati) πλησίον τοῦ ὁποίου εἶχε τὸ ἀγροκηπεῖόν του ὁ Κικέρων, λεγόμενον Τουσκουλανόν. — Πραίνεστος (Palestrina), πόλις ὄχυρά εἰς τὰ σύνορα τῶν Αἰκούων. Ἀναγνία, ἐπίσημος πόλις τῶν Ἑρνίκων. — Ἄρπινον, πατρίς τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Μαρίου. — Ἄντιον, παραθαλάσσιος πόλις δυνατὴ τῶν Ουόλσκων, πατρίς τοῦ Νέρωνος καὶ Καλιγόλα. — Σούεσσα Παωμέτια, πλησίον τῶν Παωμεντίων ἐλῶν. — Κιρκαιόν, ἐπὶ ἀκρωτηρίου· ἐνομιζέτο δὲ, ὅτι ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Κίρκης. — Μίντουρνον, ὅπου ἀπεσύρθη ὁ Μάριος.

296. Τὰ πρὸς τὸ Λάτιον Ἄν: καὶ Ν: Ἄν: ὄρη κατεῖχον πολλοὶ ἄλλοι λαοί· ἤγουν α.) οἱ Μαρσοί, τῶν ὁποίων ἢ πόλις Μαρρῆδιον ἔκειτο παρὰ τὴν Φουκίαν λίμνην (Celamo) — β.) Οὐήστίνιοι. π. Αἰμίτερνον. — γ.) Μαρρῆκίνοι. π. Τεάτον, ἐξ ἧς ἠνομάσθη ἔπειτα καὶ τὸ μοναστικὸν τάγμα τῶν δυτικῶν χριστιανῶν Τεατίνιοι (Théatins). — δ.) Πελιγνοί. Κορφίνιον μητρόπολις αὐτῶν, φανεῖσα σημαντικὴ ἐπὶ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου. — ε.) Φρεντανοί, π. Αὔξουμον. — ς.) Σαμνῖται καὶ Σαυνῖται, πολεμήσαντες πολυχρόνιους πολέμους πρὸς τοὺς Ῥωμαίους — Π. Αὔφιδήνη, Βουϊανόν, Βενεούεντον (Benevento).

297. Χ ὤ ρ α ι μ ε σ η μ θ ρ ι ν α ι. ἠνομάζοντο αὐταὶ μετὰ γενικὸν ὄνομα Μεγάλῃ Ἑλλάδι, ἀπὸ τῶν πολλῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν τῶν γενομένων εἰς τὰ παράλια.

298. Κ α μ π α ν ῖ α. Ἡ ὠραιότητα καὶ εὐφορωτάτη τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐσυναίρει μετὰ τὸ Λάτιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἐχωρίζεν ὁ Λεῖρις π. (Carigliano). Ὁλὴ ἢ παράλιος χώρα εἶναι πυρίπνευστος. Αὐτοῦ κεῖται τὸ πυρίπνεον ὄρος Βεσουδίον, τοῦ ὁποίου ἢ πρώτη γνωστὴ ἔκρηξις εἶναι ἢ κατὰ τὸ 79 ἀπὸ Χ: γενομένη. Αὕτη ἠφάνισε σκεπάσασα τὰς πόλεις Ἡράκλειον (Her-

culanum), Πομπηϊαν καὶ Σταβίαν, καὶ κατ' αὐτὴν ἐχάθη καὶ Πλί-
νιος ὁ πρεσβύτερος. Ἡ Αὐέρνη λίμνη καίται εἰς τὸν κρατῆρα πυ-
ριπνόου. — Π. Καπύη, πόλις παλαιά, λαμπρά καὶ μεγαλοπρε-
πῆς ἐπὶ τοῦ Οὐούλτουρνου πτ. Νεάπολις, καὶ Παρθενόπη παλα-
ιότερα λεγομένη· Κύμη, ἐξ ἧς ἡ Κυμαία Σιθύλλα, καὶ Βαΐαι ἐ-
χουσα ληστρὰ περίφημα, ἦσαν τὰ τερπνότατα ἐνδαιτημάτα τῶν
Ρ'ωμαίων. Νῶλα, ὅπου λέγουσιν ὅτι ἐφευρέθησαν τὸ πρῶτον οἱ
κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν. — Σάλερνον (Salerno).

299. Ἡ Ἀπουλία πρὸς Ἀνατ: τῆς Καμπανίας ἐπὶ τοῦ Ἀ-
δριατικοῦ κόλπου, ἐδιδαιρεῖτο εἰς Δαυνίαν καὶ εἰς Πευκετίαν· τὰ
ἐπισημότερα βουνὰ ἦσαν Βούλτουρον καὶ Γάργανος (Monte St.
Angelo). — Π. Σιποῦς, Λευκερία ἢ Νουκερία κτισθεῖσα, λέγεται,
ὑπὸ τοῦ Διομήδους. Οὐένουσία, πατρὶς τοῦ Ὅρατιου. Βάριον.

300. Ἡ Ἰαπυγία καὶ Μεσσαπία λεγομένη, περιεῖχε τὸ μέρος
ἐκεῖνο τὸ καλέσμενον ἐκ τῆς σχήματος πέραν τῆς Ἰταλίας κατάν-
τικρον τῆς Ἰλλυρίας. — Π. Βρεντέσιον (Brindisi) ἐξ οὗ ἀπέπλεον
εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅδρῶς (Otranto). Τάρας, κτίσμα Λακεδαιμονίων.

301. Ἡ Λευκανία διαβροχόμενη ὑπὸ τοῦ Σιλάριδος — Π.
Παῖσπὸν ἢ Ποσειδωνία κατὰ τὸ 520 οἰκισθεῖσα ὑπὸ τῶν Συθα-
ριτῶν. — Ἡράκλεια ἐπὶ τοῦ Ταραντινοῦ κόλπου, ὅπου ὁ Πύρρος
κατενίκησε τὸς Ρ'ωμαίους. — Σύδαρις, γνωστὴ διὰ τὴν τρυφὴν
τῶν κατοίκων τῆς, κατεδαφισθεῖσα ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν, καὶ
ἐξανакτισθεῖσα ἔπειτα μὲ τ' ὄνομα Θερῖον, καὶ μετέπειτα Κοπίαι.

302. Βρύτιον ἢ Βρεττία. πτ. Κράθις καὶ Νέαθος. — Π.
Πανδοσία, Κωνσεντία, Κρότων, περίφημος διὰ τὰ φιλοσοφικὰ
σχολεῖά τῆς· Σκυλλάκιον καὶ Σκυλλήτιον εἰς κόλπον ἐπαυρομένον
τῆς. — Ἰππώνιον, ὅθεν ὁ Πλούτων κατὰ τὰ μυθεύμενα ἤρπα-
σε τὴν Περσεφόνην. — Λοκροί, πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ
Ἑλλάδι Λοκρῶν (259), καὶ ἐπονομαζομένη Ἐπιζεφύριοι, ὡς
κειμένη ἐπὶ ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον ἐκαλεῖτο Ζεφύριον — Ρήγιον
(Reggio), παρὰ τὸν Σικελικὸν πορθμὸν.

303. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ἸΤΑΛΙΑΣ. Σικελία, ἡ πρωτίστη ὄλων, χωρίζεται
ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ στενοῦ πορθμοῦ (τοῦ Φάρς τῆς Μεσσηνίας),
ὅπου εἶναι οἱ βράχοι τῆς Σκύλλης καὶ ἡ δίνη τῆς Χαρυόδεως,
πάλαι ποτὲ τρομερὰ εἰς τοὺς πλέοντας. Ἡ νῆσος αὕτη ἐλέγετο
Σικανία παλαιότερα ἐκ τῶν ἐνοικούντων εἰς αὐτὴν Σικανῶν, καὶ
Τρινακρία προσέτι ἐκ τῆς σχήματός τῆς τοῦ τριγωνικοῦ. Αἱ τρεῖς
αὐταὶ ἄκρα ἢ ἀκρωτήρια ἦσαν· Πελωριάς ἄκρα Β: Ἀν: Πά-
χυνον πρὸς Μ: καὶ Λιλύθαιον πρὸς Δ: ὅπου διέβαινον ἐκ τῆς
Καρχηδόνας. Εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς ἢ νῆσος εἶναι πολλὰ βου-
νώδης. Τὰ πρώτιστα αὐτῆς ὄρη εἶναι τὸ πυρίπνοον ἢ Αἴτνα

40,000 πόδας ύψηλόν, καὶ ὁ Ἐρυξ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἱερὸν Ἀφροδίτης διαφερόντως τιμώμενον. Φοίνικες, Ἑλληνες, Καρχηδόνιοι, καὶ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι ἐκράτησαν τῆς Νήσου.

304. Πόλεις πρὸς Β: Μεσσήνη, ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ, Ζάγκλη καλουμένη ἀρχαιότερα, ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Μεσσηνίων.— Ταυρομένιον, Ἱμέρα, Πάνορμον (Palermo). Πρὸς Ἀν: Κατάνη.— Συρακοῦσαι, πλησίον τοῦ Ἀνάπου ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Κορινθίων τὸ 757. Αὕτη ἦτον ἡ Μητρόπολις τῆς νήσου, συγκατεμένη ἀπὸ πέντε μέρη διαφόρα, ὀνομαζόμενα Ὀρτυγία, Ἀγραδίνη, Τύχη, Νεάπολις, καὶ Ἐπιπολαί ἐπὶ κρηνοῦ ἀπροσβάτου, ὅπου ἦσαν καὶ αἱ λατομίαι, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἔκπταν πέτρας οἱ κατάδικαι. Πρὸς Ν. Ἔβλα, ἐπίσημος διὰ τὸ ἐκεῖ γινόμενον μέλι.— Καμαρίνα ἢ Ἵπερία.— Ἀγκράγας (Agrigento, Girgenti) ἰσχυρὰ πόλις πλησίον τοῦ ὁμώνυμου τῆς πτ.— Διλύθαιον, κατάντικρον τῆς Καρχηδίνος. Εἰς τὰ μεσόγεια τῆς νήσου ἦτο ἡ Ἔννα, πόλις ἱερὰ τῆς Δήμητρος, καὶ Ἀγύριον, πατρίς Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου.

305. Πρὸς Β: τῆς Σικελίας εἶναι νῆσοι τινες πυρίπνοοι, Αἰόλου νῆσοι καλούμεναι καὶ Ἡφαιστιάδες ἢ Λιπάραι. Πρὸς Ν: εἶναι αἱ νῆσοι Μελίτη (Μάλτα) καὶ Γαῦλος (Gozzo).

306. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης ἔκειτο ἡ Σαρδωῖ, (Σαρδηνία) ἢ Σαρδῶν, τῆς ὁποίας τὰ παράλια ἐξουσίαζον κατ' ἀρχὰς οἱ Καρχηδόνιοι· μετὰ δὲ τὸν πρῶτον Λιβυκὸν πόλεμον ἐξουσίασαν ὁλόκληρον οἱ Ῥωμαῖοι. Πόλις αὐτῆς μεγάλη καὶ εὐλίμενος ἦτο ἡ Καλαρίς (Cagliari). Ἄλλη νῆσος πρὸς Βορρῶν, ἡ ὀνομαζομένη κατ' ἀρχὰς Κύρνος, καὶ ἔπειτα Κόρσικα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλερία ἐπὶ τῆς Ἀν: παραλίας ἦτο ἡ μόνη σημαντικωτέρα πόλις τῆς νήσου ταύτης.

307. Παρὰ τὴν Ἰταλίαν ἢ Ἰββα, ἢ Ἰβύα, καὶ ἔπειτα Λίθαλια (Elba), ἐχρημάτισε περίφημος διὰ τὰ τοῦ σιδήρου μεταλλεῖά της.— Πιθηκοῦσα (Ischia), πλησίον τοῦ Μισσηνοῦ ἀκρωτηρίου.— Χοιράδες ἢ Καπρέαι, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως.— Σειρηνοῦσαι, τρεῖς σκόπελοι πρὸς Ν: τῶν Χοιράδων, ὅπου κατὰ τὰ μυθεύόμενα ἦσαν αἱ Σειρήνες. Εἰς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον ἔκειντο αἱ νῆσοι Διομηίδους (Tremitti).

§. Γ'. ΓΑΛΛΙΑ.

308. Ἡ πέραν τῶν Ἀλπεων Γαλατία, λεγομένη Τρανσαλπίνια, εἶχεν ὀλίγω πλειοτέραν ἔκτασιν παρὰ τὴν σημερινὴν Γαλλίαν. Πρὸς Β: ἐκτείνετο ἕως τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου.

309. Οἱ ἐπισημότεροι διαβρέχοντες αὐτὴν ποταμοὶ ἦσαν ὁ Ῥοδανός (Rhône), ὅστις δεχόμενος τὸν Ἄραρα (Saône) χύνεται εἰς

τὴν μεσόγειον θάλασσαν ὁ Ἴσαρ (Isère), ὁ Δρουεντίας (Durance), ὁ Ῥήνος δεχόμενος τὸν Μωσέλλαν (Moselle) ὁ Σηκουάνας (Seine) δεχόμενος τῶν Μαρτρῶναν (Matrona, Marne) ὁ Αἰείγηρ (Ligeris, Loire) δεχόμενος τὸν Ἐλαύηρα (Elaver, Allier) ὁ Γαρένας (Garumma, Garonne) δεχόμενος τὸν Τάρνιν (Tarnis, Tarn), ὁ Δυράνιος (Durannius, Derdogne) κ.λ.

310. Ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος ἐδαιριῖτο ἡ Γαλατία εἰς Βελγικὴν, κειμένην πρὸς Β: εἰς Κελτικὴν, ἐν τῷ μέσῳ, καὶ εἰς Ἀκουϊτανίαν, πρὸς Ν: χωρὶς νὰ λογίζεται εἰς ταύτας ἡ λεγομένη Προβίγκια Ῥωμάνα (Provence), ἣ γοῦν Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. Εἰς τὸ μετέπειτα οἱ Ῥωμαῖοι διήρesan αὐτὴν εἰς 17 ἐπαρχίας, ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶχε καὶ μίαν μητρόπολιν. Ἦσαν δὲ αἱ ἐφεξῆς·

311. Νοθεμποπουλάνια· μητρόπολις Αὐσζίων, Κλίμβερρός (Auch)—Ἀκουϊτανὴ δευτέρα· μητρόπολις, Βερδύγαλα (Bordeaux).—Ναρβωνησία α. Ναρβωνίτις ἢ Ναρβῶν Μαρτία (Narbonne).—Ναρβωνησία β'. π: Ἄκουαι Σέκστιαι (Aix).—Ἄλπεις Θαλάσσιαι·—π: Ἐβρόδουον (Embrun)—Ἄλπεις Ποινίαι· π. Ταραντασία (Moustiers).

312. Οὐῆνικὴ· π: Οὐῆννα (Vienne),—Ἀκουϊτανὴ α. Βιτουρίγων πόλις Ἀδάρικον (Bourges)—Λουγδουνικὴ α. Λουγδουνον (Lyon).—Ἡ μεγάλη Σηκουανικὴ, Οὐεσόντιον (Besançon). Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιελάμβανε τὴν Ἑλβετίαν, τῆς ὁποίας πρώτισται π: ἦσαν, Αὐγούστα Ῥαυράκων, πλησίον τῆς νῦν Βασιλείας (Bâle). Αὐεντικὸν (Avenche).

313. Λουγδουνικὴ β'. π: Ῥοτόμαγος (Bouen)—Λουγδουνικὴ γ'. Τουρόνων πόλις Καϊσαρόδουον (Tours)—Λουγδουνικὴ δ'. Σηνόνων πόλις, Ἀγένδικον (Sens)—Βελγικὴ α. Τρηουρία (Trèves).—Βελγικὴ β'. Ῥήμοι (Reims)—Γερμανία α. Μαγουτίακον (Mayence)—Γερμανία β', Κολονία (Cologne).

314. Παρὰ τὰς μητροπόλεις ταύτας ἦσαν καὶ ἄλλαι πόλεις ἱκανῶς ἐπίσημοι. Αὐγουστόδουμον (Autun) ἢ Βίβρακτα· Νέμαυτος (Nîmes). Ἀρελάτη (Arles). Μαρσαλία (Marseille) πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκαίων (212), πλουσία, ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν εἰς τὰ γράμματα ἐπιμέλειαν. Λουτεκία καὶ Λουκοτακία (τὰ Παρίσια). Καρνοῦτοι (Chartres).

§. Δ'. ΙΣΠΑΝΙΑ.

315. Ὀνόμαζον οὕτως ὅλην τὴν Χερσονήσον τὴν μεταξὺ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τῆς Μεσογείου, καὶ χωριζομένην ἀπὸ τὴν Γαλατίαν διὰ τῶν Πυρηναίων. Ἐκαλεῖτο δὲ ἡ αὕτη Ἑσπερία καὶ Ἰσηρία, κατοικοῦμένη ὑπὸ πολλῶν λαῶν, τῶν ὁποίων πρώτιστοι ἦ-
(Geog.)

σαν οἱ Καλλιᾶκοι, Κανταβροὶ, Ουάσκωνες, Ἄστουροὶ, Κοσετανοὶ, Ἐδετανοὶ, ὅλοι σχεδὸν Κελτοὶ, ἤγουν ἀπὸ τῆς Γαλατίας καταγόμενοι, διὰ τοῦτο καὶ μέγα μέρος τῆς χώρας ταύτης ἐκαλεῖτο Κελτισηρία.

Οἱ Ῥωμαῖοι διήρεσαν αὐτὴν εἰς τρία· εἰς Ταρράκονησιαν, κειμένην πρὸς Β: καὶ ἐν τῷ μέσῳ, εἰς Βαιτικὴν πρὸς Ν: καὶ εἰς Λυσιτανίαν πρὸς Δ:

316. Τὴν Ταρράκονησίαν διέβρεχεν ὁ Ἴβηρ πολί: (l'Ebre) καὶ ὁ Τάγος (Tage).— Πόλεις· πρὸς Β: καὶ Β-Δ: Βράκκα Αὐγούστα (Braga). Κάλλη Πόρτον (Porto), ἐξ ἧς ὠνομάσθη ἡ Πορτογαλλία.— Ἀστουρικὴ Αὐγούστα (Astorga). Πομπέλων (Pampelune).— Καλίγυρις (Calahorra), πατρίς τοῦ Κυϊντιλιανῶ— Ἰλέρδα (Lerida) ἐπὶ τοῦ Σικόριδος πτ. (Ségre), παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.— Ρόδος ἢ Ρόδη (Roses) ἀποικία, λέγουσι, Ῥοδίων.— Ἐμπορεῖον (Ampurias), καὶ Βάρκινον (Barcelone) εὐλίμενοι πόλεις.— Ταρράκων (Tarragona) ἡ μητρόπολις τῆς χώρας.— Σαγούς (Muviedro) κυριευθεῖσα καὶ ἐρημωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα.— Οὐαλεντία (Valence).— Αὐκεντον (Alicante).— Νέα Καρχηδῶν (Carthagéne), μεγίστη καὶ καλλίστη πόλις ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων. Εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας Νομαντία, Σεγοδία, Βιλδιλις, ἡ πατρίς τοῦ Μαρτυαλίου, καὶ Τόλετον (Toledo).

317. Τὴν Βαιτικὴν (ἣτις ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων ἐλέγετο καὶ Τουρδητανία) διέβρεχεν ὁ Ἄνας (Gudiana) καὶ ὁ Βαῖτις (Gudalquivir). Πόλεις· Κορδύδα (Cordoue) παρὰ τὸν Βαῖτιν.— Ἀσταπα, πολιορκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μαρίου.— Μάλακα (Malaga), μετὰ τὸν Γαδεΐρων καὶ Κάλπησ παραλίου πολ.— Μένδα, περίφημος, διότι εἰς αὐτὴν ἐνίκησεν ὁ Καῖσαρ τοὺς υἱοὺς τοῦ Πομπηΐου.— Γάδειρα (Cadix), κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Φοινίκων.— Ἰσπαλις (Seville), παρὰ τὸν Βαῖτιν πτ: ἀποικος Ῥωμαίων.— Ἰτάλικα, ὅπου ἐγεννήθησαν οἱ Αὐτοκράτορες Τραϊανός, Ἀδριανός καὶ Θεοδοσίος.

318. Ἡ Λυσιτανία, διὰ τῆς ὁποίας διαρρέουσιν οἱ πτ: Τάγος, Δούριος (Douro) καὶ ὁ Μίνιος (Minho), εἶναι ἡ σήμερον καλουμένη Πορτογαλλία.— Πόλεις· Ὀλύσιππος (Olisippo, Lisbona) καὶ κατ' ἄλλους Ὀδύσεια. — Σαλαμαντικὴ (Salamantica, Salamanca).— Ἡμερίτα Αὐγούστα (Merida), Ἐβοῦρα (Evora), Κετόδριγα (Setuval). Ἡ μεσημερινὴ χώρα ὠνομάζετο λατινιστὶ Κούνεον, ἣτοι σφὴν, ἀπὸ τοῦ σχήματος. Αὐτοῦ εὐρίσκετο τὸ ἱερόν Ἄκρωτήριον (Sacrum Promontorium, Cap-Saint-Vincent) — Εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας εἶναι ἡ τῶν Βαλεαρίδων νήσων σωρεία. Δύο ἐξ αὐτῶν ἐλέγοντο Γυμνησιαί, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἦτο καὶ ὠνομάζετο Μείζων (Major Μαῖόρκα) ἡ δὲ, Ἐλάσσων (Minor Μινόρκα)· αἱ δὲ

ἄλλαι, Πιτυοῦσαι· ἐξ ὧν ἡ μὲν μεγαλητέρα ὠνομάζετο Ἔβουτος (Ebusus, Ivica), φέρουσα παλαιά, ὡς λέγουσι, σάκχαρι, πολλὰ ζῶα καὶ σῦκα· ἡ δὲ μικροτέρα ἐλέγετο Ὀφιοῦσα (Ophiusa, Formentera 14). (*)

§. Ε'. Βρεττανία, Γερμανία, αἱ πρὸς Ἄνατ.
καὶ πρὸς Ἄρκτον χῶραι.

319. Βρεττανία. Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον ἔτω τὴν εἰς τὸν Ὀκεανὸν μεγάλην νῆσον, ἣτις περιλαμβάνει τὴν σήμερον τὴν Ἄγγλιαν καὶ τὴν Σκωτίαν· ἐκάλουν δὲ αὐτὴν καὶ Ἄλθιον. Τὸ βόρειον μέρος, χωρισθὲν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ διὰ χάνδακος καὶ τείχους, ἐκαλεῖτο Καληδονία, καὶ τοῦτο τὸ μέρος εἶναι ἡ σημερινὴ Σκωτία. (**)

320. Οἱ Ῥωμαῖοι διήρεσαν αὐτὴν εἰς πέντε ἐπαρχίας· εἰς Βρεττανίαν πρώτην καὶ δευτέραν, εἰς Φλαδιανὴν Καισαριανὴν, εἰς Μεγάλην Καισαριανὴν, καὶ εἰς Οὐαλεντιανὴν. Αἱ ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν Λονδίνιον (Londinium, Londres) Δουρόδερνον (Durovernum, Douvres) Καμαλόδερνον καὶ Εὐόρακον (Eboracum, York), ὅπου ἐγεννήθη Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας. — Ποτ. ὀνομαστὸς τῆς τόπου ὁ Τάμισις (Tamise). Ἡ Καληδονία, λεγομένη καὶ Βρεττανία Βαρβαρική, ἦτο παντάπασιν ἄγνωστος εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

321. Ἡ Ἰρλανδία πρὸς Δ: ἐκαλεῖτο Ἰβέρνια. Πόλις σημαντικὴ Ἐβλανὴ (Evlana, Dublin). — Αἱ λοιπαὶ νῆσοι ὠνομάζοντο Κασσιτερίδες (Sorlingues)· καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ παλαιοὶ ἐλάμβανον τὸν κασσίτερον διὰ τῶν Φονίικων. — Οὐήκτις (Wight) πρὸς Ν: — Μονόβια (Man), — Ἐβουδες (Westernes) πρὸς Δ: τῆς Καληδονίας· — Ὀρκάδες αἱ πρὸς Β: καὶ Θούλη (Shetland).

Σημ. Ἡ ὑπὸ τοῦ περιηγητοῦ Πυθία ὀνομαζομένη Θούλη φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ Ἰσλανδία.

322. Γερμανία. Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον οὕτω τοὺς τόπους τοὺς κειμένους μετὰ τοῦ Ῥήνου, ὄντος πρὸς Δ: τοῦ Δανουβίου πρὸς Ν: καὶ τοῦ Οὐίστουλα πρὸς Ἄν: ἐγνωρίσθη δὲ αὐτός ὁ τόπος ὅχι πολὺ παλαιότερον. Οἱ Γερμανοὶ ἦσαν πολλοὶ λαοὶ καὶ διάφοροι· οἶον οἱ Βρούκτεροι, οἱ Φρίσιοι, οἱ Καῦκοι ὀριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἄλθιος πτ: (Elbe Ἑλθα), οἱ Σικαμβροὶ, οἱ Χηροῦσκοι, οἱ Ἀλεμάννοι ἢ Ἀλαμαννοὶ, εἰς τῶν ὁποίων τὸν τόπον ἦτο τὸ Ἐρκύνιον δάσος (Forêt noire) καὶ οἱ Λομβαρδοὶ, ὅλοι τότε εὐρυσκόμενοι εἰς τὴν ἀγρίαν σχεδὸν τοῦ βίου κατάστασιν.

(*) Ἴδε Στράβ. Βιβλ. Γ'.

(**) Ἴδε Στράβ. Βιβλ. Δ' κ. Ε' ε. Μ.

323. Οἱ Βαταυοὶ κατώκουν πρὸς Ἄρκτον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ρ'ήνου εἰς τόπον ἐλώδη (Ὀλλανδία), γεμάτον ἀπὸ λίμνας καὶ λάκκους, ἐξ ὧν ὁ μεγαλύτερος, ὁ λάκκος Φλεῦς, μετεβλήθη, ἐξ αἰτίας τῆς πλημμύρας τῆς θαλάσσης, εἰς τὸν νῦν κόλπον Ζυϋδερζέην (120). Πόλεις αὐτῶν ἦσαν Λουγδουνον Βαταυῶν (Leyde) καὶ Νοθιόμαγος (Nimégué).

324. Πρὸς Β: τοῦ Ἄλβιος (Elbe) ἢ ὑπὸ τῶν Κιμβρῶν κατοικημένη χώρα ὠνομάζετο Κιμβρική Χερσόνησος (julland). Πρὸς τὰ παράλια, εἰς τὸν Κοδανὸν κόλπον (Βαλτικὴν θάλασσαν ἔκειντο αἱ νῆσοι Βαλτία καὶ Σκανδία (Fionie et Seeland). Οἱ Οὐένετοι καὶ οἱ Βωροῦσσοι (Πρώσσοι) κατώκουν τὴν παραλίαν τῆς Βαλτικῆς.

325. Αἱ πρὸς Ν: τοῦ Δουνάβεως χῶραι, αἱ μὴ συμπεριλαμβανόμεναι εἰς τὴν Γερμανίαν, ἦσαν πέντε· Ἡ Ραιτία (ἢ χώρα τῶν Γκριζόνων), ἥτις συνώρευε μὲ τὴν Ἑλουητίαν (Ἐλβετίαν). Πολ: αὐτῆς Κοορία (Coire).—ἡ Οὐϊνδελικία (Βαυαρία) Π. Αὐγούστα Οὐϊνδελίκων (Augsbourg).—τὸ Νωρικόν (μέρος τοῦ τόπου τῆς Αὐξρίας).—ἡ Παννονία (μέρος τῆς Οὐγγρίας ἢ Οὐγγαρίας) Π. Οὐϊνδοδόνα (Βιέννη).—Πρὸς Ἄν: ἦτο ἡ Δακία μεταξὺ τοῦ Ἀσνάβεως πρὸς Ν: καὶ τοῦ Τύρα (Dniester) πρὸς Ἄν: περιλαμβάνουσα τὸ λοιπὸν μέρος τῆς Οὐγγρίας καὶ τὴν σημερινὴν Μολδοδολαχίαν.

326. Ὅλη ἢ πρὸς Ἄν: τοῦ Ὀδερως, Οὐϊστούλα καὶ Τύρα χώρα ἦτο πολλὰ ὀλίγον γνωστὴ, καὶ ὠνομάζετο μὲ κοινὸν ὄνομα Σαρματία. Τὸ μεσημβρινὸν μέρος, τὸ ποτιζόμενον ὑπὸ τοῦ Βορυσθένους (Dnieper) τοῦ Ταναΐδος (Don) καὶ τοῦ Ρᾶ (Βόργα) ἔκατοικηθῆ ὑπὸ τινων Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰ παράλια. Ἐπίσημοι δὲ πόλεις αὐτῶν ἦσαν ἡ Ὀλδία· εἰς δὲ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν) τὸ Παντικάπαιον καὶ ἡ Θεοδοσία (Καφφᾶς). Ἡ χερσόνησος αὕτη ἀπεπερατοῦτο εἰς τὸ ἀκρωτήριον τὸ λεγόμενον Κριοῦ μέτωπον, κείμενον ἀντικρὺ τοῦ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀκρωτηρίου, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο Κάραμβις.

327. Πέραν τοῦ Βορυσθένους κατώκουν οἱ Ρῶξολάνοι, ὅθεν νομίζουσι τινες ὅτι ἔλαβον τὸ ὄνομα οἱ Ρῶσσοι, καὶ φαίνεται ὅτι εἶχον ὄριον τὸν Τάναιν.

Σημ. Ὅλην τὴν ἐπέκεινα τοῦ Εὐξείνου Πόντου χώραν ὠνομάζον οἱ Ἕλληνες Σκυθίαν, καὶ Σκυθας τοὺς κατοίκους, οἱ τινες μετέπειτα ὠνομάσθησαν Σαυρομάται καὶ Σαρματαί.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΝΕΩΤΕΡΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΕΥΡΩΠΗ.

**Ἐκτασίς ἐπιφανείας 9,700,000 χιλιάμετρα τετραγωνικά
πληθυσμὸς 250,000,000 κατοίκων.**

Θέσις, ὄρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς αὐτῆς· θάλασσαί, κόλποι, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ κτλ.

328. Ἡ Εὐρώπη κεῖται εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου πρὸς Δ: τῆς Ἀσίας· ὀρίζεται δὲ πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν· πρὸς Δ: ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· πρὸς Ν: ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, πρὸς Ἀν: δὲ ἀπὸ τὴν Μαύρην θάλασσαν (Εὐξείνιον Πόντον) καὶ ἀπὸ τὴν τοῦ Ἄζοφ (Μαιώτιδα λίμνην)· καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἐκ τῆς ὁποίας τὴν χωρίζουσι τὰ Οὐράλια ὄρη, ὁ Καύκασος καὶ ὁ Οὐράλης ποτ.

Ἐἶδμεν (108), ὅτι ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται εἰς 16 τμήματα, ὑποδιαιρούμενα εἰς ἐπικρατείας.—Τέσσαρα εἶναι πρὸς Ἄρκτον αἱ Βρετανικαὶ νῆσοι, ἡ Δανιμαρκία, ἡ Σουηκία καὶ Νορδηγία, καὶ ἡ Ῥωσσία ἢ Εὐρωπαϊκὴ.—Ἐπτά εἰς τὸ μέσον· ἡ Γαλλία, ἡ Ὁλλανδία, τὸ Βέλγιον, ἡ Γερμανία, ἡ Πρωσσία, ἡ Αὐστριακὴ Αὐτοκρατορία, ἡ Ἑλλουητία—καὶ ἕκτος πρὸς Μεσημβρίαν, ἡ Ἰσπανία, Πορτογαλλία, Ἰταλία καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἡπειρος αὕτη εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν λοιπῶν, ἀναλογουσα κατὰ τὴν ἔκτασίν της μὲ τὸ ἕν τρίτον τῆς Ἀφρικῆς, μὲ τὸ ἕν τέταρτον τῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὸ ἕν πέμπτον τῆς Ἀσίας καὶ μὲ τὸ δέκατον πέμπτον μέρος τῆς οἰκησίμου γῆς· ἀλλὰ περιέχει αὕτη μόνη ὑπὲρ τὰ 250,000,000 κατοίκων, τούτέστι τὸ τέταρτον ὅλων τῶν κατοίκων τῆς ὑδρογείου σφαιρας, ἐν ᾧ ἔχει ἐπιφάνειαν μόλις 490 χιλ. λευγῶν τετραγωνικῶν, ὑπερέχουσα καὶ κατὰ τὸν πολιτισμὸν κατὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Περὶ τῶν ἰδίων θαλασσῶν αὐτῆς καὶ κόλπων, ἀκρωτηρίων, ὀρέων καὶ ποταμῶν καὶ λιμνῶν, ἐλαλήσαμεν ἰδίως εἰς τὰ περὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας (119 καὶ 120, 124, 144, 173 καὶ 177).

328 β. Εἰς δύο κυρίως μεγάλας κλιτύς (171) συσχηματίζεται ἡ Εὐρώπη συσταμένης ὑπὸ τῶν Σειρῶν τῶν ὀρίων αὐτῆς· ἡ μὲν μία ἀποκλίνει πρὸς τὸ Β. καὶ Β—Δ. τελευτῶσα εἰς τὸν Παγωμένον καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, καὶ εἰς τὰς ἑξ αὐτῶν σχηματιζομένας περὶ αὐτοὺς θάλασσας· ἡ δὲ ἕτέρα πρὸς τὸ Ν. καὶ Ν—Ανατ: τελευτῶσα εἰς τὴν Μεσόγειον, τὴν Μαύρην καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Αἱ δύο αὗται κλιτύς διαχωρίζονται διὰ τῆς πρωτίστης Σειρᾶς τῶν

Ευρωπαϊκῶν ὄρων διευθυνομένης ἀπὸ τὸ Β-Ἀνατ: πρὸς τὸ Ν-Δ. (ἀπὸ τὸ μεθόριον τῆς Ἀσίας μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους) καὶ συγκειμένης ἀπὸ τὰ Οὐράλια, τὰ Καρπάθια τὰς Σουηθικὰς καὶ Ἑλβετικὰς (ἢ κεντρικὰς) Ἀλπεις, τὰ Ἰουράσια, τὰ Πυρηναῖα καὶ τὰ Ἴθηρικά. Εἰς αὐτὴν τὴν πρωτίστην σειρὰν συνέρχονται ἄλλαι δευτερεύουσαι, ἀπὸ βορρᾶ μὲν τὰ Δοφρίνια ἢ αἱ Σκανδιναυϊκαὶ Ἄλπεις, αἱ περικυλοῦσαι τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν ἀπὸ Μεσημβρ: δὲ ἡ Σειρὰ τῶν λεγομένων Μεσημβρινῶν Ἀλπεων καὶ τὰ διασχίζονται τὴν Ἰταλίαν Ἀπέννινα, καὶ τέλος αἱ Ἀνατολικαὶ Ἀλπεις. Αὗται δὲ διασχίζονται εἰς δύο Σειράς, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία διευθυνομένη πρὸς Μ: λέγεται Ἑλληνικὴ Σειρὰ, διότι καταστᾶ μέχρι τῆς Ταινάρου καὶ Μαλεῶν ἢ δὲ πρὸς Ἀνατ: διευθυνομένη πρὸς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, σχηματίζει τὸν Αἶμον καὶ τοὺς διακλαδισμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν Θράκην, Μακεδονίαν κλ.

Κάτοικοι τῆς Εὐρώπης, Γλῶσσαι, Θρησκεία, Πολιτεύματα, Προϊόντα.

328. γ. Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὅτι κατάγονται, μὲ μικρὰς τινὰς ἐξαιρέσεις, ἀπὸ δύο κύρια γένη. Ἐκ τῶν τῶν πρῶτον εἶναι τὸ Γερμανικόν, τοῦ ὁποίου παραφυὰς εἶναι τὸ τῶν Κελτῶν γένος· τὸ δὲ δεύτερον εἶναι τὸ Σλαδικόν. Οἱ λαοὶ, οἱ κατοικοῦντες τοὺς δυτικοὺς τόπους τῆς Εὐρώπης, τοὺς ἐν μέσῳ καὶ μέρος τῶν βορείων, κατάγονται ἐκ τοῦ κυρίως Γερμανικοῦ γένους, ἀναμιχθέντος μὲ τοὺς ἀρχαίους Κελτὰς εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν καὶ εἰς τοὺς βορείους τόπους τῆς Ἰταλίας· εἰς δὲ τοὺς Μεσημβρινοὺς αὐτῆς τόπους μὲ τοὺς Πελασγοὺς, καὶ μὲ τοὺς Ἴθηρας εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Εἰς δὲ τὸ Σλαδικόν γένος ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῶν ἀνατολικῶν τόπων· οἷον οἱ Ῥῶσοι, οἱ Πολωνοὶ, οἱ Βοημοὶ, Μοραβοὶ, οἱ Ἰλλυριοὶ, Κροάται, Δαλμάται κλ. μέρος τῶν κατοικούντων τὴν Οὐγγρίαν, καὶ οἱ Βάνδαι τῆς Γερμανίας. Ἄλλοι λαοὶ μὴ ἀνήκοντες εἰς τὰ προειρημένα δύο γένη εἶναι· οἱ Ἕλληνες ἢ Γραικοὶ, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ οἱ Τούρκοι ἀπὸ τῆς Ἀσίας μετακισθέντες εἰς τὴν Εὐρώπην πρὸ 4: αἰῶνων ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Μαντζιάροι τῆς Οὐγγαρίας, οἱ Φινλανδοὶ, καὶ οἱ Λάπωνες εἶναι τρεῖς λαοὶ πιθανῶς Μογγολικῆς καταγωγῆς· καὶ τέλος οἱ περὶ τὰς ὑπωρείας τῶν Πυρηναίων κατοικοῦντες Βάσκοι, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα δὲν ἔχει κάμμιναν σχέσιν μὲ τὰς λοιπὰς γνωσὰς γλώσσας. Οἱ δὲ Ἰβδαῖοι ζῶσι διεσπαρμένοι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, πολυπληθέστεροι ὄντες κυρίως εἰς τὴν Πολωνίαν καὶ τὴν Γερμανίαν (*).

* ΓΛΩΣΣΑΙ. Καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ λαλούμεναι ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης δύνανται νὰ ταχθῶσι κατὰ κλάσεις, ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς ἢ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν, δεικνύουσαι συγχρόνως

(*) Ἴδε Cours Method. de Géographie par Chauchard et Muntz. σελ. 8. Ο Μ.

καὶ τὸ ὁμογενὲς τῶν λαλούντων αὐτὰς λαῶν. Αἱ ἐπικρατεῖ-
στεραι δὲ εἰσὶν αἱ ἑξῆς·

α) Αἱ ἐκ τῆς Λατινικῆς παραχθεῖσαι, οἷον ἡ Ἰταλική, ἡ
Γαλλικὴ, ἡ Ἰσπανικὴ, ἡ Πορτογαλλικὴ καὶ ἡ Ῥουμανικὴ (ἦ-
τοι ἡ τῶν Μολδοβλάχων).

β) Αἱ ἐκ τῆς Τευτονικῆς· οἷον ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ὀλλανδική,
ἡ Δανικὴ, ἡ Σουηδική, ἡ Φλαμανδική, καὶ ἡ Ἀγγλικὴ πολλὰ
ἔχουσα ἐκ τῆς Λατινικῆς καὶ Γαλλικῆς.

γ) Αἱ ἐκ τῆς Σλαβικῆς, οἷον ἡ Ῥωσικὴ, ἡ Πολωνικὴ, ἡ
Βοημικὴ, ἡ Βουλγαρικὴ, ἡ Ἰλλυρικὴ καὶ ἡ Σερβικὴ.

Ὀλιγώτερον δ' ἐκτεταμέναι εἰσὶν αἱ ἐκ τῆς Κελτικῆς λα-
λούμεναι εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, Σκωτίαν, εἰς τὸ Πριγκιπάτον τῆς
Γάλλης, καὶ εἰς τὴν Βρεττανίαν τῆς Γαλλίας· ἡ ἐκ τῆς ἀρ-
χαίας Ἑλληνικῆς, τὴν σήμερον λαλουμένη νέα Ἑλληνικὴ εἰς
τὴν ἐπικράτειαν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος· ἡ δὲ Τουρ-
κικὴ γλῶσσα, ἡ τῶν Μαντζιάρων τῆς Οὐγγαρίας, καθὼς καὶ
ἡ τῶν Φινλανδῶν καὶ Λαπόνων, φαίνονται Ἀσιατικῆς κατα-
γωγῆς καθαρᾶς, ὡς καὶ οἱ λαλοῦντες αὐτὰς λαοί.

328. δ. Θρησκεία. Θρησκευμα δ' ἔχουσιν οἱ κάτοικοι τῆς
Εὐρώπης· τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν Ἰσ-
δαιῶν, καὶ τῶν Τούρκων ὄντων Μωαμεθανῶν, καὶ ὀλίγων ἔθνικῶν
κατοικούντων εἰς τὴν Λαπωνίαν καὶ εἰς ὀλίγα μέρη τῆς Μεσημβρῆ:
Ῥωσσίας. Τῆς δὲ Χριστιανικῆς θρησκείας διαιρουμένης εἰς τρεῖς
μεγάλους κλάδους, ὡς εἴπομεν (190), εὐρίσκεται καὶ ἡ Χριστια-
νικὴ κοινωνία τῶν Εὐρωπαίων εἰς τρία διηρημένη δόγματα τῆς
Ἀνατολ. Ὁρθοδόξης Ἐκκλησίας, τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Προτεσταν-
τικῆς. Καὶ τῆς μὲν Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξης Ἐκκλησίας, παρ' ἀκρί-
βειαν λεγομένης νῦν καὶ Ἑλληνικῆς, ὅπαδοι εἰσὶν οἱ κατοικοῦντες
τοὺς ἀνατολικούς τόπους τῆς Εὐρώπης, οἷον οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ
Γραικοί, οἱ Ῥῶσοι καὶ μέρος τῶν κατοικούντων τὴν Ἀνατολικὴν
Αὔστριαν. Τῆς δὲ Δυτικῆς ὅπαδοι εἶναι οἱ κατοικούντες τὴς Μεσημ-
βρινῆς καὶ Δυτικῆς τόπους, καὶ τῆς Προτεσταντικῆς οἱ τοὺς
Βορείους.— Πολιτεύματα δ' ἔχουσι τακτικὰ καὶ ἐλευθερα, αἱ μὲν
πλεῖστα τῶν ἐπικρατειῶν, συνταγματικᾶς ἡγεμονίας καὶ Βα-
σιλείας, ἢ συγκερασμένας καὶ περιωρισμένας διὰ θεσμοθεσιῶν
ὀλίγαι δὲ καὶ Δημοκρατίαι, οἷον ἡ Ἑλβετία καὶ αἱ Ἀνσεατι-
καὶ πόλεις κ.τ.λ. (ἴδε καὶ 184).

Ἡ Εὐρώπη κειμένη ὅλη σχεδὸν εἰς τὴν εὐκρατον βορείαν ζώνην (μεταξὺ τῆς
36° καὶ 72° τοῦ βορ. πλάτους) ἔχει κλίμα εὐκρατον καὶ συγκερασμένον, ἔξω μόνον
ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου ἠρκύφου τόπου αὐτῆς, οἱ πινές εἰσι ψυχρότατοι. Αἱ
διακρίπτουσαι αὐτὴν ἐσωτερικαὶ θάλασσαί, καὶ οἱ διαρρέοντες αὐτὴν διάφοροι
ποταμοί, μετριάξουσιν παντοχοῦ τὴν θερμοκρασίαν καὶ διατηροῦσι τὴν ὑγρότη-

τα, ἥτις ὠφελεῖ τὴν βλάστησιν τῶν φυτῶν. Ἡ εὐφορία αὐτῆς εἶναι κατωτέρη ἀπὸ τὴν εὐφορίαν τινῶν τόπων τῶν ἄλλων ἡπείρων· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπέρντοι καὶ ἄγονοι ἐρημοὶ ἐκείνων εἰς αὐτὴν δὲν ἀπρντῶνται· ἢ διὰ μῆθισι καὶ ἢ ἐπιμείλεια τῶν κατοίκων αὐτῆς περὶ τὴν γεωργικὴν ἀναπληροῦσι τὴν τῶν ἄλλων ἡπείρων φυσικὴν γονιμότητα. Ὅθεν ἡ Εὐρώπη εἶναι εὐφορὸς ὄλων τῶν καλλιτέρων καὶ χρησιμωτέρων εἰς τὸν βίον γεωργικῶν προϊόντων, τὰ περισσότερα τῶν ὁποῦν οἱ κάτοικοι αὐτῆς μεταφύτευσαν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡπείρου. Γεννήματα, ὄσπριζ, ὄπωρικῶ, κρσιζ ἐκλεκτῶ, λιναρίον, βρωμάκιον, ὄρῶζιον, καὶ ὄλα τα χρήσιμα εἰς τὸν βίον φυτῶ καὶ ζῶα παράγει ἀφθόνως· δηλητήρια δὲ φυτῶ ὄλιγα, καὶ ἐκ τῶν ζῶων μόνον τὴν ἄρκτον καὶ τὸν λύκον ἔχει θηρία ἐπίφοδα. Ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν ἔχει ὄλιγον χρυσόν καὶ ἄργυρον, πολὺν δὲ σίδηρον, μόλυβδον, κοσσιότερα, στυπτηρίαν, λιθάνθρακας καὶ γαιάνθρακας, ἄλας κτλ. Οἱ δὲ κάτοικοι, διὰ τὴν προκοπὴν τῶν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, τεχνουργοῦσιν οὐ μόνον τὰ ἰδικῶν προϊόντα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἡπείρων, τὰ ὁποῖα μεταφέροντες διὰ μυριάδων πλοίων εἰς ὄλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐνεργοῦσιν ἐκτεταμένον ἐμπόριον. Διὰ τοῦτου δὲ καὶ διὰ τῆς βιομηχανίας, διὰ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ὑπερέχουσιν ὄλων τῶν κτῶικων τῆς οἴκουμένης, καὶ γίνονται ὄδηγοὶ αὐτῶν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ εἰς ὄλα τὰ τοῦ πολιτισμένου βίου ἐπιτηδεύματα.

Οἱ διάφοροι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ὄσ' οὐ ὑπέφερν πολλὰς ἐπίδρομας καὶ πολέμους πρὸς ἄλληλους, κτηντησιν τίλος, διὰ τῆς προόδου αὐτῶν εἰς τὸν πολιτισμόν, καὶ κταστήσασιν πολιτεύματα ελεύθερα, ἐξενουμένων ὄλιγων τινῶν, καὶ Κυβερνήσεις τακτικὰς, φροντιζούσας διὰ τῶν εἰρηρικῶν ἐπιτηδευμάτων, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ὡς προσπορίσασιν τὴν ὄλικὴν καὶ ἠθικὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς κερνωμένους. Ὅλοι οἱ λαοὶ οὗτοι, πρεσβεύοντες κατὰ κλιτὴν τύχην τὸν Χριστιανισμόν, θεωροῦνται ὡς μέλη μιᾶς μεγάλης οἰκογενείας, κατορινόμενα ἐν ἀμοιβαίᾳ εἰρήνῃ πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν εὐπορίαν καὶ εὐτυχίαν διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀλλαγῆς τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας τῶν. Αἱ περικυκλοῦσιν τὴν Εὐρώπην θάλασσαι καὶ εἰσχωροῦσαι εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς, οἱ διαρρέοντες αὐτὴν μεγάλοι καὶ πλεῖστοι ποταμοὶ, συγκαινωνοῦντες διὰ τεχνητῶν διαρῶν, δρόμοι ἀμυξίται διασπῶντες πανταχῶθεν αὐτὴν, καὶ σειραὶ σιδηροδρόμων διάφοροι εἰς τὴν μεσίαν Εὐρώπην συστηθεῖσιν, εὐκολύνουσι τὴν εἰς τὸ ἐσωτερικόν αὐτῆς κυκλοφορίαν τῶν διαφόρων προϊόντων, καὶ ἐπιτηγύνουσι τὴν συγκοινωνίαν τῶν διαφόρων ἐθνῶν διὰ τῶν ἀτμοκινήτων πλοίων καὶ ἀμυξῶν. Τὰ δὲ ἔθνη ταῦτα, γινόμενης οὕτω τῆς ἐπιμείξεως εὐκόλου, ἀναλλάσσουν οὐ μόνον τὸ προϊόντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς γνώσεις, τελειοποιούμενα ἀμοιβαίως πρὸς τὰ τοῦ πολιτισμένου βίου ἐπιτηδεύματα.

§. Α'. ΑΙ ΠΡΟΣ ΒΟΡΡΑΝ Π ΑΡΚΤΩΑΙ ΧΩΡΑΙ.

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ

Η ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΗΝΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΡΑΝΔΙΑΣ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμετρα □ (τετραγωνικά) 304,000.—
πληθυσμὸς 29,000,000.

Μῆκος Δυτικόν (*) μεταξὺ 0° 35' καὶ 12° 45'.

Πλάτος Βόρειον μεταξὺ 50° καὶ 61°.

329. Τὸ ἰσχυρόν τοῦτον βασίλειον, ὄνομαζόμενον κοινῶς καὶ

(*) Ὅς πρῶτον Μεσημβρινὸν παραδέχθημεν τὸν διαβαίνοντα διὰ τοῦ Ἄστερα-σκοπείου τῶν Παρισίων, διότι καὶ οἱ παρ' ἡμῶν νεώτεροι Ἄτλαντες καὶ οἱ Γεωγραφικαὶ Χάρτες ταῦτον ἔχουσιν.

Ἀγγλία, κείται εἰς τὸ Β-Δ: μέρος τῆς Εὐρώπης μεταξύ τῆς Βορείου καὶ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ, πρὸς Β: τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς Δ: τῶν Κάτω χωρῶν καὶ τῆς Δανιμαρκίας Σύγκεται δὲ ἀπὸ δύο μεγάλας νήσους, ἀπὸ τὴν νήσου τὴν λεγομένην Μεγάλην Βρετανίαν (περιέχουσαν τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Σκωτίαν), καὶ ἀπὸ τὴν νήσου Ἰρλανδίαν β) καὶ ἀπὸ πολλὰς μικρὰς νήσους. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Βρεττανικῶν νήσων ὑπερβαίνει τὰ 29 ἑκατομ: ἐξ ὧν 19 ἑκατομ: κατοίκων ἔχει ἡ Ἀγγλία μετὰ τοῦ Πριγκιπάτου τῆς Γάλλης· 2 δ' ἑκατομ: καὶ 800 χιλ: ἡ Σκωτία· 6 1/2 ἡ Ἰρλανδία καὶ 700 χιλ: αἱ λοιπαὶ νῆσοι (*) Ὅλη δὲ ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ τοῦ βασιλείου λογίζεται εἰς 15,800 τετρ. λεύγας.

Αἱ Βρεττανικαὶ νῆσοι ἔχουσι σχῆμα τριγωνικὸν καὶ κυρίως ἡ Μεγὰλη Βρετανία. Αὕτη ἔχει καὶ 3 κλιτύας· τὴν Ἀνατολικήν, ἀποκλίνουσαν πρὸς τὴν Γερμανικὴν ἢ βορείαν θάλασσαν· τὴν Μεσημβρινήν, ἀποκλίνουσαν πρὸς τὴν Μάγχην, καὶ τὴν Δυτικὴν, πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν ἀποκλίνουσαν, καὶ περιέχουσαν πολλοὺς καὶ μεγάλους κόλπους· ἡ δὲ Ἀνατολικὴ περιλαμβάνει τοὺς σημαντικωτέρους ἐκ τῶν ποταμῶν τοῦ τόπου. Ἐκ τούτων πρωτεύει ὁ Τάμις (ἐκ δύο ποταμῶν συνιστάμενος, τοῦ Τάμη καὶ Ἰση) διὰ πλάτυτάτου στομίου ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀναβαίνοντες πρὸς Β: ἀπαντῶμεν τὸν Οὔσην, τὸν ἐπινομαζόμενον μέγαν, καὶ χυνόμενον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Οὔάσχου· ἔπειτα τὸν Οὔβερρον, ἐνόοντα τὸν Τρέντην καὶ τὸν μικρὸν Οὔσην· ἔπειτα τὸν Τουήδον, ρέοντα ἐπὶ τῶν μεθαρῶν τῆς Σκωτίας. Ἡ δὲ δυτικὴ κλιτύς ἔχει πρὸς Β: τὸν Κλύδην, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν ὁμώνυμόν του κόλπον· μεσημβριώτερον δὲ τὸν Σφβέρην, ἔχοντα τὰ δευτερεῖα τοῦ Ταμίσεως καὶ ἐνούμενον μετὰ τὴν διάρρηξιν τῆς Βριστόλης—λίμναι δ' ἄξιαι λόγου δὲν εὑρίσκονται εἰμὴ εἰς τὴν Σκωτίαν.

330. Η ΝΗΣΟΣ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ. Τὸ Μεσημβρινὸν μέρος αὐτῆς κατέχει ἡ Ἀγγλία (Angleterre) συγκείμενον ἐκ τῆς μέρους τοῦ λεγομένου κυρίως Ἀγγλία καὶ τῆς Πριγκιπάτου τῆς Γάλλης ἢ Οὔάλης. Ὁ τόπος ἐν γένει εἶναι πεδινὸς καὶ ἐν μέρει λοφώδης, πλήν τῶν Β: καὶ Ν-Δ: μερῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ὄρειά· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη δὲν ἔχουσιν ὕψος περισσότερον τῶν 4 χιλ: ποδῶν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Πλήθος βοῶν καὶ προβάτων, τὰ ὁποῖα δίδουσι ωραῖα ἔρια (μαλλίξ), τρέφονται εἰς τὰς ἐκεῖ βοσκὰς. Ὁ σῖτος καὶ τὰ λοιπὰ δημητριακὰ σπέρματα γίνονται ἄφθονα, ἀλλὰ δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τροφήν τῶν κατοίκων δι' ἔλλειψιν γεωργικῶν χειρῶν· διότι ὁ ἐργατικὸς λαὸς εὐρίσκει νὰ ἐργάζεται μετὰ πλείοτερον συμφέρον εἰς τὰ ἐκτεταμένα καταστήματα τῆς βιομηχανίας. Τὸ κλίμα τοῦ τόπου ἐν γένει εἶναι ὑγρὸν μᾶλλον ἢ ψυχρὸν. Αἱ βροχαὶ τὸν χειμῶνα καὶ ἡ ὁμίχλη εἶναι ἀδιάκοποι, καὶ τὸ θέρμα μίαν ἡμέραν εὐδιδος καὶ θερμῆ, ὡς αἱ συνήθειαι

(*) Οὗτος εἶναι ὁ πληθ: τοῦ ἐν Εὐρώπῃ Κράτους τῆς Ἀγγλίας· εἰς δὲ τὰς κατὰ τὴν Οἰκουμένην διαφόρους ἀπαιτίας αὐτῆς ὁ πληθ: λογίζεται εἰς 6 ἑκατομ: καὶ 190 ἑκατομ. εἰς τὰς κτήσεις τὰς ἐν Ἰνδίας.

Φερμαί ἡμέραι τῆς Ἑλλάδος, εἶναι σπάνιον φαινόμενον εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἔνεκα τούτου καὶ τὰ τῶν μεσημβριῶν τόπων ὄπωρικά δὲν φύονται ἐκεῖ, καὶ αὐτὴ ἡ ἄμπελος δυσκόλως ὠριμάζει τοὺς καρπούς της. Ὅθεν κρασίον εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους δὲν γίνεται, ἀλλ' ἀντὶ τούτου κατασκευάζουσι καὶ μεταχειρίζονται πάμπολυν ζῦθον (μπίραν).

Καὶ ἡ κυρίως Ἀγγλία καὶ τὸ Πριγγιπάτον Γάλλης ἀμφοτέρα διαιροῦνται πολιτικῶς εἰς 52 ἐπαρχίας, περιλαμβανομένας εἰς ἑπτὰ τμήματα, τὰ ὅποια κατ' ἔτος διέρχονται δικασταὶ πρὸς διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης.

331. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπισημότεραι πόλεις· Λόνδρα ἢ Λονδῖνον, μητρόπολις ἐπὶ τοῦ Ταμίσεως κειμένη καὶ διαρρέομένη ὑπ' αὐτῆς, διαιρεῖται εἰς δύο ἄνισα μέρη, Βόρειον καὶ Νότιον, κοινωνῶντα μεταξὺ τῶν διὰ δύο γεφυρῶν σιδηρῶν, καὶ τεσσάρων λιθίνων (*). Ἐκ τούτων αἱ μεγαλοπρεπέστεραι εἶναι ἡ γέφυρα τῆς Οὐέσμιστέρης, ἔχουσα πλάτος 44 ποδ· καὶ μῆκος 1223· καὶ ἡ τοῦ Βατερλώ ἐκ γρανίτου κτισμένη, καὶ ἔχουσα πλάτος 42 ποδ· καὶ μῆκος 1242.—Εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως κεῖνται τὸ λεγόμενον Ἄστν (the Citis) καὶ ἡ Οὐέσμιστέρη· εἰς δὲ τὸ νότιον εἶναι ἡ Σουθουάρκη. Τὸ Ἄστν ἔχει θεωρίαν παλαιᾶς τινος πόλεως με δρόμας στενοὺς καὶ λοξοὺς, ὅπου ὅλοι οἱ μεγαλέμποροι ἔχουσι τὰ γραφεῖά των, ἂν καὶ δὲν κατοικῶσιν ἐκεῖ. Ἡ Οὐέσμιστέρη εἶναι ἡ ἀληθὴς καθέδρα τοῦ βασιλεῖς, ἔχουσα καὶ δρόμους πλατεῖς καὶ εὐθεῖς, καὶ οἰκίας λαμπροτέρας, ὅπου κατοικοῦσιν οἱ μεγιστᾶνες, ὁ βασιλεὺς μὲ τοὺς αὐλικούς του, οἱ μεγαλέμποροι καὶ οἱ μεγαλοκτηματῆαι· τὴν νύκτα αὐτὸ τὸ μέρος φωτίζεται λαμπρότερον διὰ τοῦ ἀερίου τοῦ λεγομένου γαζίου (gaz), ἢ ἀνθρακώδους ὑδρογόνου. Τὸ δὲ τρίτον μέρος τῆς πόλεως, ἡ Σεθουάρκη, ἔχει ἔποψιν πόλεως ὅλως βιομηχάνων διὰ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ ἐργοστασίων.

Εἰς τὸ ἄστν, καί ται δν τὸ ἀρχαιότερον μέρος τῆς πόλεως, δὲν ὑπάρχουσι πολλὰ κτίρια δημόσια. Εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ ἐπὶ ὑψώματος κεῖται ἡ μεγαλοπρεπέστατη ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Παύλου, οἰκοδομηθεῖσα εἰς διάστημα 35 ἐτῶν (ἀπὸ τὸ 1675—1710) κατὰ τὸν τύπον τῆς ἐν Ρώμῃ ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Πέτρου. Τοῦτο τὸ κτίριον εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον μνημεῖον τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀρχιτεκτονικῆς, ἔχον 500 ποδ. μῆκος, 250 πλάτος καὶ 340 ὕψος· ὁ δὲ ἐν τῷ μέσῳ μεγαλοπρεπέστατος τροῦλος αὐτοῦ ἔχει 145 ποδ. διάμετρον. Ὁ πύργος τῆς Λόνδρας, εἶδος ἀκροπόλεως ἀρχαίας, περιεχομένης διάφορα κτίρια καὶ περικυκλωμένης ὑπὸ τάφρου γεμάτης ὕδατος, διχογευσμένου ἀπὸ τὸν Τάμισιν. Παλαιά ἦτον ἡ κατοικία τῶν βασιλέων, νῦν δὲ ὑπάρχουσι εἰς αὐτὸν ὀλοθῆκη ἀρχαίων ὄπλων, καὶ δεσμοτήριον, καὶ ταμειυτήριον τῶν ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πολυτίμων κοσμημάτων τοῦ στέμματος, καὶ τῶν μυστικῶν ἀρχείων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸ ταφεῖον προσέτι τῶν ἀρχαίων βασιλέων. Ἄλλο τρίτον μνημεῖον

(*) Περικτὸς τούτων κοινωνοῦσι τὰ μέρη καὶ δι' ὑπογείου δίοδου ὑπὸ τὸν πυκνὸν κατασκευασθείσης πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ λεγονῆς Τούνελ.

είναι μία μεγάλη στήλη ή κίων, δορικής αρχιτεκτονική, 200 ποδών ύψους, ἀνεργηθεῖσα εἰς τὸν τόπον, ὅθεν κατὰ τὸ 1666 ἐξερράγη πυρκαϊὰ ἀποτετρῶσκα 13 χιλ. οἰκίων.

Εἰς δὲ τὴν Οὐσιμιστέρην εἰναι τὰ βασιλεία, διάφορα παλάτια, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ Σαιντιάμου (Ἄγ. Ἰακώβου) λεγόμενον παλάτιον, ἡ κατοικία τῶν βασιλέων, ἡ Ἀκαδημία, τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον μετὰ τῆς βιβλιοθήκης, περιεχούσης 60 χιλ. χειρογράφων, καὶ τὸ Πανεπιστημεῖον, καὶ τέλος τὸ Ἡγουμενεῖον τῆς Οὐσιμιστέρας, υπερήφανον οἰκοδόμημα Γοθικὸν πλησίον τοῦ Τιμίσεως, ὅπου εἶναι ὠραία ἐκκλησία, καὶ αἱ τάφοι τῶν βασιλέων τοῦ νῦν βασιλευόντος γένους. Ἀντικρὺ τούτου εἶναι καὶ ἕτερον Γοθικὸν κτίριον, ἐν ᾧ τελούνται αἱ ἐορταὶ τῆς στέφους τῶν βασιλέων, καὶ πλησίον ὑπάρχουσι καὶ τὰ βουλευτήρια τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς τῶν Λόρδων.

Εἰς δὲ τὴν Σουθούαρχην εἰναι μόλις τρία δημόσια κτίρια ἄξια λόγου. Τὸ παλάτιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντέρβουρης· τὸ δεσμοκτίριον τὸ διὰ τοὺς χρεωφειλέτας, καὶ τὸ φρενοκομεῖον (*).

Ἐν περιλήψει, τὸ Λονδῖνον εἶναι ἡ μεγαλητέρα καὶ πολυανθρωποτέρα καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς οἰκουμένης μετὰ τὸ Πεκῖνον, περιέχουσα νῦν 2,400,000 κατοίκων. Κεῖμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τῆς Ταμίσεως, ὅπερ αἱ πλημμυρίδες τῆς θαλάσσης φθάνουσιν, ἔχει τὸν εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον λιμένα τοῦ κόσμου μετὰ πλῆθος νεωρίων τεχνητῶν, εἰς τὰ ὅποια χιλιάδες ἐμπορικῶν πλοίων χωροῦσιν, εἰσαγόντων ὅλα τὰ προϊόντα τῆς οἰκουμένης καὶ ἐξαγόντων πᾶν εἶδος τεχνουργημάτων δι' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἔνεκα τούτου βλέπει τις καθ' ἐκάστην μυριάδα ἀνθρώπων ἐργαζομένων εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, εἰς τὰ νεώρια, εἰς τὸν λιμένα, καὶ ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας πορθμείων, ἀτμοκινήτων, τῶν πλείστων διαπεραίντων καὶ μετακομιζόντων καθ' ἐκάστην τὰ διάφορα ἐμπορεύματα, τροφὰς καὶ τοὺς διαβάτας.

Ἄλλα σημαντικαὶ πόλεις τῆς Ἀγγλίας. — Τόρκη (26,000 κατοίκων,) ἀρχαία πόλις καὶ ἐπίσημος τῶν βορείων μερῶν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἄλλοτε δευτερεύουσα πόλις τοῦ βασιλείου, εἶναι ἡ μητρόπολις τοῦ ἐνὸς τῶν δύο Ἀγγλικανικῶν ἀρχιεπισκόπων, ἔχουσα καὶ ἐκκλησίαν μεγαλοπρεπεστάτην. — Λιθερπούλη (286

(*) Ἄλλο μνημεῖον εἰς Σῦδενσμ ἐν Λονδίῳ περίεργον εἶναι καὶ τὸ οἰκοδομηθὲν ἐσχάτως Κρυστάλλινον Πολύτιον, εἰς ᾧ ἐγένετο ἡ παγκόσμιος Ἐκθεσις τῶν φυσικῶν καὶ τεχνητῶν προϊόντων ἕλων τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου κατὰ τὸ 1851· διτηρηθῆ δὲ καὶ σὺτὸ ὡς μορτήριον υπερήφανον τῶν μεγαλοτεχνημάτων τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης τοῦ ἔθνους, ἔπερ κατώρθωσε τοιοῦτο γιγαντάδες οἰκοδόμημα ἐξ εὐθράστου ὕλης, τὸ ἔαμα ἀληθῶς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Εἰς ἔκτασιν ἐπιφανείας 754 χιλ: περίπου τετραγ: ποδῶν οἰκοδομηθῆ τὸ μαγικὸν τούτο παλάτιον, ἔχον ὕψος 33 μ., ὅστε νὰ περιληφθῶσιν ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἐν τῷ τόπῳ εὐρεθέντα δένδρα, ταίχους καὶ στέγην διαφανεῖς, συμπιεπημένους διὰ 3,300 στηλῶν σιδηρῶν, δι' ἀναριθμήτου πλῆθους δοκῶν σιδηρῶν καὶ ξυλινῶν. Ἡ δὲ τοσαύτη καὶ τοιαύτη οἰκοδομὴ κατωρθώθη διὰ θοπάνης 150 χιλ: λίρῶν στερεῶν (3,750,600 φράγκων) εἰς διάστημα 3 μηνῶν 1,800—2,000 ἐργατῶν καθ' ἡμέραν ἐργαζομένων. Τοῦτο ἀληθῶς εἶναι τὸ μέγιστον ἔαμα τῆς τέχνης τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐπιστήμης τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

χιλ. κατοικ.) μία τῶν ἐμπορικωτάτων πόλεων ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μέρση, πλησίον τῶν Δ: παραλίων πρὸς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν. — Μαγχεστέρη (297 χιλ. κατ.) καὶ Βιρμιγχάμη (183 χιλ.) ἀμφότεραι μεσόγειοι καὶ ὅλως βιομήχανοι πόλεις. — Βριστόλη (105 χιλ. κατ.) πρὸς Μ: τῶν εἰρημένων παραλίος καὶ ἐμπορικῆς. — Γρηνουϊσιόν (44 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Ταμίσεως πλησίον τοῦ Λονδίνου, ὀνομαστὴ πόλις διὰ τὸ Ἀστεροσκοπεῖόν της, ὅθεν λαμβάνεται καὶ ὁ πρῶτος Μεσημβρινὸς τῶν Ἀγγλων (31). — Φαλμσθη, ὁ δυτικώτατος λιμὴν τῆς Ἀγγλίας: πλησίον αὐτῆς. Ἐξετέρη, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον τσοχῶν. Πλυμούθη (74 χιλ. κατ.) καὶ Πορσμούθη, (63 χιλ. κατ.) ἐπὶ τῆς Μάγχης, δύο λιμένες διασημότατοι διὰ τὸ πολεμικὸν ναυτικόν. — Κανταβριγία (Cambridge) (21 χιλ. κατ.) καὶ Ὁξφόρδη (24 χιλ. κατ.) ἐπιστημόταται διὰ τὰ πανεπιστημεῖά των. — Δοβέρ ἢ Δούβρη εἶναι ὁ τόπος, ὅθεν διαβαίνουσιν εἰς τὸ Κάλαισον τῆς Γαλλίας, ἀπάντικρυ κείμενον. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο πόλεων εἶναι συνημένος καὶ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος ὑποβρύχιος, δι' οὗ διαδίδονται αἱ εἰδήσεις ἀπὸ Λονδίνου εἰς Παρισίους, καὶ τὰνάπαλιν.

Σημ. Εἰς Λονδίνον καὶ Μαγχεστέρην, καὶ τὰς ἄλλας ἐμπορικωτάτας πόλεις τῆς Ἀγγλίας, ὑπάρχουσι τὴν σήμερον ἕως 80 ἐμπορικὴ οἰκίαι συστημέναι ὁμογενῶν Ἑλλήνων καὶ Γραικῶν.

332. Ἡ Σκωτία χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ ποτῆ Τουήδου καὶ τοῦ Σολθάη κόλπου· εἶναι δὲ τόπος ὀρεινὸς γεμάτος ἀπὸ λίμνας καὶ ποτάμια. Τὰ κυριώτερα εἶναι: ὁ Φόρδης, χυνόμενος εἰς τὸν ὁμώνυμόν του κόλπον· ὁ Τάης (Tay), ὁ Κλύδης ἐνούμενος μὲ τὸν Φόρδην διὰ πλευστῆς διώρυγας. Ἡ φύσις διήρесе τὸν τόπον εἰς δύο μέρη διακεκριμένα, εἰς βουνὰ καὶ εἰς πεδιάδας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὰ ἦθη καὶ τὴν γλῶσσαν.

333. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι διηρημένη εἰς 32 ἐπαρχίας (comtés), ἐξ ὧν αἱ 15 κείνται πρὸς Β: τοῦ Φόρδης, καὶ αἱ 17 πρὸς Μ: ἐκάστη δ' ἐπαρχία εἶναι ὑποδιηρημένη εἰς κοινότητας (baillages) καθεμιάς τῶν ὁποίων προίσταται εἰς Σχαιρίφος (ἀπτυνομοδικαστῆς δημοτικός). Τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων ὑπερβαίνει τὰ 2 1/2 ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν ἓν μέρος κατοικεῖ τοὺς ὀρεινοὺς τόπους, καὶ λαλεῖ ἀκόμη τὴν Ἑρσικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Ὅσσιανὸς τὰ ποιήματά του.

334. Κυριώτεροι πόλεις: — Ἐδιμβούργη, Πρωτ: τῆς Σκωτίας, μίαν λεύγαν μακρὰν τῆς Σαλαύσης κειμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Φόρδης, καὶ ἔχουσα 180,000 κατοίκων, καὶ πανεπιστημεῖον, καὶ ἐπίγειον πόλιν τὴν Λεῖθον — Ἰλασκόδη, ἐπὶ τοῦ Κλύδου,

βιομήχανος και γνωστή διὰ τὸ ἴδιόν της Λύκειον και διὰ τὰ ὠραῖά της τυπογραφεία· ἔχει 285,000 κατοίκων. — Πέρθη ἐπὶ τοῦ Τάη· — Ἀβερδῆνη, εὐλίμενος ἔχουσα δύο Λύκεια με ὄνομα πανεπιστημείου. — Βερδίκκη, πόλις ὄχυρά, ἡ τελευταία πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀγγλίας.

335. Ἡ Ἰρλανδία (Ἰβερνία) χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου και τοῦ τῆς Ἰρλανδίας, και ἔχει ὑπὲρ τὰ 6 ἑκατομμύρια κατοίκων. Αἱ πολυμεθερία διατηροῦσι πλήθος μέγα λιμνῶν και ποταμίων, τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶναι ὁ Σχάννων, ὅστις ῥέων δι' ὅλης σχεδὸν τῆς Ἰρλανδίας ἀπὸ Β: πρὸς Ν: χύνεται εἰς τὴν Θαλάσσαν διὰ πλατυτάτου σώματος· μετ' αὐτὸν εἶναι ὁ Βάνος, ὁ Βούνος και ὁ Λιφαίας. Μεταξὺ δὲ πολλῶν περιέργων θαμάτων τῆς φύσεως παρατηρεῖται ἡ Κρηπίς τῶν Γιγάντων, ἣτις εἶναι παμμεγέθης ὄγκος βασάλτικῶν λίθων.

336. Ἡ νῆσος αὕτη διαιρεῖται εἰς 32 ἑπαρχίας (κομητείας) περιλαμβανομένας εἰς τέσσαρας μεγάλους νομούς· ἐξ ὧν, ὁ μὲν πρὸς Β: λέγεται Οὐλστερος, εἰς 9 κομητείας διαιρούμενος· ὁ δὲ πρὸς Δ: Κόννωθος, εἰς 5, ὁ πρὸς Ἀν: Λεϊνστερος, εἰς 12· και Μύνσερος, ὁ πρὸς Ν: εἰς 6. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τῶν Δυτικῶν.

337. Κυριώτεροι πόλεις. — Δουβλίνον (κατ. 300 χιλ.) παραθαλάσσιος, διαρρέομένη ὑπὸ τῆς ποτ: Λιφαίου εἶναι ἡ δευτερεύουσα πόλις τοῦ Βρεττανικοῦ βασιλείου, περιέχουσα πολλὰ ὠραῖα δημόσια κτίρια και μνημεῖα, και τὸ μόνον πανεπιστημείον τῆς Ἰρλανδίας, συστηθὲν κατὰ τὸ 1594, βοτανικὸν Κῆπον, Βιβλιοθήκην, και Μουσεῖον. — Κόρκη Μ. — Ἀνατ: εὐλίμενος και ἐμπορικὴ (κατ. 197 χιλ.) — Λιμέρικα πρὸς Β: ἐπὶ τοῦ Σχάννωνος. (85 χιλ. κατ.). — Γαλθαίη, παραθαλάσσιος. — Κιλκένη, ἐμπορικὴ και διασημοτάτη τῶν μεσογείων πόλεων τῆς νήσου. — Ἀρμάγη εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Μητροπολίτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἰρλανδίας.

Σημ. Ἡ νῆσος αὕτη κοινώνει μετὰ τῆς Ἀγγλίας και τῆς Σκωτίας διὰ δύο ἠλεκτρικῶν τηλεγράφων ὑποβρυχίων, συστηθέντων ἀπὸ τοῦ 1852 και 1853. Νῦν δὲ πρόκειται νὰ συστηθῇ δι' αὐτῆς τῆς Ἰρλανδίας πρὸς τὴν Νεογειον τῆς Ἀμερικῆς νέος τηλεγράφος ἠλεκτρικὸς ὑποβρυχίος εἰς διάστημα 1600 μιλ: διὰ τοῦ ὁποίου αἱ ἐν Νεοβορᾶκι τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν θέλουσι λαμβάνει τὰς ἐκ Λονδίνου εἰδήσεις σχεδὸν ἐν ἀκκερεῖ.

Αἱ μικραὶ νῆσοι εἶναι.

338. α. Πρὸς Β: και Δ: τῆς Σκωτίας αἱ Σελανδικαὶ νῆσοι 46 τὸν ἀριθμὸν, ἐξ ὧν τινες ἀκατοίκητοι. Ἡ κυριώτερα λέγεται Μαϊλλάνδη. — Αἱ Ὀρκαδες ἢ Ὀρκναί, ὀλίγον ἀπέχουσαι τῆς

Σκωτίας· Πομόνη ονομάζεται ἡ μεγίστη αὐτῶν. — Αἱ Οὐεστέρ-
ναι, τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ Αεὺς, ἡ Σκίη, Μύλλη,
καὶ ἡ Στάφρα, περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ βασιλικὸν ἄντρον
τοῦ Φιγγάλου λεγόμενον.

339. Πρὸς Δ: τῆς Ἀγγλίας κεῖνται αἱ νῆσοι Μάνη καὶ Ἀγ-
γλέση· Μ-Δ: δὲ αἱ Σορλίγγαι, τὰς ὁποίας ὑπέλαβόν τινες ὅτι
εἶναι αἱ Κασσιτερίδες τῶν παλαιῶν. — Οὐήκτις (Wight) εἰς
τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, καὶ πρὸς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας
ἢ Ἰερσῆ, ἢ Γουερνεσῆ καὶ ἡ Ἀλδερνή. Ὅλων τούτων τῶν νή-
σων ὁ πληθ: συμποσοῦται εἰς 700 χιλ.

340. Ἄλλ' εἰ εἰς τὴν Εὐρώπῃ Βρεττανικοὶ τόποι δὲν συστή-
νουσιν εἰμὴ μικρὸν τι μέρος τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως. Αἱ εἰς τὰ
λοιπὰ μέρη τῆς κόσμου ἀποικίαι αὐτῆς, μάλιστα αἱ εἰς τὴν Ἀσίαν
κατακτήσεις, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουσιν τὰ δύο τρίτα τῶν Ἰνδιῶν,
τὴν Κεϋλάνην, Μαλάκκαν, καὶ ἄλλας νήσους, κατοικούμεναι ὑπὸ
ἑκατὸν ἑννεήκοντα ἑκατομμ: ἀνθρώπων· τὸ ναυτικὸν πολεμικὸν
αὐτῆς, συγκείμενον ἀπὸ 1100 πλοῖα, ἐξ ὧν 225 εἶναι τῆς γραμ-
μῆς (*), καὶ ἀπὸ 30 χιλ. ἐμπορικὰ, μεταφέροντα εἰς τὰ τετρα-
πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ χειροτεχνήματα τῶν ἰδίων τῆς ἐρ-
γοστασίων, καὶ τὰ προϊόντα τῶν ἀποικιῶν τῆς, ἢ εὐκολία τῆς
ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς μετακομιδῆς τῶν ἐμπορευ-
μάτων διὰ πλήθους ἀμαξιτῶν ὁδῶν, διωρύγων καὶ σιδηροδρό-
μων ἐκτεταμένων, δι' ὧν συγκοινωνοῦσιν ὅλαι αἱ σημαντικαὶ
πόλεις τοῦ ἡνωμένου βασιλείου μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς πρω-
τευούσης, πάντα συνιστῶσι τοῦ Ἀγγλικοῦ κολοσσοῦ τὸν ἀπα-
ράμιλλον πλοῦτον καὶ τὴν ἀνυπέρβλητον δύναμιν.

Στοχαζόμενός τις τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἀγγλικοῦ Βασιλείου, ἐξουσιάζοντος τοσαύ-
τας χώρας εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, τὴν ἀνθηρὰν κατὰστασιν τῆς βιομηχανίας,
καὶ τὴν ἑκτασιν τοῦ ἐμπορίου του, δικαίως θέλει νομίσει, ὅτι αὐτὸ τὸ ἔθνος εἶ-
ναι τὸ ὀλιώτερον καὶ πλουσιώτερον τοῦ κόσμου. Ναι, ἀληθῶς ὑπάρχουσι μεγά-
λοι πησαυροὶ πλούτου εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνος, ἀλλ' εἶναι συμπυκνωμένοι εἰς ὀλίγων
χεύρας· εἶναι πλεόν τῶν 50 οἰκογενειῶν εἰς μόνην τὴν Ἀγγλίαν, ἐκάστη τῶν ὁ-
ποίων ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα ὀκτώ ἑκατομμ. φράγκων, καὶ τινων ἄλλων ἑκατοστά-
δων οἰκογένεια ἀπολαμβάνουσαι 1—2 ἑκατομμ. φράγ. ἐτήσιον εἰσόδημα· ἐξ αὐ-
τῶν δὲ πολλὰ ζῶσι μὲ πολυτέλειαν ἢ καὶ ἀσωτίαν ἀπαραδειγμάτιστον. Ἄλλα
εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὐρίσκονται καὶ πολλὰ χιλιάδες ἀνθρώπων εἰς παντελῆ ἐν-

(*) Λέγονται πλοῖα τῆς γραμμῆς, ὅσα ἔχουσι πλεόν τῶν 80 κανονίων· ὅσα δ'
ἔχουσι ἀπὸ 80—20 λέγονται Φρεγάται· ὅσα δὲ φέρουσιν ὀλιγώτερα τῶν 20 λέ-
γονται κορύβται, βρίκια, κότερα κτλ. Κατὰ τῆς δημοσιευθείσης στατιστικῆς
πληροφορίας (κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1856) τὸ Ἀγγλικὸν ναυτικὸν εἶχε τότε 269
ἰστιοφόρα πλοῖα, φέροντα 9,326 κανόνια, καὶ 258 ἀπροκίνητα, φέροντα 9,362
κανόνια. Ἐν καιρῷ πολέμου ὁ Ἀγγλικὸς στόλος χρειάζεται 100 χιλ: ναυτῶν καὶ
40 χιλ: στρατοῦ ναυβάτου· τῆς δὲ ξηρᾶς ὁ τακτικὸς στρατὸς δὲν ὑπερβαίνει
τὰς 162 χιλ: ἐξ ὧν μόλις αἱ 50 μένουσιν εἰς τὸ ἡνωμένον Βασίλειον, αἱ δὲ λοι-
παὶ εἰς τὰς Ἀγγλικὰς κατακτήσεις.

καὶ ἀπαιτητικῶς, ἀναλογιζόμενος τὸ τῆς ἐθνικότητος αὐτοῦ μεγαλεῖον. Τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ οἱ τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ διέποντες ἀναδεικνύουσιν εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν σχέσεις των.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΔΑΝΙΑΣ ἢ ΔΑΝΙΜΑΡΚΙΑΣ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμετρα □ 142,200—πληθ: 2,400,000
Γεωγρ. μῆκος Ἀν: μεταξὺ 5° 45' καὶ 10° 14'.

Πλάτος Β: 53° 22' καὶ 57° 48'.

341. Τὸ Βασιλεῖον τοῦτο κεῖται πρὸς Ἀν: τῆς Ἀγγλίας περικλυζόμενον ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης. Σύγκειται δ' ἀπὸ τρία μεγάλα μέρη διακεκριμένα· α) ἀπὸ τὴν Γουτλάνδην, β') ἀπὸ τὰς νήσους τῆς Βαλτικῆς, καὶ γ') ἀπὸ τὴν Ἰσλανδίαν καὶ τὰς νήσους Φηροέρας.

342. Ἡ Ἰουτλάνδη εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καλουμένη Κιμβρική Χερσόνησος (324), ἔχουσα εἰς τὸ βόρειον μέρος χώραν ψυχράν, ὀμαλὴν καὶ ἐν μέρει ἀμμώδη μὲ ἱκανὰς βοσκὰς, διακοπτομένην διὰ λιμνῶν καὶ ποταμίων, καὶ διαιρουμένην εἰς τέσσαρας ἐπισκοπὰς, αἵτινες ὀνομάζονται τοῦ Ἀαλθόργου, Ουϊδόργου, Ἀάρου καὶ Ῥιπένης, ὁμωνύμως τῶν πρωτευουσῶν πόλεων αὐτῶν. Τὸ δὲ μέσον μέρος αὐτῆς καλεῖται Δουκάτον Σλεσουϊκς, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁμωνύμιον πρωτεύουσαν Πρὸς Νότον εἶναι καὶ τὸ Δουκάτον Ὀλστεῖνον, ἔχον πλῆθος βοσκῶν, ὅπου τρέφονται ἵπποι ἐξαιρέτοι· εἰς αὐτὸ κεῖται ἡ πόλις Κιέλον, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης (κάτ: 12 χιλ.)—ἡ Ἀλτόνη (κάτ: 28 χιλ.) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποτ: Ἐλδα, ἡ σημαντικωτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις μετὰ τὴν Κοπενάγην, ἀνήκουσα εἰς τὸ αὐτὸ Δουκάτον. Αὕτη κοινωνεῖ μετὰ τοῦ Κιέλου διὰ σιδηροδρόμου. Πρὸς Β: δὲ τοῦ Ὀλστεῖνου διαβαίνει καὶ διώρυξ ἐνόνοσα τὴν βορείαν θάλασσαν μετὰ τῆς Βαλτικῆς.

343. Ἐκ τῶν νήσων τῆς Βαλτικῆς εἶναι δύο αἱ πρώτισται· ἡ Σηλανδία περιέχουσα τὴν Κοπενάγην, τὴν καθέδραν τοῦ βασιλείου, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι 120 χιλ. καὶ τὴν Ἐλσενόρην πρὸς Β: εἰς τὸ στενωτέρον μέρος τοῦ Σούνδου, δι' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τὴν Σουηκίαν· τὰ αὐτόθεν διαβαίνοντα ἐμπορικὰ πλοῖα ἔλθων τῶν ἐθνῶν τελοῦσι φόρον διοδίων εἰς τὴν κυβέρνησιν. — Φιονία ἢ Φουνία, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Σηλανδίαν διὰ τοῦ μεγάλου Βέλτου, καὶ ἀπὸ τὴν Ἰουτλάνδην διὰ τοῦ μικροῦ Βέλτου, ἔχει πρωτ: τὴν Ὀδενσὴν. Εἶναι ἔτι καὶ ἄλλαι νῆσοι ὀλιγώτερον σημαντικαί, οἷαι ἡ Φαλσέρη, Λαλάνδη καὶ Ἀλσένη. — Τὰ δουκάτα Ὀλστεῖνου καὶ Σλεσουϊκου, ἡ νῆσος Λαλάνδη καὶ τινες ἄλλαι εἶναι οἱ εὐφρωτέροι τόποι τοῦ Βασιλείου εἰς σίτον, ἡ δὲ Γουτλάνδη εἶναι ἐπιτηδεῖα εἰς κτηνοτροφίαν διὰ τὰς βοσκὰς

της· ἀλλ' ὁ τόπος ἔχει ἔλλειψιν καυσοξύλων ἀναπληρουμένων διὰ γαιανθράκων. Ἡ Κοπενάγη καὶ ἡ Ἀλτόνη ἔχουσι βιομηχανικά καταστήματα σημαντικά, καὶ ἐμπόριον ἐνεργοῦσιν ἐκτεταμένον μὲ ὄλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου· αἱ δὲ παράλαι πόλεις ἔχουσι καὶ ἀλίευσιν ὄφαριων καὶ ἐξαγωγὴν αὐτῶν σημαντικὴν, μάλιστα τῶν λεγομένων χαρίγγων. Εἰς τὴν Κοπενάγην καὶ τὸ Κίελον ὑπάρχουσι καὶ πανεπιστημεῖα διάσημα· ἡ δὲ δημοτικὴ ἔκπαιδευσις, ἐμφυχυμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι σημαντικὰ προωδευμένη, ὥστε αὐτοῦ ἡ προπαιδεία εἶναι μᾶλλον διαδεδομένη μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἢ εἰς τὴν Γαλλίαν.

344. Ἡ Ἰσλανδία (Islande, ἦτοι νῆσος τοῦ πάγου) ἔχουσα μῆκος 120 λευγ: περίπου καὶ 55 πλάτος, κατοικεῖται ὑπὸ 54 χιλ. λαοῦ, ὅσις διακρίνεται διὰ τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἀγρότητα τῶν ἡθῶν, καὶ τὴν κλίσιν τὴν πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ γράμματα. (*) Ἡ χώρα αὕτη, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ πολικὸς κύκλος, γέμει ὀρέων, ἐξ ὧν τὸ ἐπισημότερον εἶναι ἡ Ἐκλα, πυρίπυρον ὄρος ἤδη ὑποκαϊόμενον, μολονότι ὅλον εἶναι δι' ὄλου χιονοσκεπαστον· δι' ὃ καὶ κατὰ τὰς ἐκρήξεις του παριστᾶ ἐξαίσιον θάλαμα λάδας καὶ ποταμῶν πυρίνων ἐπὶ τοῦ πάγου διαβρέοντων· μεταξὺ δὲ τῶν ἐκεῖ πολυαριθμῶν θερμῶν πηγῶν μία κατὰ τὰς ἐκρήξεις ἐκσφενδονίζει στήλην θερμοῦ ὕδατος εἰς ὕψος 50 μέτρων. — Ὁ τόπος εἶναι ψυχρότατος καὶ ἄγονος, μόλις γεώμηλα ὀλίγα φέρων καὶ βοσκὰς. — Ρεικλάθικον, χωριον πρὸς τὸ Ν-Δ: κείμενον, φέρει τὸ ἐπώνυμον μητροπόλεως. Οἱ κάτοικοι δὲν ἔχουσιν ἄλλα ξύλα εἰς χρῆσίν των παρ' ὅσα ἐκθράσσει ἡ θάλασσα καταφερόμενα ὑπὸ τῶν ρευμάτων, δὲν ἐξέυρομεν ἀπὸ τίνος τόπους· ἐκ τῆς θαλάσσης δὲ ἀπολαμβάνουσιν ὄφαρια, δέρματα, καὶ πτίλα (πούπουλα) ἕκτινος εἶδους νησσῶν. Αἱ νῆσοι Φηροεραὶ Ν-Αν: εἶναι 24 τὸν ἀριθμὸν, ἄκαρποι καὶ ὀλιγαυθροπώταται, ἀνήκουσαι καὶ αὐταὶ εἰς τὴν Δανίαν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἀπὸ τὴν Ἰουτλάνδην καὶ τὸ Σλεσούικον, ἄτινα συνίστων κυρίως τὴν λεγομένην πρὸς τοὺς ἀρχαίους Κιμβρικήν Χερσονήσον, ἐξῆλθον οἱ Κίμβροι, λεηλατήσαντες τὴν Εὐρώπην ἕνα αἰῶνα π. Χ. κατὰ δὲ τὸν Θ' καὶ Ι. αἰῶνα μ. Χ. οἱ Δανιμαρῖτοι ἐκ Γερμανικῶν λαῶν καταγόμενοι, καθὼς καὶ οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Νορθηγοὶ, ἔκαμον πολλὰς ἀποβάσεις εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἀπὸ τὸ 1017 ἐκράτησαν τοῦ τόπου 25 ἔτη. Κατὰ τὸ 1661 ὁ λαὸς, καταστασιαζόμενος ἀπὸ τοῦς μεγιστάνος, ἐστερέωσε διὰ νόμου Μοναρχίαν ἀπόλυτον. Κατὰ δὲ τὸ 1831 ὁ τότε βασιλεὺς Φριδερίκος ὁ 5'. ἐσύστησε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου καὶ συμβουλίαν ἀντιπροσωπικὰ κατ' ἐπαρχίας. Τὸ βασίλειον διαιρούμενον εἰς τὰ 4 πραιρερημένα τμήματα ἔχει καὶ 4 συλλόγους ἢ συμβουλίαι. Οἱ εἰς αὐτὰ συνερχόμενοι ἀντιπρόσωποι εἶναι 209 ἕως 217, μεταξὺ τῶν ὁποίων δύο εἶναι πρίγκιπες, καὶ ἄλλοι

(*) Ἡ Ἰσλανδία ὑπὸ τινῶν Γεωγράφων συντάσσεται μετὰ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν Ἠπειρον, τῆς ὁποίας εἶναι πλησιεστέρη. Ὁ Μ.

20—28 διοριζόμενοι υπό τοῦ βασιλέως· οἱ δὲ 189 ἐκλέγονται υπό τοῦ ἔθνους. Τὰ τρία ἔνατα δὲ αὐτῶν ἀντιπροσωπεύουσι τὰς πόλεις ἐκλεγόμενα ὑπ' αὐτῶν τὰ δύο, τοὺς ἰδιοκτῆτας, καὶ τὰ 4· τοὺς χωρικοὺς. — Συγκλοῦνται δὲ οἱ σύλλογοι οὗτοι κατὰ διετίαν. Ὁ βασιλεὺς, ὡς δούξ τῶν Ὀλοστέινου, εἶναι μέλος τῆς Γερμ. συμμαχίας. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐτήσιαν πρόσδον 33 ἑκατομ. φρ. καὶ χρέος δημόσιον 290 ἑκατομ. στρατὸν ξηρῶν καὶ θαλάσσης 30 χιλ. καὶ πλοῖα τῆς γραμμῆς μόλις 25, ἀφ' οὗ ὁ στόλος αὐτῶν κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τὸ 1807. — Ἐρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ὁ Λουθηρανισμὸς, αἵρεσις Προτεστάντικῆ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΟΥΗΚΙΑΣ (ΣΟΥΘΙΑΣ) ΚΑΙ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμετρα \square 760,000. — Πληθ. τῆς Σουηδίας 3,320,000, καὶ 1,330,000 τῆς Νορβηγίας.

Μήκος Ἄνατ: μεταξὺ 2° 30' καὶ 29°.

Πλάτος Βορ: μεταξὺ 55° 25' καὶ 71° 5'.

345. Καταντικρὺ καὶ πρὸς Ἄν: τῆς Δανίας ἐκτεινόμενον πρὸς Β: τὸ βασίλειον τοῦτο περιλαμβάνει τὴν χερσόνησόν τὴν καιμένην μεταξὺ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς εἰσόδου καὶ ὅλης τῆς ἐκτάσεως τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Βοθηκοῦ κόλπου· ἀφ' ἑτέρου δὲ, τοῦ παγεωμένου Ὀκεανοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς Γερμανικῆς Θαλάσσης, καὶ ἐνουμένην μετὰ τῆς Ῥωσσίας πρὸς Ἄν: διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Λαπωνίας. Εἶναι τόπος καθ' ὑπερβολὴν ὀρεινός, διασχιζόμενος καθ' ὅλον τὸ μήκος αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Δοφρίνων ἢ Σκανδιναυικῶν Ἀλπεων, ποτιζόμενος ὑπὸ πλήθους ποταμῶν, περιέχων πολλὰς καὶ μεγάλας λίμνας (177) καὶ ὀλίγον κατοικημένους ὧν ὡς πρὸς τὴν ἑκτασίαν του· διότι, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἑκτασίαν ὑπερβαίνει τὴν Γαλλίαν, μόλις ἔχει 4,650,000 κατοίκων εἰς ἐπιφανείαν 760,000 χιλιαμ. τετρ. Ἄλλ' ἂν καὶ ὀλιγάνθρωπος οὖσα ἡ Σουηκία, καὶ κλίμα ἔχουσα ψυχρότατον, ἀνέδη ὅμως εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν νεωτέρων ἔθνων διὰ τῆς περὶ τὰς ἐπισημας ἀσκήσεως. Σύγκριται δὲ τὸ βασίλειον τοῦτο ἐκ δύο, ἐκ τοῦ τῆς Σουηκίας καὶ τοῦ τῆς Νορβηγίας, θεωρουμένου ἐκάστου ὡς ἀνεξαρτήτου κράτους, ἔχοντος ἴδιον σύνταγμα καὶ κυβέρνησιν ὑπὸ ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν βασιλέα. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ Λουθηρανικὴ.

346. Ἡ Σουηκία (καὶ Σβεκία) δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία τμήματα, περιλαμβάνοντα 24 ἐπαρχίας ἢ διοικήσεις. Τὸ πρῶτον τὸ πρὸς Β: λέγεται Νορλανδία, περιλαμβάνου καὶ ἓν μέρος τῆς Λαπωνίας· τὸ δευτέρον, τὸ ἐν τῷ μέσῳ, λέγεται Σβεελανδία ἢ Σουηκία κυρίως· καὶ τὸ τρίτον, τὸ πρὸς Μ: Γοτθλανδία ἢ Γοθία. — Εἰς τὴν Σβεελανδίαν (πληθ: 750 χιλ.) Πολ: Στοκχόλμη (κάτ: 86 χιλ.) καθέδρα τοῦ βασιλείου ἐπὶ τῆς Μελάρης λίμνης, καλῶς κτισμένη, καὶ ἐπὶ νησιδίων ἐν μέρει. Ἐχει πολ-

λά αξιολογώμενα κτίρια δημόσια· Ἀκαδημίαν, βιβλιοθήκην πλυσίαν, ἐν ἣ εὐρίσκονται καὶ 25 χιλ: χειρογράφων, ἐργοστάσια ἰκανὰ καὶ ἐμπόριον ἀξιόλογον. — Ὑψάλῃ πρὸς Β: (κατ: 4,500) ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστημεῖον τῆς, συστηθὲν τὸ 1477, διὰ τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην, περιέχουσαν 100 χιλ: τόμων, καὶ 6 χιλ: χειρογράφων, καὶ διὰ τὸν βοτανικὸν κήπὸν τῆς, ὅπου καὶ ὁ διάσημος φυακοῖστορικὸς Λινναῖος ἐδίδαξεν. Αὕτη ἡ πόλις εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σουηδίας, καὶ αὐτοῦ στέφονται καὶ οἱ βασιλεῖς. — Εἰς τὴν Γοτθίαν, ἔχουσαν τόπον εὐφορώτατον καὶ πληθ: περὶ τὰ 2 ἑκατ: κεῖται τὸ Γοθεμδούργον, καλοκτισμένη πόλις ἐμπορικὴ ἐπὶ τοῦ Κατεγάτου, ἔχουσα 30 χιλ: κατ: δύο λιμένας, καὶ τρία φρούρια, καὶ ναυπηγεία· ἐξ αὐτῆς ἐξάγεται πολλὴ ποσότης σιδήρου καὶ ξυλικῆς. — Πρὸς Μ: ἐπὶ τοῦ Σούνδου καὶ ἀντικρὺ τῆς Σηλανδίας, Ἐλσιγγόδουργον (3 χ. κατ.) — Λούνδη (4 χ. κατ. ἔχουσα καὶ πανεπιστημεῖον) καὶ Μαλμώη (κατ. 9 χ.) λιμένες ἐμπορικοί. — Χριστιανστάδη (Χριστιανούπολις) ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς (4 χιλ: κατ:). Τὸ ἐμπόριον τῆς Σουηκίας συνίσταται εἰς σίδηρον, χάλυδα, χαλκόν, ξυλικὴν, γουαρικά, καὶ πολλὰ τεχνουργήματα. — Εἰς τὴν Νορλανδίαν ἀνήκει τὸ ἡμισυ σχεδὸν μέρος τῆς Σηηδίας, τὸ πρὸς βορρᾶν, κατοικούμενον ὑπὸ 325 χιλ: κατοίκων περίπου, εἰς μικροτάτας πόλεις συνωκισμένον, ἢ εἰς χωρίδια ἀσήμαντα, ἐκλείποντα καὶ αὐτὰ εἰς τὸ μέρος τῆς Λαπωνίας. Προχωρῶν δὲ τις πρὸς Β: βλέπει τὴν γεωργίαν βαθμηδὸν ἐκλείπουσαν, καὶ τοὺς κατοικοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, τὸ σφάρευμα, τὸ κυνήγιον καὶ τὴν ὕλοτομίαν· διότι ἀπὸ τὸν μυχὸν τοῦ Βοτθικοῦ κόλπου ἐπικρατοῦσι τὰ πολικὰ κλίματα, τὸ δ' ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου καλύπτεται ἀπὸ ἄγρια ὄρη, δάση ἀπέραντα, λίμνας καὶ τέλματα. Ἡ ἐσχατιὰ τῆς Νορλανδίας εἶναι ἡ Σουηκικὴ Λαπωνία, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Ῥωσικὴν διὰ τοῦ ποταμοῦ Τορνέα, χυνομένου εἰς τὸν Βοθθικὸν κόλπον· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 5 χιλ: Λαπώνων, καὶ ἀπὸ 7—8 χιλ: ἀποίκων Σηηδῶν, Γερμανῶν καὶ Φιννίων.

Σημ. Οἱ Λάπωνες εἶναι ἀξιολογώμενοι διὰ τὸ μικρόσωμον καὶ τὴν δυσμορφίαν αὐτῶν, ὁμοιάζοντες πολὺ μὲν τοὺς Ἐσκιμῶς τῆς Ἀμερικῆς φαίνεται δὲ ἔτι κατάρχεται ἀπὸ τὴν Μογγολικὴν φυλὴν ὁ λαὸς αὗτος ὄν ὀλιγαριθμὸς· διότι ἑλὸς μόλις συμποσούται εἰς 10 χιλ. ἐξ ὧν 5 χιλ. κατοικοῦσι τὴν Σουηκικὴν Λαπωνίαν, 3 τὴν Νορθηγικὴν, καὶ 2 τὴν Ῥωσικὴν. Ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ μὲν εἶναι νομάδες οἱ δὲ, ἀλιεῖς· οἱ δὲ, Ῥενστράφοι, οἱ ἔχοντες δηλ. ποίμνια Ῥένων, ἐνὸς εἶδος μαστοφόρου, τρεφόμενου εἰς τοὺς βορειοτάτους τόπους, τὸ ὅποιον μεταχειρίζονται οἱ Λάπωνες ὡς φορτηγόν, τρέφονται μὲ τὸ κρέας καὶ τὸ γάλα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύονται μὲ τὸ δέρμα του.

347. Ἡ ΝΟΡΒΗΓΙΑ χωρίζεται ἀπὸ τὴν Σουηκίαν διὰ τῆς μεγάλῃς σειρᾶς τῶν Δοφρίων ὄρεων, καὶ ἔχει τόπον τραχύτερον καὶ

ἀγριώτερον ἀπὸ τὸν τῆς Σουηδίας, διακοπτόμενον κατὰ τὰ παράλια ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ εἰς μυρία ἀκρωτήρια, κόλπους καὶ νησίδα. Ἡ Γεωργία εἶναι ἰκανῶς ἀνεπτυγμένη εἰς τὰ μεσημέρινα μέρη, δὲν ἐπαρκεῖ ὅμως εἰς τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, οἵτινες πολλαχοῦ ἀναμιγνύουσι μὲ τὰ ἄλευρα καὶ φλοιούς κοπανισμένους, ἢ καὶ βρύα (μύσκληα). Ὁ τόπος ἔχει μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, καὶ ἀργύρου, ξυλικήν, κατράνιον καὶ ἀλειαίν, διὰ τῶν ὁποίων κἀμνει ἰκανὸν ἐμπόριον μὲ τὴν Ἀγγλίαν.

Ἡ Νορβηγία εἶναι διηρημένη πολιτικῶς μὲν εἰς 47 Κυβερνεῖα (baillâges)· ἐκκλησιαστικῶς δὲ, εἰς 5 ἐπαρχίας ἢ ἐπίσκοπας τὰς ἐξῆς· τῆς Χριστιανίας, τῆς Χριστιανσάνδης, τῆς Βεργένης, Δρονθεϊμης, καὶ Νορλανδίας, ἐξ ὧν ἐκάστη ἔχει καὶ μητρόπολιν ὁμώνυμον.

Ἐπισκοπὴ τῆς Χριστιανσάνδης, ἢ Χριστιανσάνδια (πληθ. 165 χιλ.). Τὸ μεσημέρινωτάτου τῆς Νορβηγίας: — Πρωτεύουσα Χριστιανσάνδη, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καὶ ναυπηγεῖα. Εἰς αὐτῆς τὸν λιμένα καταφεύγουσι πρὸς ἐπισκευήν, ὅσα πλοῖα διερχόμενα τὸν Κατεγάτην πάθωσι ζημίας (κάτ. 8 χιλ.) — Ἐπισκοπὴ Χριστιανίας (πληθ. 520 χιλ.): Πρωτεύουσα, Χριστιανία, εἰς μυχὸν στενεῦ καὶ ἐπιμήκου κόλπου, λεγομένου Αὔσλου, καθέδρα καὶ καλλίστη πόλις, ὅπου διαμένουσιν ὁ ἀντιβασιλεὺς καὶ αἱ ἀνώτεραι ἀρχαὶ τῆς Νορβηγίας, ἔχουσα καὶ ἐπιστημονικὰ καταστήματα ἀξιόλογα, Πανεπιστημεῖον, βοτανικὸν Κῆπον, Μουσεῖον, Βιβλιοθήκην πλυσίαν, πολεμικὸν Σχολεῖον, καὶ Βουλευτήριον τῶν Βουλευτῶν τοῦ Βασιλείου τῆς Νορβηγίας (κάτ. 24 χιλ.). — Ἐπισκοπὴ Βεργένης ἢ Βεργενία (πληθ. 180 χιλ.). Πρωτεύουσα, Βεργένη Δ-Β: τῆς Χριστιανίας ἐπὶ κόλπου τοῦ Ὀκεανοῦ, ἢ πολυπληθεστέρα καὶ ἐμπορικωτέρα τοῦ Βασιλείου, ἔχουσα λιμένα ὄχυρον καὶ εὐρυχωρότατον δι' ὀλοκλήρους στόλους, καὶ σχολεῖον ναυτικὸν (κάτ. 26 χιλ.). — Ἐπισκοπὴ Δρονθεϊμης ἢ Δροντχαμία (πληθ. 200 χιλ.) πρὸς Ν: Πρωτεύουσα, Δρονθεῖμη εἰς ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον τοῦ Ὀκεανοῦ, ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα Ἀκαδημίαν ἐπιστημῶν, σχολεῖον τῶν κωσῶν καὶ ἀλάλων, καὶ ἕτερον διὰ τοὺς Λάπωνας. Εἰς αὐτὴν ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Νορβηγίας (πληθ. 80 χιλ.) περιλαμβάνει ὅλον τὸ βόρειον μέρος (ἀνω τῆς 65° τοῦ πλάτους) τὸ μεταξὺ τοῦ βόρειου Ὀκεανῶ, τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Σουηδίας, διακοπτόμενον ἀπὸ τὰ λεγόμενα Κοίλινα ὄρη, καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ πλῆθους νήσων, ἐξ ὧν αἱ κυριώτεραι λέγονται Λοφὸδαι. Εἰς τὰ παράλια καὶ μεταξὺ τῶν νήσων γίνεται ἀλειαίν σημαντικὴ Φαλαίνης καὶ Ὀνίσκων κατ' ἔτος. Πολλὰκις συνάζονται ἐκεῖ πρὸς τοῦτο, κατὰ Φεβρουάριον

καὶ Μάρτιον, ἕως 4 χιλ: πλοῖα, περιέχοντα περὶ τὰς 20 χιλ: ἀλιείων. — Τὸ ἤμισυ τῶν κατοίκων τῶν βορειοτέρων τόπων αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἶναι οἱ Λάπωνες καὶ Φίννιοι, ζῶντες ἀπὸ τῆς ῥενοτροφίας, τῆς ἀλιείας καὶ τοῦ κυνηγίου. — Χαμηροσέτη, χωριδιὸν ἐπὶ τῆς νήσου Κουαλοῆς (νήσου τῶν Φαλαινῶν) κατοικοῦμενον ὑπὸ 400 ψυχῶν ἔχει ἐνεργητικὸν ἐμπόριον μετὰ τῆς Ῥωσσίας, ἐξ ἧς ἔρχεται καὶ ὁ διὰ τὴν Νορβηγίαν σίτος. Ἡ Μαγερόη νήσος, ἡ βορειοτάτη, εἶναι ἀξιοσημείωτος, διότι ἐπ' αὐτῆς κείται τὸ Καπνόροδον, ἡ βόρειον Ἀκρωτήριον (144) — Εἰς δὲ τὴν Σάλασσαν τῶν Λοφοδῶν, πλησίον τῆς νήσου τῆς λεγομένης Δυτικῆς Βάγης, εἶναι καὶ ὁ ὀνομασὸς καὶ ἐπικινδυνότατος εἰς τὰ πλοῖα Σαλασσοσπρόβιλος, ὁ λεγόμενος Μαῖλστρων (164), ὅστις ἐξ ὄρας τῆς ἡμέρας διευθύνεται ἀπὸ Β: πρὸς Ν: καὶ ἄλλας ἐξ ἀντιθέτως προσελκύει δὲ καὶ καταπίνει, οὐ μόνον τὰ πλοῖα, ἀλλὰ καὶ τὰς Φαλαίνας καὶ τὰς Ἀρκτους, τὰς ἀποτολμῶσας νὰ τὸν διαπλευσωσι. Τὸ βορειότατον μέρος τῆς ἐπαρχίας ταύτης, περιεχόμενον ἐντὸς τοῦ πολιτικοῦ κύκλου, καθίσταται ἀφόρητον ἐνδιαίτημα τῷ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ ὁ ἥλιος τὸ θέρος φαίνεται 3 μῆνας ἄνω τοῦ ὀρίζοντος, ἤτοι γίνεται τρίμηνος ἡμέρα, καὶ τὸν χειμῶνα ἐπομένως τρίμηνος νύξ.

384. Ἡ Σουηκία ἐξουσιάζει ἔτι καὶ ἄλλας νήσους εἰς τὴν Βαλτικὴν, ἀνηκούσας εἰς τὴν κυρίως Σουηδίαν· οἷον τὴν Βορχόλμην, Γοθλάνδην, Ἀαλάνδην, μεταξὺ Σουηκίας καὶ Ῥωσσίας κειμένης, καὶ ἄλλας τινάς. Ἐξω δὲ τῆς Εὐρώπης δὲν ἔχει εἰμὴ εἰς τὴν Ἀμερικὴν μίαν μόνην νήσον εἰς τὰς μικρὰς Ἀντίλλας, τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου λεγομένην, μὲ 10 χιλ. κατοίκων.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἀπὸ τὴν Σουηκίαν καὶ Νορβηγίαν ἐξήρχοντο οἱ προμεροὶ ἐκείνου πεπραταί, οἱ ὀνομαζόμενοι Νορμανδοὶ (ἄνθρωποι τῆς Ἀρκτου), οἵτινες πολλοὺς χρόνους κατεργάσαν τὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς μίαν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας ἀποκατεστάθησαν, ὀνομασθεῖσαν ἐπ' αὐτῶν Νορμανδίαν. Ἡ Νορβηγία ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Δανίαν κατὰ δὲ τὸ 1814 προσετέθη εἰς τὴν Σουηκίαν μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ κτ' διατηρήσει τὸ σύνταγμα καὶ τὴν Κυβέρνησιν αὐτῆς· ὡς κράτος αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον. Τὸ ἡμέτερον βασίλειον τοῦτο εἶναι συνταγματικὴ Μοναρχία, καὶ ἀρσκειν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὴν Λουθηρανικὴν, ἀίρεσιν τῶν Προτεσταντῶν — Πληθ. 4 ἑκατομ. 650 χιλ. — Ἐτησίαν δὲ πρόσθετον ἔχει, ἡ μὲν Σουηκία 41 ἑκατομ. φράγ. καὶ χροῖς 54 ἐκαστομ. στρατὸν δὲ 50 χιλ. καὶ θαλάσσης, 7 χιλ. τακτοῦ 26 χιλ. ἐθνικῆς φρουρᾶς ἐν κεντρῇ εὐρῆνῃ· ἐν δὲ κεντρῷ πολέμῳ καλεῖ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ὅπλα 120 χιλ. πρόσθετον εὐθνικῆς, ὥστε ὅλη ἡ δύναμις ἢ στρατιωτικὴ συμποσούται εἰς 150 χιλ. Τὸ δὲ βασίλειον τῆς Νορβηγίας ἔχει 12 χιλ. στρατὸν 8 ἑκατομ. 300 χιλ. φρ. πρόσθετον, καὶ 27 ἑκατομ. χροῖς 58 χιλ. — Τὸ σύνταγμα τῆς Νορβηγίας εἶναι δημοκρατικόν, καὶ 27 ἑκατομ. χροῖς 58 χιλ. — Χαρακτήρ. Οἱ Σουηδοὶ ἐν γένει εἰσι μεγαλόσμοι καὶ ῥομολοιοὶ, λιτότατοι εἰς τὰ τῆς διαίτης, χρῆσται τῶ ἥθη καὶ φιλόξενοι, ὑπομονητικοὶ καὶ καρτερικοὶ εἰς τὰς κακουχίας, ὅθεν εἶναι καὶ λαὸς πολεμικὸς καὶ μάχιμος. Οἱ Νορβηγοὶ, ἔχοντες σχεδὸν τὰ αὐτὰ προτερήματα, φαίνονται σοβαροὶ, ἀλλὰ εὐπροσῆγοροι, διακρινόμενοι διὰ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν ἀνεξορρησίαν τοῦ χαρακτήρος.

ΡΩΣΣΙΑ (ἢ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ).

Ἐκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμ: □ 5,300,000.—πληθ. 62 ἑκατομ.
Μήκος Ἀ: μεταξύ 15° 20' καὶ 62°.

Πλάτος Β: μεταξύ 40° καὶ 70°.

349. Ἡ Ἑυρωπαϊκὴ Ῥωσσία, ἃν καὶ κατατάσσεται μεταξύ τῶν Ἀρκτικῶν ἐπικρατειῶν, κατέχει ὅμως ὅλον σχεδὸν τὸ πλάτος τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ ἡμισυ μέρος αὐτῆς, ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν ἕως εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ ἀπὸ τὸ ὄριον τῆς Ἀσίας ἕως τὰ σύνορα τῆς Πρωσσίας, Λυστρίας καὶ Τουρκίας, ἐκτεινομένη εἰς μήκος 600 λευγ: καὶ 400 εἰς πλάτος. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι ἐπτάκις ἢ ὀκτάκις μεγαλητέρα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Γαλλικοῦ βασιλείου, ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων τῆς ἀνάβαινει εἰς 60-62 ἑκατομ: ψυχῶν καὶ τὸ κλίμα δὲ ἔπεται νὰ ᾖναι ποικίλον, καθὼς καὶ τὰ προϊόντα. Τὸ δ' ἴδιον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς τῆς ἐκτεταμένης χώρας εἶναι ἡ ἀπέραντος ἔκτασις τῶν πεδιάδων τῆς, καὶ τοῦτο καταστήνει αὐτὴν ψυχροτέραν πάσης ἄλλης εἰς ἴσον πλάτος κειμένης.

Χωρίζεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς σειρᾶς τῶν Οὐραλίων ὄρεων καὶ διὰ τῆς τῶν Καυκασίων. Τὸ Ν-Ἀν: μέρος τῆς χώρας ταύτης ἔχει ἀπεράντους πεδιάδας ἀμμώδεις, ποτισμένας ἄλμην (αἵτινες ὀνομάζονται στέππαι). Τὸ βόρειον ἀπὸ τῆς 59° καὶ ἄνω εἶναι σχεδὸν ἀνεπίδεκτον καλλιεργείας, περιέχει ὅμως καλὰ βοσκάς· τὸ δὲ μέσον καὶ τὸ μεσημβρινόν, ἔχοντα γλυκύτερον κλίμα, εἶναι εὐφορα καὶ καλῶς καλλιεργημένα, δίδοντα καὶ ἄφθονα γεννήματα. Ἡ Ῥωσσία ἔχει καὶ διάσημα ἐκτεταμένα καὶ ὠραία, ἐξάγοντα καλλίστην ξυλικήν, καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ, σιδήρου, πλατίνης καὶ χρυσοῦ, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ Οὐράλια ὄρη ἐξορυττόμενα· συνάγεται δὲ χρυσὸς καὶ εἰς ψήγματα εἰς τὴν ἄμμον τῶν ποταμῶν εὐρισκόμενα. Προϊόντα δ' εἰς ἐξαγωγήν ἔχει ξυλικήν, γεννήματα, λινάριον, σίδηρον, χαλκόν, δέρματα ἐξαίρετα (σαχιτιάνα), γουναρικά καὶ ὀξύγγια, σχοινία καὶ χαυγιάριον κτλ. Εἰς τὰ βόρεια μέρη καὶ εἰς τὰς ἐρήμους νήσους τοῦ Παγωμένου Ὀκεανοῦ εὐρίσκεται ἡ λευκὴ Ἄρκτος, ἰσχυρὸν καὶ θηριωδέστατον τῶν μαστοφόρων ζώων.

350. Δίμνας, πρὸς τὸ Β: μέρος κυρίως, ἔχει πολλὰς ὁ τόπος οὗτος, οἷον τὴν Ὀνεγαν καὶ Λάδογαν κλ. (177) καὶ ποταμοὺς πολλοὺς καὶ σημαντικοὺς ἐκ 4 κλιτύων ἀθροισζομένουσ: α) ἐκ τῆς κλιτύος τῆς πρὸς τὸν Παγωμένον Ὀκεανόν καὶ τὴν Λευκὴν Θάλασσαν· β) ἐκ τῆς πρὸς τὴν Βαλτικὴν, γ) ἐκ τῆς πρὸς τὴν Μαύρην καὶ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν, καὶ δ) ἐκ τῆς πρὸς τὴν Κα-

σπίαν. Ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ποταμῶν, ὁ Δουίνας χύνεται εἰς τὴν λευκὴν θάλασσαν πλησίον τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ Β' Ἀνατολικώτερον ὁ Πετσόρας εἰς τὴν Παγωμένην θάλασσαν· εἰς δὲ τὴν Βαλτικὴν ὁ Νεύας, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὴν λίμνην Λάδογαν, καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Πετροπόλεως, χύνεται εἰς τὸν κόλπον τὴν Φινλανδίας· ὁ δὲ Δύνας εἰς τὸν κόλπον τῆς Ῥίγας. — Εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν, ὁ Οὐράλης (ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη περὶ τῶν καὶ χωρίζων τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν) καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης, ὁ Βόλγας. — Ὁ Δων (Τάναϊς) χύνεται εἰς τὴν τοῦ Ἀζόφου· ὁ δὲ Δνειπέρος (Βορυσθένης), καὶ ὁ Δνειστερος (Τυράς) εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν· ὅλοι δὲ σχεδὸν οὗτοι οἱ τῶν διαφόρων κλιτύων ποταμοὶ κοινωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους διὰ διωρύγων πλευσῶν· οἷον ὁ Βόλγας κοινωνεῖ μὲ τὴν λίμνην Λάδογαν καὶ μὲ τὸν ἐξ αὐτῆς ἐξερχόμενον Νεύαν ποτ. κτλ. ὅστις κοινωνεῖ καὶ μετὰ τοῦ Βόλγα δι' ἄλλης διωρύγου, τῆς Νοβογορόδης κτλ.

351. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία εἶναι διηρημένη εἰς 53 διοικητικὰς τοπαρχίας, ἐκ τῶν ὁποίων 14 περιλαμβάνουσι τὸ βόρειον μέρος, 20 τὸ μεσημβρινόν, καὶ 19 τὸ μέσον. Αὗται δὲ ἔχουσι τὰς ὁμώνυμους τῶν πρωτεύουσας, ἐξ ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι εἰς τὴν Ῥωσσίαν τὴν περὶ τὴν Βαλτικὴν. — Πετροῦπολις, ἡ δευτέρα μητρόπολις τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἡ νῦν καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ῥωσσηκῆς, κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ 1702, παρὰ τὸν Νεύαν ποταμὸν, ἔχουσα πλῆθος σημαντικῶν κτιρίων, οἷον παλατίων, ἐκκλησιῶν, πανεπιστημίων κτλ. καὶ 550 χιλ. κατοίκων· ὑπέκειται δὲ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της εἰς πλημμύρας καταστρεπτικὰς. — Κρονσόνδη, ἐπὶ νησιδίου κατάντικρου τοῦ στομίου τοῦ Νεύα ποτ. ναύσταθμος τῶν ἐν τῇ Βαλτικῇ πολεμικῶν πλοίων ὀχυρότατος καὶ ἀπόρθητος. — Ῥίγα, πόλις ὀχυρωτάτη καὶ λιμὴν ἐμπορικὸς διάσημος ἐν τῇ Βαλτικῇ (κάτ. 60 χιλ.). — Ἐλισγφόρη, ἡ νῦν πρωτεύουσα τῆς Φινλανδίας. — Σδαβόργη, ὀχυρὸν φρούριον ἐπὶ ἑπτὰ νησιδίων κτισμένον.

Εἰς τὴν Δυτ. Ῥωσσίαν, Βίλνα παρὰ τὸν Νίημενον πτ. πρωτ. τῆς ἀρχαίας Λιθουανίας (κάτ. 55 χιλ.). Εἰς τὴν Μεγάλην Ῥωσσίαν ἢ Μοσκοβίαν· Μόσχα ἢ Μόσκονα, παρὰ τὸν ὁμώνυμον της ποτ. παλαιὰ μητρόπολις, καὶ δευτέρα πόλις τῆς Ῥωσ. μοναρχίας, πυρποληθεῖσα κατὰ τὸ 1812 καὶ ἀνακτισθεῖσα ἔπειτα ὠραιοτέρα. Εἰς αὐτὴν γίνεται ἡ στέψις τῶν Αὐτοκρατόρων· ἡ ἐκκλησία τῆς Μητροπόλεως, καὶ τὸ Κρεμλίνον, περιέχον τὸ παλαιότατον τῶν ἀρχαίων βασιλείων, εἶναι δημόσια κτίρια ἀξιοθέατα (κάτ. 350 χιλ.). — Νοβογορόδη, ὀνομαστή, δι' ὅτι ἐν αὐτῇ Ῥούρι-

κος ὁ Βασιλεὺς ἐθεμελίωσε κατὰ πρῶτον τὴν Ῥωσικὴν Μοναρχίαν—Ἀρχάγγελος, λιμὴν εἰς τὴν Λευκὴν Θάλασσαν, ἔχων ἐκτεταμένον ἐμπόριον ἐπὶ δύο μῆνας τοῦ ἔτους· τοὺς δὲ λοιποὺς μένει κλειστός ἔνεκα τῶν πάγων. Τὴν 11 Ἰουνίου αὐτοῦ ἡ ἡμέρα ἔχει 21 ὥρας, καὶ ἡ νύξ 3· τὴν δὲ 11 Δεκεμβρίου ὅλον τὸ ἐναντίον.—Νισνὴ-Νοβογορόδη, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Βόλγα μετὰ τοῦ Ὄκα, σημαντικὴ διὰ τὴν κατ' ἔτος ἐν αὐτῇ γινομένην ἐμπορικὴν πανηγύριν, εἰς τὴν ὁποίαν ἑκατὸν χιλ: ἀνθρώπων συνέρχονται πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.

Εἰς τὴν Μικρὰν Ῥωσίαν, Κίεβον (60 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τῆς Ῥωσίας πρὶν τῆς κτίσεως τῆς Μόσχας, καὶ πόλις Ἁγία παρὰ Ῥώσσοις, διότι ἐν αὐτῇ Βλαδίμηρος ὁ Μέγας ἐδαπτίσθη κατὰ τὸ 989—Πουλτάβα (κατ. 8 χιλ.) ὀνομαστή, διότι παρ' αὐτὴν Πέτρος ὁ Μέγας ἐνίκησε Κάρολον τὸν ΙΒ' τῆς Σουηδίας κατὰ τὸ 1698.

Εἰς τὴν Μεσημ: Ῥωσίαν—Εἰς τὴν Βεσσαραβίαν, παραχωρηθεῖσαν παρὰ τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1812. Πόλ: Κισνόδιον (κατ. 40 χιλ.) καὶ Βενδέριον ἐπὶ τοῦ Δνειστέρου, καὶ Ἀκερμάνιον εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ αὐτοῦ ποτ.—Εἰς τὴν διοίκησιν Χερσῶνος· Χερσῶν, ἐπὶ τοῦ στομίου τοῦ Δνειτέρου ποτ: πρῶτ: τῆς διοικήσεως, καὶ ἡ Ὀδησός, νεώκτιστος πόλις, εἰς ἐλευθέρου λιμένα κηρυχθεῖσα, κατέστη ἡ ἐμπορικωτέρα τῶν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Μαύρης Θαλάσσης πόλεων, ἐν ἧ' πολλοὶ Γραικοὶ καὶ Ἕλληνες διαμένουσι (κατ. 60 χιλ.). Εἰς τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἀνήκει καὶ τὸ Νικολαῖον ἐπὶ τοῦ Βούγς ποταμοῦ, σημαντικὸν ναυπηγεῖον πλοίων πολεμικῶν.—Ἀζόφη, εἰς τὴν ὁμώνυμόν τῆς Θάλασσαν καὶ Ταγγάρκον, εἰς τὴν αὐτὴν Θάλασσαν, ἐμπορικὴ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέθανεν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Α' κατὰ τὸ 1825.—Ἀσραχάνιον, (κατ. 43 χιλ.) ἐπὶ νήσου τοῦ Βόλγα 45 χιλίσμετρα ἀπὸ τῆς Κασπίας Θαλάσσης, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον πασοφάρων, ἀρνείων δερμάτων κτλ.

352. Εἰς τὸ μεσημ: μέρος εἶναι καὶ ἡ Ταυρικὴ Χερσόνησος ἢ ἡ τῆς Κοιμαίας, συνεχομένη μετὰ τὴν στερεάν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Περεικόφ. Ὁ τόπος εὐφορώτατος αἶν εἰς γεννήματα, ἔχει καὶ ὠραῖον κλίμα.—Πολ. Περεικόφη ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ.—Καφὰς (Θεοδοσία), ἐμπορεῖον ἀξιόλογον καὶ Σεβασέπολις, ναῦσταθμος τῶν κατὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν πολεμικῶν πλοίων, περίφημος κατασταθεῖσα κατὰ τὸν τελευταῖον Ἀνατολικὸν πόλεμον.

353. Τὸ ἐκ Πολωνίας μερίδιον, τὸ ἀνήκει εἰς τὴν Ῥωσίαν, κεῖται πρὸς Δ: περικυκλούμενον ἀπὸ τὴν Πρωσίαν, ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Ῥωσίαν, καὶ διαρρέόμενον ὑπὸ τοῦ Οὐῆστουλα

ποταμοῦ. — Βαρσοβία, ἡ πρωτ: εἶναι πόλις ἀξιολόγος, ἔχουσα διάφορα διδακτικά καταστήματα καὶ 130 χιλ. κατοίκων. Ὅλου τῆς μεριδὸς τέτς οἱ κάτοικοι συμποσῶνται εἰς 4 1/2 ἑκατομμύρια.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας εἶναι καὶ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας τῆς Ῥωσικῆς, διαιρουμένης εἰς 8 ἐπαρχίας καὶ διοικουμένης ὑπὸ ἀντιβασιλέως. — Ἡ Ῥωσσία ἐξουσιάζει πρὸς τοῦτοις ἀπεράντους τόπους καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, περὶ τῶν ὁποίων θελομεν λαλήσει κατόπιν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Πολωνία, αἰκισθεῖσα κατὰ τὸν Σ'. καὶ Ζ'. αἰῶνα ὑπότινον φυλῶν Σλαβικῶν, ἑνωμαζομένων Λέγων, καθήνησεν εἰς Βασίλειον αὐτῶνων καὶ ἰσχυρωτάτων, κατὰ τὸν 15'. καὶ 16'. αἰῶνα, ἔχον πλέον τῶν 220 ἑκατομμυρίων καὶ γῆν εὐφορώτατην ἀλλ' ἐξέπεισον ἔπειτα βραβηθῶν ἐκ τῶν διχαστασιῶν καὶ ἐρίδων τῶν μεριστάνων, στασιάζοντων περὶ διανοχῆς εἰς τὸν ἑρῶνα, μὴ ὄντα κληρονομικόν. Αἱ ἐσωτερικαὶ διχαστασίαι αὗται, καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ ρωδιουρικαὶ ἔφερον τὸν θλιβρὸν τὸν Βασίλειον διαμελισθέντος τρεῖς ἀλλεπαλλήλους φοράς, κατὰ τὸ 1773, 1793, 1795 παρὰ τῆς Πρωσσίας, Αὐστρίας καὶ Ῥωσσίας, ἐξ ὧν ἐκάστη ἔλαβεν ἐν μερίδιον. Ἡ Κρακοβία, ὡς ἐλευθερία, ἔχουσα γῆς ἐπιπικράτειαν ἑως 80 λευγῶν τετρ. καὶ ὑπὲρ τῆς 150 χιλ. κατοίκων, ἔμεινεν ανεξάρτητος ὑπὸ τῆν προστασίαν τῶν τριῶν πραισιγμένων δυναμίων, ὡς λείψανον μικροῦ αὐτοῦ τοῦ ποτὲ ἐπισήμου βασιλείου, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1846 ἔγρας τὴν αὐτονομίαν καὶ αὐτὴ ἡ πόλις προσληθεῖσα, συνάναται καὶ τῶν τριῶν δυναμίων, εἰς τὴν Αὐστριακὴν ἐπικράτειαν.

Ἡ δὲ Ῥωσσία εἶναι ὁ τόπος τῶν ἀρχαίων Σκυθῶν καὶ Σαρματῶν, οἱ τινες ἀνομαζήσαντες Σλάβοι ἀπὸ τοῦ ἔθντος αἰῶνος μετὰ Χριστόν. Εἰς αὐτῶν τῶν Σλάβων καθήνησεν οἱ Ῥώσσοι, οἱ Κοζάκοι, Πολωνοί, οἱ Σέρβοι, Βλάχοι, Αἰθουανοὶ, καθὼς καὶ οἱ παρὰ τῶν Ἀδριατικῶν πέλαγους Σλαβονικοὶ λαοὶ Ὁ Ταρτάροι καὶ οἱ Μογγόλοι εἶναι ἄλλης καταγωγῆς Ἀσιατικῆς, καθὼς καὶ οἱ Σαρμάται καὶ οἱ Ἀζιῶνες, οἱ παρὰ τὸν πολιτικὸν κύκλον κατοικοῦντες. — Κατὰ τὸν 9'. αἰῶνα Ῥωδικός, ὄρχηγὸς τῶν Οὐσρέγκων, πειρατῶν Σκανδιναυῶν καταγερωσάντων ἐπὶ πολὺν χρόνον τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς, φαίνεται ὁ θεμελιωτὴς τῆς Ῥωσικῆς Μοναρχίας, ἥτις ἀνομαζήθη κατ' ὄρχηζ ἡγεμονία, ἡ Μεγά Δουκίτιον, τῆς Μοσκοβίας. Κατὰ τὸν 11'. αἰῶνα ἡ Ῥωσσία ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Μογγόλων, ὑπὸ τῆν δυναστείαν τῶν ὁποίων δέμεινε μέχρι τῆς τέλης τοῦ 13'. ἔκτισε, ἀνακτιήσασα τὴν ἀνεξάρτησίον αὐτῆς, ἤρχισε νὰ ἀυξῆται ἐπὶ διοσφῶν ἀξίαν ἡγεμονία, ὀνομασθεῖσα καὶ αὐτοκρατορία. Ὁ Μέγας Πέτρος ὄμοια, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17'. αἰῶνος διαπρέψας, ὑπάρχει ὁ ἀληθὴς θεμελιωτὴς τῆς Αὐτοκρατορίας ταύτης διότι διὰ πολλῶν κατακτιήσεων ἐξέτεινε τὰ ἔθρια, διαργάνωσεν αὐτὴν ἐσωτερικῶς διὰ πολλῶν θεροθεσιῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, εἰσήγαγε τὰς ἐπιστάθην καὶ τέχνας τῆς Εὐρώπης, κτίσας καὶ καταστήσας αὐτὸς τὴν Πετρούπολιν καθέδραν τῆς Αὐτοκρατορίας, ὥστε ἀπὸ τούτου ἤρχισεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ῥωσικοῦ Κράτους, ἐκποθέντος ἔπειτα καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ τῶν κατακτιήσεων. — Ἐκ τῶν διάφοροι λαοὶ, ἔχοντες διάφορα ἔθνη καὶ γλώσσων, καὶ Ἑρσικαίαν, περιλαμβανόνται εἰς ὅλην τὴν ἀπέραντον αὐτῆν Αὐτοκρατορίαν. Ἐκ δὲ τῶν 65 ἑκατομ. τῶν κατοίκων αὐτῆς, 800 χιλ. εἶναι εὐγενεῖς, 230 χιλ. κληρικοὶ, ἐν ἑκατομ. τεγγίται καὶ ἑμποροὶ, οἱ λοιποὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν τῶν χωρικῶν, ἐξ ὧν 40 ἑκατομ. εἶναι εἰλωτες τοῦ στέμματος, τῶν εὐγενῶν καὶ εὐγενῶν τινῶν πλουσιῶν ἑμπορῶν. — Κυβέρν. Μοναρχία ἀπόλυτος. Θερονομία ἐπικρατοῦσα ἡ τῆς Ἀσιατικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν δέκτον αἰῶνα Μ. Χ. Τὰ δὲ τῆς Ἐκκλησίας διοικουμένη ὑπὸ τῆς Συνόδου ἀνεξάρτητου ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἀρχὴν τῶν ἀφοδῶν ἐκκλησιῶν. — Ὅλοι οἱ κυρίως Ῥώσσοι, οἱ Κοζάκοι καὶ οἱ Αἰθουανοὶ εἶναι τοῦ ἀνατολικοῦ ὀρθόμοτος τοῦ δὲ δυτικοῦ εἶναι ὀρθόμοτοι 6—8 ἑκατομ. καὶ 4 ἑκατομ. Μωαμεθανοὶ ἐκ τῶν Τταρταρικῶν φυλῶν. — Χρακτιέρ. Ἄν καὶ, ὡς εἰπόμεν, ἐκ διαφόρων λαῶν συγκροτεῖται ἡ αὐτοκρατορία αὕτη, διάφορον χαρακτῆρα καὶ ἰδιόχονταν, ἡμεῖς θελομεν λαλήσει περὶ τῶν παλαιοληθεστέρων καὶ ἐπικρατεστέρων, οἱ τινες εἰσὶν οἱ τῆν χριστιανικὴν Ἑρσικαίαν πρεσβεύοντες Ῥώσσοι, Γερμανοὶ καὶ Πολωνοὶ. Ὁ Ῥώσσος συνήθως εἶναι εὐσωμος, εὐρωστος καὶ Ῥωμολαίος, δρα-

στήριος, εὐθυμος, φιλόξενος, καρτερικός, ἀνδρείος καὶ θεοσεβέστατος, ἴσα Θεὸν καὶ αὐτοκράτορα σεβάζομενος. Ὁ δὲ Πολωνός προσετι διακρίνεται καὶ διὰ τὸ φιλελευθέρων. Ἐν γένει οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, καὶ μάλιστα οἱ εὐγενεῖς Ῥώσοι καὶ Πολωνοὶ εἰσὶν ἐξευγενισμένοι τὰ ἦθη, φιλότιμοι, περιποιητικοί, ευπαίδευτοι καὶ ευμαθεῖς, δύο καὶ τρεῖς ξένας γλώσσας λαλοῦντες, ἀλλ' ὁ χωρικός λαὸς εἶναι ἀπαίδευτος, καὶ μυριάδες ἐξ αὐτοῦ εὐρίσκονται εἰς εὐλόγων τάξιν. Μολαταῦτα ἀπό τινος χρόνου ἐλήφθησαν μέτρα περὶ τῆς βαθμηδὸν ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ, καθὼς καὶ περὶ τῆς καταλλήλου παιδείσεως, καὶ ἐσχάτως νέον αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐξέτεινε τὴν ἀγαθοεργίαν αὐτῆν εἰς πλειστοτέρους, καὶ νέαι διατάξεις ἐγένοντο περὶ τῆς ἐσωτερικῆς βελτιώσεως τοῦ τόπου, καθὼς καὶ περὶ διευκολύνσεως τῆς συγκοινωνίας, τῆς μὲν ἐσωτερικῆς διὰ σιδηροδρόμων, τῆς δ' ἐξωτερικῆς δι' ἀτμοπλοίων ἐμπορικῶν.

Τὰ δ' ἐτήσια εἰσοδήματα τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας (ἐκτὸς τῶν τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας) λογίζονται πλέον τῶν 500 ἑκατ. ἀργυρῶν ρουβλίων, ἧτοι δύο διλλιόνια φράγκ., υπερβαίνοντα τὰς τακτικὰς ἐτησίας δαπάνας· τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς τέσσαρα διλλιόνια.—Στρατός δὲ τῆς ἡμέρας ἐν κειρῷ εἰρήνης εἶναι 600—700 χιλ. ἐν ἐνεργείᾳ. Ἡ δὲ ναυτικὴ δύναμις διαιρεῖται εἰς 5 τμηματα, 3 ὄντα εἰς τὴν Βαλτικὴν καὶ 2 εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, ἐκτὸς τῶν στολισκῶν τῶν εἰς τὴν Λευκὴν καὶ τὴν Κασπίαν Θάλασσαν. Κατὰ τὸ 1837 ἡ δαπάνη τοῦ στόλου ἀνέβη εἰς 40 ἑκατομ. φράγκ. (*).

§. Β. ΑΙ ΕΝ ΤΩ ΜΕΣΩ ΧΩΡΑΙ.

ΓΑΛΛΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμ: □ 530,492.—πληθ. 35,782,000.

Μήκος μεταξὺ 7° 9' μῆκ. Δ. καὶ 5° 56' μ. Ἄνατ.

Πλάτος Β: μεταξὺ 42° 20' καὶ 51° 5'.

354. Ἐχει ὄρια πρὸς Β: τὰς λεγομένας Κάτω Χώρας (Βέλγιον καὶ Ὀλλανδίαν), τὴν Μάγχην καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαίσου. πρὸς Ἄν: τὸν Ῥήνον ποταμὸν καὶ τὰς Ἄλπεις, αἱ τινες τὴν διαχωρίζουσιν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ἀπὸ τὴν Ἐλβετίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν· πρὸς Μ: τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν καὶ τὰ Πυρρῶναϊα, τὰ ὁποῖα τὴν διαχωρίζουσιν ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν καὶ πρὸς Δ: τὸν Ὀκεανόν· ἔχει δε' ἐπιφάνειαν ἢ ἐπικράτεια αὐτῆς 28 χιλ. λευγ: τετρ. καὶ ὑπὲρ τὰ 35 ἑκατομ: κατοίκων, καὶ Φρηγκίαν ἐπικρατοῦσαν τὴν τῆς Δυτ: ἐκκλησίας.

355. Ἡ Γαλλία εἶναι ἐξαίρετος διὰ τὸ ποικίλον καὶ ἀφθονον τῶν προϊόντων τῆς, οἷον κρασίου, σίτου, ἐλαδίων, τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή ἔξω τῆς ἐπικρατείας τῆς σημαντικῆ. Ἐχει

(*) Ἡ κατὰ τὸ 1853 ἐξαγωγή τῶν σιτηρῶν ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἐλογίσθη ἀξίας υπερβαίνουσης τὰ 220 ἑκατομ. φράγκων· καὶ ἡ τῆς βιομηχανίας παραγωγή εἶναι ἰκανῶς σημαντικῆ, ὑπολογισθείσης τῆς ἀξίας τῶν τεχνουργηθέντων εἰς 648 ἑκατ. διότι ἔχει 10,380 βιομηχανικὰ καταστήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάζονται 470 χιλ. ἐργατῶν. Καὶ ἡ παιδεία δὲ προάγεται ἰκανῶς νῦν καὶ εἰς τὴν μεσσίαν καὶ τὰς κτωτέρας τάξεις· διότι κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1856 ὑπῆρχον ἐν Ῥωσσίᾳ 3872 καταστήματα ἐκπαιδευτικὰ δημόσια, εἰς ἃ φοιτῶσιν 194,490 μαθηταί, καὶ ἄλλα 614 ἰδιαιτέρα, ἔχοντα 24,892 μαθητάς· ἰδιαιτέρων δὲ ἀγωγῶν λαμβάνουσιν ἄτομα 2,086 καὶ ἐκ τῶν δύο γυνῶν. Εἰς δὲ τὰ Κυβερνεῖα τῆς Σιβηρίας (423) ἰδίως ὑπάρχουσι Γυμνάσια ἢ Λύκεια 3, σχολεῖα 7 καὶ 2 ἰδιαιτέρα καταστήματα, εἰς ἃ φοιτῶσι 4,346 μαθηταί.—Καθ' ἑλὴν δὲ τὴν Αὐτοκρατίαν ὑπάρχουσι 47 δημόσια βιβλιοθήκαι, καὶ 104 περιοδικὰ συγγράμματα ἐκδίδονται. Τὰ δὲ ἔξωθεν εἰσαχθέντα βιβλία κατὰ τὸ 1855 ἠριθμῆθησαν εἰς 4,191,745 τόμων.

δὲ καὶ μεταλλεῖα σιδήρου, μολύβδου, χαλκοῦ, λιθανθράκων ὀρυγεία (152), καὶ παντοῖα ἐργαστᾶσια παντὸς εἴδους χειροτεχνημάτων, τσοχῶν μάλιστα, ταπήτων, φαρφουριῶν, καθρεπτῶν, ὑφασμάτων παμβακηρῶν καὶ λινῶν, μεταξίης κ.λ. τῶν ὁποίων τὴν ἐντέλειαν δὲν ὑπερβαίνουνσι τὰ οὐδενὸς ἄλλου τόπου ὁμοειδῆ χειροτεχνήματα.

356. Ἡ Γαλλία πρὶν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς μεταβολῆς (τῶν 1789) ἦτο διηρημένη εἰς 32 διοικήσεις ἢ διοικητικὰς τοπαρχίας· τὴν σήμερον δὲ διαιρεῖται εἰς 86 μεγάλας ἐπαρχίας (Δεπαρταμέντα λεγομένας) ἢ νομοῦς, τῶν ὁποίων ἡ ὀνομασία ἐλήφθη ἀπὸ τούς εἰς αὐτάς εὕρισκομένους ποταμοῦς, ὄρη, πηγὰς, βράχους, ἢ θαλάσσας βρεχούσας τὰς ἀκτὰς αὐτῶν.

357. Ποταμοί. Οὗτοι συνέρονται εἰς 6 λεκανοπέδια (174) πρώτιστα τὰ ἐξῆς. α.) τὸ τοῦ Σηκουάνα (308), ὅς τις δέχεται δεξιῶθεν μὲν τὸν Αὐδόν, τὸν Μάρνην (Ματρῶναν), τὸν Οὐάσην αὐξόμενον ὑπὸ τοῦ Αἰσίου ἀριστερῶθεν δὲ τὸν Ἰόννην καὶ τὸν Εὐρῶν.—β.) τὸ τοῦ Λεῖγρος, ὅς τις δέχεται ἐκ δεξιῶν τὸν Νέυρον, Μαυένην αὐξόμενον ἀπὸ τὸν Σάρτην· ἐξ ἀριστερῶν τὸν Ἐλαύηρα, Λουαρέτιον, Σιέρον, Ἰνδρον, Σευρῆν.—γ.) τὸ τοῦ Γαρούνα δεχομένου ἐκ δεξιῶν τὸν Ἀρίερον, τὸν Τάρνον αὐξόμενον ἀπὸ τὸν Αὐειρόνον, τὸν Λότον, Δορδόνην κτλ.—δ.) τὸ τοῦ Ρῶδανου (Rhône), ὅς τις πηγάζει εἰς τὰς ἄλπεις, διαβαίνει διὰ τῆς Λεμάνης λεύμης τῆς Γενεύης εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἐμβαίνει εἰς τὴν Γαλλίαν παρὰ τὴν Γενεύην, καὶ δέχεται ἐκ δεξιῶν τὸν Αἶνην, Σῶνα (Ἄραρα), αὐξόμενον ἀπὸ τὸν Δούβιν, τὸν Ἀρδέσην, καὶ τὸν Γάρδον· ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸν Ἰσαρα, Δρόμην, Σουλζάν, Δρευεντίαν.—ε.) τὸ τοῦ Ῥήνου, ὅς τις δέχεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς του ἄκτης τὸν Μοσέλλαν αὐξόμενον ἀπὸ τὸν Μέρτην.—ς.) τὸ τοῦ Μεῦθου (Meuse).

358. Παρεπὸς τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν εἶναι καὶ ἄλλοι μικρότεροι ἐκβάλλοντες εἰς τὴν θάλασσαν· οἷον ὁ Σόμμης καὶ Ὁρνος ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν Μάγχην· ὁ Βιλλοίνης, αὐξόμενος ἀπὸ τὸν Ἰλλον, ὁ Σιαράντης, ὁ Ἄδουρος χύνονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γασκονίας· ὁ Τέτος, Αὐδός, Ἐρωλτός, Οὐάρος, εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

359. Οἱ ποταμοὶ οὗτοι καταβαίνουσιν ἀπὸ πολλὰς σιεράς ὀρέων σχηματιζόντων ἐξ λεκανοπέδια πρώτιστα, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω (357) καὶ εἰς δύο κλιτύς ἀποληγόντων, τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὰς παρ' αὐτοῦ συστηνομένας θαλάσσας, τὴν βορείαν, τὴν τῆς Μάγχης κτλ.—Τὰ ὄρη ταῦτα ἀπὸ τὸ Β-Ανατ, πρὸς τὸ Ν-Δυτ. διευθυνόμενα εἰσὶν αἱ ἄλπεις, τὰ Ἰγρὰ (Γουράσιος τῶν πηλ. ἡμα), τὰ Οὐόσγιτ, τὰ Ἰρη τῆς Αὐερίαις, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Κάνταλον, τὸ Πουῦδομο, αἱ Κηθῆναι καὶ αἱ Κορβιέραι αἱ μετὰ τῶν Πυρηνάων συνδεόμεναι (328 β).

360. Μ' ἔλον τὸ πλῆθος τούτων τῶν ποταμῶν, τῶν πλειοτέρων πλευστῶν καὶ χρησιμεύοντων εἰς εὐκολωτέραν μετακόμισιν τῶν προϊόντων, διώρυγαν καὶ πολλὰς διώρυγας συγκοινωνητικὰς. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ κυριώτεραι· ἡ Μισσηβρινῆ διώρυξ, ἡ καὶ τὸ Ἄσσαν κεδίκου λεγομένη, ἢ τῶν δύο θαλάσσων, Δεσπὴ ἐνόνην τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μετὰ τὸν Γαρούνην εἰς τὴν Τοιδῶσαν, καὶ ἐπαμένους μετὰ τὸν Ὠκεανὸν ἡ διώρυξ τῆς Βουργονίας, μεταξὺ τοῦ Σῶνος καὶ Ἰόννη· ἡ τοῦ Κέντρου διώρυξ, μεταξὺ τοῦ Σῶνος καὶ Λουάρῆ· ἡ τοῦ Βριάρου, μεταξὺ τοῦ Σηκουάνα καὶ Λουάρῆ· ἡ τοῦ Σαίγκεντίου, μεταξὺ τοῦ Σόμμης καὶ τοῦ Ἐκότς, κτλ.—Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπειραθῶν ἀμαξίτιων ὁδῶν, δι' ἃν συγκοινωνοῦσιν ἔλασι νομοὶ πρὸς ἀλλήλους, κατεσκευάσθη καὶ ἐκτεταμένα συμπλέγματα σιδηροδρόμων, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις διατεμνόντων τὴν χώραν καὶ ἐπιταχυόντων τὴν μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων πόλεων καὶ τῆς πρωτεύουσῆς συγκοινωνίαν.

παρ' αὐταῖς δὲ ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς σιδηροδρόμοις ἠλεκτρικοὶ τηλεγράφοι συνεχόμενοι διαδίδουσιν ἐν ἀκαρεῖ τὰς διαφόρους ἀναγκαίαις εἰδήσεις. Τὰ αὐτὰ μέσα, συνεχιζόμενα ἀλληλοδιαδόχῃ ἀπὸ ὁμοῦ εἰς ὁμοῖον ἐπικράττειαν, ἐπιταχύνουσι παραδόξως τὴν συγκοινωνίαν τῶν πολυ-δυστῶτων τόπων, ἐκμηδενίζοντα σχεδὸν τὰς ἀποστάσεις καὶ τὸν χρόνον.

361. * ΠΑΡΙΣΙΑ, ἡ μητρόπολις ὄλου τοῦ βασιλείου καὶ καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ἡ μεγαλύτερα καὶ πολυανθρωποτέρα πόλις τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸ Λονδίνον, περιέχουσα 1 1/2 ἑκατομ: κατοίκων. Ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος, ὀνομαζομένη Λουτεκία, περιωρίζετο εἰς μίαν νῆσον σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ· τῶρα δ' ἐκτετατομένη παρὰ τὰς δύο ὄχθας αὐτοῦ ἔχει περίμετρον 7 λευγῶν, δημόσια κτίρια ὠραία, οἰκίας λιθοκτίστους, ἀγορὰς εὐρυχωρούς, παλάτια καὶ θέατρα πολυτελεῖ, καὶ ἐξοχὰς τερπνοτάτας. Τὸ τοῦ Κεραμικοῦ παλάτιον (Τουίλλιερίαι), ὅπου ἐνοικεῖ ὁ βασιλεὺς, τὸ τοῦ Λουβροῦ, τὸ τῆς Βουλῆς, τὸ τοῦ Λουξεμβούργου, ἡ Λέσχη τῶν ἐμπόρων, ὁ στρατῶν τῶν ἀπομάχων, τὸ σχολεῖον τῆς ἰατρικῆς, τὸ νομισματοκοτεῖον, τὸ πάνθεον (ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Γενευέως), ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου τῆς μητροπόλεως, αἱ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραι, καὶ πολλὰ ἄλλα ὑπάρχουσι κάλλιστα καὶ ἀξιοθέατα κτίρια. Τὸ Λεῦδρον κατ' ἐξοχὴν ἀναφέρεται ὡς ὑπόδειγμα τῆς κάλλους τῆς τῶν νεωτέρων ἀρχιτεκτονικῆς. Τὸ πανεπιστημεῖον, τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ὁ βοτανικὸς κήπος, περιέχων πλουσίαν ὀρυκτοθήκην, καὶ ζωοθήκην, Σηριοτροφεῖον καὶ ζωοτροφεῖα κτλ. πολλαὶ καὶ διάφοραι πλουσιώταται βιβλιοθήκαι, συλλογαὶ ποικίλαι διαφόρων ἀρχαιοτήτων, τὸ πολυτεχνικὸν λεγόμενον σχολεῖον, τὸ τῶν ἀλάλων καὶ κωφῶν, τὸ τῶν ὠραίων τεχνῶν, πολλὰ λύκεια, καὶ ἄλλα παντοῖα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, καὶ διάφορα ἐργαστᾶσια λαμπρύνουσι τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, ὥστε καὶ νῦν ὀνομάζεται νῦν Ἀθῆναι, ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ὑπαρχόντων μέσων πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς (*).—Πλησίον τῶν Παρισίων Ἅγιος Διονύσιος (κάτ. 16 χιλ.) ἀπὸ ὁμωνύμου ἐκκλησίας ὀνομαζόμενος, ἐν ᾗ θάπτονται οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας.—Βερσαλλίαι (κάτ. 36 χιλ.) ὠραία πόλις καὶ ὄξισθέατος διὰ τὸ ἐκεῖ Βασιλικὸν Μέγαρον, πολυτελῶς οἰκοδομηθὲν ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'. Αὐτὸ δ' ἔχον καὶ παράδεισον περιβλεπτον, ἦτο τὸ σύνθημα ἐνδιαίτημα τῶν βασιλέων μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789.

362. * Ἄλλαι πόλεις μετὰ τὴν τῶν Παρισίων, τῆς πρώτης τάξεως λεγόμεναι, ὡς ἐκ τῆς πολυανθρωπίας των, εἶναι αἱ ἐξῆς.

(*) Κατὰ τὰς νεωτάτας στατιστικὰς πληροφορίας ἡ πόλις τῶν Παρισίων, διαμερούμενη εἰς 12 δημορχίας, περιέχει 34 χιλ. οἰκίας καὶ 1 ἑκατ. 525 χιλ. κατοίκων.

Λυών (Λεγδουνον), πόλις παλαιά περὶ τὰς συμβολὰς τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ Σῶνος, καὶ ἐπίσημος τὴν σήμερον διὰ τὰ τεχνουργήματά της, μάλιστα δὲ διὰ τὰ μεταξωτὰ καὶ χρυσομέταξα ὑφάσματα (σόφας, σειρίτια κτλ.), λογίζεται ὡς δευτέρα πόλις τῆς Γαλλίας, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 250 χιλ: κατοίκων ἐχρημάτισε δὲ καὶ πατρίς τῆ Μάρκου Αὐρηλίου τοῦ Αὐτοκράτορος.—Μασσαλία, παράλιος, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μὲ 190 χιλ. κατοίκ. —Βορδὼ (Βουρδίγαλλα) πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαροῦνα παρὰ τὸν Ὀκεανόν, ἀλλ' ἔχει κοινωνίαν καὶ μὲ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διὰ τῆς Μεσημβρινῆς διώρυγος, καὶ κάμνει ἀξιόλογον ἐμπόριον, κρασίων κατ' ἔξοχὴν καὶ ρακίων (κατ. 100 χιλ.). —Νάντη, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τῆς Αἰγίηρος πτ. παρὰ τὸν Ὀκεανόν, ἔχουσα ἰκανόν ἐμπόριον καὶ 74 χιλ: κατοίκων.—Ῥσένη, παρὰ τὸν Σηκουάναν πρὸς Β: τῶν Παρισίων ἔχει 100 χιλ: κατοίκων καὶ ἀξιόλογον ἐμπόριον ἐκ τῶν τεχνουργημάτων τῶν ἀπείρων ἐργοστασίων της. Δευτέρας τάξεως εἶναι—Αἶλλη (πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Βελγίου) ὄχυρά καὶ βιομήχανος μὲ 76 χιλ: κατοίκων.—Ἀνατολικομεσημβρινώτερον τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Καμπανίαν, εἶναι ἡ Ῥεῖμση, ὀνομαστή, διότι ἐν αὐτῇ ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας (κατ. 46 χιλ.)· περικυκλοῦται ἀπὸ λόφους καταφύτους, μὲ ἀμπελώνας, καὶ ἔχει καὶ ἐριουργικὰ ἐργοστάσια.—Πρὸς Ἀν: Στρασβούργον, ὠχυρωτάτη πόλις πλησίον τοῦ Ῥήνου ἔχει ἐπίσημον σχολὴν ἰατρικῆς καὶ 76 χιλ: κατοίκων. Εἰς αὐτὴν ἐφευρέθη κατὰ πρῶτον ἡ τυπογραφικὴ τέχνη ὑπὸ τοῦ ἐκ Μαυένσης Ἰω: Γουτεμβέργου τὸ 1436.—Εἰς τὰς Μεσημβρινὰς ἐπαρχίας, εἰς τὴν Λαγκουεδόκην· ἡ Τολῶσσα, κειμένη πλησίον τῆς συμβολῆς τῆς διώρυγος τῆς μεσημβρινῆς μὲ τὸν Γαροῦναν ἔχει 77 χιλ: κατοίκων, καὶ τεχνουργεῖα ὑφασμάτων ἐξαιρέτων, καὶ σχολεῖον νομικῆς.—Μομπελιέρων, ὀλιγανθρωποτέρα τῆς ἀνωτέρω, ἀλλ' ὠραία καὶ τερπνὴ πόλις, ἔχουσα σχολὴν ἰατρικῆς παλαιάν καὶ ἐπίσημον, ὅπου ἐσπούδασε καὶ ὁ μ. Κοραῆς· καί ται πλησίον τῆς Μεσογείου θαλάσσης (36 χιλ. κατ.). —Νιμη (Νεὺ-μασος ἀρχ.), μεσογιοτέρα, μεταξὺ Μομπελιέρων καὶ Μασσαλίας, ἐπίσημος διὰ τὰ χειροτεχνήματά της, καὶ διὰ τὰ ὅποια σώζονται ἔτι εἰς αὐτὴν Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος λειψανα (43 χιλ. κατ.).

363. Τόποι παράλιοι ἔχοντες ναύσταθμα πολεμικῶν πλοίων εἶναι Σερβούργον, Βρέστη, Λορίεντον, Ῥοσιεφόρτη εἰς τὰ παράλια τοῦ Ὀκεανοῦ, καὶ ἡ Τουλών ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

364. Οἱ ἄλλοι λιμένες οἱ σημαντικώτεροι εἶναι α) ἐπὶ τῶν παραλίων τοῦ Ὀκεανοῦ, ἀπ' Ἀρκτε γινομένης τῆς ἀρχῆς· Δυγκέρκη

Κάλαισον, ὅθεν γίνεται ἡ διάδοσις εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Βουλώνη, Διέπον, τὸ Χαῦρον ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηκουάνα, Σαίμμαλον καὶ Βαϊόννη.—β') ἐπὶ τῶν παραλίω τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἐκτὸς τῆς Μασσαλίας, Κέττη, ὅθεν ἐξάγονται τὰ κρασιά καὶ λοιπὰ προϊόντα τοῦ Μομπελιέρου, Ἀντίδαι, καὶ Κάνναι μικρὸς λιμὴν, ὅπου ὁ Μέγας Ναπολέων ἀπέβη φυγῶν ἐκ τῆς Ε' λίδας τὸ 1815.

Ἡ νῆσος Κορσική (καὶ Κύρνος ἀρχ.) συστήνεται καθ' ἑαυτὴν ἕνα νομὸν (ἐκ 221 χιλ. κατ.), παραχωρηθεῖσα εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1768 παρὰ τῶν Γενουησίων· ἔχει κλίμα ὑγιεινόν, ὄρη ὑψηλά, βαθείας κοιλάδας καὶ ὀλίγας πεδιάδας, καὶ κατοίκους μαχίμους καὶ φιλοξένους, ἀλλ' ὀλίγον ἐνασχολουμένους εἰς τὴν βιομηχανίαν. Ὁ τόπος εἶναι εὐφορος, ἀλλὰ μόνις τὸ 1/3 αὐτοῦ εἶναι καλλιεργημένον· διδὲι δὲ μάρμαρα, μεταξέτιον, μέλι καὶ κηρίον, καὶ ἄλλα προϊόντα ὅμοια μὲ τὰ τῆς Μεσημβρινῆς Γαλλίας· περὶ τὰς Θαλάσσας αὐτῆς τῆς νῆσος ἀλιεύεται καὶ κοράλλιον ὠραῖον.—Πόλ. Βαστία (13 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τῆς νήσου, καὶ ὄχυρά πόλις καὶ εὐλίμενος, ἐμπορευομένη κοράλια, αἰγιδότριχας καὶ δέρματα.—Αἰάκειον (9 χιλ. κατ.) φρούριον ὄχυρόν μὲ εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα, πατρὶς τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος τοῦ Α'.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Γαλλία (ἀρχ. Γαλατία) ἔμεινε ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ῥωμαίους πεντακόσια περίπου ἔτη· ἔπειτα ἐκυριεύθη κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα μ. Χ. ὑπὸ τῶν Φράγκων, ἐκ τῶν ὁποίων ὠνομάσθη καὶ Φράνσα. Διοικηθεῖσα πολὺν χρόνον κατὰ ἡγεμονίας διαφόρας, καὶ κατὰ τὸ Φεουδαλικὸν ἢ τιμαριωτικὸν σύστημα, ἠνώθη εἰς ἕν βασιλεῖον ὀριστικῶς περὶ τὸν 18 αἰῶνα, περὶ τὰ τέλη τοῦ ὁποίου καὶ ἐδημοκρατήθη, καταργηθεῖσης τῆς βασιλείας ἐν τῷ μέρει ἐμφυλίων καὶ ἐξωτερικῶν πολέμων. Ὁ Μέγας Ναπολέων, ψηφισθεὶς πρῶτον Δικτάτωρ, μετ' ὀλίγον δὲ ἀναγορευθεὶς καὶ Αὐτοκράτωρ, ἐξέπληξε καὶ συνέχεν ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν κατακτήσεων του, δεξάσας τὴν μαχημότητα τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους. Τὸ 1814, καταστραφέντος τοῦ Ναπολέοντος, ἡ Γαλλία, περιορισθεῖσα εἰς τὰ ἀρχαῖα ὄρια αὐτῆς, ἐπανέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ βασιλεὺς ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀρχαίων αὐτῆς βασιλείων συνταγματισθεῖσα. Ἐκτοσε δὲ διατελέσασα ἐν εἰρήνῃ ἀνεπτύχθη εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ εἰς ὅλα τὰ τοῦ εἰρηνικοῦ βίου ἐπιτηδεύματα, κατασταθεῖσα ἐν ἀπὸ τὰ ἰσχυρά καὶ τὰ μάλλον, πεπολιτισμένα βασιλεὺς τῆς Εὐρώπης. Ἡ δὲ Γαλλικὴ γλῶσσα κατέστη τὴν σήμερον, εἰς μὲν τοὺς ἰδιώτας κοινὸν ἐξευγενισμένης ἀνατροφῆς γνώρισμα· εἰς δὲ τὰς Εὐρωπαϊκὰς Κυβερνήσεις κοινὸν ὄργανον τῶν μεταξὺ αὐτῶν διπλωματικῶν διακωνώσεων.—Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξύ ὑπέστη ἐσωτερικὰς μεταβολὰς, πρῶτον τὴν Ἰουλιανὴν μεταπολίτευσιν κατὰ τὸ 1830, δι' ἧς, καταργηθεῖσης τῆς Βουρβουκικῆς δυναστείας, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἐκ τῆς Ὁρλεανικῆς οἰκογενείας· ἔπειτα δὲ τοῦτε ἐξωσθέντος κατὰ τὸ 1848 ἐκηρύχθη ἡ Παμβασιλεία τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ Δημοκρατία Ἀντιπροσωπικὴ, συγκειμένη ἐκ μίαις Βουλῆς ἀντιπροσώπων καὶ ἐνὸς Πριέδρου διὰ γενικῆς ψηφοφορίας τοῦ λαοῦ κατὰ τετραετίαν ἐκλεγμένων. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πρώτην τετραετίαν ὁ Πριέδρος ἐψηφίσθη ἐπὶ δεκαετίαν, ἔπειτα διὰ βίου, ἀναγορευθεὶς τέλος καὶ Αὐτοκράτωρ. Ὡστε ἡ Γαλλία τὴν σήμερον εἶναι Αὐτοκρατορίαν ἢ Μοναρχίαν Ἀντιπροσωπικὴν, διεκκυμένη ὑπὸ

ένος Αὐτοκράτορος, μιᾶς Γερουσίας καὶ ἐνός νομοθετικοῦ σώματος, ἡ Βουλὴς κατὰ τετραετίαν ἐλεγχομένης διὰ γενικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τοῦ λαοῦ.—Ἡ Γαλλία νῦν ἔχει πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰ 35 ἑκατομμ. τακτὸν δὲ στρατὸν τῆς ξηρᾶς ἐν καιρῷ εἰρήνης περὶ τὰς 280 χιλ. καὶ 4 ἑκατομμ. ἐθνοφυλακῆς. Πολεμικὸν ναυτικὸν ἐκ πλοίων μὲν ἰσχυρόρων 317, φερόντων 9,176 κανόνια, καὶ 220 ἀτμοκινήτων φερόντων κανόνια 4,001.—Κατὰ τὸν τελευταῖον Ἀναστασιακὸν πόλεμον ὡς σύμμαχος τῆς Ἀγγλίας, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἀναπτύξῃ καὶ τὸ ναυτικὸν αὐτῆς, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὸ ἴσον καὶ ἐξάμιλλον μὲ τὸ τῆς μέχρι τοῦδε μόνης Βαλασσοκράτορος Ἀγγλίας. Ἔχει δ' ἐτησίαν πρόσδοον 1,550,000,000 φρ. δαπάνην 1,700,000,000 καὶ χρεὸς δημοσίον 10,144,200,000.—Χαρακτ. Οἱ Γάλλοι ἐν γένει εἰσὶ ζωηροί, εὐφροεῖς, εὐθυμοί, ἐξευγενισμένοι, ἀνδρείοι καὶ γενναῖοι, ἀλλὰ καὶ ὀλίγον ἄστατοι καὶ ἀψίκοροι, βέποντες πρὸς τοὺς νεωτερισμοὺς.

Ἐκτός δὲ τῆς Εὐρώπης ἔχει ἡ Γαλλία πολλὰς ἀποικίας καὶ κατακτήσεις εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀσίαν, εἰς τὴν Ὠκεανίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, περὶ τῶν ὁποίων βέλομεν λαλήσει ἐν τῷ αἰκίῳ τόπῳ.

ΚΑΤΟ ΧΩΡΑΙ.

365. Ὅριζεται οὗτος ὁ τόπος πρὸς Ἄν: ἀπὸ τὴν Γερμανίαν· πρὸς Μ: καὶ Δ: ἀπὸ τὴν Γαλλίαν· πρὸς Β: δὲ ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν ἢ Βορείαν θάλασσαν, καὶ περιλαμβάνει νῦν τὸ βασίλειον τῆς Ὀλλανδίας καὶ τὸ τοῦ Βελγίου, χωρισθὲν ἀπὸ τὴν Ὀλλανδίαν, καὶ ἀναγνωρισθὲν ἀνεξάρτητον συνταγματικὸν Βασίλειον κατὰ τὸ 1831, τοῦ ὁποίου τότε ἐψηφίσθη βασιλεὺς ὁ Λεοπόλδος. Ἡ τῶν δυτικῶν θρησκεία ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα, εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἢ προτεσταντικὴ.

ΒΕΛΓΙΚΗ.

Εἴκτασις ἐπιφανείας εἰς χιλιάμ: □ 29,400.—Πληθ. 4,360,000, Μῆκος Ἄν: μεταξὺ 6° 15' καὶ 3° 46'. Πλάτος Β: μεταξὺ 49° 30' καὶ 51° 30'.

366. Τὸ Βέλγιον, συνορευθὲν μὲ τὴν Γαλλίαν, ἔχει τόπον ἐπίπεδον, εὐφορον καὶ καλλιεργημένον κάλλιστα, παράγοντα γεννηματα, καννάδιον καὶ λιναρίον ἢ χώρα ἔχει καὶ βοσκὰς καλὰς, καὶ ὄρυγέα γαιανθράκων, καὶ μεταλλεῖα σιδήρου. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ αὐτῆς, ἐν οἷς ὁ Σκάλδης (Ἐσκάωτος) καὶ Μειύσης, συγκοινωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους δι' ἀναριθμητῶν διωρύγων πλευστῶν, καὶ δρόμοι σιδηροί, κοινωνοῦντες μὲ τοὺς τῆς Γαλλίας, διέρχονται αὐτὴν, εἰς ἀπὸ Ν: πρὸς Β: (ἀπὸ τὴν πόλιν Μόνσιν ἕως τὴν Ἀμβέρσιν) καὶ ἕτερος ἀπὸ Δ: πρὸς Ἄν: (ἀπὸ τὴν πόλιν Ὀστένδην ἕως τὴν Βερδιέρην) διαβαίνων ἀπὸ τὴν Λιέγην καὶ καταπτῶν εἰς Κολόννην, πόλιν τῆς Πρωσσίας. Οἱ Βέλγιοι πλουτοῦσι προσέτι ἐκ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Τὰ τεχνουργικὰ ἐργαστῆρια αὐτῶν εἶναι ἄπειρα, τεχνουργοῦντα διάφορα πανικὰ καὶ τρίχαπτα ἢ δαντέλλας περιφήμους· καὶ βιβλιοποιίαν δὲ ἐκτεταμένην ἔχουσιν, ἐκδιδόντες ὅλα σχεδὸν τὰ Γαλλικὰ συγγράμματα εἰς Βρυξέλλας, διότι λαλοῦσι γλῶσσαν τὴν Γαλλικὴν κυ-

ρίως, εἰς τινὰς δὲ τόπους καὶ τὴν Φλαμανδικήν. Διαιρεῖται δὲ πολιτικῶς ἢ Βελγικὴ εἰς ἑννέα νομοὺς, ἢ Διοικήσεις, οἷον τὸν τῷ Βραβάντου, Χαινώλτου, Φλάνδρας ἀνατολικῆς, Λιέγης κλ.

367. Βρυξέλλαι, μητρόπολις τοῦ βασιλείου (200 χιλ. κατ.) ἐπὶ διώρυγος κοινωνοῦσης μὲ τὸν Σκάλδιον, καὶ ἐπὶ σιδηροῦ δρόμου, ἔχουσα ὡραῖα δημόσια κτίρια, πολλὰ ἐργοστάσια βιομηχανίας, καὶ τυπογραφεῖα· αἱ δαντέλλαι αὐτῆς εἶναι ὀνομασται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι τὸ Βαρτελιῶν, χωρίον, ὅπερ ὁ Ναπολεὼν ἐνίκηθη κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν συμμάχων κατὰ τὸ 1815.—'Αμβέρση (88 χιλ. κατ.) πόλις ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ ἐπὶ τοῦ Σκάλδιος, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτεταμένον, χωροῦντα ὀλοκληρούς στόλους τρικρότων πλοίων.—Γάνδη (110 χιλ. κατ.) ἐκτεταμένη πόλις εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Σκάλδιος καὶ Λύσου, ἐπὶ 25 ποταμονησιδίων κτισμένη, ἐχόντων συγκοινωνίαν δι' 85 γεφυρῶν.—Μόνση (25 χιλ. κατ.) παραποτάμιος, ὄχυρά καὶ βιομηχανος πόλις, ἐξάγεται μυλοπέτρας καὶ γαϊάνθρακας ἀπὸ τὰ πέριξ.—Βερβιέρη (22 χιλ. κατ.) ἐπὶ σιδηροδρόμου τοῦ φέροντος εἰς Κολόννην· εἶναι ὀνομαστή διὰ τὰς καλὰς τσόχας τῆς.—'Οστάνδη (12 χιλ. κατ.) πόλις ὄχυρά, παράλιος, ὅθεν ἀρχίζει ὁ σιδηροῦς δρόμος.—Λουβαίνη (30 χιλ. κατ.) κατασκευάζεται αὐτοῦ ζύθος πολὺς, καὶ πανεπιστημεῖον ὑπάρχει ἀπὸ τὸ 1426 συστημένον.

Λιέγη (78 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τῆς ὀμωνομίου ἐπαρχίας ἐπὶ τοῦ Μεύση, ἔχουσα πολλὰ ἐργοστάσια βιομηχανίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν σιδηρουργεῖα πολλὰ, καὶ πανεπιστημεῖον συστηθὲν τὸ 1817.—Μαιστρίχτη, ὄχυρωτάτη πόλις μὲ περίφημον ἐργοστάσιον ὀπλων· ἡ χώρα ἔχει καὶ πολλὰ ὀρυγεῖα λιθανθράκων.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ ἢ ΝΗΕΡΛΑΝΔΙΑ.

Ἐκτασις εἰς χιλιάμ. □ 34,200.—Πληθ. 3,400,000.

Μήκος Ἀνατ. μεταξὺ 1" καὶ 4" 52'.

Πλάτ. Β. μεταξὺ 50" 45' καὶ 53" 28'.

368. Ἡ Ὀλλανδία, λεγομένη καὶ Νηερλανδία (καίλη χώρα) κεῖται πρὸς Β. τοῦ Βελγίου· ἔχει δὲ τόπον ὅλως ἐπίπεδον, καὶ εἰς τινὰ μέρη χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, διασχιζόμενον ἀπὸ τοὺς διαφόρους βραχίονας τοῦ Ῥήνου, ἐξ ὧν τέσσαρες εἶναι οἱ κυριώτεροι· καὶ οἱ μὲν δύο ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν· εἰς δὲ χάνεται εἰς τὰς ἄμμες καταπνόμενος καὶ ὁ τέταρτος, ὁ Ἵτσελος, ἐκβάλλει εἰς τὸν Ζυῦδερξέην. Παρεκτός τούτου διακόπτεται ἔτι ὁ τόπος καὶ ἀπὸ ἀπειρον ἀριθμὸν διωρύγων, αἵτινες συντείνουσιν εἰς τὴν διαρροὴν τῶν ὕδάτων, καὶ εἰς τὴν

εὐκολον συγκοινωνίαν τῶν πόλεων ἐν δὲ μέρος αὐτῆς τῆς χώρας εἶναι δῶρον τῆς θαλάσσης χερσωθείσης, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὰς ἐκρήσεις ἢ πλημμύρας (irruptions) προφυλάσσεται δι' ἰσχυρῶν καὶ ἐκτεταμένων προχωμάτων. Ἄλλὰ καὶ τὰ προχώματα ταῦτα πολλάκις ὑπερνικῶσα ἢ θάλασσα καταποντίζει ολοκλήρου ἐπαρχίας. Ὁ Ζυῦδερζέης νῦν κόλπος, ἄλλοτε ἦτο λίμνη, ἐνωθεῖσα μὲ τὴν θάλασσαν ἐκτινος πλημμύρας ἰσχυρᾶς. Τὸ κλίμα εἶναι κάθυγρον, εὐμετάβολον καὶ νοσῶδες· οἱ δὲ κάτοικοι προφυλάσσονται ἀπὸ τῆν βλαβεράν ἐνέργειαν αὐτοῦ διὰ τῆς μεγίστης καθαριότητος. Ὁ τόπος ἐν γένει φαίνεται ὡς λίμνη χερσωθεῖσα, πληθυσσα ὑδάτων ἀκινήτων, καὶ στερουμένη πηγαιῶν καὶ ποτίμων, ὥστε καὶ οἱ κάτοικοι οἱ μακρὰν τῶν ποταμῶν συνάγουσι βρόχινά ὑδάτα πρὸς χρῆσίν τῶν. Παρομοίως εἰδὲ βουνοί, εἰδὲ δάση ἔχει, ἀλλὰ βοσκὰς πολλὰς καὶ πυχίας, καὶ κτηνοτροφίαν ἐξαιρετον ἢ κυρία ὅμως πηγή τοῦ πλουτισμοῦ τῶν κατοίκων εἶναι τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία. Τὰ λινα πανικὰ τῆς Ὀλλανδίας (Δολλάνδαι), τὰ τυρία καὶ τὸ βούτυρον εἰσὶ περίφημα.

369. Πόλις· ΑΜΣΤΕΛΟΔΑΜΟΝ, μητρόπολις τοῦ βασιλείου ἐπὶ τοῦ λεγομένου Ὑ βραχίονος τοῦ Ζυῦδερζέη, καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμστέλς ποτι· κειμένη, λογίζεται μεταξὺ τῶν ἐπισήμων πόλεων τῆς Εὐρώπης διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν της. ἔχει δ' ἔδαφος ἐλαῶδες, καὶ οἰκίας ὠκοδομημένας ἐπὶ πάλων, ὅθεν διατέμνεται ὑπὸ πολλῶν ὀχετιῶν πλευστῶν· οἱ κάτοικοι της συμποσοῦνται εἰς 240 χιλ.—Ἀρλέμη, 6 λεύγας μακρὰν τοῦ Ἀμστελοδάμου πρὸς Δ: ἔχουσα 24 χιλ. κατοίκων, πανεπιστημεῖον καὶ τεχνουργεῖα· ἐρίζει δὲ καὶ αὕτη περὶ εὐρέσεως τῆς τυπογραφικῆς τέχνης μὲ τὴν Μαῦάνσαν.—Λαχάη ἢ Χάγα (66 χιλ. κατ.), εἰς τῶν ὠραιότερων τόπων τῆς Ὀλλανδίας, χρηματίσασά ποτε καδεδέδρα τῆς Δημοκρατικῆς κυβερνήσεως τῶν Βαταυῶν, νῦν δὲ καδεδέδρα τοῦ βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας, διότι ἔχει εὐκράστερον αέρα ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας της, ἕσης ὑψηλοτέρας ἀπὸ τὰς τῶν ἄλλων πόλεων.—Λεῖδη (Λουγδουνον Βαταυῶν), ὠραία πόλις ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, μὲ πανεπιστημεῖον περίφημον καὶ 40 χιλ. κατοίκων.—Οὐτρέχτη, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, ὅπου διασχίζεται εἰς δύο βραχίονας, ἔχει βοτανικὸν κήπον καὶ ἀστεροσκοπεῖον, καὶ 45 χιλ. κατοίκων.—Ροτερδάμη, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μεῦση, λιμὴν κάλλιστος καὶ ἐμπορεῖον ἐξαιρετον μὲ 85 χιλ. κατοίκων.—Σαρδάμη (12 χιλ. κατοίκων) ἐπὶ τοῦ Ζυῦδερζέη πλησίον τοῦ Ἀμπελοδάμου· εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς ὁ Μέγας Πέτρος ἐδιδάχθη ἀγνώριστος τὴν ναυπηγικὴν, ὅπου διασώζεται μέχρι σήμερον καὶ ἡ οἰκία, εἰς τὴν ὁποίαν κατέκει· — Γρονίγγη, πρωτεύουσα πό- (Geog.)

λις (*) ὀμωνύμου νομῆ, κειμένε πρὸς Β: τοῦ Ζυῦδερχζέη· ἔχει πανεπιστημεῖον κατὰ τὸ 1615 συστήθεν, καὶ σχολεῖον τῶν κωφῶν καὶ ἀλάλων περίφημον.—Φλεσίγγη, ὀχυρώτατος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Ὀλλανδίας ἐπὶ τῆς νήσου Οὐάλκερίνης· ἐπὶ τῆς αὐτῆς νήσου εἶναι καὶ Μιδελδούργη, ἐμπορικὴ πόλις (15 χιλ: κατ.) καὶ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς Ζηλάνδης. Ὁ δὲ νομὸς οὗτος σύγκειται ἀπὸ πολλὰς νήσους κειμένας περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σκάλδιος, πρὸς τὰ ὄρια τοῦ Βελγίου καὶ τοῦ Μεύσου, ἔχων εὐφορτάτην γῆν καὶ κλίμα κάθυγρον καὶ νοσῶδες· ὅθεν καὶ πολλὰι ἀσθένειαι ἐπικρατοῦσιν ἐκεῖ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς μέχρι τῆς Ὀκτωβρ. Καὶ ὁ κόλπος δὲ τοῦ Ζυῦδερχζέη κλείεται πρὸς Β: ἀπὸ σειρᾶν νήσων, τῶν ὁποίων πρωτίστη εἶναι ἡ Τεξέλη. Αἱ δὲ νῆσοι αὗται ἐσχηματίσθησαν διαχωρισθεῖσαι ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, ὅτε καὶ ἡ λίμνη τοῦ Ζυῦδερχζέη μετεβλήθη εἰς κόλπον.

Ἡ Ὀλλανδία ἔχει κατακτήσεις ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ὀκεανίαν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ κατὰ τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας εἰς τὴν Ἀφρικὴν, μετὰ τὰς ὁποίας, περιχοῦσας περὶ τὰ 6 ἑκατομ: κατοίκων, ἐνεργεῖ μέγα εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐμπόριον.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Οἱ Βέλγιοι ὑπέκειντο μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὸν οἶκον τῆς Αὐστρίας· οἱ δὲ Ὀλλανδοὶ ὑπετάσσοντο εἰς τὴν Ἰσπανίαν μέχρι τοῦ 1754, ὅτε ἀποστάτες ἐσύστησαν δημοκρατίαν τὴν τῶν Βιταυῶν λεγομένην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ηὔξηθησαν καὶ εἰς πλοῦτον καὶ εἰς δύναμιν. Ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐκυριεύθη καὶ τὸ Βέλγιον καὶ τὴ Ὀλλανδία ὑπὸ τῶν Γάλλων· μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην κατὰ τὸ 1815 συνεστήθησαν ἀμφοτέρω εἰς ἓν βασιλεῖον ὀνομασθὲν τῶν Κάτω χωρῶν, καὶ διατηρηθὲν μέχρι τοῦ 1830 (365). Ὑπάρχουσι δὲ καὶ αἱ δύο ἐπικράτειαι βασιλεῖα συνταγματικά· καὶ τὸ μὲν Βέλγιον ἔχει πρόσθετον ἐτησίαν περὶ τὰ 90 ἑκατομ. φρ. δημόσιον δὲ χρέος 8 1/3 ἑκατομ. καὶ δαπάνην 85· στρατὸν δὲ τακτικὸν 46 χιλ.—Ἡ δὲ Ὀλλανδία ἔχει πρόσθετον 150 ἑκατ. καὶ δημόσιον χρέος περὶ τὰ 700· στρατὸν τακτικὸν περὶ τὰς 65 χιλ. καὶ ναυτικὸν ἕως 50 πλοῖα τῆς γραμμῆς.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ ἢ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ.

370. Ἡ Γερμανία εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸς Ἀ: τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν, ἐκτετατομένη ἀπὸ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους μέχρι τῆς Βαλτικῆς καὶ

(*) Κεῖται εἰς τὴν συμβολὴν δύο ποταμῶν μακρὰν τῆς θαλάσσης, ὅπου ὁ μὸς καὶ τὰ μέγιστα πλοῖα δύνανται ν' ἀναπλεύσωσιν. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, λέγουσι, σκάπτοντες ἐν πηγάδιον, εὗρηκαν εἰς 37 ποδ. βάθος ἐν καράδιον μετὰ καρδιάτου, καὶ ἔτη βαθύτερον τὰ κόκκαλα ἐνός κήτους τοῦ γένους τῶν ψωπητῶν, Cachalot ὀνομαζομένου. (Ἴδε τὴν Γεωγρ. τοῦ Pinkerton). Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν, ἔχουσιν ἔλη ἄβυθον καὶ γαιανθρακωρυχέον (tourbières) ἐκτεταμένα, κατὰ τὸ 1818 ἀνεκκλύθη εἰς ἓν γαιανθρακωρυχέον κατὰ τύχην γέφυρα ξιλίνην πλάτους 12 ποδῶν καὶ 3 λευγῶν μήκους· ὑποθέτουσι δὲ, ὅτι κατεσκευάσθη αὕτη ἐπὶ τῶν ἀπεράντων ἐκείνου τεματίων ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Τιβερίου ὑπὸ Γερμανικοῦ, στρατηγῶν τῶν Ρωμίων. Ὁ Μ.

τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης πρὸς Β: περιλαμβανομένη μεταξύ τῶν 3° 30' καὶ 16° 52' Ἀνατ. μῆκους καὶ τῶν 44° 48' καὶ 54° 50' Β: πλάτους, σύγκειται ἀπὸ 40 κράτη ἀνίσων δυναμειῶν καὶ διαφόρων πολιτευμάτων, οἷον Βασιλεία, Μεγάλα Δουκάτα, Δουκάτα, Ἡγεμονίας, καὶ ἐλευθέραις ἢ ἀβασιλεύτους πόλεις, τὰ ὅποια περιέχοντα ὑπὲρ τὰ 42 ἑκατομ: κατοίκων συγκροτοῦσι μίαν συμμαχίαν ὁμοσπονδοῦσαν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας. Εἰς τὴν συσπονδίαν ταύτην περιλαμβάνονται καὶ ἐπαρχαίαι ἀνήκουσαι εἰς τὴν Αὐστρίαν, Πρωσίαν, Δανίαν καὶ εἰς τὰς Κάτω Χώρας, περιέχουσαι 25 ἑκατ. 600 χιλ. ἐκ τοῦ ἄνω πληθυσμοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ 16 1/2 ἑκατομ: ἀνήκουσιν εἰς τὰ δευτερεύοντα κράτη. Εἰς σύλλογος ἀντιπροσώπων, ὀνομαζόμενος Γερμανικὴ δίαίτα, ἐδρεύει εἰς τὴν Φραγκφούρτην τὴν ἐπὶ τοῦ Μάϊνος ποτι: ἐλευθέραν πόλιν, καὶ διευθύνει τὰ κοινὰ τῆς συμμαχίας πράγματα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Αὐστρίας. Ἐκαστον κράτος εἶναι ὑπόχρεον νὰ διατηρῇ στρατὸν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ του (τὸ ἑκατοστημόριον) πρὸς τὴν κοινὴν τῆς συσπονδίας ὑπεράσπισιν. Ὁ δὲ στρατὸς οὗτος συμποσοῦται εἰς 300 χ: ἐν καιρῷ εἰρήνης, καὶ εἰς 450 ἐν καιρῷ πολέμου* κοινὰ φρούρια τῆς συμμαχίας θεωροῦνται τὸ Λουξεμβούργον, ἡ Μαῦάνσα, καὶ ἡ Λανδώ.

*Ὅλαι αἱ θρησκεῖαι εἰσὶν ἀνεκταὶ εἰς τὴν Γερμανίαν· ἡ μὲν Προτεσταντικὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὰ βόρεια μέρη· ἡ δὲ Παπικὴ εἰς τὰ μεσημβρινά· καὶ ἡ παιδεία δὲ ἀκμάζει εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου καὶ πανεπιστημεῖα ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ περιφνημα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Γερμανία, ἥτις ἄλλοτε ἐλέγετο καὶ Ἀλλομανία, εἶναι ὁ τόπος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄπειραι λαοὶ βαρβάρων, οἷον οἱ Σουηδοί, οἱ Φράγκοι, οἱ Σάξονες, Βάνδαλοι, Λομβαρδοὶ ἐξελθόντες κατεμάστιξαν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν Εὐρώπην. Κάρολος ὁ μέγας, ὑποτάξας ἐπὶ τέλους τὸν τόπον, ἐσύστησε τὴν Γερμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἥτις καταστάθεισα ἐκλογικὴ, εἶτα δὲ ἀπὸ τοῦ 1538 διαδοχικὴ εἰς τὸν οἶκον τῆς Αὐστρίας, ἐδέσποζε τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας μέχρι τοῦ 1806, ὅτε καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας μετονομάσθη Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἡ Γερμανικὴ συμμαχία μεταπλασθεῖσα ὀνομάσθη συμμαχία τοῦ Ρήνου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας ἀυτελοῦσα μέχρι τοῦ 1814, ὅτε ἡ ἐν Βιέννῃ σύνοδος τῶν Βασιλέων ἐσύστησεν αὐτὴς τὴν Γερμανικὴν Συσπονδίαν, ὅπως ἀνωτέρω ἐρρόθη. Μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν Γαλλικὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1848 ἀνεστατοῦν καὶ ἡ Γερμανία ἄπικσα, κηρυχθέντων τῶν λαῶν κατὰ τῶν καθεστῶτων πολιτευμάτων, καὶ ζητούτων τὴν ἐνωσιν ὅλου τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους ὑπὸ μίαν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν συνταγματικὴν ὑπὸ ἑνὸς ὀνόματι Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, εἰς ἣν τὰ διάφορα Γερμανικὰ Κράτη, ἔχοντα ἴδιον συνταγματικὸν πολιτεύμα, ἐμελλον νὰ ὑπακούουσιν. Ἄλλ' οἱ ἡγεμόνες, μὴ παραδεχθέντες τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν καὶ τὸ φημισθὲν σύνταγμα ὑπὸ τῆς ἐν Φραγκφούρτῃ ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὑπέπεσαν εἰς τὰ δεινὰ ἐπαναστάσεων καὶ ἐμφυλίων πολέμων, τὰ ὅποια ἐπὶ τέλους κατέπαυσαν διὰ τῆς παραδοχῆς νέου περὶ Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας συντάγματος, κηρυχθέντος ὑπὸ τῆς Πρωσίας, ἐπειβαινήσεως εἰς ἕκαστον Κράτος διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Οὕτως ἡ Γερμανικὴ Συσπονδία ἀποκατέστη, ὡς καὶ πρότερον, φαινόμενον ἀρχηγῷ αὐτῆς τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας.

ΠΙΝΑΞ, περιέχων τὰ Κράτη τὰ νῦν συνιστάοντα τὴν
Γερμανικὴν Συμμαχίαν.

	ΚΡΑΤΗ.	Πληθυσμός.	Ἐκτασίς τόπου εἰς χιλι- όμετρα.	Πρωτεύουσαι.	Πόλεις ἔχου- σαι Πανεπι- στημεία.
1	ΑΥΣΤΡΙΑ, διὰ τὰς ἐπαρ- χίας τοῦ μεγάλου Δου- κάτου τῆς Αὐστρίας, τῆς Tyrolίας, Στυρίας, Πλωρίας, Βοημίας, Μο- ραβίας καὶ Σιλεσίας Αὐ- στριακῆς.	12,196,000	240,830	Βιέννη.	Βιέννη, Πράγα, Γνοσπρῦκη, Ὀλμούτζη, Γράιτσον.
2	ΠΡΩΣΣΙΑ, διὰ τὰς ἐπαρ- χίας τῆς Σιλεσίας, τῆς Βρανδεβουργίας, τῆς Πο- μερανίας, Σαξωνίας, Βεσφαλίας καὶ τῆς ἐ- παρχίας τοῦ Ῥήνου καὶ τῶν ἡγεμ. Ὀχενζολέρν.	12,507,000	185,485	Βερολίνον.	Βερολίνον, Βρεσλάη, Βόνα, ⁴ Χάλλη, Γρεϊφσαάδη.
3	Βαυαρίας Βασ.	4,559,000	75,872	Μόναχον.	Μόναχον, Εἰλαγγένη, Βυρσβούργη. Λειψία.
4	Βασιλεῖον Σαξωνίας.	1,988,000	14,890	Δρέσδη.	Λειψία.
5	Ἀνοθερίας Βασ.	1,819,000	38,160	Ἀνόβερον.	Γατίγγη.
6	Βυρτεμβεργίας Βασ.	1,733,000	19,620	Στουτγάρδη.	Τυβίγγη.
7	Βάδης Μέγα Δουκάτον.	1,357,000	15,366	Καρλσρούη.	Εἰλδεβεργη, Φριβούργη, Μαρβούργη.
8	Εὔσσης ἐκλεκτορικῆς.	755,000	11,470	Κασέλη.	Μαρβούργη.
9	Εὔσσης Δαριμιστάτης.	854,000	8,400	Δαριμιστάτη.	Γισσένη.
10	Ὀλσειν καὶ Λαυεμβέργ.	526,000	9,700	Κίελον καὶ Λαυ- εμβούργον.	Κίελον.
11	Λαυεμβούργου καὶ Διμ- βούργου.	405,000	4,760	Λαυεμβούργον.	Γίενα, κοινόν καὶ εἰς τὰ ⁴ Σαξωνικά Δουκάτα.
12	Σαξοβείμαρτης.	262,000	3,670	Βεϊμάρη.	
13	Σαξοβλτεμβούργης.	133,000	1,361	Ἀλτεμβούργη.	
14	Σαξομεινίγγης.	166,000	2,370	Μεινίγγη.	
15	Σαξοκοβούργης — Γότ- της.	150,000	1,959	Κεβούργη.	Ρ'οστόκη.
16	Μεκλεμβούργης Σχουερίν.	543,000	12,286	Σχουερίνον.	
17	Μεκλεμβούργου Στρελίτ- του.	100,000	1,983	Στρελίτσον.	
18	Βρουσβίκου.	271,000	3,862	Βρουσβίκη.	
19	Νασσαυίας Δουκ.	429,000	4,860	Βισβάρδη.	
20	Ἀνάλτου Δεσσαυίας.	112,000	1,718	Δεσσαυία.	
21	Ἀνάλτου Βερνεβούργης.	53,000	868	Βερνεβούργη.	
22	Σαξαρσεβούργου τῆς Σον- δερχαύσης.	61,000	926	Σονδερχαύση.	
23	Σαξαρσεβούργου — Ρου- δολσάτης.	69,000	1,050	Ρ'ουδολσάτη.	
24	Ὀλστεινίου — Ὀλδεμβούρ- γου.	282,000	6,493	Ὀλδεμβούργον.	
25	Λιχτενστάινου.	6,000	137	Λιχτενστάινον.	
	Εἰς μεταφορῶν	41,336,000	638,096		

ΚΡΑΤΗ.	Πληθυσμός.	Εκτασίς τῆς γῆς εἰς χιλί- όμετρα.	Πρωτεύουσαι.
μεταφορᾷ	44,336,000	638,096	
26 Οὐαζλδέκκς.	60,000	1,204	Καρλόβιχ.
27 Ρ'εύσσης Κρέιζης.	35,000	374	Κρεϊζή.
28 Ρ'εύσσης Σχλειζης.	77,000	1,459	Σχλειζή.
29 Λίππης Δεμόλδης.	105,000	1,132	Δεμόλδη.
30 Λίππης Σχκουμβούργου.	30,000	538	Βυκεβούργον.
31 Ε'ύσσης Χομβούργου.	25,000	429	Χομβούργον.
32 Ε'λευθέραι πόλεις Φραγκφούρτη ἐπὶ τοῦ Μάινος.	73,000	237	
33 Λυδέκκη.	55,000	302	
34 Βρέμη.	79,000	175	
35 Α'μβούργη.	188,000	394	
	42,062,000	644,034	

Σημ. Ἀπὸ 40 ἀριθμούμενα τὰ Κράτη ταῦτα πρότερον (ἴδε τὴν πρό- ταύτης ἐκδοσιν σελ. 142) κατήντησαν νῦν εἰς 35· διότι τὰ δύο Πριγκιπάτα Ὀυενζο- λέρνου Ἐγγιγγίνης καὶ Ὀυενζαλέρνου Σιγμάργγίνης περιωρήθησαν ἐσχάτως εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσσίας· τὸ δὲ τῆς Ρ'εύσσης Λοβενστεινίου συνεχωνεῦθη μετὰ τῆς Ρ'εύσσης Σχλειζης, καθὼς καὶ τὸ Δουκάτον Ἀνάλτου Δεσσαυίας μετὰ τοῦ Ἀνάλτου Καϊθίνου· ἡ δὲ αὐθεντία Κυφωσίνης προσετέθη εἰς τὸ μέγα Δου- κάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου.

Πρὸς λεπτομερεφέραν περιγραφὴν, ἀρχίζοντες ἐκ Δυσμῶν ἀπὸ τὰ μεσημβρινὰ Κράτη, τὰ δευτερεύοντα εἰς τὴν Συμμαχίαν, δι- λομεν διέλθῃ τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν, καθὼς καὶ τὰ πρωτεύοντα.

371. Τὸ Μέγα δουκάτον τῆς Βάδης, κείμενον μεταξύ Γαλλίας καὶ Ἑλβετίας, καὶ κατὰ μῆκος τοῦ Ῥήνου, δι' οὗ χω- ρίζεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπικρατειῶν, περιέχει πόλ:—τὴν Φρι- βούργην, (ἢ Φρεϊβούργην κατ. 15 χιλ.) ἐπίσημον διὰ τὰ διδα- κτικά αὐτῆς καταστήματα καὶ τὴν βιβλιοθήκην. — Τὴν Βάδην (κατ. 4 χιλ.) ἑνομαστήν διὰ τὰ θειώδη θερμὰ λουτρά της, διὰ τὰ ὁποῖα πολλάκις συνέρχονται εἰς αὐτὴν ἕως 12 χιλ: ἕξινον κατ' ἔτος. — Τὴν Δουρλάχην (κατ. 4 χιλ.) καὶ πλησίον ταύτης τὴν Καρλοσρούην (κατ. 24 χιλ.) τὴν καθέδραν τῆς Μεγάλου Δου- κός. — Εἰς τὰ Βόρ: μέρη ἡ Ἐϊλδεβέργη ἐπὶ τοῦ Νέκαρος ποτ: (κατ. 13 χιλ.) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστημεῖόν της. — Μανεϊμη, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποτ: συμβάλλοντος μετὰ τὸν Ῥήνον (κατ. 24 χιλ.) εἶναι καὶ αἰτῆ μία τῶν καλλίστων Γερμανικῶν πόλεων, καὶ ἡ δευτέρα καθέδρα τοῦ Μεγ: Δουκός. — Τὰ ὄρη αὐτοῦ τοῦ τόπου, λεγόμενα Ἄλπεις Σουαβικαί, εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ με- γαλωτάτα δάση. ἐν οἷς καὶ τὸ ἑνομαστὸν Μαῦρον δάσος (Ἐρ- κύννιον 322)· ἔχει δὲ καὶ ἀμπελώνας καὶ βοσκάς ὁ τόπος, καὶ μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ θερμὰ λουτρά ἰαμα- τικά· παράγει δὲ καὶ λινάριον, καννάβιον, ταβάκον καὶ γέωμηλα.

372. Τὸ κατὰ τὸ 1806 συστηθὲν βασίλειον τῆς Βυρτεμβεργίας κείται πρὸς Ἄν: ποτιζόμενον ὑπὸ τοῦ Δουναβέως καὶ Νέκαρος, καὶ ἔχον τόπον καὶ προϊόντα τὰ αὐτὰ μετὰ τὴν Βάδην. — Πολ. ΣΤΟΤΤΓΑΡΔΗ, καθέδρα τοῦ βασιλείου μετὰ 48 χιλ. κατοίκων. — Οὐλμη, ὄχυρά πόλις παρὰ τὸν Δουναβίον, μετὰ φρούριον, ἀνήκον εἰς τὴν συμμαχίαν, ἔχουσα ἐπίσημον Γοτθικὸν κτίριον ἐκκλησίας διὰ τὸν πλατύτατον καὶ ὑψηλότετον τροῦλον τῆς, καὶ 16 χιλ. κατ. — Τυβίγγη, Ἐλβάγγη, Ἐϊλδρόνη περιφημαι διὰ τὰ διδακτικά των καταστημάτων. — Ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ βασιλείου τούτου τὰ $\frac{2}{3}$ εἶναι Προτεστάνται.

373. Τὸ Βασίλειον τῆς Βαυαρίας πρὸς Ἄν: τῆς προειρημένου, συστηθὲν εἰς βασίλειον κατὰ τὸ 1806, σύγκειται ἀπὸ δύο τμήματα χωριστά. Τὸ μὲν λέγεται ἰδίως Βαυαρία, κείμενον εἰς τὸ μέσον τῆς Γερμανίας· τὸ δὲ, Βαυαρία παρὰ τὸν Ῥήνον, εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τούτου τῆς ποταμοῦ κείμενον, καὶ συνορευθὲν μετὰ τὴν Γαλλίαν. Τὴν ἰδίως Βαυαρίαν διέρχεται ὁ Δουναβίς διακοπτομένη ἀπὸ ὄρη, κοιλάδας καὶ πεδιάδας εὐφόρους. Αὐτῆς δὲ εἰσὶ πόλεις· ΜΟΝΑΧΟΝ (Μύγχεν) καθέδρα τοῦ βασιλείου καὶ μία τῶν ωραιότατων πόλεων τῆς Γερμανίας ἐπὶ τοῦ Γσάρου ποταμοῦ μετὰ 108 χιλ. κατοίκων. — Αὐγούστα Οὐίνδελικῶν (Ausbourg), ἀξιόλογος πόλις μετὰ 37 χιλ. κατοίκων, καὶ πρωτίστη τῶν ἐμπορικῶν πόλεων διὰ τὰ τραπεζικὰ συναλλάγματα. — Ῥατισβόνη ἐπὶ τοῦ Δουναβέως (22 χιλ. κατ.). — Πασσαύια, πόλις ὄχυρά εἰς τὰ σύνορα τῆς Αὐστρίας. — Νυρεμβέργη, περιφημος διὰ τὸ ἐμπόριόν τῆς. Εἰς αὐτὴν ἐφευρέθησαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17 αἰῶνος ὑπὸ τινος Πέτρου Ἑλλῆ τὰ ἐγκόλπια ὠρολόγια, ὀνομασθέντα κατ' ἀρχὰς αὐτὰ τῆς Νυρεμβέργης. — Βυρσβούργη (24 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Μάινος ποτ.: ἔχουσα καὶ πανεπιστημεῖον τῶν καθολικῶν διάσημον.

Τῆς δὲ παρὰ τὸν Ῥήνον Βαυαρίας πολ: Σπίρα· πρωτεύουσα αὐτοῦ τοῦ τμήματος μετὰ 8 χιλ. κατ. — Ἡ Λανδῶ (6 χιλ. κατ.) παραχωρηθεῖσα ἀπὸ τῶν Γάλλων κατὰ τὸ 1815, καὶ ἔκτοτε λογιζομένη φρούριον τῆς Ὁμοσπονδίας. — Δύο Γέφυραι (κατ. 5,800), πρωτεύουσα ἄλλοτε ὀμωνύμου Δουκάτου.

* Οἱ κάτοικοι ὅλου τοῦ βασιλείου συμπεσοῦνται εἰς 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. καὶ τὸ πλίτευμα εἶναι Μοναρχία συνταγματικὴ· εἰσοδήματα δὲ ἔχει ὑπὲρ τὰ 60 ἑκατ. δραχμ.: καὶ στρατεύματα 60 χιλ. Ἐπικρατοῦσα ἤδη τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, διότι ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν κατοίκων εἶναι τοῦ δυτικοῦ δόγματος. Οἱ βασιλεῖς παλαιότερον οἶκος λέγεται τοῦ Οὐίτελβαχίου, ἐξ οὗ κατάγεται καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβαστὸς καὶ πολυαγάπητος ἡμῶν Ἄναξ, αἱ χρησαὶ τῆς πατρίδος ἐλπίδες.

374. Πρὸς Ἀν: καὶ πρὸς Μ: τῆς Βαυαρίας εἶναι οἱ τόποι τῆς Γερμανίας, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν Αὐστριακὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ περιλαμβάνοντες 12,200,000· εἶναι δὲ οἱ ἐξῆς·

1. Πρὸς Ἀνατ: ἡ Βοεμία (βασιλεῖον τῆς Βοεμίας πληθ. 4 ἑκατομ.) τόπος ὄρεινός, ὅπου πηγάζει ὁ Ἑλδασ ποτ: καὶ καταστῆναι αὐτὸν εὐκαρπὸν εἰς γεννήματα καὶ ὀπωρικά. Οἱ ἵπποι, οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα τοῦ τόπου εἶναι κάλλιστα, καὶ ἡ βιομηχανία ὀνομαστή εἰς ὑφάσματα παμβακηνρὰ συνισταμένη, καὶ μάλλινα παντός εἶδους· ἔχει δὲ καὶ ὑαλοουργίαν, καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ μολύβδου σημαντικά· Πράγα εἶναι ἡ μητρόπολις παρὰ τὸν Μολδαυὸν ποτ: καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς χώρας κειμένη· ἔχει δ' ἐκτεταμένον ἐμπόριον καὶ 130 χιλ. κατ.

2. Μοραυῖα (Μαργραυῖάτον Μοραυίας πληθ. 2,150,000) ἀπὸ τοῦ Μοραυοῦ ποτ. ἐπονομασθεῖσα, ὄρεινός τόπος, ὡς ὁ ἀνωτέρω, ἔχων τὰ αὐτὰ σχεδὸν προϊόντα καὶ τὴν βιομηχανίαν· οἱ ποταμοὶ Ὀδερ καὶ Οὐῖστούλας λαμβάνουσιν αὐτοῦ τὰς πηγὰς τῶν. — Πολ. Βρούννα, μητρόπολις τῆς χώρας ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος (40 χιλ. κατ.). — Ὀλμουτζη, ὄχυρά πόλις ἐπὶ τοῦ Μάρχου ποτ: ἔχουσα ἐργαστᾶσια πανικῶν, καὶ πανεπιστημεῖον, καὶ βιβλιοθήκην· ἐξάγει δὲ καὶ χονδρά ζῶα διὰ τὴν Ῥωσσίαν καὶ Μολδαυίαν (15 χιλ. κατ.). — Αὐτῆς πλησίον εἶναι καὶ ἡ Ἀουστερλίτση, χωρίου ἐκ 2 χιλ. κατ. περίφημον, διὰ τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὸ κατώρθωσε νίκην ὁ Μέγας Ναπολεὼν τὸ 1805.

3. Πρὸς Μ: τῆς Βαυαρίας ἡ Τυρολία (Κομητία ἢ Πριγκιπάτον τοῦ Τυρόλου πληθ. 900,000) τόπος ὄρεινός, μέρος τοῦ ὁποίου κεῖται εἰς τὰς Ἄλπεις, συνορεύον μετὰ τὴν Ἑλβετίαν. — Πολ. Ἰνσπρῦκη, πρωτεύουσα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἰννου (κάτ. 12 χιλ.). — Τρίδεντον (Trente) ἐπὶ τοῦ Ἀδίου (κάτ. 14 χιλ.), περίφημος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην ἐκκλησιαστικὴν Σύνοδον περὶ τὰ μέσα τοῦ 17 αἰῶνος. — Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ τοῦ Σαλσβούργου μετ' ὁμώνυμον πόλιν.

4. Τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Αὐστρίας (ἐν τῷ μέσῳ καὶ πρὸς Μ: τῆς Βοεμίας καὶ Μοραυίας) ἡ ἰδίως Αὐστρία, διὰ τῆς ὁποίας ῥέει ὁ Δούναβις. — Πολ. ΒΙΕΝΝΗ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουναβέως εἰς ἐκτεταμένην πεδιάδα, συγχειμένη ἀπὸ τὸ Ἄστου καὶ ὀπὸ 34 προάστεια· εἶναι καθέδρα τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ διάσημος μετὰ τῶν Εὐρωπαίων πόλεων διὰ τὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καταστήματα αὐτῆς, καὶ τὸ ἐμπόριον (κάτ. ὑπὲρ τὰς 470 χιλ.). — Β-Αν: τῆς πόλεως καὶ πέραν τοῦ Δουναβέως κεῖται μικρὸν χωρίον Οὐαγγράμη λεγόμενον, ὀνομαζόν διὰ τὴν αὐτῶς ἐπίσημον νίκην τῶν Γάλλων κατὰ τὸ 1809. —

Λίνσιον, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῆς Δουναύβωας, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, τεχνουργοῦσα πολλὰ ὑφάσματα πάμβακκα καὶ μάλλινα, πρωτεύουσα Διοικήσεως (κάτ. 25 χιλ.).

5. Ἡ Στυρία πρὸς Ν. (Δεκάτον τῆς Στυρίας πληθ. 900,000). Τὸ βόρειον μέρος τῆς χώρας εἶναι ὄρεινόν, τὸ δὲ μεσημερινὸν ἔχει εὐφέρους λόφους ἀμπέλων καὶ σπυροφόρων δένδρων· ὑπάρχουσι δὲ καὶ μεταλλεῖα σιδήρου ἐξαιρετοῦ, καὶ ἡ σιδηρουργικὴ εἶναι ἡ κυριωτέρα βιομηχανία τῶν κατοίκων, κατασκευαζόντων ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα διάφορα.

Τῆς διοικήσεως πρωτεύουσα εἶναι ἡ Γραϊτση, ἡ τὸ Γραϊτσιοῦ (Graz, κάτ. 40 χιλ.) βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ, ἐπὶ σιδηροδρόμου τοῦ ἄγοντος ἀπὸ Βιέννης εἰς Λαυθάχην καὶ Τεργέστην, ἔχουσα καὶ πανεπιστημεῖον ἀπὸ τοῦ 1586 συστηθῆν.

6. Ἰλλυρία ἢ Ἰλλυρικὸν βασιλεῖον (πληθ. 1,240,000) ὀνομάσθην κατὰ τὸ 1814, ὅτε ἡ Αὐστρία ἔλαβεν αὐτὴς εἰς τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς αὐτοῦς τοὺς τόπους· περιλαμβάνει δὲ τὰς παλαιὰς ἐπαρχίας τῆς Καρινθίας, Καρνιόλης, Φριούλης, Τεργέστης καὶ Ἰστρίας. Διαιρεῖται δὲ νῦν εἰς δύο διοικήσεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Λαυθάχην, ἡ δὲ τὴν Τεργέστην.

Λαυθάχη ἢ Λουδιάννα (κάτ. 15 χιλ.) πρωτεύουσα τῆς Ἰλλυρίας εἰς τὴν Καρνιόλην ἐπὶ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἄγοντος εἰς Βιέννην διὰ Γραϊτσης. — Κλαγκεμφούρδη (κάτ. 10 χιλ.) πρωτεύουσα τῆς Καρινθίας, πλουσία εἰς μεταλλεῖα σιδήρου καὶ μολύβδου. — Τεργέστη (Τεργέσται κάτ. 75 χιλ.) ἐμπορικωτάτη πόλις, παράλιος τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου κειμένη, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ Ἕλληνες κατοικοῦσι πάμπολλοι (*). Ὀλίγον πρὸς Β: κεῖνται καὶ τὰ περίφημα μεταλλεῖα τῆς ὑδραργύρου τὰ ἐπονομαζόμενα τῆς Ἰδρίας, μικρᾶς πόλεως ὄρεινῆς, κατοικουμένης ὑπὸ 4 χιλ. κατ. — Καποδιστρία, ἄλλη πόλις (κάτ. 5 χιλ.) ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Ἰστρίας κειμένη, ὅθεν ἐξάγεται ἄλας Θαλάσσιον.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΟΠΟΙ. ἀπὸ Δ: πρὸς Ἀν: (ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ πρὸς τὰς Κάτω Χώρας σύνορα).

375. Τὸ Μέγα Δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου (πληθ. 158 χιλ.) ἀνήκει εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ὀλλανδίας, διὰ τὸ ὅποιον

(*) Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης ἔλαβε μεγίστην αὐξήσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἑταιρίας τῶν ἀτμοκινήτων, τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ Λαυθ, ἐδρευούσης ἐν Τεργέστη· νῦν δὲ ἡ πόλις αὕτη λαμβάνει καὶ ἄλλην σημασίαν μεγαλητέραν καὶ διὰ τὸ ἰσχυρικὸν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀνοικθέντος ἐσχάτως (κατὰ Ἰούλιον 1857) τοῦ συστηθέντος σιδηροδρόμου ἀπ' αὐτῆς μέχρι Λαυθάχης, ὅς τις ἐκεῖθεν διὰ Γραϊτσιοῦ καταστῆ εἰς Βιέννην.

είναι καὶ μέλος τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας. Ὁ τόπος εἶναι ἐλώδης καὶ ὀλίγον εὐφορος, ἔχει ὁμως πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου.

— Πρωτ: πόλ: Λουξεμβούργον (κάτ. 10,000) καὶ φρούριον ἰσχυρὸν τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας.

376. Τὸ Μέγα Δουκάτον τοῦ Κάτω Ῥήνου (Ῥηνοδεσφαλία ἢ Δυτικὴ Πρωσία, πληθ. 3,500,000) κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας αὐτοῦ τοῦ ποτ: ἐκτεινόμενον, ἀνήκει εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσίας, συγκείμενον ἀπὸ δύο ἐπαρχίας.

α.) Ἀπὸ τὴν τοῦ Ῥήνου τὴν πρὸς Ν: τῆς ὁπίας πρωτ: εἶναι ἡ Κολόννη ἢ Κολονία, πόλις ἀρχαία καὶ ὄχυρά ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, κάμνουσα μέγα ἐμπόριον κρυσίων τῶν ἐπονομαζομένων τοῦ Ῥήνου, καὶ τοῦ ἀπεσταγμένου κοσμητικοῦ καὶ ἀρωματικοῦ ὕδατος, τοῦ ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐπονομαζομένου ὕδωρ τῆς Κολονίας (κάτ. 90 χιλ.). — Δυσελδέρφη, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, βιομήχανος καὶ ἀροθήκη τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Γερμανίας, Ὁλλανδίας, καὶ Ἑλβετίας. — Κοβλένσον, ὄχυρὸν φρούριον εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μοσέλα καὶ τοῦ Ῥήνου. — Τραυαὶ καὶ Ἀκουίςγρανον (Aix-la-chapelle) ἀρχαῖαι πόλεις· ἡ τελευταία εἶναι ὀνομαστή καὶ διὰ τὰ μεταλλικὰ αὐτῆς ὕδατα.

β.) Ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Βεσφαλίας πρωτ: Μονσιέρη (κάτ. 25 χιλ.). Ἀρχαία πόλις, ὀνομασθὴ διὰ τὴν ἐν Βεσφαλία περὶ εἰρήνης συνθήκην τοῦ 1648, δι' ἧς ἐτελείωσεν ὁ τριακονταετής πόλεμος.

377. Μέγα Δουκάτον τῆς Ἑσσης Δαρμιστάτης (πληθ. 854 χιλ.). — Πρωτ: Δαρμιστάτη ἐπὶ τοῦ Δάρμου ποτ: (κάτ. 30 χιλ.) εἰς ἀμμάδη πεδιάδα, καλοκτισμένη πόλις με κτίρια μεγαλοπρεπέστατα. — Μαϊάνσα, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου καταντικρὺ τῆς μετ' αὐτοῦ συμβολῆς τοῦ Μῶϊνος ποτ: (κάτ. 31 χιλ.) εἶναι ἐν τῶν τριῶν ὄχυροτάτων κοινῶν φρουρίων τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, πατρὶς τοῦ Γουτεμβέργου, τοῦ ἐφευρόντος τὴν τυπογραφικὴν τέχνην.

378. Τὸ Δουκάτον Νασσαυτίας (Νασσῶ πληθ. 429 χιλ.) πρωτ: Βισβᾶδη (κάτ. 9 χιλ.) δύο λεύγας μακρὰν τῆς Μαϊάνσης, περίφημος διὰ τὰ μεταλλικὰ ὕδατα αὐτῆς καὶ τῶν πέριξ, ἐκ τῶν ὁποίων κατ' ἔτος ἐξάγουσιν ὑπὲρ τὰ 2 1/2 ἑκατ. φιάλας. Οὗτος ὁ τόπος παράγει προσέτι καὶ τὰ ἐκλεκτότερα τῶν Ῥήνου κρασία.

379. Τὸ Πριγκιπάτον τῆς Ἑσσης Κασσέλης (ἢ ἐκλεκτορικῆς πληθ. 755 χιλ.). — Πρωτ: Κασσέλη, ἐπὶ τῶν Φούλδα ποτ: (κάτ. 30 χιλ.), μία τῶν ὠραιωτάτων τῆς Γερμανίας πόλεως.

Μεταξὺ τῶν δύο Ἑσσῶν καὶ τῆς Νασσαυτίας κεῖται ἡ ἐλευθέρα πολιτεία ἢ ἡ Δημοκρατεία τῆς Φραγκφούρτης, ἔχουσα ἐπτά λευγῶν ἐπικράτειαν καὶ 73 χιλ. πληθ. — Πρωτεύουσα

Φραγκρούρτη ἢ ἐπὶ τοῦ Μαΐνος ποτ. (κατ. 55 χιλ.), ἀρχαία Γερμανικὴ πόλις καὶ αὐτόνομος, ὅπου συνέρχεται ἡ Γερμανικὴ Δίαιτα, ἤγουν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συμμαχῶν ἐπικρατειῶν. Εἰς αὐτὴν ἐξέλεγοντο ἄλλοτε καὶ ἐστέφοντο οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας.

380. Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Σαξοκοβούργης — Γότθης (πληθ. 150 χιλ.). — Γότθη (κατ. 15 χιλ.) ὠραία καὶ ἀξιόλογος πόλις διὰ τὸ ἐμπόριόν της καὶ διὰ τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτῆς καταστήματα. — Κοβούργη, πρωτ. τοῦ Δουκάτου, ἔχουσα εἰς τὰ περίεξ λατομεῖα μαρμάρου σημαντικὰ (κατ. 9 χιλ.).

380. β. Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Σαξοθεϊμάρης (πληθ. 262 χιλ.). — Πρωτ. Βεϊμάρη (κατ. 12,000) ἔχει πολλὰ καταστήματα τεχνῶν καὶ φιλολογίας, ὅθεν καὶ ἐπωνομάζεται Ἀθηναί τῆς Γερμανίας. — Ίένα (κατ. 5,000) ὀνομαστὴ διὰ τὸ πανεπιστημιεῖόν της, καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ νίκην τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος κατὰ τῆς Πρωσσίας τὸ 1806.

381. Τὸ Βασίλειον τῆς Σαξωνίας (πληθ. περὶ τὰ 2 ἑτατομ.) Βορ. Ἀν. τῆς Βαυαρίας, συστηθὲν κατὰ τὸ 1806. — Πόλ. ΔΡΕΣΔΗ ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, καθέδρα τοῦ βασιλείου καὶ μία τῶν ὠραιωτάτων πόλεων τῆς Γερμανίας, ἔχουσα 104,000 κατοίκων, οἵτινες λαλοῦσι πρὸ πάντων τῶν Γερμανικῶν λαῶν καθαρωτάτην τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν. — Δεϊψία, ἐξάκουστος διὰ τὸ πανεπιστημιεῖόν της, διὰ τὸ πλῆθος τῶν τυπογραφικῶν της, καὶ διὰ τὴν εἰς αὐτὴν δις τοῦ ἔτους γινομένην ἐμπορικὴν πανήγυριν, ὅπου καὶ ἐμπόριον τῶν βιβλίων ἰδίως γίνεται σημαντικώτατον (κατ. 65,000). — Ὁ τόπος οὗτος εἶναι καὶ ὁ ὑγιεστάτος τῆς Γερμανίας, καὶ ὁ κάλλιστα καλλιεργημένος, ἔχων καὶ βιομηχανίαν ἐξαίρετον καὶ μεταλλεῖα ἄφθονα χαλκοῦ, ἀργύρου καὶ μολύβδου.

ΒΟΡΕΙΟΙ ΤΟΠΟΙ ἀπὸ Δ: ἀρχίζοντες. —

381. β. Τὸ Βασίλειον τῆς Ἀνοβερίας συστηθὲν κατὰ τὸ 1814 (πληθ. 1,819,000), ὀρίζεται πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν Θάλασσαν καὶ τὸ Δουκάτον Ὀλοστέϊνον, ἔχον τόπον εὐφρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ πλούσιον εἰς μεταλλεῖα. — Πόλ. Ἀνοβέρα ἢ Ἀνοβερν (26,000 κατ.) πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου, καὶ πατρίς τῆς περιφήμου ἀστρονομίου Ἐρσχέλου. — Γοττίγη (11 χ. κατ.), ὀνομαστὴ διὰ τὸ πανεπιστημιεῖον αὐτῆς, ὃν τὸ ἐπισημότατον τῶν Γερμανικῶν πανεπιστημείων, καὶ διὰ τὰ εἰς αὐτὸ προσαρτώμενα λοιπὰ καταστήματα, οἷον τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τὸν βοτανικὸν Κήπον, τὴν δημοσίαν Βιβλιοθηκην, περιέχουσαν 300 χιλ: τόμων, τὰς συλλογὰς τῆς Φυσικῆς

ιστορίας κτλ. Ἔως 900 φοιτηταὶ φοιτῶσιν εἰς αὐτό, τὸ ὅποιον μέχρι τινὸς καιροῦ ἦτον ἀπαράμιλλον, νῦν δὲ τὸ πανεπιστημεῖον τοῦ Μονάχου καὶ τὸ τοῦ Βερολίνου ἐρίζουσι μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν πρωτείων. Παρὰ τὸ πανεπιστημεῖον ὑπάρχουσι καὶ ἔως 30 Λύκεια ἢ Γυμνάσια, καὶ ἄλλα διδασκαλεῖα πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως.—Κυβέρνησις, Μοναρχία Συναγματική.—Θρησκεία ἐπικρατοῦσα ἡ Προτεσταντική τῆς αἰρέσεως τοῦ Λουθήρου.

382. Τὸ Μέγα Δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου ἔγκειται εἰς τοὺς βορείους τόπους τοῦ βασιλείου τῆς Ἀνοβερίας, βρεχόμενον ἀπὸ τὴν Γερμ. ἢ βόρ: θάλασσαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὰς ἐκρῦσεις προφυλάσσεται ὁ τόπος διὰ πολυεξόδων προχωμάτων. Ὅλοι οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται εἰς 282 χιλ. ἐξ ὧν τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι Λουθηρανοὶ προτεστάνται. — Ἡ εὐφορία τοῦ τόπου εἶναι μικρά, ἡ δὲ κτηνοτροφία καὶ μελισσοτροφία εἶναι ἐπικρατέστεραι. — Πρωτεύουσα τῆς Δουκάτου εἶναι τὸ ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΝ (κατ. 7,000). — Ὁ Μέγας Δουξ τοῦ τόπου εἶναι ὁ ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑλλάδος.

382. β. Τὸ Δουκάτον Βρουνοβίχης πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Ἀνοβερίας περικυκλούμενον ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας αὐτῆς καὶ τῆς Πρωσσίας, περιέχει πληθ. 270 χ. — Πρωτεύουσα πόλις ΒΡΟΥΝΣΒΙΚΗ (40 χ. κατ.), πλουσία πόλις ἐκ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀδερος ποταμοῦ. — Οὐέλφενδτελὴ, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ποταμοῦ (8,600 κατ.), ὄνομασθ' διὰ τὴν βιβλιοθήκη τῆς, περιέχσαν 200 χ. τόμ. καὶ 10 χιλ: χειρογράφων.

383. Τὰ Δουκάτα Λαουεμβούργου καὶ Ὀλστεῖνου πρὸς Β: τῆς Ἀνοβερίας εἰς τὴν Δανίαν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου ἐλαλήσαμεν εἰς τὰ περὶ Δανιμαρκίας (342), τὸ δὲ Δουκάτον Λαουεμβούργου παρεχωρήθη κατὰ τὸ 1816 εἰς τὴν Πρώσσιαν, καὶ παρὰ ταύτης κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς τὴν Δανιμαρκίαν, ἔχον 33 χ. κατ. καὶ πρωτεύουσαν πόλιν ὀμώνυμον ἐπὶ τοῦ Ἑλθα ("Ἄλβιος) μὲ 3,400 κατοίκων.

383. β. Τὸ Μέγα Δουκάτον τοῦ Μεκλεμβούργου, μεταξὺ Ἀνοβερίας, Ὀλστεῖνου καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης, ἔχον 643 χ. κατοίκων τῆς Λουθηρανικῆς αἰρέσεως, καταγινόμενον κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. — Περιέχει δὲ δύο Δουκάτα ἐκ τῶν πρωτεύουσῶν αὐτῶν ἐπονομαζόμενα, τὸ μὲν Σχουέρινου, τὸ δὲ Στρελίτσου. — Σχουέρινον, καθέδρα τοῦ Δουκὸς μὲ 17 χ. κατ., κτισμένη ἐν μέρει εἰς τὰς ὄχθας ὀμώνυμου λίμνης, καὶ ἐν μέρει εἰς νῆσον τῆς αὐτῆς λίμνης. — Στρελίτσον μὲ 6 χ. κατ., καθέδρα τοῦ ἑτέρου Δουκάτου.

384. Αἱ δημοκρατίαι (ἢ αὐτόνομοι πολιτεῖαι) τῆς Βρέμης, Ἀμβούργου καὶ Λυδέκης, ἄλλοτε ὀνομαζόμεναι Ἀνσεατικαὶ πόλεις (σύσπονδοι ἐπὶ ἐμπορίᾳ), εἶναι καὶ αὐταὶ μέλη τῆς Γερμανικῆς ὀμοσπονδίας, καθὼς καὶ ἡ Φραγκφούρτη. —

1. Ἡ Βρέμη ἔγκειται μεταξύ Ἀνοθερίας καὶ Ὀλδεμβούργου, ἔχουσα δέκα λευγῶν τετραγ. ἐπικράτειαν, 78 χ: κατ: ὄλων σχεδὸν προτεσταντῶν, καὶ Κυβέρνησιν Δημοκρατικὴν. — Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα πόλις ἐπὶ τοῦ Βέσερος ποταμοῦ, ἔχει 40 χ: κατοίκων, βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον σημαντικόν.

2. Ἡ Ἀμβούργη μεταξύ Ἀνοθερίας, Ὀλστείνου καὶ Γερμανικῆς Θαλάσσης, περιέχει 20 λευγ: τετραγ: ἐπικράτειαν καὶ 190 χ: κατ: ὄλων Λουθηρανῶν. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα (120 χ: κατ: ἐν οἷς 8 χ. Ἰσραηλίται) κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄθης τοῦ Ἄλδιος, 30 λεύγας μακρὰν τῆς Γερμανικῆς Θαλάσσης· εἶναι ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Γερμανίας, καὶ μία τῶν σημαντικωτέρων τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸ 1842 ἔπαθεν ὑπὸ τρομερᾶς πυρκαϊᾶς.

3. Ἡ Δημοκρατία τῆς Λυδέκης, μεταξύ Ὀλσειν, Μεκλεμβούργου καὶ τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης, ἔχει ἐπικράτειαν 19 λευγ: τετραγωνικῶν καὶ πληθ. 55 χ: κατοίκων, πρεσβευόντων τῆν Λουθηρανὴν αἵρεσιν. Ἡ πόλις Λυδέκη 6 λεύγας ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς, ἐπὶ τοῦ Τραύου ποταμοῦ κοινωνοῦντος μετὰ τοῦ Ἄλδιος, ἔχει σημαντικόν ἐμπόριον Θαλάσσιον, καὶ πλήθος ἐργαστασίων ταβάκου (κατ. 26 χ.). — Τραδομουδὴ, εἰς τὸ στόμιον τοῦ Τράδου κειμένη μικρὰ πόλις μετὰ 1100 κατ: εἶναι ὁ λιμὴν τῆς Λυδέκης, συχναζόμενος κατ' ἔτος ὑπὸ 900 περίπου πλοίων. — Ἡ Λυδέκη ἦτο ἡ καθέδρα τῆς Ἀνσεατικῆς ὀμοσπονδίας, καὶ εἰς αὐτὴν νῦν ἐδρεῖται τὸ ἀνώτατον ἐφετεῖον τῶν 4 ἐλευθέρων πόλεων.

384. β. Τῆς Πρωσσικῆς Μοναρχίας χῶραι ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γερμ. συμμαχίαν μετὰ τῆς Δυτικῆς Πρωσσίας, περὶ τῆς ὁποίας ἐλαλήσαμεν (376), εἶναι αἱ ἐξῆς κατατασσόμεναι εἰς 4 νομοὺς, ὑποδιαιρουμένους εἰς Διοικήσεις.

1. Ἡ Πομερανία (πληθ. 900 χ) πρὸς Ἄν: τοῦ Μεκλεμβούργου παρά τὴν Βαλτικὴν Θαλάσσαν κειμένη, καὶ ἔχουσα παράλια χαμηλὰ καὶ τελματώδη, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκβάλλει ὁ Ὄδερ. — Στέτινον ἐπὶ τοῦ Ὄδερος (κατ. 36 χ.) μία τῶν πρωτίστων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ Βασιλείου. — Στραλσούδη (κατ. 17 χ) παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς νήσου Ῥυγγίνης.

2. Ἡ Βρανδεμβουργία (πληθ. 1,600,000 ὄριζομένη ἀπὸ Δ: ὑπὸ τοῦ Ἄλδιος καὶ διαρρέομένη πρὸς Ἄν: ὑπὸ τοῦ Ὄδερος, εἶναι ἐκτεταμένη πεδιάς ἄκαρπος, ἔχουσα λίμνας καὶ τέλματα, καὶ πλήθος ποταμίων, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα καταστήουσι

ἐνεργὰ διάφορα ἐργοστάσια βιομηχανικά. Τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας εἶναι ὑφάσματα διάφορα λινά, παμβακηνὰ καὶ μεταξωτά. — Ποσδάμη, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Διοικήσεως (κάτ. 32 χ.) καὶ δευτέρα καθέδρα τῆ βασιλείας, ἔχουσα καὶ μεγαλοπρεπεῖς βασιλικὸν παλάτιον. — Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν κεῖται καὶ τὸ Βερολίνον ἐπὶ τοῦ Σπραίου, ἡ καθέδρα ὄλου τοῦ Πρωσσοῦ βασιλείου (430 χ. κατ.) καὶ μία ἐκ τῶν ὠραιοτάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης· ἔχει δὲ 4 λευγῶν περίμετρον, 37 γεφύρας καὶ 15 πύλας, ἐξ ὧν ἡ μία, ἡ ὀνομαζομένη τοῦ Βρανδεμβούργου, εἶναι κτισμένη κατὰ τὸ σχέδιον τῶν προφυλαίων τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἔχει ἄπειρα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα καὶ Πανεπιστημίον διασημώτατον, εἰς τὸ ὁποῖον φοιτῶσι 1800 φοιτηταί. — Βρανδεμβούργον, ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν πόλεων τοῦ τόπου ἔχουσα στρατιωτικὸν σχολεῖον καὶ Λύκειον καὶ τινα ἐργοστάσια (κάτ. 12 χ.). — Φραγκφούρτη, ἡ ἐπὶ τοῦ Ὀδερου (κάτ. 25 χιλ.) ὀνομαζή διὰ τὰς τρεῖς μεγάλας ἐμπορικὰς πανηγύρεις της, καὶ πρωτ.: Διοικήσεως.

3. Σαξωνία Πρωσσοῦ (πληθ. 1,470,000) ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Σαξωνίαν ἀποσπασθεῖσα, μετὰ τὴν ὁποίαν συνορεύει ἔχει κλίμα γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν, καὶ πρωτεύουσαν τὴν Μαγδεβούργην (κάτ. 48 χ.), πόλιν ἐπὶ τοῦ Ἄλθιου ὄχρου καὶ βιομηχανοῦ — Μερσεβούργη καὶ Ἐρφούρη, πρωτεύουσαι Διοικήσεων.

4. Ἡ Σιλεζία (πληθ. 2,480,000) πρὸς Ἄν. διαρρέομένη καθ' ὄλου τὸ μήκος αὐτῆς ἀπὸ τὸ Ν-Δ: πρὸς τὸ Β-Δ: ὑπὸ τοῦ Ὀδερου, ἐξερχομένου ἀπὸ τὰ Καρπαθία ὄρη, καθίσταται ἀρκετὰ εὐφορος, ἀν καὶ ἔχη καὶ πολλὰς λίμνας καὶ τέλματα. Παράγει λιναρίον, σιτάριον, ταβάκον καὶ ἐρυθρόδανον καὶ ποίμνια δὲ προβάτων τρέφει πάμπολλα, δίδοντα μαλλίον ἐξαιρετόν, ἐκ τοῦ ὁποίου τεχνουργοῦνται διάφορα ὑφάσματα εἰς τὰ τεχνουργεῖα τοῦ τόπου, ἔχοντος καὶ μεταλλεῖα σιδήρου ἀρκετὰ πλούσια, καὶ μεταλλικὰ ὕδατα πάμπολλα. — Π. Βρεσλὼ ἢ Βρατισλαβία (κάτ. 100 χ.) ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ὀδερου, ὠραία καὶ μεγάλη πόλις, καὶ τρίτη ἔδρα τοῦ βασιλείας, εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Σιλεζίας, ἔχουσα καὶ πανεπιστημίον ὀνομαστόν, καὶ ἄλλα διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. — Διεγνίσθη καὶ Ὀπέλνη; πρωτ.: Διοικήσεων. Γλάτση δὲ καὶ Νεῖτση φρούρια.

385. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ σύγκειται ἀπὸ τὰς ἀνω βηθείσας χώρας, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γερμανίαν, ὡς κατατεταγμένοι εἰς τὴν Γερμανικὴν (376 καὶ 384 β), καὶ ἀπὸ δύο ἐτέρας, τὴν κυρίως λεγομένην Πρωσσίαν, καὶ ἀπὸ τὸ Μέγα Δουκάτου, ἡ τὸν νομόν τοῦ Ποσέν. Διὰ ν' ἀπαρτίσωμεν λοιπὸν τὴν

περιγραφὴν τοῦ βασιλείου τούτου, μένει ἤδη νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ τῶν δύο τελευταίων.

1. Ἡ ἰδίως Πρωσσία πρὸς Ἄν: τῆς Πομερανίας ἐκτεινομένη παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν πρὸς Β: ἔχει κλίμα ψυχρὸν καὶ γῆν ἐπίπεδον, διαρρέομένην ὑπὸ τοῦ Οὐϊστούλα ποτ: καὶ τοῦ Νειμήνου, καὶ πλήθουσαν λιμνῶν καὶ τελμάτων. Ὁ τόπος παράγει γεννήματα καὶ λινάριον, ὄχι ὅμως καὶ κρασίον· τὰ δὲ παράλια ὄντα τεναγώδη δίδουσι καὶ ἴδιον προϊόν τὸ ἤλεκτρον. — πληθ. 2,500,000 τοῦ νομοῦ ὅλου διαιρουμένου εἰς 4 Διοικήσεις.

Πόλεις. Καινισβέργη, πρωτεύουσα ἐπὶ τοῦ Πραίγελος ποταμοῦ, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοσ με 72 χιλ. κατ. — Δανζίκη, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐϊστούλα ποταμοῦ (ἐκβάλλουτος εἰς τὸν τῆς Βαλτικῆς κόλπον τὸν ἐπονομαζόμενον τῆς Δανζίκης) ὄχυρωτάτη πόλις καὶ ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα 67 χιλ. κατ. — Θόρνον, παρὰ τὸν Οὐϊστούλαν (κάτ. 12 χιλ.) ὄχυρὰ πόλις καὶ πατρίς τοῦ Κοπερνίκου (ἀνήκουσα εἰς τὴν Πρωσικὴν Πολωνίαν). — Ἐλδίγγη, ὄχυρὰ πόλις καὶ ἐμπορικὴ ἐπὶ ὁμωνύμου ποτ. (κάτ. 22 χιλ.). — Τιλσίτη (κάτ. 12 χιλ.) ἐπὶ τοῦ Νειμήνου, ὀνομαστὴ διὰ τὴν κλεισθεῖσαν ἐν αὐτῇ εἰρήνην μεταξὺ Γάλλων, Αὐστριακῶν καὶ Πρωσῶν κατὰ τὸ 1807.

2. Τὸ Μέγα Δρυκάτον τοῦ Ποσένου ἢ Ποσενία, πρὸς Β: τῆς Σιλεζίας, διαιρούμενον εἰς δύο διοικήσεις, καὶ περιέχον 1,080,000 κατ. ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶ Πολωνοὶ καὶ τοῦ δυτικοῦ δόγματος. — Πρωτ: Πόσενον, καὶ Πόσνανον, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Οὐάρθρα ὄχυρὰ πόλις, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας εἰς ὠραίαν πεδιάδα, ἔχουσα 36 χιλ. κατ: καὶ πολλὰ μοναστήρια. — Βρομβέργη, (7 χιλ. κατ:) εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς διώρυγος τῆς κοινοῦσης με τὸν Νέτσον ποταμὸν. — Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ἐγνωρίζετο ὡς κυριάρχης καὶ τῆς ἐν Ἑλβετία τοπαρχίας τῆς Νευσιατέλης, ἀλλὰ παρητήθη αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1857.

386. Ἡ Πρωσικὴ μοναρχία διαιρεῖται εἰς ὀκτὼ νομοὺς ἢ ἐπαρχίας ὑποδιαιρουμένας εἰς 25 διοικήσεις. Οἱ ἐξ νομοὶ μετέχουσιν τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω ὅλον δὲ τὸ βασίλειον περιέχει ὑπὲρ τὰ 16 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ: κατοίκων, ἐξ ὧν τὰ $\frac{2}{3}$ εἶναι προτεστάνται· Ἰσραηλῖται δὲ ἕως 180 χιλ: καὶ οἱ λοιποὶ καθολικοὶ. — Ἡ Κυβέρνησις εἶναι Μοναρχία διαδοχικὴ συνταγματικὴ. — Ἐχει ἐτήσιαν πρόσδοον περὶ τὰ 400 ἑκατομ: φράγκων καὶ δημόσιον χρῆος ἔντοκου 920. — Στρατὸς δὲ τακτὸς διατηρεῖται ἐν καιρῷ εἰρήνης 107 χιλ. Ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία εἰς τὰς πλειοτέρας ἐπαρχίας ἐφθασαν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεώς των, διότι ὑπολογίζονται 1 καὶ $\frac{1}{2}$ ἑκατομ: ἴπ-

πων, 4 1/2 εκατομ: κερασφόρων μεγάλων ζώων, και 12 εκατομ: προβάτων· τὰ δὲ γεωργικὰ προϊόντα ἀρκοῦσιν εἰς τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἂν και ὁ τόπος δὲν εἶναι πανταχοῦ εὐφορος.

387. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ὀλίγα τῆς Εὐρώπης κράτη ἔτυχον ποσαύτης ταχείας αὐξήσεως, ὥσπερ ἡ Πρωσικὴ Μοναρχία. Οἱ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Οὐδέιστουλα και Ἀλβιος (Ἐλβα) τόποι ὑπῆρξαν ἡ πρωτίστη ἐπικράτεια αὐτοῦ τοῦ τόπου, κατ' ἀρχάς ὀνομασθέντος Μαρργραβιάτου. Περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος οἱ Ἰππῶται τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος κατήχησαν τοὺς Πρώσσους εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ὄντας ἕως τότε εἰδωλολάτραι. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ τοῦ τάγματος, Ἀλβέρτος τοῦ Βρανδεμβούργου, κατέστη κύριος αὐτοῦ τοῦ τόπου, τὸν ὅποιον οἱ διάδοχοί του ἠξήσαν προσκτήσαντες και ἄλλα κράτη εἰς τὴν Γερμανίαν. Εἰς ἐξ αὐτῶν, Φριδερίκος ὀνομαζόμενος, ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, κατὰ τὸ 1701 σφραγίσας εἰς Καινιβέργην, και ἔκτοτε διέμεινε βασιλεῖον. Περὶ τὰ μῆσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος και ἐξῆς ἐπὶ τοῦ Β'. Φριδερίκου, τοῦ ἐπονομασθέντος Μεγάλου, και τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, ἔλαβε μεγίστην αὐξήσιν ἐκ τῆς διανομῆς τῆς Πολωνίας (εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς ὁποίας ὑπῆρξέ ποτε ὑπατελής ἡ Πρωσσία) και ἄλλων τιῶν ἐπικρατειῶν. Ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Ναπολιόντος, ὑπέφερε πολλὰ δυστυχήματα τὸ βασιλεῖον τοῦτο και μεταβολάς· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1815, ἐπὶ τῆς ἐν Βιέννῃ συνειλεούσεως τῶν βασιλέων, ἐσυστήθη εἰς τὰ ὁποία ἔχει τὴν σήμερον ὄρια, και ἔλαβε δίσιν μεταξὺ τῶν 5 μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, αἵτινες εἰσὶν ἡ Ἀγγλία, Ρωσία, Αὐστρία, Γαλλία και Πρωσσία. Κατὰ δὲ τὸ 1848 ὑπέστη και ἡ Πρωσσία τὴν κοινὴν τῆς Γερμανίας μεταπολίτευσιν συναγματοθεσία (*).

388. Η ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ περιλαμβάνει τὰς ἐκτεταμένους χώρας τὰς μεταξὺ Βαυαρίας, Ἑλβετίας, Ἀδριατικοῦ, πελάγους, τῆς Τουρκίας, τῆς Ρωσίας και τῆς Πρωσσίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ τὸν Δούναβιν, ὅστις, πηγάζων εἰς τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Βαΐθης, ῥέει ἀπὸ Δ: πρὸς Ἀν: δεχόμενος τὸν Ἰσαρον και τὸν Ἴννον, ἔπειτα τὸν Σαῦον, τὸν Δραῦον, τὸν Θεῖσιν, χωρίζει τὴν Αὐστρίαν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, και ἐκβάλλει εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν.

Ἡ Αὐτοκρατορία αὕτη ἔχει περὶ τὰ 36 εκατομ: ὑπηκόων, 670 εκατομ: φρ: πρόσδοτον, 500—600 χ: στρατοῦ εἰς καιρὸν εἰρήνης και διπλάσιον εἰς καιρὸν πολέμου. Ἐπικρατεστέρα θρησκεία εἶναι ἡ τῶν Καθολικῶν, ἀλλὰ και Εὐαγγελικαὶ εἶναι πολλοί, και Ἰουδαῖοι ὀλίγοι, τοῦ Ἀνατολικοῦ δὲ δόγματος ἕως 5 εκατομ. Παρεκτὸς δὲ τῶν μνημονευθέντων Γερμανικῶν τόπων (374) περιλαμβάνει και τοὺς ἐξῆς, ἔχοντας ὑπὲρ τὰ 24 εκατομ: κατοίκων.

389. Τὴν Αὐστριακὴν Πολωνίαν, περιλαμβάνουσιν τὴν Γαλλικίαν, τὴν Λοδομιρίαν, Κρακοβίαν και Βουκοβίαν (μεταξὺ

(* Ἡ Πρωσσία ἔχει ὑπὲρ πάντα ἄλλον τόπον περισσότερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Τὸ Βερόλινον μόνον ἔχει 196 Γυμνάσια, εἰς 2 φοιτῶσι 50770 μαθηταί, και 1611 Καθηγηταί και διδασκαλοὶ διδασκούν. Ἰδιουσυντήρητα δὲ 113, ἔχοντα μαθητὰς 23,900 και 834 διδασκάλους και διδασκαλίσας· δημοτικὰ και κατωτέρα δημόσια ἐκπαιδευτήρια ἔχει 83 εἰς 2 25,870 μαθηταί φοιτῶσι διδασκόμενοι ὑπὸ 777 διδασκάλων και διδασκαλισῶν. Τὸ ἕλιν τῶν μαθ: ἀναβαίνουσι εἰς 101,540.

Μοραβίας, Ρωσσίας καὶ Ούγγαρίας, πληθ. 4,680,000) διαιρουμένην εἰς 16 κύκλους ἢ ἐπαρχίας. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ Δεμβέργη (κάτ: 75 χιλ: ἐξ ὧν 21 χιλ: Ἰσραηλῖται) ἐμπορικὴ πόλις μὲ πανεπιστημείον. — Βρόδη (κάτ: 24 χιλ: ἐξ ὧν αἱ 18 Ἰσραηλῖται) εἰς τὰ σύνορα τῆς Ρωσσίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ μέγα ἐμπόριον. — Ἡ Κρακοβία (353), ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας, προσετέθη εἰς τὴν Αὐστρίαν κατὰ τὸ 1846 (κάτ: 40 χιλ:). — Ἡ Βουκοβίνα, παραχωρηθεῖσα ἀπὸ τὴν Τουρκίαν κατὰ τὸ 1777, κατοικεῖται ὑπὸ Βλάχων. — Πρωτεύουσα ἡ Ξερνοδίτση πλησίον τοῦ Προῦθου ποταμοῦ.

390. Τὰς Οὐγγαρικὰς ἐπαρχίας περιλαμβάνουσας·

Α'. Τὸ βασιλείον τῆς Οὐγγαρίας ἢ Οὐγγρίας (ἀρχ. Πανονία· πληθ. περὶ τὰ 10 ἑκατομ: ἢ 12 μὲ τοὺς κατοικοὺς τῆς Σλαβονίας καὶ Κροατίας) κείμενον πρὸς Μ: τῆς Γαλλικίας, ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται ὑπὸ τῶν Καρπαθίων ὀρέων. Διαιρεῖται δὲ εἰς 4 Κύκλους ἢ μεγάλα διοικητικὰ τμήματα, ὡς πρὸς τὰς διαφρέοντας τὸν τόπον δύο μεγάλους ποταμοὺς, τὸν Δουναδιν καὶ Θεΐσης ἢ Θεΐσον. α) Κύκλος ὁ ἐντεῦθεν τοῦ Δουναδίνου· πρωτὶ Βούδη, καὶ ἄλλαι πόλεις σημαντικαὶ αὐτοῦ Πρεσβούργη, Κρεμνίτσα, Σχερνίτσα, Πέστη, Κεσκεμέτη κλ. — β') Κύκλος ὁ πέραν τοῦ Δουναδίνου, πρωτεύουσα Οἰδεμβούργον, καὶ ἄλλαι πόλεις Ραάδη καὶ Κομόρνον. — γ') Κύκλος ὁ ἐντεῦθεν τοῦ Θεΐσου· πρωτεύουσα Ἐρλαύη, ἄλλαι πόλεις Μεσκόλη, Κασχῶ καὶ Τοκάη. — δ') Κύκλος ὁ πέραν τῆς Θεΐσου· πρωτεύουσα Δεβρετσίνη, καὶ ἄλλαι πόλεις Σεγγέδινον καὶ Τεμεσβάρη. — Ἡ εἰς τὸν α'. Κύκλον Πρεσβούργη εἶναι ἡ ἀρχαία μητρόπολις τοῦ βασιλείου ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουναδίνου 18 λεύγας μόνις ἀπέχουσα τῆς Βιέννης (κάτ. 40 χιλ: ὧν οἱ πλεῖστοι Γερμανοί). — Βούδη (ἢ Ὄφεν Γερμανιστὶ κάτ: 40 χιλ: ὧν οἱ πλεῖστοι Γερμανοί), καθέδρα τῶν βασιλείων τοῦ τόπου, καὶ τοῦ νῦν Πρίγκιπος Παλατίνου, τοῦ προεδρεύοντος τῆν Οὐγγαρικὴν Δίαιταν. Ἡ πόλις αὕτη ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1526 καὶ ἐκρατήθη ἱκανὸν καιρὸν μὲ πολλοὺς ἄλλους τόπους τοῦ βασιλείου. — Πέστη (80 χιλ: κάτ.) καταντικρὺ τῆς Βιέννης ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουναδίνου, κοινωνούσης μ' ἐκείνην διὰ μακρᾶς γεφύρας ἐκ πλοίων· ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστημείον τῆς, διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ χειροτεχνήματά τῆς, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Μαγάρων, Γερμανῶν, Γραικῶν καὶ Σλάβων. — Δεβρετσίνη (κάτ. 45 χιλ:) πρὸς τὰ σύνορα τῆς Τρανσυλθανίας, ἀξιολογωτάτη πόλις τοῦ βασιλείου διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ποικίλην βιομηχανίαν τῆς. — Εἰς τὰ ἀρκτεῖα μέρη τῆς χώρας, κατοικηθέντα τὰ πλεῖστα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, εὐρίσκονται πλεῖστα

μεταλλεία, και αὐ πόλεις αὐ ὀνομαζόμεναι ὄρειναι, οἷον Σχεμνίτσα, ἔχουσα 17 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν αὐ 5 χιλ: μεταλλορῦχοι, και περίφημον Ἀκαδημίαν τῶν μεταλλείων τὰ μεταλλεία αὐτῆς, δίδου-
 τα χρυσόν, και ἄργυρον και μολυβδον, λογιζονται ὡς τὰ πλου-
 σωίτερα τῆς Εὐρώπης. — Κρεμνίτσα (κάτ: 10 χιλ:) ἀξιόλογος
 και αὐτὴ διὰ τὰ τοῦ χρυσοῦ και ἀργύρου μεταλλεία και διὰ τὸ
 νόμισμά της (οἷον τὰ λεγόμενα φλωρία τῆς Κρεμνίτσας). — Νευ-
 σόχλη (κάτ: 10 χιλ:) ἔχουσα μεταλλεία χρυσοῦ ἀξιόλογα. — Φρέ-
 ρια δὲ ὀνομαστὰ τοῦ τόπου εἶναι τὸ Κομόρνον ἐπὶ νήσου εἰς τὰς
 συμβολὰς τοῦ Βααγγου μετὰ τοῦ Δουνάβεως (κάτ: 18 χιλ:). —
 Ζεγγέδιον, πρὸς τὸ Μ'Αν: τοῦ Κομόρνου (κάτ: 32 χιλ:) ὁμοίως
 εἰς τὰς συμβολὰς τῶν ποτ: Μούρου και Θεῖσου, ὄχυρά και ἐμπο-
 ρικὴ πόλις. — Τεμεσθάρη ἔτι Μ'Αν: ὠραιοτάτη και εὐκραστώ-
 τη πόλις (κάτ: 12 χιλ:) φέρουσα παμβάκιον, ὄρυζιον, και ἄλλα
 προϊόντα τῶν μεσημβρινῶν τόπων.

Κλίμα, προϊόντα, κάτοικοι, πολιτεύμα, Φρησκεία.

Τὸ κλίμα τῆς Οὐγγαρίας, ἂν και παραλλάσῃ κατὰ τὴν διάφορον ζέσιν τῶν
 διαφόρων τόπων, ἐν γένει εἶναι εὐκρατον και εἰς μέρη μάλιστα θερμόν και ἡ
 γῆ, κρίται ἀτλῶς καλλιεργούμενη, εἶναι πολλῶν και διαφόρων προϊόντων πα-
 ραγωγός. Γεννήματα γίνονται ἱκανὰ πρὸς διατροφήν τῶν κατοίκων, και εἰς τὸ
 μεσημβρινόν μέρος καλλιεργούνται ὄρυζιον, λιναρίον, ταβάκος ἐξαιρέτος, και ὅλα
 τὰ ὀπωρικά τῶν μεσημβρινῶν τόπων, και κρασία γίνονται πολλὰ και καλὰ, ἐξ
 ὧν τὰ ἐξαιρέτα παράγονται ἀπὸ ἀμπελώνων εἰς τινὰς ὑπορείας τῶν Καρπαθίων
 καλλιεργούμενας, και εἰς τὰ περίξ τοῦ Τοκάη· και κτηνοτροφίαν ἔχει ὁ τόπος
 οἷον: εὐκαταφρόνητον, μάλιστα ἵππων και βοῶν. Ἐν ᾧ δ' αὐ πεδιάδες εἰσὶν ἀδει-
 δρου, τὰ ὄρη σκεπάζονται ἀπὸ ὠραία δάση, και μεταλλεῖα πλουσιώτατα περιέ-
 χουσι και ὕδατα μεταλλικά. — Κατοικοῦσι δὲ τὸν τόπον κυρίως τρία ἔθνη δι-
 κρινόμενα ἀπ' ἀλλήλων. α) οἱ Οὐγγροι και Ματζιάροι ἢ Μαγυζάροι λεγόμενοι·
 οὗτοι ὑπὲρ τὰ 4 ἑκατομ: ἀριθμούμενοι, εἶναι οἱ κρατοῦντες εὐγενεῖς και ἰδι-
 κτῆται τοῦ τόπου, ἀπολαύοντες και πολιτικά δικαιώματα· ὠραίου ἀναστήμα-
 τος ἄνθρωποι, ῥωμαλαῖοι, ζωροὶ και μάχιμοι, λαλοῦντες γλώσσαν ἰδίαν, ὁμοι-
 ἀξουσαν μετὴν τῶν Φινλανθῶν, μετὰ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι ἔχουσι και τὴν
 αὐτὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς Μογγολικῆς φυλῆς. β) οἱ Σλάβοι (5 ἑκατομ:). Οὗτοι
 εἶναι ὅλοι χωρικοὶ, δουλοπάροικοι, δικιροῦμενοι εἰς Σλαβίκους, κατοικοῦντες
 τοὺς δυτικούς και ἐν τῷ μέσῳ τόπους τῆς χώρας, και εἰς Κράτας, κατοικοῦν-
 τας τοὺς μεσημβρινούς. γ) Γερμανοὶ· οὗτοι (πληθ. 1 και 1/2 ἑκατομ: ὧν οἱ
 πλείστοι Προτεστάνται) μετοκίσαντες περὶ τὴν Ζ. και ΙΒ'. ἑκατονταετηρίδα
 πρὸς τὰ βόρεια μέρη, συνήκισαν πόλεις, μετενεγκόντες τὴν βιομηχανίαν και τὴν
 μεταλλορῦχίαν. — Εὐρίσκονται δὲ και Βλάχοι (πληθ. 600 χιλ:) ἀπόγονοι ἰθα-
 νῶν τῶν ἀρχαίων Δακῶν, ἀναμιχθέντες μετὰ τοὺς ἀρχαίους Ρωμαιοὺς, ἔλοι πῦθες
 ποιμένες και ἀμαξηλάται και Ἑβραῖοι (πληθ. 150 χιλ:) μετερχόμενοι ἐμπόριον
 και τέχνας· και τέλος εἰς 30 χιλ: Βοεμοὶ ἢ γύφτοι, πλάνητες και φερέσικοι, με-
 τερχόμενοι μικρὰν σιδηρορυτίαν. Ἡ βιομηχανία μετρίως ἀνεπτυγμένη συγκεντροῦ-
 ται εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις, ἐνεργουμένη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κυρίως, καθὼς και
 τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τῶν Ἑβραίων. Ἐκαστον ἔθνος λαλεῖ ἰδίαν γλῶσσαν. — Ἡ ἐπίση-
 μος γλῶσσα τῆς Κυβερνήσεως ἢ το ἡ Λατινικὴ και ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς παρού-
 σης ἑκατονταετηρίδος εἰσηχθὴ και ἡ Οὐγγρικὴ. — Εἰς τὰς ὑψηλὰς συναναστρο-

φᾶς λαλεῖται ἡ Γερμανικὴ, καὶ ἡ Σλαβικὴ μεταξύ τῶν χωρικῶν. — Θρησκεία. Ἐπὲρ τὰ 4 ἑκατομ: εἶναι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, 2 τῆς Προτεσταντικῆς καὶ ὑπὲρ τὰ 3 ἑκατομ: τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκτός 600 χιλ: ὀλίγες εἶναι Οὐνίται, δηλ. ἀναγνωρίζουσι τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάπυ.

Τὸ βασίλειον τῆς Οὐγγαρίας εἶναι συνταγματικὴ Μοναρχία διαδοχικὴ. Ἐχει Βουλὰς τῶν ἀντιπροσώπων δύο· ἡ μὲν σύγκριται ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἀπὸ τὸν ἀνώτατον κληρὸν τοῦ Δυτικοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ὄντα πλουσιώτατον· ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ κατωτέρου κληροῦ καὶ τῶν κατωτέρων εὐγενῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους 49 πόλεων λεγομένων ἐλευθέρων. Ὁ Βασιλικὸς Παλατίνος εἶναι ὁ ἀντιπροσωπεύων τὸν Αὐτοκράτορα καὶ προεδρεύων τῆς πρώτης βουλῆς. Οἱ χωρικοὶ εἶναι εἰλωτες, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτησίαν ἀκίνητων, πληρόντες τὸ δέκατον τοῦ εἰσοδήματος τῆς ἐργασίας των εἰς τὸν κληρὸν, καὶ τὸ ἕνατον εἰς τὸν αὐθέντην των τὸν ἰδιοκτητὴν τῆς γῆς, διὰ τὸν ὅποιον ἐργάζονται καὶ 104 ἡμέρας τοῦ ἔτους. Αὐτοὶ μετὰ τῶν κατόικων τῶν πόλεων πληρόνουσιν ὅλους τοὺς δημοσίους φόρους.

Β'. Μέγα Δουκάτον τῆς Τρανσυλθανίας (ἡτοι τῷ μεταξὺ δασῶν τόπου) πρὸς Ἄν: ὄρεινός, καὶ δασώδης καὶ ἄγριος τόπος τῶν Καρπαθίων, ὑπὸ τῶν ὁποίων περικλείεται πανταχόθεν καὶ ἐπονομάζεται, διαιρέμενος εἰς 3 τμήματα κατὰ τὰ τρία κατοικοῦντα αὐτὸν ἔθνη τῶν Οὐγγρων, τῶν Σαξόνων καὶ τῶν Τζεκλέρων ἢ Τσέκλων. — Εἰς τὸν τόπον τῶν Οὐγγρων πρὸς δυσμὰς πόλεις: Κλαουτζεμβούργη, πρωτεύουσα τῆς διοικήσεως μετὰ 26 χιλ: κατοίκων. — Καρλοβούργη ἢ Οὔϊσεμβούργη, φρούριον μετὰ 8 χιλ: κατοίκων. — Εἰς τὸν τόπον τῶν Σαξόνων πρὸς Μεσημβρ: — Ἐρμανστάτη (κατ: 20 χιλ:) βιομηχανὸς πόλις, ἔχουσα καὶ ἐν Λύκειον. — Κρονστάτη (κατ: 36 χιλ:) τὸ κέντρον τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ὄλου τοῦ τόπου, καίται πρὸς τὰ μεθόρια τὰ πρὸς τὴν Βλαχίαν. Εἰς τὴν χώραν τῶν Τζεκλέρων πρὸς Ἄν: — Πρωτεύουσα Νευμάρκη, μετὰ 10 χιλ: κατ. — Τὸ Δουκάτον τοῦτο μετέχει τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας.

Γ'. Τὸν Στρατιωτικὸν Νομόν. — Ὀνομάζεται οὕτως ὁ τόπος ὁ κατὰ μῆκος τῶν Τουρκικῶν μεθοριῶν κείμενος, ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν μέχρι τῆς Μολδαυίας, δηλ: τὸ πρὸς τὰ μεθόρια μέρος τῆς Κροατίας, τῆς Σλαβονίας, Οὐγγαρίας καὶ Τρανσυλθανίας. — Οἱ κάτοικοι ὄντες Οὐγγροὶ, Βλάχοι, Ἰλλυριοὶ καὶ οἱ πλείότεροι Κροάται, καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, ἔχουσι στρατιωτικὸν ὀργανισμόν. Ἐκαστος τῶν χωρικῶν εἶναι καὶ στρατιώτης, ἔχων ἰδιοκτησίαν καὶ πληρόνων ἐλάχιστον φόρον, ἀλλὰ ὧν ὑποχρεωμένος νὰ φυλάττῃ τὰ σύνορα ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν τῶν Τούρκων καὶ τῆς πανώλους. Ἡ Κυβέρνησις ἐνδύει καὶ ὀπλιζοῦν τὸν στρατιώτην, ἀλλὰ δὲν μισθοδοτεῖ αὐτὸν, εἰμὴ ἐν καιρῷ πολέμου. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὀπλιζονται ὑπὲρ τὰς 400 χιλ: ἐν καιρῷ δὲ εἰρήνης ἕως 45 χιλ: ὑπηρετοῦσι. Φημίζονται δὲ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τόλμην των. — Πόλεις εἰς αὐτὸν τὸν

νομόν — 1) Εἰς τὴν σρατιωτικὴν Κροατίαν (πληθ. 450 χιλ.) — Ζέγγη, ἐλεύθερος λιμὴν εἰς τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν με 5 χιλ: κατοίκων. — 2) Εἰς τὴν στραιωτ: Σλαβονίαν (πληθ. 250 χιλ:) Σεμλίνον (κάτ: 10 χιλ:) φρούριον σημαντικόν, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαύου εἰς τὸν Δούναβιν καταντικρῶ τοῦ Βελιγραδίου. — 3) Εἰς τὴν στρατ: Οὐγγαρίαν ἢ τὸ Βανάτον (πληθ. 240 χιλ:). — Πάνσχοβα με 10 χιλ: κατοίκων ἐπὶ τοῦ Δουναβίου. — 4) Εἰς τὴν στρατ: Τρανσυλθανίαν (πληθ. 160 χιλ:) οὐδεμία ὑπάρχει πόλις ἀξία λόγου. Τὸ μὴ στραιωτικὸν τμήμα τῆς Κροατίας ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀγάμην, ὅπου ἐδρεύει καὶ ὁ σρατιωτικὸς διοικητῆς τοῦ νομοῦ· τὸ δὲ μὴ στραιωτικὸν τῆς Σλαβονίας ἔχει τὴν Ἐτζέκην.

Δ'. Τὸ Βασίλειον τῆς Δαλματίας περιλαμβάνει τὴν μεταξὺ δυτικῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης ἐκτεταμένην χωρίδα ὁμοῦ με τὰς παρακειμένας νήσους (πληθ. 360 χιλ:) καὶ διαιρεῖται εἰς 4 τμήματα. Τὰ δύο περιλαμβάνουσι τὴν ποτὲ Ἑνετικὴν Δαλματίαν. — Πρωτεύουσα Ζάρα καὶ Σπάλαθρον (ἀνά 3 χιλ: κατοίκων). Τὸ τρίτον εἶναι ἡ πάλαι ποτὲ δημοκρατία τῆς Ραγούσης. — Πρωτεύουσα Ραγούσα ἢ Ραγούζα, πόλις ὄχυρά καὶ εὐλίμενος (κάτ: 5 χιλ:) ἀπὸ τοῦ Ζ' αἰῶνος κτισθεῖσα καὶ διατηρήσασα τὴν ἐλευθερίαν της μέχρι τοῦ 1805. Τὸ δὲ τέταρτον εἶναι ἡ πρότερον Ἑνετικὴ Ἀλθανία — Πρωτ: Κάταρον, ἔχουσα κάλλισον λιμένα καὶ 5,200 κατοίκων. — Μίαν λεύγαν μακρὰν τῆς Ζάρας κεῖται τὸ χωρίον τῶν Σαλόνων (ἀρχ. Μαρτία Γουλιὰ), ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Διοκλητιανὸς, παραιτηθεὶς τῆς αὐτοκρατορίας, ἔζησεν ὡς ἰδιώτης φυτεύων τὰ λάχανά του, καὶ ἀπέβιωσε τὸ 413 μετὰ Χριστόν. Εἰς δὲ τὴν Ζάραν φαίνονται εἰσέεται τὰ λείψανα τοῦ ἐκτεταμένου παλατιοῦ αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἡ χώρα τῆς Δαλματίας παράγει κρασία καὶ ἔλαιον, καὶ ὅλας τὰς τῶν μεσημβρινῶν τόπων σπώρας, ἀλλ' εἶναι ξηρὸς καὶ ἄνυδρος τόπος, διασχιζόμενος ἀπὸ τοὺς τελευταίους κλάδους τῆς σειρᾶς τῶν Ἄλπεων, ἀποληγούσης πρὸς Μ: εἰς τὸ Μοντενέγγρον (Μαυροβούνι), τῆ ὁποίου οἱ κάτοικοι, ὄντες τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, διασώζονται ἀνεξάρτητοι εἰς τὰ Τουρκικὰ μεθόρια.

391. Τὸ Λομβαρδοβενετικὸν βασίλειον περιλαμβάνει τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ὑποκειμένους εἰς τὴν Αὐστριακὴν αὐτοκρατορικὴν τόπους, ἀλλὰ περὶ τῶν θέλων λαλήσει κατωτέρω (407).

392. Ἡ Αὐστρία ἐν γένει ἔχει κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγερὸν. Πολλὰί σειραὶ ὄρων ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ Ἄλπεων διέρχονται αὐτήν, καὶ ἐκτεταμένοι πεδιάδες σχηματίζονται κατὰ τὴν Γαλλικίαν, Βοερίαν καὶ Οὐγγαρίαν. Πολλοὶ ποταμοὶ πλυ-

στοί, διαρρέοντες αὐτήν, καὶ διὰ διαρύγων ἐνούμενοι, καθὼς καὶ σιδηρόδρομοι, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις διακλαδιζόμενοι, εὐκολύνουσι τὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν κοινωνίαν καὶ τῆς πρωτευούσης μετὰ τῶν πρωτευουσῶν τῶν σημαντικωτέρων ἐπικρατειῶν. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας περιλαμβάνεται εἰς τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Δουνάβεως, χυνομένου εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν· ἡ Βοεμία, εἰς τὸ τοῦ Ἄλβιος χυνομένου εἰς τὴν Γερμανικὴν Θάλασσαν· ἡ Σιλεζία δὲ ἡ Αὐστριακῆ, εἰς τὸ τοῦ Ὀδερος, χυνομένου εἰς τὴν Βαλτικὴν· ἡ Γαλλικία, ἐν μέρει εἰς τὸ τοῦ Οὐίστουλα, χυνομένου καὶ τοῦ τοῦ εἰς τὴν Βαλτικὴν, καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ τοῦ Δνειστέρου καὶ τοῦ Δουνάβεως, χυνομένου εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Ἡ γῆ εἶναι εὐφορος καὶ κλωῶς καλλιεργημένη, παράγουσα ἀφθόνως βλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. ἔχει δὲ ὁ τόπος καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, σιδήρου, χυλοῦ, μολύβδου κλ. καὶ δάση σκεπάζοντα τὸ πρῶτον αὐτοῦ. — Τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εἶναι τὰ πλουσιώτατα τῶν τῆς Εὐρώπης· ἡ δὲ βιομηχανία ἤρχισε ἀπὸ τοῦ τελευταίου αἰῶνος νὰ τελειοποιήται.

Οἱ κάτοικοι τῆς Αὐτοκρατορίας εἶναι διαφόρου καταγωγῆς, καὶ γλώσσας λαλοῦσι διαφόρους. — α) Οἱ τοῦ Σλαβικοῦ γένους εἶναι οἱ περισσότεροι, συμπαροῦμενοι εἰς 15 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. — β) Οἱ Γερμανοὶ ἢ Ἀλλομάνοι εἰς 6 $\frac{1}{3}$ ἑκατομ. — γ) Οἱ Μαγυάροι ἢ Οὐγγροὶ ἕως 5 ἑκατομ. — δ) Οἱ Ἰταλοὶ ἕως 4,700,000. — ε) Οἱ Βλάχοι ἕως 1,800,000. — ς) Οἱ Ἰσραηλῖται ἕως 180 χιλ. — ζ) Οἱ λεγόμενοι Βοεμοὶ ἢ Ἀτσιγγάνοι καὶ Γύφτοι (Αἰγύπτιοι) ἕως 140 χιλ. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι εἶναι Ἑλληνικῆς καὶ Ἀρμενικῆς καταγωγῆς. Εἰς τὰς Γερμανικὰς ἐπαρχίας καὶ Σλαβικὰς ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γερμανικὴ· εἰς τὰς Οὐγγρικὰς ἢ Λατινικῆς εἰς τὸ Λομβαρδοβενετικὸν βσιλείον ἢ Ἰταλικῆς ἢ δὲ Σλαβικῆς λαλεῖται κατὰ 5 διαλέκτους· οἷον, τὴν Ῥωσικὴν, τὴν Πολωνικὴν, τὴν Σερβικὴν, τὴν Οὐνδικὴν, καὶ τὴν Βοεμικὴν· ἡ δὲ τῶν Βλάχων εἶναι ἀνάμιγμα τῆς Λατινικῆς καὶ τῆς Λακτικῆς. — Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τοῦ Αὐτικοῦ δόγματος (388).

Ἡ δὲ παιδεία, ἡ γενικὴ καὶ φιλοσοφικὴ, δὲν εἶναι προωθημένη οὐδ' ἐλευθέρως εἰς τὴν Αὐστριακὴν, οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς ἐν τῇ Γερμανικῇ συμμαχίᾳ ἀνηκουσὰς ἐπαρχίας τῆς. Αὐταὶ ἔχουσι πέντε πανεπιστημεία, δύο τὸ Λομβαρδοβενετικὸν βσιλείον, καὶ ἀνά ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ καὶ ἡ Γαλλικίᾳ· ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀνθούτων καὶ διασήμων. Ἡ Κυβέρνησις φθίνειται προσπαθοῦσα ὄλας δυνάμει νὰ διαδώσῃ εἰς τὸν λαὸν τὴν προκαταρκτικὴν καὶ στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν, καὶ ἐν γένει τὰς προκαταρκτικὰς καὶ βιομηχανικὰς γνώσεις, δίδουσα ἰδίως τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὸ ὕλικόν εὐ εἶναι τῶν ὑψηλῶν τῆς, καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου.

393. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Αὐστρίας περιλαμβάνει καὶ τὰς χώρας, αἰτινες ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὠνομάζοντο Ῥαιτία, Νορική, Πανονία καὶ Δακία. Κάρολος ὁ Μέγας, κυριεύσας τὴν Νορικήν, ὠνόμασεν ἐν τῇ τόπον τῆς Ὀστρίας, ἤγουν πρὸς Ἀνατολὰς· ὅθεν καὶ οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Αὐστρίας, οἵτινες μέχρι τοῦ 1806 ὠνομάζοντο Αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας, ἀντεποιούσιν ὅτι ἦσαν διάδοχοι τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων καὶ τοῦ Μεγάλου Καρόλου. Περὶ τὴν μέσιν τοῦ 18^{ου} αἰῶνος προσεκτήσαντο τὴν Βοεμίαν καὶ Οὐγγαρίαν· τὴν δὲ Γαλλικίαν προσέλαβον κατὰ τὴν διανομὴν τῆς Πολωνίας τὸ 175· ἡ δὲ Ἰλλυρία μετὰ τῆς Δαλματίας καὶ τὸ Λομβαρδοβενετικὸν βσιλείον παρεχωρήθησαν τὸ 1814 ὑπὸ τῶν συμμαχῶν Δυνάμεων μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ναπολέοντος. — Ἡ Κυβέρνησις εἶναι Μοναρχία ἀπάλυτος καθ' ἑλὴν τὴν Αὐτοκρατορίαν, πλην τῆς Οὐγγαρίας καὶ Τρανσυλβανίας, τῶν ὁποίων οἱ ἀντιπρόσωποι συνεμερίζοντο μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν (390), μέχρι τῶν συμβεβηκότων τοῦ 1848, ὅτε κατηργήθη καὶ αὐτῶν τοῦτο τὸ δικαίωμα. — Πρῶσδον δ' ἐτήσιαν ἔχει ἡ Κυβέρνησις 970 ἑκατομ. φρ. δαπάνην δὲ 1,047,800,000, καὶ χρεῖς· δημόσιον 7,357,960,000.

ΕΛΟΥΗΤΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 39,000 χιλιαμ □ — Πληθ. 2,300,000.

Μήκος Ἄνατ: μεταξὺ 3° 37' καὶ 8° 9'.

Πλάτος Β: μεταξὺ 45° 49' καὶ 47° 50'.

394. Ἡ ΕΛΟΥΗΤΙΑ (Ἐλβετία νῦν, ἢ Σδίτσερα) κεῖται μεταξὺ Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Γερμανίας ἐπάνω τινὸς εἶδους ὄροπεδίου (141), τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν Σαβοΐαν εἶναι ὁ ὑψηλότερος τόπος τῆς Εὐρώπης, καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ μεσημβρινώτερον μέρος ὀρίζεται ἀπὸ τῶν Ἄλπεων τὴν σειρὰν. Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τὰ ὑψηλότερα Ἄλπεα ὄρη (ἔχοντα ὑπὲρ τὰ 4,700 μ: ὕψος) εἶναι τὸ τοῦ Γουγγράς (Παρθενίου) ὄρος, τὸ τοῦ Ἁγίου Γοτάρδς, ὅπου ὁ Ῥήνος καὶ ὁ Τήσινος ἔχουσι τὰς πηγὰς τῶν, καὶ τὸ ὄρος τῆς Φέρχης, ὅπου ἀναθρύει ὁ Ῥοδανός. Τὰ δ' ἐξ αὐτῶν καταρρέοντα ὕδατα γεννῶσι πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμοὺς, ἐκβάλλοντας εἰς ἀντικειμένας θαλάσσας. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ὁ Ῥήνος, δεχόμενος ἐκεῖ τὸν Ἄαρα, αὐξόμενον ἀπὸ τὸν Ῥεύσην καὶ Λίμμαθον· ἔπειτα ὁ Ῥοδανός ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ Τήσινος (Τίκινος), Ἀδδοῦας, καὶ ἄλλα πολλὰ ποτάμια, ἐξ ὧν τὰ μὲν χύνονται εἰς τὸν Πάδον, ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν· τὰ δὲ, εἰς τὸν Δούναβιν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Συστήνουσιν ὡσαύτως καὶ πολλὰς λίμνας μεγάλας· οἷον τὴν τῆς Γενεύης, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Ῥοδανός· τὴν τῆς Θουήκης καὶ τὴν τῆς Βριένσης, ὅθεν διέρχεται ὁ Ἄαρ· τὴν τῆς Ζυρίχης, τὴν τῆς Λυκέρνης, διὰ τῆς πρώτης τῶν ὁποίων διέρχεται ὁ Λίμμαθος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ὁ Ῥεύσης· τὴν τῆς Ζύγγης, τὴν τῆς Νεουσιατέλου κτλ. Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βουνῶν, καὶ εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν κοιλάδας, βλέπει τις παχείας βοσκὰς καὶ χωράφια καλῶς καλλιεργημένα· εἰς δὲ τὰς κορυφὰς, βράχους ἀποτόμους καὶ ἀπροσίτους, καὶ παγεῖα ἀπέραντα, ὅθεν διάφοροι ρύακες ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους καταρράκτας καταπίπτουσι, ἢ καὶ διάφοροι χιονοστεφάναι, μὲ τὸν καταπληκτικὸν κρότον τῆς βροντῆς ἐκκοπτόμεναι, κατακυλίνονται εἰς τὰς κοιλάδας, καὶ φέρουσι τὴν φρίκην καὶ τὸν ὄλεθρον εἰς πᾶν τὸ προστυχόν, εἰς ἀνθρώπους διαθαίνοντας, ποίμνια ἢ καὶ δόκλῃρα χωρία, τὰ ὁποῖα καταπλακόνουσι. Ἐκ τούτων τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἶναι διάφορον, κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὴν θέσιν τῶν βουνῶν καὶ ὀρέων, ἢ τῶν κοιλάδων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ θερμοκρασία ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι μετρία· ἔχει δὲ ὁ τόπος καὶ μεταλλεῖα καὶ ὕδατα μεταλλικὰ, καὶ τινα ποτάμια κατασύροντα καὶ ψήγματα χρυσοῦ.

395. Σὺγκεῖται δὲ ἡ Ἐλουητία ἐξ 22 Τοπαρχιῶν (Cantons)

αὐτοδιοικήτων καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ συστηνόντων μίαν συμμαχίαν ὁμόσπονδον. Αὐτῶν δὲ τὰ κοινὰ συμφέροντα κανονίζονται εἰς τὴν κατ' ἔτος συνερχομένην δίαιταν, ἢ Σύλλογον τῶν ἀντιπροσώπων ἐκάστης τοπαρχίας, καὶ προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ λεγομένου Λαυδαμμάνου ἢ τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῆς τοπαρχίας, εἰς ἣν συνέρχεται ἡ δίαιτα. Συνέρχεται δὲ εἰς τρεῖς μόνας τοπαρχίας, εἰς τὴν τῆς Ζυρίχης, τῆς Βέρνης καὶ τῆς Λυκέρνης, αἱ τινες ὀνομάζονται καὶ τοπαρχίαι διευθύνουσαι. Ὅλοι οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται εἰς 3,200,000, ἐξ ὧν οἱ μὲν (οἱ ὄριοι κατ' ἐξοχήν), εἶναι καθολικοδυτικοί, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων, Καλδινισταί, συμποσοῦμενοι εἰς τὰ $\frac{3}{8}$ τοῦ πληθυσμοῦ· εἶναι δὲ τὰ $\frac{7}{10}$ τῶν κατοίκων Γερμανοί, κατοικοῦντες τὰς βορείας καὶ ἀνατολικὰς καὶ μέσας τοπαρχίας, καὶ λαλοῦντες τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν· τὰ δὲ $\frac{2}{10}$ εἶναι Γάλλοι κατοικοῦντες πρὸς δυσμὰς, καὶ λαλοῦντες Γαλλιστί· οἱ δὲ Ἴταλοὶ εἶναι ὀλίγοι, κατοικοῦντες εἰς τὰς τοπαρχίας τοῦ Τησίνου καὶ τῶν Γρισόνων καὶ λαλοῦντες Ἴταλιστί.

396. Αἱ δὲ 22 τοπαρχίαι εἶναι αἱ ἐξῆς· ἡ τῆς Βασιλείας, Βέρνης, Σολεῦρης, Φριδρέργης, Λυκέρνης, Ζυρίχης, Ζύγγου, Σχαφούσης, Ζαιγγάλου, Ἀππενζέλης, Σδίτσης (ἐξ ἧς ἢ Σδίτσερα), Γλαρίδος, Γενεύης, Νεουσιατέλου. Αὗται ἔχουσι πρωτευσάσας πόλεις ὁμωνύμους Αἱ δὲ λοιπαὶ ὀνομάζονται Ἀργοβία, πρωτ: Ἀραύη.—Θεργοβία, πρωτ: Φρασενφελδη.—Ούνδερβάλδη, πρωτ: Στάνζη.—Υἱρη, πρωτ: Ἀλτόρφη.—Τήσινον, πρωτ: Βελλινζῶνη.—Γρίσονα, πρωτ: Κουάρη.—Βαλαῖσον, πρωτ: Σιών.—Βαυδή, πρωτ: Λαυσάνη.

397. Αἱ ἐπισημότεροι τῶν εἰρημένων πόλεων εἶναι ἡ Βέρνη (κάτ. 22 χιλ: παρὰ τὸν Ἄαρα, ἡ ὠραιότατη πασῶν.—Βασιλεία (Bâle) παρὰ τὸν Ῥήνον, ἐμπορικωτάτη μὲ 22 χιλ. κατ.—Γενεύη, παρὰ τὸν Ῥοδανὸν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐξέρχεται ἐκ τῆς λίμνης, διάσῆμος διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ γεννηθέντας μεγάλους ἄνδρας, διὰ τὰ διδακτικὰ καταστήματα αὐτῆς καὶ βιομηχανικὰ, καὶ μάλιστα τὰ τῆς ὠρολογιοποιίας (κάτ. 27 χιλ.)—Ζυρίχη, παρὰ τὸν Αἰμμαθον (κάτ. 11 χιλ.)—Λυκέρνη, παρὰ τὸν Ῥεύση.—Λαυσάνη, παρὰ τὴν λίμνην τῆς Γενεύης, εἰς τὴν ὁποίαν συρρέουσι πολλοὶ ξένοι διὰ τὰ ἀξιάγαστα κάλλη τῆς τοποθεσίας ἐκείνης.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλβετίας φημίζονται καὶ νῦν διὰ τὴν ἀνδρείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν αὐστηρότητα τῶν ἡθῶν των. Τὰ γεωργικὰ ταυ προϊόντα δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς διατροφήν των ὅθεν καὶ πολλοὶ στρατεύονται ἐπὶ μισθῷ εἰς διάφορα κράτη τῆς Ἰταλίας. Ὁ κύριος πλοῦτος τῶν Ἑλβετίων συνίσταται εἰς

τὴν κτηνοτροφίαν, εὐδοκιμοῦσαν εἰς τὰς παχθείας καὶ ἀφθένους βοσκάς τοῦ τόπου· ἐξάγονται δὲ πλῆθος βοῶν καὶ δαμάλεων, καὶ ὄπωρικῶν ξηρῶν, καὶ πολλὰ βότανα. Τὸ κατ' ἔτος κατασκευαζόμενον τυρίον καὶ βούτυρον ὑπολογίζεται ὅτι φέρει εἰς τὸν τόπον πλέον τῶν 37 ἑκατομ. φράγκων. Ἐχουσι δὲ καὶ ἐμπόριον διαμετακομιστικὸν αἱ μεθόριαὶ πόλεις, καὶ τεχνουργεῖα πανίων ζωγραφημένων, καὶ ὠρολογίων, τῶν ὁποίων γίνεται ἀρκετὴ ἐξαγωγή εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Εὐρώπης.

398. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ὁ Ἰούλιος Καίσαρ ὑπέβλεψεν εἰς τὸ κράτος τῶν Ῥωμαίων τὴν Ἑλουητίαν καὶ τὴν Ῥαιτίαν, τῆς ὁποίας μέρος συνιστᾷ τὰς ἀνατολικὰς τοπαρχίας τῆς νῦν Ἑλβετίας, κατατροπώσας τοὺς κατοικοῦς ὄντας μαχιμωτάτους. Μετέπειτα συμπεριλήθη εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Μεγάλου Καρόλου, καὶ κατόπιν εἰς τὴν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν μέχρι τοῦ 1308, ὅτε διὰ τὴν τυραννίαν τῶν δικαϊκῶν ἀπέστησεν τρεῖς τοπαρχίας, τῆς Σβίτσης, Ἐτσης καὶ Οὐνδερβάλδης, καὶ συνέστησεν τὴν Ἑλβετικὴν συμμαχίαν κατὰ πρότερον. Μέχρι τοῦ 15. αἰῶνος αἱ συμμαχοῦσαι Τοπαρχίαι ἔγειναν 13, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Μήγ: Ναπολεὼν ἤνωσεν ἐξ ἑπὶ· κατὰ δὲ τὸ 1845 αἱ σύμμαχοι δυνάμεις ἐστερέωσαν τῆς ὁμοσπονδίας τὴν ἀνεξαρτησίαν, προσθέσαναι ἄλλας τρεῖς τοπαρχίας τὴν τῆς Γενεύης, τοῦ Βαλαΐσου καὶ τοῦ Νεουσιατέλου, ἀναγνωρίζοντες κυριάρχην τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσσίας, ἐσχάτως δὲ ἀφθέντος καὶ αὐτοῦ ἀνεξαρτήτου.

Ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις τῆς ὁμοσπονδίας, ἥτις ἐτροποποιήθη κατὰ τὸ 1845 ἐπὶ τὰ κρείττω, ἔχει πρόσδον ἐτησίαν 230 χιλ. φράγ. (παρακτὸς τῶν προσόδων ἐκαστῆς τοπαρχίας) δι' ἐξοδα κοινῆ τῆς διοικήσεως, τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ στρατοῦ. Ὁ διαρκὴς στρατὸς δὲν υπερβαίνει τοὺς 1,400 ἄνδρας· ἐκαστῆ τοπαρχία ὁμως εἶναι πάντοτε ἐτοιμὴ νὰ βολῆ εἰς ἐνέργειαν τὸν ἀνάλογον στρατὸν τῆς ἐν κειρῇ ἀνάγκης· ἄλλα καὶ ἕλος ὁ στρατὸς οὗτος δὲν υπερβαίνει πᾶς 70 χιλ. καθὼς καὶ ἡ κενδημεῖ στρατιὰ συμπεσοῦται εἰς 100 χιλ. στρατιωτῶν.

§ Γ'. ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ.

Ἡ ἸΒΗΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ πρὸς τὸ Ν-Δ: μέρος τῆς Εὐρώπης κειμένη, περιορίζεται πρὸς Ἄν: καὶ Μ: ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, πρὸς Δ: ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, καὶ πρὸς Β: ἀπὸ τὸν αὐτὸν Ὠκεανόν, λεγόμενον αὐτὸς θάλασσαν Βισκαϊκὴν, καὶ ἀπὸ τὰ Πυρρήναϊα ὄρη· περιλαμβάνει δὲ τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Πορτογαλίαν ἢ Λυσιτανίαν.

ΙΣΠΑΝΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφαν 454,230 χιλιαμ. □ — Πληθ. 14,340,000.

Μῆκος μεταξύ 1' μῆκ: Ἄνατ: καὶ 14° 37' μ. Δυτ.

Πλάτος Β: μεταξύ 36° 4' καὶ 46° 45'.

399. Ἡ Ἰσπανία περικυκλόνεται πανταχόθεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν πλὴν τοῦ Β-Ἄν: μέρους, ὅπου τὰ Πυρρήναϊα τὴν χωρίζουσιν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, καὶ τοῦ Δ: ὅπε συνορεύει μὲ τὴν Λυσιτανίαν. Πολλαὶ σειραὶ ὀρέων διασχίζουσι τὸν τόπον (144), ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ὑψηλοτέρα εἶναι πρὸς Μεσημβρίαν, ἡ Σιέρα Νεβάδα

καλουμένη (χιουσκοέπαστα ὄρη), καὶ ποταμοὶ ἰκανῶς μεγάλοι ποτίζουσιν αὐτόν (173).

Διακρίνεται δὲ ἡ Ἰσπανία εἰς 14 νομοὺς, ἐξ ὧν βόρειοι εἶναι ἡ Γαλικία, πρωτεύουσα Ἅγιος Ἰάκωβος τῆς Κομποστέλλης, τόπος περιήφημος διὰ τοὺς συρρέοντας προσκυνητάς.—Αἱ Ἀστούριαι, πρωτεύουσα Ὀβιέδον καὶ Σαντιλλάνη.—Τὸ βασίλειον τῆς Λεόνης, πρωτεύουσα Λεόνη.—Παλαιὰ Καστιλία, πρωτεύουσα Βουργος.—Βισκαῖα, πρωτεύουσα Βίλβαον.—Ναύαρα, πρωτεύουσα Πамπελούνα (Πομπέλων).—Ἀραγῶνα, πρωτ: Σαραγόση.—Καταλονία, πρωτεύουσα Βαρκελώνη. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ κεῖνται ἡ Ἐστρεμαδοῦρα, πρωτεύουσα Βαδαγιόζη.—Νέα Καστιλία, πρωτεύουσα Μαδρίτη.—Τὸ βασίλειον τῆς Βαλάνσης καὶ τὸ βασίλειον τῆς Μουρκίας· πρὸς δὲ Μεσημβρίαν ἡ Ἀνδαλουσία, πρωτ: Σεβίλλα.—Τὸ βασίλειον τῆς Γρενάδας, πρωτ: Γρενάδα· καὶ τέλος αἱ νῆσοι Βαlearίδες. Οἱ δὲ νομοὶ οὗτοι ὑποδιαιρούμενοι περιλαμβάνουσι 48 ἐπαρχίας, ἐπονομαζομένας ἐκ τῶν πρωτευουσῶν πόλεων αὐτῶν.

400. Μεταξὺ τῶν πρωτευουσῶν τούτων καὶ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Ἰσπανίας, διασημότεραι εἶναι ἡ ΜΑΔΡΙΤΗ, ἡ καθέδρα ὄλου τοῦ Ἰσπανικοῦ βασιλείου, ἐπὶ τοῦ Μανσαναρέζου ποταμίου κειμένη, καὶ ὑπὸ 260 χιλ: ψυχῶν κατοικοῦμένη.

Πρὸς Β: κεῖται ἡ Ἐσκουριάλη, ὅπου εἶναι βασιλικὸν παλάτιον, ἐν μοναστήριον μεγαλοπρεπέστατον, καὶ λαμπρὸν ταφεῖον τῶν βασιλέων.—Τολέδη (Τόλετον) ἐπὶ τοῦ Τάγου ποταμοῦ, ἀρχαία καθέδρα τοῦ βασιλείου μὲ 15 χιλ: κατ.—Βουργος, παρὰ τὸν Ἀριλάνσωνα ποταμὸν.—Σεγοβία, ἔχουσα ἐτι σωζομένην ἀρχαίαν γέφυραν Ῥωμαϊκὴν ὠραίαν.—Σαλαμάγκη, (κάτ. 15 χιλ.) διάσημος διὰ τὸ πανεπιστημεῖόν της.—Σαραγόση (Καίσαρος Αὐγούστη, Καισαραυγούστη) παρὰ τὸν Ἰθηρα πτ. (κάτ. 43 χιλ.).—Βαλάνση, παρὰ τὸν Γουαδάλκυβίρον ποταμὸν εἰς τόπον ὠρμίστατον (κάτ. 80 χιλ.). Ὀλίγον πρὸς Β: κεῖται τὸ Μορβιέδρον, ἡ ἀρχαία πόλις Σαγοῦς (κάτ. 5 χιλ.).—Βαδαγιόζη, ὄχυρωτάτη πόλις παρὰ τὸν Γουαδιάναν.—Σεβίλλα (Ἰσπανίς κάτ. 91 χιλ.) καὶ Κόρδα (Κορδύθη κάτ. 37 χιλ.) πόλεις θραυμασταὶ παρὰ τὸν Γουαδάλκυβίρον.—Γρενάδα, παρὰ τὸν Ξενίλον, ἐπίσημος, διότι ἐχρημάτισε καθέδρα τῶν Ἀράβων βασιλέων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ παλάτιον εἰσέτι δεικνύεται λεγόμενον Ἀλχάμπρα (κάτ. 80 χιλ.).

401. Οἱ κυριώτεροι λιμένες εἶναι πρὸς Β: Βίλβαον εἰς τὴν Βισκαῖαν, ὅθεν κυρίως ἐξάγονται τὰ μαλλία τῶν μερινῶν προβάτων, Φερόλη καὶ Κορόγνια, εἰς τὴν Γαλικίαν, ναύσταθμοὶ πολεμικοί. Πρὸς Ν: Κάδιξ (Γάδειρα) ἐπὶ Χερσονήσου, ὄχυρά, πλουσία

καὶ ἐμπορικωτάτη (κάτ. 70 χιλ.),—Γιέραλτάρη (Κάλπη) φρούριον ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τῶν Ἑρακλείων στηλῶν, κτισμένον εἰς τὰς πρόποδας τοῦ ὄρους Κάλπη, καὶ ἐξουσιαζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀγγλων.—Μάλαγα (Μαλάκα κάτ. 52 χιλ.) περιφέρμος διὰ τὸ ἐκλεκτὸν κρασίον της.—Πρὸς Ἄν. Καρθαγένη (Νέα Καρχηδῶν κάτ. 30 χιλ.) ἔχει τὸν κάλλιστον τῶν εἰς τὴν Μεσόγειον Ἰσπανικῶν λιμένων.—Ἀλικάντη (κάτ. 18 χιλ.) πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ὀνομαστή καὶ αὐτὴ διὰ τὰ κρασία της.—καὶ Βαρκελόνα (150 χιλ. κατ.) ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἔχουσα λιμένα κάλλιστον, καὶ τὸ ὀχυρώτατον τῶν Ἰσπανικῶν φρουρίων.

402. Ἡ Ἰσπανία ἐξουσιάζει προσέτι εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν τὰς ἐξῆς νήσους.—Μαϊόρκαν (318), τῆς ὁποίας ἡ πρωτεύουσα λέγεται Πάλμα.—Μινόρκαν, τῆς ὁποίας ἡ πρωτεύουσα λέγεται Διμὴν Μαῶνος (λιμὴν Μαίγωνος) ἔχουσα λιμένα ἀξιολογώτατον.—Ἴβιχα (Ἐβυσος), καὶ Φορμεντέρα (Ὀφειοῦσα) νῆσος ἔρημος, καὶ τὸ ὄριον τοῦ μέρους τοῦ Μεσημβρινοῦ τοῦ καταμετρηθέντος ὑπὸ τῶν Γάλλων (14).

403. ἹΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Ἰσπανία ἀντίστη περὶ τοὺς δύο αἰῶνας εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Οἱ Βισιγόθοι, διωχθέντες ἀπὸ τὴν Γαλλίαν περὶ τὰ 500 μ. Χ. ἐξουσίασαν αὐτὴν περίπου δύο αἰῶνας, ἕτε περὶ τὰ 711 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἱ τινες διέδωσαν ἐκεῖ τὸν Μωσμεθανισμόν. Οἱ Χριστιανοὶ ὑπὸ μικροβασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας εἰς διάφορα μέρη τοῦ τόπου περιωρισμένοι, ἐπαλέμου ἀκαταπαύστως πρὸς αὐτοὺς περὶ τοὺς 8 αἰῶνας, ἕως οὗ καὶ τοὺς ἐδίωξαν. Ὁ Φερδινάνδος μετὰ τῆς Ἰσαβέλλης ἠλευθέρωσαν τὴν Ἰσπανίαν διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Γρενάδας (400) κατὰ τὸ 1492. Τότε ἀνεκλύθη καὶ ἡ Ἀμερικὴ ὑπὸ Χριστοφόρου τοῦ Κολόμβου, καὶ οἱ Ἰσπανοὶ κατέκτησαν τοὺς εὐρυχωρότερος καὶ πλουσιωτέρους τόπους τοῦ νέου κόσμου, ἀποικιοῦσαντες μετ' ὀλίγον καὶ πολλὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας. Ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, καταπολεμουμένη ἡ Ἰσπανία ὑπὸ τῶν Γάλλων, μὴ ἔχουσα δὲ καὶ ναυτικὸν ἀξιοχρῶν, ἀπόλεσε καὶ τὰς κατακτηθείσας αὐτῆς. Δὲν ἐξουσιάζει πλέον εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὰς σημαντικὰς ποτε καὶ πλουσίας κατακτηθείσας αὐτῆς, εἰ μὴ τὰς νήσους Κούβαν καὶ Πορτορικὸν· εἰς δὲ τὴν Ὠκεανίαν τὰς Φιλιππίνας νήσους, εἰς τὴν Ἀφρικὴν τὴν Κέουταν καὶ τὰς πηρυκιμένους νήσους Καναρίας. — Δημοσίαν πρὸσδοον ἔχει 171 ἑκατομμύρι· μὴ ἐπαρκουσαν εἰς τὰς δημοσίας δαπάνας, ἐξ αἰτίας τῶν ἐμφυλίων παραγῶν, εἰς τὰς ὅπαις ἀπότινος καιροῦ εὐρίσκειται ἡ ἐτήσια δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως ἀναβαίνει εἰς 404 ἑκατομμύρι· τὸ δὲ δημοσίον χρέος ὑπερβαίνει τὰ 4 διλλιόνια. Ὁ τακτὸς στρατὸς ὑπερβαίνει τὰς 100 χιλ· τὸ δὲ ναυτικὸν περιέχει μόλις 34 πολεμικὰ πλοία.

Ἡ Κυβέρνησις εἶναι πρὸς τὸ παρὸν μοναρχία συνταγματικὴ ἢ παιδεία, ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία δὲν ἔκαμον μεγ' ἴλην τινὰ πρὸσδοον. Τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον συνίσταται εἰς κρασία καὶ προβατόμαλλα λεπτότατα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων συμποσοῦται εἰς 13—14 ἑκατομμύρι· οἱ δὲ πρὸσδεύουσι τὰ τῆς καθολικωμάνας θρησκείας, ὄντες δεισιδαίμονες, εὐτολμοὶ, μάχιμοὶ καὶ φιλοπάτριδες· ἀγαπᾶσι δὲ ἰδίως τὰ ἀγωνίζωνται εἰς ταυρομαχίας· ὄθεν καὶ εἰς τὰς παραμικροτέρους πόλεις ἔχουσι ἰδίους τόπους πρὸς ταύτας παρεσκευασμένους. Τὸ δὲ ἱερατεῖον ἔχει πολλὴν ἰσχὺν εἰς τοῦτον τὸν τόπον· κατὰ τὸ 1826 ἐλογίζετο εἰς 128 χιλ· (ἐξ ὧν 90 χιλ· μοναχοὶ) ἔχον 3,200 μοναστήρια καὶ τὸ 1/2 τῶν κτημάτων, καταρρηθῆναι ὑπὸ τοῦ συντάγματος τοῦ 1834. — Ἐνταῦθα ὑπῆρχε καὶ

τὸ κριτήριον τῆς ἑρᾶς ἐξετάσεως (κατὰ τὸ 1740 συστηθὲν τὸ 1820), τὸ ὁποῖον εἰς διάστημα 80 ἐτῶν ἔκαυσεν ἕως 34 χιλ. ἀνθρώπων, κατηγορηθέντων ὡς αἰρετικῶν.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ.

Ἐκτασις 94,800 χιλιαμ. □ — Πληθ. 3,413,000 κατ.

Μῆκος Δυτ. μεταξύ 8° 35' καὶ 11° 51'.

Πλάτος Β. μεταξύ 36° 57' καὶ 42° 5'.

404. Ἡ Πορτογαλλία κρατεῖ τοὺς δυτικούς τόπους τῆς Ἠερσονήσου καὶ ἐπέχει ἐν μέρος τῆς παλαιᾶς Λυσιτανίας (318), ἀνήκουσα ὁλοκλήρως εἰς τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Εἶναι τόπος ὄρεινός, διακοπτόμενος ὑπὸ ὠραίων κοιλάδων, καὶ διαρρέομενος ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Ἰσπανίας πηγαζόντων ποταμῶν Μινίου (Minho), Δούρου καὶ Τάγου, ἐκβαλλόντων εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἔχων καὶ κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, καὶ μεταλλεῖα διάφορα· οἶον χρυσοῦ, ἀργύρου, μολύβδου, χαλκοῦ, ἄλατος καὶ μαρμάρων, καὶ γῆν εὐφορον, ἀλλ' ὄχι καλλιεργημένην καλῶς, παράγουσαν πορτογαλλία καὶ λεμόνια ἀφθόνως, καὶ κρασία καλλίστης ποιότητος· καὶ μέταξαν δὲ καὶ ὅλα τὰ μεσημβρινὰ ὀπωρικὰ εὐφορεῖ.

Διαιρεῖται δὲ ἡ Πορτογαλλία εἰς ἕξ Ἐπαρχίας τὰς ἐξῆς· Ἐπαρχία ἢ μεταξύ Δούρου καὶ Μινίου, πρωτεύουσα Βραγία (Βρακάτα Αὐγούσα).—Πόρτον ἢ Ὀπόρτον (Portus calle κατ. 80 χιλ.) λιμὴν καὶ ἐμπορεῖον διάσημον διὰ τὰ ἐξαγόμενα κρασία τοῦ τόπου καὶ τὰ πορτογαλλία.—Ἡ ἐπαρχία Τραλοσμόντες (ἢ μεταξύ τῶν βουνῶν) πρωτεύουσα Βραγάνσα.—Ἡ Βεΐρα, πρωτεύουσα Κοῖμβρη (κατ. 16 χιλ.) περίφημος διὰ τὸ πανεπιστημειότης.—Ἡ Ἐστρεμαδούρα, πρωτεύουσα Λισβῶνα, ἢ καθέδρα ὅλου τοῦ βασιλείου, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τάγου κειμένη καὶ περὶ τὰς 280 χιλ. κατοίκων ἔχουσα. Αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι εἶναι τὸ Ἀλιντήϊον καὶ ἡ Ἀλγάρβη πρὸς τὴν Μ-Δ· ἄκραν. Ὅλοι οἱ κάτοικοι, τῆς καθολικορωμάνας θρησκείας ὄντες, συμποσοῦνται περὶ τὰ 3 ἑκατομ. καὶ 400 χιλ. ἔχοντες ὅμοια ἦθη καὶ χαρακτῆρα μὲ τοὺς Ἰσπανούς, καὶ Κυβέρνησιν Συνταγματικὴν.—Λογίζεται δὲ ἡ εἰτησία πρόσδος αὐτῆς περὶ τὰ 12 ἑκατομ. φρ. μὴ ἐπαρκούσα· τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 160 ἑκατ. ὁ τακτὸς στρατὸς εἰς 22 χιλ. καὶ εἰς 40 πλοῖα τὸ πολεμικὸν ναυτικόν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Πορτογαλλία ὑπέστη τὰς αὐτὰς τύχας μὲ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ τὸν ζυγὸν τῶν Ἀράβων Μαωμεθανῶν μέχρι τοῦ 1139· τότε ἐλευθερωθέντες αἱ κάτοικοι ἐσύστησαν ἴδιον ἑαυτῶν βασιλεῖον μέχρι τοῦ 1580, ὅτε ὑπετάχθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου τοῦ Β'. Περὶ δὲ τὰ 1640 ἀποστατήσαντες ἀνήγγειραν βασιλέα τὸν Δούκα τῆς Βραγάνσας Ἰωάννην Δ', τοῦ ὁποῖου ὁ οἶκος βασιλεύει μέχρι σήμερον.—Οἱ Πορτογαλλοὶ ἐφημίσθησαν κατὰ τὸν εἰ. καὶ

εἰς αἰῶνα διὰ τὰς κατὰ θάλασσαν ἀνακαλύψεις. Αὐτοὶ ἀνεκάλυψαν ἕλα σχεδὸν τῆς Ἀφρικῆς τὰ παράλια, καὶ διαθάντες τὸ Εὐέλπες Ἀφρωτήριον, ἔφθασαν κατὰ τὸ 1488 εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀποκαταστάτες κύριοι ὑπεράνωτων κατακτησίμων εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ Ὀλλανδοὶ τοῖς ἀφῆρσαν τὰς τῆς Ἀσίας, καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐστερήθησαν καὶ τῆς Βρασιλίας, τῆς κυριωτάτης καὶ μεγίστης ἀπαικίας αὐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Αἱ Ἀσόραι νῆσοι, αἱ Μαδέραι, καὶ ἄλλαι οἰκήσεις εἰς τὰ διάφορα παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἡ Γάζα καὶ τὸ Μάκκον εἰς τὰς Ἰνδίας, μένουσιν ἐτι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πορτογάλων.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Εἴκτασις ἐπιφαν: 337,686 χιλιαμ: □ — Πληθ. 24,460,000.

Μήκος Ἄν: μεταξύ 3° 20' καὶ 16° 42'.

Πλάτος Β: μεταξύ 37° 56' καὶ 46° 40'.

405. Ἡ ΙΤΑΛΙΑ εἶναι ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ ἐπιμήκης, εἰς σχῆμα ὑποδήματος, χερσόνησος, ἡ ὀριζομένη πρὸς Β: ἀπὸ τὰς Ἄλπεις, αἷ τινες τὴν χωρίζουσιν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ μέρη περικυκλουμένη ἀπὸ τὸ Ἀδριατικὸν καὶ Σικελικὸν καὶ Τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ διασχίζομένη καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν Ἀπενίνων ὄρεων: ἔθεν καὶ ὑπὸ δύο κλιτύων διαιρεῖται, ὑπὸ μᾶς τῆς ἀποληγούσης εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ ἑτέρας εἰς τὸ τῆς Μεσογείου. Εἶναι εἰς τῶν μεσημβρινωτέρων τόπων τῆς Εὐρώπης, ἔχον κλίμα θερμὸν καὶ ἐν γένει ὑγιεινόν, καὶ χώραν εὐφορον εἰς πάντα, οὐχὶ ὅμως καὶ πανταχοῦ ἐπίσης καλῶς καλλιεργουμένην. Κατοικεῖται δὲ ὅλη ἡ Χερσόνησος ἀπὸ 24 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ: περίπου κατοίκων (ὄλων ὄντων τῆς Καθολικωρωμάνας θρησκείας) καὶ διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 10 κράτη χωριστά, ἐξ ὧν 3 εἰσὶ βασιλείαι: τὸ Λομβαρδοβενετικόν, ὑποκείμενον εἰς τὴν Αὐστρίαν, τὸ τῆς Σαρδινίας, καὶ τὸ τῶν δύο Σικελιῶν, ἢ τὸ τῆς Νεαπόλεως, περιλαμβάνον καὶ τὴν νῆσον Σικελίαν.—Ἐν Μεγά Δουκάτῳ τὸ τῆς Τοσκάνης. Τρία Δουκάτα, τὸ τῆς Πάρμας, τὸ τῆς Μοδένης καὶ τὸ τῆς Λούκας. Τὴν Παπικὴν ἐπικράτειαν, τὴν τοῦ Ἁγίου Μαρίνου Δημοκρατίαν, καὶ τὸ Πριγκιπάτον τοῦ Μονάχου. Γεωγραφικῶς δὲ δύναται νὰ διαιρηθῇ ἡ Χερσόνησος αὕτη εἰς Ἄνω καὶ εἰς Κάτω Ἰταλίαν, καὶ εἰς Μέσην (283).

406. ΤΟ ΣΑΡΔΙΝΙΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ κείμενον Β-Δ: εἰς τὴν ἄνω Ἰταλίαν περιλαμβάνει α) Τὸ Πεδεμόντιον, (Δουκάτον τοῦ Πεδεμόντιου) χώρα ἀξιόλογον καὶ καλλίστην, τῆς ὁποίας τὸ Ταυρίνον (Αὐγούστα Ταυρινῶν) εἶναι μητρόπολις καὶ καθέδρα ὄλε τοῦ βασιλείου ἐπὶ τοῦ Πάδου ποταμοῦ κειμένη (κάτ. 140 χιλ.). Ἄλλαι πόλεις αὐτοῦ ἀξίαι μνήμης εἰσὶν ἡ Ἀλεξανδρία, πόλις ὄχυρά ἐπὶ τοῦ Τανάρου ποταμοῦ (κάτ. 36 χιλ.).—Πλησίον αὐτῆς κεί-

ται τὸ χωρίον **Μαρέγκον**, ἐξάκουστον γενόμενον διὰ τὴν πρὸς τὰς Αὐστριακοὺς μεγάλην μάχην καὶ νίκην τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος κατὰ τὸ 1800.—**Ουέρκελλα**, Ἀόστη, Ἀκουΐον καὶ Νοβέρα, παρὰ τῇ ὁποίᾳ κατὰ τὸ 1840 ὁ βασιλεὺς τῆς Σαρδινίας **Κάρολος Ἀλβερτος**, ἠττηθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν, παρητήθη τοῦ θρόνου.—**β')** Τὴν **Σαβοΐαν** (**Σαβαυδία**, **Δουκάτον τῆς Σαβοΐας**) ἠνωμένην ποτὲ μὲ τὴν **Γαλλίαν**, καὶ χωριζομένην διὰ τῶν Ἄλπεων ἀπὸ τὸ **Πεδεμόντιον**, μὲ τὸ ὁποῖον τῶρα κοινώνει ἡ **Σαβοΐα**, διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς τὸ ὄρος **Κένισον** (**Cenis**)· πρωτεύουσα ἡ **Σιαμπερή**.—**γ')** Τὴν περιοχὴν τῆς **Γενούας** (**Genova**) παρὰ τὴν παραλίαν κειμένην. **Γένουα**, ἐπίσημος διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ της κτίρια καὶ τὴν παλαιὰν της ἐμπορίαν (κάτ: 180 χιλ:· ἡ πόλις αὕτη κοινώνει μετὰ τοῦ **Ταυρίνου** διὰ σιδηροδρόμου.—Ἄλλαι πόλεις· **Σαβόνη** καὶ **Ουέντιμίλη**.—**δ')** Τὴν νῆσον **Σαρδινίαν** (**Σαρδῶ**) χωριζομένην ἀπὸ τὴν **Κορσικὴν νῆσον** (**Κύρον**) ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Βοιφατίου**· πρωτ: **Καλλιάρη**, (κάτ: 35 χιλ:·) ἔχουσα καὶ πανεπιστημεῖον.—**ε')** Ἡ **Κορητία** τῆς **Νίσσης** ἢ **Νίκης** (**Νίκαια**)· πρωτ: **Νίσση** (κάτ: 27 χιλ:·) εἰς τὰ παράλια τῆς **Μεσογείου**, ὀνομασθῆν διὰ τὸ εὐκρατον τοῦ κλίματός της, εἰς τὴν ὁποίαν πανταχόθεν συρρέουσιν οἱ πάσχοντες ξένοι διὰ νὰ ἀναλάβωσιν ἐκεῖ τὰ τῆς υγείας των.—**Τὸ βασιλεῖον τοῦτο κατέστη κατὰ τὸ 1848 συνταγματικὴ μοναρχία περιέχουσα 4 1/2 ἑκατ: πληθ.**

Τὸ **Πριγκιπάτον τοῦ Μονάχου** ἔγκειται εἰς τὸ κράτος καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν διατελεῖ τοῦ βασιλέως τῆς **Σαρδηνίας**· προσκειόμενον εἰς τὴν **Κορητίαν** τῆς **Νίσσης** ἔχει 7 χιλ: κατ: καὶ μικρὰν πόλιν ὁμώνυμον.

407. Τὸ ΛΟΜΒΑΡΔΙΚΟΝ ἢ **Λομβαρδοβενετικὸν βασιλεῖον**, ὑποκειόμενον εἰς τὴν **Αὐτοκρατορίαν τῆς Αὐστρίας** (πληθ. 4,900,000) καὶ διοικούμενον ποτὲ ὑπὸ ἑνὸς Ἀντιβασιλέως. Σύγκειται δὲ ἐκ δύο ἐκτεταμένων χωρῶν δηλ: ἐκ τῆς χώρας τῆς ποτὲ **Ἑνετικῆς Δημοκρατίας**, καταργηθείσης ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος τὸ 1797, καὶ τῆς **Μεδιολανείου**.—**Ἡ Μεδιολάνειος περιλαμβάνει Α')** τὸ **Δουκάτον τοῦ Μιλάνου**· πόλεις **Μιλάνον** (**Μεδιόλανα**) καθέδρα, ὅπου διέτριβεν ὁ Ἀντιβασιλεὺς, περιέχουσα 150 χιλ: κατοίκων.—**Παυῖα**, παλαιὰ καθέδρα τοῦ βασιλείου τῶν **Λομβαρδῶν**, περίφημος διὰ τὸ πανεπιστημεῖον της (κάτ: 23 χιλ:).—**Λόδιον**, **Κρεμῶνα**, **Βεργάμη** καὶ **Κόμος**, παρὰ τὴν ὁμώνυμόν της λίμνην.—**Β')** **Τὸ Δουκάτον τῆς Μαντούας**, ἔχον πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμόν του πόλιν, περικυκλουμένην ἀπὸ τὸν **Μίγκικον ποταμὸν** (κάτ: 25 χιλ:).—**Γ')** Τὴν **Οὐάλεντινήν**, ἣτις εἶναι κοιλὰς διαβερχομένη ὑπὸ τοῦ Ἀδδοῦα ποταμοῦ πρωτ: **Σόνδριον**.

— Δ') Τὴν Ἑνετικὴν χώραν πόλεις Ἑνετία ἢ Βενετία, κτισμένη ἐπὶ 72 νησιδίων εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, καὶ διαχωριζομένη ὑπὸ πλήθους διωρύγων, τὰς ὁποίας διαβαίνουσιν ἐπὶ πεντακοσίων γεφυρῶν (κάτ. 115 χιλ.). — Βεράνα, ἐπὶ τῆ Ἀδίγῃ (κάτ. 60 χιλ.). — Παταῦτον ἢ Παδουα, παρὰ τὸν Βρένταν, φημισμένη πόλις διὰ τὸ πανεπιστημεῖόν της (κάτ. 50 χιλ.).

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Βενετία, συνεισθεῖσα κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων τῆς Ἀρκτοῦ ἀπό τινος πρόσφυγας κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα μ. Χ. ηὔξηθη κατ' ὀλίγον καὶ ἐσυστήθη ὡς δημοκρατία ἀνεξάρτητος, διοικουμένη ὑπὸ ἐνὸς ἀρχηγῶ λέγομένου Δουκὸς περὶ τὸν Ζ' αἰῶνα. Δοθεῖσα δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον κατήντησε ἡ ἀποκτήσῃ θαλάσσιον δύναμιν τσαυτῆν, ὥστε περὶ τὸν ΙΒ' αἰῶνα, ἔχουσα ὅλον τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς, μετὰ τῆς δημοκρατίας τῶν Γενουησίων, ἐξήπλωσε τὰς κατακτήσεις αὐτῆς εἰς τὴν Μεσόγειον θαλάσσαν καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, κυριεύσασα τὴν Κρήτην, τὴν Πελοπόννησον, τὰς Ἰονίους Νήσους, τὴν Δαλματίαν καὶ ὅλην τὴν Ἑνετικὴν Ἠπειρον. Περὶ τὸν 15' αἰῶνα αἱ ἐσωτερικαὶ διχόνοια μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ λαοῦ ἐφεραν τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος εἰς Ἀριστοκρατίαν καταδυναστευτικὴν· αἱ δὲ συνεχεῖς κατὰ τὸν Ὀθωμανῶν πόλεμοι καὶ ἄλλαι περιστάσεις ἐξωτερικαὶ ἐπέφεραν κατὰ μικρὸν τὴν ἐξασθένησιν τῆς Ἀριστοκρατίας ταύτης, ὥστε περὶ τὸ 1799. ὑπέκυψεν εἰς τὰ τρωπατοῦχα ὄπλα τῶν Γάλλων. Κατὰ τὸ 1805 ἡ Ἑνετικὴ ἐπικράτεια ἐμερίσθη μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ Αὐστρίας· κατὰ δὲ τὸ 1814 ἠνώθη μετὰ τὴν Λομβαρδίαν εἰς ἓν κράτος ὑπὸ τὸ σκήπτρον τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ Βενετία τὴν σήμερον εἶναι βασιλικὸς ναύσταθμος τῆς Αὐστρίας, καὶ ἐλευθερὸς λιμὴν ἐμπορικὸς· ἔχει δὲ πολλὰ μνημεῖα τῆς παρελθούσης δόξης της, ἐν αἷς ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μάρκου εἶναι περιεπεπτος, οἰκοδομηθεῖσα τὸν δέκατον αἰῶνα μ. Χ. κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ πολλὰς ἀρχαιότητας Ἑλληνικὰς μεταμοισθείσας ἐκ τῆς Ἑλλάδος. (*)

408. Τὸ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΠΑΡΜΑΣ ἔχει ἕκτασιν τριακοσίων λευγ: □ καὶ πληθ. 507 χιλ: κείμενον πρὸς Ν: τοῦ Πάδου. — Πόλεις: Πάρμα (κάτ. 40 χιλ:) πρωτεύουσα, καὶ Πλακεντία, καλῶς κτισμένη πόλις παρὰ τὸν Πάδον (κάτ. 30 χιλ.).

409. Τὸ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΜΟΔΕΝΗΣ πρὸς Μ: συνορευὸν μετὰ τὸ ἀνωτέρω ἔχει 277 λευγ: □ ἕκτασιν καὶ πληθ. 590 χιλ. ἀνήκον εἰς κλάδον τοῦ Αὐστριακοῦ Οἴκου. — Πόλεις: Μόδενα, πρωτεύουσα καὶ ὠραιότατη τῶν Ἰταλικῶν πόλεων, ἔχουσα καὶ δημόσια καταστήματα ὠραῖα, καὶ Ἀκαδημίαν τῶν ὠραίων τεχνῶν (κάτ. 30 χιλ.). — Ρέγιον, βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις, (κάτ. 18 χιλ.) — Καρρᾶρα, (κάτ. 5 χιλ.) καὶ Μάσσα πλησίον τῆς θαλάσσης (κάτ. 40 χιλ.) καὶ αἱ δύο ὀνομασται διὰ τὰ ἐξορυσσόμενα πλη-

(*) Ὀνομαστὴ δὲ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐν Βενετία Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς ἐκείσε Ἀνατολικῆς Ἀδελφότητος, συστηθείσα κατὰ τὸ 1496, ἥτις κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἀδιακόπως συνήργησεν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν Ὀμογενῶν, πολλὰ τοῦ τῆς Τουρκίας καθιδρύσασα δημόσια διδασκαλεῖα, καὶ πλουτίσασα αὐτοὺς με βιβλία ἐκκλησιαστικὰ καὶ παιδευτικὰ, ἐκδοθέντα καὶ ἐκδοόμενα ἐξ ἑλληνικῶν ἐν Βενετία τυπογραφείων ἀπὸ τοῦ 1486 μέχρι τοῦ νῦν.

(Σημ. τοῦ διορθωτοῦ)

σίον αὐτῶν ὠραιὰ μάρμαρα, ἔχουσαι καὶ αἱ δύο Ἀκαδημίας τῆς Γλυπτικῆς.

410. ΤΟΣΚΑΝΑ ἢ Μέγα Δουκάτον τῆς Τοσκάνης (πληθ. 1 ἑκατομ: 800 χιλ. καὶ ἔκτασις 1100 λευγ. □) τόπος βουνώδης, περιέχων εὐκάρπους καὶ καλλιεργημένας πεδιάδας, καὶ ποτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἄρνου. — Πόλεις: Φλωρεντία (κάτ. 110 χιλ.) διὰ μέσου τῆς ὁποίας ῥέει ὁ Ἄρνος, φημισμένη διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν κτιρίων τῆς, διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς, ἐπονομαζομένην τῶν Μεδίκων, καὶ διὰ τὸ μουσεῖόν τῆς τὸ Θαυμαστόν διὰ τὰς εἰκόνας, ἀγάλματα ἀρχαῖα κλ. ὅπου εὐρίσκεται καὶ τὸ θαυμαστόν ἀρχαῖον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, τῆς ἐπονομαζομένης τῶν Μεδίκων. — Σιέννα, εἰς τὰ ὄρη (κάτ. 24 χιλ.) ἄλλοτε πρωτεύουσα δημοκρατίας. — Πρὸς Ν: Πείσαι, πλυσία ποτὲ καὶ ἀνθηρὰ δημοκρατία, νῦν δὲ ἐκπεσμένη καὶ ὀλιγάνθρωπος πόλις (κάτ. 20 χιλ.) διασώζουσα πολλὰ λαμπρὰ κτίρια, ἐν οἷς ἡ ἐκκλησία τῆς μητροπόλεως, ὁ κεκλιμένος πύργος, ὡν κωδωνοστάσιον, καὶ τὸ νεκροταφεῖον, ὀνομαζόμενον ἱερὸν πεδίον (Campo Santo), διότι τὸ εἰς αὐτὸ χῶμα μετέφερον ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ με 50 γαλέρας οἱ Πεισαῖται δημοκρατούμενοι. Ἡ Πείσα εἶναι πατρίς τοῦ Γαλιλαίου. — Λιθόρνον διασημῶτατον ἐμπορεῖον τῶν παραλίων πόλεων τῆς Ἰταλίας (κάτ. 75 χιλ. με τοὺς τῆς περιοχῆς τῆς, ἐν οἷς καὶ πολλοὶ Γραικοὶ καὶ Ἕλληνες).

ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ, κείμενον μεταξὺ Μοδένης καὶ Τοσκάνης, ἔχει 55 λευγῶν □ ἔκτασιν καὶ πληθ. 155 χιλ. — Πρωτεύουσα Λούκα (κάτ. 25 χιλ.) κειμένη εἰς εὐκαρπον καὶ χαριστάτην πεδιάδα· ἐδόθη ὡς ἴδιον ψώμισμα εἰς τὸν ποτὲ Δούκα τῆς Πάρμας καὶ Πλακεντίας κατὰ τὸ 1815 συστηθεῖσα εἰς Δουκάτον· ἀλλ' ἀποβιάσαντος τούτου, προσετέθη εἰς τὴν Τοσκάναν. Εἰς τὸν Μέγαν Δούκα τῆς Τοσκάνης ὑπόκειται ἐπίσης καὶ ἡ παρακειμένη νῆσος Ἐλβα (414).

Σημ. Ἡ Τοσκάνα εἶναι εἰς τῶν εὐφορωτέρων καὶ μάλλον καλλιεργημένων τόπων τῆς Ἰταλίας, παράγων διάφορα προϊόντα τῆς γεωργίας, καὶ χειροτεχνήματα μεταξωτὰ καὶ ἀλαβάστρινα, γυναικείους πῖλους ἐκ λεπτοῦ ψαθίου κτλ. ἐχρημάτισε δὲ ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Φλωρεντίας Μεδίκων ἡ ἐστία τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ 16. αἰῶνος. Ἡ Φλωρεντία κοινῶνι μετὰ τῆς Λιθόρνου διὰ σιδηροδρόμου διερχομένου διὰ Πεισῶν καὶ Λούκας.

411. Ἡ ΠΑΠΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ, ἢ Πεντιφικῆ, τῆς ὁποίας κυριαρχῆς εἶναι ὁ Πάπας, ἡ νομιζομένη ἐπὶ γῆς ὀρατὴ κεφαλὴ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας· περιέχει δὲ πολλὰς ἐπαρχίας, ἐκτεινομένη παρὰ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον καὶ παρὰ τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν, κειμένη μεταξὺ τῆς Τοσκάνης καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως (πληθ. 3 ἑκατομ.).

Αἱ ἐπαρχίαι αὐτῆς εἶναι αἱ ἐξῆς·

Ἡ Βολωνική, πρωτεύουσα Βολωνία (ἢ Βουωνία), (κάτ. 72 χιλ.), ὄνομαστή διὰ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπιστημονικὸν κατάστημα.— Ἡ Φεράρική, πρωτεύουσα Φεράρα, (κάτ. 24 χιλ.) πατρίς τοῦ ποιητοῦ Ἀριστοῦ (*), ἔχουσα καὶ φρούριον ὄχυρόν.— Ἡ Ρωμανία, πρωτεύουσα Ραβέννα, πόλις τὸ πάλαι ἐπίσημος καὶ παράλιος, ἀλλὰ νῦν ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὴν μίαν λεύγαν (κάτ. 20 χιλ.).— Ἡ Μάρκα τοῦ Ἀγκῶνος, πρωτεύουσα Ἀγκῶν, εὐλίμενος πόλις εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀδριατικοῦ (κάτ. 36 χιλ.).— Ἡ Περουσιακή, πρωτεύουσα Πέρουσα, (κάτ. 30 χιλ.) πλησίον τῆς Τρασυμένης λίμνης.— Τὸ Δουκάτον τοῦ Οὐρβίνου, πρωτ. Οὐρβίνου, (κάτ. 12 χιλ.), ὅπου ἐγεννήθη ὁ περίφημος ζωγράφος Ραφαήλος.

Ἡ Ὀμβρία, πρωτεύουσα Σπολέτον (Σπολήτιον).— Τὰ Πατρῶα (ἢ πατρικὴ κληρονομία) τοῦ ἁγίου Πέτρου, πρωτεύουσα Ρώμη, ἀρχαία καὶ ἀξιοθέατος πόλις διὰ τὰ πολλὰ κτίριά της τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μεταγενέστερα· μεταξύ 364 ἐκκλησιῶν ἢ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου εἶναι ἡ ὠραιότητι καὶ μεγαλοπρεπεστάτη πασῶν τῶν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἐκκλησιῶν. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτῆ ἤρχισε τὸ 1506 καὶ εἰς ἐνὸς αἰῶνος διάστημα ἐτελείωσε, δαπανηθέντων 240 ἑκατομ. φρ. Ἡ πόλις, κτισμένη καὶ εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ Τιβέρεως, εἶναι ἡ καθέδρα τοῦ Πάπα, κατοικουμένη ὑπὸ 180 χιλ. ψυχῶν.— Πλησίον αὐτῆς εἶναι καὶ τὸ Τίβολι (Τίδουρον) περίφημον διὰ τοὺς καταρράκτας τοῦ Τιβέρωνος πτ: (Ἀνίου).— Οὐέλλετρον· Παλεστρίνη (Πραϊνεστός), καὶ Ὄστια εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τιβέρεως ἐπίκειον τῆς Ρώμης.

Ἡ μικρὰ Δημοκρατία, ὀνομαζομένη τοῦ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ, ἐγκαθίσταται ἐν τῇ μέσῃ τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας, διατελοῦσα αὐτόνομος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πάπα. Ἐχει δὲ τεσσάρων λευγῶν τετραγωνικῶν ἑκτασιν καὶ 7 χιλ. κατοίκ. συγκειμένη ἀπὸ τὴν ὁμώνυμον πόλιν τοῦ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ καὶ ἀπὸ 4 περίεξ αὐτῆς χωρία· ἐσυστήθη δὲ περὶ τὸν 5. αἰῶνα ὑπὸ τινος ἀσκητοῦ, τ' ὄνομα Μαρίνου, συνοικισαντός τινος περὶ τὴν σκῆπτον του.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ κοσμικὴ ἐξουσία τοῦ Πάπα, ὄντος ἀπλοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης, ἤρχισεν τὸ 754 μ. Χ. τοῦ Πιπίνου βασιλέως τῆς Γαλλίας δωρήσαντος εἰς αὐτὸν τὸ Δουκάτον τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ρωμανίας. Προϊόντος τοῦ χρόνου προσεκτιθήσαν καὶ ἄλλοι τόποι διὰ δωρήσεως ἢ κληρονομίας ἢ καὶ κατακτήσεως, ὥστε μέχρι τοῦ 1600 ἐσχηματίσθη κράτος ἀρκετὰ εὐρύχωρον τὸ λεγόμενον τῆς Ἐκκλησίας ἢ Παπικόν, περιλαμβάνον τὴν ἀρχαίαν Ρώμην, τὸ Ἀστιον, τὴν Ὀμβρίαν, τὸ Πίκενον καὶ μέρος τῆς Κισαλπίνης Γαλιτίας. Ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως (τὸ 1797) μετεποιήθη πρῶτον εἰς Δημοκρατίαν, ἔπειτα δὲ συμπεριελήθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰταλίας· κατὰ δὲ τὸ 1814 ἀπεδόθη εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάπα ἀποκαταστηθὲν, ὅπως σχεδὸν ἦτο καὶ ἀπ' ἀρχῆς. Ὁ κυριάρχης Πάπας ἐκλέγεται ἰσχύϊος ὑπὸ τῶν 2/3 τῶν ψηφεοφουρόντων (70 τὸ

(* Κατ' ἄλλους ἐγεννήθη εἰς τὸ Πέριον, ἐτάφη δ' εἰς τὴν Φεράραν.

πλέον) Καρδινάλιων, συνερχομένων εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ παλάτιον, τὸ λεγόμενον Βατικανόν. Οἱ Καρδινάλιοι εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Διοικηταὶ τοῦ τόπου, καὶ οἱ πρόσθετοι οἱ ἀποσταλλόμενοι εἰς τὰς χριστιανικὰς αὐλὰς.—Πληθ. 3 ἑκατομ. καὶ ἑκτασίς 2,223 λευγῶν τετραγ.—Κυβέρνησις ἀπόλυτος.—Δημόσιον χρέος 400 ἑκατομ. φρ. στρατὸς 16 χιλ. Ἐκκλησιαστικαὶ 45 χιλ. καὶ 8 χιλ. μοναχὰι (καλογραῖαι).

412. Τὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ (καὶ τῶν δύο Σικελιῶν λεγόμενον) κατέχει τὸ μεσημβρινόν μέρος τῆς Ἰταλίας. Εἶναι τόπος θαυμασίος διὰ τὴν εὐφορίαν του εἰς πάντα, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς κρασία, ἀλλὰ κοινῶς εἶναι ὀλίγον καὶ κακῶς δουλευμένη ἡ γῆ· ἡ δὲ βιομηχανία πολλὰ ὀλίγον καὶ αὕτη προοδεύει. Διαιρεῖται δὲ τὸ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας μέρος εἰς τέσσαρας νομοὺς ὀνομαζομένους· Γῆ τῆς Καλλιεργίας, Ἀβρουζαί, Πηλλία, Καλάβρια· καὶ διοικητικῶς εἰς 15 ἑπαρχίας· ἡ δὲ Σικελία διαιρεῖται εἰς 7 ἑπαρχίας. Οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται εἰς 8 ἑκατομ. καὶ 700 χιλ. ὅλοι τὴν Καθολικορωμάναν θρησκείαν πρεσβεύοντες.—Κυβέρνησις, Μοναρχία ἀπόλυτος.

413 Ὅνομαστότεραι πόλεις εἰσίν· Εἰς τὴν Τυρρήνικην θάλασσαν—Γαέτα, πρὸς τὸ σύνορον τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας, παράλιος μὲ ὄχυρόν φρούριον (κάτ. 15 χιλ.).—Κάπουα, ἐπὶ τοῦ Οὐολτούρνου ποταμοῦ μὲ φρούριον πλησίον τῶν ἐρείπειων τῆς ἀρχαίας Καπύης (κάτ. 8 χιλ.).—Νεάπολις, εἰς τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον κειμένη πλησίον τοῦ Βεσουβίου, καθέδρα τῶν βασιλείου, ἔχουσα 480 χιλ. κατοίκων περίπου, πολλὰ ὠραῖα κτίρια, μουσεῖον ἀρχαιοτήτων σημαντικόν, καὶ πανεπιστημεῖον· εἶναι δὲ ἡ ὠραιότατη καὶ μεγίστη πόλις τῆς Ἰταλίας μὲ λιμένα ἀξιόλογον ἐπὶ τῆς Μεσογείου. Ἐν μέρος τῶν κατοίκων αὐτῆς, οἱ λεγόμενοι Λαζαρόνοι, ζῶσιν ἀνέστιτοι καὶ ἀκτῆμονες εἰς τὰς ὁδοὺς. Πλησίον τῆς Νεαπόλεως εἶναι καὶ ἡ κώμη Πόρτικον, κτισμένη ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς Ἡρακλείας (198)· καὶ αἱ Πουζόλαι, πόλις γνωστὴ διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐξαγομένην γῆν καὶ ἐπονομαζομένην Πουζολόναν (ὁμοίαν μὲ τὴν παρ' ἡμῖν Θηραϊκὴν γῆν), τὴν ὅποιαν οὖσαν γέννημα τοῦ Ἡφαιστείου ἀναμιγνύουσι μὲ ἄσβεστον καὶ κτιζοῦσιν ἐν ταῖς ὕδασι· διότι αὕτη ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ σκληρύνηται εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μάλιστα τὸ θαλάσσιον, ὥστε νὰ συγκολλᾷ εἰς ἓν σῶμα ἀδιάσπαστον τοὺς συγκτιζομένους λίθους.—Σάλερνον, εὐλίμενος πόλις ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου αὐτῆς κόλπου, πλησίον τῆς ὁποίας εὕρισκονται καὶ ἐρείπια ἀρχαιοτήτων κυκλωπεῖων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν.—Εἰς τὸν Ἀδριατικόν κόλπον, Μαμφρεδονία (κάτ. 5 χιλ.) καεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1620.—Βαρλέττα, παράλιος, καὶ ἐμπορικὴ πόλις (κάτ. 18 χιλ.).—Βάριον, ὁμοίως ἐμπορικὸς καὶ ὄχυρός

λιμὴν, ἐξάγων ἐλαιόλαδον καὶ πανικὰ (κάτ. 20 χιλ.). — Βρεντέσιον καὶ Ὀτραντον παρὰ τὸν αὐτὸν κόλπον. — Κρότων καὶ Τάρας, εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον ταύτης τῆς τελευταίας πόλεως, καὶ Ῥήγιον, πρὸς τὴν Ν: ἄκραν ἄντικρυ τῆς Σικελίας, ἀρχαία καὶ ἐμπορικωτάτη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσηνίας (κάτ. 20 χιλ.).

414. Εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως ἀνήκει ὁμοῦ μετ' ἄλλας τινὰς νήσους καὶ ἡ Σικελία, χωριζομένη ὑπὸ τῶν ὄρεων εἰς τρεῖς εὐφορωτάτας κοιλάδας, πολιτικῶς δὲ οὕσα διηρημένη εἰς 7 ἐπιτροπείας ἢ διοικήσεις, ὑποκειμένας εἰς ἓνα ἀντιβασιλεῖα. — Ἡ Αἴτνα, ἡφαιστειον ἐν ἐνεργείᾳ, εἶναι τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς νήσου (303). Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς συμποσοῦνται εἰς ἓν περίπου ἑκατομ: καὶ ὀκτακοσίας χιλ: ὅλοι ὄντες τῆς Καθολικωρωμάνας θρησκείας. — Πόλεις: Πάλερμον (Πανόρμος) πρωτεύουσα καὶ παράλιος εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τῆς νήσου, ἔχουσα 180 χιλ. κατοίκων. — Εἰς τὴν Ἄν: πλευρὰν Μεσσηνίη, κειμένη εἰς τὸν ἀπ' αὐτῆς ὀνομαζόμενον πορθμὸν (κάτ. 80 χιλ.) ὄχυρά καὶ εὐλίμενος πόλις, τὸ περισσότερον μέρος τῆς ὁποίας εἶχε κατεδαφισθῆ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ 1783. Πλησίον αὐτῆς εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ πορθμοῦ εὐρίσκεται ὁ θαλασσοστρόβιλος τῆς Χαρυβδεως, καὶ ἄντικρυ, κατὰ τὴν Καλαβρίαν, ὁ σκόπελος τῆς Σκυλλῆς, τόσον ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ἀρχαίους. — Συρακούσαι, παράλιος καὶ ἀρχαία πόλις, πατρίς τοῦ Ἀρχιμήδους (κάτ. 20 χιλ.). — Κατάνη, μετὰξυ Συρακουσῶν καὶ Μεσσηνίας, ἀρχαία καὶ ὠραία πόλις (κάτ. 50 χιλ.) ἔχουσα πανεπιστημεῖον καὶ Ἀκαδημίαν τῶν τεχνῶν. Αἱ ἐκρήξεις τῆς Αἴτνης κατέστρεψαν αὐτὴν σχεδὸν ὅλην κατὰ τὸ 1693, καταχύσασαι καὶ μέρος τοῦ λιμένος αὐτῆς. — Εἰς τὴν Μ: πλευρὰν, Γίργαντον (κάτ. 18 χιλ.) πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἣτις ἐλέγετο Ἀκράγας κατοικουμένη τότε ὑπὸ 800 χιλ: περίπου. — Δρέπανον (Trapani) πρὸς Δ: μετ' ἑπιπέρας ἔχυρόν καὶ 25 χιλ. κατοίκων, τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀλιεύουσι τὸ κοράλιον, καὶ κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ πολλὰ κοσμήματα.

Πρὸς Β: τῆς Σικελίας κεῖνται αἱ νῆσοι τοῦ Αἰόλου ἡφαίστεια ἔσαι (305), ἐξ ὧν αἱ ἀξιολογώτεραι λέγονται Λιπάραι καὶ Στρόμβολον. Εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως κεῖνται ἡ Ἴσθια καὶ ἡ Καπρία. Πρὸς Μ: δὲ τῆς Σικελίας, ἡ Μάλτα (Μελίτη πληθ. 90 χιλ.), βράχος σχεδὸν ἄκαρπος, παράγων ὁμως περίφημα πορτογάλλια: ἀνήκε ποτε εἰς τὸ τάγμα τῶν ἱπποτῶν τῆς Μάλτας, νῦν δὲ ὑπόκειται εἰς τὴν Ἀγγλίαν. — Πρωτ. Βαλέττα, μετ' ἑπιπέρας καὶ λιμένα κάλλιστον (κάτ. 50 χιλ.). — Γότζον (Γαῦλος), μικροτέρα καὶ εὐφορωτέρα τῆς Μάλτας, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν (Geog.)

Ἰγγλων καὶ αὐτὴ οὖσα (κατ. 3 χιλ. καὶ 15 χιλ. οἱ ὄλῃς τῆς νήσου). — Μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἀφρικῆς κείται ἡ νήσος Λαμπέδουσα, ὑπαγομένη εἰς τὸ Σαρδινικὸν βασίλειον.

Παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Τοσκάνης, καὶ εἰς τὸν Μέγαν Δοῦκα αὐτῆς ἀνήκουσα, κείται ἡ νήσος Ἐλδα (πληθ. 14 χιλ.), ἔχουσα μεταλλεῖα σιδήρου ἄφθονα, καὶ δύο πόλεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν Λιμὴν Λογγίνος, ἡ δὲ Λιμὴν Φεραῖς λέγεται. Ναπολέων ὁ Α', ἐκπεσὼν τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας, διέμεινεν εἰς αὐτὴν τὴν νήσον ὡς βασιλεὺς αὐτῆς ἀπὸ τὸν Μαΐον τοῦ 1814 μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1815.

415. **ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.** Ἡ Ἰταλία κατοικουμένη τὸ ἀρχαῖον ὑπὸ πολλῶν μικροῶν αὐτοδικοιῶτων, ἐξ ὧν οἱ περισσότεροι, οἱ τῶν μεσημεριωτέρων μερῶν αὐτῆς μάλιστα, εἶχον καὶ τὴν αὐτὴν καταγωγὴν μετὰ τοὺς Ἕλληνας, ὑπετάχθη εἰς τὴν Ρώμην δημοκράτουμένην. Αὕτη κτισθεῖσα κατὰ τὸ 753 π. Χ. ἐδιοικήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ βασιλέων· μετὰ δὲ 243 ἔτη δημοκρατηθεῖσα, ἐκυρίευσεν κατὰ μικρὸν τῆς Ἰταλίας, ἔπειτα δὲ ἐξήπλωσεν τὸ κράτος αὐτῆς εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ τότε γνωστά μέρη τῆς οἰκουμένης. Ὁ Αὐγουστος, 30 ἔτη π. Χ. καταλύσας τὴν δημοκρατίαν ἀνηγορεύθη Ἀυτοκράτωρ, καὶ ἐπὶ 400 ἔτη ἐδιοικήθη ἡ ἀπέραντος ἐκείνη Ἀυτοκρατορία ὑπὸ τῶν διαδόχων του, ὅτε καὶ διηρέθη ὀριστικῶς εἰς δύο (ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀυαρίου) εἰς Ἀυτοκρατορίαν τῆς Δύσεως, ἔχουσαν ἔδραν τὴν Ρώμην, καὶ εἰς Ἀυτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσαν ἔδραν τὴν Κωνσταντινούπολιν (416). Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ Δυτικὴ Ἀυτοκρατορία διεμελίσθη ὑπὸ τῶν Βαυβάρων, καὶ αὐτὴ ἡ Ἰταλία κατεκλύσθη πρῶτον ὑπὸ τῶν Ὀστρογότθων, ἔπειτα ὑπὸ τῶν Λομβαρδῶν συστησάντων μίαν Μοναρχίαν. Κατὰ δὲ τὸ 774 μ. Χ. Κάρολος ὁ Μέγας ὑπέταξεν ὅλην τὴν Ἰταλίαν, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπέπεσεν εἰς διττῶν Μοναρχῶν ἐξουσίαν, διαιρεθεῖσα καὶ εἰς διάφορα κράτη. Τότε ἐουστήθη καὶ ἠυξήθη καὶ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία τοῦ Πάπα γενόμενου καὶ πολιτικοῦ ἡγεμόνος (411). Οἱ Γερμανοὶ, οἱ Γάλλοι, οἱ Ἰσπανοὶ, ἐξουσίασαν κατὰ διαφόρους καιροὺς τὴν Ἰταλίαν· καὶ οἱ Γάλλοι τελευταῖον ἐπι Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου ἐκράτησαν αὐτῆς μέχρι τοῦ 1814, ὅτε ἐουστήθησαν ὀριστικῶς τὰ διάφορα μνημονευθέντα ἀνωτέρω κράτη, ἔχοντα διαφόρους Κυβερνήσεις μὴ συνταγματικὰς. Ἀλλὰ κατὰ τὴν τελευταίαν Γαλλικὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1848 ὅλη ἡ Ἰταλία ἐκινήθη, καὶ ὅλα τὰ Δουκάτα καὶ τὸ Παπικὸν κράτος ἀνεκνήρυχθησαν εἰς δημοκρατίας· ἀλλ' ἡ ἐπέμβασις τῆς Αὐστρίας καὶ Γαλλίας ἐπανεφέρει τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν.

Ἡ Ἰταλία ἀνήκουσα εἰς τὰς μεσημεριωτάτας χώρας τῆς Εὐρώπης ἔχει κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιές, καὶ χώραν εὐφορον καὶ τερπνὴν, ἥτις ἦθελεν εἶσθαι καὶ τὴν πλουσιωτάτην πασῶν, ἐὰν οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶχον πλειοτέραν δραστηριότητα. Τὰ ὄρη αὐτῆς περιέχουσι μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ διάφορα μάρμαρα· αἱ δὲ πεδιάδες εὐφοροῦσι καθ' ὅλην τὰ προϊόντα τῶν εὐκρατῶν κλιμάτων, δίδουσαι ὄρυζιον, παμβάκιον, ἐλκιστόδον, πορτογαλλία, λεμόνια κτλ. — Ἡ κτηνοτροφία, ἡ μελισσοουργία, καὶ ἡ τροφὴ τοῦ μεταξοσκώληκος εὐδοκίμοισι καλλίστα· ἡ δὲ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἐξέπεσαν πολὺ νῦν, στερηθέντα τῆς προτέρας αὐτῶν ἐνεργείας. Αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τὰ γράμματα μετὰ τῶν ὠραίων τεχνῶν ἤνθησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὸν 16^{ον} καὶ 17^{ον} αἰῶνα, καὶ καλλιεργοῦνται εἰσέτι εὐστόχος καὶ μάλιστα ἡ Μουσικὴ· δὲν διασώζουσιν ὅμως πλέον τὸ ἀκαίριον, οὐδὲ τὴν λαμπρότητα ἐκείνην, τὴν ὅποιαν εἶχον πρότερον. — Ὁ λαὸς τῆς Ἰταλίας ἐν γένει εἶναι πνευματώδης, εὐθυμος, τεχναστικός, ὁπωσούν ἐπίμων, φιλέκδικος, καὶ ἔχων πολλὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὰς τέχνας· ἡ γλώσσα ἡ Ἰταλικὴ εἶναι ἀρμονικὴ καὶ ποιητικὴ· λαλεῖται δὲ καθαρωτάτῃ εἰς τὴν Τοσκάνην, ἀλλ' ἡ ἐν Ρώμῃ ἐπικρατοῦσα προφορὰ κρίνεται προτιμωτέρα.

ΤΟΥΡΚΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ.

Εκτασις εἰς χιλιάμ. □ 521,200. — Πληθ. 15,500,000.

Μήκος Ἀνατ: μεταξύ 43° 24' καὶ 20° 29'.

Πλάτος Β: μεταξύ 39° καὶ 48° 20'.

416. Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ ὀρίζεται πρὸς Β: ἀπὸ τὸν Δούναβιν καὶ τὴν Αὐστρίαν, καὶ τὸν Σαῦον ποταμὸν πρὸς Ἀν: ἀπὸ τὴν Ρώσσικην Βεσσαραβίαν, ἀπὸ τὴν Μαύρην θάλασσαν, τὸν Βόσπορον, τὴν Προποντιδα (ἢ Θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ) καὶ τὸν Ἑλλησποντον πρὸς Μ: ἀπὸ τὸ Ἀρχιπέλαγος καὶ τὴν Ἑλλάδα πρὸς Δ: ἀπὸ τὸ Ἴόνιον πέλαγος, τὸ Ἀδριατικὸν καὶ τὴν Αὐστριακὴν Δαλματίαν. Οἱ Τούρκοι, ἐκ τῆς Ἀσίας καταγόμενοι, ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ 1453, καὶ ἔκτοτε, ἂν καὶ ὀλιγχιθμότεροι, δεσπόζουσι τοῦ τόπου. Οἱ δὲ πρῶτοι κάτοικοι, ὄντες Χριστιανοί, Ἑλληνικῆς καὶ Σλαβικῆς καταγωγῆς, διετηρήθησαν ὑποτεταγμένοι καὶ κεχωρισμένοι ἀπὸ τοῦς κρατῶντας, ὡς ἔχοντες καὶ θρησκείαν, καὶ γλῶσσαν, καὶ ἤθη καὶ ἔθιμα διάφορα. Τὸ μέρος τοῦτο εἶναι εἰς ἕκ τῶν ὠραιοτάτων τόπων τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ χέρσος καὶ ἀκαλλιέργητος διὰ τὴν ἐπικρατῶσαν ἀμάθειαν, μ' ὅλον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τινος καιρῶ προσπαθεῖ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν παιδείαν εἰς ὅλα τὰ γένη τῶν ὑπηκόων αὐτῆς ἀνεξαιρέτως· καὶ οἱ ὑπήκοοι δὲ αὐτοὶ μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας φροντίζουσι περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν βελτιώσεως.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία περιλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὴν Θράκην, τὴν Ἰλλυρίαν, τὴν Μοισίαν καὶ μέρος τῆς Δακίας πρὸς Βορρᾶν τοῦ Δουναβίου, διαιρισμένη νῦν εἰς 10 τμήματα, ἐξ ὧν τὰ 5 εἶναι βόρεια· ἡ Μολδαβία καὶ ἡ Βλαχία (Δακία), Σερβία, Βοσνία, Βουλγαρία· τὰ δὲ λοιπὰ, Μεσημβρινά, οἷον ἡ Ρουμेलία ἢ Ρουμελή (Θράκη), ἡ Μακεδονία, ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἀλβανία (Ἡπειρος καὶ Ἰλλυρία) καὶ αἱ νῆσοι. Ὅλος ὁ τόπος διασχίζεται ὑπὸ ὀρέων, μάλιστα πρὸς Β: κατασηνόμενος ὑπ' αὐτῶν ὀρεινότητος καὶ ψυχρῶς. Ὁ Αἶμος τῶν ἀρχαίων (Βαλκάνια νῦν) χωρίζει τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τὴν Ρουμελίαν, ἐκτείνεται ἀγκυραδίζομενος πρὸς Β: ἕως τὰ Καρπάθια ὄρη, καὶ τῆς Ἀν: ἕως τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας θαλάσσης· βορειοδυτικῶς δ' ἕως τὰς Ἄλπεις τὰς Διυτριανὰς, τὰς πρὸς τὰ παράλια τοῦ Ἀδριατικοῦ, συστασάσας δευτέραν σειρὰν ὀρέων ἐνοσμηνῆν εἰς τὸ Μοντενέγρον μὲ τὴν σειρὰν τοῦ Αἴμου, ὅστις δὲ ἐκείνης ἐνόηται μετὰ τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν Ἄλπεων. Ἡ Ροδόπη ὀρεὶς (Δεσποτεδάχ Τουρκία) καὶ ὁ Σκάρδος (Σμαρδάχ) εἶναι κλάδοι τοῦ Αἴμου· τῆς δὲ σειρᾶς τοῦ Σκάρδου ἡ ὑψηλοτάτη κορυφή, ἣτις λέγεται Ὀρθηλος, ἔχει ὕψος 9,000 ποδῶν. Τρίτη σειρὰ ὀρέων εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ ἢ τοῦ Πίνδου Δ-Μ: διατρέχουσα τὴν Μεσημβρινὴν Τουρκίαν καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ Β: πρὸς Μ: Ὀρη χωρισμένα ἀπὸ τὰς ἄνω Πιρραϊσίδας, ἀπὸ μὲν τὴν Ἑλληνικὴν ὁ Ὀλυμπος εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ὁ Παράσπος εἰς τὴν Φωκίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ Ἀκροκεραυνία (βουνὰ τῆς Χαιμάρας) εἰς τὴν Ἡπειρον· ἀπὸ δὲ τῆν τοῦ Αἴμου ὁ Ἄθως (Ἅγιον Ὄρος) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν Χερσονήσον. Ἀπὸ δὲ τὰς τρεῖς ρηθείας σειρᾶς διακρίεται ὁ τόπος εἰς τρεῖς λεκανοπέδια· εἰς τὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, ὅπου γίνεταὶ ὁ Δούναβις· μετὰ τὰ μέγιστα παραποτάμια του· εἰς τὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἔπου γίνε-

ται ὁ Ἐβρος (Μαρίτσα), καὶ ὁ Σπρυμὼν, καὶ ὁ Πηνειὸς ἐκ τῆς Πίνδου λαμβάνων τὰς πηγὰς καὶ διερχόμενος τῆς Θεσσαλίας εἰς τὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ, ὅπου χύνεται ὁ Δρίνος, ὁ ἐπονομαζόμενος Μίλας, διατρέχων τὴν Ἀλβανίαν. Τὰ ὄρη περιέχουσι πολλὰ μεταλλεῖα, μένοντα τὰ πλείεστα ἀργὰ καὶ ἀχρηστά δι' ἀμάθειαν καὶ ἀπειρίαν τῶν κατοίκων· κοιλᾶδες δὲ τερπναὶ καὶ πεδιάδες εὐκαρπώταται, ἀλλ' ἀμαθῶς καὶ ἀμελῶς καλλιεργούμεναι, δίδουσιν ὅλα τὰ τῶν μεσημβρινῶν τόπων προϊόντα, οἷον ἐλάδιον, κρασίον, γεννήματα, παμβάκιον, ζαφρὰν, ταβάκον, ἐρυθρόδανον (ρίζαριον) καὶ βότανα ἰατρικὰ. Ἡ τροφὴ τῆ μεταξοσκώληκος καὶ τῶν μελισσῶν, καθὼς καὶ ἡ κτηνοτροφία, εὐδοκίμουσιν, ἀλλ' ἡ βιομηχανία εἶναι μικρὰ καὶ περιορισμένη εἰς εὐλίγα ἀντικείμενα. Τὰ κόκκινα νήματα, τὰ ἐπονομαζόμενα τῆς Ἀδριανουπόλεως, τινὰ εἶδη ταπήτων, καὶ τὰ μαροκινὰ δέρματα εἶναι ἰδιάζοντα τεχνουργήματα τῆς Τουρκίας· τὸ δ' ἐντόπιον ἐμπόριον ἐνεργεῖται κυρίως ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν. Κλίμα δ' ἔχει ὁ τόπος ἐν γένει εὐκρατον (ἐξαιρημένων τῶν ὄρειων τόπων) γλυκὺ καὶ πανταχοῦ ὑγιεινόν· ἡ δὲ μαστίζουσα συγχύσις τοὺς κατοίκους πανώλης δὲν εἶναι ἐγγώριον νόσημα, ἀλλὰ μετεφερέτο ἐξωθεν, ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Διοικητικὴ διαίρεσις.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία διαιρεῖται συνήθως ὑπὸ τῶν Γεωγράφων εἰς δέκα τμήματα, ἐξ ὧν τὰ τρία εἰσὶν ὑποτελεῖ, ἀλλ' αὐτοδιοίκητα ὑπὸ ὁμοθρήσκων καὶ ὁμογενῶν ἡγεμόνων διοικούμενα· τὰ δὲ λοιπὰ, παρεκτός τῶν νήσων, διαιροῦνται διοικητικῶς εἰς 24 Τοπαρχίας ἢ Πασαλίκια ἀνίσου ἐκτάσεως, καθὼς καὶ οἱ διοικοῦντες αὐτὰ Πασάδες εἰσὶ τριῶν διαφόρων βαθμῶν. Οἱ μὲν τοῦ ἀνωτέρου βαθμοῦ λέγονται Πασάδες 3 τοιῶν καὶ Βεζύριδες, ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διακριτικῶν τῆς ἀξίας αὐτῶν σημείων (ἴδε 454)· οἱ δὲ 2 τοιῶν· οἱ δὲ ἐνός. Οἱ δὲ Πασάδες ἔχουσιν ὑπ' αὐτοὺς τοὺς διοικητὰς (Μουσελήμιδας) καὶ χωροάρχοντας (Αἰάνιμους). Τὸ δὲ τμήμα τῶν νήσων ὑποτελεῖ γενικῶς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Καπετὰν Πασᾶ ἢ Στολάρχου.

Τοπαρχίαι καὶ πόλεις. Ἐκ τῶν 10 τμημάτων τὰ 5 εἰσὶ Βόρεια· ἡ Δακία (Μολδαῦα καὶ Βλαχία), ἡ Βουλγαρία, ἡ Σερβία, καὶ ἡ Βοσνία. Πρὸς Β: τοῦ Δουνάβεως κεῖται ἡ Δακία· ἡ γουνά) ἢ ΜΟΛΔΑΥΙΑ, μεταξὺ Τρανσυλβανίας καὶ Βεσσαραβίας (πληθ. 1,500,000) ποτιζομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Προῦθου καὶ Σιρέθου — Πρωτεύουσα, ΙΑΣΙΟΝ (κάτ. 45 χιλ.) καθέδρα τοῦ διοικοῦντος ἡγεμόνος. — Ἰσμαήλιον, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως καὶ πλησίον τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἀξιόλογον σιτεμπορεῖον· καὶ μεσογειότερον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ — Γαλάτσιον, ἐμπορικὴ πόλις, μέχρι τῆς ὁποίας ἀναπλέουσι τὸν ποταμὸν τὰ ἐκ τῆς Μαύρης Θαλάσσης πλοῖα (κάτ. 20 χιλ.) — Ὀκνα, μικρὰ πόλις παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐξορύσσεται ἄφθονον ἄλας ὄρυκτόν· καὶ — β') ἢ ΒΛΑΧΙΑ, πρὸς Μ: τῆς ἄνω καὶ μεταξὺ Τρανσυλβανίας καὶ Δουνάβεως, διαρρέομένη ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν συμβαλλόντων εἰς τὸν Δούναβιν — πρωτ: ΒΟΥΚΟΥΤΡΕΣΤΙΟΝ, ἡ καθέδρα τοῦ διοικοῦντος ἡγεμόνος (κάτ. 65 χιλ.).

— Ἰβραίλα (κάτ. 15 χιλ.) καὶ Γιούργεβον (κάτ. 10 χιλ.) πόλεις ἐμπορικαὶ παρὰ τὸν Δούναβιν. Καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἡγεμονίαι, ἔχουσαι πληθ. 4 ἑκατομ: διοικοῦνται ὑπὸ Χριστιανῶν αὐθεντῶν, αὐτοχθόνων καὶ ὑποτελῶν τοῦ Σουλτάνου. Πρὸκειται δὲ ἤδη νὰ ἐνωθῶσιν εἰς μίαν κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις τελευταίαν συνθήκην.

— γ) Ἡ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (κάτω Μοισία) πρὸς Μ: τῆς Βλαχίας, μετὰ ξὺ τοῦ Δουναβέως καὶ τοῦ Αἴμου, ὄρεινὴ καὶ σύνδενδρος, ἔχουσα καὶ παχείας βοσκάς· — πρῶτ. Σόφια, περικυκλωμένη ὑπὸ βουνῶν (κάτ. 40 χιλ.). — Τούρναβος, μὲ 50 χιλ. κατοίκων, πόλις ὄχυρά εἰς βράχον κτισμένη. — Σιλίστρα καὶ Βιδίνιον παρὰ τὸν Δούναβιν, ὄχυρώταται καὶ αὐταί. — Σούμλα, φρέριον ἐχυρώτατον πρὸς τὸν Αἴμον. — Οὐχὶ μακρὰν τῆς Σούμλας καὶ πρὸς Ἄν: Βάρνα, λιμὴν καὶ ἐμπορεῖον εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. — Οἱ Βούλγαροι (πληθ. 2 ἑκατομ:) ἐξημερωμένοι ἐκ τῆς θρησκείας, τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς γεωργίας, εἶναι φιλόπονοι, φιλήσχυροι καὶ φιλόξενοι. — δ) ΣΕΡΒΙΑ (ἄνω Μοισία) πρὸς Δ: τῆς Βουλγαρίας καὶ Βλαχίας, ὀριζομένη πρὸς Β: ὑπὸ τοῦ Δουναβέως καὶ τοῦ Σαίου, διοικεῖται ὑπὸ ἡγεμόνος ἐκ τῶν αὐτοχθόνων Χριστιανῶν· — πρῶτεῦσα, Σεμένδρια (κάτ. 10 χιλ.). — Βελιγράδιον (κάτ. 30 χιλ.), ὄχυρωτάτη πόλις εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Δουναβέως καὶ Σαίου. — Νίσσα, μεγάλη καὶ ὠχυρωμένη πόλις.

Οἱ Σέρβοι, τὸ γένος Σλάβοι, διατήρησαν τὴν μαχιμότητα αὐτῶν καὶ τὴν γλώσσαν, ὡς καὶ οἱ Βούλγαροι. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 18 αἰῶνος μόλις ὑπετάχθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων· τὸ δὲ 1804 ἀποστάντες ἔλαβον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διοικῶνται ὑπὸ ἡγεμόνων αὐτοχθόνων ὑποτελῶν τῆς Τουρκίας, ἥτις ἔχει φρουρὰν Τουρκικὴν εἰς τὸ Βελιγράδιον (πληθ. 1,000,000).

ε) Πρὸς Δ: τῆς ἀνωτέρου ΒΟ ΣΕΝΙΑ, περιλαμβάουσα καὶ τὴν Τερρικκὴν Κροατίαν, συνορεύουσα μὲ τὴν Αὐστριακὴν, περιέχει 900 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον εἶναι Τούρκοι, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστιανοὶ ἐκ τῆς Σλαβικῆς φυλῆς καταγόμενοι. Ὁ τόπος, διασχιζόμενος ὑπὸ τῶν Διναρικῶν Ἄλπεων, περιέχει πλειότερας βοσκησίμους ἢ γεωργησίμους γαίας. — Βόσνα-Σεραΐ ἢ Σεραΐεβον, πρωτεύουσα μὲ 65 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ πλείοτεροι Τούρκοι. — Τραύνικον (8 χιλ. κατ.) ἢ καθέδρα τοῦ διοικοῦντος Πασᾶ. — Τρέβινον καὶ Μοστάρη πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Δαλματίας, ἔχουσα ἐκάστη ἀνά 16 χιλ. κατ. — Ὁ τόπος εὐφορεῖ μάλ्लου εἰς βοσκὰς ἢ εἰς γεννήματα, ὅθεν καὶ κτηνοτροφίαν ἔχει πολλήν, καὶ μεταλλεῖα μολύβδου, σιδήρου καὶ ὑδραργύρου.

Τὰ λοιπὰ 5 μεσημβρινὰ τμήματα εἰσὶ τὰ ἐξῆς·

ς'. Η ΡΟΥΜΕΛΙΑ (ἢ ὀρθώτερον Ῥούμ-ιλι, τούτῃσι τόπος τῶν Ρωμαίων) ἢ Θράκη τῶν ἀρχαίων (πληθ. 2,300,000 περιοριζομένη ὑπὸ τοῦ Αἴμου, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντιδῆς, τοῦ Ἐλ-

λησπόντου, τῆ Ἀρχιπελαγούς καὶ τῆς Μακεδονίας, περιέχει τὰς μεγαλύτερας πόλεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ τῶν ἐξῆς ῥηθισομένων εἶναι, πλὴν τῶν κρατούντων Τούρκων, Ἑλληνικῆς καταγωγῆς καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν μὲ ἡμᾶς λαλοῦσιν, ἰδίως λεγόμενοι Γραικοί, καὶ τὸ δόγμα πρεσβεύει τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ οἱ ἄνω ὀνομασθέντες ἄλλοι Χριστιανοὶ λαοὶ, Σέρβοι, Βούλγαροι κλπ.

Πόλεις. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ (ἐν μέρος αὐτῆς κεῖται εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου) εἰς θέσιν θυμασίαν εἰς τὸ στόμα τῆ Ἐθρακικῆ Βοσπόρου, καθέδρα ποτὲ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ νῦν τῆ Τουρκικῆ βασιλείας, κατοικημένη ὑπὸ 700 χιλ: ψυχῶν, Τούρκων, Χριστιανῶν καὶ Ἑβραίων (*). Οἱ Τούρκοι τὴν ὀνομάζουσιν Ἰσθλαμπόλ, ἤγινε σύλλογον ἢ πληθὺν πεισῶν, καὶ Κωνσταντινιέ, ἀπὸ τοῦ κτίτορος αὐτῆς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καθὼς φαίνεται εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν νομισμάτων, μάλιστα τῶν ἐπὶ Σουλτάν Σελήμη κοπέντων. Κατὰ τὸ 1453 ἔγεινε ἡ ἄλωσις αὐτῆς ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'. — Γαλατᾶς, κεῖται εἰς τὸ ἀντίπεραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χωριζομένης ἀπ' ἐκείνου διὰ τοῦ Κερατίου κόλπου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνεστήθησαν πρὸ ὀλίγου δύο γέφυραι ἐκ πλοιαρίων κινηταὶ πρὸς συγκοινωνίαν. Ἐκθεν τοῦ Γαλατᾶ συνεχίζεται τὸ Σταυροδρόμιον ἐπὶ λόφου, ὅπου συνήθως κατοικοῦσιν οἱ Πρέσβεις τῶν ξένων Δυναμῶν, καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες Εὐρωπαῖοι. Ἀπέναντι τούτων, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως παράλιον τοῦ Κερατίου κόλπου, εἶναι ἡ θέσις ἡ λεγομένη Φανάριον, ὅπου ἐδρεύει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῶν Ὀρθοδόξων τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος Χριστιανῶν. Αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· ὁ δὲ περιβλεπτός Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας εἶναι μετεσχηματισμένος νῦν εἰς τζαμίον πλησίον αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀρχαῖον ἵπποδρόμιον, ὅπου σῶζονται εἰσέτι εἰς ὀβελίσκος καὶ δύο στήλαι. Αὐτοῦ εἶναι καὶ Πύλη τοῦ Βασιλικοῦ Παλατίου ὑψηλοτάτη (Μπαμπᾶ-χουμαϊδῶν), ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Σουλτάνου ἐπονομάζεται Ἐψηλὴ Πύλη. Ἡ Κωνσταντινούπολις, κτισμένη ἐπάνω εἰς ἑπτὰ λόφους, περιέχουσα πλῆθος τζαμιῶν μεγαλοπεπῶν, τῶν ὁποίων οἱ μιναρέδες εἶναι χρυσοσκεπεῖς, πύργους, παλάτια διάφορα ἀναμειγμένα μὲ κήπους καὶ δένδρα, φαίνεται ἔξωθεν ὡραία καὶ μεγαλοπρεπῆς· καὶ ἐν γένει ὅλον τὸ κατάστενον τοῦ Βοσπόρου κατασκεπαστον ἀπὸ οἰκίας, παλάτια, ἐξοχὰς ἢ ἀγροκίητια, χωρία, δάση, κοιλάδας τερπνὰς καὶ λειβάδια, παρέχει θῆσαν ὡραία

(*) Ἡ ἐπίσημος ἀπογραφὴ, γενομένη κατὰ τὸ 1843 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀνείδει πλθ. 810 χιλ. συναριθμουμένων καὶ τῶν περὶ τοῦ Καταστῆνου.

τάτην καὶ ἐξαισίαν. Ἐξέρχόμενοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν Προποντίδα βλέπομεν εὐθὺς πρὸς ἀριστερὰν νήσους τινάς, ἐξ ὧν αἱ κατοικημένοι καὶ ὀνομαστότεροι εἰσὶ τρεῖς· ἡ Ἀντιγόνη, ἡ Χάλκη, καὶ ἡ Πρίγκιπος, ἔχουσαι ἀρχαῖα Μοναστήρια, καὶ χωρία καὶ δεῖσεις τερπνοτάτας. Εἰς αὐτάς, καθὼς καὶ εἰς χωρία τοῦ καταστένου, διατρίβουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ θέρος· εἰς δὲ τὴν Χάλκην ὑπάρχει καὶ ἡ ἔπωφελειστέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ πρὸς διδασκαλίαν καὶ μόρφωσιν ἐντελῆ τοῦ Ἀνατολικοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου. Ἄλλη νῆσος εἰς τὴν μέσσην τῆς Προποντίδος ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ νῆσος τοῦ Μαρμαρᾶ (Προκόνησος) ἀπὸ τῆς ὁποίας ὀνομάζεται νῦν καὶ ἡ Προποντίς. — Ἀνδριανούπολις (281), μεσόγειος παρὰ τὴν Μαρίτσαν (Ἐβρον ποταμὸν) λογίζεται ὡς δευτέρα καθέδρα τοῦ βασιλείου (κάτ. 120 χιλ.), καὶ ἦτο τοιαύτη πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Φιλιππούπολις, Β-δυτικώτερον τῆς ἀνωτέρω καὶ παρὰ τὸν αὐτὸν ποταμὸν, εἰς τόπον εὐφορώτατον εἰς ὄρυζα καὶ κρασία κυρίως, ἔχουσα καὶ ἐργαστάσια ὑφασμάτων, καὶ ἐμπόριον πλεονεκτεταμένον ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω. Εἰς τὴν Φιλιππούπολιν συνέβη ἤδη ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος, δὲ οὐ ἡ Κωνσταντινούπολις κοινώνει μετὰ τῆς Βιέννης κλ. — Καλλίπολις, εἰς τὰ Δαρδανέλλια (Ἑλλησπόντου) ἐπὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἐχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔδρα τῆς ἐπὶ τῶν νήσων καὶ τῶν παραλίω πόλεων διοικήσεως τοῦ Καπετὰν Πασσᾶ, ἔχουσα καὶ ἐργαστάσια τῶν μαροκινῶν δερμάτων. Αὐτὴν πρώτην πόλιν ἐκυρίευσαν οἱ Τούρκοι εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ 1355 (κάτ. 30 χιλ.) Κάτωθεν τῆς Καλλιπόλεως εἶναι τὰ φρούρια τοῦ Ἑλλησπόντου ἢ τὰ Δαρδανέλλια. — Αἶνος, ἐκτὸς τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὸν ὀμιόνυμον αὐτῆς κόλπον, ἔχουσα 7 χιλ. κατ. καὶ ἐμπόριον ἀρκετὸν.

ζ.) Ἡ Μακεδονία πρὸς Δ: εὐφορώτατος τόπος, καίτοι ὀρεινὸς ἀρκετὰ, κατοικούμενος ὑπὸ 800 χιλ. κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ πλείοτεροι κατάγονται ἐκ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων (252). — Πόλις: Θεσσαλονίκη (Θέρμη τὸ ἀρχαῖον) εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὀμιόνυμου κόλπου τῆς (Θερμαίου κόλπου), ἐχυρὰ πόλις καὶ σημαντικὴ διὰ τὸ ἐμπόριόν της, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 70 χιλ. κατοίκων Χριστιανῶν, Τούρκων καὶ Ἑβραίων. — Β-Ἀν: τῆς ἀνωτέρω Σέρραϊ, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος, εἰς ἀπέραντον πεδιάδα, παραγεσαν ἀφθονα παρδάκια· ἔχει τὰ δευτερεῖα τῆς Θεσσαλονικῆς διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν της. — Ἄλλαι πόλεις: Σιάτιστα, Καστορία, Βερρόια, Νιάουσα, καὶ Μελένικον. Ὁ Ἀξιὸς ποτ. (Βαρδάρη νῦν) διαρρέει τὴν χώραν ἀπὸ Β: πρὸς Μ: χυνόμενος εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, καθὼς καὶ ὁ Ἀλιάκμων ἀπὸ Δ: πρὸς Ἀν: ῥέων.

Πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ μεταξύ τοῦ ὀμωνύμου κόλπου αὐτῆς καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀρφανοῦ (Σερρυμονικοῦ) κεῖται ἡ ἀρχαία Χαλκιδικὴ Χερσονήσος, προβάλλουσα τρεῖς γλώσσας γηίνους εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος, ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν ὁποίων ὀνομάζεται Ἄθως ἢ Ἅγιον Ὄρος 4-5 χιλ. ποδ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὑψούμενον. Ἐπ' αὐτοῦ ἀσκητεύουσι 5-8 χιλ. μοναχῶν τοῦ Ἀνατολικῆς δόγματος, ἔχοντες πολλὰ Μοναστήρια σημαντικά. Ἐπ' αὐτῆς τῆς Χερσονήσου καταφαίνονται τὰ εἰρηεῖα πολλῶν Μακεδονικῶν πόλεων σημαντικῶν ὡς Πέλας, Φιλίππων, Ἐδέσσης κτλ. (275).

η) Ἡ Ἄλβανία (ἀρχαία Ἡπειρος καὶ Ἰλλυρία), ἀπὸ τὸ Ἰόνιον πέλαγος καὶ τὸ Ἀδριατικὸν ἀπὸ Δ: ἀρχομένη ἐκτείνεται πρὸς Β: ἕως τὴν Δαλματίαν, τὸ Μοντενέγρον, τὴν Σερβίαν, καὶ ἕως τὴν Μακεδονίαν καὶ Θεσσαλίαν πρὸς Ἄν: ἀφ' ὧν χωρίζεται διὰ τῆς σειρᾶς τῆς Πίνδος, φθάνουσα πρὸς Μ: μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου (νῦν τῆς Ἄρτας).—Πόλεις: Ἰωάννινα, ἐπὶ ὀμωνύμου λίμνης (κατ. 25 χιλ.) πρωτεύουσα τῆς Ἡπείρου, καὶ ὀνομαστή εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλλάδος διὰ τὰ διδακτικὰ αὐτῆς καταστήματα καὶ τὴν φιλογένειαν τῶν εἰς αὐτὴν γεννηθέντων Ζωσιμάδων καὶ Καπλανῶν, οἵτινες πλουτισθέντες ἐκ τοῦ ἐμπορίου, εὐηργέτησαν κοινῶς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὡς συντελέσαντες πολυτρόπως εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας.—Ἄρτα (Ἄργος Ἀμφιλοχικόν) ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος νῦν ὀνομάζεται.—Πρέβεζα (Νικόπολις), ἐχυρὸν φρούριον ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου ἀντικρυ τοῦ ἀκρωτηρι: Ἀκτίου (κατ. 8 χιλ.).—Πάργα, Παραμυθία, Δέλφεινον πρὸς τὴν παραλίαν τὴν ἀντικρυ τῶν Κορφῶν.—Βορειότερα, Τεπελένη, ἡ πατρίς τοῦ διαδοῆτου Ἀλῆ Πασσᾶ.—Πρὸς Β: Μπεράτιον ἢ Βελιγράδιον τῆς Ἀλβανίας, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἰς εὐφορον πεδιάδα (κατ. 17 χιλ.).—Σκέταρι ἢ Σκόδρα, ἐπὶ ὀμωνύμου λίμνης, ἐχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα 15—20 χιλ. κατ.—Δουράτσον (Δυρράχιον τῶν Ῥωμαίων) περιτειχισμένη καὶ εὐλίμενος μὲ 9 χιλ. κατοίκων.

Τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ τόπου, ἡ κυρίως Ἡπειρος, κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Ἡπειρωτῶν ὄντων Ἑλλήνων, ὀμοθρήσκων καὶ ὀμογλώσσων μὲ τοὺς λοιποὺς Ἑλληνας. Τὸ δὲ βόρειον μέρος κατοικοῦσιν οἱ Ἄλβανοί, ἔχοντες ἰδίαν γλῶσσαν, καὶ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν προσθεύοντες οἱ περισσότεροί· εἶναι δὲ φιλοπόλεμοι καὶ θηριαδίαι, μαχόμενοι ὑπὲρ τοῦ μισθοδοτοῦντος αὐτοὺς πλειότερον.

Εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀλβανίας, Βοσνίας καὶ Δαλματίας κεῖται τὸ Μοντενέγρον ἢ Μαυροβούνι, ἔθου οἱ Μοντενεγρίνοι, Χριστιανοὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος ἕως 70 χιλιάδες, κατοικοῦσιν ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτοδιοίκητοι· ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν λέγεται Κεττίνη καὶ Κέττινα.

θ.) Ἡ Θεσσαλία, πρὸς Ἄν: τῆς Ἡπείρου καὶ πρὸς Μ: τῆς Μακεδονίας, βρεχομένη ἀπὸ Ἄν: ὑπὸ τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ χωριζομένη ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν διὰ τοῦ ὄρους Μετσόδου (Πίνδου) καὶ ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν διὰ τοῦ Ὀλύμπου (τοῦ ὁποίου ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ ἔχει ὕψος 6,500 ποδ.), ἀπὸ δὲ τὴν νῦν Ἑλλάδα

διὰ τῆς Οἴτης· τὰ δ' ἄλλα αὐτῆς ὄνομασά ὄρη εἶναι ὁ Κίσσαβος ("Όσσα) καὶ τὸ βουνὸν τῆς Ζαγοράς (Πήλιον), καὶ ποταμὸς ἡ Σαλαμδριά (Πηνεϊὸς) διὰ τῶν Τεμπῶν χυνόμενος εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον (268). Ὁ τόπος εἶναι εὐφορώτατος, παράγων γεννήματα ἄφθονα, ὄρυζιον, ταβάκον, μετᾶξιον, παμβάκιον, δέρματα, μαλλία κλπ. κατοικοῦμενος ὑπὸ 300 χιλ. περίπου, ἐξ ὧν τὰ $\frac{5}{7}$ εἶναι Ἕλληγες.—Πόλεις· Λάρισσα, ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας μετὰ 40 χιλ: κατοίκων παρὰ τὸν Πηνεϊόν.—Τύρναδος, Τρίκη, ἡ Τρίκαλα, καὶ Φάρσαλα, σημαντικαὶ πόλεις (268—272), καὶ Βῶλος εἰς τὸν ὁμώνυμὸν του κόλπον.

ι.) Νῆσοι ἀνήκσασαι εἰς τὴν Εὐρώπαικὴν Τερρκίαν. Εἰς τὰ βόρεια μέρη τοῦ Ἀρχιπελάγους, μετὰξὺ τοῦ Ἄθωνος καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, κεῖνται αἱ νῆσοι Θάσος, Σαμοθράκη, Ἴμβρος, καὶ Λήμνος (276) περὶ τὰς 20 χιλ: κατ: περιέχουσαι.—Εἰς τὴν Μεσόγειον, εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀρχιπελάγους, Κρήτη (280) μεγάλη καὶ εὐφορωτάτη νῆσος κατοικουμένη πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνεγεροῖας ὑπὸ 300 χιλ: περίπε ψυχῶν, νῦν δὲ μόλις ὑπὸ 90 χιλ: ἐξ ὧν οἱ πλείότεροι εἶναι Ἕλληγες. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τοῦ τόπου εἶναι ἐλαιόλαδον, σαπῶνιον, ξυλική, μέλι καὶ πορτογάλλια· τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς διασχίζει τὴν νῆσον, ἔχον ὕψος 7,200 ποδ. Κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀράβων τὸ 823 μ. Χ. ἀνακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων κατὰ τὸ 925, πωληθεῖσα εἰς τοὺς Ἑνετοὺς τὸ 1205, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων τὸ 1669 μετὰ 13 ἐτῶν καταστρεπτικὸν πόλεμον. Ἐπὶ τῆς ἐθνεγεροῖας, λαβοῦσα καὶ αὐτὴ τὰ ὄπλα, μετὰ διαφόρους μάχας καὶ τύχας ἐδόθη αὐτῆς εἰς τὴν κυριότητα τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1830.—Πόλεις· Κάνδια ἢ Κάστρον (Ἡράκλειον) πρωτεύουσα (κατ. 15 χιλ.), κτίσμα τῶν Ἑνετῶν, κατερειπωθεῖσα κατὰ τὰς πολιορκίας τὰς ἀπὸ τὸ 1665 μέχρι τοῦ 1669, καὶ πρὸ μικροῦ (τὸ 1836) καταστραφεῖσα ὑπὸ σεισμοῦ τρομεροῦ.—Πλησίον αὐτῆς εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Κνωσσοῦ.—Χανιά (ἢ Κυδωνία κατ. 10 χιλ.), ἐμπορικωτέρα τῆς ἀνωτέρω.—Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν Μ-Ἀν: Ἀ"γιοι Δέκα (Γόρτυς) εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς λέγουσιν ὅτι εὐρισκεται καὶ ὁ Λαθύρινθος.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία σύγκειται ἐκ τῶν τόπων ἐκείνων τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ τινες κατὰ τὴν διαίρεσιν αὐτῆς συνίστησαν τὴν Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς, ἡ τὴν τῶν Βυζαντινῶν Γραικορῶμαιων, ἔχουσαν ἔδραν τὴν Κωνσταντινούπολιν (415). Αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ βάρβαροι, οἱ καταστρέψαντες τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Δύσεως, διέσεισαν μετέπειτα ἐπελθόντες καὶ ταύτην τῆς Ἀνατολῆς, οἷον, Γότθοι, Οὐννοι, Αὐάροι, καὶ ἄλλοι μετέπειτα, οἷον Βελγτροί, Σαρακηνοὶ ἐπὶ αἰῶνας ὀκλήρους, καὶ τέλος οἱ λεγόμενοι Σταυροφόροι ἦγον καὶ ἔφερον τὸν τόπον· οὗτοι οἱ τελευταῖοι, κατὰ τὸν 10' αἰῶνα κυριεύσαντες τὴν Κων-

σταντινούπολιν, ἐσύστησαν Λατινικὸν Βασίλειον διαρκέσαν 52 ἔτη. Κατὰ δὲ τὸ 1261 ἀνέστη πάλιν ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, ἀλλ' ἀσθενής καὶ διαμελισμένη, πολλῶν Φράγκων Σταυροφόρων, Ἑνετῶν καὶ Γενουησίων κατεχόντων διαφόρους χώρας εἰς τὸ Αἴγαιον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τέλος οἱ Τούρκοι ἐκ τῆς Ταρταρίας ὀρμώμενοι, καὶ κατακτῆσαντες τὴν Ἀνατολήν, διέβησαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, στήσαντες τὸν θρόνον αὐτῶν εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅθεν μετ' ὀλίγον Μωάμεθ ὁ Β' κυριεύσας τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1453 κατέστρεψε τὸ Χριστιανικὸν Κράτος τῶν Βυζαντινῶν, καὶ καθυπέταξεν αὐτὸ ὀλοκλήρην. Οἱ Τούκοι ἐξέτεινον τὰς κατακτήσεις αὐτῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τὰ παραλία τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν τῆς Ἀζοφικῆς, καὶ μέχρι τῶν τόπων τῆς Οὐγγαρίας καὶ Πολωνίας, ἀποδιώξαντες καὶ τοὺς Ἑνετοὺς ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους, καὶ καταπλήξαντες τὰς τότε Χριστιανικὰς δυνάμεις, ἕως οὗ ὁ Δὸν Ἰωάννης τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν ἐν Ναυπάκτῳ ναυμαχίαν, καὶ ὁ Σαρπιέσκης ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Βιέννης, κατέστειλαν τὴν ὀρμὴν αὐτῶν ἠττηθέντων κατὰ κράτος.—Ἀπὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἡ Τουρκία παρήκμασεν. Ἡ Ῥωσσία ἀφῆρσεν αὐτῆς πολλοὺς καὶ ἐκτεταμένους τόπους τοὺς πρὸς Β: τῆς Μυρῆς θαλάσσης μέχρι τῆς Δακίας ἢ Μολδουίτζ, ἡ Βλαχία καὶ ἡ Σερβία ἀπέκτησαν προνόμια τοῦ αὐτοδιοικεῖσθαι, καὶ ἡ Ἑλλάς τέλος ἀνέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς. Ὁ Σουλτάν Μαχμούτης (ἀπὸ τοῦ 1808 μέχρι τοῦ 1839 βασιλεύσας) ἐπεχείρησε τὴν πολιτικὴν ἀναγέννησιν τῆς Τουρκίας διὰ πολλῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν μεταρρυθμίσεων, εἰσάγων τὰ φῶτα καὶ τὴν τάξιν τῶν Εὐρωπαίων, καὶ πολλὰ προσπάθειαι καὶ νῦν πρὸς τοῦτο γίνονται, παραχωρουμένων προνομίων καὶ δικαιωμάτων καὶ εἰς τὰ ὑπῆκοα ἔθνη.—Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας λογίζονται εἰς 14—15 1/2 ἑκατομ: ἐξ ὧν τὰ 4—5 εἰσὶν οἱ κρατοῦντες καὶ πρεσβεύοντες τὴν Μωμεθανικὴν θρησκείαν· οἱ δὲ λοιποὶ, Χριστιανοὶ Γραικοὶ καὶ Σλάβοι, καὶ Βλάχοι, καὶ ὀλιγώτατοι Ἀρμένιοι, καὶ 300 χιλ: Ἑβραῖων, δεσποζόμενοι ὅλοι οὗτοι ὑπὸ τῶν κρατούντων, καὶ λεγόμενοι Ῥαγιάδες. Ἡ Κυβέρνησις εἶναι Μοναρχία δεσποτικὴ ὁ Μονάρχης λέγεται Σουλτάνος καὶ Παισιάχ, καὶ τὸ συμβουλίον τοῦ Διδάκτου· ὁ δὲ ἀντιπροσωπεύων αὐτὸν, Μέγας Βεζύρης, καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, Πασάδες.—Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ Μωμεθανικὴ, τῆς ὁποίας οἱ ὑπῆρέται λέγονται Γυράμιδες καὶ Οὐλεμάδες, καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς Σεχουλισλάμης.—Ἡ ἐτήσια πρόσδοδος τῆς Κυβερνήσεως λογίζεται εἰς 258 ἑκατομ: φράγ. ἡ δὲ δαπάνη εἰς 312 ἑκατομ: καὶ τὸ δημόσιον χρέος εἰς 425 ἑκατομ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

- **Εἴκτασις ἐπιφ:** 48,000 χιλιάμ: □ — **πληθ.** 1,100,000.
Μήκος Ἀν: μεταξύ 18° 30' καὶ 21° 43'.
Πλάτος Β: μεταξύ 35° 22' καὶ 39° 15'.

417. Τὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, συστηθὲν κατὰ τὸ 1833, ἀφ' οὗ οἱ κάτοικοι ἀπὸ τοῦ 1821 πολεροῦντες ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὴν δεσποτείαν τῶν Τούρκων, κεῖται πρὸς Μ: τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Σύγκειται δὲ ἀπὸ τρία φυσικῶς διηρημένα τμήματα· α) ἀπὸ τὸ μέρος τὸ πρὸς Μ: τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου, ἦτοι τὸ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἄρτας (Ἀμβρακικοῦ) καὶ τοῦ Βαῖλου (Μαλιακοῦ) λεγόμενον Στερεὰν Ἑλλάδα (ἰδίως Ἑλλάδα 250)· β) ἀπὸ τὴν συνεχομένην μ' αὐτὴν διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου Πελοπόννησον (251)· γ) ἀπὸ τὴν παρακειμένην εἰς τὴν Στερεὰν νήσον Εὐβοίαν (277) καὶ ἀπὸ τινος

τῶν Σποράδων νήσων, καὶ ἀπὸ τὰς Κυκλάδας (278). Περιλαμβάνει δὲ τὸ Βασιλεῖον τοῦτο 2,450 λευγ: τετραγ: ἐπιφάνειαν περιπέου καὶ ὑπὲρ τὸ ἕν ἑκατομ: κατσίκων (*).

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Ἑλλάς, ἀφ' οὗ ὑπεδουλώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ προσετέθη ἑστία εἰς τὴν τῆς Ἀνατολῆς Αὐτοκρατορίαν τῶν Ῥωμαίων, ἢ εἰς τὸ Βυζαντινὸν βασιλεῖον κατὰ τὸ 395 μ. Χ. ἔπαθεν ἀλληλοδιδόχως πολλὰς συμφορὰς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιβουρῶν διαφόρων λεγῶν βαρβάρων τῆς Ἀριτοῦ, ἔπειτα ἐξουσιάζουσα ὑπὸ τῶν Φράγκων σταυροφόρων, ὑπὸ τῶν Ἑνταῶν, καὶ τέλος ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀπὸ τῶν κρῆτος ὁπαυμένων μετὰ ὀκταετῆ Κωνσταντινῶν πόλεμον ἀποσκευασίᾳ, ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητος ὀριστικῶς κατὰ τὸ 1830. Ἐκ τῶτων δὲ τῶν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν καὶ ὁ τόπος ἠρημώθη καὶ μετῆλλάγη, καὶ οἱ ὀλίγοι μείναντες κάτοικοι ἐξεδαρβάρωθησαν. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα τοῦ σιδηροῦ αἰῶνος τῆς Ἑλλάδος μάστις ὀλίγοι τινὲς ἐπὶ σημαντικῶν πόλεμοις διασωθεῖσαι, μικραὶ καὶ ταπειναὶ, διεφυλάξαν καὶ τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν ὀνόματα περὶ φθορὰ μὲν τὰ πλείωτερα. Μετὰ δὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ βουσιλείου, γενομένου τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ νέου βασιλείου, ἐδόθησαν τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰς δήμους· ἀλλ' οἱ ἀναλυτὲς αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα τῶν ἐκείνων εὐρίσκονται ὀλοὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τῶν ὁμωνύμων τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τινὲς ἀπέχουσιν ἐκείνων, τῶν ὁποίων αἱ ἀληθεῖς τοποθεσίαι γνωρίζονται ἀπὸ λείψανα ἐρειπίων, ἐπιγραφῶν κλπ. Τὸ αὐτὸ συνέθῃ καὶ ὡς πρὸς τὰ ὄρια καὶ τὴν κατάταξιν τινῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ὥστε τινὲς εἰς ἄλλο τμήμα ἀνήκουσαι τὸ παλαιόν, συγκατετάχθησαν τὴν σήμερον εἰς ἄλλου τμήματος ἢ νομοῦ ἐπαρχίας.

Σημ. Ὅλη ἡ νῦν ὀνομαζομένη Ἑλλάς εἶναι τόπος ἐν γένει ὀρεινὸς καὶ εὐκρατος, διακοπτόμενος ἀπὸ κοιλάδας καὶ πεδιάδας εὐφόρους. Καὶ ἐκ τῶν τριῶν μερῶν (ἀπὸ Ἀν. Μ. καὶ Δ.) περιουκλούμενος ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἔχει κολπους πολλοὺς (251) καὶ λιμένας ἀξιολόγους πανταχοῦ, καταστήνοντας αὐτὸν ἐπιτηδεύοντα ἐν τῇ ναυτιλίᾳ καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ Ἑλληνικὴ σειρὰ τῶν ὀρέων (116) ἢ Πίνδος διακλαδιζομένη, διέρχεται ὀλην τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ἐξ ὧν τὰ ὀνομαστότερα εἶναι, εἰς τὰ μεθόρια τῆς Θεσσαλίας, ἢ Ὀρβυς, καὶ ἢ Ὀίτη, ἧτις ἀποπερατοῦμένη εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον σχηματίζει μετὰ τῆς θαλάσσης τὴν διόδον τῶν Θερμοπυλῶν (263)· εἰς δὲ τὴν Φωκίαν ὁ Παρνασσός, καὶ ὁ Κιθαιρων εἰς τὴν Βοιωτίαν κτλ. εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ἢ Κυλλήνην (Ζήρια) πρὸς τὰ βόρεια μέρη, καὶ ὁ Ταύγετος πρὸς Μ: εἰς τὴν Λακωνίαν, φθάνων εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ σχηματίζων τὰ δύο ἀκρωτήρια, τὸν Μαλιάν καὶ τὸ Ταΐναρον. Ποταμοὶ δὲ εἶναι ὀλίγοι οἱ μεγάλοι, οἷον τὸ Ἀσπροπόταμον (Ἀχελῷος) ἀπὸ τῆς

(* Ἐἰς τὰ περὶ Ἀρχαίας Γεωγραφίας διηγήσαντες κατ' ἕκτασιν τὰ περὶ Ἑλλάδος (ἴδ. Μέρ Β'. Βιβλ. Α'. Κεφ. Γ'. 251) δηλ. περὶ τῆς φυσικῆς Γεωγραφίας αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς τότε πολιτικῆς διαιρέσεως διαλαβόντες, περιττοὶ κρινόμενοι ἐνταῦθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ ἐκεῖ ρηθέντα, μάλιστα τὰ περὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας, οἷον τὰ περὶ ὀρέων, ποταμῶν, κόλπων κλπ. διότι ὑποθέτομεν ὅτι οἱ ἀναγνώσται ηἰμῶν ἐμελέτησαν πρότερον διδραχθέντες τὴν ἀρχαίαν Γεωγραφίαν, καὶ μάλιστα τὴν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὴν ὅποιαν ἀγνωσοῦντες δὲν δύνασται αὐδέναι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων νὰ ἐννοήσωσιν, οὐδὲ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν νὰ διδραχθῶσι. Διὰ τοῦτον τῶν λόγων, ὀλίγα διαλαμβάνοντες ἐνταῦθα περὶ τῆς Φυσικῆς Γεωγραφίας, περιοριζόμεθα νὰ ἐκθέσωμεν τὰ περὶ τῆς νῦν πολιτικῆς διαιρέσεως τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῶν ὀρέων αὐτῆς, ἐπαρχιῶν, πόλεων κλ. ἀπὸ τῶν παραγρ. 251 ἕως 282 (πάλιν ἐπαναλέγουμεν) οὐ μόνον πρέπει νὰ προδιδραχθῶσιν οἱ μαθηταὶ πρὸ τῆς διδραχθείας περὶ τῆς νῦν Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα φθάνοντες ἀφέλιμον εἶναι νὰ μελετῶσι κατὰ σύγκρισιν.

Πίνδου καταβαίνων, καὶ διὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας χυνόμενος εἰς τὸ Γόνιον πέρατος, ἀντικρὺ τῆς Κεφαλληνίας. Ὁ Σπερχεῖος (Ἑλλάδα κοινῶς), χυνόμενος κάτωθεν τῶν Θερμοπυλῶν ὁ Ρουφιάς (Ἄλφειός) εἰς τὴν Ἥλιδα τῆς Πελοποννήσου ὁ Πάμισος εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ ὁ Ἴρις (Εὐρώτας) εἰς τὴν Λακωνίαν. Αἱμαὶ δὲ ὀνομαστὰι εἰς μὲν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα εἶναι ἡ Κωπαῖς (Τοπόλια) εἰς τὴν Λεβαδείαν, καὶ ἡ Τριχωνιάς εἰς τὴν νῦν ὀμάνυμον αὐτῆς ἐπαρχίαν· εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον εἶναι ἡ Στύμφαλος, ἡ Φενεὸς καὶ ἡ Λέρνη.

Διαιρεῖται δὲ πολιτικῶς ἡ νῦν Ἑλλάς εἰς δέκα νομούς, ἐξ ὧν ἡ μὲν Πελοπόννησος περιέχει νομούς 5 καὶ κατοίκους 562,344 (εἰς δὲ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἶχεν ἕως 2 ἑκατομ.)· ἡ δὲ Στερεὰ Ἑλλάς (ἣτις διαιρεῖται εἰς Ἀνατολικὴν καὶ εἰς Δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα), περιέχει τρεῖς νομούς καὶ κατοίκους 293,404. Οἱ λοιποὶ δύο νομοὶ συγκροτῶνται ἐκ τῶν νήσων, ἔχοντες πληθ. 241,774. Ἐκαστος δὲ νομὸς ὑποδιαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας, καὶ ἐκάστη ἐπαρχία εἰς δήμους, οἳ τινες ἦσαν ἕως 430, νῦν δὲ συγχωνευθέντες συμποσοῦνται εἰς 275, τασσόμενοι εἰς τάξεις τρεῖς (Α'· τάξιως, Β'· καὶ Γ'·) ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων. Ἐκαστος δήμος ἔχει ἓνα δήμαρχον καὶ ἓν συμβούλιον δημοτικόν, οἳ τινες διαχειρίζονται τὰ τοπικὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Κυβερνήσεως, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τῶν δημοτῶν. Ἐκαστος δὲ Νομὸς διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς Νομάρχου, ἔχοντος ὑπ' αὐτὸν τοὺς κατ' ἐπαρχίας Ἐπαρχοὺς, διοριζομένους καὶ τούτους ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως (*).

Πρὸς διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσιν εἰς πάντα μὲν δήμον σημαντικὸν ἐν Εἰρηνοδικεῖον· εἰς ἐκάστην δὲ πρωτεύουσαν νομοῦ ἐν Πρωτοδικῶν δικαστήριον· δύο δὲ Ἐφετῶν, ἓν εἰς Ναύπλιον καὶ ἕτερον εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐδρεύει καὶ τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, Ἄρειος Πάγος λεγόμενον κατὰ τριμηνίαν δὲ συγκροτεῖται καὶ ἐν κακουργιοδικῶν δικαστήριον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἐκατέρου τῶν Ἐφετῶν πρὸς τιμωρίαν τῶν κακουργημάτων, διακωζομένων ὑπὸ ὀρκωτῶν κριτῶν. Πρὸς δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ ἕκαστος δήμος ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη ἐν δημοτικὸν σχολεῖον τοῦλάχιστον· ὑπάρχουσι δὲ (κατὰ τὸ 1858) συστημένα τοιαῦτα σχολεῖα 498 τῶν ἀρρένων καὶ τῶν κορασιῶν, εἰς τὰ ὅποια φοιτῶσι 45,233 μαθηταί· εἰς ἐκάστην δὲ πρωτεύουσαν ἐπαρχίαν ὑπάρχει ἐν σχολεῖον Ἑλληνικὸν δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀνά ἐν Γυμνάσιον ἀπεφασίσθη νὰ συστηθῇ εἰς ἐκάστην πρωτεύου-

(*) Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως στατιστικὴν, γενομένην τὸ 1847 ἐκ πληροφοριῶν τοῦ 1845 (ἴδε κατωτ.) τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος, διατρούμενον εἰς 10 νομούς, 50 ἐπαρχίας καὶ 275 δήμους, ἔχει πόλεις 67, κομποπόλεις 265 καὶ χωρὶα 2441. Οἱ δὲ δήμοι ἐτάχθησαν Α'· τάξιως οἱ ἔχοντες πληθ. ἀνώτερον τῶν 10 χιλ· Β'· δὲ οἱ ὑπὲρ τοὺς ὕσχιλους καὶ Γ'· ὕσχι δὲν ἔφθανον αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν.

σαν Νομοῦ, ἐξ ὧν νῦν ὑπάρχουσιν ἑπτὰ δημόσια, εἰς Τρίπολιν, Πάτρας, Ναύπλιον, Ἐρμούπολιν, Λαμίαν ἀνά ἓν, καὶ δύο εἰς Ἀθήνας. Εἰς ταύτην δὲ ὑπάρχει καὶ τὸ Πανεπιστημεῖον, καὶ σχολεῖον τῶν τεχνῶν, καὶ Διδασκαλεῖον, ὅπου ἐκπαιδεύονται οἱ Δημοδιδάσκαλοι, καὶ ἕτερον πρὸς ἐκπαίδευσιν διδασκαλισσῶν ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας διατηρούμενον, καὶ Ὀρφανοτροφεῖα δύο, ἓν ἀρρένων καὶ ἕτερον κορασίων, δι' ἰδιαιτέρων συνεισφορῶν διατηρούμενα, καθὼς καὶ ἡ Ῥιζάρειος σχολὴ πρὸς μόρφωσιν τοῦ κλήρου, καὶ πολλὰ ἄλλα ἰδιαίτερα ἐκπαιδευτήρια (*).

(*) Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς ὅλα τὰ κατὰ τὴν Ἑλλ. ἐπικράτειαν διδασκτικὰ κατὰ στήματα μαθητευομένων ὑπῆρξεν 64,061 (κατὰ τὸ σχολικόν ἔτος 1857—1858) καὶ ἡ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν δαπάνη 4,393,184 δρ. κατὰ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησ. κτλ. Ἰπουργεῖου.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ Νομούς και Ἐπαρχίας (*).

Νομοί.	Ἐπαρχίαι.	Πρωτ. Ἐπαρχ.	Νομοί.	Ἐπαρχ.	Πρωτ. Ἐπαρχ.
Ἀργολίδος και Κορινθίας πληθ. 113336	<ul style="list-style-type: none"> Ναυπλίας. Ἀργολίδος. Ἐρμιονίδος και Σπετσών. Τροιζηνίας. Ἰθρας. Κορινθίας. 	ΝΑΥΠΑΙΟΝ. Ἄργος. Κρανίδι και Σπέτσαι. Πόρος. Ἰθρα. Κόρινθος.	Φθιώτ. και Φωκίδος. 91944	<ul style="list-style-type: none"> Παρνασσίδος. Δωρίδος. Λοκρίδος. Φθιώτιδος. 	Ἄμφισσα. Αἰγίτιον. Ἀταλάντη. ΛΑΜΙΑ.
Ἀχαιίας και Ηλείδος 430391	<ul style="list-style-type: none"> Ἀχαιίας. Αἰγυαλίας. Καλαβρύτων Ηλείας. 	ΠΑΤΡΑΙ. Βοστίτσα. Καλαβρυτα. Πύργος.	Ἀττικῆς και Βιωτίας. 95519	<ul style="list-style-type: none"> Χαλκίδος. Ἐπρωχωρίου. Καρυστίας. Σκοπέλου, ὀμοῦ Σκύρος. Σκιάθου. Λειοδρόμια. 	ΧΑΛΚΙΣ. Ἐπρωχώριον. Κάρυστος. Σκόπελος.
Μεσσηνίας 401271	<ul style="list-style-type: none"> Τριφυλίας. Ὀλυμπίας. Μεσσηνίας. Πυλίας. Καλαμών. 	Κυπαρισσία. Ἀνδρίτσαινα. Νησίον. Νέοκαστρον. ΚΑΛΑΜΑΙ.	Εὐβοίας 68813	<ul style="list-style-type: none"> Σύρου ὀμοῦ Μυκόνου και Δήλου. Κέας ὀμοῦ Κύθνου και Σέριφου. Ἄνδρου. Τήνου Νάξου ὀμοῦ Πάρου, Ἀντίπα- ρος. Θήρας ὀμοῦ Ἴος, Ἀμοργός και Ἀνάφη. Μήλου ὀμοῦ Κί- μωλος, Σίφ- νος Φολέγαν- δρος και Σί- κινος. 	ΕΡΜΟΠΟΛ. Ἄνδρος. Τήνος. Νάξος.
Λακωνίας 90593	<ul style="list-style-type: none"> + Οἰτύλου. + Γυθείου. Λακεδαιμόνου Ἐπιδαύρου Λιμηρῆς. 	Ἀρεόπολις. Γύθειον. ΣΠΑΡΤΗ. Μονεμβασιά.	Κυκλάδων πληθ. 442958	<ul style="list-style-type: none"> Κωνουρίας. Μαντινείας. Γορτυνίας. Μεγαλοπόλεως. 	Λεωνιδιον. ΤΡΙΠΟΛΙΣ. Κερύταινα. Μεγαλόπολις.
Ἀρκαδίας 426550	<ul style="list-style-type: none"> Μεσολογγίου. Ναυπακτίας. Τριχωνίας. Εὐρυτανίας. Βάλτου. Βονίτσης και Ἐφημερίου. 	ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΝ. Ναύπακτος. Ἀγρινειον. Καρπενήσιον. Βόνιτσα.			
Ἀκαρναντίας και Αἰτωλίας. 103641	<ul style="list-style-type: none"> Μεσολογγίου. Ναυπακτίας. Τριχωνίας. Εὐρυτανίας. Βάλτου. Βονίτσης και Ἐφημερίου. 	ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΝ. Ναύπακτος. Ἀγρινειον. Καρπενήσιον. Βόνιτσα.	Ἐρμούπολις. Ἄνδρος. Τήνος. Νάξος.		

(*) Ἀντὶ τῶν κεφαλαίων πόλεων εἶναι και τῶν νομῶν πρωτεύουσαι, ὅπου ἐδρεύει και Δικαστήριον Πρωτοδικῶν· εἰς δὲ τὰς ἑπαρχίας τὰς μὴ ἐχούσας ἑπαρχίον δὲν ἐσημειώθη πρωτεύουσα· οἱ δὲ τεθέντες ἀριθμοὶ μετὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκάστου νομοῦ σημαίνουν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοικῶν αὐτοῦ, κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν τοῦ 1856, και δημοσιευθεῖσαν ἐπισημῶς διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ 1858. Κατ' ἐκείνην εὐρέθη τὸ ἔλκον τοῦ πληθυσμοῦ συμ-
 πασομένου εἰς 1,067, 216 (ἴδε Ἐφ. τῆς Κυβερ. Ἀριθ. 53). νῦν δὲ προσεγγί-
 ζοντες τὸ ἐν ἑκατομ. και ἑκατὸν χιλ.

418. Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ (251), διαιρουμένη εἰς πέντε νομούς, εἰς τὸν τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τὸν τῆς Ἀχαΐας καὶ Ηΰλιδος, τὸν τῆς Μεσσηνίας, τὸν τῆς Λακωνίας, καὶ τὸν τῆς Ἀρκαδίας, περιέχει τὰς ἐξῆς σημαντικωτέρας πόλεις·

Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Περιλαμβάνει τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τῆς Ἰσθμοῦ ἀρχόμενον καὶ ἐκτεινόμενον Ἀν-Μ. ὡς χερσόνησος μεταξὺ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου. Διαιρεῖται δὲ μετὰ τῶν παρακειμένων Νήσων εἰς 7 Ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ναυπλίας, Ἄργους, Ἐρμιονίδος καὶ Σπετσῶν, Τροιζηνίας, Ὑδρας καὶ Κορινθίας (πληθ. 413336). — Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ναυπλίας, περιλαμβάνουσαν δῆμους 4 καὶ πληθ. 43084 — Ναύπλιον, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἔχυρὰ παράλιος πόλις καὶ ἐμπορικὴ μὲ ἀπόρρητα φρούρια Ἐνετικά, χρηματίσασα πρώτη καθέδρα τοῦ βασιλείου· ἔχει ἕν Γυμνάσιον, καὶ ἀνὰ ἕν Πρωτοδικῶν καὶ Ἐφετῶν δικαστήριον, καὶ Βασιλικὸν ὄπλοστάσιον (κάτ. 4260 καὶ 7666 ὄλου τοῦ δήμου). Αὐτοῦ πλησίον εἰς τὸ παράλιον τῆς πεδιάδος τοῦ Ἄργους, ἀντικρυ τῶν εἰρημίων τῆς Τύρινθος, εἶναι οἱ ἀπόδαθμοι Ὀθωνος, ὅπου δηλαδὴ ἀποβάς ὁ Βασιλεὺς Ὀθων ἐπάτησε κατὰ πρῶτον τὴν Ἑλληνικὴν γῆν. Εἰς τὴν Τύρινθα ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος συστηθὲν καὶ νῦν τελειοποιηθὲν γεωργικὸν σχολεῖον, ὅπου πολλοὶ ἐκ διαφόρων Δήμων ὑπότροφοι καὶ τῆς Κυβερνήσεως διδάσκονται θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν Γεωργίαν. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἄργους (δῆμοι 6 καὶ πληθ. 24658) — Ἄργος, ἀπέναντι τοῦ Ναυπλίου, καὶ ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης, εὐκραεστάτη καὶ καλὴ πόλις, κειμένη εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς τοποθεσίαν, ὅπου ἐπὶ λόφου διασώζονται καὶ εἰρήπεια τῆς ἀρχαίας αὐτῆς Ἀκροπόλεως, λεγομένης Λαρίσσης. Αὐτόθεν οἱ Ἕλληνες ὀρμώμενοι ἀπέκρουσαν τὴν τε εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη κατὰ τὸ 1822, καὶ μετέπειτα τὴν τοῦ Ἰβραήμη εἰς Μύλους κατάδασιν ἀντικρυ τοῦ Ναυπλίου (κάτ. 10,654). Ὅχι μακρὰν τοῦ Ἄργους σώζονται εἰρήπια τοῦ Ἡραίου καὶ τῶν Μυκηνῶν περὶ τὸ χωρίον Χαρβάτι. — Ὑδρα (Ὑδρία κάτ. 12,008), ἀπαρτίζουσα ἰδίαν ἐπαρχίαν, καὶ Σπέτσοι (Τηπέρηνος κάτ. 10660), παρὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς Ἀργολικοῦ κόλπου, ναυτικαὶ νῆσοι ὀνομασταὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου μεγάλως συνετέλεσαν διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν πλοίων καὶ τῶν ἀνδρείων ναυτῶν. — Εἰς τὴν Ἐρμιονίδα, περιέχουσιν 3 δῆμους μετὰ τῆς τῶν Σπετσῶν (πληθ. καὶ τῶν 3 δήμων 20110). — Καστρί (Ἐρμιόνη) ἀντικρυ τῆς Ὑδρας, καὶ Κρανίδιον (Μά-

σης, ἀντικρυ τῶν Σπετσῶν)· τούτων οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἀπὸ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς γεωργίας. — Εἰς τὴν Τροιζηνίαν, παρὰ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον ἐκτεινομένην (δῆμοι 3 καὶ πληθ. 10442) — Δαμαλᾶς (Τροιζήν), πλησίον τῆς εἰς κόλπον σχηματιζομένης παραλίας. Αὐτοῦ συνεκροτήθη ἡ Γ'. Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ ψηφίσασα τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζήνης καὶ τὸν I. Καποδίστριαν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1827. Εἰς τοῦτου τοῦ κόλπου τὸν πόρον παρεμπίπτουσα ἡ νῆσος Καλαυρία, νῦν Πόρος, μετὰ μιᾶς ἄλλης μικρᾶς λεγομένης Σφαιρίας, σχηματίζει ἓνα τῶν εὐρυχωροτάτων καὶ ἀσφαλεστάτων λιμένων τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντα δύο στενάς εἰσόδους. Εἰς αὐτὸν ὑπάρχει καὶ ὁ Βασιλικὸς Ναύσταθμος ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου συστηθεὶς, καὶ ἔδρα τοῦ ἐπαρχείου. Ὅλος ὁ τόπος εἶναι ὠραῖος καὶ τερπνότατος διὰ τοὺς ἐκτεταμένους λειμῶνάς του (κατ. ὄλου τοῦ δήμου Τροιζήνης 8083). — Πρὸς Β: ἐκτείνεται ἡ χερσονήσος τῶν Μεθάνων, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖνται τὰ Μεθانا (δῆμος Μεθάνων) ἐξάγοντα ἐξαιρετον ἐλαιόλαδον. — Ἐτι βορειότερον Ἐπίδαυρος, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ναυπλίας, ἔχουσα μικρὸν λιμένα, ὅπερ ἀποβαίνουνσιν οἱ ἐξ Ἀθηνῶν μεταβαίνοντες εἰς Ναύπλιον. Αὐτοῦ συνεκροτήθη ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἡ κηρύξασα τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους κατὰ τὸ 1822. — Εἰς τὴν Κορινθίαν, περιλαμβανούσαν 11 δήμους καὶ πληθ. 34914. — Καλαμακίον, λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου ἐπὶ τοῦ Ἴσθμου, καὶ Λουτρακίον (Λέχαιον), ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἀνήκοντα εἰς τὸν δῆμον Κορίνθου εἶναι ἀξιοσημειώτα διὰ τὴν αὐτόθεν συγκοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τῶν ἐν τῷ Ἀδριατικῷ κόλπῳ, ἐνεργεμένην διὰ τῶν Αὐστριακῶν ἀτμοπλοίων. — Ἀπέναντι τοῦ Λουτρακίου ἐπὶ μικρᾶς χερσονήσου, Περαχώρα (δῆμος Περαχώρας) καὶ Πείσα, ὅθεν ἐξάγεται πίσσα, ῥήτινη, καὶ κατράμιον. Πλησίον τοῦ Καλαμακίου φαίνεται ἡ ἀρχὴ τῆς διώρυγος, δι' ἧς ἐπεχειρίσθη ἡ ἀπονήσωσις τῆς Πελοποννήσου. — Κόρινθος, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἴσθμου εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς τοποθεσίαν ὑπὸ τὸν Ἀκροκόρινθον, ἀλλὰ ἐρειπωμένη καὶ ταπεινὴ, μόλις 1331 κατοίκους ἔχουσα· κατεστράφη δὲ ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τοῦ συμβάντος τρομεροῦ σεισμοῦ τὴν 9 Φεβρουαρίου 1858· ὅθεν διστάθη νέος συνοικισμὸς αὐτῆς παρὰ τὴν παραλίαν τοῦ Λουτρακίου, εἰς θῆσιν λεγομένην νῦν Σχοινίαν. Τὸ δὲ κύριον τῶν Κορινθίων προϊόν εἶναι ἐλαιόλαδον καὶ σταφίδες Κορινθιακαί, ἀπὸ τὰ ὅποια πλουτίζονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Τρικκαίων ἀπωρισμένων μακρὰν τῆς θαλάσσης. — Πλησίον τῆς Κορίνθου εἰς τὴν παραλίαν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, Κιάτον καὶ Διμηνίον,

χωρίδια τερπνά τοῦ νῦν δήμου Σικυῶνος· καὶ ἐνδότερον, Βασιλικὸν πλησίον τῆς ἀρχαίας Σικυῶνος. — Ἐπι ἐνδότερον κεῖνται οἱ δῆμοι Φενεοῦ καὶ Στυμφάλου, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε λιμνῶν ἐπονομασθέντες. — Ἅγιος Γεώργιος (δῆμος Νεμέας), κωμόπολις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἄργος, παράγουσα οἶνον κάλλιστον. — Αὐτοῦ πλησίον εἶναι τὸ λεγόμενον Ἅγιονόρι, στενὴ δίοδος, εἰς ἣν Νικήτας ὁ Τουρκοφάγος κατέστρεψε τὸν στρατὸν τοῦ Δράμαλη, ἀποχωροῦντα εἰς Κόρινθον.

Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος. Παρεκτείνεται παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς χερσονήσου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλφειοῦ, περιλαμβάνων τέσσαρας ἐπαρχίας, τὴν τῆς Αἰγιαλείας, Πατρῶν, Καλαθρύτων, καὶ Ἡλείας (πληθ. 130591). — Εἰς τὴν τῆς Αἰγιαλείας, συνορεύουσαν μὲ τὴν Κορινθίαν, καὶ περιλαμβάνουσαν 3 δήμους, τὸν τοῦ Αἰγίου, τῶν Βουρῶν καὶ Αἰγείρας (πληθ. ὄλων 40560), κεῖται ἡ Βοστίτσα (καὶ νῦν Αἴγιον), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ δήμου Αἰγίου (κάτ. 2581, καὶ ὄλου τοῦ δήμου 6543) ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἐξάγουσα σταφίδα Κορινθιακὴν. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀχαΐας, περιέχουσαν πέντε δήμους Πατρῶν, Φαρῶν, Λύμης, Τριταίων καὶ Ἐρινεῶν, καὶ πληθ. 37703. — Πάτραι, πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ, ἀρχαία πόλις, καὶ νῦν ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐμπόριόν της· ἔχει Πρωτοδικῶν δικαστήριον, καὶ Γυμνάσιον (κάτ. 15 χιλ.). — Πλησίον καὶ πρὸς Β: αὐτῆς, ὅπου στενοῦται ἡ εἴσοδος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, κεῖται ἐπὶ τοῦ Ἰῖου ἀκρωτηρίου φρούριον ὀμώνυμον (252). — Εἰς τὰ μεσόγεια καὶ πρὸς Ἀν: συνορεύουσα μὲ τὴν Αἰγιαλείαν, Κορινθίαν καὶ Γορτυνίαν, κεῖται ἡ ἐπαρχία Καλαθρύτων, ἐπαρχία ὄρεινῆ, περιλαμβάνουσα ἑννέα δήμους καὶ πληθ. 43145. — Καλαθρύτα, πρωτ: πόλις τῆς ἐπαρχίας (κάτ. 1622 καὶ ὄλου τοῦ δήμου 7450), ὀνομασθείσης ἐξ αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας· διότι αὕτη ἔχει τὸ κλέος, ὅτι ἐν αὐτῇ πρώτη ἀνεπετάσθη ἡ σημαία τῆς ἐθνεγερσίας τὴν 25 Μαρτίου 1821 ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων Παλαιῶν Πατρῶν, Ἄνδρες Ζαήμε κλπ. προκρίτων, ἐπιπεσόντων κατὰ τῶν ἐκεῖ Τούρκων. Μακρὰν αὐτῆς 2 ὥρας εἰς τὸν δῆμον Κερπινῆς κεῖται καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Μεγάλου Σπηλαιῖου. — Ἡ ἐπαρχία Ἡλείας περιλαμβάνει ὀκτῶ δήμους καὶ πληθ. 40237, καὶ τὰς ἐκτεταμένας πεδιάδας τῆς Ἡλίδος, ὅπου κεῖνται Γασούνη, Λεχαινὰ, καὶ Πύργος (δῆμος Λετρίνων κάτ. τέττε 7992), ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἐπαρχίας (κάτ. 3875), ἔχουσα ἐπίγειον τὸ Κατάκλων εἰς τὸ παράλιον, μὲ τὸ ὅποιον συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ· ἡ δὲ Γλαρέντσα, πρὸς Β: κειμένη, εἶναι ἐπίγειον τῆς Γασούνης καὶ τῶν Λεχαινῶν.

Νομός Μεσσηνίας. Ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ, τελευταῖα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Καλαμῶν, περιλαμβάνων τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον καὶ μέρος τοῦ Μεσσηνιακοῦ, καὶ τὰς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, Τριφυλίας, Πυλίας, Μεσσηνίας καὶ Καλαμῶν, καὶ συνορευῶν πρὸς Β: μετὰ τοῦ Νομοῦ τῆς Ἀρκαδίας (πληθ. 401271). — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας, συνορευούσασιν μετὰ τὴν τῆς Ἡλείας καὶ περιλαμβάνουσιν ἕξ δήμους καὶ πληθ. 21810: κεῖται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ Ἀνδρίτσαϊνα, πόλις ὄρεινὴ καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας (ὄλου τοῦ δήμου κάτ. 6603). — Ἀγουλινίτσα (δῆμος Βαϊλακος) πλησίον λιμνοθαλάσσης καὶ τῶν ἐκβολῶν τῆς Ἀλφειοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ Πύργου, καὶ χωρίζοντος νῦν τὸν Νομὸν τῆς Ἀχαΐας ἀπὸ τὸν τῆς Μεσσηνίας. — Ἀπὸ Πατρῶν μέχρι τῆς Ἀγουλινίτσης ὅλη ἢ παραλία εἶναι ὀμαλὴ καὶ ἐπίπεδος, ἢ διακοπτομένη ἀπὸ γηλόφους εὐφόρους· ὅθεν ὅλος ὁ τόπος οὗτος εἶναι κατάφυτος νῦν ἀπὸ σταφιδαμπελώνος κλ. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Τριφυλίας, συνεχόμενὴν μετὰ τὴν ἀνωτέρω καὶ περιλαμβάνουσιν ἕξ δήμους καὶ πληθ. 21986. — Ἀρκαδιᾶ, νῦν Κυπαρισσία, πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κυπαρισσίας καὶ ὅλης τῆς ἐπαρχίας (κάτ. ὄλου τοῦ δήμου 3712) κειμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἔχει θέραινας ἐξαισίαν καὶ μαγευτικὴν πρὸς τὸ ἀναπεπταμένον πέλαγος τῆς ὀμνυμίου αὐτῆς κόλπου, καὶ ἀπ' ἑτέρου πρὸς ἐκτεταμένην πεδιάδα καταφύτης. — Πρὸς Μ: αὐτῆς, καὶ περίπου 3 ὥρας μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, κεῖνται τὰ Φιλιατρά (δῆμος Ἐράνης κάτ. ὄλου τοῦ δήμου 3351), κωμόπολις χαριστάτη ἐπὶ ὀμαλοῦ ὄροπεδίου καταφύτου ἀπὸ ἐλαίας, καὶ πλησίον αὐτῆς Γαργαλιᾶνοι (δῆμος Φλεσιάδος) ἐπὶ ὀμοίῳ ὄροπεδίῳ, ὅθεν ἔχει τις τὴν θείαν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς κάτωθεν αὐτῶν ἐκτεταμένης πεδιάδος καὶ καταφύτης ἀπὸ ἐλαιῶνος καὶ ἀμπελώνος. Ὀνομάσθη δὲ ὁ δῆμος Φλεσιάδος εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου τοῦ Δικαίου, ἐπικαλουμένου καὶ Φλέσα· διότι οὗτος, εἰς τινα τόπον αὐτοῦ τοῦ δήμου λεγόμενον Μανιάκι, περιχαρακωθείς μετὰ 900 Ἑλλήνων, ἔπεσεν ἐνδόξως μετὰ 500, ὡς ἄλλος Λεωνίδας ὑπὲρ πατριδος μαχόμενος ἡρωϊκῶς πρὸς 25 χιλ. Αἰγυπτίων. — Εἰς τὴν Πυλίαν, περιλαμβάνουσιν 5 δήμους καὶ πληθ.: 15870: Νεόκαστρον ἢ Ναυαρίνοι (καὶ νῦν Πύλος), πρωτ: τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα φρούριον παρὰ τὴν εἴσοδον κόλπου σχηματισμένου εἰς λιμένα μέγαν καὶ ἀξιόλογον διὰ τῆς παρακειμένης νήσου Σφακτηρίας. Ἐντὸς αὐτοῦ αἱ τρεῖς σύμμαχοι Δυναμίεις κατέκαυσαν τὸν Τουρκικὸν στόλον κατὰ τὸ 1827. — Πλησίον πρὸς Μ: Μεθώνη, καὶ πρὸς Ἀν: ταύτης ἐπὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου Κορώνη,

φρούρια παράλια. Εἰς τὴν Μεθώνην ἀποβὰς ὁ Ἰμβραήμης μετὰ 40 χιλ: Ἀράβων κατὰ τὸ 1825, καὶ κυριεύσας ἔπειτα καὶ τὸ Νεόκαστρον, ἐπύρθει καὶ κατέστρεψε τὴν Πελοπόννησον ἐκείθεν ὀρμώνεμος. — Πρὸς Β: τῆς Κορώνης καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κόλπου, Πεταλίδιον (πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μεσσηνίας), ὅπου οἱ Γάλλοι κατὰ πρῶτον ἀπέβησαν μετὰ τὴν ἐν Νεοκαστρῷ ναυμαχίαν, καὶ νῦν συνωκίσθησαν Μανιάται. Εἰς τὰ περίεξ αὐτῆς καὶ τῆς Κορώνης διασώζονται λείψανα τοῦ ἄλλοτε ἐκτεταμένου ἐλαιώνος, καταστραφέντος ὑπὸ τῶν Ἀράβων. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μεσσηνίας, περιλαμβάνουσιν ἕξ δήμους καὶ πληθ. 24923. Νησίον, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας (δῆμος Παρίσου) κωμόπολις τερπνὴ (κάτ. ὄλου τοῦ δήμου 4,520) ὄχι μακρὰν τῶν Καλαμῶν εἰς τὴν κατακλυζομένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Παρίσου πεδιάδα. — Εἰς τὸ ἐσωτερικόν, Μελιγαλᾶς καὶ Σκάλα (δῆμος Οἰχαλίας κάτ. 4495). Πρὸς Δ: αὐτῶν κεῖται τὸ ὄρος Ἰθώμη (Βελκάνο) καὶ ὁμώνυμος δῆμος αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ τὸ ὄρος, ὃν ἠφάιστειον, προξενεῖ συχνάκις σεισμούς, ἐξ ὧν πάσχει ἡ Μεσσηνία· κατὰ δὲ τὸ 1846 γενόμενοι σφοδρότεροι, κατερείπωσαν πολλὰ χωρία καὶ αὐτὰ τὸ Νησίον σχεδὸν ἠρήμωσαν. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαμῶν, περιλαμβάνουσιν πέντε δήμους καὶ πληθ. 19382: Καλαμάτα (νῦν Καλάμαι) ἔδρα τοῦ Νομάρχου, ὄχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα ἰκανὸν ἐμπόριον καὶ μεταξουργεῖα (ὄλου τοῦ δήμου κάτ. 6,200). Ὅλος ὁ τόπος ἦτο κατάφυτος ἀπὸ συκαμινέας, συκέας καὶ ἐλαίας, ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔπαθεν ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες ἐδενδροτόμησαν ἀνιλεῶς καὶ ἠρήμωσαν αὐτὸν μόλις ἤδη ἀναλαμβάνοντα· ἐξάγει δὲ σῦκα, μέταξαν καὶ τινα ὑφάσματα μεταξωτὰ τῶν Καλαμῶν, καὶ ἐλαιόλαδον. — Ἄλλοι δῆμοι αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἰσὶν ὁ τῆς Θουρίας, Ἀλαγωνίας, Ἄριος καὶ Ἀμφείας. Εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτου δήμον, κείμενον ἐνδότερον πρὸς Β: ἀνήκει καὶ ἡ Πολιανή, χωρίον περὶ τὰ ξενὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Λεονταρίου, δι' ὧν γίνεται ἡ ἀνάβασις πρὸς τὸ ὄροπέδιον τῆς Ἀρκαδίας καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Μεγαλοπόλεως. Εἰς τὴν Πολιανὴν, Δραμπάλαν, Ἄκωδον καὶ Μακρυπλάγι, θέσεις ὀχυρὰς αὐτῶν τῶν στενωῶν, συνήψαν πολλὰς μάχας οἱ Ἕλληνες μετὰ τῶν Ἀράβων, ἀγωνιζόμενοι ὅπως ἐμποδίσωσι τὴν ἐκείθεν διάβασιν τοῦ Ἰμβραήμη, ἀνερχομένου πρὸς ἄλωσιν καὶ κατοχὴν τῆς Τριπόλεως.

Νομὸς Λακωνίας. (πληθ. 90593). Αὕτη διαιρεῖται τὴν σήμερον εἰς ἐπαρχίας 4, τὴν τῆς Οἰτύλου, τὴν τοῦ Γυθείου, τῆς Λακεδαιμόνος, καὶ τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ἀλλὰ δὲν περιλαμβάνει ὅλην τὴν ἀρχαίαν Λακωνίαν, διότι ἐν μέρος αὐτῆς ὑπάγει-

ται εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν, τὴν τῆς Κουουρίας, τασσομένην νῦν εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ἀρκαδίας. Ἀμέσως μετὰ τὴν Μεσσηνίαν ἀρχίζουσιν αἱ ἐπαρχίαι Οἰτύλου καὶ Γυθείου τῆς Λακωνίας, περιλαμβάνουσαι τὴν κυρίως λεγομένην Μάνην, ἣτις διαιρεῖται νῦν εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν. Τῆς Δυτικῆς, ἐκτετατομένης εἰς τὰ παράλια τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, πρωτεύουσα Τσίμοδα (νῦν Ἀρεόπολις). — Πόρτο Βέτουλον (Οἶτυλον καὶ νῦν), εἰς ἓνα δῆμον τὸν τῆς Οἰτύλου μετὰ τῆς Ἀρεοπόλεως τασσομένον. Τῆς Ἀνατολικῆς πρωτεύουσα Μαραθωνῆσι (νῦν Γυθειον) πλησίον τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀρχαίου Γυθείου εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον, ἔχει 2437 κατοίκους καὶ ἰκανὸν ἐμπόριον, διότι ἐκεῖθεν ἐξάγονται ἐλαιόλαδον, μέταξα καὶ βλανιδία. Ἡ ἐπαρχία Οἰτύλου περιλαμβάνει 5 δήμους καὶ πληθ. 26089· ἡ δὲ τοῦ Γυθείου ὡσαύτως δήμους 5 καὶ πληθ. 42663· ἀμφότεραι δ' εἰσὶν ὄρειναι, καὶ πετρώδεις καὶ ἄκαρποι, κυκρὰς κοιλάδας γονίμους περιέχουσαι.

Οἱ Μανιάται καὶ ἐπὶ Τουρκῶν διέμεναν αὐτοδιοίκητοι εἰς τὰ ὄρεινά καὶ δύσβατα χωρία τῶν κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς σειρᾶς τοῦ Ταυγέτου· μόλις πρὸ τῆς ἐθνεγεσίας 60 περίπου ἔτη ἀνεγνώρισαν τρόπον τινὰ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου, ὅστις ἐδιώριζεν ἓνα ἐκ τῶν ἐντοπιῶν ἀρχηγόν, ἐπινομαζόμενον Μπέην· οὗτος δ' ἐδιόκει τοὺς Μανιάτας κατὰ φρατρίδας ἢ φάρες, ἔχοντας ἄλλους ὑπαρχηγούς. Τὰ μεσημερινώτερα τῶν ἀνωτέρω ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ Τζιναρίου ἀκρωτηρίου εἶναι τόπος τραχὺς καὶ δύσβατος, Κακοβούνη καὶ Κακοβουλία ἢ Μίσα Μάνη λεγόμενος, καὶ κατοικούμενος ὑπὸ τῶν Μανιατῶν Κακοβουναίων ἢ Κακοβουλαίων ἐπιλεγόμενον (πληθ. τῶν 2 ἐπαρχ. 38 χιλ. περίπου).

Ἡ ἐπαρχία τῆς Λακεδαίμονος. Ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Λυκαίου, τοῦ Κρονίου καὶ τοῦ Ταυγέτου περικλείεται λεκανοπέδιον ἐκτεταμένον καὶ εὐφορον, διαβρεχόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐρώτα καὶ ἀνοιγόμενον πρὸς τὸ Ἑλος, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου· κατοικεῖται δ' αὐτὸ ὑπὸ 38 χιλ. περίπου ψυχῶν, συνωκισμένων εἰς διάφορα χωρία τεταγμένα εἰς δήμους 13, ἀναλαθόντας τὰ παλαιὰ ὀνόματα τῶν ἐκεῖσε ἀρχαίων πόλεων (417)· ἔχει δ' ἐκτεταμένον ἐλαιῶνα, καὶ μέταξαν παράγει καλλίστης ποιότητος, τῶν ὁποίων ἡ ἐξαγωγή γίνεται διὰ τοῦ Γυθείου. — Μισθρᾶς, πρωτεύουσα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ταυγέτου πλησίον τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, εἰς τῆς ὁποίας τὰ εἰρήπια ὠκοδομήθησαν νῦν τὰ δημόσια τῶν Ἀρχῶν, καὶ ἠνωμένην εἰς ἓνα δῆμον μετὰ τὸν Μισθρᾶν διώρισεν ἡ Κυβέρνησις πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ὀλοὸν συνοικίζονται κάτοικοι ἐκ τῶν πέριξ· ὀλίγα δ' εἰρήπια ἀρχαίων φαίνονται ἐν αὐτῇ λόγου ἄξια (ὄλου τῆς δῆμου κατ. 7912). Εἰς τὰ πέριξ πρὸς Μ Σκλαβοχώριον (Ἀμυκλαί) εἰς τὸν δῆμον Ἀμυκλῶν — Χρύσαφα πρὸς Ἄν· εἰς τὸν δῆμον Θεραπυῶν. — Βρυλιάς καὶ Βουτιάνοι πρὸς Β· εἰς τὸν δῆμον Σελασίας — Σκαία καὶ Τρίνησα εἰς τὸν δῆμον Τριναίου περὶ τὰς ἐκδο-

λάς τοῦ Εὐρώτα εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον. — Ἐπαρχία Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς περιλαμβάνει ὅλον τὸ πρὸς Ἄν: τοῦ Γυθείου μεταξὺ τῶν δύο θαλασσῶν χερσοννησίζον μέρος, καὶ ἀποπερατούμενον εἰς τὸν Μαλέαν. — Πρωτεύουσα Μονεμβασία (νῦν Ἐπιδαυρος Διμηρᾶ), φρούριον ἀπόρθητον ἐπὶ νησιδίου ἐνουμένου διὰ γεφύρας μὲ τὴν ξηράν. Αὐτοῦ διασωῆται εἰσέτι Ἐκκλησία ἀρχαία, ἀπὸ τούς χρόνους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ εἰκῶν ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ἀξιοθέατος τῶν Βυζαντινῶν ζωγράφημα. Ἄλλοι 4 δῆμοι, ὁ τοῦ Ἄσωποῦ, Ζάρακος, Βοιῶν καὶ Ἐλους, ἀπὸ μικροχωρίδια συγκείμενοι, συνισῶσι τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, περιέχουσα 14068 κατοίκων.

Μέρος τῆς ἀρχαίας Λακωνίας πρὸς Β: τῆς ἀνωτέρω ἐπαρχίας, παρὰ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον ἐκτεινόμενον ἕως εἰς τὰ βουνὰ τὰ περικυκλόνοντα πρὸς Ἄν: τὴν λεκάνην τῆς Σπάρτης, εἶναι ἡ λεγομένη Τσακωνία (κατὰ παραθορὰν τοῦ Λακωνία) ἔχουσα πόλεις, τὸ Λεωνίδιον (νῦν δῆμος Διμναίου), κείμενον εἰς μικρὰν πεδιάδα ἐλαιόφυτον, περικυκλωμένην γύρωθεν ἀπὸ ὑψηλὰ ἀπότομα καὶ ἀπόκρημα βουνὰ, καὶ διανοιγομένην εἰς μικρὰν παραλίαν ἀντικρυ τῶν Σπετσῶν. Φαίνεται ὅτι ὁ τόπος οὗτος ἦτον ἀκατοίκητος ἕως περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος· συνφοκίσθη δ' αὐτοῦ μέρος τῶν κατοίκων τοῦ Πραστοῦ (νῦν δήμου Βρασιῶν) 4: ὥρας μακρὰν ἀπέχοντος ἐπὶ τῶν ὄρεων, οἵτινες ἤναγκαζόντο διὰ τὸ ψύχος καὶ πρὸς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς νὰ διαχειμάζωσιν εἰς Ἄγιον Ἀνδρέαν εἰς τὸ Ἄστρος, καθὼς καὶ ἤδη οἱ λοιποὶ διαχειμάζουσιν ἔχοντες αὐτοῦ τὰ κτήματά των. Οἱ κάτοικοι τῶν δύο τούτων δήμων, καθὼς καὶ οἱ τῶν δύο ἄλλων, Γλυπίας καὶ Σελινοῦντος, τῆς αὐτῆς χώρας (ἧτις ἐλέγετο πρότερον ἐπαρχία Πραστοῦ) ἔχουσιν ἴδιαν διάλεκτον, ἡ ὁποία διασωῆζει πολλάς λέξεις καὶ ἰδιωτισμούς τῆς ἀρχαίας Δωρικῆς. **Η'** ἐπαρχία αὕτη ἠνωμένη μὲ τὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου (ἧτις φαίνεται ὅτι τὸ ἀρχαῖον ἀνήκεν εἰς τὴν Ἀργολίδα ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Ἀρκαδίαν) συνιστᾷ ἤδη τὴν ἐπαρχίαν Κυνουρίας, ἧτις ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν τῆς Ἀρκαδίας. — Ἅγιος Πέτρος, κωμόπολις ὄρεινῆ (δῆμος Πάρνωνος κατ. 3507), κείμενῆ εἰς ἕνα κλάδον τοῦ Κρονίου ὄρους. — Καστρί (νῦν δῆμος Τανίας κατ. 4060) πλησίον πρὸς τὰ Β-Δ: ἐξ οἰκογενειῶν 800, συνωμισμένων ἐπὶ 7 λόφων καταρρύτων καὶ καταφύτων ἀπὸ ἀμπελῶνας, καστανας, κερασσίας καὶ διάφορα ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα. Εἰς αὐτὸν τὸν δῆμον ὑπάρχει καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου εἰς κοίλωμα ἀποτόμου βράχου κτισμένη, τὴν ὁποίαν ὁ Ἱμβραήμης δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπορθήσῃ· κάθωθεν αὐτῆς εἰς στενὴν κοιλάδα ῥέει καὶ

ποταμός ὁ Τάνης, ἀφ' οὗ ἐπωνομάσθη καὶ ὁ δῆμος. — Δολιανὰ καὶ Βέρβена ὁμοίως ὄρειοι δῆμοι, πρὸς τὸ ὄροπέδιον τῆς Τριπόλεως καὶ ὀνομαστοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐθνεγεργίας ἡμῶν. Εἰς αὐτάς τὰς κωμοπόλεις οἱ Τούρκοι τῆς Τριπόλεως, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ πρῶτον συναψάντες μάχην μετὰ τῶν ἐκεῖσε συνηγμένων Ἑλλήνων ἠττήθησαν. — Πρὸς Ἄν: τῆς Τανίας, Ἅγιος Ἰωάννης καὶ Μελιγοῦ, ὄρεινὰ χωρία περὶ τοῦ 3 ὥρας ὑπεράνω τῆς πεδιάδος τοῦ Ἄστρου, εἰς τὴν ὁποίαν διαχειμάζουσιν οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἔχοντες κτήματα ἀμπελώνων καὶ ἐλαιῶνων, καὶ συνιστῶντες ἓνα δῆμον τὸν τῆς Θυρέας (ὄλου τοῦ δῆμου κάτ. 2500), ὁμοῦ μὲ ὀλίγους κατοικοῦντας εἰς τὸ ὕψος παρὰ τοῦ Ἄστρου, ὅπου μικρὰ πλοίαρια ἐλλιμενίζονται πρὸς ἐξαγωγήν τῶν προϊόντων τῆς ἐπαρχίας, τὰ ὅποια εἶναι τυρίον, ἐλάδιον, μέταξα, καὶ τινα ὀπωρικά. Εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἄστρου φαίνονται εἰρείπια τῆς ἀρχαίας Θυρέας, περὶ τῆς ὁποίας ἐμάχοντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ εἰς τὴν αὐτῶσε Μονὴν τῆς Λουκουῦ ἀνεκαλύφθησαν λείψανα ἀρχαίας ναοῦ. Αὐτοῦ εἶναι καὶ λίμνη Μουσθὸς νῦν λεγομένη, τὴν ὁποίαν τινὲς ὑπολαμβάνουσιν ὡς τὴν τῶν ἀρχαίων Λέρνην. Εἰς τὸ Ἄστρος συνεκροτήθη ἡ Β': Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις ὅθεν διετήρησε τ' ὄνομα, καθὼς καὶ τὰ Δολιανὰ καὶ Βέρβена, πρὸς μνήμην τῶν ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν συμβάντων. Ὀλος ὁ πληθ. τῆς Κυουρίας συμποσοῦται εἰς 27,768 κατ: ἀνηκόντων εἰς 9 δῆμους.

Νομὸς Ἀρκαδίας. Ὁ Νομὸς τῆς Ἀρκαδίας περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Κυουρίας, Μαντινείας, Γορτυνίας καὶ Μεγαλόπολεως (πληθ. 126,550 εἰς 32 δῆμ:). Ἐξαιρουμένης τῆς Κυουρίας, αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι τοῦ Νομοῦ τούτου κεῖνται ἐν τῷ μέσῳ τῆς χερσονήσου, περιλαμβάνουσαι τοὺς ὑψηλοτάτους καὶ ὄρεινους τόπους αὐτῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν μάλιστα τῆς Γορτυνίας, ὅθεν ἔχουσι τὰς πηγὰς τῶν καὶ οἱ σημαντικώτεροι ποταμοί, οἷον ὁ Ἄλφειος, ὁ Λάδων, ὁ Ἐρύμανθος κλπ. (257). Ἡ ἐπαρχία Κυουρίας, ὁποίαν περιωρίσαμεν αὐτὴν ἀνωτέρω, ἀνήκουσα εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ἀρκαδίας, συνέχεται μὲ τὴν ἐπαρχίαν Μαντινείας, Ἄν-Μ. Ἐν τῷ μέσῳ ταύτης κεῖται τὸ ὄροπέδιον τῆς Τριπόλεως 2 χιλ: πόδας ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἔχον τὰ ὄρη Μέγαλον καὶ Παρθένιον. — Τρίπολις, καὶ κοινῶς Τριπολιτσά, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μαντινείας καὶ ἔδρα τοῦ νομοῦ, πλησίον τῆς Τεγέας ἀνεγερθεῖσα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔχρημάτισε δὲ καθέδρα τοῦ διοικοῦντος τὴν Πελοπόννησον Παρὰ ἐπὶ Τούρκων, ἀλλὰ κατεστράφη ἐκ σεισμῶν ὑπὸ τῶν Ἀρ-

βων (κάτ. 10,426). Πλησίον τῶν Τσιπιανῶν εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Μαντινείας, εἰς δὲ τὴν παλαιὰν Ἐπισκοπὴν τὰ τῆς Τεγέας, περὶ τὰ ὅποια εἶναι ταπεινά χωρίδια γεωργῶν — Λεβίδιον καὶ Κανδήλα (δῆμος Ὁρχομενοῦ) πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἀργείας. — Βαλτέσιον πρὸς Μ: τῆς Τριπόλεως, Πιάνα καὶ Δαβιά πρὸς Β: ὀνομαστοὶ τόποι διὰ τὰς μεταξὺ τῶν Τούρκων αὐτῆς τῆς πόλεως συναφθείσας μάχας, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐθνεγεσίας, καὶ ἐπὶ Ἰμβραήμη μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων (πληθ. ὅλης τῆς ἐπαρχίας 39600 εἰς 9 δήμους).

Γορτυνία. Ἄλλο μέρος τῆς Ἀρκαδίας ὑψηλότερον καὶ ὄρεινόν, συνορεύον μετὰ τὰς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, Ἡλίδος, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, συνιστᾷ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, περιλαμβάνουσαν 41: δήμους καὶ πληθ. 48747 — πρωτεύουσα Καρύταινα (νῦν δῆμος Γόρτυνος κάτ. 4 χιλ.) ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ μετὰ φρούριον, ὑπὸ τὸν ὅποιον ῥέει ὁ Σελινοῦς ποταμὸς. — Πρὸς Β: Δημητσάνα (νῦν δῆμος Θεισόας) ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἑλληνικόν της Σχολεῖον, συστηθὲν πρὸ τοῦ 1770 (κάτ. 2300. Αὐτοῦ ἐγεννήθη καὶ ὁ αἰοίδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος, ὁ κρεμασθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἰς τὴν θύραν τοῦ Πατριαρχείου, ἅμα ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως. — Ζάτουνα, πλησίον τῆς Δημητσάνης καὶ εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον ὑπαγομένη, ὠραία κωμόπολις, ὄρεινὴ καὶ βιομήχανος (κάτ. 1300 καὶ ἔλου τοῦ δήμου 6280). — Β-Ἄν: τῆς Δημητσάνης Βυτίνα (δῆμος Νυμφασίας) κωμόπολις, ἔχουσα καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἑλληνικὸν Σχολεῖον (κάτ. τοῦ δήμου 5 χιλ.). — Λαγκάδια (δῆμος Τευθίδος κάτ. 4400) καὶ ἐπι βορειότερα πρὸς τὰ σύνορα τῶν Καλαβρύτων, Κοντοβάζαινα (δῆμος Ἐλευσίνος κάτ. 4800) ἀρκετὰ σημαντικαὶ κωμοπόλεις. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, οὔσης ὄρεινῆς, ζῶσιν ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας, μικρᾶς βιομηχανίας καὶ γεωργίας· ἐσχάτως δ' ἐδόθησαν καὶ εἰς σταφιδοφυτείας σημαντικὰς, καταβαίνοντες εἰς τὰ παράλια τῆς Τριφυλίας. — Ἐπαρχ: τῆς Μεγαλοπόλεως πρὸς Μ: τῆς ἀνωτέρω· σύγκειται ἀπὸ τρεῖς δήμους ἔχοντας πληθ. 13,450 ψυχῶν — πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τοῦ Σινάνου (δῆμος Μεγαλοπόλεως) ταπεινὸν χωρίον εἰς πεδιάδα, πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μεγαλοπόλεως. — Λεοντάρι (δῆμος Φαλαισίας) ἐπὶ βουνοῦ, πλησίον τῆς διόδου ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας εἰς τὸ ὄροπέδιον τῆς Ἀρκαδίας.

419. ΣΤΕΡΕΑ (ἢ ἰδίως ΕΛΛΑΣ). Πρὸς Β: τῆς Πελοποννήσου καὶ πρὸς Μ: τῆς Θεσσαλίας, μεταξὺ τῶν κόλπων τῆς Ἄρτας καὶ τοῦ Βώλου, τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ, τοῦ Ἴο-

νίου πελάγους καὶ τοῦ τῆς Εὐβοίας, περιλαμβάνεται ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, διαιρουμένη εἰς τρεῖς Νομούς, τὸν τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, τὸν τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, τὸν τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας (πληθ. 293,144).

Ὁ Νομὸς τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, λεγόμενος καὶ Δυτικὴ Ἑλλάς ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, περιέχει 6 ἐπαρχίας· τὴν τοῦ Βάλτου, τὴν τῆς Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου, τὴν τοῦ Μεσολογγίου, Ναυπακτίας, Τριχωνίας καὶ Εὐρυτανίας, καὶ δήμους 26, κατοικουμένους ὑπὸ 103,611 ψυχῶν.—Βόνιτσα (νῦν δήμος Ἀνακτορίων κάτ: 3357) φρούριον καὶ πρωτ: τῆς ἐπαρχίας εἰς τὸ Ἀμβρακικὸν κόλπον.—Πρὸς Ἄν: Κραθασαράς (δήμος Ἀμβρακίας κάτ. 4300) εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ὁμοίως πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Βάλτου, λεγομένη καὶ Ἄργος Ἀμφιλοχικόν.—Κατοῦνα (δήμος Ἐχίνου κάτ: 4400) εἰς τὰ μεσόγεια.—Ἀστακὸς καὶ Δραγαμέστον, παράλιον ἀντικρὸ τῆς Ἰθάκης. Αἱ ἀνωτέρω ἐπαρχίαι ἀνήκουσι εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἀκαρνανίαν, ἣτις χωρίζεται ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας διὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου (Ἀχελφῶ), ἔχουσα καὶ λίμνας τὴν τῆς Ἀμβρακίας καὶ τὴν τοῦ Ὄξεροῦ, καὶ δάση ἀξιόλογα.—Ἐπαρχία Μεσολογγίου πρὸς Ἄν: (Αἰτωλία), περιλαμβάνουσα τέσσαρας δήμους, τὸν τοῦ Μεσολογγίου, Αἰτωλικῆ, Μακρυνείας καὶ Ὀλενείας (καὶ πληθ. 14311).—Μεσολόγγιον, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, παράλιος πόλις καὶ περίφημος εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, διὰ τὴν φθοράν, τὴν ὁποίαν οἱ ἐν αὐτῷ ἐπέφερον εἰς τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῆς πολυχρονίης ὑπερασπίσεως των (κάτ: 5877)· ἡ παραλία αὐτῆς εἶναι ἀπρόσιτος εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὰ τέλματα καὶ τὰς λιμνοθαλάσσας· προσπελάζουσι δ' εἰς αὐτὴν διὰ μονοξύλων. Αἱ παρακείμεναι μικρόνησοι Βασιλάδες, καθὼς καὶ ὁ Ἅγιος Σώστης, εἶναι ὡς ἐπίνεια τοῦ Μεσολογγίου, ὅπου δύνανται νὰ ἐλλιμενισθῶσι πλοῖα.—Πρὸς Β: εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, Αἰτωλικὸν ἐπὶ νησιδίου καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, συναπτομένης μετ' ἐκείνου διὰ γεφύρας· ὁ δήμος οὗτος (κάτ. 3385) περιλαμβάνει εὐφορον καὶ καλῶς καλλιεργημένον τόπον, ὅπου καὶ πορτογαλλία γίνονται ἐξαισίου μεγέθους.—Πρὸς Β: τῆς ἐπαρχίας Μεσολογγίου κεῖται ἡ ἐπαρχία Τριχωνίας, περιλαμβάνουσα τέσσαρας δήμους καὶ πληθ. 10 χιλ.—Ἀγρίνιον, πρωτεύουσα (κάτ: 270 καὶ τοῦ δήμου 2850), κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας βουνοῦ, καὶ ἀπέναντι ἐκτεταμένης καὶ εὐφόρου πεδιάδος εἰς γεννήματα καὶ ἀμπελώνας, πλησίον τῶν λιμνῶν Τριχωνίας καὶ Γρῖας (τοῦ Ἀγγελονκάστρου), αἳ τινες συγκοινωνοῦσαι χύνονται εἰς τὸν Ἀχελφῶν.—Πρὸς Ἄν: ἐπαρχία Ναυπακτίας, περιλαμβάνουσα τρεῖς δήμους καὶ πληθ. 21 χιλ.—πρωτεύουσα Ναύπακτος, φρέ-

ριον ὄχυρόν ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, πλησίον τῆς εἰσόδου αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀντιρρίου, τοῦ κειμένου ἀντικρυ τοῦ Ἰεῦ τῶν Πατρῶν (κάτ: 1600).—Πρὸς Β: μέχρι τῶν μεθορίων τῆς Τερκίας ἐκτείνεται ἡ ἐπαρχία Εὐρυτανίας, ἔχουσα ἑπτὰ δήμους καὶ πληθυσμὸν 30135.—Πρωτεύουσα. Καρπενήσιον (κάτ: 1500) ὄρεινός καὶ ὑγιεινὸς τόπος. Αὐτοῦ ὁ ἀείμνηστος Μάρκος Βότσαρης, ἐπιπεσὼν κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοπέδου τὸ 1823 διὰ νοκτὸς, ἐφονεύθη.—Πρὸς Μ: χωρίον Ἀμπλιανῆ (κάτ: 1500) τοῦ δήμου Καλλιδρόμης, περὶ τὸ ὄρος Καλλιδρομον κείμενον, εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνεγεσίας διὰ τὴν κατὰ τὸ 1824 καταστροφὴν τοῦ ἐκεῖσε συναχθέντος Τουρκικοῦ στρατοπέδου.

Νομὸς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος (περιλαμβάνων 29 δήμους καὶ πληθ: 91944). Πρὸς Ἀν: τῶν προειρημένων ἐπαρχιῶν, συνορεύων πρὸς Βορρᾶν μετὰ τῆς Θεσσαλίας, καὶ παρεκτεινόμενος πρὸς Ἀνατ: μετὰ τῶν κόλπων Παγασικοῦ καὶ Μαλιακοῦ, καὶ μέρος τοῦ Εὐβοϊκοῦ Ἀν-Μ: περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Φθιώτιδος, Λοκρίδος, Δωρίδος καὶ Παρνασσίδος, ὅθεν καὶ ὁ Νομὸς οὗτος μετὰ τοῦ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας λέγονται Ἀνατολικὴ Ἑλλάς.—Εἰς τὴν Φθιώτιδα, περιλαμβάνουσιν δέκα δήμους καὶ πληθ. 33,576. Ζητούσιον (νῦν Λαμία, κάτ: 5200 καὶ 6,074 ὄλου τοῦ δήμου) πόλις μετὰ φρούριον, πλησίον τῶν μεθορίων καὶ ἐκτὸς τῶν Θερμοπυλῶν, πρῶτ: τοῦ Νομοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν συναφίσθησαν πολλοὶ τῶν ὁμογενῶν εὐκατάστατοι, ἀγοράσαντες τὰς ἰδιοκτησίας τῶν ἐκεῖ Τούρκων. — Πρὸς Δ: Ὑπάτη, ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της (κάτ: 1,422 καὶ ὄλου τοῦ δήμου 4,165). — Στηλὴς καὶ Ἁγία Μαρίνα (δῆμος Φαλάρων κάτ. 2700), παράλιον εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ὅχι πολὺ μακρὰν τῆς Λαμίας, τῆς ὁποίας λογίζονται ὡς ἐπίνεια.—Ἐπαρχία τῆς Λοκρίδος παρεκτεινομένη Μ-Ἀν: κατὰ τὰ παράλια τῆς Εὐβοϊκῆς θαλάσσης, περιεχεῖ ὀκτώ δήμους, καὶ πληθ. 16,330· εἰς αὐτὴν κεῖνται αἱ Θερμοπυλαί, ἐξ ὧν καὶ δῆμος Θερμοπυλῶν ὀνομάζεται, καὶ ὁ Σπερχειὸς ποταμὸς (νῦν Ἀλαμάννα) ἀνωθεν αὐτῶν ἐκβάλλει εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον. Ὁ δῆμος Θερμοπυλῶν (κάτ. 1760) περιλαμβάνει μετ' ἄλλων χωρίων καὶ τὰ τῆς Μενδενίτσης, Δαδίου καὶ Μώλου· ὁ δὲ τῆς Ἐλατείας, (κάτ. 4300) τὰ τοῦ Δραχμανίς, Βελίτσης μετ' ἄλλων καὶ τὸ Τουρκοχώριον, τὸ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀρχαίας Ἐλατείας.—Ἀταλάντη (δῆμος, κάτ. 1760) πλησίον τῆς θαλάσσης πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ἀπ' ἀρχῆς οἰκήσαντες Μακεδόνες, συναφίσθησαν εἰς τὸ παράλιον, ἴδιον δῆμον συστήσαντες τὸν τῆς Νέας Πέλλης (κάτ: 745) ὡς ἐπίνειον τῆς Ἀταλάντης γενόμενον, ὅθεν ἐξάγεται καὶ σῖτος κάλ-

λιστος, καθὼς καὶ ἐκ Μώλου πρωτ. τοῦ δήμου Θερμοπουλῶν—Ἐπαρχία Δωριδος, πρὸς Δ: τῆς ἀνωτέρω καὶ πρὸς Ἄν: τῆς Ναυπακτίας, ἔχουσα τέσσαρας δήμους, τὸν τοῦ Αἰγητίου, Κροκυλίου, Ποτιδανείας, καὶ Τολοφῶνος, καὶ πληθ: 17544. — Πρωτ: Λιδορικιον (δῆμος Αἰγητίς), τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἐπαρχ: εἶναι ὄρεινός τόπος περὶ τὸ ὄρος τῆς Οἴτης κειμένης.—Βιτρινίτσα τοῦ δήμου Τολοφῶνος πλησίον τῆς παραλίας (κάτ: ὄλου τοῦ δήμου 2800) — Πρὸς Ἄν: τῆς εἰρημένης κεῖται ἡ ἐπαρχία Παρνασσίδος (καλουμένη Φωκίς τὸ ἀρχαῖον καὶ νῦν ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ἐνταῦθα κειμένου) περιλαμβάνουσα ἑπτὰ δήμους καὶ πληθ. 24524, ἔχει πρωτεύουσαν τὰ Σάλανα (νῦν Ἄμφισσαν) εἰς τὸ πέρασ πεδιάδος ἐλαιοφύτου (κάτ: 4 χιλ. καὶ τοῦ δήμου 5,300) ἔχουσαν καὶ ἐπίνειον εἰς τὸν Κρυσσαῖον κόλπον, ὅθεν ἐξάγει καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς, κυρίως ἐλαιόλαδον καὶ ἀλατισμένας ἐλαίας.—Πλησίον, Χρισσός (Κρίσσα) καὶ Καστρί ταπεινὸν χωριδίον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Δελφῶν, ἐξ ὧν συγκροτεῖται ὁ δῆμος Κρίσσης.— Γαλαξείδιον (κάτ. 5800: καὶ τοῦ δήμου 6,300) εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κρυσσαίου κόλπου, ὀνομαστόν διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν του.

Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Μεσημβριονανατολικῶς τοῦ ἀνωτέρω βῆθέντος Νομοῦ ἀπὸ τοῦ Κρυσσαίου κόλπου καὶ τοῦ Εὐβοϊκοῦ ἀρχόμενος παρεκτείνεται μεταξύ τῶν κόλπων τῆτων, τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ τοῦ Ἴσθμοῦ ἀποκλίνουσα δὲ Μ'Ἀν: πρὸς τὸ Αἰγαῖον ἢ χώρα τοῦ νομοῦ τούτου, περιλαμβάνει πέντε Ἐπαρχίας, τὴν τῆς Λεβαδείας, Θηβῶν, Ἀττικῆς, Μεγαρίδος καὶ Αἰγίνης, ἔχουσα εἴκοσι πέντε δήμους καὶ πληθ. 97,549. Ἡ ἐπαρχία Λεβαδείας, πρὸς Ἄν: τῆς Παρνασσίδος, περιέχει πέντε δήμους καὶ πληθ. 14,087.—Πρωτεύουσα Λεβάδεια (Λεβαδιά νῦν κάτ. 2850), διαρρέομένη ὑπὸ ποταμοῦ πηγάζοντος ἐκ τοῦ ἄκρου αὐτῆς, ὅπου λέγεται ὅτι ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνείου, καὶ καταστήνοντος τὴν ὑπ' αὐτὴν πεδιάδα εὐκαρπον εἰς γεννήματα, καπνὰ κλ.—Πρὸς Ἄν: αὐτῆς κεῖται ἡ λίμνη Κωπαῖς πρὸς Δ: δὲ πρὸς τὸν Παρνασσὸν Δαυλία καὶ Δίστομον τοῦ δήμου Χαίρωνείας, καὶ μικρὸν χωριδίον Κάπραινα (Χαιρώνεια).—Ἐτι ἀνατολικώτερον εἶναι ἡ Ράχωδα, εἰς διάσελον τοῦ Παρνασσοῦ, ἔχει μακρὰν τῶν Δελφῶν, παράγουσα δυνατὰ κρασία (κάτ. 2500). Ἡ Ράχωδα διετήρησε τὸνομα αὐτῆς εἰς μνήμην τοῦ ἐκεῖ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1826 καταστραφέντος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, στρατηγῆντος τοῦ Καραϊσκάκη, Τουρκικοῦ στρατοῦ, ἐρχομένου πρὸς ἐκπολιόρησιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, κατεχομένης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Πλησίον τοῦ Διστόμου κεῖται ἡ Μονὴ τοῦ Ὄσιου

Δουκᾶ, ἔχουσα ἐκκλησίαν κτισμένην κατ' ἀπομίμησιν τοῦ σχεδίου τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς σμικρόν.

Ἡ ἐπαρχία Θηβῶν κεῖται πρὸς Ἄν: τῆς προσηρημένης, μεταξὺ τῆς θαλάσσης τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν χωριζομένη διὰ τοῦ Κιθαιρώνος· ἔχει ἑπτὰ δήμους καὶ πληθ: 15600, καὶ πρωτεύουσαν τὰς Θήβας (261), παράγουσαν ἄφθονα γεννήματα καὶ σίτον κάλλιστον εἰς τὰς ἐκτεταμένους πεδιάδας τῆς (κάτ: τοῦ δήμου 4540). Πρὸς Δ: φαίνονται τὰ ἐρείπια τῆς Ἀλιάρτου, τῶν Θεσπιῶν, εἰς τὸ λεγόμενον Ἐρμημόκαστρον, καὶ μεσημβρινώτερον τὸ τῶν Δεύκτρων, ὅπου οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώδου (261)· εἰς δὲ τῶν Πλαταιῶν τὴν τοποθεσίαν εἶναι τὸ χωρίον Κόκλα πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα. Οἱ δὲ δήμοι Αὐλίδος καὶ Τανάγρας περιλαμβάνουσι τοὺς τόπους τοὺς πρὸς τὸν Εὐριπὸν. Ἡ ἐπαρχία Μεγαρίδος πρὸς Μ: τῶν Θηβῶν, μεταξὺ τῆς Ἀλκυονίδος θαλάσσης, τοῦ Ἰσμοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, περιλαμβάνει τέσσαρας δήμους καὶ πληθ. 11,323.—Μέγαρα, ἡ πρωτεύουσα (κάτ. 3,200), ἔχουσα ἀξιόλογον ἔλαιῶνα.—Ἐλευσίς, παράλιος εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς τοποθεσίαν· καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, Βύλλια (δῆμος Εἰδυλλίας κάτ. 2,400) εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Κιθαιρώνος.—Αἱ νῆσοι Σαλαμῆς (κάτ. 2,790) καὶ Αἴγινα (κάτ. 5,250) καὶ Ἀγκίστριον (κάτ. 400) παρακείμεναι ἐν τῷ Ταρωνικῷ κόλπῳ, ἀνήκουσι νῦν, ἢ μὲν πρώτη εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μεγαρίδος· αἱ δ' ἄλλαι δὺο εἰς τὴν τῆς Ἀττικῆς.

Ἐπαρχία Ἀττικῆς πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Μεγαρίδος· περιλαμβανομένη ὑπὸ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Εὐβοϊκοῦ κόλπου, ὡς τριγωνικὴ χερσονήσος, ἀπολήγει εἰς τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον, ὅπου καὶ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Σουριάδος Ἀθηνᾶς διασώζονται. Περιλαμβάνει δὲ δήμους ἑπτὰ, ἔχοντας πληθ: 51,000, τὸν τῆς Περαιᾶς, ἐν ᾧ εἶναι καὶ ὁ Ὀρωπὸς (εἰς τὴν θαλάσσαν τῆς Εὐβοίας), τὸν τοῦ Μαραθῶνος, τὸν τοῦ Λαυρείου, τὸν τῆς Κρωπίας, τοῦ Πειραιῶς, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν τῆς Φυλῆς (πρὸς Ἄν: περὶ τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας).—**ΑΘΗΝΑΙ** (260), πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ καὶ καθέδρα τοῦ Βασιλείου, διασώζουσα εἰσέτι πολλὰ καὶ θαυμαστὰ λείψανα ἀρχαίων κτιρίων. Μεταξὺ αὐτῶν λαμπρότατα εἶναι τὰ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, τῶν Προπυλαίων, τοῦ Παρθενῶνος, Ἐρεχθίδου κτλ. Ἀφ' οὗ κατὰ τὸ 1835 ἐκηρύχθη καθέδρα τοῦ βασιλείου (καταστραφεῖσα ἐξ ὀλοκλήρου καὶ αὐτὴ κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμον), ἀνωκοδομήθη μὲ πλατεῖς καὶ εὐθεῖς δρόμους, καὶ μὲ ἱκανὰς καλοκτισμένας οἰκίας, καὶ ὁλονὲν ἐκτεινομένη καλλωπίζεται μὲ ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια κτίρια. Τὸ στρατιωτι-

κόν νοσοκομείον, τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ Πανεπιστημείον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, καὶ πρὸ πάντων τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον λαμπρότατον οἰκοδομηθὲν, εἶναι δημόσιαι οἰκοδομαὶ ἀξιοθέατοι. Ἡ Ριζάρειος σχολὴ πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ Ἱερατείου, τὸ Ἀρσάκειον Παρθεναγωγεῖον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας, τὸ Τυφλοκομείον διὰ συνδρομῶν ἀνεγερθὲν, καὶ τὸ ἐκπαιδευτήριον, καὶ τὸ ἤδη ἀνεγειρόμενον Ἀμαλιεῖον ὄρφανοτροφεῖον τῶν κωρασίων, καὶ τὸ Βαρβάκειον Λύκειον εἰς ναυτικὸν σχολεῖον, ἐκ τῆς πρὸς τῆτο ἀπερρωθείσης περιουσίας τοῦ αἰοιδίμου Βαρβάκη, γίνονται οἰκοδομαὶ ἀξιόλογοι δημοσίων καὶ κοινωφελῶν καθιδρυμάτων. Πρὸς ἐκπαίδευσιν δὲ τοῦ λαοῦ ὑπάρχουσι δύο Γυμνάσια δημόσια καὶ δύο ἕτερα ἰδιωτικά, καὶ δημοτικὰ σχολεῖα τέσσαρα δημοσυντηρητήρα, καὶ πλῆθος ἄλλων ἰδιοσυντηρητῶν τῆς κατωτέρας καὶ μεσαίας παιδείας· εἰς ὅλα δὲ τὰ ἐν Ἀθήναις παντὸς εἶδους διδασκῆρια φοιτῶσι 4600 μαθηταὶ· οἱ δὲ τοῦ Πανεπιστημείου νῦν (κατὰ τὸ 1859) ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τοὺς 500: ἐκ τε τῶν ἡμεδαπῶν καὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ὁμογενῶν (κατ. 31. χιλ.).

Εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἀνήκουσιν ἡ Κηφισσία καὶ τὸ Ἀμαρούσιον, χωρία δύο ὥρας μακρὰν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέχοντα, εἰς τὰ ὅποια τὸ ζέρος ἐνδιατρίβουσι πολλοὶ τῶν εὐκαταστάτων κατοίκων τῆς πρωτευούσης (κατ. ἔλου τοῦ δήμου 33,450).—Δῆμος Πειραιῶς (κατ. 6,050.—Πειραιεὺς, λιμὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆ τοποθεσίαν συνοικισθεὶς, καὶ καθ' ἑκάστην αὐξόμενος καὶ καλλωπιζόμενος μὲ πλατείας δημοσίας καὶ δενδροφύτους, καὶ δρόμους πλατεῖς καὶ εὐθυγράμμους καὶ οἰκίας καλοκτισμένας· ἔχει δὲ καὶ καταστήματα ἴδια σχολείων Ἑλληνικοῦ καὶ δημοτικῶν δύο. Αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ τὸ δημόσιον κατάστημα τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς. Καὶ τῶν δύο δὲ δῆμων τὰ περίεξ καλλωπίζονται μὲ δενδροφύτους λεωφόρους ἀμαξιτάς καὶ μὲ κήπους καὶ ἐπαυλεῖς ἀγροτικὰς, ἐν αἷς διακρίνονται αἱ δύο τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης, ἐνισχυούσης τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τοῦ τόπου. Ὁλη δὲ ἡ Ἀττικὴ, ἂν καὶ λεπτόγειος, εὐφορεῖ ἐλαίας, ἀμπέλους καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα.

ΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.—Νομὸς Εὐβοίας, περιλαμβάνων τὴν νήσον Εὐβοίαν, ἐκτεινομένην ἀπ' ἀντικρυ τῶν Θερμοπυλῶν μέχρι τοῦ Σουνίου τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὰς Β-Ἀν: αὐτῆς κειμένης Σποράδας νήσους, Σκιάθου, Σκόπελον, Λειοδρόμια καὶ Σκύρον. Διαιρεῖται δὲ εἰς ἐπαρχίας τέσσαρας, περιλαμβανούσας δέκα ἐννέα δήμους καὶ πληθ. 68,813.

Ἡ νήσος Εὐβοία διαιρεῖται εἰς 4: ἐπαρχίας, τὴν τῆς Χαλκί-

δος, τὴν Καρυστίαν, τὴν τοῦ Ξηροχωρίου καὶ τὴν τῆς Σκοπέλου.
 — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαλκίδος, περιλαμβάνουσιν πέντε δήμους·
 Χαλκίδας, παρὰ τὸν Εὐριπον πλησίον τῆς ἀρχαίας γέφυρας (261
 καὶ 277), πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ, συνοικισθεῖσα ἀπὸ πολλοῦς
 εὐκαταστάτους ὁμογενεῖς, ἀγοράσαντας ἐκεῖ κτήματα· διέμειναν
 δ' εἰς αὐτὴν καὶ τινες οἰκογένειαι Ὀθωμανῶν καὶ Ἑβραίων ἐκ τῶν
 πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως οἰκούντων (κάτ. 4200 καὶ τὸ δῆμ. 10400).
 Εἰς τὸ φρούριον αὐτῆς ὑπάρχει εἰρκτικὴ διὰ τῆς κακούργους, καὶ
 τὸ πρὸ αὐτοῦ ξενὸν μέρος τοῦ Εὐρίπου νῦν καταρύχθη πρὸς διά-
 βασιν μεγάλων πλοίων, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀρχαία γέφυρα ἀνεκαι-
 νίσθη κινητῇ γενομένη. Ἐντικρυ ἐπὶ τῆς Βοιωτίας ὑπάρχει ἕτε-
 ρον φρούριον Μπαμπᾶς λεγόμενον. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν ἀνή-
 κουσι καὶ οἱ δῆμοι Ἀηλαντίων, Κηρονηλέων, Αἰγαίων καὶ ὁ τῶν
 Νέων Ψαρῶν, συστηθεῖς ὑπὸ Ψαριανῶν συνοικιζομένων εἰς τὴν
 ἀρχαίαν Ἐρέτριαν. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καρυστίας, (περιλαμ-
 βάνουσιν 7 δήμους καὶ πληθ. 24800) πόλις, Κάρυστος, Β' Ἀν-
 τοῦ Σουνίου, ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης ἔχουσα καὶ φρούριον,
 νῦν δὲ συνοικίζεται εἰς τὸ παράλιον ἢ Ὀθωνόπολις. — Κύμη (πρὸς
 Β. κάτ. 4500) πέραν τοῦ Καβοδόρου εἰς τὴν ἑτέραν θαλάσσαν,
 παράλιος ἄντικρυ τῆς Σκύρου ἀμφότεραι δὲ λογιζόνται πρωτεύε-
 σαι τῆς ἐπαρχ. Πλησίον τῆς Κύμης ἀνεκαλύφθησαν γαιάνθρακες
 καλλίστου εἴδους· ἐξάγονται δὲ αὐτόθεν καὶ κρασία ἀρκετὰ καθὼς
 καὶ ἀπὸ τὸ πλησίον χωρίον τοῦ Καστροβαλᾶ (δῆμος Κοτυλαίων
 κάτ. 2,900). Εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου κεῖται ἡ ἐπαρχία
 Ξηροχωρίου, δύο δήμους περιλαμβάνουσα, τὸν τῶν Ἰσταιίων καὶ
 Αἰδηψίων, καὶ πληθ. 9600. — Ξηροχώριον (κάτ. 2400 καὶ τὸ δῆ-
 μου 7400) κωμόπολις, ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τοῦ Βάλου καὶ πλη-
 σίον τῶν Ὀρεῶν καὶ τοῦ Ἀρτεμισίου, μακρὰν τῆς θαλάσσης ἀ-
 πωκισμένη εἰς τόπον κατάφυτον καὶ εὐφορον. Πρὸς Ἄν· Αἰδηψός,
 πλησίον τῆς ὁμοίας, παρὰ τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον, ὑπάρχουσι καὶ
 Φερμά λουτρά ὀνομαστὰ εἰς τοὺς ἀρχαίους. Ὀλη ἡ νῆσος εἶναι
 εὐφορος, παράγουσα γεννήματα, κρασία, ἐλαιόλαδον, μαλλία, κα-
 πνά, ἐρυθρόδανον καὶ ξυλείαν πρὸς ναυπηγίαν.

Ἡ ἐπαρχία τῆς Σκοπέλου περιλαμβάνει τὰς νήσους Σκοπέλου,
 Σκιάθου, Σκύρου καὶ Ἄλονήσου (Λειοδρομίων) καὶ πληθ. 12350.
 Ἐκάστη δ' αὐτῶν συνιστᾷ ἓνα δῆμον, πλὴν τῆς Σκοπέλου ἔχου-
 σης τὸν δῆμον τῆς Σκοπέλου (κάτ. 5330) καὶ τὸν τῆς Γλώσσης
 (κάτ. 1300). Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι εὐκαρπος καὶ δασυδής, ἐξά-
 γουσα γενναῖον οἶνον καὶ ὀπωρικὰ καλά.

Νομὸς Κυκλάδων· περιλαμβάνει τὰς Κυκλάδας νήσους (278)
 καὶ τινὰς Μεσημβρινῶν Σποράδων, διαιρούμενος εἰς ἑπτὰ ἐπαρ-

χίας, καὶ ἔχων 142,958: Πληθ:—Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σύρου. Ἡ Ἑρμούπολις, ἐπὶ τῆς νήσου Σύρου, πρωτεύουσα αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων, συνοικισθεῖσα ἀπὸ τοῦς καταφυγόντας ἐκεῖ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, Σμυρναίους, Χίους, Ψαριανούς, κτλ. Τὴν σήμερον κατέστη σημαντικὴ διὰ τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριον, τὸ ὅποιον ἔχει μ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, θεωρουμένη ὡς μία τῶν κεντρικῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Δύσεως· ἔχει δὲ καὶ τινα βιομηχανίας ἐργοστάσια, οἷον σαπυνοποιεῖα, βυρσοδεφεῖα, καὶ ναυπηγείον ἐμπορικῶν πλοίων ἀξιόλογον. Καὶ ἡ πόλις δὲ καθ' ἑκάστην καλλωπίζεται μὲ ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια κτίρια ἐκκλησιῶν, σχολείων κλπ. μὲ ἀγορὰς καὶ πλατείας καὶ δημοσίους περιπάτους. Τὰ δὲ πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας εἰς τὸν λαὸν μέσα διατηρεῖ φιλοτιμότερον παντὸς ἄλλου ὁ δῆμος. Ὑπάρχουσι πολλότατα δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ κορασιῶν, δημοσυντήρητα καὶ ἰδίουσυντήρητα, καὶ Γυμνάσιον δημόσιον, καὶ Λύκεια ἰδιαιτέρα, ἐν οἷς πλῆθος ὁμογενῶν νέων, ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, ἐκπαιδεύονται, καὶ δημοσυντήρητον ὄρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων, καὶ νοσοκομεῖον πολιτικὸν ἄριστον, ἐν ᾧ παντὸς ἔθνους καὶ θρησκείματος ξένοι φιλανθρωπότατα νοσηλεύονται. Ἡ πόλις, ἐπὶ ἀνωμαλοῦ ἐδάφους κατωφεροῦς καὶ ἐν μέρει ἀποκρήνου ἐπὶ βράχων συνωκισμένη μέχρι τῆς θαλάσσης, ἔχει θῆαν ἐξῶθεν, ἀπὸ μέρους τοῦ λιμένος, ἀμφιθεάτρου μεγαλοπρεποῦς καὶ λαμπροτάτου, ὅταν τύχη μάλιστα κατὰ τὰς ἐθνικὰς ἐορτὰς φωτάγωνημένη (κατ. 17 χιλ.).—Σύρος, ἐπὶ λόφου· οἱ πρὸ τῆς ἐθνεγερσίας κατοικοῦντες τὴν νήσον εἶναι αὐτοῦ συνωκισμένοι περὶ τὰς 8 χιλ: τοῦ δυτικοῦ δόγματος ὄντες οἱ πλεῖστοι.—Ἡ νῆσος Μύκονος ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν, ἔχουσα ἱκανὰ ἐμπορικὰ πλοῖα (κατ. 5 χιλ.).—Δῆλος, μεταξὺ Μυκόνου καὶ Σύρου, ἀκατοίκητος, ἐπὶ τῆς ὁποίας τῶν Μυκονίων τὰ κτήνη βοσκίζονται.—Τῆνος, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ὀνομαστή διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ἱερὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας (ὅλης τῆς νήσου δῆμοι τέσσαρες καὶ πληθ. ὑπὲρ τὰς 22 χιλ. κατ. ἐν οἷς καὶ τοῦ δυτικοῦ δόγματος).—Ἄνδρος, συστήνουσα μίαν ἐπαρχίαν, περιλαμβάνει τρεῖς δήμους· τὸν τῆς Ἄνδρου, Κορθίου καὶ Γαυρίου, καὶ πληθυσμὸν 22,400. Ἐχει ἱκανὸν ἐμπορικὸν ναυτικὸν καὶ προϊόντα, λεμόνια, πορτογάλλια, μέταξαν καὶ βαλανίδια. Ἐπὶ τοῦ βορειοτάτου αὐτῆς ἀκρωτηρίου, Καθάνου καλουμένου, κατεσκευάσθη ἐσχάτως καὶ Φάρος Α'. τάξεως, οὗ ὁ πυρσὸς, 216: μ: ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, καθοράται εἰς ἀπόστασιν 30 μιλίων ἐν αἰθρία νυκτί.—Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κέας.—Κέως, νῆσος ἀντικρυ τοῦ Σουνίου ἐξάγουσα βαλανίδια

καὶ κρασίον (κατ. 4300). — Θερμιά (Κύβος) ὀνομασθὴ διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της, ἔχουσα πρωτεύουσαν ὀμώνυμον, καὶ ἕτερον χωρίον τὴν Δρυοσίδα, ἴδιον δῆμον συστῆνεσαν (κατ. ὅλης τῆς Νήσου 3600). — ἄλλη νῆσος ἡ Σέριφος (κατ. 2,700). — Εἰς τὴν ἐπαρχ. Νάξου (πληθ. 24650) περιλαμβάνονται αἱ νῆσοι Νάξος, Πάρου καὶ Ἀντιπάρου. — Νάξος, ἡ μεγίστη καὶ εὐφορωτάτη τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα τέσσαρας δήμους, τὸν τῆς Νάξου, Ἀπειράνθου, Τραγαίας καὶ Βύβλου, καὶ πληθ. 14,500· παράγει δὲ κρασία ἐξάαιρετα, κίτρα, λεμόνια καὶ πορτογαλλία, καὶ τὸ ὄρυκτόν τῆς Σμυρίδος. — Ἡ Πάρος ἔχει τρεῖς δήμους· τὸν τῆς Πάρου, Νάσσης, καὶ Μαρπίσης, καὶ πληθ. 7,150· ἔχει δ' ἐξάαιρετα λατομεῖα λευκοῦ μαρμάρου καὶ νῦν ἐξορυσσόμενα. — Ἡ Ὀλίαρος, λεγομένη νῦν Ἀντίπαρος, καὶ ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμον τῆς Πάρου, ἔχει ὑπόγειον ἄντρον βαθύτατον καὶ ὀνομαστόν διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ψαλακτίτας. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μήλου ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι Μῆλος, σημαντικὴ διὰ τὰ ὄρυκτά καὶ τὸν εὐρύχωρον λιμένα της, καὶ αἱ μικραὶ νῆσοι Κίμωλος, Φολέγανδρος, καὶ Σίκινος, καὶ ἡ Σίφνος (πληθυσμὸς ὅλης τῆς ἐπαρχίας 13,115.). — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Θήρας ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι Θήρας, Θηρασίας, Ἴου, Ἀνάφης καὶ Ἀμοργοῦ, περιλαμβάνουσαι ὀκτώ δήμους καὶ 23 χιλ. πληθ. — Ἡ νῆσος Θήρα ἔχει 4· δήμους, τὸν τῆς Θήρας Ἐμπορείου, Οἴας καὶ Καλλίσης καὶ 15· χιλ: κατοίκων· εἶναι δὲ ὀνομασθὴ ἡ Θήρα, ἢ Σαντορίνη, διὰ τὸ κρασίον καὶ διὰ τὸν ἄπατον λιμένα αὐτῆς, ὅστις μετὰ τῆς κισσιρωδούς γῆς αὐτῆς, εἶναι γέννημα Ἐφαιστείου. Ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτοῦ τοῦ λιμένος κεῖνται καὶ δύο μικραὶ καὶ πετρώδεις νῆσοι ἠφαιστειογενεῖς, Μεγάλῃ καὶ Μικρᾷ Καϋμένη ὀνομαζόμεναι, ἐξ ὧν ἡ Μικρὰ ἀνέδυσεν ἐκ τῆς θαλάσσης περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε σεισμοὶ τρομεροὶ, καὶ κρότοι ὑπόγειοι, καὶ σκότος ψηλαφητόν, καὶ βροχαὶ στάκτης καὶ μύδρων ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐγένοντο (*). Πολλὰ τῶν χαλκενδύτων πλοίων ἐλλιμενίζονται πλησίον αὐτῶν τῶν νησιδίων διὰ πρυμνησίων ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε πετρῶν ἐξαρτώμενα πρὸς καθαρισμόν τοῦ χαλκοῦ· διότι τὰ περὶ αὐτὰ τὰ νησίδια ὕδατα ἔχουσι τὴν ιδιότητα ἵνα δίδωσιν εἰς τὸν χαλκὸν τὸ στιλπνὸν καὶ διάπυρον τοῦ χρώματος, ὅπερ ἔχει, ὅτε καθαρὸς ἐξέρχεται τοῦ χωνευτηρίου.

Ἡ Θηρασία φαίνεται ἀποχωρισθεῖσα ἀπ' αὐτῆς τῆς Θήρας

(*) Ὁ Τουρνεφόρτ, εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ (Relation d' un voyage au Levant) ἀναφέρει περὶ τῆς γεννήσεως τῆς Μικρᾶς Καϋμένης, ἀλλὰ λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν τότε συμβάντων ἔτυχον ἢ ἀναγνώσω χειρόγραφον, Ἰταλιστὴ ὑπὸ αὐτοῦ μαρτύρον γεγραμμένην.

κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ λιμένος, εἰς τὴν Βορείαν εἰσοδὸν τοῦ ὁποίου κεῖται κατοικουμένη ὑπὸ 570 ψυχῶν ἡ Ἴος κεῖται βορειότερον (κάτ. 2,600) καὶ πρὸς Ἄν: ταύτης ἡ Ἀμοργός (κάτ: 3700) ἡ δὲ Ἀνάφη κεῖται πρὸς Μ: τῆς Θήρας, ἀξιοσημείωτος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ εὑρεθέντα πολλὰ ἀγάλματα ὁμοῦ μὲ πολλὰ ἄλλα ἐνταφια κοσμήματα.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει κλίμα θερπνὸν καὶ ὑγιεινόν, γῆν καρποφόρον καὶ πάμορον, καὶ τοποθεσίαν θαυμαστὴν πρὸς ἐμπορίαν. Κατοικεῖται δ' ἀπὸ λαὸν ἀρχαῖον, φιλομαθῆ καὶ φιλόπονον, μὴ ἔχοντα ὅμως εἰσέτι τὰς γνώσεις, αἵτινες συντείνουσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς γεωργίας, καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Αἰσθάνεται δὲ καὶ ὁ λαὸς τὴν ἔλλειψιν ταύτην καὶ ἡ Κυβέρνησις αὐτοῦ ὁμοίως ὄθει καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέρη φιλοτίμως καὶ ἐπιμελῶς ἀσχολοῦνται πῶς διὰ διδασκαλίας καὶ μεθόδους νὰ κατορθώσωσι τὴν πρόσκησιν τῶν ἐλλειπόντων. Τὰ προϊόντα τοῦ τόπου εἶναι μάρμαρα, σμύρις, σήπιον, ψεῖον καὶ γαιάνθρακες· ἐκ δὲ τῶν γεωργικῶν, γεννήματα, μέταξα, μαλλία, ἐρυθρόδανον, ελαιόλαδον, κρασίον, μέλι, κηρὸν, τυρίον, σῦκα καὶ σταφίδες Κορινθιακῆ. Ὅλοι οἱ κάτοικοι συμποσούνται ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομμύριον. Θρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· εἰς δὲ τὰς νήσους εὐρίσκονται ἕως 35 χιλιάδες, πρεσβευόντες τὸ δόγμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. — Κυβερνήσις, Μοναρχία Συνταγματική. Ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν (140 ὄντων) καὶ ἡ Γερουσία συμμερίζονται μετὰ τοῦ βασιλέως τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Τὰ δὲ τῆς Ἐκκλησίας διοικούνται κατὰ τοὺς ἱεροῦς κανόνας ὑπὸ πενταμελοῦς Συνόδου Ἐπισκόπων, ἣτις λέγεται Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, διατεταγμένης ἐκκλησιαστικῶς εἰς εἴκοσι τέσσαρας Ἐπισκοπᾶς. Ἡ δὲ τοῦ Ἑλληνικῆς Κράτους ἔτησίᾳ πρόσδοδος συμποσούνται εἰς 18-19 ἑκατομμύρια δραχμῶν, μὴ ἐξαιρουμένη εἰς τὰς τῆς Κυβερνήσεως διαπάνας, καὶ εἰς πληρωμὴν τῶν ἐτησίων δανικῶν καὶ τοῦ χρεωλύτρου τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους. Ἔχει δὲ δημόσιον χρέος ἐξωτερικόν, ἀπὸ μὲν τὸ ἐπὶ τῆς βασιλείας γενόμενον δάνειον 60 ἑκατομ: φρ: ἀπὸ δὲ τὰ πρότερον 61 ἑκατομ: 500 χιλ. φρ. — Στρατὸν δὲ ἔχει τακτὸν ἐκ παντὸς ὅπλου, συμποσούμενον εἰς 10,268 ἄνδρας, ἐξ ὧν 586 ἀξιωματικοί, καὶ ἐτησίαν δὲ αὐτὸν δαπάνην περὶ τὰ 5 ἑκατομ. δραχμ. κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1858. Τοῦ δὲ Ναυτικοῦ λογίζονται διὰ τὸ 1859 ἄτομα 1340 ἐξ ὧν 214 ἀξιωματικοί· πλοῖα δὲ μικρὰ καὶ μεγάλα ὅλα 28, ἐν οἷς καὶ πέντε ἀτμοκίνητα· ἡ δὲ πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ ἔτησίᾳ δαπάνη περὶ τὸ 1,700,000· ἐμπορικὰ δὲ πλοῖα ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ τετρακισχίλια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μεγαλύτερα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς λιμένας Ἐρμουπόλεως, Σπετσῶν, Γαλαξειδίου, Θήρας, Ἀνδρου, Μυκόνου καὶ Σκοπέλου (*).

IONION ΚΡΑΤΟΣ.

420. IONION ΚΡΑΤΟΣ ἢ Ἐπτανήσος. Συγκροτεῖται ἀπὸ ἑπτά κατοικημένας νήσους, κειμένας τὰς πλείστας εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος πρὸς Δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ παρὰ τὴν Ἠπειρον, καὶ ἐχούσας ἕως 230 χιλ. κατοίκων, ὁμογενῶν καὶ ὁμογλώσσων μὲ ἡμᾶς, οἵτινες κυβερνῶνται κατὰ τύπους συνταγματικούς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Αὕτη στέλλει ἕνα Ἀρμοστήν Ἀγγλον, μετερχόμενον τὴν Κυβερ-

(*) Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἀκριβῶς κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1857 πλοῖα 4,280, καὶ νύκτας 26,202.

νητικήν ἐξουσίαν. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΚΕΡΚΤΡΑ ἢ Κορφοί, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ ἀντικρυ τῆς Ἠπείρου, εἶναι ἡ καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως (274), καὶ Παξοὶ μικρὰ νῆσος ἀντικρυ τῆς Πάργας. — Ἁγία Μαύρα (Λευκάς), πλησιεστάτη τῆς Ἀκαρνανίας. — Ἐπειτα Κεφαλληνία, ἡ μεγίστη πασῶν, καὶ Ἰθάκη, ἡ πατρὶς τοῦ Ὀδυσσεύως. — Ἡ Ζάκυνθος, ἡ καλλίστη πασῶν, πλησίον τῶν παραλίων τῆς Ἡλίδος, καὶ Τσερίγο (Κύθηρα) πλησίον τῆς Λακωνίας, ξηρὰ καὶ πετρώδης. Προϊόντα δ' ἔχουσι κύρια ἐλαιόλαδον καὶ ξαφίδα Κορινθιακὴν (*).

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Αὗται αἱ νῆσοι ἀνάκαθεν ἦσαν Ἑλληνικαί, καὶ τὴν αὐτὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος υπέστησαν κατὰ τὸν σιδηροῦν αἰῶνα, διαμείναντι διαρκέστερον ὑπὸ τῷ Ἑνστικῷ κράτος, μέχρι τῆς πτώσεως αὐτῆς δημοκρατίας. Κατὰ δὲ τὸ 1815 ἐτίθησαν, κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐν Βιέννῃ συνόδου τῶν Βασιλέων, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν διακρίνονται διὰ τὴν φιλοπατρίαν καὶ διὰ τὰ περὶ τῆς κοινῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐθνικῆς δόξης φρονήματα. Πολλοὶ Ἴονιοι κατὰ τὴν ἐθνεγεσίαν συμμετέσχον τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἐν τῇ Στερεᾷ μαχόμενοι, καὶ πολλοὶ ἔπεσον ἐνδόξως ὑπὲρ πατρίδος. Ὁ Ι. Α. Καποδίστριας, πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ψηφισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἔθνους, εἶναι γέννημα τῆς Κερκυρας, εἰς ἣν καὶ τὸ λείψανον αὐτοῦ κομισθὲν κεῖται ἐν τοῖς πατρίοις τάφοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΣΙΑ.

Ἐκτασίς ἐπιφαν: 40,378,000 χιλιάμετρα: □ (τετραγωνικά).

Πληθ. 660 ἑκατομμύρια.

421. Ἡ Ἀσία εἶναι τὸ μεγαλύτερον, τὸ εὐφορώτερον καὶ τὸ ἀρχαιότερον πολιτισθὲν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Περιορίζεται δὲ πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν ἕως εἰς τὸν πορθμὸν τὸν Βερίγγιον· πρὸς Ἀν: ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανῶν· πρὸς Μ: ἀπὸ τὸν Ἰνδικόν· πρὸς Δ: ἀπὸ τὴν Ἐρυθράν θάλασσαν, τὸν Ἴσθμόν τοῦ Σουέζου, τὴν Μεσόγειον, τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ τὴν τοῦ Ἀζόφου, καὶ ἀπὸ τὰ Οὐράλια ἢ ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν. Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος λαμβανόμενον ἀπὸ τὸν Ἰσθμόν τοῦ Σουέζου ἕως τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βερίγγιου εἶναι 2,700 λευγῶν, καὶ 4,300 τὸ μέγιστον αὐτῆς πλάτος, ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν ἕως τὸ Κομορίνον ἀκρωτήριον. Δύναται δὲ νὰ

(*) Ἴδε τὴν Ἀρχαίαν Γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος §. 251—282, τὴν ὁποίαν ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ διδαχθῆ πρότερον, καὶ ἔπειτα τὴν τῆς νῦν Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὡς προεπιόμεν, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν διὰ ταύτας τὸν κατὰ τὸ 1858 ἐκδοθέντα περὶ αὐτῶν ἰδίως χάρτην ἐπιμελείαν τοῦ Κ. Ρ. Θ. Παγγῶνος, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδοθέντα ἰδίως περὶ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1857. καθὼς καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Ἡρ. Λαζαρίδου ἐκδοθέντα Γεωγραφικὸν Ἀτλαντα τὸ 1858.

διαιρεθῆ ἢ Ἀσία εἰς χώρας Βορείας, Δυτικῆς, Μεσημβρινῆς, Ἀνατολικῆς, καὶ εἰς Κεντρικῆς.

422. Ἡ Ἀσία ἀπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ ἐκτεινομένη μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ (εἰς τὸν Ἰσημερινόν) καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Εὐρώπης μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ἀντικρῦ τῆς Ἀμερικῆς, ἔχει 2,230,000 τετρ. λευγ. περίπου ἐπιφάνειαν περιέχει ὁμως καὶ ἐρήμους ἐκτεταμένους καὶ ἀκάρπους, καὶ κλίματα, καὶ θερμικὰ διαφόρους. Οἱ βέβαιοι τόποι αὐτῆς εἶναι ψυχρότατοι, περιέχοντες ἀπαράντους πεδιάδας ἀφόρους· αἱ πρὸς Ἄν· καὶ Δ· εἶναι εὐκρατοὶ καὶ εὐκαρποὶ· οἱ δὲ Μ· καὶ Μ-Δ· θερμοὶ καὶ εὐκαρπώτατοι, διότι εἰς αὐτοὺς ἐπικρατοῦσι δύο ὄρα τοῦ ἔτους, ἡ τῶν ἀδιακόπων ὑετῶν ἢ ἡ τοῦ φθινοπώρου, καὶ ἡ τῆς ἀνομβρίας, ἢ ἡ τοῦ ἔαρος (ἀπὸ τὸν Μάρτιον ἕως τὸν Νοέμβριον). Εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας ὑφύθται ἐν ἀπέραντον ὁροπέδιον περικυκλούμενον ἀπὸ σειρᾶς ὀρίων, αἵτινες διακλαδιζόμεναι καταβαίνουσιν ἕως εἰς ὅλας τὰς περικυκλούσας αὐτὴν θαλάσσας, τέσσαρας κλιτύας κυρίως σχηματίζουσαι· ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν Παγωμένην Θαλάσσαν· ἡ δευτέρα εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανὸν καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ θαλάσσας τῆς Ἰαπωνίας, Κίνας κλπ. ἡ τρίτη εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, καὶ ἡ τετάρτη εἰς τὴν Μεσόγειον Θαλάσσαν, Προποντίδα κλπ. Εἰς δὲ τὰς κεντρικῆς χώρας αὐτῆς, ἐν μέρει μὲν ὑπάρχουσιν ὄρη ὑψηλότατα καὶ αἰωνίως χιονοσκεπέα (145)· ἐν μέρει δ' ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀμμόδης ἐρημος ἢ ἐπονομαζομένη Κόβη, ὁμοίαι μὲ τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι μικρότεροι εἰς τὰς Μ-Δ· χώρας. Αὐτοῦ δὲ πολλοὶ ποταμοὶ χάνονται καταπνιόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀμμόδους ἐδάφους, τὸ ὁποῖον διαβρέουσιν· ἄλλοι δὲ πάλιν ἐκβάλλουσιν εἰς λίμνας τυφλάς, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ ὀνομαστότεροι εἰσὶν ἡ Κασπία Θαλάσσα, ἡ Ἀραλίς, ἡ Βαϊκάλη, ἡ Οὐρμία, ἡ Βάνη καὶ ἡ Νεκρὰ λεγόμενη Θαλάσσα. Εἰς τὰ περί Φυσικῆς Γεωγραφίας ἐλάλησαμεν ἰδίως περὶ τῶν ὀρίων, ποταμῶν, λιμνῶν, κλιπῶν, ἀκρωτηρίων κλπ. τῆς Ἀσίας (ἴδε 116. 121. 145. 174. 178). Ἐκ δὲ τῶν κατοίκων αὐτῆς, οἱ μὲν κατοικοῦντες τὰς δυτικῆς καὶ δυτικομεσημβρινῆς χώρας αὐτῆς εἰσὶ τῆς Κιρκασίας φυλῆς διάφορα ἔθνη· οἱ δὲ τὰς πέραν τοῦ Γάγγου Ἀνατολικῆς, τὰς Βορείους καὶ τὰς Κεντρικῆς, εἰσὶν ἔθνη τῆς Μογγολικῆς ἢ Ταρταρικῆς φυλῆς (182).

Προϊόντα. Ἐκ τῶν φυτῶν ἔχει ἴδια ἡ Ἀσία, εἰς τὰ θερμὰ αὐτῆς κλίματα γινόμενα, τὴν καφέαν, τὸ τεϊόδενδρον (ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα γίνεται τὸ τσάιον), τὸ σακχαροκάλυμον, τοὺς φοίνικας, τὸ κακάον, λουλάκιον καὶ ὅλα τὰ ἀρωματοφόρα δένδρα, οἶον κιννάμωμον, πέπερι, κτλ. εἰς δὲ τὰ εὐκρατα παράγει ὅλα τὰ γεννηήματα καὶ ὄσπρια, καὶ ἐξαιρετὰ ὄπωρικα. Ἐκ δὲ τῶν ζῶων φέρει ὅλα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου συνήθη κτήνη καὶ βοσκήματα, μεταξὺ τῶν ὀρνίθων ἡ Κἀμήλος καὶ ἡ Γοργοκάμηλος εἰσὶν ἴδια κτήνη αὐτῆς τῆς Ἡπείρου, καθὼς καὶ οἱ ἵπποι τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Περσίας διακρίνονται διὰ τὴν ωραιότητα καὶ γοργότητα. Ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων ζῶων, εἰς μὲν τὰς ἀρκτέας χώρας, εὐρίσκονται λευκαὶ ἀρκτοὶ, μαυραλώπικες, ἰκτίδες καὶ ἄλλα ζῶα, τῶν ὁποίων τὰ δέρματα γίνονται γουναρικὰ πολυτίμα· εἰς δὲ τὰς μεσημβρινῆς ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, λέων, τίγρις, πάνθηρ, τίως (σακκάλι), πολλὰ εἶδη πιθήκων, κροκοδείλοι, ψιττακοί, καὶ ἄλλα πτηνὰ λαμπρὸν ἔχοντα πτέρωμα, καὶ τὰ μαργαριτοφόρα ὄστρεΐδια, τὰ ὁποῖα ἀλιεύονται εἰς τὴν Ἰνδικὴν Θαλάσσαν. Ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν ἰδιάζοντα ἔχει τοὺς ἀδάμαντας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους· μέταλλα δὲ δίδει ἀναλόγως ὀλιγώτερα παρὰ τὰς λοιπῆς Ἡπείρου· οἶον χρυσόν, ἀργυρον, σίδηρον, χαλκόν, λευκόχρυσον, καὶ κασσίτερον.

Ἡ Ἀσία ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐστία τοῦ πολιτισμοῦ, ἔπου συνηθίσθησαν καὶ τὰ ἀρχαιότερα καὶ ἰσχυρότερα βασίλεια· ἀλλὰ νῦν οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἔχοντες ἤδη ὅλους διαφέροντα ἀπὸ τὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν, εἰμειναν πολὺ ὀπίσω αὐτῶν καὶ εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας. Ἐν γένει χαρακτηρίζονται οἱ Ἀσιανοὶ ὡς μαλθακοί, τρυφηλοὶ καὶ ἄκηροί, πλὴν ὀλίγων τιῶν ὀρεινῶν λαῶν

καὶ τῶν Ταράρων. Τὰ δὲ φυσικὰ προϊόντα τοῦ τόπου καὶ τινα ἀντικείμενα βιομηχανίας, ἰδίως δὲ ὑφάσματα, φέρουσι τὸ μὲ τὰς λαϊκὰς Ἡπειροὺς τῆς αἰκμαίνης γινόμενον ἐκτεταμένον ἐμπόριον. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀσίας υπολογίζεται ἀπὸ 550—650 ἑκατομ.—Θρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Μωαμεθανικὴ, καὶ αἱ τῶν ἐθνικῶν διαφοραὶ εἰδωλολατρευτικαὶ (188). Αἱ δὲ Κυβερνήσεις εἶναι ὕλη: Μοναρχικαὶ ἀπόλυτοι.

§. Α'. ΧΩΡΑΙ ΒΟΡΕΙΑΙ.

Η

ΛΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ.

Εἴκτασις ἐπιφαν: 12,000,000 χιλιαμ: □.

Πληθ. 4,500,000 κατοίκων.

423. Ὅλον τὸ τμήμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν Ῥωσσίαν, συστήνον τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν, ἣτις περιλαμβάνει τὴν Σιβηρίαν καὶ τὰς Καυκασίας χώρας· ἐκτεινόμενον δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τὰ ὄρια ἕως εἰς τοῦ Βερίγγου τὸν πορθμὸν, καὶ ὄν τὸ τρίτημόριον σχεδὸν τῆς Ἀσίας, ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν ἑκτασιν, ἀλλὰ δὲν ἔχει κατοίκους περισσοτέρους τῶν 4 1/2 ἑκατομ. Ἀπάσης ἀναλογίας φυλαττομένης ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία εἶναι κατοικημένη 58 φορὰς ὀλιγώτερον παρὰ τὴν Εὐρώπην.

Σημ. Ὁ τόπος οὗτος εἶναι κατεσκευασμένος, πρὸς Β: μὲν ἀπὸ ἀπέραντες ἐρήμους ταλματώδεις· πρὸς δὲ Μ: ἀπὸ πυκνότητα δάση καὶ στέπας (143), ὅπου περιπλανῶνται φυλαὶ νομάδων (197). Μ-Δ: κείνται αἱ Καυκάσιαι χώραι μεταξὺ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἔχουσαι γλυκὺ καὶ γῆν εὐφορον. Εἰς δὲ τὴν Σιβηρίαν τὸ κρύος εἶναι πολὺ περισσώτερον ἢ εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης τὰς ὑπὸ ἴσον πλάτος κειμένας. Ὁ χειμὼν διαρκεῖ ἑννέα ἕως δέκα μῆνας, καὶ τὸ θερινόματρον καταβαίνει ἐνίοτε εἰς τὸν 50 ἢ καὶ 60 βαθμῶν ὑπὸ τὸ Ο. Πᾶν εἶδος καλλιέργειας ἐκλείπει εἰς τὴν 60 μίρην τοῦ πλάτους, καὶ σίτος δὲν τελειοφρεῖ πέραν τῆς 55°· ἀλλ' ὅμως πολλὰ μέρη μεσημβρινὰ εἶναι εὐφωράτα, τὰ ὅποια μεταξὺ τῶν ἄλλων προϊόντων φέρουσι καὶ βῆ (ραβέντι). Ἐἶχε δὲ καὶ πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, σιδήρου, χαλκοῦ καὶ μαλαχίτου λίθου, καὶ πλῆθος ἐξαγομένων δερμάτων Ῥέννων, ἀλωπέκων, Ἄρκτων, Σαμουριῶν, καὶ ἄλλων γουναρικῶν. Κατοικεῖται δ' ὁ τόπος ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται οἱ Καλμούκοι, οἱ Σαμοῖται, οἱ τινες κατοικοῦντες πρὸς Β: εἶναι φυλὴ ἀνθρώπων πολλὰ μικροσώμων· οἱ Τογγόζοι, οἱ Ὀστιάκοι καὶ οἱ Ἰακούται. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν λαῶν οἱ μὲν εἰσὶ Χριστιανοὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δογματός· οἱ δὲ, εἰδωλολάτραι, καὶ ἄλλοι Βουδισταί. Ἡ Σιβηρία ἔμεινεν ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους μέχρι τοῦ 16^{ου} αἰῶνος· τότε οἱ Ῥώσοι κωνηρόντες τὰ ἐκείσε ζωᾶ, τὰ δίδοντα γουναρικά, ἀνεκάλυψαν καὶ κατέκτησαν βαθμηδὸν τὸν τόπον ἀπὸ τῆς Οὐράλιας μέχρι τοῦ Βερίγγου πορθμῆ, ἀποκαταστήσαντες διαφόρους ἀποικίας. Εἰς τὴν Σιβηρίαν ἐξαρρίζονται οἱ εἰς πολιτικὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ὑποπίπτοντες.

Α'. Η ΣΙΒΗΡΙΑ.

Μήκος μεταξὺ 56° μήκους Ἄν: καὶ 172° μήκους Δυτικῶν.

Πλάτους Β: 48° 45' καὶ 78°.

424. Ἡ Σιβηρία, κατέχουσα ὅλον τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀσίας, εἶναι ὡς ἀπέραντος πεδιάς ἀντερειδομένη εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς

Κεντρικῆς Ἀσίας, καὶ ἀποκλίνουσα πρὸς τὸν Παγωμένον Ὀκεανὸν διαιρεῖται εἰς Ἀνατολικὴν Σιβηρίαν καὶ εἰς Δυτικὴν, περιλαμβάνουσα ἑνεία διοικητικὰ τμήματα καὶ πληθυσμὸν 2 ἑκατομ. κατοίκων. Καὶ ἡ μὲν Δυτικὴ Σιβηρία περιλαμβάνει τρία Κυβερνεῖα, ἔχοντα ὁμωνύμους πρωτεύουσας· τὸ τῆς Τοβόλσκης, τῆς Ὀμσκης, καὶ τῆς Τόμσκης. Ἡ Τοβόλσκη, ἔχουσα πόλιν, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πρωτεύουσα τῆς Σιβηρίας ὅλης, ἔχουσα 25 χιλ. κατοίκων καὶ σημαντικώτατον ἐμπόριον. Αὕτη εἶναι ἡ ἀποθήκη τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἐκ τῆς Σινικῆς καὶ τῆς Σιβηρίας ἐρχομένων ἐμπορευμάτων. Ἡ δὲ Ἀνατολικὴ ἔχει δύο Κυβερνεῖα τὸ τῆς Γενισεΐσκης καὶ Ἰρκούσκης. Παρὰ τὰ ἄνω πέντε Κυβερνεῖα εἶναι καὶ τέσσαρα ἄλλα τμήματα, ἡ ἐπαρχία ὀλιγώτερον σημαντικαὶ ἡ τῆς Ὀχόσκης, τῆς Ἰακούσκης, τῆς Τσιουκότζης, καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Καμτσιάτικας, ἀνακαλυφθεῖσης περὶ τὸ 1696. Ταύτης πρωτ. εἶναι ἡ Πετροπαυλόσκη (ἦτοι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου) λιμὴν ἀξιόλογος εἰς τὴν Ἀν. παραλίαν τῆς χερσονήσου, ὅπου καὶ πολλότατα ἠφαίσεια φαίνονται ἔχοντα ὕψος 9-19 χιλ. ποδ. — Ἰρκούσκη, ἔχουσα πόλιν καὶ ἐμπορικὴν, πηλοσίον τῆς Βαϊκάλης λίμνης καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀγγάρου ποταμοῦ, καθεδρὰ τῆς διοικήσεως (κάτ. 15 χιλ.). — Κιάτχα, πόλις πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Σινικῆς, εἶναι ἡ ἀποθήκη τοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ρώσσιας ἐμπορίου (κάτ. 2 χιλ.) καὶ αὕτη κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Ρώσσιων, κειμένη πλησιέστατα ἄλλης κατοικουμένης ὑπὸ τῶν Κινέζων, καὶ λεγομένης Μαΐματχίνης. Οὐχὶ μακρὰν τῆς Κιάτχας κεῖται καὶ ἡ Νερισχίνσκη ἐπίσης ἐμπορικὴ πόλις (κάτ. 3 χιλ.), ἔχουσα καὶ μεταλλεῖα ἀργύρου καὶ μολύβδου, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάζονται ἕως 2 χιλ. ἐξόριστοι· λέγουσι δὲ ὅτι οὗτος εἶναι φρικτότατος τόπος ἐξορίας ἀπὸ ὅλους τοὺς τῆς Σιβηρίας. Εἰς δὲ τὴν διοίκησιν τῆς Τόμσκης εὐρίσκονται ἕως 10 χιλ. ἐξόριστοι, διότι ἐκεῖ εἶναι τὰ μεταλλεῖα τῶν Ἀλταϊκῶν ὀρέων, τὰ ὁποῖα δίδουσι κατ' ἔτος 800 λίτρας χρυσοῦ καὶ 350 κεντηνάρια ἀργύρου (ἢ 1050 πούτσια Ρωστικά). Μεταξὺ τῶν κειμένων νήσων εἰς τὸν παγωμένον Ὀκεανόν, ἐκτὸς τῆς Σπιτσεβέργης, καταλογιζομένης εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἀντιποιουμένης ὑπὸ τῶν Ρώσσιων, κεῖται ἡ Νέα Ζέμβλα, ἐκ δύο πλησιεστάτων πρὸς ἀλλήλας νήσων συγκειμένη, καὶ ἀνήκουσα εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀρχαγγέλου· καὶ ἔτι ἀνατολ. εἶναι ἡ νῆσος Νέα Σιβηρία ὁμῶς μ' ἄλλας τινάς. Πρὸς δὲ τὴν Ἀμερικὴν κεῖνται αἱ Ἀλεουτιαναὶ πλέον τῶν 100, κατοικουμένης ὑπὸ 6 χιλ. κατοίκων τῆς αὐτῆς καταγωγῆς μὲ τοὺς τῆς Σιβηρίας, καὶ αἱ νῆσοι Κουρίλαι 25 τὸν ἀριθμὸν πρὸς τὴν Ἰαπωνίαν, κατοικουμένης ὑπὸ 1000—7000 ψυχῶν.

Β'. ΑΙ ΚΑΥΚΑΣΙΑΙ ΧΩΡΑΙ.

Μήκος 'Αν: μεταξύ 34° 50' και 48° 25'.

Πλάτος Β: μεταξύ 38° 50' και 45°.

425. ΑΙ ΚΑΥΚΑΣΙΑΙ ΧΩΡΑΙ Μ-Δ: τῶν ἀνωτέρω κείμεναι, ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ Καυκάσου, μεταξύ τῆς Κασπίας καὶ Μαύρης θαλάσσης, συνορεύουσαι πρὸς Μ: μετὰ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ τῆς Περσίας, καὶ ἔχουσαι ὄρια ἐν μέρει τὸν Ἀράξην ποτ: καὶ τὸ ὄρος Ἀραράτ. — Ἡ χώρα αὕτη συγκεκλιμένη ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Κολχίδα (κειμένη πρὸς Δ:), τὴν Ἀλβανίαν (πρὸς Ἀν:) καὶ τὴν Ἰθρηίαν (ἐν τῷ μέσῳ), ἔχει μῆκος ἀπ' Ἀν: πρὸς Δ: 1,150 χιλιαμέτρων καὶ πλάτος 300 ἀπὸ Β: πρὸς Μ: καὶ πληθυσμὸν περισσότερον ἢ τὴν Σιθρηία (περὶ τὰ 3 ἑκατομ.) διὰ τὸ γλυκὺ τοῦ κλίματος καὶ τὸ εὐφορον τοῦ τόπου. Αἱ τερπναι αὐτῆς κοιλάδες εὐφοροῦσιν ἀμπέλους, ἐλαίας, πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα, καὶ ἄλλα φυτὰ διάφορα. Οἱ δὲ κάτοικοι ἐκ διαφόρων ἐθνῶν, οἱ μὲν αὐτοδιοίκητοι διατελοῦντες, οἱ δὲ ὑποκείμενοι εἰς τοὺς Πέρσας ἢ εἰς τοὺς Τούρκους, ὑπετάχθησαν ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα. Διαιρεῖται δὲ πολιτικῶς ὁ τόπος οὗτος εἰς δύο τμήματα καὶ εἰς ἕξ ἐπαρχίας τὰς ἐξῆς — Κιρκασία (ἢ Διοίκησις τῆς Κιρκασίας), μεταξύ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας καὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Καυκάσου, κατοικεῖται ὑπὸ διαφόρων μαχίμων λαῶν. — Πόλεις: Ἀνάπα· ἔχυρά καὶ εὐλίμενος εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον. — Ἀβασία· πρωτεύουσα Σακουμ-καλέ, φέρειον εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον ὁμοίως. — Ἰμρηθία ἢ Μιγγρηλία Μ-Ἀν: πρωτεύουσα Κουταΐσιον (κάτ. 3 χιλ.). — Γεωργία (πληθ. 400 χιλ.) μεταξύ Ἰμρηθίας καὶ Ἀρμενίας, ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Καυκάσου ἕως τοὺς κλάδους τοῦ Ἀραράτ ἐκτεινομένη, εἶναι ἡ ὠραιότητι, ἡ εὐφορωτάτη καὶ ἡ μᾶλλον κατοικουμένη τῶν Καυκασίων χωρῶν, ἐν μέρος τῆς ὁποίας παρεχωρήθη παρὰ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1829. — Οἱ Γεωργιανοὶ (Γκιουρτζίδες) εἶναι χριστιανοὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, πλεον πολιτισμένοι τῶν γειτόνων των, καὶ περὶφημοὶ διὰ τὴν ὠραιότητά των. Πρωτεύουσα, Τιφλίσιον (40 χιλ. κατ.) παρὰ τὸν Κῦρου ποταμὸν, πρωτεύουσα ποτὲ τῆς Γεωργίας καὶ ἀξιόλογος διὰ τὸ ἐμπόριόν της. — Κασπιανὴ ἢ αἰ καὶ ἄλλως λεγόμεναι ἁ) ἡ Σχιρβανή, ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης παραχωρηθεῖσα κατὰ τὸ 1812 ὑπὸ τῶν Περσῶν κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Περσῶν, Ἀρμενίων, Τουρκομάνων καὶ Γεωργιανῶν Πρωτεύουσα Βακὼ, (κάτ. 4 χιλ.), λιμὴν ἀξιόλογος τῆς Κασπίας, ἔχων ἐμπόριον μὲ τὸ Ἀστραχάνιον· πλησίον αὐτῆς τῆς πόλεως ὑπάρχουσι πηγαὶ νάφθας, τῶν

ὁποίων αἱ ἀναθυμιάσεις ἀναφλεγόμενοι αὐτομάτως, κάμνουσι τὴς πυρολάτρης Πέρσας νὰ θεωρῶσιν αὐτὴν τὴν πόλιν ὡς ἱερὴν· καὶ — β') ἡ Δαγεστανὴ πρὸς Β: κατὰ μῆκος τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Κασπίας, κατοικουμένη ὑπὸ βαρβάρων λαῶν Μωαμεθανῶν καὶ εἰδωλολατρῶν, τρομερῶν διὰ τὰς ληστείας των· ἡ Δερβάντη, ἐχυρὸν παράλιον φρούριον, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. — Ἀρμενία, παρά τῆς Περσίας παραχωρηθεῖσα κατὰ τὸ 1828· πρωτεύουσα Ἐριβάνη (ἴδε κατωτ. 429).

§. Β'. ΧΩΡΑΙ ΔΥΤΙΚΑΙ.

Η

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 1,900,000 χιλιαμ: □ — Πληθ. 12,000,000.

Μῆκος Ἄν: μεταξὺ 23° 40' καὶ 47°.

Πλάτος Β: μεταξὺ 30° καὶ 42°.

426. Ὑπὸ τὸνομα Ἀσιατικὴ Τουρκία περιλαμβάνεται τὸ μέρος τῆς Ἀσίας τὸ κείμενον μεταξὺ τοῦ Τίγγρις πτ: τῆς Μαύρης καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Περιέχει δὲ πολλὰς περὶ φήμους χώρας ἢ Τοπαρχίας, οἷον·

Α') Τὴν Ἀνατολήν, παλαιὰ λεγομένην Μικρὰν Ἀσίαν, (τὴν ὡς χερσόνησον περιλαμβανομένην ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, τῆς Προποντίδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Μεσογείου) εὐδαίμονά ποτε καὶ εὐκαρπον, ἀλλὰ νῦν ὀλιγανδρουσαν καὶ κακῶς γεωργομένην, ἐν ᾗ ἡ γῆ αὐτῆς εἶναι εὐφορωτάτη. ἔχει χαλκοῦ μεταλλεῖα, καὶ προϊόντα διάφορα· οἷον μέταξεν, παμβάκιον, ὄπιον, νικοτιανὴν (ταβάκον) κατασκευάζονται δὲ καὶ τάπητες ἀξιόλογοι, καὶ ἐκ τῶν μαλλίων τῶν αἰγῶν τῆς Ἀγκύρας τὰ λεγόμενα σαλιά.

427. Διαρεῖται δὲ ἡ Ἀνατολή (Μικρὰ Ἀσία 203 εἰς πολλὰς ἐπαρχίας ἢ Πάσσαλίκια (419). Αἱ ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι· πρὸς Β: Σκούταρι (Χρυσόπολις) ἄντικρυ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Προῦσα (κάτ: 100 χιλ.) εἰς τὴν Προποντίδα· ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμά της λουτρὰ, χρηματίσασα καὶ καθέδρα τῶν Σουλτάνων μέχρι τοῦ 1360. — Σινώπη καὶ Τραπεζοῦς, εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν· εἰς τὴν Τραπεζοῦντα (κάτ. 50 χιλ.) ἔστησαν τὴν καθέδραν των οἱ Βυζαντινοὶ Ἀυτοκράτορες μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων. — Εἰς τὸ κέντρον, Ἄγκυρα, (κάτ. 35 χιλ.) ὀνομαστὴ διὰ τὰς αἰγὰς της, τῶν ὁποίων τὰ ἔρια εἶναι λεπτά καὶ μεταξῶδη. — Τοκάτι (κάτ. 100 χιλ.), μεγάλη πόλις καὶ γνωστὴ διὰ τὰ χαλκώματα αὐτῆς, κατασκευα-

ζόμενα ἀπὸ τὸν χαλκὸν τὸν ἐξορυσσόμενον εἰς τὰ πλησίον αὐτῆς μεταλλεῖα.—Καῖσαρι (Καισάρεια), καὶ Κόνια (Ἰκόνιον), εἰς χώραν εὐφορωτάτην κειμένη. Πρὸς Δ: Σμύρνη (212), εἰς τὸν μυχὸν βαθυτάτου κόλπου τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀρχαία καὶ νῦν ἐνομαστή διὰ τὸ ἐμπόριόν της πόλις (κάτ. 175 χιλ.). Πρὸς Μ: ἐπὶ τῆς Μεσογείου, Ἀττάλεια ἐπὶ τοῦ ὀμανύμου κόλπου, καὶ Ἀΰδανα, καὶ πρὸς Δ: Ταρσός, πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (κάτ: 30 χιλ: ὧν πλεῖστοι Τούρκοι). Ὅλη ἡ Μεσημερινὴ παραλία λέγεται Καραμανία.

Οἱ κάτοικοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀνάγονται κυρίως εἰς 4 λαοὺς διακεκριμένους, οἵτινες εἰσὶ· α) Τούρκοι τὰ 2/3 τοῦ ἔλου πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων συνιστῶντες, καὶ διεσπῶσθοντες τῶν λοιπῶν, ὁμογενεῖς ὄντες μὲ τούς ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ἀλλὰ βαρβαρώτεροι καὶ δεισιδαιμονέστεροι.—β) Τουρκομάνοι (Τουρκομένεδες κοινῶς) τὸ 1/3 συνιστῶντες μόλις τοῦ ἔλου πληθυσμοῦ. Οὗτοι εἰναι λαὸς συγγενικός καὶ ὁμόθρησκος μὲ τούς Τούρκους, καταγόμενος ἀπὸ τοῦς μεταξύ Κασπίας θαλάσσης καὶ Ἀραλίδος τόπου· ἀλλ' ὡς νομάδες, ποιμᾶνοντες ποίμνια προβάτων καὶ κίβητας βουβάλων καὶ καμήλων, καὶ συχνάκις ληστεύοντες, περιτρεχούσιν ἔλην τὴν χερσόνησον ὡς ἀνεξάρτητοι ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν τῶν ἀρχηγῶν των, λεγομένων Βεΐδων. γ) Γραικοὶ, ἰσάριθμοι σχεδὸν μὲ τούς Τούρκους. Οὗτοι εἶναι οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τοῦ τόπου, ὁμογενεῖς μὲ τοὺς λοιπούς Ἕλληνας· καὶ οἱ μὲν κατοικοῦντες περὶ τὰ παραλία, διέσωσαν καὶ τὰ ἴθνη, καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν θρησκείαν τῶν νῦν Ἑλλήνων· οἱ δὲ εἰς τὰ μεσόγεια διασώζουσιν εἰσέτι μόνην τὴν θρησκείαν, λαλοῦσι δὲ Τουρκιστί. δ) Ἀρμένιοι ὀλίγοι, καὶ ἐτι ὀλιγώτεροι Ἰουδαῖοι εἰς τὰς μεγαλοπόλεις κυρίως κατοικοῦντες καὶ μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον.

428.—Β') Τὴν Ἀρμενίαν πρὸς Ἄν: τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τόπον ὀρεινίστατον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὄρος Ἀραράτ, ὅπου ἐστάθη ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε κατὰ τὴν ἱεράν Γραφήν ἐπὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ. Εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἔχουσι τὰς πηγὰς των καὶ οἱ ποταμοὶ Τίγρις καὶ Εὐφράτης. Οἱ κάτοικοι, λεγόμενοι Ἀρμένιοι, διασώζουσι τὴν ἰδίαν των διάλεκτον, πρεσβεύοντες τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἐρζερούμη εἶναι ἡ ἐπίσημοτάτη πόλις τοῦ τόπου καὶ κέντρον τοῦ μεταξύ Τουρκίας καὶ Περσίας ἐμπορίου, περιέχουσα ὑπὲρ τὰς 130 χιλ: κατοίκων.

429. Ἡ ποτὲ Περσικὴ Ἀρμενία, ὅπου ὑπάρχουσιν αἱ λίμναι Βάνη καὶ Οὐρμιά, καὶ οἱ ποταμοὶ Κιοῦρ (Κῦρος) καὶ Ἄρας (Ἀράξης) τὸ σύνορον μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Περσίας, ἀνήκει τὴν σήμερον εἰς τὴν Ῥωσικὴν ἐπικράτειαν, παραχωρηθεῖσα κατὰ τὸ 1828 (425) κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἀρμενίων καὶ Τούρκων. Αὐτοῦ κεῖται ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τοῦ ὄρους Ἀραράτ, ἔχουσα, ὡς λέγουσιν, ὕψος 16 χιλ: ποδῶν, καὶ λίμνη Ἐριθάνη, ἔχουσα 12 λευγ: μῆκος καὶ 5 πλάτος. — Πρωτεύουσα Ἐριθάνων (κάτ. 15 χιλ.), πόλις ἐχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχει μοναστήριον σημαντικόν, ἔδρα τοῦ Πατριάρχου τῶν καθολι-

κῶν Ἀρμενίων.—Τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος αὐτῆς τῆς χώρας, συνορεύον καὶ μετὰ τὴν Περσίαν, κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Κούρδων (Καρδούχων) τῶν ὁποίων καὶ ὁ τόπος ἰδίως ὀνομάζεται Κουρδιστάν, μέρος τοῦ ὁποίου ὑπόκειται εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ μέρος εἰς τὴν Περσίαν. Οἱ Κούρδοι δὲ οὗτοι, τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν πρᾶσθεύοντες, εἶναι λαὸς νομαδικὸς καὶ ληστικὸς κατὰ φύλιν ὑπὸ Βεΐδων διοικούμενος.

430.—Γ') Τὴν Συρίαν, πρὸς Μ: μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης περικλειομένην. Αὕτη ἡ χώρα ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν ὄρεων τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου διασχιζομένη, καὶ ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ὀρόντου καὶ Ἰορδάνου ποτιζομένη, διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας ἢ Πασσαλίικα ἐκ τῶν ἰδίων των πρωτευσῶν ἐπονομαζόμενα, καὶ κατοικούμενα ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ Ἀράβων κυρίως, καὶ ὑπὸ ὀλίγων Ἰουδαίων.

α) Χαλέπι (Χαλυδών), πόλις ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐμπόριόν της, περιέχουσα 120 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ περισσότεροὶ εἶναι Τέρκοι καὶ Ἀραβες. Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτης τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Ἀντιόχεια ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ποτ: (10 χιλ. κατ.), ὅπου ἐδρεύει ὁ Ἀντιοχείας Ὀρθόδοξος Πατριάρχης, καὶ ἡ Ἀλεξάνδρέτα, εἰς τὸν Ἰσικὸν κόλπον, ἔχουσα καλὸν λιμένα, εἰς τὸν ὁποῖον πολλὰ πλοῖα συνέρχονται, ἀλλὰ νοσηρὸν κλίμα.

β) Τρίπολις, παράλιος καὶ εὐλίμενος, καὶ Λατακία (Λαοδίκεια) πάλαι ποτὲ εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος.

γ) Ἄκρη (καὶ Ἄκκα ἢ Πτολεμαῖς), μετ' ἑφούριον ἐχυρὸν καὶ μετ' ἑλίμενα διάσημον (κατ. 20 χιλ.). Αὐτοῦ πλησίον εἶναι τὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου διακλαδιζόμενα δύο ὄρη, Θαβῶρ καὶ Καρμηλίον, ὀνομαστά, τὸ μὲν διὰ τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, τὸ δὲ, διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκητεύοντας ποτε μοναχοὺς χριστιανούς ἐν ὁπαῖς καὶ σπηλαίοις. Εἰς τὸ αὐτὸ Πασσαλίικον ἀνήκουσιν ἡ Βερούτη (Βηρυτὸς), ἡ Σεῖτ (Σιδῶν), Τσοῦρ (Τύρος), Γάφας (Ἰόππη) ἐπίγειον τῆς Ἱερουσαλήμ, Γάζα, καὶ Βαλδέκ (Ἡλιόπολις), ἐπίσημος διὰ τὰ διασωζόμενα ἀρχαῖα αὐτῆς ἐρείπια.

δ) Πρὸς Ἄν: τῆς ἀνωτέρω εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὸ πασσαλίικον τῆς Δαμασκοῦ πρῶτ: Δαμασκός, πάλαι ποτὲ εὐδαίμων πόλις, καὶ νῦν ἡ πολυάνθρωποτέρα αὐτῶν τῶν μερῶν (κατ. 180 χιλ.), καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὰ κατασκευαζόμενα εἰς αὐτὴν σπαθία, τὰ ἐπονομαζόμενα Δαμασκία. Αὐτοῦ συνάζονται κατ' ἔτος ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου 30—50 χιλ. προσκυνητῶν, οἵτινες ἀπέρχονται ἐν συνοδίᾳ εἰς τὴν Μέκκαν, ἡγουμένους τῆς Πασσᾶ τῆς Δαμασκοῦ, ὅστις διὰ τοῦτο ὀνομάζεται καὶ Χατζῆ Ἐμίρης. Εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, ἀνήκει κειμένη πρὸς Μ: καὶ ἡ Παλαι-

στίνη, τῆς ὁποίας αἱ ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ, ὅπου εἶναι ὁ Ἅγιος Τάφος κατ. 30 χιλ.) ἡ Βηθλεὲμ, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν **ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ**, κείται δύο λεύγας μακρὰν Μ'Αν: ἔχουσα 3 χιλ: κατ.—Ναβλουζ (Νεάπολις, παρὰ τὴν παλαιὰν Συχέμ) καὶ Ἱεριχώ. Αὐτοῦ εἶναι ποταμὸς ὀνομαστός ὁ Ἰορδάνης, καὶ λίμνη ἡ Ἀσφαλίτις, λεγομένη καὶ Νεκρὰ Θάλασσα (178).

Οἱ ἐπικρατέστεροι κάτοικοι τῆς Συρίας, ἐχούσης περὶ τὰ 2 ἑκατὶ πληθυσμὸν εἶναι Ἑλληνικῆς καὶ Ἀραβικῆς καταγωγῆς· διότι οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐκράτησαν τοῦ τόπου· οἱ δὲ Ἀραβες κατέκτησαν αὐτὸν περὶ τὸν 7 αἰῶνα μ. Χ. Εἰς τὸ ἐνδότερον ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ἔρως, κατοικοῦσι τρεῖς μικροὶ καὶ διάφοροι· α) οἱ λεγόμενοι Λυσάρια ἢ Νεσάρια ζῶσιν ἐπὶ τῶν βορείων τόπων τοῦ Λιβάνου ἕως 60 χιλ: περίπου, κατὰ φυλὰς διηρημένοι, καὶ λατρεύοντες τὸν ἥλιον, καὶ πιστεύοντες τὴν μετεφύχωσιν ὑπολαμβάνουσι δέ τινας αὐτοὺς ὡς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων κατοίκων τοῦ τόπου Ἑθνικῶν. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς σειρᾶς τοῦ Λιβάνου κατοικοῦσι β) οἱ Δρουσοὶ καὶ γ) οἱ Μαρωνίται. Καὶ οἱ μὲν Δρουσοὶ εἶναι λαὸς μάχιμος, ἔχον θρησκίαν καὶ ἴθνη ἴδια, εἰς ἑκατὸν χιλ. ψυχῶν συμποσούμενος· οἱ δὲ Μαρωνίται, ἰσάριθμοι σχεδὸν μὲ αὐτοὺς, εἶναι χριστιανοὶ ἀναγνωρίζοντες τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάππα. Ἀμφότεροι δὲ υπάρχουσιν αὐτοδιοίκηται μὲν, ἀλλ' ὑποτελεῖς εἰς τὸν Σουλτάνον.

431. Πρὸς Ἄν: τοῦ Πασσαλικίς τῆς Δαμασκού κείται ἡ χώρα ἡ διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Τίγριος καὶ Εὐφράτου, περιλαμβάνουσα—Δ') τὴν Διαρβερκίρην· αὕτη κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς παλαιᾶς Μεσοποταμίας (228). Ἐπισημότεραι πόλεις.—Διαρβεκίρη (Ἄμιδα), πρωτεύουσα καὶ πολὺ ἐμπόριον ἔχουσα ὑφασμάτων καὶ μαροκινῶν.—Μοσούλη, ἐπὶ τοῦ Τίγριος ποταμοῦ κατάντικρυ τῆς παλαιᾶς πόλεως Νινευῆς, βιομηχανὸς καὶ ἐμπορικῆ (κατ: 60 χιλ.)· δι' αὐτῆς διήρχοντόποτε τὰ ἐμπορεύματα τῶν Ἰνδιῶν, ὅθεν καὶ Μοσουλῖναι ἐπωνομάσθησαν τὰ ἐκ τῶν Ἰνδιῶν λεπτὰ παιδάκινα ὑφάσματα εἰς τὴν Εὐρώπην μεταφερόμενα.

432.—Ε') Τὸ Ἰρακαραβί, τὸ ὁποῖον ἐπέχει τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Μεσοποταμίας καὶ τὴν Βαβυλωνίαν χώραν, καὶ εὐφορεῖ φοινίκων πλήθος εἰς τὰς Αὐάσεις αὐτῆς —Πόλεις· Βαγδάτη (Σελεύκεια), παρὰ τὸν Τίγριν κειμένη εἶναι μία τῶν μεγίστων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς (κατ. 100 χιλ.)—Πρὸς Ν: τῆς Βαγδάτης ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου Χελλάχ ἢ Χίλλαχ, πλησίον τῆς ὁποίας πρὸς Β: φαίνονται τὰ ἐρείπια τῆς Βαβυλώνος.—Βάσσορα, ὀλίγον κατωτέρω τῆς συμβολῆς τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγριος, πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποπλέουσιν εἰς τὰς Ἰνδίας (κάτοικοι 60 χιλ.).

433. Νῆσοι. Μεταξὺ τῶν νήσων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας αἱ ἀξιολογώτεραι εἰσὶ—Τένεδος, Ἀῆμος καὶ Ἴμβρος ἀντικρυ τοῦ Ἑλλησπόντου.—Πρὸς τὰ Δυτ: παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἡ

Μιτυλήνη (Λέσβος), φέρουσα πολὺ ἐλάδιον—ἡ Χίος, γνωστὴ διὰ τὸ φιλέμπορον τῶν πρῶν κατοίκων τῆς—ἡ Σάμος, περίφημος εἰς τὴν νέαν μας ἱστορίαν διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἰδίας τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνας.—ἡ Κῶς, εὐφοροῦσα λεμόνια καὶ πορτογάλλια.— πρὸς δὲ τὰ Μεσημβρινά, ἡ Ῥόδος, καὶ τέλος ἡ Κύπρος μεγίστη τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν νήσων, καὶ εὐφορος πολλῶν προϊόντων, καὶ μάλιστα κρασίων ἐκλεκτῶν, ἀλλὰ κακῶς γεωργουμένη, ἔχει 500 λευγ: □ ἐπιφάνειαν, καὶ μόλις 110 χιλ. κατ.— Πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ Φαμαγούστη (Ἄρσιονή), Λάρνακας, Πάφος καὶ Νικοσία, κάθηδρα τοῦ Πασσᾶ εἰς τὸ μέσον τῆς νήσου κειμένη (222).

§. Γ'. ΧΩΡΑΙ ΠΡΟΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΝ.

ΑΡΑΒΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφαν. 2,800,000 χιλιάμ: □.— Πληθ. 12,000,000.

Μήκος Ἄν: μεταξύ 30° 20' καὶ 50° 40'.

Πλάτος Β. μεταξύ 12° 40' καὶ 33° 45'.

434. Ἡ ΑΡΑΒΙΑ εἶναι μεγάλη Χερσόνησος, συνεχομένη πρὸς Β. μετὴν Συρίαν (236 καὶ 431) καὶ περιοριζομένη ὑπὸ τῆς Ἀραβικῆς ἢ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου· ἔρημος καὶ ἀμμώδης κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, ἔχει καὶ τινες εὐδρους καὶ εὐφόρους τόπους, οἳ τινες παράγουσι φοίνικας, καφὲν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη περὶ τὴν Μόκκαν, ἀλωνὴν, καὶ τὸ βάλσαμον τῆς Μέκκας.

Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας παρίσταται ὡς ὀροπέδιον ἀποκλῖνον πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ὑψοῦμενον πρὸς Δ: εἰς σειρὰν ὀρίων διερχομένην παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θαλάσσαν, καὶ ἀντεριδομένην εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, τὸ ὁποῖον ἐνόηται μετὰ τὸν Ἀντιλίθανον τῆς Συρίας. Ὁ τόπος ἐν γένει εἶναι ξηρὸς καὶ ἀνυδρος, διακοπτόμενος ὑπὸ ἀμμωδῶν ἐρήμων ἀπεράντων. Ἐκ τούτων ὀνομάζεται μέρος αὐτοῦ Ἀραβία ἔρημος. Τὸ δὲ Β-Δ: τὸ περιλαμβανόμενον μεταξύ τῶν κόλπων τῶν Σουέζ καὶ τοῦ Ἀκαβάθ λέγεται Πετραία Ἀραβία ἢ ἔρημος τοῦ Σινᾶ. Μικραὶ δὲ τινες κοιλάδες καὶ παραλίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ Ν-Δ: ὀνομάζονται Εὐδαίμων Ἀραβία, διότι εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁ τόπος φαίνεται εὐφορος. Οἱ δὲ Ἀραβες διαιροῦνται εἰς Φελλάχους, ἧτοι γεωργοὺς ἔχοντας σταθερὰν διακονίαν, καὶ εἰς Νομάδας ἢ Σκηνίτας ποιμένεας, λεγόμενους Βεδουίνους. Ἰκανὸν μέρος τοῦ τόπου κατοικεῖται ὑπὸ τῶν ποιμένων τούτων, οἳ τινες ἄλλην ἰδιοκτησίαν δὲν ἔχουσι παρὰ τὰς σκηνᾶς των, τὰς καμήλους καὶ τοὺς ἵππους των· οὗτοι δ' εἰσὶν εἶδος ἰδιόζοντος καὶ παλαιόθεν περιφήμου, λεγόμενα κοινῶς ἀλογα Ἀραβικὰ (τὸ πάλαι Νυσσαῖοι ἵπποι). Επίσημα εἰς αὐτὴν ὄρη εἶναι τὸ Σινᾶ καὶ Χαρήθ.

435. Ἡ Ἀραβία συνιστᾶ πολλὰ κράτη, ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶ τὸ τοῦ Σιερίφου τῆς Μέκκας, ὑποτελοῦς εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, τοῦ Ἰμάμου τῆς Ἑμενῆς, καὶ τοῦ Ἰμάμου ἢ Σουλτάνου τῆς Μασκάτης. Περιλαμβάνει δὲ ἐξ Τοπαρχίας τὰς ἐξῆς τὴν Ε'διιάζ (περιέχουσαν καὶ τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν) ἐκτεινομένην

ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ μέχρι τῆς 19' τοῦ πλάτους παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅπου εἶναι ἡ Μέκκα καὶ Μεδινά.—Τὴν Νεδζιεδ, μεσόγειον, ὅθεν ἐξῆλθον οἱ αἰρεσιώται Βαχαβίται, οἱ τινες ἔφερον τὰ τροπαιοῦχα των ὄπλα εἰς μέγα μέρος τῆς Ἀραβίας.—τὴν Τεχαμάν καὶ Ἰεμένην, πρὸς τὸν πορθμὸν Βαβελμανδέλ.—τὴν Ἀδραμώτην πρὸς Ν. παρὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὀκεανόν.—τὴν Ὀμάνην Ν-Ἀν. καὶ τὴν Βαχραϊνὴν πρὸς Ἀν. Ἐκεῖ ἀλιεῦνται τὰ ἀραιώτατα μαργαριτάρια εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Πόλεις· Μεδινά (Ἰάτρυππα) 30 λεύγας ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ 70 ἀπὸ τῆς Μέκκας (κάτ. 6 χιλ.). Εἰς αὐτὴν εἶναι ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ· ἔχει δὲ καὶ χωρίον εὐλίμενον εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὀνομαζόμενον Ἰαμπον.—Μέκκα πρὸς Ν: (κάτ. 34 χιλ.), πατρὶς τοῦ Μωάμεθ, ὅπου εἶναι καὶ ὁ δοξαζόμενος ἱερός τόπος, προσκύνουσα σεβάσμιον ὄλων τῶν πρεσβευόντων τὰ τῆς θρησκείας αὐτοῦ Μωαμεθανῶν, λεγόμενος Βεῖτ Ἀλλάχ (οἶκος θεοῦ), ἐν ᾧ εὐρίσκεται καὶ ὁ Κιαμπές, πιστευόμενος ὡς θυσιαστήριον οἰκοδομηθὲν παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀβραάμ εἰς προσκύνειν τοῦ θεοῦ (*). Εἰς τὴν Μέκκαν, οὖσαν ἄλλως καὶ ἐμπορικὴν πόλιν, ἔρχονται ὄλοιοι οἱ προσκυνεταὶ Μωαμεθανοὶ, εἰς 30 χιλ: κατ' ἔτος λογιζόμενοι· εἰς δὲ τὴν Μεδινάν, μόνον οἱ ἐκ τῆς Δαμασκού ἐρχόμενοι ἐν μεγάλῃ συνοδίᾳ προσκυνεταὶ, διότι αὐτόθεν διαβαίνουσιν ἀπερχόμενοι εἰς τὴν Μέκκαν.—Γιῦδδα (ἢ Ἀσχιδδα κάτ. 15 χιλ.), 40 μίλ: μακρὰν τῆς Μέκκας εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, λογιζέται ὡς λιμὴν αὐτῆς· εἶναι δὲ ἀποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν.—Μόκκα (κάτ. 5 χιλ.), ἀξέτιλος λιμὴν ἐμπορικὸς τῆς Ἰεμένης εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν, ὅθεν ἐξάγεται ὁ ἐξαιρετός καφὲς τῆς Μόκκας ἢ τῆς Ἰεμένης καλούμενος.—Ἄδεν πρὸς Ν: πρὸς τὸν πορθμὸν τοῦ Βαβελμανδέλου, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ, ὅπου οἱ Ἄγγλοι ἀποκατεστάθησαν κατὰ τὸ 1838 (**).—Μασκάτη (κάτ. 60 χιλ.) ἐπὶ τῆς Ἀν: παραλίας πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἣτις λέγεται

(*) Εἰς ἐπικριτὴς ἀνώνυμος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν (τοῦ 1841), ἐπικρίνων τὴν ἀ ἐκδοσὶν τῆς παροιῆσης Γεωγραφίας, κατέκρινε πικρῶς καὶ τὰ λεγόμενα, ὅτι εἰς τὴν Μεδινάν εἶναι ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ, καὶ εἰς τὴν Μέκκαν ὁ Κιαμπές, νομίζων ὅτι ταῦτα εἶναι ἐν κτ' τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἐνεκα τούτου ἐστοχάσθη καλὸν νὰ ἐξηγήσω ἐνταῦθα τὰ τοῦ Κιαμπέ (ἴδε Cours Meth: de Geogr. par Chochard et Muntz) καὶ αἱ λοιπαὶ αὐτοῦ κρίσεις ἦσαν σχεδὸν ἴσα μετὰ τὴν ἀνωτέρω ὀρθά.

(**) Καὶ ἄλλων γέναν κατάκτησιν ἔκαμαν οἱ Ἄγγλοι εἰς ἐκείνα τὰ μέρη κατὰ τὸ 1857. Ἐπάρχει νῆσος Περίμη λεγομένη, πλησίον τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδέλ, ἀπέναντι τοῦ ὀμωνύμου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου, ἣτις κατελήφθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ὡς κλείς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἡ νῆσος αὕτη, ἴση τὸ μέγεθος μετὰ τὴν Μελίτην, ξηρὰ καὶ ἀκαρπός, ἔχει λιμὴν εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλίστατον, ἐν ᾧ Ἀγγλικὸς στόλος σταθμεῦσιν καθίσταται κύριος τῆς ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσει θαλασσοπλοίας.

πορθμός τοῦ Ὀρμούσου, παράλιος καὶ ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα εἰς τὰ περίξ καὶ μεταλλεῖα μολύβδου. Εἰς αὐτὴν ἐδρεύει ὁ ἰσχυρὸς Ἰράμης ἢ Σουλτάνος τῆς Μασκάτης, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐξουσία ἐκτείνεται ἐπὶ μέρους τῆς Ἀν. παραλίας, ἐπὶ ὅλης τῆς μεσημβρινῆς, καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Σοκοτόρας, τῆς ἀντικρυ τοῦ Γαρδεφουῖου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀφρικῆς.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Οἱ Ἀραβῆς, παλαιῶθεν κατὰ μικροκαὺς ζῶντες, ἐφάνησαν τρομεροὶ κατακτηταὶ τὸν Ζ'. αἰῶνα, ἐναθέντες διὰ τῆς θρησκείας τοῦ Μωάμεθ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν διαδόγων αὐτοῦ, οἵ τινες ὠνομάζοντο Καλίφαι. Τότε ἐξήπλωσαν τὰς κατακτησεις αὐτῶν ταχέως εἰς τὰς δυτικὰς χώρας τῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὰς βορείας τῆς Ἀφρικῆς, ὅθεν διέβησαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην κυριεύσαντες τὴν Ἰσπανίαν. Τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῶν Καλιφῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦνθησαν αἱ τέχνη καὶ αἱ ἐπιστήμαι, ἐξησθενημένον ἀπὸ τῆς διζιρέσεως, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵ τινες ἐξουσιάζουσι μέχρι σήμερον, μετὰ πολλῶν ἄλλων τόπων ἐκείνου τοῦ Κράτους, καὶ μέρους τῆς Ἀραβίας, διαικουμένης ὑπὸ ἀρχηγῶν λεγομένων Σεϊκῶν, Ἰράμιδων καὶ Σιερίφων Ἡ δὲ ἐκεῖ γεννηθεῖσα Μωαμεθανικὴ θρησκεία, ἐπικρατεῖ ἀποκλειστικῶς καθ' ἅλην τὴν Ἀραβίαν.

ΠΕΡΣΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 1,200,000 χιλιαμ. □ — Πληθ 10—12 ἑκατ.

Μῆκος Ἀνατ: μεταξὺ 42° καὶ 59°.

Πλάτος Β: μεταξὺ 25° 45' καὶ 39° 30'.

436. Ἡ ΠΕΡΣΙΑ κεῖται μεταξύ Κασπίας θαλάσσης, Τουρκίας καὶ Περσικοῦ κόλπου, λεγομένη Ἰράν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἀνατολῆς· περιέχει δὲ ἀπεράντους πεδιάδας ἀνυδρους, ὄρεινους τόπους, καὶ κοιλάδας τερπνὰς, φερούσας σταφυλάς, φοίνικας, σῦκα, προῦνα, ἀπίδια, μήλα καὶ πορτογάλλια. Ἔχει δὲ καὶ κτηνοτροφίαν ἀρίστην, καὶ βιομηχανίαν ἐπικερδῆ, διότι ἐξάγονται καὶ τάπητες πολυτελέστατοι, ὑφάσματα χρυσοῦ καὶ μεταξωτὰ, καὶ λίθοι πολύτιμοι καὶ μαργαριτάρια. Ἡ συκία, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ συκομωρέα, τὰ βερόκοκκα, τὰ ρόιδα, καὶ τὰ ροδάκηννα ἀπὸ τὴν Περσίαν μετεφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην.

437. Ἡ κυρίως καλουμένη Περσία περιλαμβάνει 11 ἐπαρχίας, καὶ αἱ ἐπισημότεραι αὐτῆς πόλεις εἶναι αἱ ἐξῆς.—Ἰσπαχάνη, πρῶν μνητρόπολις παρὰ τὸν Ζενδερουτὴν ποταμὸν, ἔχουσα νῦν 60 χιλ: κατοίκων, ἐν ᾧ ποτε προσήγγιζε πρὸς τὸ ἑκατομ.—Τεχεράνη πρὸς Β: ἡ τωρινὴ μνητρόπολις τοῦ βασιλείου, ὅπου διατρίβει ὁ Σάχης ἢ βασιλεὺς, περιέχει 140 χιλ. κατοίκων.—Ταυρίς ἢ Ταβρίς, μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις (κάτ. 100 χιλ.), συχνάκις ὑπὸ τῶν πολέμων ἐρημωθεῖσα καὶ κατὰ τὸ 1724 ὑπὸ σεισμοῦ καταστραφεῖσα, ὅτε ἀπωλέσθησαν, ὡς λέγουσιν, ἑκατὸν χιλιάδες ψυχῶν.—Ἀμαδάν (Ἐκτάβανα), ὅθεν ἐξάγονται πολλὰ καὶ καλὰ δέρματα κατεργασμένα (κάτ. 45 χιλ.).—Χιράζ, κειμένη εἰς κοιλάδα εὐφορον καὶ τερπνὴν, περιφημὸς διὰ τὸ κρα-

σίον της (κάτ. 52 χιλ.).—Πλησίον αὐτῆς κεῖται ἡ κώμη Ἰσταχάρ, ὅπου φαίνονται τὰ εἰσέπια τῆς Περσεπόλεως. Οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου τούτου, φιλέμποροι καὶ βιομήχανοι, εἶναι ὅλοι Μωαμεθανοί, τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλῆ, εἰσαχθείσης τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν Ἀράδων, κυριευσάντων τὸν τόπον περὶ τὸν Ζ' αἰῶνα· εὐρίσκονται δὲ καὶ τινες εἰσέτι λατρευταὶ τοῦ Πυρός, Γουεῖρμποι ἢ Παρσοὶ (Πέρσαι) λεγόμενοι, διατηρήσαντες τὴν τῶν ἀρχαίων Περσῶν λατρείαν.—Ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου εἶναι Μοναρχία Δεσποτικῆ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ νῦν Περσία κατέχει τὰς ἀρχαίας χώρας τῆς Μηδίας πρὸς τὸ Β-Δ: κειμένης τῆς Σουσιανῆς πρὸς τὸ Δ' τῆς Περσίας, πρὸς Μ' τῆς Ἰρκανίας, πρὸς Β' τῆς Παρθυαίας πρὸς τὸ Β-Αν: καὶ τῆς Καρμανίας πρὸς τὸ Ν-Αν.—Κύριος ὁ Α'. ἐθελώμενος αὐτὸ τὸ βασίλειον κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα π. Χ. ἐκταθέν ἔπειτα μέχρι τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου, ὅτε μετὰ δύο αἰῶνας καθυπέταξεν αὐτὸ Ἀλέξανδρος ὁ Μίγας, καὶ ἀφῆκε κληρονόμημα πρὸς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ. Μετέπειτα οἱ Πάρθοι κατέκτησαν ὅλους τοὺς τόπους, τοὺς συνιστῶντας τὴν σήμερον αὐτὸ τὸ βασίλειον, μέχρι τοῦ Γ'. αἰῶνος μ. Χ. δεσπόσαντες αὐτοῦ, ὅτε οἱ Πέρσαι πάλιν ἐπανέλαβον τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὅποιαν οἱ Ἀρσάδες τοῖς ἀφῆρσαν κατὰ τὸν Ζ'. αἰῶνα μ. Χ. Οἱ Μογγόλοι κατέξουσίασαν καὶ αὐτὴ περὶ τὸν Η'. αἰῶνα, περὶ δὲ τὸν ΙΔ'. συνέστη εἰς ἴδιον βασίλειον πάλιν Περσικόν.

* ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ ΚΑΙ ΒΕΛΟΥΧΙΣΤΑΝ.

Εἴκτασις 900,000 χιλιάμ: □	Εἴκτασις 380,000 χιλιάμ: □
Πληθ. 10 ἑκατομ.	Πληθ. 2 ἑκατομ.
Μήκος Ἀνατ: μεταξύ 57° καὶ 69° 45'.	Μήκος Ἀνατ: μεταξύ 55° 45' καὶ 67°.
Πλάτος Β: μεταξύ 27° 50', καὶ 37° 40'.	Πλάτος Β: μεταξύ 25° καὶ 30° 45'.

438. Πρὸς Ἀνατ: τῆς Περσίας, μεταξύ ταύτης καὶ τῆς χώρας τῶν Σεϊκῶν, κεῖνται ἡ χώρα τῶν Ἀφγανῶν ἢ ἡ Ἀφγανισανῆ, καὶ ἡ τῶν Βελούχων ἢ ἡ Βελουχιστανῆ. Ὁ τόπος ἔχει σειράς ὄρειων ὑψηλῶν, συνδεομένων μετὰ τὴν τῶν Ἰμαλαίων, ἀρμώδεις πεδιάδας τινάς, καὶ ἄλλας εὐφόρους γεννημάτων, φοινίκων, παμδακίου, σακχαροκαλάμου κτλ. Ὁ μόνος σημαντικὸς καὶ πλευστός ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰνδός, ῥέων πρὸς Ἀν: καὶ γινόμενος τὸ ὄριον ταύτης τῆς χώρας καὶ τῆς τῶν Σεϊκῶν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἀφγανιστανῆ λέγεται τὸ βόρειον μέρος τῆς χώρας, συγκεκριμένη ἀπὸ ἐπαρχίας ἀφαιρεθείσας ἀπὸ τὰς τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἰνδικῆς. Οἱ Ἀφγανοὶ, πολλὰκις κυριευθέντες ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ Μογγῶν, ἔμειναν αὐτόνομοι κατὰ τὸν Η' αἰῶνα· ἀλλὰ κατὰ φυλάς νομαδικὰς οἱ πλείστοι πολιτευόμενοι ὑπὸ ἀρχηγροῦ ἀπόλεσαν διὰ τὰς ἐμφυλίους διχονοίας των τῶν Κασεμιριᾶν καὶ Λαχόρων, ἀξιολόγους ἐπαρχίας κυριευθείσας ὑπὸ τῶν Σεϊκῶν. Καὶ τὰ ἐν Ἰνδία δὲ Ἀγγλικά στρατεύματα, εἰσβαλόντα εἰς τὸν τόπον, ἐούστησαν διαφόρους ἀρχηγούς ὑποτελεῖς· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1842 ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσωσι τὸν τόπον ἐλεύθερον. Ἐκτὸς τῶν Ἀφγανῶν κατοικοῦσι τὴν χώραν καὶ ἄλλαι φυλαὶ ὁμοίως νομαδικαὶ Βελούχων, Τευρκομάνων καὶ Οὐσβέκων. Οἱ Πέρσαι δὲ καὶ Ἰνδοὶ κατοικοῦσι κυρίως τὰς πόλεις, μετερχόμενοι τὰς τέχνας καὶ τὸ ἔμποριον.

Καὶ ἡ χώρα τῶν Βελούχων ὑπέκειτο ὁμοίως ὑπὸ τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἰνδοὺς ἢ καὶ τοὺς Ἀφγανούς, ἀπὸ τὴν κυριότητα τῶν ὁποίων δεν ἠδυνήθησαν ἐντελῶς ν' ἀπαλλαχθῶσιν εἰ μὴ περὶ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐσχάτως δὲ εἰσεχώρησαν καὶ αὐτοὶ Ἀγγλικά στρατεύματα τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ Βελούχοι ζῶσιν οἱ πλείστοι ὑπὸ σκῆας ὡς ὄντες νομάδες ὑποτασσόμενοι εἰς ἓνα Χάνην.

Ἡ χώρα τῶν Ἀφγανῶν διαιρεῖται κυρίως εἰς τρία τμήματα. Τὸ μὲν λέγεται Ἀφγανιστάν ἰδίως, ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Καβούλην (κάτ. 80 χιλ.), εἰς τὴν ὁποίαν ἐδρεύει ὁ ἡγεμὼν τῆς χώρας Σάχ καὶ Παδισάχ λεγόμενος, καὶ ὅπου γίνεται καὶ ἀρκετὸν ἐμπόριον, μάλιστα ἵππων.—Κανδαχάρη, ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας (παλαιὰ Ἀλεξάνδρεια ἢ ἐν Ἀρίοις), ἄλλοτε πρωτεύουσα αὐτῆς, ἐχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ (κάτ. 100 χιλ.).—Τὸ δὲ, λέγεται Χορασανία πρωτεύουσα Ἐράτη (κάτ. 100 χιλ.), ὅπου κατασκευάζουσι τὰ Χορασανικά ξίφη. Αὕτη δὲ ἐχρημάτισε καὶ ἄλλοτε πρωτεύουσα μιᾶς ἐπικρατείας ὑποτελῶς εἰς τὴν Περσίαν, καὶ οἱ Ἀγγλοι εἶχον συστήσει ἐκεῖ βασιλεία ἴδιον (*). Τὸ δὲ τρίτον λέγεται Μουλτάνη μὲ ὁμώνυμον πόλιν ἐχυρὰν καὶ βιομήχανον διαφόρων πανικῶν. Τὸ τμήμα τοῦτο τελεῖ φόρον εἰς τοὺς Σεῖκους.

Ἡ δὲ Βελουχιστανή, κειμένη πρὸς Μ: καὶ διαβρεχομένη ὑπὸ τῆς Περσικῆς θαλάσσης, κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Βελούχων (πληθ. 2 ἑκατομ.) τῶν πλείστων νομάδων καὶ σκηνιτῶν. Ὀλίγαι πόλεις ὑπάρχουσιν ἄξιοι λόγου εἰς τὴν χώραν διακρουμένην εἰς ἕξ ἐπαρχίας. Κελάτη εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ὅπου ἐδρεύει ὁ Χάνης (κάτ. 20 χιλ.). Οἱ Βελούχοι ὅλοι σχεδόν, καθὼς καὶ οἱ Ἀφγανοί, εἰσὶ Μωαμεθανοὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ὁμάρ.

ΙΝΔΟΣΤΑΝ.

Εἴς τας ἐπιφαν. 4,000,000 χιλιαμ: □ — Πληθ. 155,000,900, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν τῇ Ἰνδοσινικῇ Ἀγγλικῶν κατακτησέων

Μήκος Ἀν: μεταξύ 64° 40' καὶ 91°

Πλάτος Β: μεταξύ 8° καὶ 35°

439. Ἡ ΙΝΔΙΚΗ (Ἰνδοστάν) ἢ ΙΝΔΙΑ ἢ ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου, εἶναι ἡ μεγάλη χερσόνησος ἢ μεταξύ τῶν ποταμῶν Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀμανικοῦ καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ, ἔχουσα γῆν εὐφορωτάτην καὶ κλίμα διάφορον. Τὰ Ἰμαλαῖα ὄρη ὀρίζουσιν αὐτὴν πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Μικρὰν Θιβητίαν, ὅθεν καὶ ὁ Ἰνδὸς ἔχει τὰς πηγὰς του. Αὐτὰ εἶναι τὰ ὑψηλότατα τῶν γνωστῶν ὄρεων τῆς Ἀσίας, διότι ὁ πρηνὼν αὐτοῦ ὁ λεγόμενος Τσαμελάριος

(*) Ἡ Περσία, εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὁποίας Β-Αν: ἐγκτεται ἡ Χορασανία, ἐκυρίευσεν τὴν Ἐράτην, ἀλλὰ καταπολεμηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἐσχάτως, ἠναγκάσθη κατὰ τὴν γενομένην εἰρήνην νὰ παρατήσῃ αὐτὴν τὸ 1857.

ἔχει ὕψος 8,700 μ. καὶ ὁ Δαυαλογεργῆς 8,600 μ. Τὰ δὲ ὀνομαζόμενα Γαταῖα ὄρη διασχιζοῦσι τὴν Ἰνδικὴν ἀπὸ Β: πρὸς Δ: καὶ ἔπειτα πρὸς Ν: ἕως τὸ Κομορίνον ἀκρωτήριον, πλησιάζοντα μᾶλλον εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν, τὴν καλουμένην τοῦ Μαλαβάρου, ἢ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν λεγομένην τοῦ Κορομανδέλου, καὶ διαιροῦσι τὴν Χερσονήσον εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν βόρειον λέγεται κυρίως Ἰνδοστάνη, τὸ δὲ μεσημβρινὸν Δεκάνη. Ἐκ τούτου δὲ καθίσταται διάφορον καὶ τὸ κλίμα τοῦ τόπου, καὶ ὡραὶ τοῦ ἔτους ἐπικρατοῦσι δύο, ἢ τῶν ὑετῶν καὶ ἢ τῆς ἀνομβρίας· διότι ἄνεμοι περιοδικοὶ ἐπιπνέοντες, ποτὲ μὲν ἀπὸ τὸ Β-Ἄν: συναίγουσι τὰ νέφη ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κορομανδέλου, ποτὲ δὲ ἀπὸ τὸ Ν-Δ: φέρουσιν αὐτὰ ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Μαλαβάρου, καὶ τοιουτρόπως, ἐν ᾧ καιρῷ ἢ μία παραλία ἔχει ἀφθόνας ὑετούς, ἢ ἑτέρα ἔχει ξηρὸν καὶ εὐδιον καιρὸν. Οἱ δὲ ἐξ ὄλων τῶν ὀρέων ἀποβρέοντες μεγάλοι ποταμοὶ, καὶ πολλὰ παραπόταμα, καθιστῶσιν εὐφορωτάτας τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας, ὥστε ἢ ὑπὸ τούτων καὶ τῶν περιοδικῶν ὑετῶν διατηρημένη ὑγρασία, καὶ ἢ θερμότης τοῦ κλίματος ἀναδεικνύουσι τὴν βλάστησιν ὄλων τῶν φυτῶν ταχεῖαν καὶ εὐρωστον. Ἐκ τῶν Γαταίων ἀποβρέουσι μεγάλοι ποταμοὶ ὁ Ταπτῆς πρὸς Δ: οἱ δὲ Κισθῆς, Κοδαυεργῆς, καὶ Καυεργῆς πρὸς Ἄν.

Οὕτως ἢ γῆ καθισταμένη εὐφορωτάτη, καὶ πολυανθρωποτάτη οὖσα, φέρει ὄλων τῶν κλιμάτων τὰ φυτὰ· κυρίως δὲ παρέχει ἀφθόνας ὄρυζιον καὶ βανάνας, τὰ ὁποῖα εἶναι ἢ κυρία τροφή τῶν κατοίκων, κόμμι, σάκχαρι, Ἰνδικόν (λουλάκιον), παμβάκιον, μέταξαν, ἀρώματα, μυρωδικὰ καὶ ἐξαιρέτα ὀπωρικά. Οἱ κάτοικοι τεχνουργεῖσι καὶ πολυτελεῖ ὑφάσματα μεταξωτὰ καὶ παμδακερὰ, καὶ περίφημα σάλια τὰ ἐπονομαζόμενα λαχουριά. Εὐρίσκονται δὲ καὶ ἀδαμάντων ὀρυγεῖα εἰς τὸν τόπον, καὶ μαργαριτάρια ὠραιότατα ἀλιεῦνται εἰς τὰ παράλια του, μεταλλεῖα ὁμοῦ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ δὲν ἔχει. Τρέφει δὲ καὶ πτηνὰ διάφορα, ἔχοντα λαμπρότατον καὶ ξιλιπνότατον πτέρωμα, οἶον, ψιττακοῦς, ταῦνας, Ἰνδιάνους (ἐκέϊθεν μεταφερθέντας εἰς τὴν Εὐρώπην) καὶ ἐκ τῶν μαστοφόρων πιθήκους, ἀντιλόπας, ἐλέφαντας καὶ καμήλας· καὶ αἱ μέγιστα καὶ αἱ ἀγριώταται Τίγρεις κατοικοῦσι παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Γάγγου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἐν εἶδος θηριωδέστατον κροκοδείλων ἐνοικεῖ, οἱ τινες λέγονται Καθιάλοι.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Οἱ Ἕλληες εἶχον γνωρίσει τὸ βόρειον μέρος τῆς χερσονήσου ταύτης ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Οἱ Ἀρρανοὶ φαίνεται ὅτι ἐξουσίασαν τὸν τόπον πολὺν καιρὸν καὶ ἐπὶ τῆς δυναστείας αὐτῶν εἰσηχθῆ καὶ ἡ Μωαμεθανικὴ ἔρησκειά περὶ τὸν ΙΒ' αἰῶνα μ. Χ. Περὶ τὸ 1602 ἐφάνησαν ἐκ τῶν Εὐρωπαϊῶν οἱ Πορτογάλλοι πρῶτοι κατακτηταὶ εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Χερσονήσου.

ἀλλὰ συγχρόνως καὶ οἱ Μογγόλοι ἐκυρίευσαν τὸ Β: μέρος (περὶ τὸ 1525), ἔχοντας ἡγεμόνα τὸν Βάβερν, ἐγγονὸν τοῦ Ταμερλάνου, καὶ συνέστησαν τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ μεγάλου Μογγόλου, ἣτις κατήντησε νὰ δεσπόζη σχεδὸν ἅλην τῆς χερσονήσου ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Αὐρηγγείβου. Τοῦτου δὲ ἀποθανόντος περὶ 1707, τὸ βασίλειον αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Μογγόλου ἤρχισε νὰ ἐξασθενῇ ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διακρίσεων καὶ ἐκ τῶν πολέμων τῶν πρὸς τοὺς Μαράτας, λαοὺς μαχίμους τῆς Ἰνδοστάνης, καὶ ἀπὸ τῆν εἰσβολὴν τῶν Περσῶν, συμβάσαν τὸ 1738, ἕως οὗ τέλος καὶ κατεστράφη ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας τῆς ἐπὶ τῶν Ἰνδιῶν, κατασταθείσης κυρίας τῆν σήμερον ἅλης ἀγεδὸν τῆς Ἰνδικῆς.

440. Ἡ Ἰνδική, ἔχουσα πληθυσμὸν (κατὰ τὴν προσφάτως γενομένην ἀπαρίθμησην) ἕως 155 ἑκατομ: ψυχῶν, δύναται νὰ διαιρεθῇ πολιτικῶς, ὡς ἐκ τῶν κρατούντων αὐτῆς, εἰς 4 τμήματα τὰ ἐξῆς. Τὸ Α' περιλαμβάνει τὰς Ἀγγλικὰς κατακτήσεις, περιεχούσας 90 ἑκατομ: κατ. Τὸ Β'. τὰ κράτη τὰ ὑποτελῆ ἢ σύμμαχα τῶν Ἀγγλων (πληθ. 40 ἑκατομ:). Τὸ Γ'. τὰ ἀνεξάρτητα (πληθ. 9 ἑκατομ:). Τὸ δὲ Δ'. τὰς κατακτήσεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων, Δανῶν, Γάλλων καὶ Πορτογάλλων (πληθ. 400 χιλ.). Ἐκ δὲ τῶν κατοίκων, οἱ μὲν εἰσὶν ἰθαγενεῖς, οἱ Ἰνδοὶ ἕως 114 ἑκατομ: οἱ πλεῖστοι ἀπράγμονες, καὶ ἀφιλοπόλεμοι καὶ μαλθακοὶ, πλήν τῶν ὀρεινῶν (οἳ οἱ Σεῖκοι καὶ Μαρᾶται), ἰσχυρῶν καὶ μαχίμων ὄντων· οἱ δὲ εἰσὶ ξένοι ἢ ἔποικοι, οἷον οἱ Μογγόλοι καὶ Ἀφγανοὶ, οἱ κυριεύσαντες ποτε τοῦ τόπου· οὗτοι δὲ πρσβεύουσι τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν, συμποσέμενοι εἰς 16 ἑκατομ.—Οἱ Παρσοὶ (ἐξ ὧν κατάγονται οἱ Πέρσαι) ἕως 10 ἑκατομ: καὶ οὗτοι ὄντες ἔμποροι καὶ βιομηχανοὶ· ὀλίγαι χιλιάδες Ἀρμενίων, Ἑβραίων καὶ Ἀράβων μετερχομένων καὶ τούτων τὸ ἐμπόριον, καὶ τέλος οἱ κατακτηταὶ Εὐρωπαῖοι, Γάλλοι, Πορτογάλλοι καὶ Δανοὶ ἕως 5 χιλ. καὶ ἕως 40 χιλ. Ἀγγλων, οἳ τινες ὑπὲρ τὸν ἕνα ἡδὴ αἰῶνα δεσπόζουσι τοῦ πλείστου μέρους τῆς χώρας. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ Βραχμανικὴ, πρσβεύουσα τρεῖς ὑπερτάτους θεοὺς, τὸν Βράχμαν ἢ τὸν Δημιουργόν, τὸν Οὐῖσθνοῦ ἢ Βισθνοῦ ἢ συντηρητῆν, καὶ τὸν Χίδαν ἢ καταστροφέα, καὶ πλήθος ἄλλων κατωτέρων θεῶν. Μετ' αὐτὴν εἶναι πλέον ἐξήπλωμένος ὁ Μωαμεθανισμός· ἡ δὲ τῶν Σεϊκῶν θρησκεία εἶναι ἀνάμιγμα Βραχμανικῆς καὶ Μωαμεθανικῆς. Ὁ Βουδισμός εἶναι διαδεδομένος εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη τῆς χώρας. Χριστιανοὶ δὲ τῶν διαφόρων ἀρέσεων ὑπάρχουσι περὶ τὰ δύο ἑκατομ: (*). Οἱ ἰθαγενεῖς, πρσβεύοντες τὰ τοῦ Βραμισμού δόγματα, ὑπάρχουσι διηρημένοι

(*) Εἶναι δὲ καὶ Χριστιανοὶ ἰθαγενεῖς, Θωμαῖστοι ἐπωνομαζόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, τοῦ κηρύξαντος τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς Ἰνδίας. Οὗτοι, εἰς ὀλίγας χιλιάδας (30—40) συμποσούμενοι, κατοικοῦσι τὴν παραλίαν τοῦ Μαλαβάρου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἀγγλων, διοικούμενοι ὑπὸ τῶν γερόντων καὶ τῶν ἱερέων αὐτῶν νυμφευμένων. Ο Μ.

ἀνάκαθεν εἰς γένη (Castles) ἢ τάξεις διακεκριμέναις ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων, τὰ ὅποια παῖς παρὰ πατρός διαδέχεται (*). Αἱ δὲ τάξεις αὗται εἰσὶν ἢ τῶν Βραμίνων (Βραχμάνων ἱερέων καὶ σοφῶν), ἢ τῶν στρατιωτικῶν, ἢ τῶν ἐμπόρων, καὶ ἢ τῶν τεχνιτῶν. — Γλῶσσαι δὲ λαλοῦνται διάφοροι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Περσικὴ, ἡ Βεγγαλικὴ καὶ ἡ Τελίγγη εἰσὶν αἱ ἐπικρατέστεραι.

ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ.

441. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χερσονήσου δεσπόζεται ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. Μία ἐμπορικὴ εἰταιρία ἐξ αὐτῶν, ἐπονομαζομένη Ἀγγλικὴ εἰταιρία τῶν Ἰνδιῶν, ἔχει τὴν κατοχὴν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τελῶσα εἰς αὐτὴν ἐτήσιον φόρον ἕως 240 ἑκατομ: φράγκων· ἐκτεταμένα δὲ κράτη ὑπόκεινται εἰς τὴν ἄμεσον τῆς εἰταιρίας ταύτης διοίκησιν, καὶ αὐτὰ συνιστῶσι καὶ λέγονται κυρίως Κατακτήσεις Ἀγγλικαί. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ὑπὸ τὴν ἔμμεσον δεσποτείαν αὐτῆς διατελοῦντα, τὰ μὲν ὡς ὑποτελή, τὰ δὲ ὡς σύμμαχα καὶ προστατευόμενα. Ταῦτα διοικοῦνται μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον ὑπὸ ἰθαγενῶν ἡγεμόνων, οἵτινες λέγονται ποῦ μὲν Ἐμίραι, ποῦ δὲ Νιζάμαι, καὶ ἀλλαχοῦ Παγιάχαι ἢ Ναβάδααι· παρ' αὐτοῖς δὲ πᾶσιν εἰς Ἀγγλος Ἀρμωστῆς ἐδρεύων, ἐπιτηρεῖ καὶ διέπει ἀληθῶς τὰ τοῦ Κράτους πράγματα· ὁ δὲ στρατός, δι' οὗ κατέχει τὸν τόπον ἢ Ἐταιρία, συμποσοῦται εἰς 200 χιλ: ἐξ ὧν μόλις τὸ 1/8 εἶναι Ἀγγλοι, ἀξίωματικοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διοικούντες τὸν στρατόν, ὄντα ἐξ Ἰθαγενῶν, τῶν μὲν στρατευομένων ἀμέσως ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἐταιρίας καὶ λεγο-

(*) Ἐκαστὸν τῶν γενῶν τούτων διακρίνεται μὲ ἴδιον ἔθνος. Οἱ τοῦ πρώτου τούτου λέγονται Βραχμᾶνες· οὗτοι εἶναι οἱ σοφοί, ἐξ ὧν γίνονται ἱερεῖς, δικάσταί καὶ ὑπάλληλοι. Οἱ τοῦ Β' λέγονται Πατρίαί, ὄντες πολέμισται· ἐξ αὐτοῦ τοῦ γένους ἦσαν πάντοτε οἱ ἡγεμόνες καὶ εἰς αὐτὸ ἀνήκουσιν οἱ Μαράτται. Σείκται, Ραϊπούται καὶ Νάϊραι, καὶ φιλοπόλεμοι καὶ μαχηματικοὶ ὡς ἱππεῖς· εἰς τοὺς ἐκ τοῦ γένους τούτου συγχωρεῖ ἡ Τρησκεία καὶ τὴν κρεωφαγίαν. Οἱ τοῦ Γ' γένους λέγονται Βίξται, ὄντες γεωργοὶ καὶ ἐμποροί. Οἱ ἐκ τῶν τριῶν τούτων γενῶν θεωροῦνται ὡς εὐγενεῖς, διδασκόμενοι καὶ τὰ ἱερὰ βιβλία. Οἱ τοῦ τετάρτου γένους λέγονται Σουδραί, μετεργόμενοι ἅλας τὰς βαναύσους τέχνας, τὰς ὁποίας παῖς παρὰ πατρός διδάσκεται. Οἱ δὲ Παρίαί φαίνονται ὅτι εἶναι τὰ καθάρματα ἄλων τῶν γενῶν, ἀποστρεφόμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων καὶ θεωρούμενοι ὡς βέβηλοι καὶ μιαινοί. Ὁ Παρίας δὲν τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ ἢ νὰ ἐγγίσῃ τὸν Ἰνδόν· εἴν ποτε ἀναγκασθῇ νὰ τὸν λαλήσῃ, πρέπει νὰ κρατῇ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐμπρός εἰς τὸ στόμα του, διὰ νὰ μὴ τὸν μιάνη μὲ τὴν ἀναπνοήν του. Ὁ δὲ ἐγγιζόμενος ἀπὸ Παρίαίν Ἰνδός ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν φονεύσῃ ἀνεξετάστως. Οἱ Ἀγγλοὶ μεταχειρίζονται αὐτοὺς ὡς στρατιώτας. Τὸ δὲ παράδοξον εἶναι ὅτι οἱ εὐταῖς ἀνηλεῶς προσφερόμενοι πρὸς τοὺς ὁμοίους των ἀνθρώπους Ἰνδοὶ ἔχουσιν εἰς τὰς μεγαλοπόλεϊτων νοσοκομεῖα θηράσια, ὅπου νοσηλεύουσι τὰ ἀρρώστα ζῶα, διότι πολλὰ ἐξ αὐτῶν πιστεύουσιν ὡς ἱερὰ καὶ ἅγια. Ὁ Μ.

μένων Σιπαιών, τῶν δὲ προσφερομένων ἀναλόγως παρὰ τῶν ὑποτελῶν Κρατῶν.

Αἱ κατακτήσεις τῆς Ἑταιρίας περιελήφθησαν κατὰ τὸ 1835 εἰς τέσσαρας διοικήσεις ἢ προεδρείας. Ἡ πρώτη δὲ καὶ κυρία πασῶν λέγεται ἡ Προεδρεία τῆς Καλκούτας ἢ τῆς Βεγγάλης, καὶ ταύτης ὁ Πρόεδρος λέγεται Γενικὸς Διευθυντῆς τῶν Ἰνδιῶν, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἔχων τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης. Ἡ Β' εἶναι ἡ τῆς Ἄγρας, ἡ Γ' ἡ τῆς Μαδράσης (αἱ δύο δὲ αὐταὶ τελοῦσιν ὑπὸ τὴν Α'.) καὶ ἡ Δ' ἡ τῆς Βομβαΐης. Εἰς ἐκάστην δ' αὐτῶν ὑποτελοῦσιν οἱ πλησιώχωροι Ἰθαγενεῖς ἡγεμόνες, οἱ μὴ ὄντες ἀνεξάρτητοι.

Α'. Προεδρεία τῆς Βεγγάλης ἢ Καλκούτας· περιλαμβάνει οὐ μόνον τὸ Β' Ἀν: μέρος τῆς Ἰνδοστανῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Δεκάνης τὸ βόρειον, διοικοῦσα ἐκτεταμένης χώρας. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Βεγγάλης, ἐκτεινομένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου αὐτῆς, κεῖται ἡ πόλις Καλκούτα (κατ. ἐν ἑκατομ: μετὰ τῶν προαστείων αὐτῆς) ἐπὶ ἐνὸς βραχίονος τοῦ Γάγγου, λεγομένου Οὐγγλῆ, πλευστοῦ καὶ ὑπὸ τῶν μεγαλητέρων πλοίων. Ἡ πόλις, ἐκτεινομένη μίαν λεύγαν περίπου, διαιρεῖται εἰς τρία· καὶ τὸ μὲν λέγεται Μαύρη πόλις, περιέχουσα τὰς οἰκίας τῶν Ἰθαγενῶν, κτιζομένης συνήθως μὲ πλίνθους ὅπτας (τοῦδλα) καὶ μὲ ἐν εἶδος πηλοῦ ἰσχυροῦ ἀναμιγνυομένου μὲ ἄχυρα, καὶ ἔχουσα ὁδοὺς στεναῖς καὶ λοξαῖς, καθὼς ὄλαι αἱ πόλεις τῶν Ἰνδῶν· τὸ δὲ λέγεται Λευκὴ πόλις, ἔχουσα πλατεῖς καὶ εὐθεῖς, καὶ λιθοστρώτους δρόμους, καὶ κτίρια δημόσια καὶ ἰδιωτικά, πολλὰ καὶ καλά, οἶον ἐκκλησίας, Παγόδας (ναοὺς τῶν Ἰνδῶν), τζαμιά, καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Προέδρου· τὸ δὲ τρίτον περιλαμβάνει τὰ προάστεια ὁμοιάζοντα τὴν Μαύρην πόλιν. Ἐν φρούριον, κτισθὲν περὶ τὸ 1758 χωρητικὸν 15 χιλ: φρουρῶν, ὑπερασπίζει τὴν πόλιν, ἔχουσαν πολλὰ ἐργοστάσια καὶ τὸ σημαντικώτερον ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν. — Ἄλλαι πόλεις. — Σιανδερναγόρη (κατ. 40 χιλ.), πλησίον τῆς Καλκούτας, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος, ὑποκειμένη εἰς τοὺς Γάλλους. — Δάκκα (κατ. 200 χιλ:) ἐπὶ τοῦ Γάλλου μὲ κάλλιφα τεχνουργεῖα μοσουλίνων. — Πάτνα (κατ. 300 χιλ.) Β-Δ: τῆς ἀνωτέρω, καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας Παλιδοῦρας, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Βαχάρης, ἐπὶ τοῦ Γάγγου κατὰ τὸν Ἰνδικὸν τρόπον κτισμένη· ἔχει ἐργοστάσια ὑφασμάτων μαλλίνων καὶ μεταξωτῶν, καὶ κυρίως τῆς προπαρασκευῆς τοῦ Ὀπίου. — Βεναρᾶξη (κατ. 500 χιλ.), ἐπιλεγομένη ἢ Ἱερά πόλις τῶν Ἰνδῶν, τὴν ὁποίαν χιλιάδες προσκυνητῶν ἐπισκέπτονται, διότι εἰς αὐ-

τὴν κυρίως κατοικοῦσιν οἱ Βραχμᾶνες, ἔχουσιν σχολεῖον αὐτῶν περιδλεπτον, καὶ ἀπείρους Παγόδας· τὸ σημαντικώτερον ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι τὸ τῶν ἀδαμάντων.

Ἐποτελῆ κράτη εἰς τὴν Προεδρείαν τῆς Βεγγάλης εἶναι· α) τὸ βασιλεῖον ἢ ἡ ἐπικράτεια τῆς Οὐδης, πρὸς Β: τοῦ Γάγγου, περιοριζομένη εἰς 2,700 τετραγωνικῶν λευγῶν ἑκτασιν καὶ 3 ἑκατομ: πληθ. — Ὁ ἡγεμὼν τοῦ τόπου φέρει τίτλον Ναθαδου, ἐκ Περσῶν ἔχων τὴν καταγωγὴν καὶ Μωαμεθανικὴν θρησκείαν· ἐδρεύει δ' εἰς τὴν Λυκνόβην, ἢ Λουκνόβην, ἔχουσιν 300 χιλ: κατοίκ: πολλὰ παλάτια καὶ τζαμιά περικαλλῆ. Αὕτη κατέστη ὀνομαστή κατὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπανάστασιν τῶν Ἰνδῶν τὸ 1857. — β.) Ἡ μικρὰ ἐπικράτεια τῆς Πάννης· πλησίον τῆς πρωτευούσης αὐτῆς εὐρίσκονται ὄρυγεῖα σημαντικὰ ἀδαμάντων.

Σημ. Ἡ Διοίκσις τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν ἐκήρυξε κατὰ τὸ ἔτος 1857 ἐκπτώτων τοῦ θρόνου τὸν ἡγεμόνα τῆς Οὐδης, συγχωνεύσασα τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ εἰς τὰς κατακτήσεις τῆς ἐταιρίας.

Β. Προεδρεία τῆς Ἄγρας (ἢ τῆς Ἀλλαχαδάδης). Αὕτη ἐκτείνεται πρὸς Μ: καὶ Δ: τῆς Οὐδης. — Πόλις· Ἀλλαχαδάδη ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Τζιερνάχου ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγου, προσωρινὴ ἔδρα τῆς προεδρείας, ὅπου ἐνίοτε συχναῶς ὑπὲρ τὰς 200 χιλ: προσκυνητῶν κατ' ἔτος. — Ἄγγρα ἢ Ἄγρα ἐπὶ τοῦ Τζιερνάχου ποταμοῦ (κάτ. 150 χιλ:) μεγάλη ποτὲ καὶ μεγαλοπρεπῆς πόλις, ὅτε ἦτο ἔδρα ἰσχυροῦ βασιλέως, τοῦ Μεγάλου Ἀ'χδάρου, κατοικοῦμένη ὑπὸ ἐνὸς ἑκατομ: ψυχῶν· νῦν σώζονται τινα ἐρείπια τῶν μεγαλοπρεπῶν δημοσίων κτιρίων τῆς, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Τζαμίου τοῦ ἐπονομαζομένου τῶν μαργαρίτων. — Δελή ἢ Δελχί πρὸς Β: τῆς ἀνωτέρω καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πτ: ἐπίσης μεγάλη ποτὲ καὶ πολυάνθρωπος πόλις, χρηματίσασα καθέδρα τῆς μεγάλης αὐτοκρατορίας τῶν Μογγόλων, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἔτι βασιλεύουσι ταπεινοὶ καὶ ἀσημαντοὶ ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τῶν Ἀγγλων· ἡ δὲ πόλις εἶναι νῦν εἰς μέρη ἠρειπωμένη καὶ σχεδὸν ἔρημος· διότι ἀπὸ δύο ἑκατομ: κατοίκων μόλις ἔχει νῦν 200 χιλ: διασώζουσα τινα ὠραῖα τζαμιά καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον (*). — Κετέκη ἢ Κουττιάκη, παράλιος ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης (κάτ. 100 χιλ.). — Πρὸς Ν: αὐτῆς παρὰ τὸν κόλπον εἶναι ἡ Ἰαγερνάτη, μέγα καὶ ἱερὸν προσκύνημα τῶν Ἰνδῶν, ὅπου παρευρίσκονται πολλάκις ἐν ἑκατομ: προσκυνητῶν διὰ τὴν ἐκεῖ περιφημον Παγόδαν τοῦ Οὐί-

(*) Περὶ τὰ μῆσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Ναδὶρ Σάχ τῆς Περσίας, ἐκπορεύσας τὴν Δελχί, κατέσφαξε καὶ ἀνεσκελόπισεν ἀπαξάπαντας τοὺς κατοίκους. Καὶ κατὰ τὸ 1857 ἡ αὕτη πόλις, οὖσα τὸ κέντρον τῶν ἐπαναστάτων Ἰνδῶν τοῦ βορείου τμήματος τῆς χώρας, ὑπέστη ἀκρίτην καταστροφὴν.

σθνοῦ, οὐσαν ἐν τῶν θαυμάτων τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Ἰνδῶν, ὅπου καὶ εἶδωλον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει, ἔχον ἀντὶ ὀφθαλμῶν δύο μεγάλους ἀδάμαντας· ἡ περὶ τὴν Παγόδαν σχηματισμένη πόλις λέγεται Πουρή, εἰς ξηρὸν καὶ ἀμνώδη τόπον. Οἱ δεισιδαιμονέστεροι καὶ θεοβλαδέστεροι τῶν προσκυνητῶν Ἰνδῶν νομίζουσιν ὅτι ἀγιάζουσιν ἑαυτοὺς, εἰν πεσόντες πρὸ τῆς ἀμάξης, τῆς φέρουσης ἐν λιτανείᾳ τὸ εἶδωλον τοῦ Θεοῦ, κατασυντριβῶσιν ὑπὸ τῶν τροχῶν αὐτῆς.

Σημ. Ἡ Προεδρεία αὐτῆ τῆς Ἀγγας, νῦν δὲν ὑπάρχει συγχωνευθεῖσα μετὴν πρώτῃν.

Γ'. Ἡ Προεδρεία τῆς Μαδράσης, περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Δεκάνης, ὅλην τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν καὶ μέρος τῆς νοτιοδυτικῆς, ἐξουσιάζουσα 15 ἑκατομ. κατ. καὶ χώραν πλείον τῶν 22 χιλ. τετραγωνικῶν λευγῶν, διαιρουμένην εἰς πολλὰς ἐπαρχίας· ἐκτὸς δὲ τούτων διοικεῖ καὶ ὅλα τὰ ἐκεῖ ὑποτελῆ κράτη. — Πόλεις: Μαδράση (ἢ Μάδρασα) ἐπὶ τῆς Ἀν. παραλίας τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης, ἔδρα τῆς Προεδρείας, ἀλίμενος μὲν, ἀλλ' ἔχουσα σημαντικὸν ἐμπόριον μετὴν Σινικὴν, τὴν Περσίαν καὶ τὴν Μόκκαν. Διαιρεῖται δὲ καὶ αὕτη εἰς πόλιν Λευκὴν (τὴν τῶν Εὐρωπαίων) καὶ εἰς πόλιν Μαύρην (τὴν τῶν Ἰνδῶν)· εἰς τὴν πρώτην εὐρίσκονται φθοδομημένα φρούριον ὄχυρόν, στρατῶνες, νομισματοκοπεῖον, τὸ παλάτιον τοῦ διοικητοῦ κτλ. (κατ. 460—500 χιλ. — Σεριγγαπατάμη, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μαΐσούρης ἐπὶ νήσῳ σχηματιζομένης ὑπὸ τῆς ποταμοῦ Καυερῆ, ἀρχαία καὶ μεγαλοπρεπῆς καθέδρα τοῦ Τιποσαΐδου, κατὰ τὸ 1799 πεσόντος εἰς τὴν πρὸς τὴς Ἀγγλίας μάχην, καὶ ταφέντος ἐκεῖ, πλησίον τοῦ πατρὸς του Οὐδεραλῆ· νῦν δὲ εἶναι ἡ πόλις ἐν μέρει ἡρειψωμένη καὶ ταπεινὴ, μόλις ἔχουσα 30 χιλ. κατοίκων.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μαλαβάρου ἐπὶ τῆς Δυτικῆς παραλίας, Κοχίνη, εὐλίμενος, ἔχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, πρώτη κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων (τῶν Πορτογάλλων) κατὰ τὸ 1503· κυριευθεῖσα δὲ κατὰ τὸ 1663 ὑπὸ τῶν Ὁλλανδῶν, περιέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὸ 1795. — Καλικότη, πρὸς Β: ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας, πρωτεύουσα ποτε τῆς ἐπαρχίας τοῦ Μαλαβάρου, πόλις, ἀφ' ἧς καὶ τὰ ὑφάσματα ὀνομάσθησαν καλικότα, τῶν νῦν κοινότατα καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην γινόμενα. Εἰς αὐτὴν πρώτην ἀπέβησαν κατὰ τὸ 1458 οἱ ἀνακαλύψαντες Πορτογάλλοι τὴν διὰ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηριῆς θαλασσοπορίαν εἰς τὰς Ἰνδίας· διηρπάγη δὲ καὶ ἡρῆμώθη ὑπὸ τοῦ Τιποσαΐδου, ἀλλὰ νῦν ἀνέλαθεν αὖθις κατοικουμένη ὑπὸ 30 χιλ. — Πρὸς Β: Μαγγαλόρη καὶ Μασουλιπατάμη, παράλιοι καὶ ἐμπορικαὶ πόλεις. Ἐξ αὐτῆς τῆς Προεδρείας ἐξαρτῶνται τὰ κράτη·

1. Τοῦ Νιζάμου τῆς Ἀῦδεραβάδης, περιλαμβάνον τὸ βόρειον καὶ μεσόγειον μέρος τῆς Δεκάνης· εἶναι δὲ τὸ πλέον ἐκτεταμένον ἀπὸ τὰ ὑποτελῆ κράτη, ἔχον 12 χιλ: τετραγωνικῶν λευγῶν ἑκτασιν καὶ 10 περίπου ἑκατομ: κατοίκων. Ἀῦδεραβάδῃ εἶναι ἡ πρωτεύουσα, κατοικουμένη ὑπὸ 120 χιλ. ψυχῶν. Πρὸς Δ: αὐτῆς, τρεῖς λεύγαι μακρὰν ἐπὶ ὄρους, κεῖται ἡ Γολκόνδα, ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα καὶ ὀνομαστή διὰ τοὺς ἐξορυσσομένους πέριξ αὐτῆς ἀδάμντας, τὰ νῦν σχεδὸν ἔρημος διὰ τὴν ἀκρασίαν τοῦ αἵρος τῆς.

2. Τὸ κράτος τοῦ Ραγιαῦ τοῦ Ναγπούρης, Β-Αν: τοῦ προτέρου, περιορισθὲν σχεδὸν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἐπικρατείας του ὑπὸ τῶν Ἀγγλων κατὰ τὸ 1817. Μένει ἤδη ἔχον ἑκτασιν 8,000 λευγῶν τετρ: καὶ 3 ἑκατομ: κατ: Ναγπούρη εἶναι ἡ πρωτεύουσα ἐπὶ ποταμίου εἰς ὠραίαν πεδιάδα (κάτ. 80 χιλ.).

3. Τὸ κράτος τοῦ Ραγιαῦ τῆς Σαταράχης. Καὶ εἰς τούτο ἐσύστησαν οἱ Ἀγγλοι κατὰ τὸ 1818 ἓνα ὑποτελῆ ἡγεμόνα Μαχράτην, περιλαμβάνον 1400 λεύγ: τετρ: ἐπιφάνειαν καὶ ἓν ἑκατομ: κατοίκων. Ἡ ἔδρα τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σαταράχης εἶναι ἀσήμαντος. Ἡ Βεγιαπούρη ἦτο ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ κράτους τούτου μεγίστη καὶ σημαντικὴ πόλις, ἔχουσα ἓν ἑκατομ: κατοίκων· διασώζει δ' εἰσέτι ὄχυρά τινα, καὶ πολλὰ περικαλλῆ τζαμιά καὶ Μαυσωλεῖα.

4. Ἡ ἐπικράτεια τῆς Μαῖσούρης, συστηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ καταστραφέντος κράτους τοῦ Τιπυσαῖτου, περιλαμβάνει 3,300 λευγ: τετρ: ἐπιφάνειαν καὶ 2—3 ἑκατομ: κατοίκων, διοικουμένη ὑπὸ ἐνὸς Ραγιαῦ, τοῦ ὁποίου ἔδρα εἶναι ἡ Μαῖσούρη, τρεῖς λεύγ: πρὸς Ν: τῆς Σεριγγαπατάμης κειμένη, ἀπεγυμνώθη δ' ἐσχάτως πάσης ἐξουσίας καὶ ὁ Ρ'αγιαῦ οὗτος παρὰ τῶν Ἀγγλων.

5. Ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ραγιαῦ τῆς Τραυαγγόρης περιλαμβάνει τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς παραλίας τοῦ Μαλαβάρου ἀπὸ τὸ Κομρόρινον ἀκρωτήριον μέχρι τῆς Κοκίνης. Ὁ τόπος, ἂν καὶ ἀμμώδης, παράγει ἀρώματα, κατοικούμενος ὑπὸ ἐνὸς ἑκατομ: ψυχῶν, ἐξ ὧν τὸ 1/10 εἶναι Χριστιανοί, οἱ μὲν Δυτικοί, οἱ δὲ Νεστοριανοί, οἱ δὲ Θωμαῖσται. — Τραυαγγόρη καὶ Τριουανδερὰμῃ εἶναι πόλεις ὀλίγου λόγου ἀξίαι.

Α'. Προεδρεία τῆς Βομβάης. — Ἡ ἐπικράτεια τῆς Προεδρείας ταύτης, μικρὰ οὔσα τὸ πρῶτον, ηὔξηθη ἀπὸ τοῦ 1818 εἰς 8 χιλ: τετρ: λευγ: ἑκτασιν καὶ 11 ἑκατομ: πληθ: διὰ πολλῶν κατακτησῶν, τόπων ἀνηκόντων εἰς ἡγεμόνας Μαχράτας. Ἡ Προεδρεία τῆς Βομβάης ὑπόκειται ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς

τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Βεγγάλης, ἐπιτηροῦσα τὰ ὑποτελῆ κράτη τὰ εἰς τὸ Β-Δ τῆς χερσονήσου. — Πρωτεύουσα Βομβάη, ἐπὶ μικρᾶς νήσου πλησιεστάτης εἰς τὴν ξηράν, ἔχουσα τὸν κάλλιστον καὶ μέγιστον τῶν λιμένων τῆς Ἰνδοστάνης, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ οἱ Ἀγγλικοὶ στόλοι ἐκείνων τῶν θαλασσῶν ἐλλιμενίζονται, καὶ εἰς αὐτὴν συγκεντρῶνται ὅλον τὸ ἐμπόριον, τὸ γινόμενον μὲ τὴν Ἀραβίαν καὶ Περσίαν· εἶναι δὲ αὕτη ἡ πόλις ἡ γενικὴ ἀποθήκη τοῦ πεπέρεως (πιπερίου), κατοικουμένη ὑπὸ 200 χιλ: οἵτινες εἶναι Ἰνδοί, Μουσουλμάνοι, Πορτογάλλοι καὶ Παρσοί. — Σαλσέτη, ἄλλη πλησίον νήσος μεγαλύτερα, ἠνωμένη μὲ τὴν ἀνωτέρω διὰ προχώματος, καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 50 χιλ: ψυχῶν. Πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Βομβάης εἰς τὸ ἐσωτερικόν—Πούνα (κάτ: 105 χιλ:) ἀρχαία καθέδρα τῶν Μαχρατῶν, οἵτινες πολὺν καιρὸν ἀποκρούσαντες τοὺς Μογγόλους, ὑπετάχθησαν τέλος ὑπὸ τῶν Ἄγγλων. — Σουράτη, πρὸς Β: τῆς Βομβάης εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Καρβαϊκοῦ κόλπου καὶ 6 λεύγας μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ταπτή, ἔχυρὰ καὶ εὐλίμενος πόλις, ἔχουσα τεχνουργεῖα καὶ ἐκτεταμένον ἐμπόριον μὲ τὴν Ἀραβίαν καὶ Περσίαν (κάτ: 200 χιλ:). Αὐτοῦ ἔχουσιν οἱ Βραχμᾶνες καὶ δύο νοσοκομεῖα πρὸς ᾤασιν τῶν νοσοῦντων ζώων. — Καρβαῖα, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἀπ' αὐτῆς ὀνομαζομένου κόλπου, εἰς ὃν χύνεται καὶ ὁ Ναρβουδάς ποταμὸς· μεταξύ δὲ τούτου τοῦ κόλπου καὶ τοῦ ἐτέρου, λεγομένου τῆς Κούτσης, κεῖται ἡ Γουζεράτη, χερσονήσος εὐφορος εἰς γεννήματα, ταδαῖον καὶ ὀπωρικὰ. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν τῆς Κούτσης, καὶ εἰς τὴν χώραν, ἣτις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Ἄν: βραχίονος τοῦ Ἰνδοῦ, ὑπάρχουσι πολλοὶ αὐτοδιοικητοὶ λαοὶ Μαχρατῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἄγγλων· εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικόν Β-Ἄν: κεῖται ἡ Ἀσμίρη, συνορεύουσα μὲ τὴν χώραν τῶν ἀνεξαρτήτων Μαχρατῶν, καὶ ἡ ἔρημος χώρα τῶν Ρασβούτων, οἵτινες κατοικοῦντές τινας Αὐάσεις, μετέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βίου ληστρικόν. Πρότερον οἱ ἡγεμόνες τῶν τόπων τούτων ὑπέκειντο εἰς τοὺς Μαχρατάς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1818 οἱ Ἄγγλοι, κυριεύσαντες τὴν ἔχυρὰν πόλιν Ἀσμίρη, κρατοῦσιν ὑποχειρίους τοὺς περίεξ ἡγεμονίσκους.

ΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ.

442. 1) Κατακτήσεις τῶν Πορτογάλων (πληθ. 230 χιλ.). Ἐν ᾧ οὗτοι ἐφάνησαν οἱ πρῶτοι κατακτηταὶ τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου, ἐπεριωρίσθησαν νῦν νὰ ἐξοισιάζωσι τὴν χώραν τῆς Γόας, ἔχουσαν 90 λευγῶν τετραγ: ἔκτασιν καὶ 90 χιλ. κατ., καὶ μίαν ἄλλην μικρὰν νήσον εὐλίμενον πλησίον τῆς Γουζεράτης.

—Γόα, ἐπὶ νησιδίου εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν, εἶναι ἡ ἔδρα τῆς Διοικητοῦ τῶν Πορτογαλικῶν κατακτήσεων, ἔχουσα ἄλλοτε 200 χιλ. κατ., νῦν δὲ μόλις 2 χιλ. διότι διὰ τὸ νοσῶδες αὐτῆς οἱ κάτοικοι μετέβησαν εἰς τὸ ἀντίπεραν ἐπὶ τῆς στερεᾶς, συστήσαντες τὴν νέαν πόλιν τῆς Γόας (κατ. 30 χιλ.).

2) Τῶν Γάλλων (πληθ. 470 χιλ.). Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κορομανδέλου ἔχουσι τὸ μικρὸν κράτος τῆς Ποντισιερῆς, περιέχον 60 χιλ. κατ. τῶν ὁποίων 25—30 χιλ. κατοικοῦσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν Ποντισιερὴν, ἔδραν οὖσαν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῶν ἐν Ἀσίᾳ Γαλλικῶν κατακτήσεων. — Σιανδεραγόρη, πλησίον τῆς Καλκούτας (κατ: 40 χιλ.). — Καριδάλη (κατ. 15 χιλ.) ἐπὶ τοῦ Ταπτή ποτ: καὶ ἡ Μαχῆ (6 χιλ.). ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Μαλαβάρου. — Κατὰ τὸ 1817 ἀπεδόθησαν αἱ δύο ἄνω ῥηδεῖσαι πρῶται πόλεις παρὰ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τοὺς Γάλλους, μὲ συνθήκην νὰ μένωσιν ἄνευ ὀχυρωμάτων.

3) Τῶν Δανιμαρκίων (πληθ. 30 χιλ.). Εἰς τὴν Ἄν: παραλίαν ἡ πόλις Τραγκεβάρδη, κειμένη μεταξὺ δύο βραχιόνων τοῦ Καβερῆ ποτ: εὐλίμενος καὶ ἐχυρὰ, ἔδρα τῆς διοικούντος (κατ. 14 χιλ:), καὶ ἡ Σεραμπούρη πλησίον τῆς Καλκούτας.

Σημ. Ἐσχάτως οἱ Δανιμαρκιοὶ παρεχώρησαν τὰς μικρὰς ταύτας κατακτήσεις των εἰς τοὺς Ἀγγλους.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ.

443. Κατὰ τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἰνδοστανῆς πρὸς τὰς χώρας τῶν Ἀφγανῶν καὶ Βελούχων κεῖνται: 1) ἡ χώρα τῶν Σεϊκων. — 2) ἡ Σίνδια. — 3) αἱ χώραι τῶν Μαχρατῶν ἢ Μαρατῶν. — καὶ 4) ἡ ἐπικράτεια Νεπάλη πρὸς τὰ Ἄν: μέρη καὶ πρὸς Β: τῆς Βεγγάλης. Ὅλα αὐτὰ τὰ κράτη κεῖνται εἰς τὴν κυρίως Ἰνδοστανῆν, περιέχοντα περὶ τὰ 16 ἑκατομ: κατοίκων. 5) Αἱ νῆσοι Μαλεδίθαι, ὑπὸ ἐνὸς Σουλτάνου Μωαμεθανοῦ διοικούμεναι, καὶ 6) αἱ νῆσοι Ἀνδαμάναι καὶ Νικοβάραι, αἵτινες κεῖνται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης, κατεχόμεναι ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν.

1. Ἡ χώρα τῶν Σεϊκων, ἔθνους μαχίμου, πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅστις διαρρέει αὐτὴν ἀπὸ Β: πρὸς Ν: ὀμοῦ μὲ τοὺς συμβάλλοντας εἰς αὐτὸν ποταμούς, ἐν οἷς καὶ ὁ Βεχούτης (Υδάσπης,) περιλαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λαχόρης καὶ τὴν πρὸς Β: ὠραιοτάτην καὶ τερπνοτάτην κοιλάδα τῆς Ἀσίας. Ἡ κοιλάς αὕτη, λεγομένη Κασιμερία, θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν ὡς ὁ ἐπίγειος παράδεισος, εἰς ὃν ἐτέθη ὁ πρωτόπλαστος ἄνθρωπος, καὶ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὡς ἡ πατρίς τῶν Βραχμάνων. Ἡ χώρα ὅλη ἔχει ἐπιφάνειαν 9 χιλ: τετραγ: λευγῶν, καὶ

πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰ 5 ἑκατομ: ψυχῶν, διοικουμένων ὑπὸ ἀρχηγῶν ἀναγνωρίζοντων τὴν κυριαρχίαν ἐνὸς λεγομένου Ῥαγιαῆου ἢ βασιλείως τῆς Λαχόρης. — Πρωτεύουσα πόλις Λαχόρη (κάτ: 400 χιλ:), καθέδρα ἄλλοτε τῶν Μογγόλων αὐτοκρατόρων τοῦ τόπου. — Σιριναγούρη ἢ Κασσιμίρη, εἰς τὴν ὁμώνυμον αὐτῆς κοιλάδα, διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Ὑδάσπου (κάτ: 200 χιλ:) εἰς τὰ πολυάριθμα ἐργοστάσια αὐτῆς ὑφαίνονται ἀπὸ τὰ ἔρια τῶν ἐκεῖ βοσκομένων Θιβητίων αἰγῶν ἕως 80 χιλ: κομμάτια σαλίων κατ' ἔτος, τὰ ὁποῖα ἐπονομάζονται κασμίρια ὑπὸ τῶν Φράγκων, καὶ Λαχουριά ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν, ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας Λαχόρης. Εἰς τοῦτον τὸν τόπον ὑπάρχει τοῦ ἀρχαίου Πάου τοῦ βασιλείου, τὸν ὁποῖον Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας ἐνίκησεν. Ἡ ἐπαρχία τῆς Κασσιμῆρης παρεχωρήθη κατὰ τὸ 1840 εἰς τοὺς Ἄγγλους διὰ συθήκης, γινομένουσδε κυρίουσδε ἀπολύτους τοῦ σημαντικοῦ ἐμπορίου τῶν πολυτίμων ὑφασμάτων τοῦ τόπου.

2. Ἡ Σινδική ἢ Σίνδια, ἀπὸ τοῦ Σίνδ ἤτοι Ἰνδοῦ ποτ: λεγομένη, ὅστις ἐξερχόμενος τῆς Λαχόρης, εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἀφγανιστανήν, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰνδοστανήν, ποτίζει τὴν Σινδικήν, εἰς τὴν ὁποίαν σχηματίζει ἐν Δέλτα, καὶ πολλὰς ἀμμώδεις νήσους. Πρωτ: Ὑδεραδάδη (κάτ: 20 χιλ:) καὶ καθέδρα τοῦ διοικοῦτος Ἐμίρη. — Τατάχη, μεσημβρινωτάτη καὶ ἐμπορικὴ (κάτ: 20 χιλ:), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἰνδοῦ (πληθ. 4 ἑκατομ.).

3. Ἡ χώρα τῶν Μαχρατῶν. Πολλοὶ τῶν Μαχρατῶν ἡγεμόνων ὑπόκεινται εἰς τὰς προεδρίας τῆς Ἄγρας καὶ Βομβάης, ὡς εἶπομεν· μένει ἤδη εἰς ἀνεξάρτητος λεγόμενος Μαχαραζιάχης, ἔχων ἐπικράτειαν 5 χιλ: τετραγ: λευγῶν, περιλαμβανομένην μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἰζουμνάχου, Ναρβουδά καὶ Ταπτή, καὶ κατοικουμένην ὑπὸ 4 ἑκατομμ: ψυχῶν. Ἡ πρωτεύουσα, ὀνομαζομένη Ὀαγγένη, νομίζεται ἱερά ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ἔχουσα 84 παγόδας καὶ 150 χιλ: κατοίκων· ὁ ἡγεμὸν οὗτος φυλάττει τοὺς θησαυροὺς του εἰς σπήλαιον, ἐπὶ ἀποτόμου βράχου ὑψηλοῦ 342 ποδῶν· εἰς τοὺς πρόποδας δ' αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ πόλις, ὑπὸ 30 χιλ: ψυχῶν κατοικουμένη.

4. Ἡ ἐπικράτεια Νεπάλη κεῖται εἰς τὸ Ἀν-Β: μέρος τῆς Ἰνδοστανῆς, ὀριζομένη πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Θιβητίαν καὶ πρὸς Δ: ἀπὸ τὰς Ἀγγλικὰς κατακτήσεις· εἶναι τόπος ὄρεινός καὶ δασώδης, περικλειόμενος πρὸς Β: ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν Ἰμαλαίων ὄρειν. Οἱ κάτοικοι εἰσὶν Ἰνδοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καὶ φυλαὶ Μογγόλων καὶ Θιβητανῶν, συμποσούμενοι εἰς 2 ἑκατομ: περίπου ἐπὶ ἐκτάσεως 7 χιλ: λευγῶν

τετραγωνικῶν. — Ἡ ἔδρα τοῦ ἡγεμόνος, Κατμανδοῦ λεγομένη, ἔχει ἕως 50 χιλ: κατοίκων.

5. Αἱ πρὸς Δ: τοῦ Κομορίνου Ἀκρωτηρίου κείμεναι Μαλεδί-
βαι νῆσοι, καὶ πρὸς Β: τούτων οἱ Λακουεδιῖσαι, σχηματίζουσι
μακρὰν σειρὰν χιλιᾶδων νήσων, κατὰ σωρείας κειμένον. Καὶ αἱ
μὲν Μαλεδιῖσαι εἶναι ἕως 12 χιλ: τὸν ἀριθμὸν, ὅλαι μικραὶ καὶ
μεγάλαι, ἀπρόσιτοι εἰς τὰ μεγάλα πλοῖα, διὰ τὰ περικυκλοῦντα
αὐτὰς ὕψαλα στρώματα τῶν κοραλίων· μόνον δὲ 40—50 ἐξ
αὐτῶν καλλιεργοῦνται καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ εἰρηνικοῦ καὶ φι-
λεργοῦ λαοῦ, πρεσβεύοντος τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν, καὶ
διοικουμένου ὑπὸ ἐνὸς Σουλτάνου. Αἱ δὲ Λακουεδιῖσαι ἐξουσιάζ-
ονται ὑπὸ ἡγεμονίδος τῆς Ἰνδίας, τελοῦσης φόρον εἰς τὰς Ἄγ-
γλους· ἐξ αὐτῶν συνάζουσι καὶ τὰς καυρίδας, μικρά τινα κογγύ-
λια, τὰ ὁποῖα μετεχειρίζοντο ὡς νόμισμα λεπτὸν εἰς τὰς Ἰνδίας.

444. Ἡ νῆσος Κεϋλάνη (Ταπροβάνη) κεῖται πρὸς Ἄν: τοῦ
Κομορίνου, χωριζομένη ἀπὸ τὴν στερεάν ὑπὸ πορθμοῦ, εἰς τὸν
ὁποῖον ἀλιεύονται τὰ ωραιότερα μαργαριτάρια τοῦ κόσμου. Ἡ
νῆσος αὕτη, πρὸ ὀλίγου κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, δι-
δει ὅλα τὰ φαγώσιμα προϊόντα τῆς Ἰνδικῆς γῆς, καὶ ἐξαιρετον
κιννάμωμον (κανέλλαν)· εὐρίσκεται δὲ καὶ ἕλεφαντόστεον ἄφθο-
νον διὰ τὸ ἐκεῖ γανυώμενον πλῆθος τῶν ἐλεφάντων. — Κυριώτεραι
πόλεις· Κανδῆ εἰς τὰ μεσόγεια. — Τριγγεμάλη, λιμὴν εὐρύχωρος.
— Νεγρόμβον, καὶ ἡ πρωτ: Κολόμβον, κείμεναι καὶ αὐταὶ εἰς τὰ
παράλια. — Ἡ νῆσος αὕτη ὑπόκειται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν βασι-
λέα τῆς Ἀγγλίας, μὴ διοικουμένη ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν.

445. Αἱ νῆσοι Ἀνδαμάναι καὶ Νικοθάραι κέυνται εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς Βεγγάλης. Αἱ πρῶται κατοικοῦνται ὑπὸ ζώωδεσάτων
ἀνθρώπων τῆς Αἰθιοπικῆς φυλῆς· αἱ δευτέραι, συγκείμεναι ἀπὸ
7 μεγάλας καὶ 12 μικρὰς νήσους, εἶναι εὐκαρπότεραι, κατοικου-
μεναι ὑπὸ Ἰνδιῶν (πληθ. 10 χιλ:) ἡμέρων καὶ φιλησύχων. Ὅλαι
αἱ εἰρημέναι νῆσοι εἶναι δασώδεις καὶ δυσκραεστάτοι, ἔθεν καὶ
παρητήθησαν ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

ΙΝΔΟΣΙΝΙΚΗ.

Εἴκτασις ἐπιφαν: 2,058,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 23,000,000.

Μήκος Ἄν: μεταξὺ 89° καὶ 107°.

Πλάτος Β: μεταξὺ 1° καὶ 28°.

446. ΙΝΔΙΑ Η ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ ἢ Ἰνδοσινική. Καὶ αὕτη εἶναι
χερσόνησος ἀνοικτῆ, περιλαμβανομένη μεταξὺ τοῦ κόλπου τῆς
Βεγγάλης ἀπὸ Δ: καὶ τῆς Τογκεῖνς ἀπ' Ἄν: κόλπου τῆς Κινεζικῆς
θαλάσσης. Περιέχονται δ' εἰς αὐτὴν ὅ κράτη ἀνεξάρτητα, τὰ ἐξῆς.

447. Ἡ Ἀσάμη εἰς τὸ Β-Δ: τῆς χερσονήσου, μεταξύ Βεγγάλης, Βιρμανίας καὶ Βουτάνης (πληθ. 4 ἑκατομ.). Ὁ τόπος εἶναι ὀλίγον ἐγνωσμένος· μέρος δ' αὐτοῦ, κυριευθὲν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, προσετέθη εἰς τὰς ἐν Ἰνδοστάνη κατακτήσεις των. Οἱ Ἀσάμοι εἶναι Ἴνδοι τὸ γένος καὶ τῆς αὐτῆς θρησκείας, ἀλλὰ μαχιμώτεροι, ἔχοντες δεσποτικὴν κυβέρνησιν καὶ συχνούς ἐμφυλίου πολέμους — Ἰορχάτη λέγεται ἡ πρωτὶ ἐπὶ τοῦ Δίκου ποτὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐδρεύει καὶ ὁ Ραγιαόχης.

448. Ἡ Βιρμανία (πληθ. 4 ἑκατομ.), ἢ τὸ Βασίλειον τῶν Βιρμάνων, ποτιζόμενον ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Αὔα ἢ Ἰρασαδδῆ. Σύγκριται δὲ ἀπὸ τὰ παλαιὰ βασίλεια τοῦ Αὔα, Ἀρακάνου, καὶ Πεγγού, διαιρούμενον εἰς 8 ἐπαρχίας. Ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα ὀνομάζεται Οὔμεραπούρα (κάτ: 150—190 χιλ.), τὴν ὁποίαν ἐγκατέλιπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, διότι ἀπετεφρώθη ὑπὸ πυρκαϊᾶς τὸ παλάτιόν του κατὰ τὸ 1834, καὶ μετέβη εἰς τὴν Αὔαν. — Οἱ Ἄγγλοι ἐξουσιάζουσι τὸ Ἀράκανον καὶ τὰς ἐπαρχίας τὰς μεταξύ τοῦ Πεγγού, τῶν Μογγίων ὀρέων καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου. Ὁ Βεδισμός εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῶν Βιρμάνων, οἵτινες λατρεύουσι τὸν Βούδαν, ὀνομάζοντες αὐτὸν Γαῦδομον. Πιστεύουσι δὲ καὶ τὴν μετεμφύχωσιν, ὅθεν καὶ λατρεύουσιν ἕνα λευκὸν ἐλέφαντα, διατρέφοντες αὐτὸν εἰς μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐστολισμένον οἶκον, πλησίον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Παλατίου· διότι δοξάζουσιν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐμβαίνει εἰς τὸ σῶμα τούτου τοῦ ζώου, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ.

449. Τὸ Βασίλειον τῆς Σιάμης κεῖται Μ-Ἀν: τὸ δὲ Δ: μέρος κατεκυριεύθη ὑπὸ τῶν Βιρμάνων. Εἶναι δὲ μεγάλη κοιλιάς, ὡς ἡ τοῦ Νείλου, ποτιζομένη ὑπὸ τοῦ Μεῦνάου ποτ. Οἱ κάτοικοι πρεσβεύουσι τὴν θρησκείαν τοῦ Σομμονακχόμου, ἢ τοῦ Βούδα· οἱ δ' ἱερεῖς αὐτῶν ὀνομάζονται Ταλαπούινοι παρὰ τῶν Εὐρωπαίων. Σιάμιον ἢ Τουθία ἦτο ἡ πρωτεύουσα, κτισμένη ἐπὶ πασσάλων, καὶ διακοπτομένη ὑπὸ πλήθους διωρύγων τοῦ Μεῦνάου· νῦν δὲ ἡ Βαγκόκη πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ.

450. Ἡ χερσόνησος Μαλάκα ἢ Μαλαία κεῖται πρὸς Μ: ἐνόνηται δὲ μὲ τὴν στερεάν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Τανασερίμ, καὶ χωρίζεται ἀπὸ τὴν νήσον Σουμάτραν διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκας. Τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι κατάσκηπον ἀπὸ μεγάλα δάση, γέμοντα ἐλεφάντων οἱ δὲ κάτοικοι εἰσὶ Μαλαῖοι (182), πρεσβεύοντες τὰ τῆς Μωαρθανικῆς θρησκείας. — Τὸ Μ: μέρος τῆς χερσονήσου κατέχεται ὑπὸ λατῶν βαρβάρων, διοικουμένων ὑπὸ ἡγεμονίσκων ἀνεξαρτήτων. Τοῦ δὲ Β: μέρους, ἡ μὲν δυτικὴ παραλία ἀνήκει εἰς τοὺς Ἄγγλους· ἡ δὲ ἀνατολικὴ εἰς τὸ βασίλειον τῆς

Σιάμης. Ἡ Μαλάκκα (κάτ. 12 χιλ.), εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα πόλις, ἀνήκουσα εἰς τὰς Ἄγγλους, εἰς δὲ τὴν παραλίαν κατάντικον τῆ Τενασερίμ εἶναι τὸ ἀρχιπέλαγος ἤτοι τὸ πολυνήσιον τῆς Μεργυῆ.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Μαλάκκας φαίνονται καταγόμενοι ἀπὸ τινος φυλῆς ἰδιαζούσης, δισπαρμένης καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ὀκεανίας· λέγονται δὲ Μαλαῖοι (ἢ Μαλακκαῖοι) ἀπὸ τῆς νήσου ταύτης (182) πρεσβεύοντες τὰ τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας· καὶ γλώσσαν ἰδίαν ἔχουσιν ἐπικρατοῦσαν μεταξὺ τῶν ἐμπορευομένων ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς χώραις.

451. Ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Ἀννάμου σύγκειται ἀπὸ τέσσαρα βασίλεια, τὸ τοῦ Τογκουίνου, τὸ τοῦ Λάου, τῆς Καμβόϊας καὶ τῆς Κοσινσίνης, ἐνωθέντα κατὰ τὸ 1799 ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀννάμου.—Οἱ κάτοικοι εἶναι τῆς Μογγολικῆς φυλῆς, πρεσβεύοντες τὰ τοῦ Βουδισμού, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ μεγιστάνες ἔχουσι τὴν θρησκείαν τῶν Σινῶν· εὐρίσκονται δὲ καὶ Χριστιανοὶ τοῦ Δυτικοῦ δόγματος ἕως 300 χιλιάδες, κατηχηθέντες κατὰ τὸν 13. αἰῶνα ὑπὸ ἱεραποστόλων Γάλλων. Τὸ βασίλειον τῆς Καμβόϊας κεῖται πρὸς μεσημέριαν καὶ τὸ τῆς Λάου πρὸς Β: δι' ὧν διαρρέει ὁ Μέλκων ποταμὸς ἢ ὁ Κομβόϊος, πηγάζων ἀπὸ τὴν Θιβετίαν.

Τὸ Τογκουίνον, ἢ Ἀνναμον, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὀμωνύμου τοῦ κόλπου κείμενον, συνορεύει μὲ τὴν Κίναν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέκειντο καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ, ἔχοντες πολλὴν ὁμοιότητα μὲ τὰς Σίνας· ὀνομάζεται δὲ ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ τοῦ τόπου Κεχῶ (κάτ. 40 χιλ.), ἡ δὲ νῦν ἔδρα τοῦ Αὐτοκράτορος λέγεται Χουή (κάτ. 450 χιλ.), μεσημβρινωτέρα τῆς προτέρας, ἐχυρὰ καὶ παράλιος ἐπὶ τῆς Σινικῆς θαλάσσης. Πρὸς Μ: κεῖται ἡ Κοσινσίνη, παρεκτεινομένη παρὰ τὴν παραλίαν πρὸς Ἄν: τῆς Κομβόϊας. Εἶναι δὲ ὁ τόπος οὗτος καθ' ὑπερβολὴν εὐφορος ὄλων τῶν προϊόντων τῆς Ἰνδικῆς.—Πλησίον τῆς παραλίας εἶναι σύμπλεγμα ἢ σωρεία νήσων καὶ σκοπέλων, Παρακέλαι καλούμεναι· πρὸς Μ: δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μέλκωνος κεῖνται αἱ νῆσοι Πουμοκονδόροι, ὅπου ἐλλιμενίζονται τὰ ἀπερχόμενα εἰς τὴν Σινικὴν πλοῖα.

Σημ. Ὀλίγον γνωστὸν εἶναι εἰσὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἰνδοσινικῆς χώρας. Πόλλαι σειραὶ ὄρειων διασχίζουσιν αὐτήν, ἐξ ὧν ἡ σημαντικωτέρα, ἡ τῶν ὄρειων Μόγγων, διατρέχει αὐτὴν ἀπὸ Β: πρὸς Μ: μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς χερσονήσου Μαλάκκας, καὶ πόλλοι ποταμοὶ ποτίζουσι καὶ γονιμοποιοῦσι τὴν χώραν, ἔχουσιν καὶ αὐτὴν δύο ὄρας τοῦ ἔτους τὴν τῶν υετῶν καὶ τὴν τῆς ἀνομβρίας, καὶ δύο συγκομιδὰς καρπῶν. Παράγει δὲ ἐν γένει ἡ χώρα ὀρύζιον, τὴν κυριωτέραν τροφὴν τῶν κατοικῶν, καφὲν, τίσιον, σακχαροκάλαμον, καὶ πλῆθος ἄλλων ἀρωματικῶν καὶ ἰατρικῶν βοτανῶν· γεννᾷ τὸ κινναμωμοφόρον δένδρον, τὸ στεατέδενδρον, ἐξ οὗ ἐξάγουσιν ἐν παχῷ ἐλάδιον ἢ ὀξυγγιον καλὸν εἰς κατασκευὴν ὀξυγκρηρίων, τὸ ἐβινόνδενδρον, καὶ ἐν ἄλλο ἔχον σκληρότατον ξύλον καὶ ἀξιό-

λογον εἰς νυκτηγίαν. Τάξη λεγόμενον· λαμβάνουσι δὲ τὰ ἐκεῖ φυόμενα δένδρα ὕψος καὶ πάχος ἐξαισία· ἔχει δὲ καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἡ Βερμανία πλείστα καὶ ἡ Μαλάκκα, καὶ κρυσσιτέρου πλούσια, καὶ πολυτίμων λίθων ἀργεῖα καὶ μαρμάρων. Οἱ δὲ Βερμανοὶ ἔχουσι καὶ βιομηχανίαν ἱκανῶς ἀνεπτυγμένην, παρὰ τῶν Γάλλων διδραχθέντες τήν τε νυκτηγίαν καὶ ὀπλοποιίαν, καθὼς καὶ τήν κατεργασίαν τῆς μεταξέης κλπ.

ΑΙ ΕΝ Τῷ ΜΕΣῶ ΧΩΡΑΙ.

ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφαν: 14,000,000 χιλιάμ: □ — Πληθ 400 ἑκατ.

Μῆκος Ἄν: μεταξὺ 69° καὶ 139°.

Πλάτος Β: μεταξὺ 20° 30' καὶ 56°.

452. Ὑπὸ τὸνομα ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ περιλαμβάνονται αἱ χῶραι αἱ ὑποκείμεναι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς Σινικῆς ἐξουσίας. Οὕτω δ' ἐκλαμβάνομένη ἡ ἐπικράτεια αὕτη περιορίζεται πρὸς Β: μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας· πρὸς Δ: ὑπὸ τῆς ὀνεξαρτήτου Ταρταρίας ἢ Τουρκιστανῆς, καὶ τῆς Ἀφγανιστανῆς· πρὸς Μ: ὑπὸ τῶν 2 Ἰνδικῶν χερσονήσων, καὶ πρὸς Ἄν: καὶ Μ-Ἄν: ὑπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ· ἔχει δ' ἕκτασιν ἴσην μὲ τὴν τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας ἢ μὲ τὰ 2/3 τῆς Ἀσίας· ἄλλα πλείοτερον πληθ. παρ' ἐκείνην καὶ παρ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, τῆς ὁποίας ὑπερβαίνει καὶ τὴν ἕκτασιν κατὰ 277 χιλ: τετραγ: λεύγας. Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἀπαριθμῆσιν ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Σινικῆς Κυβερνήσεως ἀνέβαινον ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐτοκρατορίας ταύτης, κατὰ μὲν τὸ 1815 εἰς 371 ἑκατομ: κατὰ δὲ τὸ 1853 εἰς 396· ὅθεν πιθανῶς ὑπὸ πολλῶν ὑπολογίζεται ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς σήμερον εἰς 400 περίπου ἑκατομ: οὔσης κατοικημένης, κατὰ λόγον τῆς ἐκτάσεώς της, ἴσα μὲ τὴν Εὐρώπην.

453. Διαιρεῖται δὲ εἰς τὴν ἰδίως Σινικὴν, εἰς τὴν Σινικὴν Ταρταρίαν, καὶ εἰς τὰ ὑποτελῆ κράτη. Ἡ ἰδίως Σινικὴ (Κίνα) κατὰ λόγον τῆς ἐκτάσεώς της ἔχει καὶ κλίμα παραλλάσσον, καὶ προϊόντα διάφορα. Ποῦ μὲν διασχιζόμενος ὁ τόπος ὑπὸ ὑψηλῶν ὀρέων, ποῦ δὲ σχηματίζων ἐκτεταμένας πεδιάδας, διαρρέεται ὑπὸ ἀναριθμητῶν ποταμίων, τῶν ὁποίων τὰ πλείστα συμβάλλουσιν εἰς τὰ δύο λεκανοπέδια τῶν δύο μεγίστων ποταμῶν τοῦ Ὀάγγου καὶ τοῦ Κιάγγου (174). Παρεκτός τούτων διατέμνεται προσέτι καὶ ὑπὸ πολλῶν διαυρῶν, ἐξ ὧν πρωτίστη εἶναι ἡ ἐπονομαζομένη Αὐτοκρατορικὴ διαυρῶξ. Αὕτη, διατρέχουσα 600 λευγ: δρόμον, καὶ διασχιζούσα τὴν Σινικὴν ἀπὸ Μ: πρὸς Ἄρκτον, διέρχεται καὶ διὰ τοῦ Ὀάγγου ποτ: 70 μίλια ἄνω τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ· οὕτω δ' εὐκόλυνεται τὰ μέγιστα ἢ συγκοινωνία τῶν διαφόρων πόλεων, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.

454. Καλλιεργούνται δὲ ἄριστα ὁ σίτος, αἱ πατάται, τὰ γεώμηλα, ἄρυζιον, βέτελον, πέπερι κτλ. εἰς τὸν τόπον, ὅπου φέρεται καὶ τὸ τεϊόδενδρον, τοῦ ὁποῖου τὰ φύλλα ξηραίνόμενα εἶναι πηγὴ ἄφθονος πλούτου εἰς τὴν Σινικὴν, διότι κατ' ἔτος ἐξάγονται 46—50 ἑκατομμ: λίτραι τεῖου. Τὴν καμφορίαν, τὸ στεατόδενδρον (451), βοτάνας ἀρωματικὰς καὶ θεραπευτικὰς βλαστάνει ἐπίσης ἡ γῆ. Εὐρίσκονται δὲ καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ, λιθάνθρακες, καὶ αἱ τρεῖς οὐσίαι, ἐξ ὧν κατασκευάζεται τὸ ἀξιόλογον φαρφουρίον. Εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη εὐρίσκονται ὅσα καὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν ζῶα καὶ θηρία, καὶ ἐλέφαντες καὶ κήμηλοι αἱ Βακτριαναὶ (αἱ ἔχουσαι δύο Ἵθους) καὶ προσέτι καὶ εἶδος βοῦς ἢ βουβαλοῦ, ὅστις λέγεται Ἵτάκ, ἢ βουβαλος Ἴππουρος· διότι ἡ οὐρά αὐτοῦ εἶναι ὡς ἡ τοῦ ἵππου, ἀλλὰ σπιλινὴ καὶ μεταξὺ ὄζης· ὅθεν οἱ μὲν Τοῦρκοι καὶ Πέρσαι μεταχειρίζονται αὐτὰς ὡς τὰ γαροκτηριστικὰ σημεῖα τῆς ἀξίας τῶν Πασάδων, κατασκευάζοντες ἐξ αὐτῶν τὰ λεγόμενα τουῖα· οἱ δὲ Σῖναι φέρουσι δεσμιδας ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν ὡς κόσμημα ἐπὶ τῶν πέλων των.

455. Ἡ ἰδίως Σινικὴ ἔχει ἑκτασιν 166,666 λευγ: τετρ: καὶ 200 ἑκατομ: πληθυσμὸν καὶ διαιρεῖται εἰς 15 νομοὺς, περιέχουσα, ὡς λέγεται, 5,000 πόλεις περιτειχισμένας, ἐξ ὧν αἱ πλείοτεραι εἶναι πολλὰ μεγάλαι ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν κατοικοῦντων εἰς αὐτάς, διότι περιέχουσι καὶ κήπους πολλὰ μεγάλους (*). Αἱ ἐπισημότεραι δὲ αὐτῶν εἶναι—τὸ ΠΕΚΙΝΟΝ πρὸς Β: ἡ καθέδρα τοῦ βασιλείου, περιέχουσα ἐν καὶ 1/2 ἑκατ: κατ. (**). Ὀλίγον πρὸς Β: αὐτῆς εἶναι τὸ μέγα τεῖχος, ἔχον μῆκος 450 λευγῶν καὶ ὕψος 8 μέτρων, τὸ ὁποῖον ἔκτισάν ποτε οἱ Σῖναι διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς εἰσβολὰς τῶν Ταρτάρων.—Ναγκίνη πρὸς τὰ Ἄν: παρὰ τὴν (κάτ: ἐν ἑκατομ:) ἐπὶ τοῦ ποτ: Κιιάγκου, ὑπῆρξεν ἡ πρωτ: τοῦ βασιλείου μέχρι τοῦ 1420. Αὐτόθεν ἐξάγονται κατ' ἔτος 20 χιλ: κομμάτια τῶν πανίων, τὰ ὁποἴα ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ὀνομάζονται Ναγκίνας. Αὐτοῦ εὐρίσκεται καὶ ὁ περιφημὸς πύργος ὁ φαρφουρέσιος, ἔχων ἑννέα ὀροφὰς ἢ πατωσίας καὶ ὕψος 65 μέτρ: (κάτ: 1,200,000).—Ἡ Καντῶν, πρὸς Μ: παρὰ τὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς κόλπου καὶ εἰς τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ Τσιουκιάγγου. Εἰς μόνον τὸν λιμένα αὐτῆς εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ ἐμπορεύωνται οἱ Εὐρωπαῖοι ἐπὶ ῥῆτόν τινα χρόνον διαμένοντες.

(*) Ὀνομάζουσι πόλεις τὰς περιτειχισμένας, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι κατοίκους ἀπὸ 500 χιλ: μέχρι ἐνός ἑκατομ. αἱ δὲ ἀτείχιστοι, ὅσον πληθυσμὸν κα' ἂν ἔχουσι λέγονται κῶμαι ἢ χωρία· ὅθεν καὶ τοιαῦτα πολλὰ υπάρχουσιν ἕως 25 χιλ: πληθυσμὸν ἔχοντα.

(**) Καὶ 2 1/2 μετὰ τῶν προστείων.

ὅθεν κατὰ τινὰς καιροὺς εὐρίσκονται ἕως 5 χιλ: πλοῖα ἐλλιμενιζόμενα εἰς αὐτόν, καὶ μεγάλη ἐνέργεια καὶ δραστηριότης τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας φαίνεται ἐπικρατοῦσα· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τυπογραφεῖα ἱκανὰ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται ἐφημερίδες Ἑγγλιστὶ καὶ Σινιστὶ· λογίζονται δὲ τὸν πληθυσμὸν τῆς Καντῶνος εἰς 800 χιλ: ἐξ ὧν 100 χιλ: κατοικοῦσι πλησίον τῆς πόλεως ἐπὶ 40 χιλ: πλαταρίων διεσπαρμένων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. — Εἰς τὸ Μ: μέρος αὐτοῦ τοῦ κόλπου κεῖται ἡ νῆσος Μακῶ ἢ Μακάων, ἔχουσα ὁμώνυμον πόλιν καὶ ἀνήκουσα εἰς τοὺς Πορτογάλλους. Πρὸς Ἄνατ: δὲ ταύτης εἶναι καὶ ἡ νῆσος Χογ-κόγγη, παρακωρηθεῖσα εἰς τοὺς Ἑγγλους ἀπὸ τοῦ 1842, ὅτε οἱ Σῖνοι κατατροπωθέντες ὑπ' αὐτῶν, ἠναγκάσθησαν διὰ συνθήκης ν' ἀνοίξωσιν εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον, οὐ μόνον τὸν λιμένα τῆς Καντῶνος, ἀλλὰ καὶ τέσσαρας ἄλλους ἐπὶ τῶν ἐκτεταμένων ἐκείνων παραλίων. Ἡ δὲ Χογ-κόγγη, ξηρὰ καὶ ἔρημος πρότερον νῆσος, ἀνθεὶ νῦν διὰ τοῦ ἐμπορίου, κατοικουμένη ὑπὸ 15 χιλ: Ἑγγλων, καὶ ἄλλων ἐμπορευομένων ἐκεῖσε Εὐρωπαίων.

456. Οἱ Σῖνοι (ἢ οἱ Κινέζοι) φαίνονται ἠνωμένοι εἰς ἔθνος πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων, καὶ διατηροῦσιν ἔκτοτε τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὸ αὐτὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος, τὸ ἀπόλυτον καὶ δεσποτικόν, καὶ τοὺς αὐτοὺς νόμους, ἔχοντες ἤθη καὶ ἔθιμα πάντῃ διάφορα, καὶ πολιτισμὸν ἴδιον εἰς αὐτοὺς. Ἐγνώριζον πρὸ πολλῶν αἰώνων τὴν χρῆσιν τῆς πυροκάνεως, τῆς ναυτικῆς πυξίδος, τῆς τυπογραφίας καὶ ἄλλων τινῶν. ἔχουσι δὲ πολλὰς χιλιάδας γραμμάτων, διότι πᾶσαν λέξιν γράφουσι μὲ ἴδιον σημεῖον. Ἡ ἔρησκεία τῶν Σινῶν ὀλίγον παραλλάσσει ἀπὸ τὴν τῶν Ἰνδῶν· διότι καὶ αὕτη εἶναι ἡ τοῦ Βουδά (λεγομένου αὐτῶσε Φωῆ) τροποποιημένη, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ζῶσιν ἄραμοι λεγόμενοι Βόντζοι. Ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ Μανδαρίνοι (οἱ ἄρχοντες καὶ μεγιστάνες) πρεσβεύουσι τὴν τοῦ Κονφουκίου ἔρησκείαν, ὁμολογοῦντες ἐν ὑπέρτατον ὄν. Ὁ τόπος ὑπέφερε πολλὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ταρτάρων, οἵτινες πολλάκις κατέκτησαν τὸ βασίλειον. Μία φυλὴ τῶν λεγομένων Μαντσιούρων, κατκυρίευσε τοῦ τόπου τὸ 1644, καὶ ἔδωκε νέον γένος ἀρχόντων καὶ βασιλείων, διασωζόμενον μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐκτός ἄλλων πομπῶν ἐπανυμίων, ὀνομάζεται καὶ Αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους· οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν ὑποτελοῦντες λαοὶ τῆς Οὐρανίου ταύτης Αὐτοκρατορίας εἰσὶ τῆς Κιτρίνης ἢ Μογγολικῆς φυλῆς (182). Εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Αὐτοκρατορίας (τὸ Πεκίνον) ὑπάρχουσι καὶ δύο Ἐκκλησίαι Ὀρθόδοξοι τῶν Ῥώσων, ὑπηρετούμεναι ὑπὸ ἐπιτροπῆς δεκαμελοῦς, τῆς προϊστάται εἰς Ἀρχιμανδρίτης· τὸ δὲ 1858 ἠναγκάσθη ἡ Σινικὴ Κυβέρ: νὰ ὁμολογήσῃ διὰ συνθήκης ἀνεκτὸν τὸν χριστιανισμὸν πανταχοῦ τοῦ Κράτους, καθὼς καὶ τὸ πανταχοῦ ἐμπορευέσθαι πάντας τοὺς Εὐρωπαίους.

457. Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ἢ ἡ ΣΙΝΙΚΗ ΤΑΡΤΑΡΙΑ (καὶ Ταταρία), κειμένη πρὸς Β: τοῦ μεγάλου τείχους, μεταξύ τῆς Σινικῆς καὶ Ἰαπωνικῆς θαλάσσης, τῆς Σιθηρίας ἀπὸ Β: τῆς ἀνεξαρτήτου Ταρταρίας ἀπὸ Δ: καὶ τῶν Ἰνδιῶν ἀπὸ Μ: περιλαμβάνει·

Α.) Τὴν Μαντσιουρίαν πρὸς Ἄν: λεγομένην καὶ Τουγγουζίαν. Ἡ χώρα αὕτη διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Ἀμύρου ἢ Σαγγαλιέ-

νου πα: (174) ἀποκαθιστάται εὐφορος, ἔχουσα παχυσίας βοσκάς, καὶ δάση γέμοντα ἀπὸ ἄγρια ζῶα καὶ μάλιστα τὰ διδόντα καλὰ γουναρικά. Οἱ κάτοικοι (ἕως 700 χιλ:) εἶναι νομάδες καὶ κτηνοτρόφοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς Μογγολικῆς φυλῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ ἐπονομαζόμενοι Μαντσιούροι εἶναι οἱ ἐπικρατέστεροι καὶ οἱ μαχιμώτεροι, ἐξ ὧν κατὰγονται καὶ οἱ νῦν δεσπόζοντες τῆς Σινικῆς. Αἱ μόναι σημαντικαὶ πόλεις εἶναι ἡ Σαγαλιενοῦλα ἐπὶ τοῦ Ἀμύρου, ἐχρωτάτη, ἐμπορευομένη γουναρικά, καὶ ἡ Μουκδένη, πρωτεύουσα.

Β.) Τὴν Μογγολίαν, κειμένην πρὸς Δ: τῆς Μαντσιουρίας εἰς τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἀσίας, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης λογίζεται εἰς 8—10 χιλ: ποδῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑψοῦται ἔτι τὸ μέγα ἀτλαϊκὸν ὄρος (145). Αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἡ μεγάλη ἔρημος Κόδη ἢ τοῦ Χάμς, καὶ πολλοὶ ποταμοί, οἱ μὲν ρέοντες πρὸς τὴν Σινικὴν, οἱ δὲ εἰς τὴν Παγωμένην θαλάσσαν, οἱ δὲ εἰς λίμνας, ἐξ ὧν ἡ διασημοτέρα εἶναι ἡ Βαϊκάλη. Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότατον, μόνον δ' εἰς τὰς κοιλάδας τὰς περὶ τὸ μακρὸν τεῖχος εἶναι εὐκρατον περὶ τοὺς δύο μῆνας τοῦ θέρους, ὅτε καὶ οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Σινικῆς διατρίβουσιν αὐτοῦ, ἔχοντες παλάτιον εἰς ἓν χωρίον λεγόμενον Βέλοχον. Οἱ κάτοικοι (πληθ. 3 ἑκατομ:) ζῶσι κατὰ διαφόρους φυλάς νομαδικῶς, διατρεφόμενοι ἐκ τῆς κτηνοτροφίας κυρίως, ποιμαίνοντες ἀγέλας ἵππων, καμήλων, βοῶν, καὶ πλατυούρων προβάτων. Αὐτὰ δὲ τὰ ζῶα καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ τὰ παρ' ἡμῖν κατοικίδια, εὐρίσκονται εἰσέτι καὶ ἄγρια εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου φύεται καὶ ὠραῖον ῥά (ῥαβέντιον). Πόλεις δὲν ὑπάρχουσιν, εἰμὴ τινα χωρία τοιαῦτα εἰσὶ τὸ Ζόχολον, ἡ Κουρῆ καὶ ἡ Μαϊματσίκη πρὸς τὰ Ῥωσικὰ σύνορα. Ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον ἐξῆλθον οἱ μεγάλοι κατακτηταὶ Γεγκισχάνης καὶ Ταμερλάνος.

Γ.) Τὴν Μικρὰν Βουχαρίαν (πρὸς Δ: τῆς Μογγολίας, πρὸς Β: τῆς Θιβητίας καὶ πρὸς Ἀν: τῆς ἀνεξαρτήτου Ταρταρίας). Ὁ τόπος οὗτος λέγεται κατὰ τοὺς Σίνας καὶ Τουρφάνια ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος πόλεως Τουρφάνης.—Ἡ ἔρημος Κόδη καὶ τὰ Ἰμαλαῖα ὄρη ἐκτείνονται ἕως αὐτοῦ. Τὸ δὲ Β-Δ: μέρος, διαρρέομενον ὑπὸ ποταμῶν, καταστῆνεται εὐφορον. Οἱ κάτοικοι, ὄντες Ταρτάροι τῆς φυλῆς τῶν Βουχάρων (πληθ. 200 χιλ:), καὶ τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας, καταγίνονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, πλὴν ὀλίγων τινῶν ὄντων νομάδων ὃ δὲ Χάνης αὐτῶν πρὸ ἑνὸς αἰῶνος ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κίνας πληρόνων φόρον.—Πόλεις σημαντικαί,

διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται τὸ τῆς Σινικῆς ἐμπόριον μετὰ τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἡ Τουρψάνη (κάτ: 30 χιλ:), ὅθεν διαβαίνουναι αἱ ἐμπορικαὶ συνοδαίαι· καὶ ἡ Ταρκάνδη ἐπὶ τοῦ Ταρκάνδου ποτι: (κάτ: 80 χιλ:) βιομήχανος καὶ ἐμπορικῆ, φερρμένη ὑπὸ τῶν Σινῶν.

458. Τὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας ὑποτελῆ κράτη·

Α.) Πρὸς Δ: ἡ Τιβετία ἢ Θιβετία (μεταξὺ Τουρψανίας, Ἰνδοστάνης καὶ Σινικῆς, καὶ τῆς ἀνεξαρτήτου Ταρταρίας) ἐπὶ τοῦ ἐκτεταμένου ὄροπεδίου τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐκτεινομένη· εἶναι εἰς ἓκ τῶν ὑψηλοτάτων τόπων τῆς ὑδρογείου σφαίρας, διότι ἡ ἐπιφάνεια τῶν κοιλάδων αὐτοῦ ἔχει ὕψος 8—10 χιλ: ποδῶν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. ἔχει δὲ 75 χιλ: λευγῶν τετραγωνικῶν ἐπιφάνειαν καὶ ὄρη τὰ Ἰμαλαῖα (αὐτοῦ λεγόμενα ὄρη τῆς Θιβετίας Ἰμαος τῶν ἀρχαίων), ὑψηλότατα καὶ χιονοσκεπέστα, ὅθεν πηγάζουσι καὶ οἱ ποταμοὶ Γάγγης καὶ Βουραμπούτρης. Ὁ τόπος εἶναι ὄρεινός, ὑγερὸς καὶ ψυχρὸς, ἔχων πολλοὺς ποταμοὺς καὶ λίμνας ἐκτεταμένας. Οἱ κάτοικοι (ἐν ἔως δύο ἑκατομ:) τῆς Μογγολικῆς φυλῆς ὄντες, καταγίνονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, ἔχοντες κατ' ἐξοχὴν ποίμνια πλατυούρων προβάτων, καὶ αἰγῶν τῶν Θιβετικῶν, τῶν ὁποίων τὸ ὑπὸ τὰς τρίχας φυόμενον χνούδιον δίδει τὰ λαχουρία σάλια. Πόλεις ἔχουσι ὀλίγας καὶ θρησκείαν τὴν τοῦ Δαλαϊλάμα, ὅστις ἔχει καὶ κοσμικὴν ἐξουσίαν ὡς ὁ Πάπας (*). Ἀάσσα λέγεται ἡ πρωτεύουσα, διασημότετου ἔχουσα ναὸν τοῦ Δαλαϊλαμισμοῦ ἢ Χαμαμισμοῦ (188), δύο λύκεια, μίαν τυπογραφίαν, καὶ πλῆθος ἄλλων ναῶν καὶ μοναστηρίων εἰς τὰ πέριξ. Ὁ Δαλαϊλάμας κατοικεῖ εἰς ἓν μέγιστον μοναστήριον, ἔχον δέκα χιλιάδας οἰκημάτων· ἐπεκτείνει δὲ τὴν ἐξουσίαν του καὶ εἰς τὴν λεγομένην Μικρὰν Θιβετίαν, κειμένην Β-Δ: τῆς Μεγαλλης, λεπτόγειον καὶ ἄκαρπον, ὀλίγην κριθὴν μόνον φέρουσαν. — Δάκκα ὀνομάζεται ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς, ἐκ 500 οἰκιῶν συνισταμένη καὶ ἐμπορευομένη τὰ λαχουρία, καθὼς καὶ ἡ Ἀάσσα, εἰς τὴν ὁποίαν συνέρχονται πολλαὶ συνοδαίαι ἐμπόριον.

(*) Ἀλίμας λέγουσι τοὺς ἱερεῖς, ὄντας ἀπείρους εἰς αὐτὸν τὸν τόπον· Δαλαϊλάμας δὲ λέγεται ὁ Μέγας Ἀλίμας, εἰς τὸν ὅποιον κατ' αὐτοὺς εἶναι ἐνσαρκωμένος ὁ θεός, γινόμενος ὁρατός ἐπὶ γῆς· ἐπειδὴ δὲ πρεσβεύουσι καὶ δευτερεύοντες θεοὺς, τὸν πρῶτον αὐτῶν ὀνομάζουσι Ἐσάκν (ὅστις εἶναι ὁ Βούδας τῶν Ἰνδῶν καὶ ὁ Φωῆς τῶν Σινῶν) καὶ, πιστεύοντες καὶ τὴν μετεμφύχουσαν, δοξάζουσιν ὅτι καὶ αὐτὸς λαμβάνει μορφήν ἀνθρωπίνην, ὅθεν εἶναι καὶ ἐκείνου ἄλλος Ἀλίμας δευτερεύων καὶ λεγόμενος Βογδολάμας. Οὗτοι δὲ οἱ ἀνωτατοὶ δύο Ἀλίμας συμμερίζονται τὴν ἐξουσίαν τοῦ τόπου καὶ διακαύουσιν αὐτὸν ὡς κυριάρχαι ἀπόλυτοι. Οἱ Ἀλίμας μένουσιν ἄγαμαι, ἔχουσι σκληραγωγίαν καὶ νηστείας ξυῶντες καὶ εἰς μοναστήρια.

Β'.) 459. Ἡ Βουτάνη πρὸς τὰ ὅρια τῆς Ἰνδικῆς εἶναι μεσημβρινώτερος τόπος καὶ εὐφορώτερος τῆς Θιβητίας, φέρων ὄρυζιον, γεννήματα καὶ ὄπωρικὰ παντός εἶδους. Οἱ κάτοικοι ἔχουσι τὰ αὐτὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, καὶ θρησκίαν μὲ τοὺς Θιβητιανούς, καὶ ἴδιον Μέγαν Λάμαν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι Δαρμολάμαν, ἀναγνωρίζοντα εἰς τὰ θρησκευτικὰ τὴν κυριότητα τοῦ Μεγάλου Λάμα τῆς Θιβητίας. Τασιζυδόνη ὀνομάζεται ἡ πρωτεύουσα, ἐν ἣ διαμένει ὁ Δαρμολάμας καὶ εἰς Ῥαζιάχης, ἡ πολιτικός ἄρχων κατοικοῦσι δ' ἀμφότεροι οὗτοι εἰς ἓν παλάτιον, χρησιμεῖον ὡς φρουρίον ἐν ταύτῃ καὶ ὡς ναός. Καὶ ὅλοι δ' οἱ κατοικοῦντες εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν εἶναι οἱ ἀνώτατοι ὑπάλληλοι καὶ 1500 μοναχοί· οἱ δὲ Σῖναι, ἂν καὶ ἔχωσιν ὑποτελῆ τὸν τόπον, δὲν διατηροῦσιν ἐκεῖ οὐδὲ φρουρὰν, οὐδὲ ἄλλον τινα ἄρχοντα πολιτικόν.

Γ'.) 460. Ἡ Κορέα πρὸς Μ: τῆς Μαντισσιουρίας ἐκτεινομένη περιλαμβάνει ἕκτασιν ἕως 17 χιλ: τετραγωνικῶν λευγῶν, ἀλλ' εἶναι ὀλίγον ἐγνωσμένη εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διότι εἰς κἀνένα ἐξ αὐτῶν δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ διαμένῃ ἐκεῖ, καὶ ὅστις ξένος κατὰ κακὴν τύχην ἐκπέσῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, δὲν ἐξέρχεται πλέον. Λέγουσι δὲ ὅτι ἡ Κορέα εἶναι ὑποτελὴς συγχρόνως εἰς τὴν Σινικὴν καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ οἱ κάτοικοι φαίνονται τῆς αὐτῆς καταγωγῆς μὲ τοὺς Μαντισσιουρίους, πρεσβεύοντες τὴν θρησκίαν τοῦ Φωῆ.

Δ'.) Νῆσοι τινὲς παρακείμεναι εἰς τὴν Σινικὴν εἰσὶν ὑποτελεῖς εἰς αὐτὴν (463) ὡς κυριώτεραι δ' αὐτῶν ὀνομάζονται ἡ Αἰνάνη εἰς τὸν Τογκουῖνιον κόλπον, καὶ ἡ ἔτι Β-Ἀνατολικώτερον Ταϊσάνη ἡ Φορμόζα, ἔχουσα 3 χιλ: λευγ: τετρ: ἐπιφάνειαν. Ἄλλ' αἱ νῆσοι αὗται δὲν εἶναι καλῶς ἐγνωσμέναι ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

ΤΑΡΤΑΡΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ἢ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝΗ.

Ε'κτασις ἐπιφαν: 2,000,000 χιλιάμ: □—Πληθ. 7,000,000.

Μήκος Ἀν: μεταξύ 48° 36' καὶ 78°.

Πλάτος Β: μεταξύ 35° καὶ 54°.

461. Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΤΑΡΤΑΡΙΑ ἢ Τουρκεστανή (ἀπὸ τῶν Τούρκων ὀνομαζομένη, καταγομένων αὐτόθεν, ἢ Μεγάλῃ Βουχαρία κατ' ἀντίθεσιν τῆς Μικρᾶς Βουχαρίας ἢ Τουρφανίας (457 Γ') περιοριζέται πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν, πρὸς Ἀν: ἀπὸ τὴν Σινικὴν Ταρταρίαν, πρὸς Δ: ἀπὸ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, πρὸς Μ: ἀπὸ τὴν Περσίαν καὶ τὴν Ἀφγανιστανὴν, περιλαμβάνουσα 88—89 χιλ: λευγῶν τετραγωνικῶν ἕκτασιν ἔχει ὄρη ὑψηλά, κοιλάδας εὐφόρους, καὶ ἀπεράντους ἐρήμους, καὶ

(Geog.)

τὴν Ἀράλην λίμνην, 3,337 λευγῶν τετραγωνικῶν ἔχουσαν ἑκτασιν, καὶ δεχομένην τρεῖς τῶν μεγίστων ποταμῶν τοῦ τόπου, ὅστις φέρει γεννήματα, ὄρυζιον, λινάριον, παμβάκιον καὶ ὠραῖα ὀπωρικά. Οἱ κάτοικοι 5—7 ἑκατομ: συμποσούμενοι, εἶναι ὅλοι Ταρτάροι καὶ Μωαμεθανοὶ τὴν θρησκείαν, ὑποδικιρούμενοι εἰς πολλὰ γένη καὶ εἰς τέσσαρας φυλάς κυρίως· ὅθεν καὶ ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα, τῶν ὁποίων τὸ σημαντικώτερον εἶναι τὸ τῆς Μεγάλης Βουχαρίας. Ὀνομάζονται δὲ οἱ τῆς πρώτης καὶ ἐπικρατεστέρας φυλῆς Οὐσδέκοι, οἵτινες κατὰ τὸν **ΙΕ'** αἰῶνα ἦλθον ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Βόλγα, ὅλοι ὄντες μάχιμοι, σκηνῆται καὶ πάντοτε ἐφιπποὶ, ἔχοντες ὡς καλλίστην τροφήν τὸ κρέας τῶν ἵππων των. Οἱ τῆς **Β'** εἶναι οἱ Τούρκοι, ἐξ ὧν κατὰγονται καὶ οἱ ἐν Εὐρώπῃ, μεταξύ τῆς Ἀράλης καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης κατοικοῦντες· οἱ Τουρκομάνοι (Τουρκομένιδες) εἶναι ἄλλη γενεὰ αὐτῶν. Οἱ τῆς **Γ'** λέγονται Κιργίσιαι, ὄντες νομάδες ἐπίσης καὶ ἄγριοι λησταί· οἱ τῆς **Δ'** οἱ Βουχάριοι εἶναι οἱ πλεον πολιτισμένοι, κατοικοῦντες εἰς τὰς πόλεις, καὶ μετερχόμενοι τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐκάστη δὲ φυλὴ ἔχει ἓνα Χάνην ἡγεμόνα, καὶ ὅλοι ἀναγνωρίζουσι τὸν Μέγαν Χάνην τῆς Βουχάρας, ὅστις ἐπονομάζεται Ἐμίρης ἢ ἡγεμῶν τῶν πιτσῶν.—Πόλεις· Βουχάρα (κάτ. 70 χιλ.), διάσημος πόλις ἄλλοτε ἐν τῇ Ἀσίᾳ διὰ τὰ πολλὰ σχολεῖά της, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήρχοντο οἱ πεπαιδευμένοι καὶ σοφοὶ τῶν Τέρκων, οἱ λεγόμενοι Μουλάδες· καὶ νῦν δὲ ὀνομαστή διὰ τὸ μὲ τὴν Ῥωσσίαν, Περσίαν καὶ τὴν Σινικὴν ἐμπόριόν της.—Σαμαρκάνδα (κάτ. 10 χιλ.), ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα τεχνουργεῖα μετὰξῆς καὶ χαρτίου, καὶ ἐν σχολεῖον Μωαμεθανικόν. Αὕτη ἐχρημάτισεν ἢ πρωτεύουσα τοῦ Ταμερλάνου κατὰ τὸ 1400.—Βάλκα (τὰ Βάντρα τῶν ἀρχαίων κάτ. 5 χιλ.) λογίζεται ὡς ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Οἰκουμένης.

Οὗτος εἶναι ὁ τόπος ὁ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὀνομαζόμενος ἢ ἐντὸς τοῦ Ἰμίου Σκυθία, κατοικοῦμενος ὑπὸ τῶν Μωαμεθῶν, Σακῶν, Σογδιανῶν, Χορασμίαν καὶ ἄλλων ἀρχαίων λαῶν. Ἐντεῦθεν δ' ἐξῆλθον οἱ Οὐνοὶ, οἱ Ἀλανοὶ, οἱ Τούρκοι, καὶ ἄλλοι μάχιμοὶ λαοί, οἱ ἐπελθόντες καὶ κατακτῆσαντες πολλοὺς τόπους τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Αὐτόθεν ἐξῆλθε καὶ ὁ δορυκτῆτωρ Ταμερλάνος περὶ τὰ τέλη τῆς ιδ'. ἑκατονταετηρίδος. Ἐκ τῶν Κιργισίων φυλαί τινες ἀνεγνώρισαν ἐσχάτως τὴν προετασίαν τῆς Ῥωσσίας, ἥτις ἀγωνίζεται νῦν διαδῶσθαι μεταξύ αὐτῶν τῶν Βαρβάρων τὸν Χριστιανισμόν.

ΧΩΡΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ.

ΙΑΠΟΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ Η ΙΑΠΟΝΙΑ.

Ε'κτασις ἐπίφαν: 500,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 30 ἑκατομ.

Μήκος 'Αν: μεταξύ 127° καὶ 149.°

Πλάτος Β: μεταξύ 29° καὶ 50.°

462. Ἡ ἐπικράτεια αὕτη σύγκειται ἐκ πολλῶν νήσων κειμένων ἀντικρυ τῆς Χερσονήσου τῆς Κορέας καὶ τῆς Μαντσιουρίας (457 καὶ 460) ἐκ τῶν ὁποίων αἱ τρεῖς εἶναι αἱ μεγαλύτεραι, ἔχουσαι ἑκτασιν 19,500 λευγῶν τετραγωνικῶν, ἡ Νιφῶν, ἡ Σικόφη καὶ ἡ Κιουσιῶ.

Κατὰ τὸ 1542 οἱ Εὐρωπαῖοι περιῆλθον μόνον αὐτὰς τὰς νήσους, διότι καὶ αὐτοῦ ἡ εἰσοδος αὐτῶν εἶναι ἀπηγορευμένη ἀσθηρότερον ἢ εἰς τὴν Σινικὴν, ὅθεν ἀγνοεῖται ἡ ἀκριθὴς κατάστασις τοῦ τόπου. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ Ἰάπωνες κατὰγονται ἐξ ἀποίκων Σινῶν, τοὺς ὁποίους νῦν ὑπερβαίνουσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ τὴν τέχνην τοῦ πολέμου. Ὁ τόπος, ἂν καὶ οὐχὶ πολλὰ εὐφορὸς διὰ τὸ ὄρεινόν αὐτοῦ καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ κάθυρρον κλίμα του, φαίνεται ὅμως κάλλιστα καλλιεργημένος διὰ τὴν φιλοπονίαν τῶν κατοίκων, διακρῆντες καὶ ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν συγκοινωνοῦντων διὰ διωρύγων. Ἔχει δὲ καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, κασιτέρου καὶ πλυτίμων λίθων, καὶ φέρει ὅσα σχεδὸν καὶ ἡ Σινική. Ἡ ἐπιμέλεια τῆς γεωργίας ἠλαττώσει πολὺ τὰ ἀγρικὰ ζῶα, καὶ ἐκ τῶν ἡμέρων δὲ τρέφονται μόνον ἵπποι ὀλίγοι καὶ πλῆθος βοῶν. Ἡ κυρία τροφή τῶν Ἰαπῶνων εἶναι ὀρύζιον καὶ ὀψάρια· Ψηρακίαν δ' ἔχουσι τὴν τοῦ Βουδῆα καὶ τὴν τοῦ Σίντου (αὕτη εἶναι εἰδος τροποποιημένου Δολαίλαμισμοῦ). Ὁ ἀρχηγὸς τῆς τελευταίας ταύτης ἡρησικίας, λεγόμενος Δαίρης, εἶχε πραγματικῶς καὶ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν· ἀλλὰ περὶ τὸν 15° αἰῶνα, ὃ ὑπ' ἐκείνου πολιτικὸς ἄρχων, ὀνομαζόμενος Κοῦδος, ἀφῆρπασε τὴν ἐξουσίαν ἑλὴν καὶ περιώρισεν ἐκείνου εἰς μόνὰ τὰ Πνευματικά. Ἐκτοτε ὁ Δαίρης κατοικεῖ κεκλεισμένον εἰς τὸ παλάτιόν σου εἰς Μιάκον, ἀόρατος εἰς τὸν λαόν, καὶ λατρευόμενος ὑπ' αὐτοῦ ὡς θεός· ὁ δὲ Κοῦδος διατρίβει εἰς τὴν Ἰεδῶ, μετερχόμενος δεσποτικῶς τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν. Περὶ τὸ 1542 εἰσῆχθη καὶ ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων, λαβόντων καὶ χώρας εἰς ἀποικισμὸν, καὶ πολλοὶ ἠγερόνες ἔργειαν χριστιανοί, ἀλλὰ περὶ τὸ 1597 ἤρχισον ὁ καταδιωγμὸς τῶν Χριστιανῶν μέχρι τοῦ 1638, ὅτε πόλεμοι ἐμφύλιοι καὶ ἀνήκουστοι σκληρότητες κατέστρεψαν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν Χριστιανικὴν Ψηρακίαν. Ἐκτοτε δὲ εἶναι φρικτὴ ἡ ξενηλασία ἢ κατὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν μόνον δὲ οἱ Ὀλλανδοὶ, μὲ δύο ἢ τρία πλοῖα κατ' ἔτος ἔχουσι τὴν ἄδειαν νά ἐλλιμενίζωνται εἰς Ναγκασάκην πρὸς ἐμπορίαν. Αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι φαίνονται ὅτι ἔχουσι πολλὰ ἠφαίστεια, καὶ ἡ περικυκλοῦσα αὐτὰς θάλασσα εἶναι ἡ ἐπικινδυνωδεστάτη πασῶν τῶν θάλασσῶν διὰ τὰς ἐν αὐτῇ συμβαινουσὰς πυκνάς ὀμίχλας καὶ τοὺς συνεχεῖς τυφῶνας καὶ λαίλαπας.

Πόλεις.— Ἰεδῶ εἰς τὴν Νιφῶνα, εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ὠραιοτάτη τῶν Ἀσιατικῶν πόλεων, ἔχουσα περὶ τὰς 7 λευγ. περίμετρον καὶ 1 καὶ 1/2 ἑκατομ. κατοίκων· εἰς αὐτὴν ἐδρεῦει ὁ Κοῦβος ἢ Αὐτοκράτωρ, οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, οἵτινες ἀναχωροῦντες ἐξ αὐτῆς εἶναι ὑπόχρεοι ν' ἀφίνωσι τὰ τέκνα των ὡς ὀμήρουσ. Ἐπαθε δ' ἡ πόλις αὕτη δεινῶς ὑπὸ

σεισμοῦ φοβεροῦ, συμδάντος τὴν 11 Νοεμβρ. 1855, ὅτε 54 ναοί, 100 χιλ. οἰκῶν, καὶ 30 χιλ. κατ: κατεστράφησαν, πολλῶν καταπεσόντων οἰκῶν ἢ καταποθέντων ὑπὸ τῆς γῆς, διανοιχθείσης εἰς διάφορα μέρη — Μίακον (κάτ. 500 χιλ.), ἀρχαία πρωτεύουσα καὶ ἡ νῦν ἔδρα τοῦ Δαΐρη, καὶ ἡ ἐστία τῆς φιλολογίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν τῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ἡ ἐπαρχία, εἰς ἣν ἀνήκει αὐτὴ ἡ πόλις, εἶναι ἀφημένη ὡς ψάμισμα εἰς τὸν Δαΐρη. — Ναγκασάκη εἰς τὴν νῆσον Κιουσῶ, ὅπου οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Σῖναι ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐλλιμενίζωνται πρὸς ἐμπορίαν. — Ἡ Σικόφη, νῆσος Β-Ἀν. τῆς ἀνωτέρω ἐπίσης κατοικημένη καὶ καλλιεργημένη, δὲν ἐπατήθη ποτὲ ὑπὸ Εὐρωπαίων.

463. Πρὸς Β: τῆς Νιφόνος εἶναι τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Ἰεσοῦς, συγκείμενον α) ὑπὸ δύο μεγάλων νησῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν λέγεται Ἰεσῶ, ἔχουσα πολλὰ ἠφαίστεια· ἡ δὲ Τσιόκα ἢ Σεγαλιανή, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Μαντσιουρίαν διὰ τοῦ πόρου ἢ τοῦ πορθμοῦ τῆς Ταρταρίας. Αὗται δὲ μετ' ἄλλων πλείετ μικροτέρων, ὑπέκεινται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, κατοικούμεναι ὑπὸ τῶν Ἀϊνῶν, λαοῦ ἀγνώστου· β') ὑπὸ σειρᾶς μικροτέρων νησῶν, αἵτινες μετὰ τῶν Κουρίλων (424) κλείουσι πρὸς Ἀν: τὴν θάλασσαν τῆς Ὀχότσικας ἢ Καμισιάτικας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΦΡΙΚΗ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας 30,000,000 χιλιάμετρα □ τετραγωνικά.
Πληθυσμὸς 90,000,000.

464. Ἡ ΑΦΡΙΚΗ (Λιβύη τῶν ἀρχαίων) εἶναι ἡ δευτέρα ἠπειρος τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου κατὰ τὸ μέγεθος, ἐνουμένη μετὰ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζου. Περιορίζεται δὲ, πρὸς Β: μὲν διαβρεχομένη ὑπὸ τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, σχηματιζούσης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τὸν κόλπον τῆς Σίδρας (μεγάλην Σύρτιν τῶν ἀρχαίων) καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ (Ἡρακλείων τῆλων) πρὸς Δ: δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, σχηματιζόντος τὸν ἐκτεταμένον κόλπον τῆς Γουϊνίας· πρὸς Ἀ: δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, σχηματιζόντος μεταξὺ τῆς ἠπειροῦ καὶ τῆς Μαδαγασκάρης νήσου τὸν πορθμὸν τῆς Μοζαμβικῆς· πρὸς δὲ τὸ Β-Ἀν: τέλος περιορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου (ἢ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης), τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος πλατεῖα 8 1/2 λευγῶν λέγεται πορθμὸς τοῦ Βαβελμανδέλου. Εἰς τὸ τέλος δ' αὐτοῦ τοῦ κόλπου πρὸς Β: εἶναι ὁ Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζου, ἔχοντος πλάτος 25 λευγῶν. Ἡ ἔκτασις τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς τῆς ἠπειροῦ λογι-

Ζεται εἰς 1,480,000 μεύγ: τετραγ: περιλαμβανομένων και τῶν παρακειμένων νήσων δια 1,510,000 λεύγ: τετρ: ὁ δὲ πληθυσμὸς εἰς 90 ἑκατομμύρια.

465. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, ὀλικῶς θεωρούμενον, μᾶς παρουσιάζεται ὡς μία ἐκτεταμένη ἔρημος, βλογιζομένη ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἔξω τινῶν ὀλίγων εὐκάρπων τόπων κατ' ἐξοχὴν κειμένων εἰς τὰ παράλια. Ἐν ᾧ δὲ εἶναι 1800 λευγῶν τὸ μήκος καὶ 1650 τὸ πλάτος, δὲν ἔχει πολλοὺς μακρορρόους ποταμούς. Ἀλλαγῶν ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν ἀκρωτηρίων αὐτῆς τῆς Ἡπείρου (147), περὶ τῶν ὀρέων (146) καὶ περὶ τῶν ποταμῶν τῆς (175), ὧν σχεδὸν ὑποκειμένον εἰς τὰς περιοδικὰς πλημμύρας (134). Τίμνεται δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς δύο μέρη σχεδὸν ἴσα ὡς πρὸς τὸ πλάτος· διότι πρὸς μὲν Β: ἐκτείνεται ἕως τὴν 37 μοίραν· πρὸς δὲ Ν: ἕως εἰς τὴν 35°.

466. Πολλοὶ τῶν νεωτέρων περιηγητῶν ἠγωνίσθησαν νὰ γνωρίσωσι τὸ ἑσωτερικὸν τῆς ἠπείρου ταύτης, καὶ μ' ἔλα ταῦτα μόνον τὰ παράλια γνωρίζοντας ἀκριβῶς· περὶ δὲ τῶν μεσογείων τόπων, περὶ τῆς διευσθύνσεως τῶν ὀρέων καὶ τοῦ βουῦ τῶν ποταμῶν περιορίζονται οἱ Γεωγράφοι εἰς πληροφορίας ἀδυσπότους, πολλάκις δὲ καὶ εἰς ἀπλοὺς συμπερασμούς. Εἰς τὰ παράλια γίνεται ἱκανὸν ἐμπόριον· οἱ ποταμοὶ καταβιβάζουσι ἀφθονὰ ψήγματα χρυσοῦ· τὰ δὲ μεταλλεῖα ἢ εἶναι ἀγνώστα ἢ κακῶς καὶ ἀτελῶς ἐξαρύσσονται. Εἰς τὸ ἑσωτερικὸν εὐρίσκονται ἀπέραντοι ἔρημοι, ἢ ὠκεανοὶ, οὕτως εἶπεν, πεπυρακτωμένης ἄμμου, κινουμένης ὑπὸ τῶν ἀνέμων, διασπαρμέναι μὲ Ἀύσεις εὐφόρους· ὥστε τὸ ἔδαφος αὐτῆς τῆς ἠπείρου παρουσιάζει τόπους ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν καὶ ἀφορίαν. Εἰς τοὺς γεωργησίμους τόπους ἢ βλάστημα εὐφραίνει ἀκμήν καὶ ἀφθονίαν τῶ ὄντι παράδοξον· φύονται δὲ εἰς αὐτοὺς τὰ φυτὰ τὰ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, οἷον φοινίκων διάφορα εἶδη, τὸ κούκι ἢ κοκκόδενδρον, ἢ καφέα, τὸ σακχαροκάλαμον, ἢ κσιὰ, ἢ σιαμικὴ, ἢ συκία, ὄρυζιον, σίτος καὶ ἀραβόσιτος, καὶ πολλὰ δένδρα κομμιοφόρα. Εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους ἀπαντᾷ τις καὶ ἔλα τὰ ζῶα τοῦ παλαιοῦ κόσμου· εἰς δὲ τὰς ἐρήμους ἐνδιατρίβουσι ἀμύπολλα ἀγρίων ζῶων εἶδη, ἔξ ὧν τὰ μὲν εἶναι θηρωδέστατα, οἷον ὁ Λέων, ὁ Πάνθηρ, ἢ Ἷαινα, ὁ Ἷνόμερος, ἢ Τίγρις καὶ πολλοὶ ὄφεις· τὰ δὲ, τιθασσοτέρως φύσει, οἷον ὁ Ζιῆρας, ἢ Ὄνος βαλδωτός, ὁ Ἴπποπόταμος, ἢ Καμηλοπάρδαλις, ὁ Ἐλέφας, ὧν μικρότερος ἀπὸ τὸν τῆς Ἀσίας, ἢ Ἀντιλόπη καὶ ἢ Γαζέλλα. Μεταξὺ δὲ τῶν πτηνῶν περιεργότερα εἶναι ἢ Στρουθεικάμηλος. Ψιττακῶν τινα εἶδη, ὁ Ἴεις καὶ ὁ φοινικόπτερος Ἐρωδιός.

467. Οἱ δὲ κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς πολλὰ γένη ἢ φυλάς διακρινόμενας ἀπ' ἀλλήλων, ἔξ ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι ἢ τῶν Βερβέρων, εἰς ὅλην τὴν Ἀραβίαν καὶ Αἴγυπτον εὐρισκομένων· ἢ τῶν Ἀῦθουσιῶν, τῶν Νουβίων καὶ τῶν Κοπτῶν, κατοικούντων τὴν Ἀῦθουσιάν, Νουβίαν, καὶ Αἴγυπτον· οὗτοι ὅλοι οἱ λαοὶ εἶναι γένη τῶν Βερβέρων καὶ τῆς Καυκασίας φυλῆς (182), διάφορα ἀπὸ τοὺς ἐπελθόντας κατακτητὰς τοῦ τόπου Ἀραβας. Οἱ Νιγρητες ἢ Νέγροι εἶναι ἄλλης φυλῆς τῆς Αἰθιοπικῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Κάφροι καὶ οἱ Ὀττεντόται ἔχουσιν ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά. Αὕτη δὲ ἢ φυλὴ ὅλη εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐκδοτος εἰς

τὴν λατρείαν τοῦ Φετισμοῦ (188), κατοικοῦσα πρὸς Μ: τῆς μεγάλης ἐρήμου καὶ περὶ τὸ Εὐέλπες ἀκρωτήριον. Οἱ δὲ τῆς ἄλλης φυλῆς λαοὶ, πρεσβεύοντες τὴν Χριστιανικὴν ἢ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν, εἰσὶν οἱ πλείον πολιτισμένοι, τὰ βόρεια τῆς Ἡπείρου κατοικοῦντες. Οἱ δὲ Ἄραβες εἶναι συνήθως οἱ δυνάσαι τῆς ἐρήμου σκηνῆται, ὡς ποιμένες ἢ λησται περιπλανώμενοι· ὀνομαζοῦνται δὲ οὗτοι Βεδουῖνοι πρὸς διάκρισιν τῶν διαμενοντων εἰς τὰς πόλεις καὶ χωρῖα Ἀράβων, λεγομένων καὶ τούτων Φελλάχων. Εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ Ὀκεανοῦ διάφορα ἔθνη Εὐρωπαϊκὰ ἀπὸ πολλοῦ συνέστησαν ἀποικίας καὶ καταστήματα πρὸς ἐμπορίαν καὶ κατοχὴν τοῦ τόπου.

§ Α'. ΧΩΡΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑΙ.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Ἐκτασις ἐπιφαν: 474,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 3,000,000.

Μήκος Ἀν: μεταξὺ 21° 43' καὶ 33° 15'.

Πλάτος Β: μεταξὺ 23° 30' καὶ 31° 40'.

468. Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ, περιοριζομένη ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τῆς Νουβίας καὶ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου, διαρρεῖται ὑπὸ τοῦ Νείλου ἀπὸ Μ: πρὸς Β: (238), ὅστις νῦν σχηματίζει δύο πρωτίστους βραχίονας, ἀντὶ ἑπτὰ τοὺς ὁποίους εἶχε τὸν παλαιὸν καιρὸν. Εἰσὶ δὲ οὗτοι· ὁ τῆς Ῥοσσέτης (στόμα βολβίτινον) καὶ ὁ τῆς Δαμνιάτης (στόμα φατυνικόν). Εἰς τὰ παράλια εἶναι ἡ λίμνη Μαρουῦτη (Μαρεῶτις) καὶ ἡ τοῦ Μοίριδος, Κεραῦν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων νῦν λεγομένη· ἡ δὲ Μαντλέχη ἔγεινε περὶ τὸν 5' αἰῶνα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, περὶ τὰ 3 ἑκατομ: συμποσούμενοι, ἀνήκουσιν εἰς τέσσαρα γένη· α) Οἱ Κόπται, καταγόμενοι ἀπὸ τοὺς παλαιούς, Αἰγυπτίους, λαλοῦσιν ἀκόμη τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων των διεφθαρμένην, καὶ πρεσβεύουσι τὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, πομαινόμενοι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας (190). β.) Οἱ Ἄραβες· γ) Οἱ Μαμελοῦκοι, καὶ δ) Οἱ Τοῦρκοι, ὄντες ὀλιγαριθμότεροι ὡς πρὸς τοὺς τῶν ἄλλων γενῶν.

Ἡ δὲ φυσικὴ σύστασις τῆς Αἰγύπτου, διαιρουμένης εἰς Ἄνω καὶ Κάτω Αἴγυπτον, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ὅποιαν εἶχε τὸν παλαιὸν καιρὸν (238). Ὁ τόπος οὗτος καὶ τὴν σήμερον γίνεται γόνιμος καὶ εὐφορος ἀπὸ τὴν τοῦ Νείλου ἀνάδασιν· ἡ ἀφορία ἀρχίζει ἐκεῖθεν ὅπου τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ δὲν δύναται ν' ἀναβῶσι, διότι δὲν βρέχει σχεδὸν ποτὲ εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον, καὶ πολλὰ σπανίως εἰς τὴν Κάτω. Εὐφορεῖ δ' ὁ τόπος γεννήματα

παντός είδους και ὄσπρια ἄφθονα, ὄρυζιον, λινάριον, παμβάκιον, σιναμικήν, κνήκον (Ζαφοράν) και σακχαροκόλαμον· ἐκ δὲ τῶν δένδρων φοίνικας, τῶν ὁποίων ὁ μὲν καρπὸς χρησιμεύει εἰς τροφήν, τὸ ξύλον δὲ εἰς οἰκοδομήν και εἰς κατασκευὴν κλωθίων, καθὼς και τὰ φύλλα εἰς πλέξιμον ψιαθῶν, σφυριδίων, σχοινίων κλπ. Ἐκ δὲ τῶν κτηνῶν οἱ κάταικοι τρέφουσι βόας πρὸς τὴν γεωργίαν, και βουβάλων ἀγέλας, τῶν ὁποίων τὸ γάλα και τὸ κρέας τρώγουσι, και αἴγας περιφήμους, και πρόβατα, και ἵππους, και καμήλους, και δρομάδας ἢ γοργοκαμήλους, και ὄνους, και πλήθος ὀρνίθων και περιστερῶν· ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων ὁ Ἴπποπόταμος και ὁ Κροκόδειλος εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον. Ἐχει δ' ὁ τόπος και λατομεῖα περίφημα μαρμάρου και γρανίτου, ἐξ ὧν ἐξεκόπτοντο οἱ μονόλιθοι ἐκεῖνοι και γιγαντιαῖοι ὀβελίσκοι, και ἄλλο ὄρυκτόν τὸ λεγόμενον Νάτρον (ἢ ἀνθρακίτην Σόδαυ) χρησιμεῖον εἰς κατασκευὴν τοῦ σαπωνίου και τοῦ ὑέλου. Ἡ Αἴγυπτος ὑπόκειται ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τοῦ Σουλτάνου τῶν Τούρκων, ὑπὸ ἐνὸς Ἀντιβασιλέως διοικουμένη.

Αἱ δὲ ἀξιολογώτεραι πόλεις τῆς Αἰγύπτου εἰσὶν αἱ ἐξῆς· — Ἀλεξάνδρεια, εἰς τὴν Κάτω Αἴγυπτον (241), μικρόν τι μέρος τῆς ἀρχαίας πόλεως κατέχουσα, ἐχρημάτισε πολὺν χρόνον τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπορεῖον τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τὴν Δύσιν· και νῦν ἐτι διατηρεῖται ὡς τοιοῦτου, ἔχουσα δύο λιμένας, και διώρυγα διὰ τοῦ Νείλου κοινωνούσαν μετὰ τὸ Κάϊρον. Ὑπήρξε δὲ και καθέδρα τοῦ τῶν Πτολεμαίων βασιλείου και ἐστία τῶν γραμμάτων ἐπὶ τῶν λεγομένων Ἀλεξανδρινῶν. Ὁ λεγόμενος ὀβελίσκος τῆς Κλεοπάτρας και ὁ κίων ἢ στήλη τοῦ Πομπηίου διασώζονται ἀκόμη ἕως σήμερον (κάτ: 40 χιλ:). — Ροσσέτη κάτ: 15 χιλ:), εἰς ἐν τῶν στομάτων τοῦ Νείλου. — Δαμιάτιον εἰς τὸν Ἄν: βραχίονα τοῦ ποταμοῦ (κάτ: 20 χιλ:). — Κάϊρον 1/2 λεύγης ἀπὸ τῆς Ἀν: ὄχθης τοῦ Νείλου κείμενον εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου και ἐμπορικωτάτη πόλις, ἀλλὰ κακῶς κτισμένη μετὰ στενοὺς, λοξοὺς και ἀκαθάρτους δρόμους. Ὁ Μεχμεταλῆς ἀνήγειρε πολλὰ δημόσια καταστήματα κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν τρόπον, και σχολεῖα στρατιωτικῆς και ἰατρικῆς ἐσύστησεν· ἡ πόλις διαιρεῖται εἰς 53 ἐνορίας· ἔχει πύλας 71. τζαμιά 300, λουτρά 45, παλάτια, σχολεῖα, βιβλιοθήκην και 260—300 χιλ: κατ: οἷτινες εἶναι Τούρκοι, Ἀραβες, και Κόπται, ὀλίγοι δὲ Χριστιανοί, Φράγκοι και Ἕλληνες, και Ἰουδαῖοι ἐμπορευόμενοι. — Ἀπέναντι τοῦ Κάϊρου κεῖται ἡ νῆσος Ρουδάχ, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι τὸ Νειλομέτριον, ἧτοι μία στήλη ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, δι' ἧς μετρεῖται ἡ περιοδικὴ ἀνάσασις τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου· και

αἱ πυραμίδες δὲ τῆς Γκιζέχ πλησίον τοῦ Καίρου κεῖνται, ἐξ ὧν ἡ ὑψηλότερα ἔχει 240 ποδ: ὕψος. — Σιούθ (Λυκόπολις), ὅθεν ἀναχωροῦσιν αἱ ἀπερχόμεναι εἰς Νιγηρτίαν συνοδαίαι (κερβάνια). — Γιργή, πρωτεύουσα τῆς Ἄνω Αἰγύπτου — Κοσιῆρ, λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ὅπου ἀποδιδάζονται αἱ πραγματεῖαι αἱ εἰς τὴν Κέφτ (Κοπτὸν) ἐπὶ τοῦ Νείλου μετακομιζόμεναι. — Λουξὸρ καὶ Καρνάκ, χωρία ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τῶν παλαιῶν Θεῶν κτισμένα. — Δένδαρα (Τέντυρις), ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπωνομάσθη ὁ εἰς Παρισίους μετακομισθεὶς Ζωδιακὸς (τοῦ Δευδαράχ), περιεργον μνημεῖον τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀστρονομίας καὶ γλυπτικῆς. — Ἐδφοῦ (Ἀπολλωνόπολις μικρά) καὶ Ἐσνὲ (Ἀητόπολις), ὀνομασταὶ διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ των ἀρχαῖα εἰρείπια. — Ἀσσουάν (Συήνη), ὀλίγον ἀπέχουσα τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, καὶ ὄχι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τοῦ καταρράκτας τοῦ Νείλου (180). Αὐτοῦ πλησίον ὑπάρχει καὶ ἡ ἐλεφαντίνη νῆσος, ἡ σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ Νείλου, καὶ ἔχουσα μῆκος 4 χιλ: ποδ: καὶ πλάτος 2,400. — Σουεζ, ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου Ἴσθμου (τοῦ ἐνόοντος τὴν Ἀφρικὴν μὲ τὴν Ἀσίαν), λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης (κάτ: 1 χιλ:), ὅθεν οἱ Ἄγγλοι δι' ἀτμοπλοίων ἀνταποκρίνονται μὲ τὴν Καλιούταν. Τοῦτου τοῦ Ἴσθμου μελετᾶται νῦν ἡ διόρυξις, ὅπως κοινωνήσῃ ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα μετὰ τῆς Μεσογαίου πρὸς εὐκολίαν τοῦ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπορίου. Ἐσυστήθη δὲ νεωστὶ καὶ σιδηρόδρομος ἀπὸ τῆς πόλεως Σουεζ μέχρι Καίρου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Ἡ Αἰγύπτος, ἀρχαιότατα πολιτισθεῖσα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα μεταδώσασα τὰ πρῶτα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν σπέρματα, ἐξεβαρβαρώθη ἀλληλοδιαδόχως ὑποδουλουμένη ὑπὸ ξένων ἐθνῶν. Μετὰ τὴν ἀλληλοδιαδόχον κατάκτησιν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἀπεσπᾶσθη κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα μ. Χ. ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες κατέκασαν καὶ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθήκην, τὸ πολυτιμώτατον ταμιεῖον τῆς τῶν ἀρχαίων σοφίας. Περὶ δὲ τὸ 1250 ἐξουσιάζθη ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος τῶν Μωμελούκων, καὶ ὑπετάχθη κατὰ 1517 εἰς τὴν κυριότητα τῶν Τούρκων, ἧτις προσκαίρως διεταράχθη ὑπὸ τῶν Γάλλων κατὰ τὸ 1798· ἀλλὰ τῆ συνεργείᾳ τῆς Ἀγγλίας ἀπεδόθη μετὰ τετραετίαν αὐτῆς εἰς τὴν Τουρκίαν ὁ τόπος, κατασπαρασσόμενος ὑπὸ τῶν Μωμελούκων. Τοῦτους δ' ἐξηφάνισε περὶ τὸ 1811 ὁ Ἀντιβασιλεὺς Μεχμεταλῆς, ἕστις ἔκτοτε ἐφάνη καταγινόμενος εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς διοικήσεως καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας, μεταρρυθμίσας τὰ πάντα καὶ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ κατ'οὐδέ τι πραγματικῶς ἰσχυρότερος τοῦ Σουλτάνου, διαμένων ὅμως εἰς αὐτὸν ὑποτελής· διέκχεσε δὲ τὸν τόπον ὡς ἀπερίοριστος κυριάρχης μέχρι τοῦ 1848 καταβαρυνθεὶς ὑπὸ ἀσθενείας καὶ ὑπὸ τοῦ γήρατος. Εἰς τῶν υἱῶν του ἀνεγνωρίσθη διάδοχος αὐτοῦ ἀποθανόντος τὸν Ἰούλιον τοῦ 1849, καὶ ἔκτοτε κατέστη ἡ Σατραπεία αὐτῆ διαδοχικὴ εἰς τὴν αὐτὴν γενεάν.

ΝΟΥΒΙΑ.

Εκτασις ἐπιφ: 1,200,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 2,000,000.

Μήκος Ἄν: μεταξύ 25° 30' καὶ 27°.

Πλάτος μεταξύ 10° καὶ 24° 20'.

469. Η ΝΟΥΒΙΑ, πρὸς Ν: τῆς Αἰγύπτου παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐκτεινομένη, διαρρέεται καὶ αὐτὴ ὑπὸ τοῦ Νεῖλου, καὶ δὲν εἶναι ἄλλο, κυρίως εἰπεῖν, καθὼς καὶ ἐκεῖνη, εἰμὴ ἡ κοιλάς αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ· ἐκεῖ ἀυξάνεται ὁ Νεῖλος, δεχόμενος τὴν Βαρχελαβουὰδ, ἢ Ἄσπρου ποταμὸν, ὅστις νομίζεται ὅτι εἶναι ὁ Νεῖλος, καὶ ἕτερον τὸν Τακατζέν. Ὁ τόπος εἶναι εὐφορὸς μόνου εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ποταμῶν διαρρέομενας κοιλάδας· ὁ δὲ λοιπὸς εἶναι ἡ ἔρημος ἀμμώδης, ἢ βράχοι ξηροὶ καὶ ἄγονοι. Διαιρεῖται δ' εἰς 4 τμήματα. — Ἰ) εἶναι ἡ Νουβία ἢ Τουρκικὴ· πρωτεύουσα ἡ Δεῖρη. — β) τὸ βασίλειον τοῦ Δογγολάρχου, ἐν τῷ κέντρῳ κείμενον καὶ ἔχον ὁμώνυμον πρωτεύουσαν. — γ) τὸ βασίλειον τῆς Συναχάρης πρὸς Μ: ἔχον πρωτεύουσαν ὁμώνυμον παρὰ τὸν Νεῖλον μὲ 9 χιλ: κατ. — δ) πρὸς Ἄν: ἡ χώρα τῶν Βετζάων, βαρβάρων λαῶν τρωγλωδυτικῶν. Ἐξάγονται δ' ἐκ τῆς Νουβίας χρυσός, ἔβενος, ἐλεφαντόστυα καὶ φοῖνικες· θρησκεία δ' ἐπικρατεῖ ἡ Μωαμεθανικὴ· εὐρίσκονται δὲ καὶ ὀλίγοι Χριστιανοὶ καὶ Εἰδωολάτραι. Εἰς τὴν Νουβίαν, οὖσαν μέρος τῆς Ἀρχαίας Αἰθιοπίας, εὐρίσκειται καὶ ἡ περίφημος τῶν ἀρχαίων Μερόη, συνισταμένη ἐκ τοῦ Ἄσπρου ποταμοῦ καὶ ἄλλων συμβαλλόντων μὲ τὸν Νεῖλον. — Ὁ Μεχμεταλῆς, καταδιώκων τοὺς Μαμελούκους, καταφυγόντας εἰς τὴν Νουβίαν κατὰ τὸ 1812, ἐκυρίευσεν τοῦ ὁμόρου τόπου πολεμῶν μέχρι τοῦ 1828.

ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ.

Εκτασις ἐπιφ: 780,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 4,000,000.

Μήκος Ἄν: μεταξύ 32° καὶ 41°.

Πλάτος Β: μεταξύ 7° καὶ 16° 40'.

470. Η ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ κεῖται Ν-Ἄν: τῆς Νουβίας παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐκτεινομένη. Εἰς αὐτὴν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰς πηγὰς του, διερχόμενος καὶ τὴν λίμνην Δαρβαίαν. Οἱ κάτοικοι πρὸςθεύουσι κοινῶς τὸν χριστιανισμόν, ἀλλὰ μεμιγμένον μὲ πολλὰς Ἰουδαϊκὰς τελετὰς. Ὁ δὲ τόπος διαιρεῖται εἰς πολλὰ κράτη ἢ βασίλεια ἀναστατατόμενα συχνάκις ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων. Εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς. — 1) Τὸ Τυγαῖον βασίλειον Β-Ἄν: ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Ἀνταλόθην μὲ 10 χιλ: κατοίκων, καὶ Ἀδοῦαν μὲ 8 χιλ: ἀρχαίαν πρωτεύουσαν. Αὐτοῦ πλησίον εὐρίσκονται καὶ τὰ ἐρείπια τῆς Ἀξου, πρωτεύουσας ἄλλοτε ὅλης τῆς

Ἀβυσσιῶν.—2) Τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀμβάρας ἢ Γουδάρας, πρωτεύουσα Γουδάρα, ἔχουσα νῦν 6 χιλ: κατ. Οἱ δὲ μεταξύ τῶν δύο τούτων ἐπικρατειῶν ὄρεινοὶ τόποι κατοικοῦνται ὑπὸ Ἰουδαίων, οἵτινες κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος κατέφυγον αὐτοῦ, ὀνομαζόμενοι Φαλάσχοι, ἤγουν ἐξόριστοι. — 3) Αἱ ἐπαρχίαι τῆς Σχόας καὶ Ἐφάτης, αἱ μεσημβρινώταται τῆς Ἀβυσσιῶν, κατοικοῦνται ἀπὸ τοὺς Γάλλας, Σηριώδεις βαρβάρους, ἐπελθόντας ἀπὸ ἐπι μεσημβρινώτερα μέρη, καὶ διαμελίσαντας τοῦτο τὸ βασιλεῖον. Ἐκ τῆς Ἀβυσσιῶν ἐκφέρονται χρυσοὶ ψήγματα, σφρηθοκαμήλων περὰ καὶ ἐλεφαντόδοντα.

Ἡ Ἀβυσσιῶν ἔχει ὄρη ὑψηλὰ τὰ τῆς Σελήνης, προχωροῦντα πρὸς Δ: εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς, πεδιάδας ξηρὰς, γερμάτας εἰς πολλὰ μέρη ἀπὸ ἄλλας ὄρυκτον, καὶ κοιλάδας εὐφοροτάτας εἰς σίτον, ὄρυζον, κερχίον, σάκχαρι, κάρφον, παμβάκιον, σιναμικὴν, καὶ διάφορα ὀπωρικά. Τὸ ὕψωμα τοῦ τόπου, τὰ ἐκτεταμένα δάση αὐτοῦ, οἱ κατὰ τὸ ἕρος κινεπιπτοντες ὕετοί, ἐξ ὧν πλημμυροῦσιν οἱ ἐκεῖ ποταμοὶ καὶ ὁ Νεῖλος, καθιστοῦσι τὴν θερμοκρασίαν πολὺ ὀλιγωτέραν θερμὴν ἢ εἰς τὴν Νουβίαν καὶ Αἴγυπτον· εἰς τὰ δάση εὐρίσκονται ὄλα τὰ γεννώμενα εἰς αὐτὴν τὴν ἡπειρον ζῶν, καὶ ξύλα πολύτιμα, οἶον, ἔσενος, σάνδαλον κτλ. αὐτοῦ φύεται καὶ ὁ πάπυρος, τὸν ὅποιον οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ὡς χαρτίον εἰς γραφὴν. Αἱ λίμναι καὶ οἱ ποταμοὶ γέμουσι κροκοδείλων, καὶ νῆφι ἀκρίδων κτεροημόνουσι συχνάκις ὀλοκλήρους ἐπαρχίας. Ἡ Ἀβυσσιῶν, μέρος οὐσὰ τῆς Αἰθιοπίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, φέρεται εἰς ὑπῆρξεν ἢ κοιτῆς τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῆς Ἀφρικῆς· ὁ Χριστιανισμὸς εἰσηχθῆν ἐκεῖ κατὰ τὸν 4 αἰῶνα μ. Χ., ἀλλ' αἱ ἐπιδρομαὶ διαφόρων βαρβάρων λαῶν κτεσβαρβάρωσαν τὸν τόπον· ὅλη ἡ τεχνουργία τῶν Ἀβυσσιῶν περιρίζεται τὴν σήμερον εἰς κατασκευὴν τινῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν ὄπλων αὐτῶν.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΔΕΛΟΥ ΚΑΙ ΑΓ'ΑΝΟΥ.

Ε'κτασις 240.000 χιλιάμ: □	Ε'κτασις 220.000 χιλιάμ: □
Πληθ. 200,000.	Πληθ. 150 χιλ.
Μήκ: Ἀν: μεταξύ 38° καὶ 49° 10'.	Μήκος Ἀν: μεταξύ 43° καὶ 49°.
Πλάτ: Β: μεταξύ 8° καὶ 12° 30'.	Πλάτ: Β: μεταξύ 4° καὶ 11.

471. Ἀν-Μεσημβρινῶς τῆς Ἀβυσσιῶν κεῖται ἡ χώρα τῶν Σομαύλων ἢ ἡ Σομαυλία, ὀλίγον γνωστὴ κατὰ τὰ μεσόγεια· ἀποπερατουμένη δὲ ὡς εἰς γωνίαν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Γουαρδαφουῖον, βρέχεται πρὸς Β: ἀπὸ τὸν Ἀδέλιον κόλπον, τὸν πρὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βαβελμανδέλου, Ἀν-Μ: δὲ ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Καὶ ἡ μὲν Β: παραλία ὀνομάζεται παραλία τοῦ Ἀδέλου· ἡ δὲ Ἀν-Μ: ἢ ἐντεῦθεν τοῦ Γουαρδαφουῖου, λέγεται παραλία τοῦ Αἰάνου ἢ Ἀζάνου. Καὶ ταύτης μὲν τὸ ἔδαφος δὲν εἶναι εἰμὴ ὄγκοι βράχων καὶ ἄμμου, πλην τῶν βορείων μερῶν, ὄντων ὀπωσοῦν εὐφόρων· ἐξάγεται δ' ἀπ' αὐτῆς χρυσοὶ, ἐλεφαντόδοντα καὶ ἀρώματα. Τὰ παραλία, διακρούμενα εἰς πολλὰ κράτη, ὀλίγον γνωστὰ, κατοικοῦσιν Ἀραβες Μωαμεθανοὶ· εἰς δὲ τὰ μεσόγεια, Νέγροι Φετισισταί. Ἡ δὲ παραλία τοῦ Ἀδέλου εἶναι ἐλώδης καὶ νοσώ-

δης, ἐξάγουσα τὰ αὐτὰ προϊόντα, καὶ μέλι προσέτι καὶ κηρίον, καὶ χονδρικά ζῶα· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Σαμαύλων Μωαμεθανῶν, εἰς διάφορα κράτη ἀσήμαντα διηρημένων, καὶ διοικουμένων ὑπὸ Ἰράμιδων· οὗτοι δ' οἱ λαοὶ ἔχουσιν ἀσπονδὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ἀδυσσινοὺς. Ἀναφέρονται δὲ πόλεις ἡ Βερβέρια, παραλίος, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον μὲ τὴν Ἀραβίαν· καὶ ἡ Ζεῖλα, πρωτὶ ἐπὶ νησιδίου κειμένου εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βαβελμανδέλε.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΒΕΡΒΕΡΙΑΣ ἢ ΒΑΡΒΑΡΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 2,470,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 20 ἑκατομ:

Μήκος μεταξύ 12° 25' Δυτ: καὶ 23° Ἀνατολικόν.

Πλάτος μεταξύ 25° καὶ 37° 20'.

472. Ἡ ΒΑΡΒΑΡΙΑ, κειμένη παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Σίδρας μέχρι τῶν ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν παραλίω, τῶν ἀντικρὺ τῶν Καναριῶν νήσων ἐν τῷ Ὀκεανῷ. Τὸ ὄνομα τοῦτο δίδεται γενικῶς εἰς ὅλην τὴν βορείαν τῆς Ἀφρικῆς παραλίαν τὴν ἐκείθεν τοῦ κόλπου τῆς Σίδρας ἕως ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, κυρίως κατοικουμένην ὑπὸ Ἀράβων, καὶ εἰς τὸ ἐνδότερον περὶ τὸν Ἀτλαντα ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἔθνους, τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ ἦναι ἀρχαιότερον· τοῦτο δὲ λέγεται ἔθνος τῶν Βερβέρων, καὶ ἐκ τούτων ὠνομάσθησαν καὶ τὰ παράλια Βερβερία (καὶ Μπαρμπαριά χυδ:). — Περιλαμβάνει δὲ ὅλη ἡ παραλία αὕτη τέσσαρα κράτη· α) τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Μαρῶκου (ἐκτὸς τῶν στηλῶν) β) τὴν Ἀλγερίαν· γ) τὴν Τύνιδα· καὶ δ) τὸ κράτος τῆς Τριπόλεως.

473. Ἡ Βερβερία διυσιζέται διὰ τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος εἰς δύο μέρη, διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὴν εὐφορίαν. Ἐκ τῆς βορείου κλιτύος αὐτοῦ καταβαίνοντες ἴκνουσι ποταμοὶ ἐκβάλλουσι εἰς τὴν Μεσόγειον· αἱ δὲ ἐκ τῆς Μεσημερινῆς καταπίνονται εἰς τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους, ἧ χύνονται μέσα εἰς λίμνας ἀμυρᾶς· ἔθεν τὸ βόρειον μέρος ἔχει κλίμα εὐκραές, καὶ γῆν εὐφορωτέτην ὄλων τῶν οὐτῶν τῆς Μεσημερινῆς Εὐρώπης εἰς τὰ μέρη τὰ εὐδρα· τὸ δὲ Μ: μέρος εἶναι τόπος ἐκτεταμένος, ἐπίπεδος, ἁμμώδης, φέρων φοίνικας εἰς τὰς Αὐάσεις, ἔθεν καὶ τόπος τῶν φοινίκων (Βιλεδουλεριδ) ὀνομαζόμενος καὶ ὑπὸ συννέφων ἀκριδῶν συχνάκις ἐρημούμενος, καὶ ὑπὸ πλήθους θηρίων κατοικούμενος. Αἱ δὲ πλευραὶ τοῦ Ἀτλαντος γέμουσι δένδρων καὶ ἀνθοφόρων φυτῶν· ὑψοῦνται δὲ αἱ κορυφαὶ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Φέξ καὶ τοῦ Μαρῶκου τοσοῦτον, ὥστε μένουσι αἰωνίως χιονοσκεπαστοί. Οἱ Ἀραβες κατέκτησαν τοὺς τόπους τοῦτους περὶ τὸν Ζ'. αἰῶνα μ. Χ. καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ, πλὴν τοῦ Μαρῶκου, περὶ τὸν 15'. Ὁ τοῦ Μαρῶκου λέγεται Αὐτοκράτωρ, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ Ἡγεμόνες λέγονται Δεΐδες, ἀναγνωρίζοντες τὴν κυριότητα τοῦ Σουλτάνου· εἶχον δὲ ὄλοι σόλους πειρατικῆς, φορολογοῦντες ὄλους τὰς Χριστινοὺς βασιλεῖς, καὶ ληστεύοντες τὰ ἐμπορικὰ πλοία αὐτῶν μέχρι τοῦ 1830, ὅτε οἱ Γάλλοι ὑπέταξαν τὴν Ἀλγερίαν.

474. Ἡ ἐπικρατεία τῆς Τριπόλεως (ἐκτασις 30 χιλ: λυγ: τετρ: κάτ: 4 ἑκατομ:). Ἡ μεταξύ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς Σύρτης περιλαμβανομένη χώρα ὀνομάζεται ἰδίως Τρίπολις (ἀρ-

χαία Συρτική 246), από τῆς νῦν ὀμωνύμου πρωτευούσης αὐτῆς, παραλίου πόλεως, ἐχούσης εὐθετον λιμένα, ὅθεν ἐξάγονται τὰ τῶν ἐνδοτέρων τόπων προϊόντα, ἤγουν φήγματα χρυσοῦ, πτερὰ σφυθοκαμήλων καὶ Σιναμικὴ (κάτ: 25 χιλ:). Ἐνταῦθα διαμένει ὁ διοικῶν Δέης, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑποτελοῦσι καὶ αἱ ἐξῆς χώραι.

475. Ἡ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς μεγάλης Σύρτεως μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου λεγομένη χώρα τῆς Βάρκας, ἄκαρπος καὶ κακῶς κατοικουμένη ἢ πλείστη. Αὐτῆς ἢ παρὰ τὴν Μεσόγειον παραλία εἶναι ἢ Κυρηναϊκὴ ἢ Πεντάπολις τῶν ἀρχαίων (245). Δέρην ὀνομάζεται ἢ πρωτίστη αὐτῆς πόλις, παράλιος, καὶ Γρενάχ ἢ Κυρὶν ἑτέρα, ὅπου φαίνονται ἀξιόλογα ἐρείπια τῆς Κυρήνης. Εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ἢ ἔρημος τῆς Βάρκας, εἰς τὰ μεσημβρινὰ πέρατα τῆς ὁποίας, πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ὑπάρχουσιν Αὐάσεις ἢ Αὐγελάχ καὶ ἢ Σουάχ, νομιζομένη αὕτη ὅτι εἶναι ὁ τόπος, ὅπου ὑπήρχεν ὁ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος ναός. Μετ' αὐτάς, πρὸς Μ: καὶ πρὸς Ἄν: τῆς Αἰγύπτου καὶ μέρους τῆς Νουβίας, ἐκτείνεται ἢ Λυδικὴ ἔρημος περιέχουσα τινὰς Αὐάσεις ἢ τόπους οἰκησίμους, καὶ φέροντας ὅπως αὐτῶν φάινικας, γεννήματά τινὰ καὶ σιναμικὴν. — Πρὸς Μ: τῆς Τριπόλεως κεῖται ἢ Φαζανία ἢ Φετζάν, συνεχρομένη μετὰ τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας· ἔχει δὲ πολλὰς Αὐάσεις, καλῶς κατοικουμένας ὑπὸ Αἰθίοπων ἡμιβαρβάρων, καὶ πόλιν σημαντικὴν ὀνομαζομένην Μουρτζούκην, ἔδραν τοῦ διοικούντος Σουλτάνου, καὶ κέντρον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Β: Ἀφρικῆς, ὅπου συνέρχονται ἄπειροι συνοδαὶ τῶν ἐμπορευομένων μετὰ πᾶσι διαφόρα κράτη. Ἡ Τραγγάνη, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Φαζανίας, εἶναι εἰσέτι ὀνομαστὴ διὰ τοὺς τάπητας αὐτῆς· ὁ δὲ διοικῶν Σουλτάνος εἶναι ὑποτελής εἰς τὸν Δέην τῆς Τριπόλεως. Πρὸς Μ: καὶ Ἄν: τῆς Φαζανίας κατοικοῦσιν οἱ Τίββοι, Νέγροι ὄντες, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλείοτερον ζῶσιν ὡς τραγλωδύται (197).

476. Ἡ ἐπικράτεια τῆς Τύνιδος (Τούνεζι) πρὸς Δ: τῆς Τριπόλεως, καὶ πρὸς Β: ἐκτεταμένη, κατοικεῖται ὑπὸ Ἀράβων καὶ Βερβέρων, περὶ τὰ 3 ἑκατομ. ἀριθμουμένων. Εἰς τὸ Ν: μέρος εἶναι ἢ μεγάλη λίμνη Λουδεάχ, τὴν ὁποίαν τινὲς ὑπολαμβάνουσιν ὅτι εἶναι ἢ Τριτωνίς λίμνη τῶν ἀρχαίων. Τὰ ἔτι μεσημβρινώτερα εἶναι ἔρημα καὶ ἄγονα· τὰ δὲ λοιπὰ εὐκαρπια καὶ ἰκανῶς κατοικημένα. — Τύνεσι (Τύνις) παράλιος, εἶναι ἢ πρωτεύουσα (κάτ: 150 χιλ:), πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς παλαιᾶς Καρχηδόνος κτισμένη, καὶ ἔχουσα ἀριστὸν ἐμπόριον. — Πορτοφαρίνα, πλησίον τῆς ἀρχαίας Ὑτίκης. — Γαβῆ (κάτ: 20 χιλ:), λιμὴν ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Μικρᾶς Σύρτεως, ἐπονομαζομένη νῦν ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως.

Ἡ ἐπικράτεια αὕτη σύγκειται ἐκ μέρους τῆς χώρας τῶν Καρχηδονίων καὶ μέρους τῆς Νουμιδίας τῶν ἀρχαίων (247 καὶ 248).

477. Ἡ ἐπικράτεια τῆς Ἀλγερίας πρὸς Δ: (Ἀλιγγέριον, Τζεζέερι, ἐν μέρει Νουμιδία καὶ Μαυριτανία Καισαριανὴ τῶν ἀρχαίων), κατοικουμένη ὑπὸ 2 ἑκατομ: καὶ ποτιζομένη ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν καταρρέοντων ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ Ἄτλαντος, καὶ καταστηνόντων εὐφορωτάτην τὴν χώραν. Πρὸς Μ: αὐτῆς τῆς σειρᾶς εἶναι ἡ χώρα Ζαῖβ, κατοικουμένη ὑπὸ Βερβέρων (474), καὶ ἄλλαι Αὐάσεις εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνουμένην μετὰ τὴν τῆς Σαχάρρας — Πόλεις: Ἀλιγγέριον, παράλιος καὶ ἔχυρά με 63 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις Εὐρωπαῖοι.—Σχερσελ (Καισάρεια), παράλιος (κάτ: 3 χιλ:).—Κωνσταντίνα (Κίρτα) εἰς τὰ μεσόγεια, ἔχουσα ἀξία λόγου ἐρείπια ἀρχαίων κτιρίων (κάτ: 25 χιλ:).—Οὐράνη, ἀξιόλογον φρούριον εἰς τὰ παράλια (κάτ: 25 χιλ:).—Βόνα (Ἰππῶν), ἄλλος λιμὴν (κάτ: 9 χιλ:), πλησίον τῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας Ἰππῶνος.—Φιλιππούπολις, παράλιος, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐσχάτως καὶ ἐπονομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Λουὴ Φιλίππου (κάτ: 6 χιλ:).—Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πρὸς Μ: τῆς Οὐράνης, Γλέμσων ἄλλοτε πρωτεύουσα βασιλείου, καὶ Μάσκαρα, ἡ χρηματίσασα πρωτεύουσα τοῦ Ἀδδελ-Καδέρου, ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων καὶ ἀσπόνδου πολεμικοῦ τῶν Γάλλων, καταστραφεῖσα ὑπὸ τούτων τὸ 1835.

Ἀπὸ τοῦ 1830 κατεκτήθη καὶ ἀπικίσθη ἡ Ἀλγερία ὑπὸ τῶν Γάλλων, διαρσαίντων τὸν πρὸς Β: κατακτηθέντα τόπον εἰς 3 μεγάλους Νομούς, ὑποδιαιρουμένους εἰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς Διοικήσεις: εἰς τὸν τοῦ Ἀλγερίου ἐν τῇ μέσῳ, τὸν τῆς Οὐράνης πρὸς Δ: καὶ τὸν τῆς Κωνσταντίας πρὸς Ἀν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει καὶ ἐν πρωτοδικεῖον: ἕκαστος μέχρι τοῦ νῦν ἀπικίσθησαν εἰς τὸν τόπον πολλαὶ χιλ: Εὐρωπαίων ἐκ διαφόρων ἐθνῶν.—Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀδδελ-Καδέρου ἐπεκτείνουσι τὰς κτήσεις των οἱ Γάλλοι εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Εἰς τὴν Καβυλίαν, οὐσαν χώραν ὀρεινὴν, κατοικουμένην ὑπὸ μαχίμων λαῶν βερβερικῶν ἀνεξαρτήτων, εὐρηκαν ἰκανὴν ἀντίστασιν, ἀλλὰ καὶ τούτους ἐσχάτως καθυπέταξαν. Οἱ ὑπὸ τὴν ἄμεσον διοίκησιν τῶν Γάλλων ὑποκείμενοι λαοὶ συμποσοῦται εἰς 350 χιλ: περίπου.

478. Ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκου καὶ τοῦ Φές, ὑπὸ ἓνα ἡγεμόνα ὑποκείμεναι, ὅστις λέγεται Αὐτοκράτωρ ἢ ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν καὶ Σουλτάνος, κεῖται πρὸς Δ: τῆς ἀνωτέρω, ἐκτεινομένη ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἕως πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου Καντίνου εἰς τὸν Ὀκεανόν: περιλαμβάνει δὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Φές, κειμένου πρὸς Β: καὶ τοῦ Μαρόκου πρὸς Δ: καὶ τὰς πρὸς Ν: τοῦ Ἄτλαντος ἐπαρχίας τῆς Ταφίλετης καὶ Σιγιλ-μεσᾶς (πληθ. 10—13 ἑκατομ:).—Πόλεις: Μαρόκον, πρωτ: καὶ καθέδρα τοῦ Σουλτάνου (κάτ: 70 χιλ:), ἐξάγουσα πολλὰ μαροκινά: κεῖται δ' εἰς εὐφορον πεδιάδα ὑψηλὴν 1500 πόδι: ἀνω τῆς

ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.—Μογιάδωρ, τὸ μέγα ἐμπορεῖον αὐτῆς τῆς ἐπικρατείας εἰς τὰ παράλια τοῦ Ὀκεανοῦ. Ἀπ' αὐτοῦ ἐξάγονται κόμμι, φοίνικες, ἐλεφαντόδοντα, πτερὰ στρουθοκαμηλῶν κτλ.—Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Φῆς Τάγγερρον (Τίγγις), καὶ Κέουτα εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρου. Εἰς τὸ Τάγγερρον ἐδρεύουσι πολλοὶ πρόξενοι τῶν Εὐρωπαϊῶν (καί: 15 χιλ.): ἡ δὲ Κέουτα (καί: 8 χιλ.), καταντικρὺ τῆ Γιβραλτάρου κειμένη, εἶναι φρούριον ἐχυρὸν τῶν Ἰσπανῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποπέμπουσι τοὺς ἐξορίστους.—Φῆς, πρωτ: τοῦ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ὀμωνύμου βασιλείου τῶν Σαρακηνῶν, ὀνομαστὴ διὰ τὰς ἐκεῖ ἀναπτυχθείσας τότε ἐπιστήμας, καὶ νῦν ἔτι σημαντικὴ πόλις, διαρρέομένη ὑπὸ ὀμωνύμου ποτ: καὶ διασωζούσα πολλὰ δημόσια κτίρια, οἷον τζαμία, σχολεῖα, νοσοκομεῖα, λουτρά καὶ 200 περίπου ξενῶνας (χάνια) κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 100 χιλ: περίπου, ἔχουσα βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον ἱκανόν.

Πρὸς Νότον τοῦ Ἄτλαντος ἐκτείνεται ἀπέραντος πεδιάς, ἐξ ἧς ἐξάγεται ἄλας, καὶ ἠτις περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας τῆς Ταφιλέτης καὶ Σιγίλμωσας, καὶ τῆς Δάρας πρὸς Ν: κειμένης. Οἱ μόνοι γνωστοὶ τόποι τούτων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἐξέχουσιν εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν μαροκινῶν δερμάτων, εἶναι αἱ πόλεις Ταρουδάν, Δράχα, καὶ ἰδίως ἡ Ταφιλέτη, ἔχουσα ἐν παλαιῶν σημαντικόν, καὶ ἐμπόριον μὲ τὸ ἐσωτερικόν τῆς Ἀφρικῆς. Πρὸς Ἄν: δὲ τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν καὶ πρὸς Ν: τῆς Ἀλγερικῆς ἐπικρατείας, ἐπὶ τοῦ Μ: πλευροῦ τοῦ Ἄτλαντος μέχρι τῆς Τύνιδος, παρεκτείνεται ἡ χώρα τῶν Φοινίκων, ἡ Βελεδουλγερίδ, κατὰ τὴν τῶν ἐγγχωρίων γλώσσαν ὀνομαζομένη, καὶ κατοικουμένη ὑπὸ σκηνητῶν Ἀράβων.

Η ΕΡΗΜΟΣ ΤΗΣ ΣΑΧΑΡΑΣ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 5,436,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 4 ἑκατομ.

Μήκος μεταξύ 19° 20' Δυτ: καὶ 25° 30' Ἀνατ.

Πλάτος μεταξύ 16° καὶ 33° 30'.

479. Η ΣΑΧΑΡΑ ἢ ἡ Μεγάλῃ Ἐρημος, κειμένη μεταξύ τῆς Βερβερίας καὶ τῆς λεκάνης τοῦ Νίγητος ποταμοῦ, ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Ὀκεανοῦ μέχρι τῆς Διδυκῆς ἐρήμου πρὸς Ἄν: μετὰ τῆς ὁποίας συνέχεται, ἔχουσα 220 λευγῶν μῆκος, καὶ ἐξίσουμένη κατὰ τὴν ἑκτασιν μὲ τὸ ἡμισυ τῆς Εὐρώπης. Εἶναι ἐν ἀπέραντον ἐροπέδιον ἄμμου κινητῆς, ἀνυδροῦ καὶ ἀφορον, ποικιλλόμενον μὲ τινὰς Αὐάσεις εὐύδρους καὶ εὐφόρους, ὅπου κατοικοῦσι μικρολαοὶ τινες κατὰ φυλάς, καὶ πλήθος θηρίων παντοδαπῶν. Ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου

γίνονται τινες βροχαί εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἐρήμου· εἰς ἄλλα δὲ πάλιν δὲν πίπτει πώποτε οὐδὲ μία ψίχας.

Ἡ Σαχάρα εἶναι ἀπέραντον ὄρεπίδιον, ὀλίγον ὑψοῦμενον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, πῶ μὲν περιέχει ξηρούς καὶ πετρώδεις ἢ καὶ ὁλοῦ ἀμυγδαίους κλινοὺς· πῶ δὲ ἐκτεταμένως πεδιάδας ἄμμου κινητῆς, ἣν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καὶ τινες εὐφροὶ αὐάσεις, ποτιζόμεναι ἀπὸ μικρῶν ποτάμια καὶ ρυάκια, ἢ καὶ λίμνας ἀλμυρῶν ἢ ποτίμων ὑδάτων. Αἱ αὐάσεις αὗται εἶναι καλλιεργησίμοι, φέρουσι σίτον, κερχρίον, φοίνικας, καὶ ἐξάριστα ὅπωσι καὶ μεσημβρινῶ· εἰς δὲ τὴν ἔρημον φύονται ἀγριακάκθη, ἢ λεγομένη μιμῶζα, ἢ μάννα, ἀγρια θυμόρια καὶ τινὰ ἄλλα ποταπὰ φυτὰ, καὶ πληθὺς ἄλατος ἐξορύσσεται, εἰς τὴν Νιγηρητίαν μετακομιζόμενον πρὸς ἐμπορίαν· ἐκ τούτου δέτινες συμπεραίνουσιν, ὅτι ἠτό ποτε θάλασσα ἢ ἔρημος αὕτη θηρία δ' εὐρίσκονται εἰς αὐτὴν πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ὅσον μέγιστα ἔρεις, λέοντες, πάνθηρες, πίθηκοι, σμήνη γρουθοκαμήλων καὶ τινες Ραζέλαι, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων δὲν ἀπομακρύνονται πολὺ ἀπὸ τοῦ εὐδύρου τόπου. Τὸ δὲ μέρος τῆς ἐρήμου, τὸ κατασκευον ἀπὸ λεπτῶν ἄμμου, φαίνεται ὡς κυμαινομένη θάλασσα, ὅταν πνεῦσιν οἱ ἐκεῖ ἐπικρατούντες σφοδρῶ ἀνεμοί. Τότε ἡ ἄμμος, μετατοπιζομένη ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον τόπον, συσσωρεύεται εἰς βουνά, σκεπάζοντα τὰ ρυάκια καὶ τὰ λιμναζόμενα ὕδατα, καὶ θάπτοντα συχνάκις καὶ ὀλοκλήρους συνοδείας διαβάτων, τῶν ἐμπορευομένων μὲ τὰ κερὰ αὐτῆν τὴν ἔρημον Βερβερικὰ καὶ Νιγηρητικὰ κράτη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τροπικὸς τοῦ Καρκίνου διέρχεται κατὰ τὸ μέσον σχεδὸν αὐτῆν τὴν ἔρημον, αἱ ἠλιακὰ ἀκτίνες πίπτουσιν ἐπ' αὐτῆς καθέτως εἰς τινὰ χρόνον τοῦ ἔτους, τότε ὁ τόπος οὗτος καθίσταται ἀληθῶς ὡς πεπυρακτωμένη κίμνος. Ἐκτός τούτου αἱ ἀκτίνες ἀντανακλώμεναι ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν λιθαρῶν, ἀποτελοῦσιν ἀπαύγασμα φωτός ἐκθαμβόνητος καὶ καταπονούντος τὴν ὄρασιν. Ὁ δὲ ἀήρ, ξηρὸς καὶ θερμὸς ὢν, διατηρεῖ τὴν ὄψιν ἀτμίδων ὑποκακίωνων, ὥστε ὁ ὀδοιπόρος νομίζει ὅτι βλέπει πρὸς τὸν ὀρίζοντα τὰς φλόγας πολλῶν ἠφαιστειῶν· πολλάκις δὲ ὅτι καὶ πόλεις καὶ δένδρα, καὶ λίμνας κατοπτρεῖται μακρόθεν, ὅπου πλησιάζων μετ' ὀλίγου δὲν εὐρίσκει εἰμὴ ἔρημους βράχους καὶ πεδιάδας ἄμμου ἀνύδρους. Ἡ τοιαύτη δ' ἐξοπάτησις τῆς ὀράσεως ἀποτελεῖται διὰ τοῦ λεγομένου ἀντικατοπτρισμοῦ (mirage) τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων. Ἐν βραχυλογίᾳ, ἢ ἔρημος αὕτη, διὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, διὰ τὴν ἀνυδρίαν καὶ τὴν υπερβολικὴν θερμότητα, καθίσταται ἀφόρητος καὶ ἐπικίνδυνος. Πολλάκις οἱ ὀδοιποροῦντες εἰς αὐτὴν διατρέχουσι πλεον τῶν 100 λευγῶν διαστήμα καὶ δὲν εὐρίσκουσιν ὕδωρ ἐὰν δ' ἐκλείψῃ τὸ ὅποιον φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν εἰς ἀσκούς, πολλάκις ἐξατιμζόμενον ὑπὸ τῶν πνευόντων ἀνέμων καὶ τοῦ υπερβολικοῦ καύσωνος, ἢ καὶ εἰάν ἀποπλανηθῶσιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῶν αὐάσεων, ἀποθνήσκουσι τῆς διψῆς. Οἱ ἄραβες πολλάκις ἀναγκάζονται νὰ ποτιζῶσιν τοὺς ὀλίγους ἵππους αὐτῶν μὲ γάλα. Καμήλους δ' ἔχουσι πολλὰς, καὶ μὲ αὐτάς ὀδοιποροῦσι, καὶ μάλιστα μὲ τὰς ἐπιλεγόμενας Δρομάδας ἢ Γοργοκαμήλους διατρέχουσι τὴν ἔρημον· διότι ἡ κἀμήλος, ὀλίγη τροφῆς ἔχουσα χρεῖαν, ἀντέχει καὶ εἰς τὴν δίψαν. Προτιμῶσι δὲ τὰς νυκτερινὰς ὀδοιπορίας πολλάκις εἰς τὰς ὁποίας ὀδηγούνται διὰ τῶν ἀστέρων.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας, περὶ τὸ ἔν ἐκατομ: ὑπολογιζόμενοι, καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν θρησκείαν πρεσβεύοντες, εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν Βερβέρων, τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Νέγρων, κατὰ φυλὰς ἢ μικρολαοὺς διοικούμενοι, καὶ ὁμολογούμενοι ὑπὸ τῶν ἐμπορευομένων ὡς βάρβαροι, σκληροὶ καὶ θηριώδεις. Καὶ εἰς μὲν τὸ ἐσωτερικὸν ἐπὶ τῶν Αὐάσεων κατοικοῦσιν, οἱ μὲν ὡς σκηνηῆται, ἔχοντες ποιμένα καμήλων καὶ αἰγιδοπροβάτων· οἱ δὲ κατὰ κω-

μας συνφικισμένοι· πολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους συχνάκις καὶ πρὸς τοὺς πλησιοχώρους Νίγηρτας, τοὺς ὁποίους αἰχμαλωτίζοντες πωλοῦσι δούλους, καὶ τὰς συνοδίας τῶν διαβαινόντων ἐμπόρων ληστεύουσιν ἢ φορολογῶσιν. Εἰς δὲ τὸ Δ: μέρος, συνεχόμενον μὲ τὸν Ὀκεανόν, καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τινων ρυάκων, ἐκβαλλόντων εἰς αὐτόν, κατοικοῦσιν ὅμοιοι μικροὶ λαοὶ, πτωχοὶ καὶ θηριώδεις, οἱ ὁποῖοι συναγοντες κόμμι εἰς δάση ὀλόκληρα κορμιοφόρων δένδρων, φέρουσιν αὐτὸ εἰς τὴν Σενεγάλην, ἢ εἰς τὸ Μαρόκον. Εἰς αὐτὴν τὴν παραλίαν εἶναι τὰ ἀκρωτήρια Βογιαδόρον καὶ Βλάγκον, ἢ λευκόν, ἢ νήσος Ἀργουῖνη ἐν τῷ ὁμωνύμῳ αὐτῆς κόλπῳ, ὅστις πρὸς Δ: περικλείεται ὑπὸ Σύρτεως ἄμμων καὶ ὑφάλων, εἰς τὴν ὁποίαν ναυαγοῦσι πολλὰ πλοῖα· πρὸς Μ: δὲ ὑπάρχει καὶ λιμὴν, ὃ ὀνομαζόμενος Πορτένδικον.

ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ.

Εἴκτασις ἐπιφανὴ 1,067,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 12 ἑκατομ.

Μῆκος Δ: μεταξὺ 7° 30' καὶ 19° 53'.

Πλάτος Β: μεταξὺ 10° καὶ 18°.

480. Ἡ μὲ τὴν παραλίαν τῆς Σαχάρας συνεχιζομένη πρὸς Μ: παρωκεάνειος χώρα ὀνομάζεται Σενεγαμβία (ἢ ὀρθότερον Σενεγαλογαμβία) ὡς ποτιζομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Γαμβίου. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ πολλῶν λαῶν Νέγγρων (Αἰθίοπων), ἐξ ὧν οἱ κυριώτεροι εἰσὶν οἱ Φουλάχοι, οἱ Μανδίγγοι, οἱ Φελῆποι καὶ Ὑλόφοι, ἔχοντες διάφορα κράτη — Βαμβούκη ὀνομάζεται ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῶν Μανδίγγων, καὶ Τιμβῶ ἡ τῶν Φελάκων. Οὗτοι δὲ οἱ τελευταῖοι διακρίνονται μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν τῆς Σενεγαμβίας διὰ τὴν εὐμορφίαν τοῦ προσώπου καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα τοῦ ἥθους των. Ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία καὶ ὁ Φετισσισμὸς ἐπικρατοῦσιν εἰς τοὺς ἐγχωρίους, ὑπολογιζομένους ἕως 12 ἑκατομ: εἰς δὲ τὰ παράλια εἶναι τινα καταστήματα καὶ κατακτήσεις Εὐρωπαϊῶν ἄξια λόγου. Τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἢ Σαντλουῆ, κεῖται εἰς τὸ στόμα τοῦ Σενεγάλη καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους (κάτ: 12 χιλ:): τὸ φρούριον Σαιντιάμη (St-James) παρὰ τὸν Γαμβίαν εἶναι τῶν Ἀγγλων· καὶ τὸ Ἔιογρὰνδον τῶν Πορτογάλων ἐπὶ ἄλλου ποτ: ὁμωνύμου.

Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐγνώσθη ἐν μέρει τὸ ἑσωτερικόν τοῦ τόπου. Τὰ παράλια αὐτοῦ εἶναι χαμηλὰ καὶ νοσώδη, καὶ αἱ ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν γέμουσιν ἀπὸ νησίδων σχεδὸν ὑποβρύχια· εἰς δὲ τὸ ἑσωτερικόν ὑπάρχουσιν ἀπέραντοι πεδιάδες ἀμμώδεις, ἕρη θασώδη, καὶ κοιλάδες κατάρρυτοι καὶ εὐφοροὶ· ἡ δὲ βλάστησις αὐτῶν λαμβάνει ἔσσην ἐπιδέχεται ἀνάπτυξιν, διότι ὁ τόπος ὑπόκειται εἰς περιοδικούς νετούς καὶ πλημμύρας, καθὼς ἡ Νουβία καὶ ἡ Ἀΰσσινία, καὶ ὅλοι ἐν γένει αἱ ἐντὸς τῶν τροπικῶν κείμενοι τόποι. Αὐτοῦ φύεται τὸ βασάβ, τὸ μέγιστον τῶν γνωστῶν δένδρων, τὸ ὁποῖον ἔχει γύρον ἕως 120 ποδῶν· καὶ ὁ χόρτος τῆς Γουϊνέας, ὅστις γίνεται 14—15 πόδας ὑψηλός. Ἐλε-

φαντες, πίθηκοι, καμηλοπάρδαλεις, αντιλόπη, ίπφοι, λέοντες, λεόπαρδοι, κροκόδειλοι, και ὁ μέγιστος τῶν ὄρεων Βύας, εἶνας κοινὰ Ἰῶα εἰς αὐτὸν του τόπον. Ἐξάγονται δ' ἀπ' αὐτοῦ χρυσός, ἔξενος, ἤλεκτρον, κόμμι, πέπερι, παραδάκιον, περὰ σπρουδακιῶλων, και δέρματα τίγρεων. Εἰς τὰ μεσημέρινα μέρη τῆς χώρας εὐρίσκονται τὰ κυριώτερα ὄρη αὐτῆς, ἐξ ὧν πηγάζουσι και οἱ σημαντικώτεροι ποταμοὶ Σενεγάλης και Γαμβίας, και τρίτος ὁ Φιογράδος (τὸ Μεγαπόταμον). Οὗτοι διευθυνοῦμενοι πρὸς Δ: ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σενεγάλης και Γαμβίως κείται τὸ Πράσινον Ἀκρωτήριον ἢ Καποβέρτον, τὸ δυτικώτατον ἀκρωτήριον τῆς Ἀφρικῆς, και ἡ μικρὰ νῆσος Γορέα, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Γάλλους. Αἱ δὲ Βισάγγαι, ἐπίσης εἰς αὐτοὺς ἀνήκουσαι, κεῖνται ἔτη μεσημέρινώτερον.

ΝΙΓΡΗΤΙΑ Η ΣΟΥΔΑΝ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 3,600,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 20 ἑκατομ.

Μῆκος μεταξύ 12° 30' Δυτ: και 30° 30' Ἀν.

Πλάτος Β: μεταξύ 10° και 21°

481. Ἡ μεταξὺ τῆς Σενεγαμβίας πρὸς Δ: μέχρι τῆς Νουβίας πρὸς Ἀν: και πρὸς Μ: τῆς Σαχάρας και τῆς Λιβυκῆς εἰς τὰ μεσόγεια ἐκτεινομένη ἀπέραντος χώρα μέχρι πρὸς Β: τῆς Ἄνω Γουϊνέας ὀνομάζεται Σουδάν ὑπὸ τῶν Ἀράβων, Τακρουρ ὑπὸ τῶν ἔγχωριων, και Νιγηρητία ὑπὸ τῶν Γεωγράφων, ὑπολαδόντων ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον εὐρίσκετο ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀναφερόμενος Νιγηρης ποταμός, και ὅτι ἐκβάλλει και εἰς μίαν μεγάλην λίμνην λεγομένην Τσαδην. Τὴν σήμερον γινώσκειται ὅτι ὁ ὑποτεθεῖς τοιοῦτος ποταμός, πηγάζων ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς πρὸς Μ: κειμένης Ἄνω Γουϊνέας, και μετὰ μακρὸν και κυκλικὸν δρόμον διατρέχων τὴν Νιγηρητίαν, χύνεται εἰς τὸν Ὠκεανόν, διαρρέων ἐν τῷ μέσῳ και αὐτῆς τῆς Γουϊνέας.

Σημ. Πρῶτοι οἱ εἰς τὰ παράλια τῆς Σενεγαμβίας κατασταθέντες Πορτογάλλοι, ἐμπορευόμενοι μὲ τὸ ἐσωτερικόν, ἔδωκάν τινας εἰδήσεις περὶ τοῦ τόπου τούτου ἀτελεῖς και ἐσφαλμένας, και κατόπιν εἰς γεωγράφους περιέλειπτος. Λέων ὁ ἐπικληθεὶς Ἀφρικανός, ἐλάλησέ τινα περὶ αὐτοῦ ἀκριβέστερον. Ἀπὸ δὲ 40 περίπου ἐτῶν ἤρχισαν περιηγητὰι Γεωγράφοι, ἄνθρωποι καρτερικοὶ και ἀτρόμητοι, νὰ ἐρευνῶσι τὸν τόπον ἐπιστημονικῶς, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ δυστυχῶς ἀποπέσθησαν, γενόμενοι θύματα ἢ τοῦ ἐμπύρου ἐκείνου κλίματος, ἢ τῆς θηριωδίας τῶν ἀγρίων λαῶν. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν μέρος τῆς ἀπέραντου ταύτης χώρας τὸ πρὸς Δ: λέγεται Τακρουρία κυρίως: τὸ δὲ πρὸς Ἀν: Σουϊδάν, και τὸ μέσον Βουρνού, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔπειτα ὑποδιαιρεῖται και ἑπονομάζεται ἀπὸ τῶν κατοικοῦντων αὐτὸ διαφόρων λαῶν ἢ ἐθνῶν. Μία σειρά μεγίστη ὄρειων, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Νουβίας (τὰ ὅποια οἱ ἔγχωριοὶ ὀνομάζουσι Καμάρια) και διευθυνομένη πρὸς Δ: ὀρίζει τὴν Νιγηρητίαν πρὸς Μεσημέριαν, ἐνουμένη εἰς τὰ δυτικὰ μέρη μὲ τὰ Κόγγια ὄρη τῆς Ἄνω Γουϊνέας, τὰ ὅποια χωρίζουσι ταύτην ἀπὸ τὴν Τακρουρίαν. Εἰς ἐν τούτων τῶν ὄρων (Λόμον λεγόμενον) ἔχει τὰς πηγὰς του εἰς μέγιστος ποταμὸς Κουράς και Διαλιθάς ἢ Ζιαλιθάς ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων λεγόμενος, και Νίγηρης νῦν ὑπὸ τῶν Γεωγράφων καλούμενος. Καὶ πρῶτον μὲν οὗτος βίαν πρὸς Β: διέρχεται μίαν λίμνην ἐν τῇ Τακρουρίᾳ λεγομένην Τυβίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξερχόμενος διευθύνεται πρὸς Ἀν: και ἔπειτα στρεφόμενος πρὸς Μ: μετὰ μεγίστον κύκλον, εἰσέρχεται, διὰ διασφάγος κατὰ τὰ Κόγγια ὄρη, εἰς τὴν Ἄνω Γουϊνέαν, και ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς διαρρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς: ἐν τῷ Ἀτλαν-

τικῷ Ὠκεανῷ διὰ 3—4 στομάτων, σχηματίζων ἐν Ἀέλτα εὐρυχωρότερον ἀπὸ τοῦ Νείλου. Ἡ δὲ λεκάνη τῆς ἐκτεταμένης λίμνης Τσαῆδος κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τόπου, ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Βουρνού, δεχομένη τὰ ὕδατα πολλῶν ἄλλων ποταμίων, ἐκ τῶν περίεξ κλιτύων καταρρέοντων. Μία ἄλλη λίμνη, Φετραία λεγομένη, κεῖται Β-Ανατολικώτερον ὀλίγον εἰσέτι ἐγγωσμένη. Καὶ ἄλλαι δὲ λίμναι πολλαὶ μικρότεραι καὶ ποταμοὶ ὑπάρχουσι, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα αὐξήματα ὑπὸ τῶν περιοδικῶν ὑετῶν, καταπλημμυροῦσι τὴν χώραν καὶ καθιστώσιν αὐτὴν πολλὰ τοῦ βελτῶδη. Εἰς τὰ Ἄν: μέρη τῆς σειρᾶς τῶν Κεμαρίων, τὰ ὅποια ὑπολαμβάνουσι τινες τῶν Γεωγράφων ὅτι εἶναι τὰ ὄρη τῆς Σελήνης, τὰ ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου ἀναφερόμενα, ἀνεκάλυψεν ἐσχάτως εἰς τῶν περιηγητῶν Γάλλων τὰς πηγὰς τοῦ Βαχε-ελ-Ἀβιάδ ἢ τοῦ Λευκοῦ Νείλου, ὅς τις διερχόμενος τὰ Ἄν-Μεσημέρινα τοῦ Σουδάν, εἰσβάλλει εἰς τὴν Ναυθίαν (469).

Ἡ Νιγηρητία, κατοικοῦμένη ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων λαῶν Νέγρων καὶ Ἀράβων, διαιρεῖται καὶ εἰς πολλὰ καὶ διάφορα κράτη αὐτοδιοίκητα, καὶ μὴ ἀκριβῶς εἰσέτι ἐγγωσμένα. Κυριώτερα ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Ζιαλιθᾶ κείμενα, καὶ εἰς τὴν χώραν τὴν λεγομένην Βαμβάραν, (τὴν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν Δεθίαν λίμνην).—Τὰ βασίλεια τῆς Σεργῶ καὶ τῆς Τζεννῆς, ἔχοντα ὁμωνύμους πρωτεύουσας. Ἡ Σεργῶ, κειμένη ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, λέγεται ὅτι ἔχει 30 χιλ: κατοίκων. Περὶ τὴν Δεθίαν λίμνην κεῖται τὸ βασίλειον τῆς Τερβουκτοῦς, καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας αὐτῆς ὀνομαζόμενον, ἥτις οὐχὶ μακρὰν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ κειμένη δὲν εἶναι ἐδὲ μεγάλη οὐδὲ πολυάνθρωπος, ὡς ἐνομίζετο· ἔχει 40—42 χιλ: κατ: καὶ οἰκίας, ἢ μᾶλλον καλύδας κακῶς κτισμένας, καὶ ἐμπόριον διὰ τοῦ ποτ: ἱκανόν, τὸ ὁποῖον ὁμως φορολογεῖται καὶ πολλάκις διακόπτεται ὑπὸ τῶν λεγομένων Τουαρίκων, πλησιοχώρων λαῶν, συχνάκις διαρπαζόντων καὶ ληστευόντων τὸν τόπον.— Εἰς τὴν χώραν τῆς Χαουσσᾶς, ἐν τῷ μέσῳ τῆς λεκάνης τοῦ Ζιαλιθᾶ, κεῖται τὸ βασίλειον τῆς Σακκατοῦς, τοῦ ὁποίου ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα εἶναι ἡ πολυάνθρωποτάτη τῶν μεσογείων πόλεων τῆς Ἀφρικῆς, ἔχουσα 80 χιλ: κατοίκων, οἰκίας καλῶς κτισμένας καὶ ὁδοὺς τακτικὰς, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι φέρουσιν εἰς μίαν πλατεῖαν τετράγωνον, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ πλατείου τοῦ βασιλέως ἐκτεινομένην.— Ἄλλη πόλις τοῦ αὐτοῦ βασιλείου, ἀναφέρεται πολυάνθρωπος ἐπίσης καὶ ἐμπορικὴ (κατ: 40 χιλ:) ἡ Κάνω, πλησίον ἐνὸς ἐκτεταμένου ἔλους κειμένη.— Εἰς δὲ τὴν λεκάνην τῆς λίμνης Τσαῆδος κεῖνται τὸ βασίλειον τῆς Βουρνοῦς, μεταξύ τῆς χώρας Χαουσσᾶς καὶ τῆς λίμνης.— τὸ βασίλειον Κάνεμον, μεταξύ τῆς βορείας ὄχθης τῆς λίμνης καὶ τῆς Σαχάρας—καὶ τὰ βασίλεια Μάνδαρα καὶ Λόγγουον πρὸς Ν: τῆς λίμνης. Μεταξὺ δ' αὐτῶν τῶν βασιλείων τὸ τῆς Βουρνοῦς εἶναι ἄξιον λόγου, τοῦ ὁποίου ἡ πρωτεύουσα, Κούκα λεγομένη, ὀλίγον ἀπέχει ἀπὸ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς λίμνης.

Ἄλλη πόλις, Ἐγγορνου λεγομένη, εἶναι ἡ πολυανθρωπώτερά τῆς χώρας ὑπὸ 30 χιλ. κατοικοῦμένη.

Εἰς δὲ τὰ Ἄν. μέρη τοῦ Σουδάν κεῖνται τὸ Δαρφούρον καὶ τὸ Κορδόφανον (ἡ ὀρθότερον Κορδίφαλον). Καὶ τὰ δύο ταῦτα Κράτη σύγκεινται ἀπὸ Αὐάσεις διεσπαρμέναις ἐν τῷ μέσῳ ἀμμωδῶν ἐρήμων. Τὸ Δαρφούρον διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς Σουλτάνου, ἔχον πρωτοπρότερον τὴν Κόδδην, νῦν δὲ τὴν Ταυδελετήν, καὶ ἰκανὸν ἐμπόριον, μάλιστα ἀνδραπόδων, μετὰ τῆς Αἰγύπτου. Τὸ δὲ Κορδίφαλον ἀνεγνώριξε τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου τοῦ Δαρφούρου μέχρι τοῦ 1820, ὅτε κυριευθὲν ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ, ἔμεινεν ἕκτοτε εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Ἀντιβασιλείως τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἄλλοτε πρωτ. αὐτοῦ ἐλέγετο Ἰδεῖτη, κατερειπωμένη νῦν οὖσα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Νιγηρίας εἶναι διάφοροι φυλαὶ Αἰθίοπων καὶ Ἀράβων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται τινες λαοὶ μᾶλλον προχωρημένοι εἰς τὰ τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐπιτηδεύματα, καὶ φιλοτεχνώτεροι τῶν κατοικούντων τὰ παλαιὰ Αἰθίοπων. Τὸ ἔθνος τῶν λεγομένων Φελλατάχων ἢ Φελλάνων (τῶν αὐτῶν καὶ Φελλάχων ἢ Πούλων) φαίνεται τὸ ἐπικρατέστερον, τὸ νομιμότερον, τὸ φιλοτεχνώτερον, καὶ μαχιμώτερον τῶν εἰς τὰ Μεσόγεια τῆς Ἀφρικής, ἀπὸ πλησίον τῶν παράλιων τοῦ Ὠκεανῶ μέχρι τῶν ὄριων τοῦ Δαρφούρου ἐκτετασμένον, καὶ πανταχοῦ λαλοῦν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Εἶναι δ' ἔθνος ἰδιαίτερας φυλῆς Αἰθιοπικῆς, διακρινόμενον καὶ ἐκ τοῦ χρώματος καὶ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, καὶ μηδέποτε ἐπιμιγνύμενον μετὰ τὰς λοιπὰς Αἰθιοπικὰς φυλάς. Ὑπέταξεν δὲ μέγα μέρος τῆς Τακρουρίας, καὶ νῦν αὐτὸ συνιστᾷ ἰδίως τὴν ἰσχυρότατον βασιλείαν τῆς Σακατοῦς. Τὰ δημόσια σχολεῖα αὐτοῦ εἶναι ὀνομαστά ἐν τῇ Ἀφρική, κηθὸς καὶ τὰ φιλοτεχνήματα εἰς ὑψίσματα καὶ εἰς καμημάτα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Καὶ οἱ τοῦ βασιλείου τῆς Τακρουρίας εἶναι ἐπίσης φιλοτέχνη, νοήμονες, εὐπρόσιτοι καὶ καθάριοι, γνωρίζοντες ἔλαι τὸ ἀναγινώσκειν, καὶ ἀπὸ στηθους μανθίνοντες τὸ Κυράνιον, ὄντες τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας ὁπαδοί· αἱ δὲ γυναῖκες τῶν πλουσίων, ἐκτός τῶν ἐνοσίων καὶ περιδραλίων κοσμημάτων ποταπῶν ἐξ ὕλου, φέρουσι καὶ ψέλλια ἀργυρᾷ ἢ ἐκ σιδήρου περιηφρυμμένου, οὐ μόνον εἰς τοὺς βραχίονας, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ σφυρὰ (ἀστραγάλους) τῶν ποδῶν, καὶ ἓνα κρίνον εἰς τὸν χόνδρον τῆς ῥινός. Οὗτοι δὲ κατάγονται ἐξ ἄλλου ἔθνους Αἰθιοπικοῦ, λεγομένου τῶν Κισσοῦρων. Ἄλλοι λαοὶ, καὶ μάλιστα οἱ κατοικοῦντες τοὺς ὄρεινους καὶ τοὺς περὶ τὰς ἐρήμους τόπους, εἰσὶ βάρβαροι καὶ σκληροὶ ἐκ ληστείας καὶ ἀρπαγῆς ζῶντες. Ὁ δὲ τόπος εἶναι εἰς ὑπερβολὴν θερμὸς καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀνομβρίας ἐπικρατεῖ ὅκατ' οὐδεὶς μῆνας. Τότε ὁ τόπος ὁ μὴ διαρρέεμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν εἶναι κατὰξῆρος· ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Ἰουνίου, ὅτε ἀρχεται ἡ ὕρα τῶν περιοδικῶν νετῶν, μόννη αἱ ἀμμώδεις ἐρημοὶ αἰ' πρὸς Β' καὶ Ἄν. μετὰ τῶν τῆς Σαχάρας καὶ Νουβίας συνεχόμεναι, μένουσι ἕρηραι καὶ ἄγονοι. Ἔχει δὲ δάση ἐκτεταμένα, καὶ δένδρα ἴδια, οἷον τὸ λεγόμενον βουτροδενδρον, τὸ τεζούλδι ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ἐν ἰατρικῶν ἔλαιον, ἐν εἰδικῶν φανίκων, τῶν ὁποίων τὸ ξυλὸν εἶναι σκληρότατον, καὶ σκακίας κομμοφόρους, καὶ ἔβενον, καὶ βανάνας κλπ. Παράγει δὲ καὶ ἀρύζιον, πατάτας, ὄσπρια, παμβάκιον, λιναρίον, καὶ ἰνδικόν· ἔχει δὲ καὶ σίδηρον ἐξορυσσόμενον, καὶ χρυσόν, συναγόμενον εἰς φήγματα, καὶ ἔλαι τὰ κατοικίδια ζῶα, καθὼς καὶ τὰ θηρία τῆς Ἀφρικής, οἷον λέοντας, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντας, καμηλοπαρδάλεις, ἵπποποτάμους, κροκοδείλους, ὕφεις, σκορπίους, καὶ ἄλλα παντοία δάκετα, καὶ ἀκρίδας.—Πηθ. 20 ἑκατομ. θρησκεία ἡ Μωαμεθανικὴ, καὶ ὁ Φετιτισμὸς, προσθευόμενος ὑπὸ βυλῶν εἰσέτι ἄγριον.

Η ΑΝΩ ΓΟΥΪΝΕΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 2,470,000 χιλιάμ: □ — Πληθ. 10 ἑκατομ:
 Μῆκος μεταξύ 16° Δυτ: καὶ 18° 30' Ἀνατ:
 Πλάτος μεταξύ 41° Β: καὶ 3° Ν:

482. Ὀνομάζεται Ἄνω καὶ Βορεία Γουΐνεα (καὶ ὑπὸ τῶν ἐγ-
 χωρίων Οὐαγκαρὰχ) ἡ χώρα, ἣτις ἀπὸ τῆς Σενεγαμβίας μέχρι
 τοῦ Ἀκρωτηρίου Λοπέσου παρεκτείνεται κατὰ τὴν παραλίαν
 τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς (τῆς Γουΐνεας) κόλπου, χωριζομένη ἀπὸ
 τὴν Νιγηρητίαν πρὸς Β: διὰ τῶν Κογγίων ὄρεων. Διαιρεῖται δὲ
 εἰς πολλὰς ἀκτὰς ἢ παραλίαις, αἱ τινες διαφόρως ὀνομάζονται:
 οἶον ἢ τῶν κόκκων, ἢ τῶν ὀδόντων, ἢ τοῦ χρυσοῦ, ἢ τῶν ἀνδρα-
 πόδων, δοθέντων τῶν ὀνομάτων εἰς αὐτὰς ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ
 γινομένου ἐκεῖ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, εἴτε εἰς πεπέριον, εἴτε εἰς
 ἐλεφαντόδοντα, εἰς ψήγματα χρυσοῦ, ἢ εἰς δούλους μετακομιζο-
 μένους εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Πολλὰ Εὐρωπαϊκὰ καταστήματα εὐ-
 ρίσκονται εἰς ταῦτα τὰ παράλια, τὰ ὅποια ὑπὸ πολλῶν ποτα-
 μῶν διαρρέομενα, εἰσὶ χαμηλὰ, ὑγρὰ καὶ νοσώδη, ἀλλ' εὐφορώ-
 τατα, περιέχοντ' ἄδασα πυκνότατα καὶ ἀπεράντους πεδιάδας,
 εἰς τὰς ὁποίας δὲν εὐρίσκει τις οὐδ' ἓν λιθάριον, καὶ ὅπου ἡ βλά-
 στήσις λαμβάνει ἀνάπτυξιν τῶ ὄντι ἐξαισίαν. Ὑπάρχουσι δάση
 πυκνότατα, καὶ σαθὰ ἀπεράντοι, κατασκεπτοὶ ἀπὸ χόρτον γι-
 γαντώδους ἀναστήματος. Πολλὰ εἶδη ἐξαιρετῶν φοινίκων φύου-
 νται, βανάναι, ἀνανάσια, πορτογάλλια, καὶ τὸ ἐλάϊνον ἢ βουτυρό-
 δένδρον, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνουσι βούτυρον, μὴ διακρινόμενον ἐκ
 τῆς γεύσεως ἀπὸ τὸ ἀληθὲς βούτυρον, καὶ τὸ πεπερο δένδρον, δίδον
 πέπερι ἰδίῳ εἶδους τῆς Γουΐνεας ἐπιλεγόμενον ὀρῦζιον δὲ καὶ κεγ-
 χρίον καὶ ἀραδόσιτος, καὶ παμβάκιον, καὶ Ἰνδικὸν καὶ τὸ Σακχαρο-
 κάλαμον τελεσφοροῦσι καλλιεργούμενα. Εἰς δὲ τὰ δάση εὐρίσκον-
 ται διάφορα εἶδη πιθήκων, καὶ ἱκτίς ἢ μοσχοφόρος, ἵπποπόταμοι,
 ἀγέλαι ἐλεφάντων, ρινοκέρωτες καὶ τὰ λοιπὰ θηρία, ὅσα καὶ εἰς
 τὴν Σενεγαμβίαν ἰδίως δὲ καὶ ἓν εἶδος ἐντόμων, λεγομένων λευ-
 κῶν μυρμηκῶν, οἱ τινες πάντα τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ ξύλα καταδι-
 βρώσκουσιν ὡς οἱ σάρακες· κατασκευάζουσι δὲ καὶ τὰς φωλεὰς
 τῶν πυραμιδοειδεῖς, καὶ ἕ ἢ 6 μέτρων ὑψηλὰς, ὥστε μακρόθεν
 ὑπολαμβάνει τις αὐτὰς ὡς καλύδας ἀνθρώπων συναφισμένων εἰς
 χωρίον.—Οἱ δὲ κατοικοῦντες τὸν τόπον εἶναι διάφοροι λαοὶ Νέ-
 γροι, σκληροὶ καὶ βάρβαροι, οἱ πλείοτεροι φετιστοὶ τὸ θρη-
 σκευμα, ἐκ τῶν ὁποίων τινες καὶ ἀνθρωποθυτοῦσι πολλοὺς τῶν
 δούλων, ἢ καὶ τῶν ἀξιοματικῶν, κατὰ τὰς δημοσίους ἐορτὰς
 καὶ τὰς ἀποδιώσεις τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν βασιλέων. Ὡς μα-

χιμώτεροι δὲ καὶ ἐπικρατέστεροι ἀναφέρονται οἱ Ἀχαντῖνοι· πολ-
λάκις πολεμήσαντες πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἀποικίσαντας Ἕγγλους· οἱ
Δαχομαῖοι, ἐπίσης μάχιμοι καὶ ἀπανθρωπώτατοι πρὸς τοὺς αἰχ-
μαλώτους· οἱ Ἐῦοι, εἰς τὰ βορειότερα μέρη τοῦ τόπου κατοικοῦ-
ντες, κατέστησαν ἐσχάτως ὑποτελεῖ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλεῖα τῶν
Δαχομαίων· οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ βασιλείου τοῦ Βενίνου λέγονται
ὡς ἡμερώτεροι καὶ φιλοτεχνώτεροι. Τὰ βασίλεια ταῦτα κατέχου-
σιν ὅλας σχεδὸν καὶ εἰρημένας ἀκτάς, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Ἄγ-
γλοι, οἱ Ὀλλανδοὶ, οἱ Γάλλοι, καὶ οἱ Δανιμάρκιοι ἔχουσι τινὰς
ἀποικίας καὶ καταστήματα. Εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Σιέρας Λεόννης
οἱ Ἄγγλοι συνέστησαν ἀποικίαν, ἴδιον σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἀγω-
γὴν καὶ διδασκαλίαν τῶν Νέγρων, ὅσους ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν
σωματεμπόρων ἀφαιρᾷζουσι, καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν ὡς
γεωργῶν ἰδιοκτητῶν εἰς τὴν χώραν. — Κατόπιν ἄρχεται ἡ
ἀκτὴ τῶν Κόκκων, ὅπερ μία Ἀμερικανικὴ ἔταιρία συνέστησεν ἀπὸ
30 περίπου ἐτῶν τῆς ἀποικίαν τῶν ἀπελευθέρων Νέγρων. — Εἰς
τὴν ἀκτὴν τοῦ Χρυσῆ ὑπῆρχον ἄλλοτε πολλὰ καταστήματα Εὐ-
ρωπαϊῶν, καὶ ἔτι σήμερον ἔχουσιν οἱ Ὀλλανδοὶ, οἱ Ἄγγλοι καὶ
οἱ Δανιμάρκιοι (*). Αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ τὸ ἰσχυρόν βασιλεῖον τῶν Ἀ-
χαντίνων, τῶν ὁποίων ἡ πρωτεύουσα, Κουμασία λεγομένη, εἶναι
πολλὰ μεγάλη, ἔχουσα δρόμους πλατεῖς, καὶ εὐθεῖς καὶ καθαρῆς.
— Κατόπιν ἄρχεται ἡ παραλία τῶν ἀνδραπόδων, ὅπερ καὶ σήμε-
ρον εἰσέτι ἔρχονται ἀπληστοὶ σωματέμποροι διὰ ν' ἀγοράσωσι,
καὶ μεταφέρωσιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τοὺς πωλουμένους αἰχμαλώ-
τους τοῦ πολέμου ὑπὸ τῶν διαφόρων μαχομένων φυλῶν, ἧ καὶ
ὑπ' αὐτῶν τῶν βαρβάρων γονέων, πωλούντων ἐπὶ κερδοσκοπία,
ὡς ἄλογα ζῶα, τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα. Αὐτοῦ κεῖται καὶ τὸ βασι-
λεῖον τῶν Δαχομαίων. Κατόπιν ἄρχεται ἡ παραλία τοῦ βασιλείου
τοῦ Βενίνου, πρὸς Ἄν· παρεκτετατομένη μέχρι τοῦ Δέλτα τῆς ποτῆς
Νίγηρος· τοῦ του δὲ τοῦ βασιλείου ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα λέ-
γεται κατοικουμένη ὑπὸ 60 χιλ. ψυχῶν. — Κατόπιν συνεχίζου-
νται αἱ παραλῖαι τοῦ Καλαθάρου, τῆς Κούας, τῆς Βιάφρας καὶ
τῶν Καλθούγγων, ὅπου ὑπάρχουσι διαφόρων λαῶν διάφορα μι-
κροβασίλεια, ὧν τὸ ὀνομαστότερον εἶναι τὸ τῆς Βιάφρας, κα-
τέχον τὴν περιοχὴν τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, σχη-
ματίζοντος μικρότερον κόλπον τῆς Βιάφρας λεγόμενον.

Τὰ ἀπώτερα τῶν παραλίων μέρη, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς
χώρας, εἰσὶν ὀλίγον γνωστά.

(*) Ἐκ τούτου τοῦ χρυσοῦ καὶ τὸ Ἀγγλικὸν χρυσοῦν νόμισμα κοπὴν καταρχὰς
ὀνομάσθη καὶ Γουινέα.

§. Β'. ΧΩΡΑΙ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ.

483. Αἱ χώραι αὗται ἐκτείνονται σχεδὸν ὁλόκληροι πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ, διαιροῦντος τὴν Ἠπειρον ταύτην εἰς δύο ἄνισα τμήματα, τὸ Βόρειον καὶ τὸ Νότιον· τοῦτο δὲ ἐκτείνεται πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς σχῆμα τριγώνου, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή σχηματίζεται εἰς τὸ Εὐέλπες Ἀκρωτήριον· καὶ ἡ μὲν μία πλευρὰ συνιστᾷ τὴν Νοτιοδυτικὴν παραλίαν τῆς ὅλης χερσονήσου, διαβρεχομένην ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ· ἡ δὲ ἑτέρα, τὴν Νοτιοανατολικὴν διαβρεχομένην ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ. Οἱ τόποι λοιπὸν τοῦ τμήματος τούτου δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς χώρας τὰς ἐπὶ τῆς Μεσημβρινοδυτικῆς παραλίας· β') εἰς χώρας τὰς ἐπὶ τῆς Μεσημβριοανατολικῆς καὶ γ') εἰς χώρας Μεσογείου.

Α') ΧΩΡΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΔΥΤ. ΠΑΡΑΛΙΑΣ.

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ἢ ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 990,000 χιλιάμ: □ Πληθ. 5 ἑκατομ:

Μήκος Ἄν: μεταξὺ 6° 40' καὶ 17°.

Πλάτος Ν: μεταξὺ 4° καὶ 17°.

484. Ἀπὸ τὸ Λοπέσιον Ἀκρωτήριον (ἀκρ: τῆς Λοπές Γουζάλθη), εἰς τὸ ὁποῖον περατοῦται πρὸς Ν: ὁ κόλπος τῆς Βορείας Γεϊνέας, ἄρχεται ἡ παραλία τῆς Κάτω ἢ Μεσημβρινῆς Γουϊνέας, ἐκτεινομένης πρὸς Μ: μέχρι τῆς Νέγρου Ἀκρωτηρίου εἰς διάστημα 1800 χιλιαμέτρων. Εἰς τὰ Ἄν: μέρη αὐτῆς τῆς παραλίας ὑπάρχουσιν ὄρη ὑψηλά, ἐξ ὧν τινὰ εἰσὶ καὶ ἠφαιστεια· τὰ δὲ λοιπὰ διακόπτονται ὑπὸ κοιλάδων τερπνῶν, ὑπὸ κολλωνῶν συνηρεφῶν καὶ ὑπὸ πεδιάδων εὐφόρων· ἐκβάλλουσι δὲ καὶ πολλοὶ ποταμοὶ εἰς τὴν παραλίαν, ἐξ ὧν οἱ ὀνομαστότεροι λέγονται Κόγγος, Ζαῖρος, καὶ Κοάντζας ἀπ' Ἄν: πρὸς Δ: ρέοντες. Ἀναφέρονται δὲ τὰ ἐξῆς εἰς τὴν παραλίαν κείμενα κυριώτερα Κράτη.—α) Τὸ βασίλειον τῆς Λοάγγου πρὸς Β: τοῦ Ζαῖρου.—β') τὸ τοῦ Κόγγου πρὸς Μ: τέτου δὲ οἱ κάτοικοι δὲν εἶναι ἀνθρωποφάγοι, ὡς ἐνομιζοντο, ἀλλ' ἔχουσι τὴν βάρβαρον συνήθειαν νὰ σφαγιάζωσι κατὰ τὴν ἀποδίωσιν τῶν ἰδίων των βασιλέων τινὰς δούλους, πιστεύοντες ὅτι ὑπηρετῶσιν οὕτοι αὐτοὺς εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.—Σάν-Σαλθαδώρ (Ἅγιος Σώστης) λέγεται ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων.—γ) τὸ τῆς Ἀγγόλας, κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων, ἐχόντων πρωτεύουσαν τῶν ἐκεῖσε κατακτησεῶν των εὐλίμενον πόλιν, ἣτις ὀνομάζεται ὁ Ἅγιος Παῦλος τῆς Λοάνδας.—δ) τὸ τῆς Βεγγουάλας, μέρος τοῦ ὁποίου κατέχεται ὁμοίως ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων, ἔχον πρωτεύουσαν παραλίαν πόλιν τὸν Ἅγιον Φίλιππον.

485. Οἱ Πορτογάλλοι, οἱ τινες κατεβουσιάζοντες τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὸ πλείωτον τῆς Βεγγουέλας, πρῶτον ἀνεκάλυψαν τὸν τόπον τοῦτον κατὰ τὸ 1487, ἔπειτα ἐσύστησάν τινα φρούρια πρὸς κατοχὴν τοῦ τόπου, εἰσάγαγον καὶ τὸν χριστιανισμόν, ἐξελιχθέντα ἤδη μεταξὺ τῶν αὐτοχθόνων, ἔχοντες πολλὰς πενικουσιμίας διαπονητικὰς δυνάμεις, καὶ ἐκδύτου ὄντων εἰς τὸν Φετισισμόν. Οἱ Πορτογάλλοι μάλιστα ἐξηχρεώσαν αὐτοὺς περισσότερο, σκοπὸν ἔχοντες νὰ ἐξασφαλίσωσι εἰς ἐαυτοὺς ἀποκλειστικῶς τὰ ἐκ τῆς ἐμπορίας τῶν προϊόντων τοῦ τόπου μαγὰλα κέρδη, καὶ μάλιστα τὰ ἐκ τῆς σωματεμπορίας τῶν εἰς τὴν Βραζιλίαν μετακομιζομένων δούλων· διότι ὁ τόπος οὗτος μετὰ τῆς ἀνο Γουίνεας ἔδιδε πολλοὺς Νέγρους εἰς τὴν σωματεμπορίαν τῶν μαύρων ἀφροαργήτων δούλων, μετακομιζομένων καὶ πολουμένων, ὡς ἀλόγων ζώων, εἰς τὰς κατὰ τὴν Ἀμερικὴν ἀποικίας· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνᾶσαι συμφέρουσι ἀπεφάσισαν, ἀπὸ τινος καιροῦ, νὰ καταδιώκωσι τὸ τοιοῦτον ἐμπόριον, γέρον δυνειδος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου εἶναι ὀλίγον γνωστὸν, διότι οἱ Πορτογάλλοι ἐφρόντισαν νὰ ἀπομακρύνωσι ἐκεῖθεν τὰ λοιπὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Φαίνεται δέ, ὅτι εἰς τὰ περικυκλούμενα αὐτὸν πρὸς Ἄν: ὕψηλὰ καὶ συνηρηθῆ ὄρη, εὐρίσκονται μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ σιδήρου, αἱ δὲ πεδιάδες εἶναι εὐφορώταται, διὰ τὸ εὐδαίμονες ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐν οἷς ὁ μέγιστος λέγεται Ζαΐρος. Ὅλα τὰ τῆς Σανεγκριβίας ζῶα καὶ θηρία εὐρίσκονται καὶ ἐναυθῶν, καὶ ἄλλα δάκτυλα θανατηφόρα, καὶ ἐν εἶδος μεγίστων μυρμηκῶν, οἱ τινες εἰσδύοντες εἰς τὰς προσοκίδας τῶν ἐλεφάντων θανατόνουσι αὐτοὺς υποπίπτοντας εἰς μαρίαν. Τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἶναι θερμώτατον, νοσηρὸν καὶ ἐλιθρῖον εἰς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς, μὴ ζῶντας πλέον τῶν 50 ἔτην, ἐν ᾧ οἱ αὐτοχθόνες εἶναι μακροβιώτατοι. Ἀγκυρῶσι δὲ οὗτοι τὸ ρηκίον εἰς ὑπερβολὴν, συνειθισθέντες ἀπὸ τοῦ Εὐρωπαϊοῦ, οἱ τινες ὡς δόλωμα κατ' ἀρχὰς τὸ προσέφερον εἰς αὐτοὺς.

486. Τὸ μέρος τῆς παραλίας, τὸ ὅποιον ἐκτείνεται κάτωθεν τῆς Βεγγουέλας, ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριον Νέγρον ἕως τὸν Ὀράγγην ἢ Ὀρανίαν ποταμὸν, ἤτοι ἀπὸ τὴν 16° ἕως τὴν 28° Ν: πλάτης, εἶναι τόπος ὀλίγον ἐγνωσμένος διὰ τὸ δισπρόσιτον καὶ ἐπικίνδυνον τῶν ἐκεῖ ἀκτῶν, ὑπὸ τινων περιλαμβανόμενος εἰς τὴν ἔτι νοτιωτέραν χώραν τῶν Ὀττεντότων· καὶ τὰ μεσόγεια δὲ αὐτῆς τῆς παραλίας ἐκτεινόμενα πολὺ πρὸς Ἄν: μέχρι τῶν Μονομοτάπων (489) εἶναι τόποι εἰσέτι ἀγνωστοί, κατοικούμενοι ὑπὸ διαφόρων λαῶν Κάφρων· οἱ δὲ Κάφροι, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν Κιαφίροι, ἤγουν ἄπιστοι ὑπὸ τῶν Ἀράβων λεγόμενοι, εἶναι Νέγροι, πολλοὺς μικρολαοὺς συνιστῶντες, ἐξ ὧν οἱ πλείωτοι ἔχουσι τι ἰδιαίτερον χαρακτηριστικόν, ὄντες ὅλοι κοινῶς Φετισισταί, βάρβαροι καὶ ἄθλιοι. Ὀνομάζουσι δὲ τινες ταύτην τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ διαβρεχομένην παραλίαν Κιμδαϊασίαν, καὶ τὰ ἐνδότερα αὐτῆς Μακασίαν ἀπὸ τοῦ κατοικοῦντος αὐτὴν Κιμδαϊάσας καὶ Μακάσσας νομαδικοὺς λαοὺς, ἔχοντας ποιμνία κερασφόρων ζώων, διότι ὁ τόπος ἔχει καλὰς καὶ ἀφθόνας βοσκὰς. Τιμωρῶσι δὲ οὗτοι, ὡς λέγεται, αὐστηρῶς τὴν κλοπὴν· πιστεύουσι τὰς μαγείας καὶ ἐν δαιμόνιον κακόν, τὸ ὅποιον πέμπει τὴν βροχὴν, τὸν κεραυνὸν καὶ τὰς τρικυμίας.

487. Ἡ Ὀττεντοτία ἢ ἡ Χώρα τῶν Ὀττεντότων πρὸς Ν:

τῆς Κιμβεθασίας ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τῶν Ὀττεντόπων, οἳ τινες εἶναι Νέγροι μὲν τὸ γένος καὶ αὐτοὶ, ἀλλὰ χρώματος αἰθιοκτρίνου, ἔχοντες τὴν γένυν (πήγρουν) πολλὰ μυτηράν, τὰ ζυγωματικά ὡς ἀ πολλὰ ἐξέχοντα, καὶ τὴν ρίνα πολλὰ σιμῆν (πλακωτὴν). Φαίνεται ὅτι οὗτοι ὑπάρχουσιν οἱ ἀνέκαθεν ἰθαγενεῖς κάτοικοι ὅλης τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς. Ζῶσι δὲ κατὰ γένη ἢ φυλάς καὶ μικρολαοὺς νομάδας καὶ σκηνίτας, διοικουμένους ὑπὸ γερόντων τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. Ὡς σημαντικώτεροι δὲ ἀναφέρονται οἱ Κοράναι, οἱ Ναμάκοῦοι, οἱ Δαμάροι καὶ οἱ Βοσγεσμάνοι (ἄνθρωποι τοῦ δάσους). Οὗτοι δὲ οἱ τελευταῖοι φαίνονται εἰς ἄκρον βάρβαροι καὶ θηριώδεις, καὶ δυσμορφώτατοι τῶν ἀνθρώπων, καταπολεμούμενοι ἀσπόνδως ὑπὸ τῶν λοιπῶν φυλῶν· καὶ αὐτοὶ δὲ διαρπάζουσι συχνάκις τὰς κατοικίας τῶν γειτόνων τῶν ἀποίκων τοῦ Κάπε, ἐκτοξεύοντες κατ'αὐτῶν βέλη φαρμακευμένα. Οἱ Ὀττεντόται πόλεις δὲν ἔχουσιν, ἀλλὰ κατοικοῦσι κατὰ κώμας εἰς καλύδας κινήτας, πλεγμένας ἐκ βρουύλων (πληθ. 500 χιλ.).

ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΕΥΕΛΠΙΔΟΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ

Η ΚΑΠΑΝΔΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 520,000 χιλιαμ: □ — Πληθ. 260 χιλ.

Μῆκος Ἄν: μεταξύ 15° 45' καὶ 26°.

Πλάτος Ν: μεταξύ 30° καὶ 34° 52'.

488. Ἡ ἀποικία αὕτη συστήθεισα ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν κατὰ τὸ 1600, κατέχει τὸ μεσημβρινιώτατον μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ὅπε κεῖται καὶ τὸ Εὐέλπες Ἀκρωτήριον, καὶ ὁ Ἀτλαντικὸς ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ διακρίνεται. Ἄν δὲ καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἡ Καπανδία ὑπερβαίνει τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, δὲν κατοικεῖται μ' ὅλον τοῦτο ὑπὸ πλείον τῶν 260 χιλ: ἐξ ὧν μόλις οἱ ἡμίσεις εἰσὶ λευκοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ Νέγροι καὶ Ὀττεντόται. Ὁ τόπος ἔχει κλίμα εὐκρατον, ὦν ὠραιότατος, κατάρβυτος, καὶ εὐκαρπος, ὅπου καὶ τὰ ὄπωρικά τῆς Εὐρώπης τελεσφοροῦσι κάλλιφα, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ ἀμπελος, φέρουσα καὶ τὸν περίφημον οἶνον, τὸν τῆς Κωνστάντας ἐπονομαζόμενον ἀπὸ τοῦ ὀμωνύμου χωρίου, τοῦ ὁποίου τὰ περίξ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ ἀμπελώνας. Ἀπὸ τοῦ Μαΐου μηνὸς μέχρι τοῦ Αὐγούστου καταπλημμυρεῖται ὁ τόπος ἀπὸ βροχῆς, διότι τότε εἶναι ἡ χειμερινὴ ὥρα τοῦ Νοτίου ἡμισφαιρίου· τὸ δὲ θέρος κατερημῆται ὑπὸ τῶν καυτηρῶν ἀνέμων, οἳ τινες πνέοντες ἀφανίζουσι πᾶν τὸ προστυχὸν φυτόν. Ἴπποπόταμοι καὶ Στρουθοκάμηλοι εὐρίσκονται ἀρκετοί· τὰ δὲ λοιπὰ θηρία, οἶον λῖοντες, καὶ ὕαιναι καὶ πάνθηρες, κατήντησαν σπάνια διωκόμενα, διότι ἄλλοτε ἤρπαζον τοὺς κατοίκους μέσα

ἀπὸ τὰς κατοικίας των.—Πρωτεύουσα τῆς Ἀποικίας εἶναι ἡ πόλις Κάπον, ἥτοι τὸ Ἀκρωτήριον (κάτ: 20 χιλ:), κτισμένη ὀλίγον πρὸς Β: τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, εἰς τὸν κολπίσκον τῆς Τάδλας. Ἡ Ἀποικία αὕτη, ἀνήκουσα ἀπὸ τοῦ 1806 εἰς τοὺς Ἀγγλους, εἶναι κατ' ἐξοχὴν σημαντικὴ διὰ τὴν θέσιν της, ὡς πρὸς τὴν θαλασσοπορίαν τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας. Αὐτῶν Ν' Ἀν: κεῖται τὸ τῶν Βελονῶν Ἀκρωτήριον, ἡ μεσημβρινωτάτη ἄκρη τῆς Ἀφρικῆς.

Β') ΧΩΡΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤ: ΠΑΡΑΛΙΑΣ.

489. Πρὸς Ἀν: τῆς χώρας τῶν Ὀστεντότων ἀρχίζει ἡ Ν' Ἀν: παραλία τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὄκεανόν, εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται α) ἡ Καφφερία καὶ ἡ παραλία τοῦ Νατάλου β) ἡ παραλία τῆς Σοφάλας γ) ἡ τῆς Μοζαμβικῆς καὶ δ) τὸ Ζαγγουέδαρον. Ἡ χώρα αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς 53° Ἀν: μήκου, ἐκτείνεται ἕως τῆς 40° καὶ ἀπὸ τῆς 0° Ν: πλάτους μέχρι 33°. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἀπὸ τριῶν ἤδη αἰῶνων συχάζουσιν εἰς αὐτὰ τὰ παραλία, ὅπου ἔχουσι καὶ κατακτήσεις καὶ καταστήματα, διὰ τὴν ἐμπορίαν τοῦ χρυσοῦ, καὶ τῶν ἐλεφαντοστέων, καὶ τῶν δούλων, καὶ ὅμως οὗτοι ὑπάρχουσιν οἱ ὀλιγώτερον εἰς αὐτοὺς ἐγνωσμένοι τόποι τῆς οἰκουμένης.

Α'. Ἡ Καφφερία καὶ ἡ παραλία τοῦ Νατάλου Β' Ἀν: τῆς Καπανδίας καὶ πρὸς Ἀν: τῆς Ὀστεντίας, μεθ' ἧς καὶ συνέχεται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, περιλαμβάνει μέγα μέρος τόπου ἀρίστου ἐκτάσεως, κατοικουμένου ὑπὸ τῶν Κάφρων (486-πληθ. 2 ἑκατομ.), οἳ τινες εἶναι μὲν μελανόχρους, ἀλλὰ εὐρωστότεροι καὶ ῥωμαλιότεροι τῶν Νέγγρων, καὶ νοημονέστεροι, καταγιγόμενοι οἱ πλείστοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Εἶναι ἐγκρατεῖς, ζωηροὶ, εὐθυμοὶ, αἰκυποδες καὶ ἐπιτηδεϊότατοι κυνηγοὶ, θυρεύοντες τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς γαζέλας διὰ τῆς ὠκυποδίας των. Ὁ τόπος ἔχει ὄρη συνηρεφῆ, πεδιάδας ἀμμάδεις, καὶ κοιλάδας εὐφόρους ὄρουζιου, κεγχρίου καὶ ὄσπριων, καὶ καλὰς βοσκὰς· φέρει δὲ καὶ ψήγματα χρυσοῦ, ἢ ἄμμον χρυσοφόρον καὶ σιδηροφόρον. Διαφόρων φυλῶν μικρολαοὶ αὐτοδιαίκτητοι, καὶ συχναίς πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦντες, κατοικοῦσι τὸν τόπον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ποὺ μὲν ὡς γεωργοὶ, ποὺ δ' ὡς ποιμένες, εἰς διάφορον κατάστασιν τοῦ πολιτικοῦ βίου εὕρισκόμενοι. Τινὲς δὲ εἰσὶ καὶ ὄλως ἄγριοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὰ ὄρη, μάλιστα λέγονται καὶ ἀνθρωποφάγοι. Τὴν δὲ παραλίαν τῆς Καφφερίας λεγομένην καὶ τοῦ Νατάλ (διότι ἀνεκάλυφεν αὐτὴν ὁ Βάσκος Γάμας κατὰ τὸ 1498 τὴν ἡμέραν τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως) κατοικοῦσιν οἱ λεγόμενοι Ταμβούκοι, τῶν ὁποίων ἡ φυλὴ φαίνεται ἀρκετὰ ἐκ-

τεταμένη, καὶ γνωρίζουσα τὰς ἀναγκαιοτέρας τέχνας τῆ βίου· μεταξὺ δ' αὐτῶν οἱ Ἄγγλοι ἔχουσιν ἀποικίαν, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσι Νατάλου λιμένα. Οἱ Ἰεραπόστολοι ἐπέτυχον νὰ εἰσάξωσιν αὐτόσε τὸν Χριστιανισμόν.

Β'. Ἡ Παραλία τῆς Σένας καὶ Σοφάλης, ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Λαγόας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ζαμβέζη ποταμοῦ, ὅστις εἶναι ὁ μέγιστος τῶν εἰς τὴν Ἄν: παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς ἐκβαλλόντων, ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰ Λύπατα ἢ Λουπάτια ὄρη. Εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας ταύτης κεῖνται τὰ Μονόταπα ἢ Μονομόταπα, πάλαι ποτε ἐκτεταμένον βασιλεῖον, διαμελισμένον δὲ νῦν μεταξὺ πολλῶν ἡγεμόνων αὐτοχθόνων. Ὁ τόπος εἶναι συνηρεφῆς καὶ εὐφορος, ἔχων κλίμα εὐκραεὺς καὶ ὑγιεινόν, καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σοφάλης.—Κλιμακῆ εἶναι ὁ πρῶτιστος λιμὴν τῶν Πορτογαλλῶν καὶ Σένα, ἡ ἔδρα τοῦ Διοικητοῦ τῶν ἐκεῖ ἀποικιῶν (πληθ. 1 ἑκατομ. 400 χιλ.).

Γ'. Ἡ Παραλία τῆς Μοζαμβικῆς, καταντικρὺ τῆς νήσος Μαδαγασκάρης, ὀνομάζεται ἀπὸ τὴν εἰς αὐτὴν ἐχυρὰν πόλιν Μοζαμβίκην, ἀνήκουσαν εἰς τοὺς Πορτογάλους, οἵ τινες κρατοῦντες τοῦ τόπου, ἔχουσιν αὐτὴν πρωτεύουσαν ὄλων τῶν εἰς τὰ Ἄν: παραλία τῆς Ἀφρικῆς κατακτησέων των· οἱ δὲ αὐτόχθονες λαοὶ διοικοῦνται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἰδίων των ἡγεμόνων, οἱ μὲν ὡς ἀνεξάρτητοι, οἱ δὲ ὡς ὑποτελεῖς τῶν Πορτογάλων, τηροῦντες τὰ ἥθη, τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα αὐτῶν. Ὁ τόπος εἶναι κατάρρυτος καὶ εὐφορος εἰς πάντα, γεννημάτα, ὄσπρια, μεσημβρινὰ ὄπωρικά, καφὲν καὶ ἄλλα ἴδια, ἔχων καὶ πλούτια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· τὰ δὲ δάση γέμουσιν ἀπὸ ἐλέφαντας, τῶν ὁποίων οἱ ὀδόντες γίνονται ἀφορμὴ εἰς σημαντικὸν ἐμπορίον. Οἱ δ' ἐπικρατέστεροι λαοὶ, Κάφροι ἐν γένει, εἶναι οἱ Μακοῦαι, οἱ Μόνζοι καὶ οἱ Μιζίμβαι (πληθ. 2,600,000).

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ. Οἱ Πορτογάλλοι, ἀνακαλύψαντες ἀπὸ τοῦ 1498 τὴν Μοζαμβικὴν, κατέκτησεν καὶ κατέχουσιν, οὐ μόνον αὐτὴν τὴν πλουσίαν χώραν, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Σένας καὶ Σοφάλης. Ὅλοι δὲ αὐταὶ αἱ κτήσεις κυβερνοῦνται ὑποκείμεναι εἰς μίαν γενικὴν διεύθυνσιν ἐνὸς ὑπὸ τὸν τίτλον γενικοῦ Καπετάνου τῆς Μοζαμβικῆς, ὅστις ἔχει ὑπ' αὐτὸν ἄλλους ὑποδεστέρους διευθυντὰς πρὸς τὴν διοίκησιν ὅλης τῆς κατακτητημένης χώρας, διηρημένης εἰς 7 ὑποκαπετανίας ἢ ταπαρχίας. Ὅθεν καὶ τινες τῶν Γεωγράφων περιλαμβάνουσι τὴν ἀπὸ τῆς Καφρερίας παραλίαν μέχρι τῆς τοῦ Ζαγγουεβάρου ὑπὸ τὸνομα Καπετανία τῆς Μοζαμβικῆς. Ὁ Γεν. Διευθυντῆς διαμένει εἰς τὴν πόλιν Μοζαμβικὴν ἐπὶ νησιδίου κτισμένην, καὶ ἔχουσιν 400 οἰκίας κτισμένας με κοραλόπετραν, καὶ ἐξίρητον λιμένα, εἰς τὸν ὅποιον ἐλλιμενίζονται τὰ εἰς τὰς Ἰνδίας ταξιδεύοντα πλοῖα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς διὰ τὸ νοσεῖδες τοῦ τόπου μόλις συμποσοῦνται εἰς 2800: ἐξ ὧν 1500 εἰσὶ Νέγροι, 800 Ἀράβες καὶ 500 λευκοί· οἱ πλεῖστοι δὲ τούτων εἰσὶ κακοῦργοι, ἐξοριζόμενοι ἐκεῖ ἐν τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν ἀποικιῶν αὐτῆς.

Δ'. Ἡ Παραλία τοῦ Ζαγγεζεθάρις ἢ Ζαγγεζαρία. Β' Ἄν: τῆς Μοζαμβικῆς ἐκτεταμένη ἢ παραλία αὕτη μέχρι τῆς τοῦ Αἴαντος (472), περιλαμβάνει πολλά κράτη διαφόρων λαῶν εἰς διάφορον βαθμὸν πολιτισμοῦ εὐρισκόμενων. Τὰ παραλία σχεδὸν ὅλα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον κυριαρχίαν τοῦ Ἰμάμου ἢ Σουλτάνου τῆς Μασκάτης (435). Εἶναι δὲ σχεδὸν ἀλίμενα, ἔχοντα ἱκανὰς νήσους παρακειμένας. Ἀπὸ Μ: προχωροῦντες πρὸς Β: ἀπαντῶμεν πρῶτην τὴν νήσον Κουϊλόαν, ἔχουσαν λιμένα ἐξαιρέτου. Ἐπ' αὐτῆς ὑπήρχε ποτε πόλις ὁμώνυμος περιτειχισμένη καὶ πολυάνθρωπος, πρωτεύουσα ἐνὸς ἰσχυροῦ βασιλείου· τὴν σήμερον δὲ εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν ὑπάρχουσιν ὀλίγαι καλύβαι πενιχραί. Ὀλίγον ἔτι πρὸς Β: κεῖται ἡ νήσος Ζανζιθάρη, εὐλίμενος καὶ εἰς ἄκρον εὐφορος, καὶ ἕτερα ἡ Μομοία, ἀμφοτέραι ὑποκείμεναι εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης, καθὼς καὶ ἡ Κουϊλόα. Ἡ Ζανζιθάρη εἶναι ἡ μεγίστη αὐτῶν τῶν νήσων, συνηρηφής, καὶ κατάρρυτος καὶ εὐλίμενος, ἔχουσα καὶ πρωτεύουσαν πόλιν ὁμώνυμον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδρεύει συνήθως ὁ Σουλτάνος ἢ Ἰμάμης τῆς Μασκάτης.

Πρὸς Β: εἶναι τὸ βασίλειον τῆς Μομβάσης, τοῦ ὁποίου ἡ ὁμώνυμὸς πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ νήσου κατακτηθείσης ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καὶ παραιτηθείσης κατὰ τὸ 1827.—Ἡ Μελίνδα, πρωτεύουσα ὁμώνυμου βασιλείου, κεῖται ἐπὶ τῆς στερεᾶς εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κουϊλιμανσῆ. Αὕτη ἐξέπεσε πολὺ, ἀφ' οὗ ἡλευθερώθη ἀπὸ τὴν δεσποτείαν τῶν Πορτογάλλων, οἵτινες εἰς αὐτὴν πρῶτην ἀπέβησαν κατὰ τὸ 1498, καὶ μετὰ δύο αἰῶνας ἀπεδιώχθησαν.—Βραῦα, πρωτεύουσα μικρᾶς δημοκρατίας Ἀράβων, ὑποτελοῦς ποτε εἰς τοὺς Πορτογάλλους, νῦν δὲ ἀνεξαρτήτου. Εἰς ταύτην τὴν πόλιν ὑπάρχουσιν ἐργοστάσια μεταξωτῶν καὶ χρυσοκεντήτων ὑφασμάτων.—Ἀξιοὶ λόγου ἄλλαι πόλεις διὰ τὸ ἐμπόριόν των ὑπάρχουσιν, ἡ Λαμμώ, καὶ ἡ Μαγαδοξῶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν ὁμώνυμου ποταμοῦ κειμένη.

Ἡ παραλία Ζαγγεζεθάρια, ὀριζομένη πρὸς Ἄν: ἀπὸ τὰ Ἀσπάτα ὄρη εἶναι γαμηλή καὶ νοσώδης, ὡς καταπλημμυρούμενη ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, τῶν ὁποίων αἰπηγαὶ καὶ ὁ ροῦς εἰσὶν ἄγνωστοι. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔχει τινὰς τόπους ἀμνάδες καὶ ἀφύρους, ἀλλὰ καὶ δόσιον πυκνότητα γέμοντα ἐλεφάντων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς Ἀφρικῆς θηρίων. Οἱ κάτοικοι εἶναι Ἀράβες, ἐπελθόντες εἰς τὸν τόπον, καὶ Νῆγροι οἱ Ἰθαγενεῖς, τῶν ὁποίων αἱ ἐπικρατέστεραι φυλαὶ λέγονται Μαγγόλοι καὶ Μαρκάται, προσβεύοντες εἰς τὴν Μωσαμβανικὴν θρησκείαν, εἰσαχθείσαν παρὰ τῶν Ἀράβων ἐξέγει δ' ὁ τόπος, κόμμι, ἐλεφαντόδοντα, δούλους, ἀντιμώνιον καὶ βιτριόλιον ἢ γαλκάνθην (τεῖκόν χαλκόν), ἔχον ἱκανὸν ἐμπόριον καὶ μὲ τὰ παραλία τῆς Ἀραβίας.

490. Συνεχῆς τῆς ἀνωτέρω παραλίας πρὸς τὸ Β' Ἄν: εἶναι ἡ παραλία τοῦ Αἴαντος ἢ ἡ χώρα τῶν Σομαύλων, περὶ τῆς ὁποίας

ἐλάλησαμεν (472). Ἐξ ὅλης δὲ τῆς Ν-Ἄν: παραλίας τῆς Ἀφρικῆς ἐξάγονται ψήγματα χρυσοῦ, κόμμι καὶ ἔλεφαντόδοντα.

Γ'.) ΜΕΣΟΓΕΙΑΙ ΧΟΡΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟΙ.

Ἐκτασις ἐπιφ: 7,400,000 χιλιάμ: □ τετραγωνικά.

Μήκος Ἄν: μεταξὺ 17° καὶ 44°.

Πλάτος μεταξὺ 12 30' Β: καὶ 27° Ν.

491. Ὅλοι οἱ κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν Δ-Μεσημβρινῶν καὶ Μ-Ἀνατολικῶν παραλίῶν μεσόγειοι τόποι τῆς Ἀφρικῆς, οἱ μεταξὺ αὐτῶν τῶν παραλίῶν ἐκτεινόμενοι μέχρι τῆς Νιγηρητίας πρὸς Β: καὶ τῆς χώρας τῶν Σομαύλων πρὸς Ἄν: καὶ τῆς Καφφερίας πρὸς Μ: περιλαμβάνοντες ἕκτασιν πολλῶν χιλ: τετραγ: λευγ: ὑπάρχουσιν ὀλίγον ἐγνωσμένοι μέχρι σήμερον εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς· διότι ἡ ἀκρασία τοῦ κλίματος, ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ θηριωδία τῶν κατοίκων καθιστῶσιν αὐτοὺς ἀπροσίτους εἰς τοὺς περιηγητὰς, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ τινες εἰς τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἔπεσον θύματα τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνακλύψεως ἐκείνων τῶν τόπων ζήλου των Λέγουσι δὲ ὅτι πολλοὶ βάρβαροι λαοὶ, ὀμόφυλοι μὲ τούτους τῆς Νιγηρητίας, κατοικοῦσιν αὐτούς, καθὼς καὶ τοὺς μὲ μεσημβριωτέρους οἱ Κάφροι· ὅθεν καὶ τινες τῶν Γεωγράφων ὠνόμασαν αὐτὴν χώραν Νιγηρητίαν Μεσημβρινήν, καθὼς καὶ τὴν ἐπι νεωτέραν ὀνομάζουσι Καφφερίαν. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν λαῶν ὡς ἐπικρατέστεροι ὀνομάζονται οἱ Γάλλαι, κατοικοῦντες πρὸς τὸ Β-Ἄν: καὶ εἰσβαλόντες εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν· οἱ Βορόροι πρὸς Ἄν: οἱ Κασάγγοι οἱ παρὰ τὴν κάτω Γουίνεαν, καὶ οἱ Καζάμβαι οἱ παρὰ τὸν Ζαμβέζην οἰκοῦντες. Ἐν συνόψει μόνον τὰ παραλία τῆς ἐκτεταμένης ταύτης Ἠπείρου, ποῦ μὲν πλατύτερα, ποῦ δὲ στενώτερα, γνωρίζονται ὅπως οὖν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀκριβῶς· περὶ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ, συμπεριλαμβανομένης καὶ αὐτῆς τῆς Σαχάρας, ἔχουσιν οἱ Γεωγράφοι ἀμυδρὰν γνῶσιν περὶ τινων τόπων, ἢ καὶ οὐδεμίαν περὶ ἄλλων πλειοτέρων, διότι περιηγηταὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς αὐτούς, καὶ νὰ ἐξετάσωσιν ἐπισημονικῶς καὶ κατ' ἀκρίβειαν.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

492. Αἱ περὶ τὴν Ἀφρικὴν νῆσοι κεῖνται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ἢ εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, περιλαμβάνουσαι 600 χιλ: χιλιαμέτρων τετρ: ἕκτασιν, καὶ ὑπὲρ τὰ 4 ἑκατ: κατ: ἐξουσιάζονται δὲ αἱ μὲν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων (πλ: 113 χιλ:) αἱ δὲ ὑπὸ τῶν Γάλλων (πλ: 110 χιλ:) αἱ δὲ ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν (πλ: 178 χιλ:) αἱ δὲ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων (πλ: 388 χιλ:) καὶ ἄλλαι τέλος κατοικῶνται καὶ ἐξεστιάζονται ὑπὸ τῶν Ἀφρικανῶν (πλ: 3,200,000).

Α.) Αἰ εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν·

493. Μαδαγασκάρη, χωριζομένη ἀπὸ τὴν τερεάν διὰ τῆ πορθ-
μοῦ τῆς Μοζαμβικῆς, εἶναι μία ἐκ τῶν ἐγνωσμένων μεγίστων
νήσων, μακρὰ 340 λεύγας· διασχίζεται ἀπὸ Β: πρὸς Μ: ἐσω-
τερικῶς διὰ σειρᾶς ὀρέων, τὰ δὲ παράλια γενικῶς ἔχει βαλ-
τώδη καὶ νοσιῶδη. Εἶναι δὲ τόπος πλουσιώτατος εἰς ξύλα
πολύτιμα καὶ εἰς μέταλλα. Αὐτοῦ εὐρίσκεται καὶ ὁ Ζέβους, ἦτοι
Βοῦς ἔχων ὕδον εἰς τὴν ράχην ὡς ἡ Κάμηλος. Λέγουσι δὲ, ὅτι
κατοικεῖται ὑπὸ τριῶν ἑκατομ: κατοίκων, διαιρουμένων εἰς
πολλοὺς καὶ διαφόρους λαοὺς, οἵτινες ὀνομάζονται ὅλοι κοινῶς
Μαδεκάσιοι, λαλοῦντες γλώσσαν ἔχουσαν ὁμοιότητος μὲ τὴν τῶν
Μαλαίων (186), μὲ τὴν τῶν Κάφρων, καὶ μὲ τὴν Ἀραβικὴν. Τὰ
μεσόγεια τῆς νήσου εἶναι ὀλίγον ἐγνωσμένα· λέγουσι δὲ ὅτι
εἶναι καλῶς καλλιεργημένα καὶ ἀέρα ἔχουσι καθαρὸν καὶ ὑγιει-
νόν. Σημαντικαὶ δὲ πόλεις αὐτῆς ὀνομάζονται· ἡ Μουζαγγάδη,
Πομβετόκη, Φουλπούατη καὶ Ταματαῦη.

494. Αἰ Κομόραι, 4 οὔσαι κεῖνται μετὰ τῆς Μαδαγασκάρης
καὶ τῆς στερεᾶς, κατοικοῦμεναι ὑπὸ Ἀράβων· ἡ πρωτίστη
αὐτῶν, Κομόρη ὀνομαζομένη, φέρει ὀρύζιον πορτογάλλια, λεμό-
νια, σάκχαρι κτλ.—Αἰ Ἀμιράνται πρὸς Β: καὶ αἰ Σεσιέλλαι, ἡ
αἰ Μαχαί, δύο σωρεῖαι νήσων μικρῶν καὶ περικυκλωμένων ἀπὸ
ὑφάλους, ἀνήκουσι νῦν εἰς τοὺς Ἄγγλους—Σοκότορα (Διοσκορίς)
Β: Ἄν: τοῦ Γουαρδαφουῖου ἀκρωτηρίου, πετρώδης καὶ ξηρὰ νή-
σος, εἰς τὴν ὁποίαν φύεται ἡ καλλίστη Ἄλοή. Οἱ Ἄγγλοι ἔχου-
σιν ἐν κατάστημα, ἀλλ' ἡ νῆσος κατοικεῖται ὑπὸ Ἀράβων ὑ-
πρτελεῶν εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης (436).

495. Ἡ νῆσος τῆς Φράντσας κατοικοῦμένη ὑπὸ 80 χιλ: ψυ-
χῶν καὶ φέρουσα καφέν, σάκχαρι, καὶ λουλάκιον. Πρωτ: Λιμὴν
Λουῖσιος (Port-Louis) ἀποικία Γαλλικὴ, παραχωρηθεῖσα εἰς τῆς
Ἄγγλους κατὰ τὴν συνθήκην τὴν γενομένην τὸ 1814. Ἡ νῆσος
Βουρδῶνη πρὸς Δ: ἀξιοσημείωτος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ πάντοτε πνέον
πῦρ Ἠφαίστειον· ἀνήκει δ' εἰς τοὺς Γάλλους φέρουσα σάκχαρι,
μοσχοκάρφια, καφέν καὶ σῖτον, κατοικοῦμένη ὑπὸ 110 χιλ. ψυχῶν·
ὁ καφές αὐτῆς ἔχει τὰ δευτερεῖα τοῦ τῆς Μόκκας.

Β') Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν·

496. Ἁγία Ἐλένη, νῆσος μικρὰ ἐννέα λευγῶν γύρον ἔχουσα,
ικανῶς εὐφορος καὶ ὀνομαστή διὰ τὴν εἰς αὐτὴν ἐξορίαν καὶ
τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος. Τὰ εἰς τὰς Ἰνδίας
ἀπερχόμενα Ἀγγλικά πλοῖα ἐλλιμενίζονται εἰς αὐτήν.—Ἡ Ἀνά-
ληψις πρὸς Β: ξηρὸς βράχος, εἰς τὸν ὁποῖον προσορμίζονται οἱ
θαλασσοπόροι μόνον διὰ τὸ ἐκεῖ εὐρισκόμενον πλήθος τῶν χελω-

νών, καὶ ὅπου οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι τινὰς φρουρούς.—Αἱ νῆσοι τῶν Πριγγίτων, τοῦ Ἄγ: Θωμᾶ, τοῦ Φερνάνδου Πῶ, κεῖνται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ἡ τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ φέρει σάκχαρι ἀφθό-
τως, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Πορτογάλλους· ὅλαι δ' αἱ λοιπαὶ κατέ-
χονται ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

497. Αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου εἶναι περὶ τὰς δε-
κα, πετρώδεις αἱ πλειότεραι· ἐξ αὐτῶν ἡ τοῦ Σαιντιάγγου μετα-
δύο ἢ τριῶν ἄλλων, φέρουσι λουλάκιον, πορτογάλλια καὶ λεμό-
νια· ἀνήκουσι δὲ εἰς τοὺς Πορτογάλλους.

498. Αἱ Καναρίαι (Μακάρων νῆσοι) εἰσὶν ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν,
ἐκ τῶν ὁποίων αἱ σημαντικώτεραι ὀνομάζονται Λαγκερῶτη
καὶ Φορταβεντούρα, ὅπου τρέφονται καὶ πολλαὶ κάμηλοι.—
Καναρία καὶ Φέρος. Ἐκ ταύτης τῆς τελευταίας ἐλαμβάνετο καὶ
ὁ πρῶτος ἐκ συνθήκης Μεσημβρινός (34).—Τενερίφη, εὐκαρπο-
τάτη εἰς τὰ παράλια, εἰς δὲ τὸ μέσον αὐτῆς ὑψοῦται ὄρος
λεγόμενον Πρηῶν τῆς Τενερίφης, φρικτὸν πυρίπνοον, καὶ ἔχον
ὕψος 11,500 ποδῶν.—Αἱ Καναρίαι, ἀνακαλυφθεῖσαι κατὰ τὸ
1348 ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ἦσαν
δὲ πρότερον κατοικημένοι ἀπὸ ἑνα λαὸν πολιτευμένον, Γουάγ-
χα λεγόμενον· φέρουσι δὲ οἶνον κάλλιστον καὶ ὀπωρικά· ἀλλὰ
πλήθος ἀκρίδων, φερομένων ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν ἀνέμων,
κατερημόνουσιν αὐτὰς συχνάκις. Τὰ δὲ ὠραῖα πτηνὰ διὰ τὸ
πτέρωμα καὶ τὸ εὐχάριστον κελάδημά των, τὰ λεγόμενα κανά-
ρια, κατάγονται ἐξ αὐτῶν τῶν νήσων, ἐξ ὧν καὶ ὠνομάσθησαν.
Πρὸς Ἄρκτον κεῖνται αἱ νῆσοι Μαδέρα καὶ Πορτοσάνον (ὕγιερὸς
λιμὴν), ἀνήκουσαι εἰς τὴν Πορτογαλίαν. Ἡ Μαδέρα εἶναι ἐξά-
κουστος διὰ τὸν ἐκλεκτὸν οἶνόν της, διότι καὶ αὐτῆς ἡ γῆ εἶναι
ἠφαιστειογενής· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 400 χιλ: ψυχῶν, ἔχουσα
πρωτ: τὴν Φουγγάλην.

499. Πρὸς τὸ Β: Ἄν: εἶναι αἱ Ἀσόραι, ἔχουσαι γῆν εὐφορον καὶ
κλίμα θερπνόν, ἀλλ' ὑποκείμεναι εἰς συχνούς σεισμούς διὰ τὴν
ἠφαιστειάν φύσιν τῆς γῆς των (πληθ: 200 χιλ:). Αἱ κυριώτεραι
εἶναι Τερκέρα, καὶ Ἄγ: Μιχαήλ, ἡ μεγίστη πασῶν Φαϊάλη, Γρα-
σιόζα καὶ Πίκος· αὕτη ἡ τελευταία ἔχει ἕν ὑψηλὸν πυρίπνοον,
καὶ Δερμὰ λστρά ἡ τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ. Ἡ πρωτ. τῆς διοικήσεως
αὐτῶν τῶν νήσων, ὑποκειμένων εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ὀνομά-
ζεται Ἄγγρα ἐπὶ τῆς Τερκέρας κειμένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

Εκτασις ἐπιφανείας 42,000,000 χιλιάμ: □ τετραγωνικά.
Πληθ. 50,000,000 (*).

500. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη Ἠπειρος, κειμένη μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ἔχει τριγχιλίαις περίπου λεύγας ἀπὸ Β: εἰς Ν: καὶ σύγκειται ἀπὸ δύο μεγάλας χερσονήσας, τὰς ὁποίας συνάπτει ὁ Ἴσθμὸς τῆς Παναμάς ἢ Δαριένος· ἐπονομάζονται δὲ, ἡ μὲν, Ἀμερικὴ Βορεία, ἡ δὲ, Ἀμερικὴ Μεσημβρινή. Ἀνεκαλύφθη δὲ κατὰ τὸ 1492 ὑπὸ Χριστοφόρου τοῦ Κολόμβου, καὶ κατοικεῖται νῦν ὑπὸ 48 περίπου ἑκατομ: ἀνθρώπων. Ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν εἶναι αὐτόχθονες, ὀνομαζόμενοι Ἰνδιάνοι, οἵτινες ἔχουσι χροῶμα κόκκινον χαλκοῦν· οἱ δὲ εἶναι Εὐρωπαῖοι, ἐξ ὧν ὅλων τῶν ἔθνων τῆς Εὐρώπης σχεδὸν καταγόμενοι· οἱ δὲ εἶναι Αἰθίοπες (Μαῦροι, ἢ Νέγροι) μετακομισμένοι ὡς δούλοι ἐκ τῆς Ἀφρικῆς. Οἱ δὲ εἰς τὴν Ἀμερικὴν γεννημένοι ἐξ Εὐρωπαίων λέγονται Κρεόλοι· οἱ δὲ ἐξ Εὐρωπαίου καὶ Αἰθιοπίσης, Μουλάτροι· οἱ δὲ ἐξ Εὐρωπαίου καὶ Ἀμερικανῆς ὀνομαζόμενοι Μίτιδες. Πολλοὶ τῶν ἰθαγενῶν ζῶσιν εἰσέτι ἰδίως ἄγριοι καὶ βάρβαροι κατὰ μικρολαοὺς, εἰς τὰ ἀπέραντα δάση αὐτῆς τῆς Ἠπείρου, λεγόμενοι Ἰνδιάνοι. Ὅλοι δὲ οἱ πολιτισμένοι λαοὶ προσθεύουσι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ πολιτεύματα ἔχουσι ἀδασίλευτα συνταγματικά, ὁμόσπονδα τὰ πλεῖστορα, πλὴν τοῦ τῆς Βρασιλίας, ἐχούσης Αὐτοκρατορίαν Συνταγματικὴν.

Εἰς τὰ περὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν ὄρεων (147), λιμνῶν (178), ποταμῶν (176), κόλπων (120) καὶ ἀκρωτηρίων (118) ταύτης τῆς Ἠπείρου ἐν γένει, καὶ ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ θέλωμεν προσθεῖαι ὅ,τι περὶ αὐτῶν ἔχομεν ἴδιον.

501. Ἡ Ἀμερικὴ εἰς ἐνέται σχεδὸν ἀπὸ τὸν βόρειον πόλον ἕως τὴν Ἀνταρκτικὴν πολικὸν κύκλον, περιλαμβάνουσα ὅλα τὰ κλίματα, καὶ παράγουσα ὅλα τὰ προϊόντα τῶν λοιπῶν Ἠπειρῶν. Παρατηρεῖται δὲ ὅτι ἡ θερμότης εἰς αὐτὴν τὴν Ἠπειρον εἶναι ὀλιγοτέρα ἢ εἰς τοὺς ὑπὸ τὸ αὐτὸ πλάτος τόπους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς· διότι ἐκείνην πολλὰ ὄρη διασχίζουσι ἀπ' Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν φερόμενα, ὑψηλότερα ὄρη καὶ αἰωνίως χιονοκέκαστα, καὶ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν (147)· ἐπειτα δὲ ὅλα αἱ γαῖαι εἰς τὸ ἑσωτερικόν εἶναι εἰσέτι γέρσοι, κατάσκητοι ἀπὸ ἀπέραντα δάση, Σαβάνας (143) καὶ λιθαδία, μεγίστας λίμνας καὶ ἐκτεταμένους βάλτους, διαρρέομεναι ἀπὸ τοὺς μεγίστους ποταμοὺς τῆς αἰκουμένης (176

(*) Τὸ ἐκδεδομένον εἰς τὰς Ἀγγλοαμερικανικὰς Ἠνωμένας ἐπικρατείας ἡμερησίως διὰ τὸ ἔτος 1857 σημειοῖται τὸν πληθ: τῆς Ἀμερικῆς ὅλης εἰς 67,676,882· καὶ τῶν ἄλλων δὲ Ἠπειρῶν σημειοῖται ἡνῆμέρον τὸν ἀριθμόν. Τῆς Εὐρώπης εἰς 269,347,521· τῆς Ἀσίας μετὰ τῶν νήσων αὐτῆς εἰς 620 ἑκατομ: τῆς Ἀφρικῆς εἰς 100 ἑκατομ: τῆς Ἀυστραλίας καὶ Πολωνησίας εἰς 2,748,000· ὥστε ὅλος ὁ πληθ: τῆς αἰκουμένης συμποσοῦται εἰς 1,059,742,403.

καὶ 178). Ἐκτὸς τούτων, ἡ Ἀμερικὴ φαίνεται περιοριζομένη πρὸς Β: ἀπὸ μεγά-
λην θάλασσαν ἐνόουσαν τὸν Εἰρηνικὸν μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανόν, καὶ σκε-
παζομένην ὑπὸ ἀπέριων στρωμάτων πάγων ἀδιάλυτων, οἵτινες καταστήνουσι
αὐτὴν ἀδιάβατον, καὶ τὸ κλίμα τοῦ τόπου ψυχρότερον.

Προϊόντα δὲ παράγει ἡ Ἀμερικὴ ὅλα σχεδὸν τὰ τῶν ἄλλων Ἠπείρων, ὡς περι-
λαμβάνουσα ὅλα τὰ κλίματα, καὶ ἔχει καὶ ἄλλα ἐαυτῆς ἴδια. Τὰ μὲν ἡμερα
ζῶα καὶ κτήνη, μετακομισθέντα ὑπὸ τῶν ἀνακαλυψάντων αὐτὴν Εὐρωπαίων,
ἐπολυπλασιάσθησαν τοσοῦτον, ὥστε ἀγέληι βοῶν καὶ ἵππων βρῶσκονται ὡς εἰς
εἰργίαν κατὰστασι, ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων ῥέναι, Βόνασοι, καὶ Ἀσுகκαὶ Ἄρκοι.
εἰς δὲ τοὺς μεσημβρινούς, Πάνθηρες Ἀμερικανοί, Τάπυροι, διάφορα εἶδη πιθή-
κων, καὶ ἡ προβατοκάμηλος, τὸ μόνον τετράποδον ζῶον, τὸ ὁποῖον εὗρον οἱ Εὐ-
ρωπαῖοι μεταχειριζόμενον ὡς φορτηγόν ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων τῆς Μι Ἀμερικῆς.
Ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν, εὐρίσκονται ὅλα σχεδὸν τὰ τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἐν οἷς
πλήθος ψιττακῶν καὶ στρουθοκαμήλων, καὶ ἰδιάζοντα ὁ Κόνδορ, τὸ μέγιστον
τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν, καὶ τὸ κολύβριον, τὸ μικρότατον πάντων, λεγόμενον
διὰ τοῦτο πτηνόμυια. Εὐρίσκονται δὲ καὶ κροκοδείλοι, καὶ μέγιστων ὄψεων πη-
μαστῶν, τὰ δὲ διὰ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον διαδίδουσι τὴν νύκτα. Εἰς δὲ τὰ ἀπέ-
ρριστα δάση τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκονται ὅλα τὰ δένδρα τοῦ παλαιοῦ κόσμου καὶ
ἰδίως αἱ μαγνιολίαι, τὸ γαλακτόδενδρον, αἱ κηρομυρσίναι, καὶ ἄλλα. Εἰς τὴν
διακεκρυμμένην ζώνην γίνονται φοίνικες, ἔβενος καὶ ἄλλα χρωματιστικὰ ξύλα
πολύτιμα, ὁ κόκκος (ἢ Ἰνδικὰ καρύδινα) κακκόν, καφές, σακχαροκάλαμον, Ἰνδι-
κὸν (λουλάκι) ὅλα τὰ μεσημβρινὰ ὄπωρικα, καὶ πᾶν εἶδος ἀρωμάτων καὶ ἰα-
τρικῶν βοτανῶν, καὶ ἰδίως τὸ ταμαρίνδον καὶ τὸ κίγρινον, ὁ φλοιὸς τοῦ ὁποῖου
δίδει τὴν κίανον. Τὰ δὲ γεώμηλα, ὁ ταβάκος καὶ τὸ λεγόμενον μαῖς (εἶδος ἀ-
ρβοσίτου) εἶναι αὐτοφυῆ αὐτῆς τῆς Ἠπείρου φυτὰ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ θη-
μητριακοὶ καρποὶ μεταφερθέντες, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ χρησιμὰ φυτὰ εὐδοκίμησαν
Σαυμασίως. Ἐχει δὲ καὶ ὀρυκτὰ ἄφθονα· τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύ-
ρου τὰ εἰς τὴν Μεξικὴν καὶ τὴν Περούϊαν εἶναι ἀνεξάντλητα· χαλκός, σίδη-
ρος, κασίτερος, ζεῖον, ἄλας ὀρυκτῶν, καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ μέταλλα εὐρίσκον-
ται ἄφθονα· καὶ ἀδάμντας δὲ φέρει καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους, καὶ μαρ-
γαριτάρια ἀλιεύονται εἰς πολλὰς παραλίαις. Ἐν περιλήψει, ἡ Ἀμερικὴ εἶναι πλέ-
σιος τόπος διὰ τὸ εὐφορον καὶ πᾶμφορον αὐτοῦ, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἐπὶ πλουσιώ-
τερος καὶ εὐφορώτατος, ἐάν ὅλος ἐκατοικεῖτο ὑπὸ πολιτισμένων λαῶν, καὶ ἐκαλ-
λιεργεῖτο ὅσον ἔπρεπεν. Ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι ἔκαμαν εἰς αὐτὴν ἀνακαλυφθεῖσαν
κατακτήσεις καὶ ἀποικίας, ἐξώχως δὲ οἱ Ἴσπανοὶ κατέκτησαν ἀπεράντους τό-
πους, καὶ τοὺς τότε πολιτισμένους καὶ πλουσίους. Οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι ἀ-
πέφικαν τὸ πλείστον μέρος τῆς βορείου Χερσονήσου· οἱ δὲ Πορτογάλλοι, τὸ τῆς
Μεσημβρινῆς.

§. Α. ΑΜΕΡΙΚΗ ΒΟΡΕΙΑ.

502. Μέγα μέρος αὐτῆς εἶναι πολλὰ ὀλίγον ἐγνωσμένον. Τὰ
μεσόγειά της διασχίζει, ἀπὸ Β: πρὸς Ν: καὶ κατὰ τὴν παραλίαν
πλευράν, μεγάλη σειρά ὄρεων, ἐνομένη μὲ τὴν τοῦ Μεξικῶ· λέ-
γεται δὲ ἐκείνη μὲν ἢ σειρά Ἀπαλλάχια ὄρη, αὐτὴ δὲ, ὄρη πε-
τραῖα, ἢ λιθώδη καὶ βραχώδη, ὅπου κατοικοῦσι καὶ πολλοὶ αὐ-
τόνομοι φυλαὶ τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδιάνων, οἵτινες κατὰ χωρία κα-
τοικοῦντες, διοικοῦνται ὑπὸ ἐνὸς ἀρχηγοῦ, ὀνομαζομένου Κασί-
κου, ὄντες ὅλοι φετιμιστῆς (188).

503. Αἱ δὲ παραλία αὐτῆς παρεκτείνονται, αἱ μὲν πρὸς Β:
αἱ δὲ, πρὸς Δ: αἱ δὲ, πρὸς Ἀνατολὰς.

Αἱ πρῶται διακλυζόμεναι ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν εἶναι σχεδὸν ἄγνωστοι. Αἱ δὲ Β-Δ: διαδρέχονται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν Ὄκεανὸν σχηματίζοντα τὸν κόλπον τῆς Καλιφορνίας, καὶ τὸν τῆς Πανάμας πρὸς Μ: παρὰ τὸν ὁμώνυμον Ἴσθμὸν. Αἱ δὲ Ἄν: ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὄκεανὸν, σχηματίζοντα πρὸς Β: τὸν Βαφίνιον κόλπον καὶ τὴν Οὐδσονικὴν θάλασσαν, πρὸς Μ: δὲ, τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Ἀντιλλῶν καὶ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον. Περιλαμβάνει δὲ ἡ Βορ: Ἀμερικὴ τὰς ἐξῆς ἐπικρατείας. Πρὸς Β: α) τὴν Ῥωσικὴν Ἀμερικὴν. β) τὴν Νέαν Βρεττανίαν ἢ Βρεττανικὴν Ἀμερικὴν γ) τὴν Γροελλανδίαν. Πρὸς Μ: δὲ α) τὰς Ἠνωμένας Ἀγγλαμερικανικὰς ἐπικρατείας. β) τὴν Μεξικὴν καὶ γ) τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν ἐπὶ τοῦ Ἴσθμοῦ κειμένην.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐκτασις ἐπιφ: περὶ τὰ 1,400,000 χιλιάμ: □—Πληθ. 50,000.

Μῆκος Δ: μεταξύ 133° καὶ 170°.

Πλάτος Β: μεταξύ 55° καὶ 70°.

504. Ἡ εἰς τὰ Βορειοδυτικὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς παρραλία, ἢ ἀρχομένη ἀπὸ τὸν Βόρειον Παγωμένον ὠκεανὸν καὶ τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, καὶ πρὸς Μ: ἐκτεινομένη ἐπὶ τοῦ Μεγάλου ἢ Εἰρηνικοῦ Ὄκεανοῦ μὲ τὰς παρακειμένας νήσους, ὀνομάζεται Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ, συνορεύουσα πρὸς Ἄν: μὲ τὴν Βρεττανικὴν Ἀμερικὴν. Ὁ ἀπέραντος οὗτος τόπος, τοῦ ὁποίου γνωστὰ εἶναι μόνον τὰ παράλια καὶ αἱ παρακείμεναι νῆσοι, κατοικεῖται ἀπὸ διαφόρους Ἰθαγενεῖς λαοὺς βαρβάρους, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἑσκιμῶσι, γένος ἀνθρώπων ὁμοίων μὲ τοὺς Σαμοϊέτας καὶ Δάπονας, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ὄλους τοὺς βορειοτάτους τόπους τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ δὲ παρακείμεναι Νῆσοι, κατὰ σωρείας αἱ πλεῖσται, ὑπάρχουσι, πρὸς Β: μὲν αἱ Ἀλευτίαι (424), καὶ αἱ Ἀλωπεκόνησοι κατάντικρυ τῆς στενῆς καὶ μακρᾶς Χερσονήσου Ἀλάσκας κείμεναι, μετὰ τῆς ὁποίας ὡς μία συνεχῆς σειρά φαίνονται ἐκτεινόμεναι πρὸς τὴν Ἀσίαν· πρὸς δὲ Μ: ἡ Κοδιόκη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει κωμόπολις εὐλίμενος Ἀλεξάνδρεια ἢ Ἅγιος Παῦλος λεγομένη· καὶ αἱ σωρεῖαι τῶν Νήσων τοῦ Πρίγγιπος τῆς Γάλλης, τῶν τοῦ Δουκὸς τῆς Ἰόρκης καὶ τῶν τοῦ βασιλέως Γεωργίου. Εἰς μίαν δὲ τούτων τῶν τελευταίων, Σίτκαν λεγομένην, ὑπάρχει συναφισμένον πολίχνιον εὐλίμενον, Νέος Ἀρχάγγελος ὀνομασθέν, ὅπου ἔδρευε καὶ ὁ διοικῶν τὸν τόπον Ῥώσος διοικητής. Ὁ δὲ τῆς Ῥωσσίας Ἀυτοκράτωρ ἐπέτρεψε τὴν κυριότητα αὐτοῦ τοῦ τόπου εἰς ἔταιρίαν ἐμπόρων, ἧτις ἐμπορεῦεται τὰ ἐκεῖθεν ἐξαγόμενα πολύτιμα γουναρικά. Αὕτη ἔχει ἀποικίαν ἐκ διαφόρων

λαῶν, τῆς ὁποίας ὁ πληθ: ἀνέβαινε τὸ 1846 εἰς 7783 ψυχάς, καὶ τὸ ἐκ τῶν γουναρικῶν προϊόν εἰς 950 χιλ: ρούβλια ἀργυρᾶ. Ἐκ δὲ τῶν Ἰθαγενῶν λαῶν μόνους τοὺς Ἀλευτιανούς, ὄντας φιλησύχους καὶ ἀναλγήτους, ὑπέταξαν οἱ Ῥῶσοι εὐκόλως, μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς ὡς δούλους εἰς τε τὴν Σήραν καὶ τὴν Ἀλιείαν.

Τὰ μεσημβρινὰ καὶ δυτικά παράλια αὐτοῦ τοῦ τόπου παγονόμενα κατὰ τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ἔτους, καὶ αἱ παρακείμενα νῆσοι εἰσὶν ἐγνωσμένοι ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀπέραντα δάση ἐκ πευκῶν, καὶ ὄρη ὑψηλὰ γυμνά, καὶ χιονοσκεπῆ καλύπτουσιν αὐτὸν, ἐν οἷς ὑπάρχει καὶ τὸ ὑψηλότετον ἠψαιστειον ὄρος τῆς Β: Ἀμερικῆς, Ἅγιος Ἡλίας λεγόμενον καὶ ἔχον ὕψος 5,113 μ: Μαῦραι Ἀλώπεκες καὶ αἰθαί, ἐνυδρίδες, φῶκαι καὶ φάλαινα, θηρευόμενα καὶ ἀλιευόμενα ὑπὸ τῶν Ῥώσων καὶ τῶν Ἰθαγενῶν διὰ τὰ δέρματά των, εἶναι τὸ κύριον προϊόν αὐτοῦ τῆς τόπης, φέρον μεγάλα κέρδη εἰς τὴν Ῥωσικὴν ἑταιρίαν.

505. Πρὸς Ν: τῆς εἰρημένης συνεχιζεται ἡ παράλια τῆς Νέας Κορνουαλίας καὶ Νέας Γεωργίας παρὰ τῇ ὁποίᾳ κεῖνται ἄλλαι νῆσοι, ἐξ ὧν αἱ ὀνομαστότεραι εἶναι ἡ τῆς Βασιλείσης Καρλότης καὶ ἡ τοῦ Οὐαγκουέρου, πρὸς τὴν Ν: ἄκρον τῆς ὁποίας ἀντικρίζει ὁ κόλπος τοῦ Νουτκά, ὀνομαστὸν ἐμπορείον τῶν γουναρικῶν. Αὕτη δὲ ἡ χώρα ἀνήκει νῦν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Βρεττανικῆς Ἀμερικῆς.

506. Πρὸς Ν: τῶν εἰρημένων συνεχιζονται αἱ ἄκται τῆς χώρας τῆς λεγομένης Νέας Ἀλδιόνης καὶ Ὀρεγόνης, ὅπου εἶναι αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Κολομβία ἢ Ὀρεγόνος ποτ: ὅστις δέχεται τὸν Δευῖσον, τοῦ ὁποίου τὰς ὄχθας σκιαζοῦσιν ἐλάται ἐξάισιαι, ἔχουσαι 300 ποδῶν ὕψος· ἡ παράλια αὕτη, καθὼς καὶ αἱ μετ' αὐτῆς πρὸς Ν: συνεχιζόμεναι ἄκται τῆς Νέας Καλιφορίας ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἀγγλαμερικανικῆς Ὀμοσπονδίας.

Κατόπιν ἡ παράλια προχωρεῖσα πρὸς Ἄν: ἀλλὰ βαθμηδὸν κυκλουμένη, συνιστᾷ τὰς ἄκτας τῆς ἐπιμήκους χερσονήσου τῆς Καλιφορίας καὶ τῆς Μεξικανικῆς χώρας, μέχρι τοῦ Δαριενείου Γῆθμοῦ, τοῦ συνάπτοντος τὰς 2 χερσονήσους. Τὸ δ' ἐσωτερικὸν τῶν περιγραφέντων παραλίων διατρέχει ἀπὸ Β: πρὸς Ν: ἡ Σειρὰ τῶν λεγομένων Πετραίων ὀρέων κατὰ διαφόρους διευθύνσεις διακλαδιζομένη· καὶ ἐκ μὲν τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς ἡ κλιτύς αὐτῆς πηγάζουσι πολλοὶ ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, ἐν οἷς καὶ ὁ λεγόμενος Νόρτης· ἐκ δὲ τῆς δυτικῆς, ὁ Κολομβίας καὶ Σακραμέντος· εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανὸν ἐκβάλλοντες, καὶ ὁ Κολοράδος εἰς τὸν Κόλπον τῆς Καλιφορίας.

Σημ. Α' πλείστοι τῶν ἀνωτέρω χωρῶν εἰσὶν ἡ Νέα Καλιφορνία, τὸ πρὸς Ἄν: αὐτῆς Ν: Μεξικόν, ἡ παλαιὰ Καλιφορνία, τὸ ἰδίως Μεξικόν, αἱ ἐπὶ τοῦ Ἴσθμου, ἡ Τεξικὴ καὶ ἄλλαι ἐπὶ τῶν βορείων παραλίῳν τοῦ Μεξικανικοῦ Κόλπου χωρῆαι, κατακτηθήσαν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ἀπὸ τὰς ἀρχαῖς τοῦ 15. αἰῶνος καὶ ὑπὸ τὸν οὐρα Νέα Ἰσπανία ἐκυβερνώτο ὑπὸ ἐνὸς Ἀντιβασιλέως μέχρι τοῦ 1810. Τότε ἀποστάσαι ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως ἐκήρυχθησαν ἀνεξάρτητοι, συστήσασαι αὐτοσπονδον πολιτείας κατὰ τὸν τύπον τῆς Ἀγγλαμερικανικῆς συμπολιτείας· ἀλλ' αἱ ἐσωτερικαὶ διχοστασίαι μετέβαλον πολλὰκις τὸ πολίτευμα, καὶ πολλαὶ ἀποσπασθεῖσαι συνέστησαν κατ' ἰδίαν πολιτείας, ἡ προσετέθησαν εἰς τὴν Ἀγγλαμερικανικὴν συσπονδίαν· αἱ δὲ λοιπαὶ διέμειναν ὑπὸ τὸν οὐρα Μεξικανικῆς Ὁμοσπονδίας.

ΜΕΞΙΚΗ ἢ ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ.

Εἴκασις ἐπιφαν: 2,000,000 χιλιάμ: □—Πληθ. 8,000,000.

Μήκος Δ: μεταξύ 89° καὶ 119° 30'.

Πλάτος Β: μεταξύ 15° 40' καὶ 33°.

507. Ἡ Μεξικὴ περιλαμβάνεται μεταξύ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ ἀπὸ Δ: ἐκτεινομένη μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἴσθμου καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, καὶ τῆς Τεξικῆς πρὸς Ἄν: πρὸς Β: δὲ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Νέου Μεξικοῦ καὶ τῆς Νέας Καλιφορνίας, κατακτηθείσας κατὰ τὸ 1847 ὑπὸ τῶν Ἀγγλαμερικανῶν. Σύγκειται δὲ νῦν ἡ Μεξικὴ ὑπὸ τῆς Καλιφορνίας, τῆς ἰδίως Μεξικῆς καὶ τῆς ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ προεχούσης χερσονήσου τῆς Ἰουκατάνης, περιλαμβάνουσα 22 Κράτη συμπολιτευόμενα ὑπὸ μίαν αὐτοσπονδον πολιτείαν, κυβερνωμένην ὑπὸ ἐνὸς Προέδρου ὑποτασσομένου εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κοινοβουλίου.

Ἡ Καλιφορνία πρὸς Δ: εἶναι Χερσόνησος ἐπιμήκης, χωριζομένη ἀπὸ τὴν σπεραὴν ὑπὸ τῆς Πορφυρᾶς θαλάσσης, ἥται τοῦ κόλπου τῆς Καλιφορνίας, καὶ ἀποπερατομένη εἰς τὸ Ἀκρωτήριο Σαιντλούκαρον λεγόμενον, ὅπου εἶναι καὶ λιμὴν ἀξιόλογος. Ἡ δὲ πρὸς Β: αὐτῆς τῆς χερσον: παραλία λέγεται Νέα ἢ Ἄνω Καλιφορνία, κατακτηθεῖσα μετὰ τοῦ πρὸς Ἄν: αὐτῆς Νέου Μεξικοῦ ὑπὸ τῶν Ἀγγλαμερικανῶν κατὰ τὸ 1847. Οἱ Ἰθαγενεῖς αὐτῶν τῶν τόπων εὐρίσκονται εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς κτηνώδους καταστάσεως, ἀλλ' ὁ ζῆλος τῶν ἀποκατασταθέντων ἐκεῖ ἱεραποστόλων συνέτεινεν εἰς τὸν ἀνθρωπισμὸν αὐτῶν.

Τὸ Μεξικόν (ἢ ἰδίως Μεξικὴ) εἶναι εὐρύχωρος καὶ ὄρειος τόπος, ἐκτεινόμενος μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἴσθμου, καὶ πρὸς Ἄν: διὰ τοῦ ποτ: Νόρτη ἀπὸ τῆς Τεξικῆς χωριζόμενος· διασχίζεται δὲ ὑπὸ σειρᾶς ὄρειων ὑψηλῶν συνιστώσης εὐρύχωρα ὄροπέδια, ἀναβαίνοντα εἰς ὕψος 5—7 χιλ. ποδῶν, καὶ ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ μέχρι τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου. Ἡ σειρὰ δ' αὐτῆ, παρέκτασις οὐσα τῆς τῶν πετραίων, ἔχει καὶ ἠφαίστεια, τῶν ὁποίων τὰ διασημότερα ἀναμάζονται Ποποκατεπέτλη καὶ Ἰσταξικούαλτη, καὶ ὁ πρῶν τοῦ Ὀριζάβα, ὑψηλὰ ὄντα ἔως

16,000 ποδ: καὶ μεταλλεῖα πλούσια χρυσοῦ, μάλιστα ἀργύρου, τὰ ὅποια ἐτησίως δίδουσι περὶ τὰ 140 ἑκατομ. δραχ. Εἰς μίαν κοιλάδα τῶν ὑψηλῶν ὄροπεδίων τούτων κεῖται καὶ τὸ Μεξικόν, ἡ ἀρχαία πρωτ: τοῦ πολιτισμένου βασιλείου, τοῦ κατὰκτηθέντος ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατὰ τὸ 1521.

Μετὰ τοῦ Μεξικοῦ συνέχεται ἡ Χερσονήσος Ἰουκατάνη Β: Ἀν: εἰσχωροῦσα εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, καὶ σχηματίζουσα αὐτὸν μετὰ τῆς κατάντικρυ αὐτῆς Χερσονήσου τῆς Φλωριδος. Ἐπὶ τῆς Ἰουκατάνης πρωτ: εἶναι ἡ Μέριδα, καὶ ἡ Καμπέχη εἰς τὰ δυτ: αὐτῆς παράλια, ὅθεν ἐξάγεται καὶ τὸ βαφικὸν ξύλον τὸ λεγόμενον Καμπέχιον. Εἰς τὸ Ν' Ἀν: μέρος τῆς Ἰουκατάνης ἔχουσιν οἱ Ἄγγλοι ἀποικίαν πρὸς ἐμπορίαν αὐτῆ τῆ βαφικῆ ξύλου.

508. Ἐπὶ τῆς Μεξικῆς ὑπάρχουσι πόλεις σημαντικαί· Μεξικόν (κατ. 250 χιλ:) κείμενον ἐν τῷ μέσῳ μεγάλης λίμνης, καὶ ἐπὶ ὄροπεδίου 7,000 ποδῶν ὑψηλοῦ. Εἶναι ἡ ὑραιότητα τῶν τῆς Ἀμερικῆς πόλεων, καὶ θαυμαστὴ διὰ τὰς πλουσίας ἐκκλησίας. Ἡ τῆς Μητροπόλεως ἔχει πολυέλιτον ἀργυροῦν σφρηγῆλατον, τόσον μέγαν, ὥστε τρεῖς ἄνθρωποι ἐμβαίνουσιν εἰς αὐτὸν, ὅταν θέλωσι νὰ τὸν καθαρίσωσιν. — Ἡ Πουέβλα-δε-λος Ἄγγελος (ἡ πόλις τῶν Ἀγγέλων, κατ. 68 χιλ.) εἰς τὴν χώραν, ὅπου ἔκειτό ποτε ἡ Τλασκαλά, πρωτεύουσα ἰσχυρᾶς δημοκρατίας, τὴν ὁποίαν ἔλαβε σύμμαχον ὁ Φερνανδῆς Κόρτες διὰ νὰ ὑποτάξῃ τὸ Μεξικόν. — Χολούλα πρὸς Δ: (κατ. 16 χιλ.) ἱερὰ πόλις τῶν ἀρχαίων Μεξικανῶν, καὶ ἀξιοθέατος νῦν διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐρείπια ὑπερμεγέθους πυραμίδος κτισμένης ἐξ ἀργίλου καὶ πλίνθων· εἶχε δὲ βάσιν τετραγώνων (ἐκάστη πλευρὰ τῆς ὁποίας ἦτο μακρὰ 480 μ.) 4 ὀροφᾶς, καὶ ὕψος 55 μέτρων· ἡ δὲ πολυχρονιότης τόσον μετέβαλεν αὐτὴν κατὰ τὸ σχῆμα, ὥστε ὁμοιάζει μὲ φυσικὸν βουνόν· ἐπὶ τινος δὲ τῶν ὑψηλοτάτων ἰσοπέδων αὐτοῦ εἶναι κτισμένη ἐκκλησία μῆκους 30 μέτρων—Βερακρούζη (κατ. 14 χιλ.) ὁ πρῶτιστος λιμὴν εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, καὶ τὸ κέντρον τῆ μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐμπορίου· ἀλλ' εἶναι τόπος νοσώδης, εἰς τὸν ὁποῖον νομίζουσιν ὅτι γεννᾶται ἡ Κιτρινοθερμία.

Εἰς τὸ Μεξικόν τελεσφορεῖ πᾶν εἶδος τῶν εἰς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου χρησιμευόντων φυτῶν· οἶον βανάνας, ἀραβόσιτος, γειώμηλα, σῖτος, σίκαλη, κτλ. καὶ ὁμοῦς ὑπόκειται αὐτός ὁ τόπος εἰς μεγάλην σιτοθεσίαν ἐξ αἰτίας τῆς ξηρασίας. Παράγει δ' ἀφθόνως σάκχαρι, Ἰνδικόν, κακάον, ταβάκον, καὶ βαφικὰ ξύλα, τὰ λεγόμενα τῆς Καμπέχης, καὶ τοῦ Ἀκαίου καὶ ἔβνου, καὶ τὴν Ἰαλάπαν, καὶ τὴν Νοπάλην, ἐφ' ἧς ζῆ τὸ έντομον ἡ Κοχενίλλη, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται τὸ κερμέζιον, ὁμοίως μὲ τὸ ἡμέτερον πρινοκάκκιον. Ἐχει δὲ καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου, κασσιτέρου, καὶ σιδήρου· τὰ δὲ τοῦ ἀργύρου εἶναι τὰ πλουσιώτατα ὄλων τῶν τῆς Οἰκουμένης, διότι αὐτὰ μόνον δίδουσι κατ' ἔτος πλείωτον ἄργυρον ἢ ὅσον δίδουσι ὅλα ὁμοῦ τὰ λοιπὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς.

*Ολοί οι κάτοικοι τῆς ὀμοσπονδίας συμποσῶνται εἰς 8,000,000: ὄντες Ἴσπανοί, Νέγροι καὶ Ἰθαγενεῖς. Οὗτοι δὲ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἔθνους τῶν Ἀσίκων, οἵτινες, ὅτε κατεκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἦσαν προχωρημένοι εἰς τινα βαθμὸν πολιτισμοῦ· θρησκείαν ὁμῶς εἶχον βάρβαρον καὶ ἀπάνθρωπον, διότι ἐσφαγιάζον καὶ ἀνθρώπους εἰς τοὺς θεοὺς των — Ἡ ἐπικρατούσα νῦν θρησκεία, καὶ ἡ μόνη ἀνεκτὴ καθ' ἑλλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Μεξικαν: ὀμοσπονδίας, εἶναι ἡ χριστιανικὴ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας.

509. Ἡ ΤΕΞΙΚΗ, ἡ χώρα τῆς Τεξᾶς λεγομένη, κεῖται μεταξύ τῆς Μεξικαν: κόλπου, τῆς Ἀγγλαμερικανικῆς ὀμοσπονδίας καὶ τῆς Μεξικῆς, ἀφ' ἧς καὶ ἀπεσπᾶσθη κατὰ τὸ 1826 καὶ ἐυστήθη εἰς ἀνεξάρτητον πολιτείαν ἀδασίλευτον, ἀλλ' ὀλιγάνδρῶσα (πληθ: 100 χιλ:) ἠνώθη ὕστερον ὡς συμπολιτευόμενον Κράτος εἰς τὴν Ἀγγλαμερικανὴν Ὀμοσπονδίαν· ἔχει δὲ πρωτεύουσαν τὸ Αὐστίνον. Τὰ παράλια γενικῶς εἶναι χαμηλὰ καὶ βαλτώδη· τὰ δὲ μεσόγεια εἶναι ὕγινα καὶ εὐφορα, ἀλλ' ὀλιγάνθρωπα.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Εἴκτασις ἐπιφαν: 500,000 χιλιομ: □ — Πληθ: 2,000,000.

Μήκος Δ: μεταξύ 85° καὶ 97°.

Πλάτος Β: μεταξύ 8° καὶ 18°.

510. Ἡ Ὀμοσπονδία αὕτη περιλαμβάνει ὅλον τὸν τόπον τὸν ἀπὸ τῆς Γουατάνης μέχρι πλησίον τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Παναμῆς, ὅς τις, λεγόμενος ἐπὶ Ἰσπανοκρατίας Γενικὴ Καπετανία τῆς Γουατεμάλης, ἀπετέλει μέρος τοῦ βασιλείου τοῦ Μεξικοῦ. Μετὰ τούτου συναπέστη ἀπὸ τὴν μητρόπολιν, ἀλλ' ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τὴν Μεξικαν: συμπολιτείαν κατὰ τὸ 1824 συνεστήθη εἰς ὀμοσπονδον ἰδίαν πολιτείαν, περιέχουσαν πέντε κράτη τὰ ἐξῆς· 1) Τὴν δημοκρατίαν τῆς Γουατεμάλης (*) τὴν μεγίστην ἐκ τῶν 5: κειμένην Β-δυτικῶς. 2) Τὴν τῆς Χονδούρας, ἐκτεινομένην πρὸς Ἀν: τῆς ἀνωτέρω. 3) Τὴν τοῦ Σανσαλβάδορος, κειμένην Νοτιοανατ: τῆς Γουατεμαλίας ἐπὶ τῶν παραλίων τοῦ Εἰρ: Ὀκεανοῦ. 4) Τὴν τῆς Νικαραγούας, κειμένην Ν-Ἀν: τῆς τῆς Σανσαλβάδορος καὶ τῆς Χονδούρας, καὶ ὀνομαζομένην ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ λίμνης. 5) Τὴν τῆς Κοσταρίκας, τὴν ἀνατολικωτάτην καὶ μεσημβρινωτάτην ἀπασῶν τῶν τῆς Ὀμοσπονδίας.

511. Πόλεις. — Γουατεμάλη, πρωτεύουσα τῆς ὀμωνύμου δημοκρατίας, κειμένη εἰς ὠραίαν κοιλάδα μεταξύ τοῦ ὠκεανοῦ

(*) Εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Ἰθαγενῶν ἐλέγτο Κοουχι-μαλλάν, ἧτοι χώρα συνδεδυμένη.

καὶ σειρᾶς ἠφαιστειῶν, πλησίον ἄλλης ἀρχαιοτέρας ὀμωνύμου πόλεως ὑπὸ σεισμοῦ φρικτοῦ καταποθείσης τὸ 1777 εἶναι καλῶς κτισμένη καὶ σημαντικὴ διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπορίον τῆς (κάτ. 30 χιλ.). — Κοβάνη ἢ Βεραπάζη, πρωτεύουσα μιᾶς ἐπαρχίας τῆς Γουατεμαλίας, εἰς τὴν ὁποίαν βρέχει τοὺς 9 μῆνας τοῦ ἔτους (κάτ. 12 χιλ.). — Κομαϊαούα εἶναι ἡ πρωτὶ τῆς Χουδούρας, καὶ Τρουξίλλον, ἄλλη πόλις ὄχρᾳ ἐπὶ κολπίσκου, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι νῆσοι σύνδενδροι καὶ πλωταὶ κατὰ τὰς πρῶας τῶν ἀνέμων. — Σανσαλαδῶρ, εἰς ὠραίαν κοιλάδα κειμένη εἶναι ἡ πρωτὶ τῆς ὀμωνύμου δημοκρατίας. — Ἡ Λεόννη, κειμένη ἐπὶ ὀμωνύμου λίμνης καὶ πλησίον φοβεροῦ ἠφαιστείου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις πρωτεύουσα τῆς Νικαράγουας (κάτ. 40 χιλ.) ἄλλη πόλις Νικαράγουα μὲ 30 χιλ. κατ. κεῖται ἐπὶ τῆς Μεσημβρ. ἕκτης τῆς ὀμωνύμου λίμνης. Τῆς δὲ Κοσταρικός πρωτὶ εἶναι ὁ Ἅγιος Ἰωσήs (κάτ. 20 χιλ.) καὶ Καθάργη (κάτ. 20 χιλ.) ἄλλη πόλις ἐμπορικὴ, εἰς τὰ παραλία τῆς ὁποίας ἀλιεῦνται πορφύραι. — Ἡ Κυβέρνησις, ὁμόσπονδος πολιτεία ἀδασίλευτος. Θρησκεία ἐπικρατοῦσα ἡ τῆς Ἀυτικῆς Ἐκκλησίας. — Πληθὶ 2 ἑκατομ. ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις εἶναι Ἴθαγενεῖς Ἰνδιάνοι.

Σημ. Μεταξὺ τῶν Ἰνδιάνων οἱ λεγόμενοι Μοσκιτοί, λαὸς βάρβαρος καὶ μάχιμος, κατὰ τὰ Ἄν. παραλία κατοικοῦντες ἐτέθησαν κατὰ τὸ 1841 ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ἐπὶ ἐκείνης τῆς παραλίας συνήκισεν τὴν Βιλευφίλδην, καὶ τὸν Βασιλέα τῶν Μοσκιτῶν συνταξιοδοτεῖ.

§ 12. Ὁ τόπος διασχίζεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος του ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν ἐκεῖ λεγομένων Ἄνδῶν ἐχούσης πολλὰ ἠφαιστεια, τὰ ὁποία συχνάκις προξενουσι τρομεροὺς καὶ καταστρεπτικὸς σεισμούς. Ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν ἠφαιστειῶν, ὀνομαζόμενον Μεσάια, δὲν ἐκβάλλει καπνὸν οὐδὲ τέφρας, ἀλλ' οἱ ἐν τῷ κρατῆρι πεπυρακτομένοι ὕλοι ἀναβράζουσιν, ὀμοιάζουσαι μὲ χρυσῶν ἐν χωνευτηρίῳ ἐνεκὰ τούτου οἱ πρώτοι κατακτῆται Ἰσπανοί, ὑπολαβόντες αὐτὰς τὰς ὕλας ὡς χωνευμένον χρυσόν, ἠγωνίσθησαν, ἀλλὰ μάταιως, νὰ ἐκβάλωσιν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ κρατῆρος. Βροχαὶ γίνονται συχνότατα καὶ ἄφθονοι μεταβάλλουσαι τοὺς ἀπὸ μικροῦ ἀποστήματος ποταμούς καὶ ρυακὰς τοῦ τόπου εἰς ὀρητικὸς χειμάρρους· ἐκ τούτου καθίσταται ὁ τόπος εὐφορώτατος, ἀλλὰ θερμὸς καὶ νοσώδης, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ παραλία. Ἡ διαδοχὴ τῆς βλαστήσεως καὶ καρποφίας δὲν διακόπτεται ἀπὸ τῶς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους· ἐξάγεται δ' ἀφθόνως παμβάκιον, Ἰνδικόν, κερμέζιον, σάκχαρι, καφές, κανάον καλλιστον, βανίλλια, καὶ ταβάκος ἀξιόλογος, καὶ ἕυλα βαφικά. Ὅλα τὰ κατοικίδια ζῶα τῆς Εὐρώπης εὐδοκίμουσι, καὶ ἐκ τῶν ἤρριων μόνος σχεδὸν ὁ Τάπιρος εὐρίσκειται. Ἡ λίμνη Νικαράγουα πρὸς Ν. κατέχει ἱκανὸν μέρος τοῦ πλάτους τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ κοινωνεῖ μὲ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον δι' ἃ τούτο καὶ ἐστοχάσθησάν ποτε νὰ ἐνώσωσιν, ἀνοίγοντες μίαν διώρυγα, τοὺς δύο Ὠκεανούς, τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικόν.

ΗΝΘΜΕΝΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ Β: ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΟΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΑΓΓΛΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ.

Ἐκτασίς ἐπιφαν. 8,000,000 χιλιομ: □. — Πληθ. 23,300,000.

Μήκος Δ: μεταξύ 69° καὶ 127°.

Πλάτος Β: μεταξύ 35° καὶ 49°.

513. Ἡ ἀπέραντος ἐπικράτεια αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἀπ' Ἄν: ἕως τὸν Εἰρηρικὸν πρὸς Δ: μέχρι τῆς 49° τοῦ Βορείου πλάτους (304) συνορεύουσα Δ-Μ: μετὴν Μεξικὴν, καὶ ἀπὸ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον ἕως τὰς ὄχθας τοῦ Ἀ'γ. Λαυρεντίου, ὀριζομένη πρὸς Β: ἀπὸ τὴν Βρεττανικὴν Ἀμερικὴν. Περιλαμβάνουσα δὲ ἕκτασιν 266, 530 τετρ: λευγῶν διασπείτα εἰς 33 κράτη σύσπονδα, καὶ 8 τοπαρχείας, ἔχουσα σύσπονδον συμπολιτεῖαν καὶ πληθ. 23 ἑκατομ: ἐξ ὧν 1,200,000 εἶναι δοῦλοι Αἰθίοπες, καὶ ἕως 300 χιλ. Ἰνδιάνοι. Καὶ στρατὸν μὲν τακτικὸν τῆς ξηρᾶς πολὺν δὲν ἔχσιν τὰ κράτη ταῦτα, ἀλλὰ ἔθνοφυλακὴν, καὶ ναυτικὴν δύναμιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐξανομένην, ὥστε αὕτη μετὰ τὴν Ἀγγλικὴν καθίσταται ἡ φοβερωτέρα. Ὅλαι αἱ θρησκείαι εἶναι ἀνεκταί, ἀλλ' ἡ Προτεσταντικὴ ἐπικρατεῖ· ἔθεν αἱ διάφοροι αἱρέσεις αἱ γεννηθεῖσαι εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς (190) εἶναι εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους ἐπ' ἀπειρον πολυπλασιασμένοι: κατολικοδουτικοὶ δὲ εὕρισκονται πολλὰ ὀλίγοι· ἡ φοιτητικὴ δὲ ἐκπαίδευσις εἶναι πολὺ διαδεδομένη εἰς τὸν λαόν, καὶ ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἀνθούσι (*). Πολλοὶ ποταμοὶ πλευστοί, πολλαὶ διώρυγες, καὶ ἐκτεταμένα παράλια διαπλεόμενα ὑπὸ ἀναριθμητῶν ἀτμοκινήτων, καὶ σιδηρόδρομοι προσέτι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑπάρχοντες, εὐκολύνουσι τὴν συγκοινωνίαν πόλεων κατὰ μεγάλας ἀποστάσεις κειμένων εἰς τὴν ἀπέραντον ταύτην ἐπικράτειαν.

514. Ἡ σειρά τῶν Ἀλλεγγανίων ἢ Ἀπαλλαχίων ὄρεων, ἐκτεταμένη ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μισσισιππὶ ἕως εἰς τὰς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, διασχίζει τὴν χώραν συστήνουσα πολλοὺς ἄλλους κλάδους (ἐξ ὧν οἱ πρὸς τὰ Ἄν: παράλια τοῦ Ὠκεανοῦ πλησιάζοντες λέγονται ὄρη Κυανῶν), καὶ διαιρεῖ αὐτὴν εἰς τρία. Εἰς Ἀνατολικὴν, τὴν μετὰ τῆς σειράς τῶν Κυανῶν καὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ· εἰς ὄρεινὴν, τὴν εἰς τὸ μέσον κειμένην, καὶ εἰς Δυτικὴν. Τὰ δ' ἐκτεταμένα παράλια αὐτῆς, τὰ ἐπὶ τοῦ Μεξικαν: κόλπου καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεαν-

(*) Ἀνατιθέμενοι τινες εἰς 27 ἑκατομ: τὸν πληθ: τῆς Ἀγγλαμερικανικῆς συμπολιτείας, ἐξ ὧν 25 ἑκατομ: εἰσὶ λευκοί· σχολεῖα τοῦ λαοῦ συναριθμοῦνται δὲ εἰς 30 χιλ: καὶ 5,234 ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια, οἷον, Γυμνάσια, Λύκεια, Παιδοτροφεία, Ἀκαδημίαι κλ. — Ἡ ἀξία τῶν ἐτησίων προϊόντων τῆς Γεωργίας λογιζέται εἰς 200 ἑκατομ: διστάλων· τῶν δὲ τῆς βιομηχανίας εἰς 1,500,000 διστ. — τὸ δὲ ἐνιαύσιον ἐσωτερικὸν ἐμπόριον ἀναβαίνει εἰς 600 ἑκατομ: διστ. (ἴδ. N. Παυδώρας φύλλ. ροῦ τοῦ 1857).

νοῦ, διατρένουσιν ἄπειροι μικροὶ καὶ μεγάλοι κόλποι, ἐξ ὧν οἱ πλείστοροι εἶναι αἱ ἐκβολαὶ μεγάλων ποταμῶν. Οἱ δ' ἐπισημότεροι τῶν ποταμῶν τούτων, γινομένης ἀρχῆς αὐτῶν B: εἶναι ὁ τοῦ Οὐδσῶδος καὶ ὁ Δελασουήρος χυρόμενος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, ὁ Σοσκουάνας, εἰς τὸν Σιεξαπικὸν κόλπον, ὁ ποταμὸς τῆς Γόρκης καὶ τῆς Ἰάμης, ὁ Σαουανῆς, καὶ τέλος ὁ μέγιστος τῶν τῆς B: Ἀμερικῆς ποταμῶν ὁ Μισσοισιπῆς. Οὗτος ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰ B-Δ: μέρη (περὶ τὴν 47° B: πλάτους) καὶ ἐνούμενος μὲ τὸν ἐπι δυτικώτερον αὐτοῦ πηγάζοντα Μισουρήν καὶ 600 λεύγας διατρέχοντα πρὸ τῆς συμβολῆς του, δέχεται πολλὰ ἄλλα ποτάμια σημαντικὰ ἀπ' Ἀν: ἐν οἷς τὸν Ὅχιον καὶ Ἰλιουῶν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον πρὸς Δ: τῆς χερσονήσου Φλωρίδος, διητρέχων δρόμον 1080 λευγῶν ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Ἐκ τούτων τὸ κλίμα καθίσταται ποικίλον καὶ ἄστατον, νοσηρὸν μὲν εἰς τὰ μεσημερινα μέρη καὶ τὰ παράλια, καὶ ἐπιδεικτικόν τῆς κητρινοθέρμης, ἥτις εἰσαγαγμένη ἐκεῖ κάμνει πολὺν ὄλεθρον, ὑγίει δὲ καὶ εὐκρᾶτον εἰς τὰ μεσόγεια, ὅπου καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ὑψηλότερον. Εἰς δὲ τὰ βόρεια γίνεται πολὺ ψυχὸς τὸν χειμῶνα καὶ υπερβολικὸς καύσων τὸ ἔρος. Αἱ ἀνατολ: ἐπαρχίαι αἱ παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν εἶναι καλῶς καλλιερρημένοι καὶ κατοικημένοι. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἀλλεγανσίων ὁρεῶν καὶ τοῦ Μισσοισιπῆ παρουσιάζονται ἐκτετατμένοι πεδιάδες, ἐλώδεις κοιλάδες εὐκαρποὶ, καὶ δρυμῶνες ἀπέραντοι· πρὸς Δ: δὲ τοῦ Μισσοισιπῆ μέχρι τῶν Βραχωιδῶν ὄρεων, εὐρίσκονται πεδιάδες ἀπέραντοι γυμναὶ δένδρων, ἀλλὰ κατασκευεῖται ἐκ χόρτων ὑψηλῶν, αἱ λεγόμεναι Σαυᾶναι (143) ἢ λειβάδια· πέραν δὲ τῶν ὄρεων ἢ βλάστησις εἶναι εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ἀκμὴν, καὶ δένδρα φύονται ὑψηλότατα· διότι εὐρίσκονται ἐκεῖ, ὡς λέγουσιν, ἐλάται ὕψους 100 μ: καὶ 15 μ: ἔχουσι περίμετρον (506). Οἱ καλλιερρησῖμοι τόποι τῶν βορείων μερῶν δίδουσιν ὅλα τὰ σιτώδη φυτὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τὰ ὀπωρικά ἀφθονώτατα· οἱ δὲ μεσημερινοὶ φέρουσιν ὄρυζιον, Ἰνδικόν, καὶ νικατιανὴν (ταβάκον) ἐξαιρετον.

545. Αἱ πλεῖσταί τῶν Ἠνωμένων Ἐπικρατειῶν, μάλιστα αἱ Ἀνατολικαί, ἐχρημάτισαν ἀνεκαθεν Ἀγγλων ἀποικίαι ὑποκείμεναι εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Αὗται ἀποστᾶσαι κατὰ τὸ 1773 ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, συνδεθεῖσαι εἰς μίαν κοινὴν συμπολιτείαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλαι προϊόντος τοῦ χρόνου συνοικιζόμεναι καὶ προστιθέμεναι ἠῆξῃσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν νῦν συμπολιτευομένων ἐπικρατειῶν εἰς 33. Ἐκάστη ἐπικράτεια εἶναι αὐτοδιοικήτος καὶ ἀνεξάρτητος, ἔχουσα ἴδιαν Κυβέρνησιν διὰ τὰ ἐπιτόπια αὐτῆς πράγματα, ἴδιους νόμους καὶ ἔθιμα· ὅλαι δὲ ἀναγνωρίζουσι μίαν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν, συγκεκριμένην ἐξ ἑνὸς συλλόγου Ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν ἐπικρατειῶν, διαιρουμένου εἰς Βουλὴν καὶ Γερουσίαν, καὶ ἐξ ἑνὸς προέδρου τοῦ Νομοτελεστικοῦ κατὰ τετραετίαν ἐκλεγόμενου. Ἡ κοινὴ δ' αὕτη Κυβέρνησις βουλευέται, νομοθετεῖ καὶ ἐνεργεῖ, ὅσα ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς ἀποβλέπουσι τὰ κοινὰ ὅλης τῆς συμπολιτείας συμφέροντα.

Εἰς τὸν κοινὸν Σύλλογον ἐκάστη ἐπικράτεια στέλλει ἓνα Ἀντιπρόσωπον Βουλευτὴν ἀνά 40 χιλ: κατοίκων κατὰ διετίαν, καὶ δύο μόνον Γερουσιαστὰς κατὰ ἐξαετίαν· ὅσαι δὲ χῆραι συνοικιζόμεναι δὲν ἔχουσιν εἰσέτι 60 χιλ. πληθυσμόν, ἐκεῖναι ἀνομάζονται τοπαρχίαι, μὴ ἔχουσαι ἴδιαν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ διοικητὴν πεμπόμενον ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως· αὐτῶν δὲ καὶ αὐταὶ λάθωσιν 60 χιλ: λαοῦ, λογίζονται ὡς μίαν ἐπικράτεια τῆς Ὁμασπονδίας, στέλλουσα τοὺς ἴδιους Ἀντιπροσώπους· αὕτης εἰς τὸν Σύλλογον, καὶ συστήνουσα καὶ τὴν ἴδιαν

της Κυ
μόλις 3
μένων
πρὸς τ
γειναν
ἔσηεν,
τῶν πρ
Τούτων
πελευθε

54

κρατι
ρη, Ο
βορα
Νέα
ρολί
ἢ πα
αυξό
τακτ
πομε
τοδια
ιδίω

54

τεύο
κρωτ
H B
ρεῖον
ἐκβολ
τὴν
μέχρ
ἐπισ
εἰς τ
170
εἰς τ
ὅπου
τὴν
χωρα
ἐκβο
εὐφό
Μισ
μάστ

(*)
Ο' μασ

βέρνησιν. Αἱ δὲ κατ' ἀρχάς ἀποστάσαι ἐπικράτειαί ἦσαν 13: ἔχουσαι ἑκατομ. κατοίκων· ἀλλὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων καθ' ἡμέραν αὐξομένην διὰ τῶν συγῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀποικισμῶν, καὶ διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν ἐξ ἡμῶν, ὡς ἐκ τῆς ἀπεράντου ἐκτάσεως τοῦ τόπου καὶ τῆς εὐφορίας, ἐκαὶ αἱ ἐπικράτειαί νῦν 33, καὶ 8 τοπαρχίαι· καὶ ὁ πληθὸς ταχίως ἡδύναστε συμπεραίνεται, ὅτι εἰς διάστημα ἐνός αἰῶνος, ἀκολουθοῦντων οὕτω μαγαζῶν, αἱ ἠνωμένα ἐπικράτειαί ἐξέλουσιν ἔχει 200 ἑκατομ. πληθ. — τὸν τύπον τῆς συμπολιτείας ἔλαβον σχεδὸν ὅλα τὰ πολιτισμένα καὶ ἀπερωθέντα Κράτη τῆς Ἀμερικῆς, πλην τῆς Βρασιλίας.

6. Αἱ ὀνομαστότεραι καὶ ἀρχαιότεραι μετὰ τῶν 33 ἐπιχειρήσεων εἶναι, γενομένης τῆς ἀρχῆς ἀπὸ Β: (*) ἡ Νέα Ἀμοχί-Θυερόνη Μασσαχουσέτη, Ῥοδισιάνθη, Κονεκτικέτη, Νεο-Αγγλία, ὅλαι συστήνουσαι τὴν λεγομένην κυρίως Νέαν Ἀγγλίαν, Ἰερσῆ, Πενσυλουανία, Δελαουάρη, Μαρυλάνδη, αἱ δύο Κα-αί, (ἡ βορεία καὶ ἡ μεσημβρινή) ἡ Γεωργία, ἡ Κεντουκκῆ, ῤα τὸν Ὀχιον Τεννεσσῆ κ. λ. Προέβη δ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἕως 200 διὰ προσκτήσεως τόπων ἀποικιζομένων ἢ διὰ κα-τήσεως ἄλλων συνωκισμένων, οἵτινες λαμβάνοντες, ὅσον εἶ-ναι ἀνωτέρω πληθυσμὸν, συστήνονται κατὰ ἐπικρατείας αὐ-τοκρατίας, καὶ συμμετεχούσας τῆς καινῆς πολιτείας διὰ τῶν ἑκείνων ἀντιπροσώπων.

7. Ἐπισημότεραι πόλεις· Βοστώνη, (κατ. 140 χιλ.) πρω-τεύουσα τῆς Μασσαχουσέτης, ὀλίγον πρὸς Β: κειμένη τοῦ Ἀ-θηναίου Κόδδου, ὅπου ὄψαρευέται ἀπειρον πλήθος Ὀνίσκων. Βοστώνη εἶναι ἡ πατρίς τοῦ Φραγκλίνου, καὶ πρῶτον ἐμπο-πολίτην μετὰ τὴν Νέαν Ἰόρκην (ἢ Νεοδόρακον) κειμένην εἰς τὰς ἄκρας τοῦ ποτὸς Οὐδσῶνος (κατ. 600 χιλ.).—Φιλαδέλφεια, εἰς Πενσυλουανίαν ἐπὶ τοῦ Δελαουήρου ποτὸς πλευστοῦ ὄντος εἰς αὐτῆς ὑπὸ τῶν μεγίστων πλοίων· εἶναι δὲ μία ἀπὸ τὰς ἐπισημότερας πόλεις, ἔχουσα 410 χιλ. κατοίκων. — Βαλτιμόρη, ἐπὶ τῆς Μαρυλάνδης, λιμὴν ἀξιόλογος καὶ εὐρυχωρότατος (κατ. 100 χιλ.). — Βασιγκτῶνη, παρὰ τὸν Ποτούμακον πτ. νέα πόλις ἐπὶ τῆς λιμῆν τοῦ ἐνδόξου Βασιγκτῶνος συνοικισθεῖσα κατὰ τὸ 1792, ἀπὸ τῆς Βιργινίας, συνέρχεται ὁ σύλλογος (κατ. 40 χιλ.). — Ρισιμόνη, εἰς Βιργινίαν. — Καρλεστούνη, λιμὴν ἐμπορικώτατος καὶ εὐρύ-ου (κατ. 30 χιλ.) — Νέα Αὐρηλία (κατ. 130 χιλ.) περὶ τὰς ἄκρας τοῦ Μισσισιπῆ, πρωτεύουσα τῆς Λουϊσίας, ἐπαρχίας τοῦ ἑκτετατοῦ ἑκτετατοῦ καὶ εὐρυχωροῦ, ἐκτεινομένης παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Μισσισιπῆ. Αὕτη ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Γάλλων κατ' ἀρχάς ὠνο-μαζήθη ὑπ' αὐτῶν ἀπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. βασιλέως αὐτῶν, καὶ

Αὗται ἦσαν αἱ κατὰ πρῶτον κηρυχθεῖσαι ἀνεξάρτητοι καὶ συστήσασαι τὴν ἑνωμένην συμπολιτείαν· ἴδε τὸ περὶ Πολιτ. ἡμ. Σύγγρ. Τ. Α'.

περιεχωρήθη κατά τὸ 1803 εἰς τὰς Ἠνωμένας ἐπικρατείας. — Καὶ ἡ Φλωρίς ἢ Φλώριδα κατὰκτησις τῶν Ἰσπανῶν, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων ἐπικρατειῶν κατὰ τὸ 1819 καθὼς καὶ ἡ Καλιφορνία, καὶ τὸ Νέον Μεξικόν κατὰ τὸ 1847. Εἰς τὴν Φλωρίδα ἢ Πενσακόλα, πόλις ἐπὶ ὁμωνύμου εὐρυτάτου κόλπου κειμένη εἶναι σημαντικὴ διὰ τὸν λιμένα αὐτῆς, ὄντα τὸν εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον τῶν ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ· εἰς δὲ τὴν Νέαν Καλιφορνίαν ὁμοίως σημαντικὴ εἶναι ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος νεωστὶ κτισθεῖσα πόλις ἐπὶ κόλπου, καὶ ταχεῖαν αὐξήσιν λαβοῦσα (κτ: 60 χιλ.) διὰ τὸν ἐκεῖ πλησίον ἀνευρισκόμενον χρυσόν. Διότι, εἰς τριάκοντα ἡρῶν ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὰ μεσόγεια, ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὸ 1848 χρυσοφόρα στρώματα πλούσια εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποτ: Σακραμέντου, τοῦ ὁποίου τὰ ρέθρα καὶ τῶν εἰς αὐτὸν εἰσβαλλόντων χειμάρρων φέρουσι ψήγματα χρυσοῦ, καθὼς καὶ ἡ περίεξ αὐτῶν χώρα εἶναι χρυσοφόρος· ἐκδύλλει δὲ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ὁ ποτ: Σακραμέντος. Τὸ δὲ Νέον Μεξικόν, πρὸς Ἄν: τῆς Νέας Καλιφορνίας κείμενον, εἶναι ὀλιγάθρωπον· ἔχει δὲ πόλεις τὴν Σανταφέν καὶ Τάιον.

Ἡ Χερσόνησος τῆς Φλωρίδος, ἥτις κλεῖει Β: Ἄν: τὸν Μεξικ: κόλπον, ἔχει γῆν κάρπιμον, Σαυάνας ἐκτεταμένας, λίμνας καὶ βάλτους, καὶ κλίμα κάθυγρον καὶ ἐπιδεντικόν τῆς κατηνοθέριμης, ἥτις ἐρημόνει πολλὰς τὸν τόπον. Ἅγιος Αὐγουστίνος ὀνομάζεται ἡ πρωτ: παρὰ τὸν Ἄτλαντ: Ὀκεανόν, ἔχουσα λιμένα καὶ ὄχρῳάματα· εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικόν παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Μισσισιπῆ μετὰ τοῦ Μισουρῆ κεῖται ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος πρωτ: τῆς τοῦ Μισουρῆ ἐπικρατείας, κτισθεῖσα ὑπὸ Γάλλων. Τὰ κρῖτα τοῦ Ὀχίου καὶ τῆς Ἰνδιάνης, ἐκτεινόμενα μέχρι τῶν Ἀλλεγανίων, καὶ τῆς Κεντουκκῆς πρὸς Ν: καταπλημμυρομένης περιοδικῶς ὑπὸ τοῦ Ὀχίου, εἶναι δασώδη καὶ εὐκαρπα, ἀλλ' ὀλιγάθρονα, κατοικούμενα καὶ ὑπὸ μικρολαῶν ἰθαγενῶν βαρβάρων, τοὺς ὁποίους ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μεταβίβασεν εἰς τὰς πρὸς Δ: τοῦ Μισσισιπῆ χώρας, ἐποὺ οἰκοῦσι καὶ οἱ λεγόμενοι Σιούξιοι, οἱ μαχητώτατοι πάντων, καθὼς καὶ οἱ Σιξίοι, καὶ ἄλλοι μεσημβρινώτερον καὶ πέραν τοῦ Μισουρῆ οἰκούντες. Καὶ ὁ τόπος δὲ ὁ δυτικώτατος ὁ ἀπὸ τῶν πετραίων ὄρεων μέχρι τῶν παραλίω τοῦ Ὠκεανοῦ διαβρεχόμενος ὑπὸ τοῦ ποτ: Ὀρεγόνῃ ἢ Κολομβίου, λέγεται Κολομβία ἢ Ὀρεγόνῃ, κατοικουμένη ὡσαύτως ὑπὸ φυλῶν Ἰνδιάνων. Οἱ δὲ σημαντικώτεροι αὐτῶν καὶ πολυπληθέστεροι εἶναι οἱ ὀνομαζόμενοι πλατυκέφαλοι, διότι πλατυκύνουσι τὰς κεφαλὰς πᾶν νεογεννήτων διὰ μηχανικῆς πίεσεως, καὶ οἱ Χόχοι, ἐπιλεγόμενοι Ἰνδιάνοι ὄφεις, διὰ τὸ μάχιμον καὶ θηριώδες· πολλοὶ δ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγρίων εἶναι καὶ ἀνθρωποφάγοι.

ΝΕΑ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ἢ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Εἴκτασις ἐπιφ: 9,100,000 χιλιαμ: □ — Πληθ: 1,600,000—

Μῆκος Δ: μεταξὺ 55° καὶ 142.° —

Πλάτος Β: μεταξὺ 43° καὶ 76.° —

518. Ἡ ἀπέραντος αὕτη χώρα κεῖται πρὸς Β: τῶν Ἠνωμένων Ἀγγλαμερικανικῶν ἐπικρατειῶν· ἐκτεινόμενη δὲ ἀπὸ τοῦ

Ἀτλαντικοῦ ἀπὸ Ἄν: μέχρι τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ῥωσ: Ἀμερικῆς πρὸς Δ: καὶ μέχρι τῆς Παγωμένης θαλάσσης πρὸς Β: περιλαμβάνει περισσοτέραν ἔκτασιν καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν Ἀγλαμερικανικὴν ἐπικράτειαν, ἔχουσα 1,600,000 μόλις κατοίκων διὰ τὸ ψυχρὸν καὶ ἄγονον τοῦ κλίματος. — Διαιρεῖται δὲ εἰς 4 τμήματα τὰ ἑξῆς. — Εἰς τμήμα βόρειον, τὸ περιλαμβάνον τὰς νήσους τῆς Βοφινείου θαλάσσης, καὶ ὅλον τὸ πέραν τοῦ πολιτικοῦ κύκλου μέρος, τὸ πλεῖστον ἄγνωστον, ἂν καὶ πολλοὶ ἀτρόμητοι θαλασσοπόροι ἀνερευνῶσι τοὺς αἰωνίως παγοσκεπέας καὶ ζοφεροὺς τούτους τόπους, ζητοῦντες ἵνα ἀνακαλύψωσι διόδον δι' αὐτῶν πρὸς τὸν Μέγαν Ὠκεανὸν ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἀνεύρου δὲ τινὰς χώρας, ἀλλὰ διὰ τὸ παγοσκεπέας αὐτῶν καὶ τὸ δύσπλευρον τῶν θαλασσῶν ἐκείνων (μόλις δύο μῆνας τῆ θέρους πλεομένου, καὶ τῆτο κατορθούμενον μετὰ μυριῶν μόχθων καὶ πόνων) δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσωσιν ἀκριβῶς, ἂν αὐταὶ ἦναι νῆσοι ἢ χερσόνησοι, εἰμὴ τὰς πρὸς τὸν πολιτικὸν κύκλον προσεγγιζέσας — β) εἰς τμήμα Δυτικόν, περιλαμβάνον τὴν Νέαν Καληδονίαν, τὴν Νέαν Νορφόλκην, τὰ παράλια τῆς Μεγάλου Ὠκεανοῦ, καὶ τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν παρακειμένων νήσων, τῆς Βασιλίσσης Καρλόττας κλ. (505) — εἰς τμήμα Κεντρικόν, περιλαμβάνον ἀπέραντον τόπον, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὰ Μ-Δ: παράλια τοῦ Οὐδσῶνος κόλπου μέχρι τοῦ Βορείου τμήματος καὶ τοῦ Δυτικοῦ, ἢ τῶν βραχωδῶν ὄρεων, καὶ περιέχον τὰς μεγάλας λίμνας τὴν τοῦ Οὐϊνιπίγγς, τὴν τῶν Ὀρέων, τὴν τοῦ Σκλάβου ὀμοῦ μὲ ἄλλας μικροτέρας, καὶ πολλοὺς ποταμούς. Ὅλος δὲ ὁ τόπος οὗτος κατοικεῖται ὑπὸ φυλῶν ἀγρίων, τῶν ὁποίων ἐπικρατέστεραι εἶναι αἱ τῶν Σιουξίαν καὶ αἱ τῶν Μεγάλων Ἑσκιμῶν ζώντων ἀγρίων. — Καὶ τέλος εἰς τὸ Ἄνατ: τμήμα ἢ τὰς ἀνατολικὰς χώρας, τὰς ὁποσούν γνωστὰς καὶ κατοικουμένας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Εὐρωπαϊῶν. Τὸ τμήμα δὲ τοῦτο λέγεται καὶ Νέα Βρετανία πρὸς τὸ Β-Ἀνατολικὸν τῶν Ἠνωμ: Ἐπικρ: κειμένη, καὶ ἀπ' αὐτῶν ὀριζομένη ὑπὸ τῶν 5 συγκοινωνουσῶν μεγάλων λιμνῶν, καὶ τοῦ ποτ: τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, δι' οὗ ὄχετεύονται εἰς τὴν θαλάσσαν τὰ ὕδατα αὐτῶν τῶν λιμνῶν (198) ἐξερχομένου ἐκ τῆς ἀνατολικωτάτης, ἣτις λέγεται Ὀνταρία, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν χυόμενα τὰ ὕδατα τῆς Ἐριῆς ἀποτελοῦσι τὸν περίφημον καὶ τρομερὸν καταρράκτην τῆς Νιαγάρα. Ὅριζεται δὲ, ὡς μεγάλη χερσόνησος, ἀπὸ μὲν τῆς Μ: ὑπὸ τῶν εἰρημένων λιμνῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ ἀπ' Ἄν: δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἀπὸ δὲ Β: ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀτλαν: καὶ τοῦ Οὐδσονίου Πορθμοῦ ἀπὸ δὲ δυσμῶν, ὑπὸ τοῦ Κεντριακοῦ τμήματος καὶ ὑπὸ τῆς Οὐδσονικῆς θαλάσ-

σης, και περιλαμβάνει τὴν Λαβραδορίδα, τὸν Καναδᾶν, τὴν Νέα Βρουσβίκην, τὴν Νέα Σκωτίαν, τὴν νῆσον Νεόγειου, καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας.

519. Ἡ μεταξὺ τῶν λιμνῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ: καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ μυχοῦ τῆς Οὐδσονικῆς θαλάσσης περιλαμβανομένη χώρα ὀνομάζεται Καναδᾶς· ὁ τόπος οὗτος εἶναι ψυχρότερος ἢ ὅσον ἤθελέ τις συμπεράνει ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτοῦ θέσεως· διότι, ἂν καὶ κῆται εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος μετὰ τὴν Γαλίαν, διὰ τὸ συνηρέφες ὁμῶς αὐτοῦ καὶ κάθυγρον εἶδον ἐνίοτε τὸν ὑδρᾶρ-γυρον παγωμένων. Τὰ γουναρικά, κατ' ἐξοχὴν τῶν καστόρων, ἐνυδρίδων καὶ ἄλλων ζῶων, καθιστῶσι τὸν τόπον τοῦτον ἀξιὸν λόγου, ἀποικισθέντα καὶ κατεχόμενον εἰς τὰς ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Γάλλων, καὶ ἔπειτα (ἀπὸ τὸ 1763) κατακτηθέντα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. Διαιρούμενος δὲ εἰς Ἄνω καὶ Κάτω Καναδᾶν, ἔχει πόλεις ἀξίας λόγου τὰς ἐξῆς. — Κουσεδέκην, πρωτεύουσάν ποτε τοῦ κάτω Καναδᾶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, εἰς πλατύτατον κόλπον σχηματίζοντα λιμένα χωρητικὸν 100: πλοίων τῆς γραμμῆς (κατ: 32 χιλ.): καὶ Μοντερεάλην, μεσημβρινώτερον ἐπὶ τινος νήσου τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, τὸ πρῶτιστον ἐμπορεῖον τῶν γουναρικῶν (κατ: 40 χιλ.). Τοῦ δὲ ἄνω Καναδᾶ, λεγομένου οὕτω τοῦ Μ-Δ: μέρους τῆς χώρας, τῆ βρεχομένου ὑπὸ τῶν λιμνῶν, πρωτ: πόλις εἶναι Ἐτόρη εἰς τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς Ὀυταρίας λίμνης, καὶ καθέδρα τῆς Διοικήσεως.

Ἡ Νέα Βρουσβίκη, ἐκτεινομένη παρά τὰς πλατυτάτας ἐκβολὰς καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ἔχει τόπον ὀλίγου λόγου ἀξιὸν. Πρὸς Ἄν: αὐτῆς κεῖται ἡ Νέα Σκωτία ἢ Ἀκαδία, χερσόνησος διὰ στενωτάτου ἰσθμοῦ ἐνούμενη μετὰ τὴν Νέα Βρουσβίκην, ἔχουσα ἀξιολόγους λιμένας τὴν Ἀλιφάξην καὶ Ἀνάπολιν. Ὅλαι αἱ ἄνω ρηθεῖσαι ἐπαρχίαι ἔχουσι ψυχρότατον χειμῶνα καὶ θερμότητα τοῦ θέρους· εἶναι δὲ συνηρεφεῖς καὶ εὐκαρποὶ εἰς γεννήματα, λινάριον, καννάβιον καὶ ταδάκον.

520. Πρὸς Β: τῆς ἀνωτέρω, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, κεῖνται αἱ ἐξῆς νῆσοι. Ἡ τοῦ ἀκρωτηρίου Βρετόνου (Cap Breton) ἢ βασιλικῆς, τὴν σήμερον σχεδὸν ἐγκαταλειμμένη. — Ἡ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, νῆσος εὐκαρποτάτη εἰς γεννήματα. — Πρὸς Δ: τῆς ἀνωτέρω κεῖται ἡ Νεόγειος, ἢ Νέα Φουκλανδία (île de Terre-Neuve) μεγίστη νῆσος στενεύουσα τὴν Ἄν: εἴσοδον τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου· εἶναι δὲ πανταχοῦ ἀκαρπος, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν παραποταμιῶν τόπων· φέρει δὲ ξυλικὴν πρὸς οἰκοδομὴν καὶ πληθὺς ἔχει κόλπων καὶ λιμνῶν ἀσφαλῶν. Οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται

περὶ τὰς 70 χιλ: με γουναρικά καὶ ξυλικὴν ἐμπορευόμενοι—Ν'·Αν: κείται ἡ μεγάλη σύρτις ἡ τῆς Νεογείου εἰς 300 λεύγας ἐκτενομένη· εἶναι δὲ ὀνομαστή, διὰ τὴν ἐπικερδεστάτην ἀλιεῖαν τῶν Ὀυίσκων (Morues).

Αἱ νῆσοι Βερμουδαὶ πρὸς Μ: ἀντικρῦζουσαι εἰς τὰ παράλια τῶν Ἀγγλαμερικανικῶν ἐπικρατειῶν κείνται εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἀ'·πλαντικῆς Ὠκεανοῦ, κατοικούμεναι ὑπὸ 10 χιλ: κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις εἶναι Νέγροι. Αὗται ἀριθμοῦνται περὶ τὰς 400: ἐξ ὧν μόλις ἑκτὼ εἶναι σκεπασμένοι με ὀλίγην φυτικὴν γῆν, ἀλλὰ ἀνδρὶ καὶ ξηραὶ· αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι σκόπελοι κοραλίων καὶ μαδρεπόρων κινδυνωδέστατοι εἰς τὰ πλοῖα. Οἱ Ἀγγλοὶ κατέχουσιν αὐτὰς ὡς ὄρητῆριον τῶν στόλων των.

§21. Ἡ πρὸς Δ: τῆς Νεογείου καὶ πρὸς Β: τοῦ Καναδᾶ περιλαμβανομένη μεγίστη χερσόνησος, μεταξύ τοῦ μεσημέρι: κόλπου τῆς Οὐδσονικῆς θαλάσσης λεγομένου Ἰαμικοῦ καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, ὀνομάζεται Λαβραδορίς, ἢ Νέα Βρεττανία ἰδίως. Ὁ ἀπέραντος οὗτος τόπος, περιλαμβάνων ἕως 60 χιλ. λευγ: τετραγωνικῶν ἐπιφάνειαν, εἶναι ψυχρὸς καὶ ἄκαρπος, μὴ γνωριζόμενος εἰμὴ κατὰ τὰ παράλια, ὅπου ἔχει ὀλίγα τινὰ καταστήματα ἢ ἐπιλεγομένη ἐταιρία τοῦ Οὐδσόνος πρὸς συλλογὴν τῶν γουναρικῶν, ὧτων καλλίστων. Ὁ δὲ τόπος κατοικεῖται ὑπὸ τινων φυλῶν Ἰνδιάνων καὶ ὑπὸ Ἑσκιμῶν, τῶν ἐπιλεγομένων μικρῶν, οἵτινες εἶναι καὶ ἐπικρατέστεροι· ζῶσι δὲ οἱ λαοὶ οὗτοι ἀπὸ τῆς ἀλιείας καὶ τῆς θήρας τῶν γουναρικῶν. Οἱ ἀδελφοὶ Μοραυοὶ (μία χριστιανικὴ αἵρεσις) ἐσύστησαν τρεῖς ἀποικίας μεταξύ αὐτῶν, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκονται καὶ ἕως 600 Ἑσκιμοὶ χριστιανοί. — Ἡ δὲ Κυβέρνησις τῶν Ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν εἶναι ἀντιπροσωπικὴ, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν εἶναι χριστιανοὶ τῆς Δυτικῆς καὶ Προτεσταντικῆς ἐκκλησίας. Ἄν δὲ καὶ ὅλος ὁ ἀπέραντος οὗτος τόπος τῆς Βρεττανικῆς Ἀμερικῆς λογίζεται ἀνήκων εἰς τὴν Ἀγγλίαν, αἱ φυλαὶ τῶν κατοικούντων αὐτῶν Ἰθαγενῶν εἰσὶν ἐλευθεραὶ, αἱ πλείστα διασωζουσαι τὴν βαρβαρότητα, τὰς προλήψεις καὶ τὰς τῆ ἀγρίου βίου ἕξεις των. Τὰ Μ-Δ καὶ Δυτ: παράλια τῆς Οὐδσονικῆς θαλάσσης ὀνομάζονται Νέα Οὐαλλία (ἢ Νέα Γάλλη) ὀλίγον γνωστὰ εἰσέτι εἰς τὸ Κεντρικὸν τμήμα ἀνήκοντα, καὶ ὑπὸ διαφόρων φυλῶν ἀγρίων κατοικούμενα, αἵτινες πωλοῦσιν εἰς τὴν ἐταιρίαν τοῦ Οὐδσόνος τὰ τῶν θηρευομένων ζώων δέρματα.

ΓΡΟΕΛΛΑΝΔΙΑ.

Εἴκτασις ἐπιφανείας 2,000,000 χιλιαμ: □ — Πληθ. 27,000 —

Μήκος Δ: μεταξύ 47° καὶ 70°

Πλάτος Β: μεταξύ 59° 45' καὶ 78°

522. Πρὸς Β: τῆς Λαβραδορίδος κεῖνται οἱ βορειότατοι καὶ ψυχρότατοι τόποι, ὀλιγώτατα καὶ ἀσθενέστατα φυτὰ φέροντες, λευκάς δὲ Ἀρκτους πολλάς, Ῥένυες, λευκοὺς λαγωὺς καὶ μαυραλώπεκας, καὶ φαλαίνας καὶ φώκας. Οἱ γνωστότεροι μεταξύ αὐτῶν εἶναι ἡ Γροελλανδία πρὸς τὰ Β: Ἀν: τοῦ Βαφινεῖου κόλπου καὶ τοῦ Δαυϊδικοῦ πορθμοῦ παρεκτετινομένη, καὶ ὑπὸ Ἑσκιμῶν καὶ ἀποικῶν Δανιμαρκίων κατοικημένη, οὔτινες ζῶσιν ἀπὸ τὸ προϊόν τῆς ἀλειίας τῆς φαλαίνης. Πλησίον αὐτῆς εἶναι ἡ νῆσος Ἰσλανδία (344) κειμένη πρὸς Ἀν: ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, καὶ ἡ Σπιτσεβέργη Β-Ἀν: ἐκ πολλῶν νήσων ἀκατοικήτων συγκεκμηνη, εἰς τὰς ὁποίας Ῥώσοι καὶ Ἄγγλοι ἔρχονται εἰς ἀλειαν φαλαινῶν καὶ ἄλλων κητῶν. Ἡ Γροελλανδία εἶναι ὁ βορειότατος τῶν γνωστῶν τόπων, ὅπου αἱ μέγιστα ἡμέραι, καθὼς καὶ αἱ νύκτες, διαρκοῦσιν ἕως 2 μῆνας, καὶ ὁ χειμὼν ἕως ὀκτώ. Εἰς δὲ τὴν Σπιτσεβέργην ὁ ἥλιος φαίνεται 5: μῆνας ἄνω τοῦ ὀρίζοντος. Αἱ δὲ πρὸς τὸν πόλον πλησιέστερα κατοικημένα ἴθυσαι κεῖνται περὶ τὴν 72 μοῖρ. Β: πλάτους.

523. Ἡ Γροελλανδία (πρασίνη γῆ) φαίνεται ὅτι ἀπικρίσθη περὶ τὸν Θ' αἰῶνα Μ. Χ. ὑπὸ τῶν Δανιμαρκίων διὰ τὴν ἀλειαν τῆς φαλαίνης, ἀλλ' ἡ ἀποικία αὕτη ἐλησημονήθη παρὰ τῆς Μητροπόλεώς της καὶ ἀποκρίσθη. — Νέα ἀποικία ἐκαστήθη κατὰ τὸ 1721 Δανιμαρκίων, συμποσσομένην νῦν εἰς 8 χιλιάδας, μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἕως χίλιοι τῶν λεγομένων ἀδελφῶν Μοραυῶν, οὔτινες διέδωκαν τὸν χριστιανισμόν μεταξύ τῶν αὐτοχθόνων. Οὗτοι δ' εἰς 14 χιλ. εἶναι Ἑσκιμοί, μικρόσωμοι, ὡς οἱ Σαμιῆται καὶ οἱ Λάπωνες, ζῶντες ἀθλιέστατα, τὸν μὲν χειμῶνα τρυπομένοι ἀνὰ 30 ἢ 40 ὄμοι εἰς ὑπαγείους τρύπας, ἢ πετροκτίστους κλύβας χιονοσκεπάζουσιν, φωτιζομένους καὶ θερμαινομένους ὑπὸ μαγαλωτάτου λύχνου καιμένου· τὸ δὲ βραχυτάτον μέρος κατοικοῦσιν ὑπὸ σκηνᾶς κατασκευαζομένης ἀπὸ δέρματα φωκῶν. Τὸν χειμῶνα εἰς διάστημα 6 ἐβδομάδων δὲν φαίνεται ποσὼς ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ τὸ τῆς σελήνης σέλας, τὸ τῶν ἀστέρων καὶ τὸ τῆς βορείας ἡύδης (132) μετριάζουσι τὸ σκότος τῆς μικρᾶς ταύτης νυκτός. — Μόνη δὲ ἡ Μ-Δ: παραλία γνωρίζεται· ἡ δὲ ἀνατολικὴ εἶναι ἀπρόσιτος διὰ τοὺς πάγους καὶ ἡ δυτικὴ διὰ τὰ περιζώνοντα αὐτὴν χιονοσκεπῆ ὄρη. Ἐν γένει ὁ τόπος φαίνεται κατ'ἀσκησιν ἀπὸ σωρείας πάγων καὶ βράχων· κατὰ δὲ τὸ ὀλιγοχρόνιον, ἀλλὰ ἀρκετὰ περιόν, μέρος αὐτοῦ σκεπάζεται ἡ γῆ ἀπὸ πύων βραχυτάτην καὶ ἀσθαιεστάτην, ἐρείκας τινὰς, μικρὰς, ἑτέρας καὶ σημιόδας (houleaux)· ἕβλα δὲ φέρουσιν ἐκεῖ τὰ ρεύματα τῆς θαλάσσης ἀπὸ ἄλλου τόπου· οἱ δ' ἀποικοὶ εἰς τὰ μεσημέριά μέρη, μετὰ πολλῶν πόνων καὶ μόχθων, καλλιερροῦσιν ὀλίγα λαχανικὰ καὶ γαίμηλα. Ἀπὸ δὲ τὰ κατοικίδια ζῶα κύνες μόνον ἔχουσι, τοὺς ὁποίους ζεύρουσιν εἰς ἐφόδια, καὶ τὸ κρέας αὐτῶν τρώγουσι, καθὼς καὶ τὸ τῶν ἀλειωμένων φωκῶν, τῶν ὁποίων καὶ τὰ δέρματα φοροῦσι, καὶ τὸ λίπος μεταχειρίζονται ἀντὶ βοτύρου καὶ ἀφυγίου. — Τὰ ὄρη περιέχουσιν ἀμίαντον, γρανίθρακα, γρανίτην καὶ ἄλλαιριν λίθον, εἰς τῆς οἱ Γροελλανδοὶ κατασκευάζουσι χύτρας καὶ λύχνους.

§. Β'. ΑΜΕΡΙΚΗ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ.

524. Ἡ Μεσημβρινή Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἡ εὐκαρποτάτη ὄλων τῶν χερσονήσων τοῦ κόσμου. Τὸ δυτικὸν μέρος αὐτῆς συστήνει ὄροπέδιον εὐρύχωρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφίστανται σειραὶ ὄρέων. Αἱ Ἄνδαι, ἡ κυριωτέρα σειρά, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ, τοῦ συνάπτοντος τὰς δύο χερσονήσους (507) προχωρεῖ εἰς ὄλην τὴν Μ: Ἀμερικὴν, διακλαδιζομένη εἰς πολλὰς ἄλλας σειρὰς ὄρέων, αἵτινες ὀνομάζονται μὲ κοινὸν ὄνομα Κορδιλλιέρας, ἤγουν σειραὶ, αἱ σημαντικώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Κιμβόρασον, τὸ Κοτοπάξιον, καὶ ὁ Πισίγκας, εἰς τὴν Κολομβίαν, καὶ ἄλλα εἰς τὰς σειρὰς τῶν Ἀνδῶν τῶν εἰς τὴν Περούϊαν. εἶναι δὲ ὅλα ταῦτα τὰ ὄρη ἡφαιστεια νῦν καιόμενα, καὶ τὰ ὑψηλότερα τῶν ὄρέων τῆς ὑδρογείου σφαίρας μετὰ τὰ εἰς τὴν Θιβετίαν (147 καὶ 529). Ἡ σειρὰ δ' αὕτη πλησιάζουσα πολὺ εἰς τὴν Δ: παραλίαν, δὲν καταβιβάζει μεγάλους ποταμοὺς ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος· ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁμοῦς δίδει τὰς πηγὰς εἰς μεγίστους, ῥέοντας ἀπὸ Δ: πρὸς Ἀν: Ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Ἀμαζόνιος, ἡ ὁ Μαραγνώνης, ὅστις δέχεται πλῆθος ἄλλο μεγάλων ποταμῶν καθ' ὅλον τὸν δρόμον του, καὶ ὁ Ὀρενωκος διατρέχων 600 λευγῶν δρόμον, καὶ κοινωνῶν μὲ τὸν Ἀμαζόνιον διὰ τοῦ ποτ: Κασικαρῆ. Εἶναι δὲ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τοῦ κόσμου ὁ Ἀμαζόνιος διὰ τε τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος τοῦ δρόμου του· ἐν δίκροτον δὲ δύναται ν' ἀναπλεύσῃ ἐν αὐτῷ εἰς διάστημα 500 λευγῶν (*). Ὁ Ῥιοπλάτας ἡ πτ: πλάτας (Ἀργυροπόταμος), ἔχων τὰς πηγὰς τε εἰς τὰς Κορδιλλιέρας, καὶ εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ματογόρσου πρὸς Ν: τοῦ Ἀμαζονίου, ῥεεῖ ἀπὸ Β: πρὸς Ν: δεχόμενος πολλοὺς ἄλλας πτ: καὶ συσῆνων εἰς τὰς ἐκβολὰς τε, παρόμοια μὲ τὸν Ἀμαζόνιον, ἐκτεταμένον καὶ πλατύτατον κόλπον.

Καὶ ἡ Μεσημβρινή Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ Ἴσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι εἶχον τὰς σημαντικωτέρας κατακτήσεις· ἀλλὰ καὶ αὕτη ὄλη σχεδόν, πλην τῆς Γουϊάνης καὶ τῶν νήσων, τὴν σήμερον εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ πᾶσαν Εὐρωπαϊκὴν ἐξουσίαν, συστηθεῖσα

(*) Ἐχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰς Ἄνδρας τῆς Περούϊαν, εἰς ὕψος 12 χιλ: ποδ: ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, διὰ δύο κυρίων ποταμῶν, ἔξ ὧν ὁ μὲν ὀνομάζεται παλαιὸς Μαραγνώνης ἢ Οὐκαϊάλο, ὁ δὲ νέος Μαραγνώνης ἢ Τουγκουράγος, δέχεται, καὶ πρὶν τῆς συμβολῆς τῶν δύο τούτων καὶ μεταπειτα, πλῆθος ἄλλων σημαντικῶν ποταμῶν, ἐν ἧ διατρέχει 1300 λευγῶν δρόμον· χύεται δὲ διαρρέων τὴν Κολομβίαν καὶ τὸ βόρειον μέρος τῆς Βρασιλίας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν. Τὸ δε κῆτος αὐτοῦ ἔχει πλάτος πού μὲν μίαις λεύγης, πού δὲ πλείστορον, περιλαμβάνον ἐν αὐτῇ πολλὰς νήσους· πού δὲ ἐκτείνουμένον τοσούτον κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν τοῦ ἔτους, ὥστε νὰ φαίνεται ὡς λιμνὴ ἀπέραντος. Εἰς δὲ τὰς ἐκβολὰς του γίνονται πολλαὶ νήσοι· ἔξ ὧν ἡ λεγόμενη Μαράγιο ἔχει 50 λευγῶν μῆκος· καὶ 30 πλάτος.

κατὰ πολιτείας αὐτονόμους. Κατοικοῦσι δ' αὐτὴν καὶ πλήθη Ἰνδιάνων εἰσέτι ἀγρίων, ἐκ τῆς ἀλιείας καὶ τοῦ κυνηγίου ζώων κατὰ φυλάς, πολεμοῦσας πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τοὺς λευκοχρόους ἄσπονδον πόλεμον. Ἐλαττοῦται δ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν φθειρομένων καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῆς νόσου τῶν εὐφλογιῶν, καὶ διὰ τοὺς πρὸς ἀλλήλους πολέμους, καὶ διὰ τὴν κατάχρησιν τῆς ρακῆς, τῆς ὁποίας τὴν χρῆσιν ἔμαθον παρὰ τῶν Εὐρωπαίων.

Ἡ Μεσημβρινῆ Ἀμερικὴ περιλαμβάνει νῦν τὰς ἐξῆς χώρας — Πρὸς Β: καὶ Ἄν: τὴν Κολομβίαν, τὰς Γουιάνας, καὶ τὴν Βρασίλιαν — Πρὸς Δ: τὴν Περούϊαν, τὴν Λαπλατίαν, καὶ τὴν Χιλίαν. — Πρὸς Ἄν: τὴν Παταγονίαν, τὴν Οὐρουγουάην, καὶ τὴν Παραγουάην· καὶ τέλος τὰς ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ νήσους.

ΚΟΛΟΜΒΙΑ.

Ἐκτασις ἐπιφανείας 2,800 χιλιάμ: □ — Πληθ: 3,600,000. —

Μήκος Δ: μεταξὺ 61° 40' καὶ 85°

Πλάτος μεταξὺ 12° 30' Β: καὶ 6° 15' Ν.

525. Ἡ Κολομβία ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Δαριένιον ἰσθμὸν, τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Παναμάς ἕως τὸν τοῦ Δαριένου εἶναι μόνον 4 χιλιάμετρα, κατέχει ὅλον σχεδὸν τὸ βορειότερον μέρος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, διαδρεχομένη πρὸς Β: ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Καραϊθικῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Ἀντιλλῶν· καὶ πρὸς Δ: ἀπὸ τὰ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ, καὶ διαρρέομένη ὑπὸ τῶν ποτ: Ὀρενώκου καὶ Μαραγνῶνος, ἐχόντων αὐτόσε τὰς πηγὰς τῶν. Κατ' ἀρχὰς, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν κατακτητῶν αὐτῆς Ἰσπανῶν Νέου βασιλείου τῆς Γρενάδας καὶ Καπετανία τῆς Καρακάσης, ἀπέση ἀπὸ τῆς μητροπόλεως κατὰ τὸ 1811: καὶ μετωνομάσθη Κολομβία εἰς τιμὴν τοῦ Χριστοῦ Κολόμβου, κηρυχθεῖσα κατὰ τὸ 1819 ἀνεξάρτητος δημοκρατία σύσπονδος ἐκ τριῶν δημοκρατιῶν· ἐκ τῆς δημοκρατίας τῆς Νέας Γρενάδας, τῆς τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῆς Βενεζουέλας. Ἄλλ' αὐταὶ μετὰ παρέλευσιν τινῶν ἐτῶν, διαλύσασαι τὴν ὁμοσπονδίαν, διατηροῦνται νῦν ὡς ἰδίᾳ δημοκρατία ἐκάστη, διοικουμένη ὑπὸ ἐνὸς προσωρινοῦ Προέδρου καὶ ἐνὸς συλλόγου ἀντιπροσώπων. Ὄλων ὁ πληθ: συμποσοῦται ἕως 3 1/2 ἑκατομ: καὶ θρησκείαν ἀνεχονται μόνην τὴν κατολικοδυτικὴν.

526. Ἡ Βενεζουέλα, ὀνομασθεῖσα καὶ Τέρρα-φίρμα (Ἡπειρος) ὑπὸ τοῦ Κολόμβου πρώτου ἀνακαλύψαντος τὰ παράλια αὐτῆς, ἐκτείνεται παρὰ τὴν θαλάσσαν τῶν Ἀντιλλῶν μεταξὺ τῆς Νέας Γρενάδας καὶ τῆς Γουιάνης· εἶναι δὲ κατὰρρύτος καὶ κατὰσκεπος ἀπὸ δάση ξύλων βαφικῶν καὶ πρὸς οἰκοδομὴν, καὶ φέρει ἀφθόνως κακάον καὶ νικοτιανὴν, καφέν, βανίλλιον σακχα-

ροκάλαμον, Ἰνδικόν κλ. εἰς τὰς κοιλάδας τὰς πρὸς Β: Διαιρεῖται δὲ πολιτικῶς εἰς 13 νομούς. — Πολ. Καρακάση πρωτ: ὀλίγου μακρὰν τῆς θαλάσσης κειμένη, ἐμπορικῆ καὶ πλουσία, πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ σεισμῶν, ἔχουσαν ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἴκανά καὶ 50 χιλ: κατοίκων. — Κουμάνη πρὸς Ἄν: πρωτεύουσα νομοῦ καὶ ὄμων: ἐπαρχίας· πόλις ἐχυρὰ, παράλιος καὶ ἐμπορικῆ (κάτ. 10 χιλ.). — Μαρακαϊδον πρὸς Δ: ἐπὶ ὀμωνύμου λίμνης (κάτ 25. χιλ.) εἰς τὴν αὐτὴν δημοκρατίαν ἀνήκει καὶ ἡ πρότερον λεγομένη Ἰσπανικὴ Γουϊάνα, νῦν δὲ νομὸς τοῦ Ὁρενώκου, ὑφ' οὗ διαρρέεται ὡς ἀπέραντος πεδιάς, ἔχουσα μῆκος πλεόντων 400 λευγῶν, καὶ περιέχουσα δάση πυκνότατα καὶ ἐρήμους ἀκάρπυς, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν οἱ ἐγγῶριοι Λιάνες καὶ Πάμπας· εἶναι δὲ παρόμοιοι μὲ τὰς Σαθάνας καὶ Στέπκς (143) ἔσθην καὶ ὁ τόπος εἶναι ὀλιγάνθρωπος, κατοικούμενος ὑπὸ ἀγρίων φυλῶν Ἰνδιάνων ἀνεξαρτήτων, καὶ τρέφων πολλὰς ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων ἀγρίων. Ὅλος ὁ πληθ: τῆς δημοκρατίας μόλις ἀναβαίνει εἰς 1,200,000.

527. Ἡ Νέα Γρενάδα εἶναι τὸ Β-Δ: μέρος τῆς Κολομβίας, περιλαμβάνουσα τὸν Ἴσθμόν τῆς Πανάμας· ἐκτείνεται δὲ πρὸς Ἄν: μέχρι τῆς Βενεζουέλας καὶ τοῦ Ὁρενώκου, καὶ πρὸς Μ: μέχρι τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ, διατεμνομένη κατὰ τὰ δυτικὰ αὐτῆς μέρη ὑπὸ σειρῶν παραλλήλων τῶν Ἀνδῶν, τῶν ὁποίων οἱ μὲν πρῶνες εἶναι αἰωνίως χιονοσκεπεῖς, αἱ δὲ κλιτύες κατασκαίπει ἀπὸ δάση μεγαλοπρεπέστατα. Ἐκ τούτων ὁ τόπος συσχηματίζεται εἰς ὀροπέδια ὑψηλὰ (ἐξ ὧν τὸ ὑψηλίστατον εἶναι τὸ τοῦ Πάσου) καὶ κατάρρυτα, περιέχοντα παχέας βροσκὰς, καὶ πεδιάδας εὐφόρους. Εἰς δὲ τὰ Ἄνατ: μέρη εὐρίσκονται ἐκτεταμένοι Λιάνοι καὶ Πάμπαι διαρρέόμενοι ὑπὸ ποταμιῶν, τῶν μὲν εἰς τὸν Ὁρενώκον, τῶν δὲ εἰς τὸν Ἀμαζόνιον ἐκβαλλόντων. Ὁ δὲ Μαγδαλένας, εἰς τὰ μεσημβρινώτερα τῆς χώρας πηγάζων, χύνεται εἰς τὴν θαλάσσαν τῶν Ἀυτιλλῶν μετὰ ἄλλων μικροτέρων. Τὸ κλίμα δὲ εἶναι διάφορον κατὰ τὴν θέσιν τῶν τόπων· ψυχρότατον ἐπὶ τῶν ὄρεων, εὐκρατον καὶ ὑγιερὸν εἰς τὰ ὀροπέδια, ὅπου ἐπικρατοῦσι δύο ὄρη ἔμβρων καὶ δύο ἀνομβρίας· ζεῖον δὲ καὶ νοσερόν εἰς τὰ παράλια καὶ εἰς τινὰς κατὰ τὰ μεσόγεια βαθείας κοιλάδας. Ἔγει δὲ προϊόντα ὄσα καὶ ἡ Βενεζουέλα, καὶ προσέτι καὶ μεταλλεῖα ἄφθονα χρυσοῦ καὶ πλατίνης, καὶ σμαράγδων ἐπονομαζομένων τοῦ Περου, καὶ προτιμωμένων ὡς καλλίστων. Διαιρεῖται δὲ πολιτικῶς εἰς 20: νομούς ἐκ τῶν πρωτευουσῶν αὐτῶν ἐπονομαζομένους. — Πολ: Σανταφέ τοῦ Βογώτα· κειμένη εἰς ὀροπέδιον 8 χιλ: ποδ: ὑπε-

σκευάζουσι τὰ παρθμεία αὐτῶν. Τὰ παράλια καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν παραποταμίαι εἰσὶ καλλιεργημένα· τὰ δὲ μεσόγεια ἔρημα, συνηρηφῆ ἀπὸ μεγαλώτατα δάση παρθένα, ἢ καὶ ὑπὸ ἀμμοδῶν ἔρημων διακοπτόμενα, καὶ γέμοντα ἀπὸ ζῶα ἄγρια, καὶ θηρία παντοδαπά τῶν θερμῶν τόπων, καθὼς ἀπὸ τρομεροῦς ὄφεις τὲς ἐπονομαζομένους Κροταλίας (Serpents-à-Sonnette).. Ἐχει δὲ καὶ ἔντομα ἴδια περιεργότατα, ἐν οἷς καὶ οἱ φανοκέφαλοι, λεγόμενοι οὐπω διότι ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐκπέμπουσι τὴν νύκτα πολὺ φῶς, ὡς αἱ παρ' ἡμῖν πυρολαμπίδες· καὶ εἶδος τι μεγαλωτάτων νυκτερίδων ὑπάρχει, αἱ τινες βυζάνουσι τὸ αἷμα τῶν κοιμημένων ἀνθρώπων καὶ ζῶων τοσοῦτον ἐλαφρὰ καὶ ἀνεπαισθήτως, ὥστε νὰ μὴ ἀφυπνίζωνται ὑπὸ τοῦ βυζάσματος. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου δὲ εἶναι εἰσέτι ἀκριβῶς γνωστὸν, κατοικούμενον ὑπὸ Ἰνδιάνων καὶ Νέγρων ἀνεξαρτήτων.

Ἡ Γαλλικὴ Γουϊάνη εἶναι ἡ Ἀνατολικωτέρα καὶ ἡ μεγαλητέρα· ἔχει πληθ: 66 χιλ: καὶ πρωτεύουσιν τὴν Καυένην ἐπὶ νήσου νοσεράς, ὅπου καλλιεργοῦνται καὶ μοσχοκάρφια, μοσχοκάρυδα καὶ καφῆς.—Ἡ Ὀλλανδικὴ ἔχει πληθ: 70 χιλ: καὶ πρωτ: τὸ Παραμάριβον ἐπὶ τοῦ Σουρινάμη ποτ:—Ἡ Ἀγγλικὴ (πληθ: 144 χιλ:) τὴν Σταβραίκην, ὅθεν ἐξάγονται ρόυμιον, σάκχαρι, καφῆς καὶ παμβάκιον.

§ Γ'. ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΟΝ ΚΟΛΠΟΝ ΝΗΣΟΙ.

§42. Αἱ νῆσοι αὗται κεῖνται μεταξύ τῶν δύο χερσονήσων τῆς Ἀμερικῆς κατ' ἔμπροσθεν τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου εἰς σχῆμα τόξου κύκλου, καὶ ἐκ τούτου ὠνομάσθησαν Ἀντίλλαι, ἤγουν Ἀντίνησοι. Αἱ αὗται ὠνομάσθησαν κατὰ πρῶτον καὶ Δυτικαὶ Ἰνδαίαι, διότι ὁ Κολόμβος, ζητῶν νέον δρόμον διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἀνεκάλυψε μεταξύ αὐτῶν τὸν πρῶτον νέον τόπον (τὴν νήσον Σαινσαλβαδόρον) ἀνήκοντα εἰς τὸν Νέον Κόσμον (*). Ὑπολογίζεται δὲ ἡ ἔκτασις τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ὅλων εἰς 240,000 χιλιάμ: □ καὶ ὁ πληθ: εἰς 3,360,000.—

Σημ. Ὅσαι αὗται αἱ νῆσοι ἔχουσι γῆν μὲν ἠφαιστιογενὴ καὶ πλῆθος ἠφαιστειῶν· κλίμα δὲ θερμότατον, κάθυγον, νοσοδέστατον καὶ θανατοφόρον μάλιστα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ἀλλ' εὐφορώτατον εἰς τὰ φυτά. Αἱ θαλάσσιαι δὲ δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, συστήσασαι ἀποικίας, ἀπολαμβάνουσιν ἐξ αὐτῶν θησαυροὺς πλούτου, διότι καλλιεργοῦσι διὰ τῶν Μαύρων τῆς Ἀφρικῆς παμβάκιον, σάκχαρι, κακάον, καφῆν, ἰνδικόν, Νικοτιανήν, ὅλα τὰ προϊόντα τῶν θερμῶν κλιμάτων τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, ἐξαιρέτα ὀπωρικά καὶ διάφορα ξύλα πολυτίμα καὶ σπάνια. Διαιροῦνται δὲ αἱ Ἀντίλλαι εἰς μεγάλας καὶ εἰς μικράς, καὶ εἰς τὰς τῶν ἀνέμων Ἀντίλλας, καὶ εἰς τὰς νήσους Λουκαίας.

(*) Ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ὠνομάσθησαν Ἀντίλλαι, διότι κατὰ τὴν πρώτην ἀνακάλυψιν τοῦ Κολόμβου, ἐνόμισάν τινες ὅτι εὗρεθῆ ἡ νῆσος ἡ λεγομένη Ἀντίλλαις, τὴν ὁποίαν ὑπέθετον ὅτι ἔκειτο πρὸς Δι τῶν Ἀσίων.

ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

543. Ὀνομάζουσιν οὕτω τὰς μεγίστας μεταξὺ τῶν Ἀντιλλῶν νήσους, αἱ τινες εἰσὶν ἡ Κουβὰ, ἡ Ἰαμαϊκὰ, ἡ Αἴτη καὶ τὸ Πορτόρρικον.

Κουβὰ, ἡ μεγίστη καὶ δυτικωτάτη, κειμένη μεταξὺ τῶν χερσονήσων Φλωρίδος καὶ Τουκατάνης, σχηματίζει μετ' αὐτῶν τὰς δύο εἰσόδους εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον τὰ πλεῖστα τῶν παραλιῶν αὐτῆς εἶναι δυσπρόσιτα, ἔνεκα τῶν παρακειμένων ὑφάλων, τῶν νησιδίων καὶ τῶν ἀμμωδῶν Σύρτεων· ἔχει δὲ μῆκος μὲν 280 λευγῶν, ἔκτασιν δὲ ἴσην σχεδὸν μετὴν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, καὶ ἐν ἑκατομ. κατοίκων, ἐν οἷς οὐδὲ εἰς τῶν ἰθαγενῶν διασώζεται τὴν σήμερον.— Ἀθάνα, κειμένη πρὸς Δ: λέγεται ἡ πρωτεύουσα, ἣτις ἔχει 420 χιλ: κατοίκων, καὶ τὸν κάλλιστον τῶν τῆς Ἀμερικῆς λιμένων· ἐξάγει δὲ καπνὸν καὶ σιγάρα περίφημα. Ὁ Σαντιάγος πρὸς Ν: ἄλλη πόλις αὐτῆς εὐλίμενος (κάτ: 25 χιλ:·) ἀνήκει δ' ἡ νῆσος εἰς τὴν Ἰσπανίαν.— Ἡ Ἰαμαϊκὰ πρὸς Ν: τῆς Κουβας, ἀνθηρὰ καὶ εὐδαίμων νῆσος ἀπὸ τὰ προϊόντα τῶν καφεύων καὶ σακχαροφυτειῶν τῆς, λογιζομένη ἡ πρωτίστη τῶν εἰς τὰς Ἀντίλλας Ἀγγλικῶν κατακτήσεων· ἔχει δὲ 750 λευγ: τετρ: ἔκτασιν, ὄρη ὑψηλά, δάση ἐκτεταμένα, ποταμούς πολλούς, καὶ κοιλάδας καλῶς καλλιεργημένας. Ἡ καλλιωτέρα παράλιος πόλις αὐτῆς εἶναι ἡ Βασιλόπολις (Kinssgtown) ἐπὶ τῶν μεσημβρ: παράλιων, καλῶς κτισμένη καὶ ἐμπορικὴ (κάτ: 30)· Ν-Δυτικῶς δ' αὐτῆς κεῖται ἄλλη πόλις ἀρχαία πρωτ: τῆς νήσου, ἡ ὀνομαζομένη διὰ τὸν εὐρυχωρότατον λιμένα τῆς Πορρούαγιάλη (Βασιλικὸς λιμὴν) ἀλλ' ἐρημωμένη ὑπὸ τῶν συχνῶν σεισμῶν καὶ καταιγίδων· νῦν περιέχει 40 χιλ: κατ:— Ὀλος ὁ πληθ: τῆς νήσου συμποσοῦται εἰς 360 χιλ: ἐξ ὧν 32 χιλ. εἶναι ἀπελεύθεροι. Εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον κατασκευάζεται καὶ Φούμιον κάλλιστον, ἀπὸ τὸ δεύτερον σурέπιον τὸ ἐκ τῶν σακχαροκαλάμων.

Σημ. Ἡ νῆσος αὕτη ἀνήκει μέχρι τοῦ 1655 εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς, οἱ τινες κατέστρεψαν ὅλους τοὺς Ἰθαγενεῖς λαοὺς. Ἐδῶ ἤρχισαν κατὰ πρότον νὰ ἐξέρχονται εἰς τὴν τῶν Ἰνδιάνων ἐπάγοντες κατ' αὐτῶν κύνας μολοτσούς.

544. Σαιντομίγγος ἡ Αἴτη, πρὸς Ἀν: τῶν 2 προειρημένων κειμένη, φέρει τὰ δευτερεῖα τῆς Κουβας κατὰ τὸ μέγεθος, ἀλλ' εἶναι ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἡ σημαντικωτάτη τῶν τοῦ κόλπου νήσων, ὀνομασθεῖσα Ἰσπανίωλα κατὰ πρότον ὑπὸ τοῦ ἀνακλύψαντος αὐτὴν Κολόμβου τὸ 1492. Ἐπέκειτο δὲ μέρος αὐτῆς (τὸ Ἀνατολικὸν) εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ μέρος (τὸ Δυτικὸν) εἰς τὴν Γαλλίαν· ἀλλὰ κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν οἱ τοῦ Γαλλικοῦ μέρους Νέγροι διεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, καὶ ἐσύστησαν δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἐπονομάσαντες αὐτὸ πολιτείαν τῆς

Αΐτης· ὠνομάζετο δὲ Ἄιτη ἀνέκαθεν μία τοπαρχία τῆς νήσου, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς συνεποσοῦτο εἰς ἓν ἑκατομ: ὡς λέγῃσι. Κατὰ δὲ τὸ 1822 ἀποστάντες καὶ οἱ τοῦ Ἰσπανικοῦ μέρους προσετέθησαν εἰς τὴν δημοκρατίαν, ἀναγνωρισθεῖσαν ὑπὸ τῆς Γαλλίας ἀνεξάρτητον κατὰ τὸ 1825: ἀλλὰ μετὰ πολλὰς ἐσωτερικὰς παραχὰς καὶ ἐμφυλίους ῥήξεις, καὶ πολιτικὰς μεταβολὰς, ἡ δημοκρατικὴ πολιτεία μετέστη εἰς Αὐτοκρατορίαν τῆς Ἄιτης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐσχάτως οἱ τῷ Ἰσπανικοῦ μέρους ἀποσπασθέντες, συνέστησαν Δημοκρατίαν Δομινικανὴν ἐπονομασθεῖσαν.

Ἡ νήσος αὕτη, ἐπονομασθεῖσα καὶ Βασιλὶς τῶν Ἀντιλλῶν, ἔχει ἐν τῷ μέσῳ ὄρη συνηρεφῆ καὶ μεταλλοφόρα, καὶ ὑψηλὰ ἕως 8 χιλ: ποδ: κοιλάδας δὲ καὶ πεδιάδας περὶ τὰ παράλια εὐκαρποτάτας ὄλων τῶν προϊόντων ἐκείνων τῶν τόπων, ἀλλ' ἐκ τῶν ὁποίων μετὰ πλειοτέρας ἐπιμελείας καλλιεργοῦνται τὸ σακχαροκάλαμον, ἡ καφέα καὶ τὸ παμβάκιον. Τὸ κλίμα δὲ εἶναι ὑγιεινὸν εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους: ἀλλ' εἰς τὰς πεδιάδας ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης καὶ ἡ ὑγρότης τοῦ τόπου γεννᾷ ἀσθενεῖας θανατηφόρους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου συμποσοῦνται εἰς ἓν ἑκατομμ: μεταξύ τῶν ὁποίων λογιζονται 40 χιλ: λευκῶν. Πόλεις δ' ἀριθμοῦσι 12: ἐξ ὧν σημαντικώτεραι εἶναι τὸ Κάπον, πόλις εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ, εἰς τὰ Βόρεια παράλια τῆς νήσου, κατασφραφῆσα ὑπὸ σεισμοῦ τὸ 1842. — Πριγγιπόπορτον (port-au-prince) ἡ πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Αΐτης (κάτ: 30 χιλ:) — Σαινδομίγγος, πρωτεύουσα ποτε τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἰσπανῶν τόπων, καὶ μία τῶν ἀρχαιότερων πόλεων τῶν συστηθεισῶν ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐν Ἀμερικῇ, διότι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κολόμβου Βαρθολομῆς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν κατὰ τὸ 1496.

545. Πορτόρρικον, πρὸς Ἄν: Ἰσπανικὴ νήσος, ἡ τελευταία καὶ μικροτέρα μεταξύ τῶν μεγάλων Ἀντιλλῶν, κατάρρυτος, δασώδης εἰς τὰ ὄρεινα μέρη, καὶ εὐκαρποτάτη εἰς τὰς ὠραίας κοιλάδας αὐτῆς: παράγει ἀφθόνως σάκχαρι, καφέν, ὄρυζιον, παμβάκιον, Νικοτιανὴν, βανίνας κλ. τὸ κιγινιδένδρον καθὼς καὶ τὸ τοῦ Ἰνδικοῦ φύονται αὐτόματα, καὶ αἱ ἡμίονοι τῆς Νήσου εἶναι περιήφημοι. Ἐχει πληθ: 400 χιλ: ἐξ ὧν 45 χιλ: εἶναι δούλοι. Οἱ Ἰσπανοὶ κατέστρεψαν 600 χιλ: Ἰθαγενῶν, ἵνα κατασταθῶσι κύριοι τῆς νήσου, εἰς τῆς ὁποίας τοὺς ποταμοὺς εὕρισκον τότε φήγματα χρυσοῦ. — Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Πορτορρίκου ὀνομάζεται ἡ πρωτ: αὐτῆς, κειμένη ἐπὶ τῶν Β: παραλίω ἐπὶ νησιδίου κοινωνοῦτος μετὰ τὴν νήσον διὰ γεφύρας.

Πρὸς Β: τῆς Κούδας καὶ τοῦ Σαινδομίγγου, καὶ πρὸς Ἄν: τῆς

Φλωρίδος, είναι ή σωρεία τῶν Λουκαίων νήσων, ἡ τοῦ Βαχαμά, ἕως 500 τὸν ἀριθμὸν, ἐξ ὧν τινες εἶναι ξηροὶ βράχοι, δώδεκα δὲ μεγάλοι καὶ εὐκαρποι αἱ κυριώτεραι δὲ λέγονται ἡ μὲν, Βαχαμά· ἡ δὲ, Σανσαλθάδωρ. Εἰς ταύτην τὴν τελευταίαν νομίζεται ὅτι ἀπέβη ὁ Κολόμβος, πρὶν ἢ πατήσῃ ἄλλην γῆν τῆς Ἀμερικῆς· ὅθεν καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν Ἁγίον Σώστην. Ἀνήκουσι δὲ αἱ Λουκαῖαι εἰς τοὺς Ἁγγλους, καὶ τὸ κύριον προϊόν αὐτῶν εἶναι παμβάκιον. Περί πολλοῦ δὲ ποιεῖται τὴν κατοχὴν αὐτῶν ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν θέσιν των εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου.

ΜΙΚΡΑΙ ΝΗΣΟΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ ΚΑΙ ΑΙ ΠΡΟΣΑΝΕΜΟΙ.

546. Ὀνομάζονται οὕτως αἱ μικραὶ Νῆσοι, αἱ ἀπὸ τῆς νήσου Πορτορρίκου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὄρεινῶκου εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου ἐκτεινόμεναι, καὶ περιζώνουσαι πρὸς Ἄν: τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν. Αἱ αὐταὶ λέγονται καὶ Καραιίδων νῆσοι ἀπὸ τῶν ἀρχαίων αὐτοχθόνων, τοὺς ὁποίους, ὄντας μαχίμους καὶ ἀκαταδαμάστους, ἐξωλόθρευσαν οἱ κατακτηταὶ αὐτῶν λευκοὶ ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἦσαν καὶ ἀνθρωποφάγοι. Ὅλαι αὐταὶ αἱ νῆσοι κατακλυζόμεναι ὑπὸ τῶν περιοδικῶν ὑετῶν (ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς μέχρι τοῦ Νοεμβρίου) εἰσὶν εὐφορώτατοι, παράγουσαι ἀφθόνως σάκχαριν, καφέν, ἰνδικόν, φοινίκας, παμβάκιον, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν προϊόντων τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, ἐξ ὁμοίων κλιμάτων, εἰς αὐτάς μετεφευθῆσαν. Ὑπόκεινται δὲ τὴν σήμερον εἰς 5 ναυτικὰς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, κατὰ σωρείας ἐπονομαζόμεναι ὡς ἐφεξῆς. — Αἱ Παρθένου νῆσοι, ἕως 40 τὸν ἀριθμὸν, κείμεναι πρὸς Ἄν: τοῦ Πορτορρίκου. Ἐκ δὲ τῶν σημαντικωτέρων μεταξὺ αὐτῶν τρεῖς κατέχονται ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, τρεῖς ὑπὸ τῶν Δανιμαρκίων, ὁ Ἄγιος Θωμᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης καὶ ὁ Σταυρός, καὶ μία ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἡ Βίκη. — Ν' Ἀνατολικῶς αὐτῶν κεῖνται αἱ Καραιίδαι νῆσοι, τουτέστιν ἡ Ἀγγοῦιλη, ἡ Βαρβούδα, Ἀντίγοα, ἡ Δομίνικη, Ἁγία Λουκία, Ἅγιος Βικέντιος, Βαρβαδα, Γρενάδα, Ταβάκος καὶ ἡ Τριάς· αὐταὶ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ἁγγλους, ἡ δὲ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου εἰς τοὺς Δανιμαρκίους, ἔχοντας νῦν ἐν Ἀμερικῇ αὐτὴν τὴν μικρὰν νήσον μόνην κατάκτησιν. Οἱ δὲ Γάλλοι δὲν διέσωσαν εἰμὴ τὴν Γουαδελοῦπαν, διηρημένην εἰς δύο νήσους, καὶ τὴν Μαρτινίκην, ἐξ ὧν λαμβάνουσι κάλλιστον καφέν, σάκχαρι, καὶ τὰ λοιπὰ προϊόντα αὐτῶν τῶν νήσων.

547. Πρὸς Δ: παρὰ τὰ παράλια τῆς Κολομβίας κεῖνται αἱ νῆσοι, αἱ λεγόμεναι ὑπὸ τῶν ναυτῶν ὑπάνεμοι (sous le vent) δηλαδὴ, τὰς ῥοίας πρώτας δὲν ἐπιπνέουσιν οἱ ἄλλοι ἄνε-

μοι (136, 137) καθώς τὰς λοιπὰς μικρὰς Ἀντίλλας, λεγομένας διὰ τοῦτο καὶ προσανέμους. Αἱ σημαντικώτεραι αὐτῶν εἶναι Κουρασάον, Βοναίρα καὶ Ἀρύδα, ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ὀλλανδοῦς· εἰς τὴν τελευταίαν ἀπὸ τοῦ 1825 εὐρίσκουσιν ἰκανὸν χρυσόν. Αἱ δὲ νῆσοι Μαργαρίτα, Κόχη καὶ Κουδαῖα ἀνήκουσιν εἰς τὴν Βενεζουέλαν (526).

548. Αἱ νῆσοι τῆ Μεξικανικῆ κόλπου, κείμεναι εἰς τὴν διακεκρυμένην ζώνην, ἔχουσι δύο ὥρας τοῦ ἔτους διακεκριμένας τὴν τῆς ἀνομβρίας, ἀπὸ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἀπριλίου, καὶ τὴν τῶν νετῶν τοὺς λοιποὺς μῆνας τοῦ ἔτους ἐπικρατοῦσαν, καὶ τὰ αὐτὰ προϊόντα παράγουσιν, ἤγουν σάκχαρι, καφὴν, Ἰνδικόν, παμβόκιον. Ὅλα δὲ σχεδὸν ἔξωθεν μεταφτευθέντα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων εἰς αὐτάς τὰς νήσους, κίβνουσι τὴν σήμερον τὰ διὰ τοῦ ἐμπορίου πλούτη τῶν Ἀντιλλῶν. Αἱ νῆσοι ὅμως αὐταὶ ὑπὸκεινται εἰς τριῶν εἰδῶν μάστιγας τρομερὰς· εἰς σεισμούς καταστρέφοντας συχνάκις τὰς πόλεις· εἰς λαίλαπτας καὶ ἀνεμοστροβίλους, οἵτινες καταβάλλουσι τὰ οἰκοδομήματα καὶ τὰ δένδρα· καὶ εἰς τὴν κτρινοθέρμην (512), ἣ ὁποῖα εἶναι λοιμώδης ἢ ἐπιδημικῆ νόσος ἐπικίνδυνος καὶ ἐλεθριωτάτη· μ' ὅλα ταῦτα ἡ εὐφορία τῆ τύπῃ προσελκύει καθ' ἐκάστην ἀποικίαν ἐκ τῆς Εὐρώπης.

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ.

Α'.) ΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ ΝΗΣΟΙ.

549. Μεσημβρινώτερα τοῦ Ὄρνου Ἀκρωτηρίου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι σωρεῖται νήσων παρὰ τὰς τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ θαλασσοπόρου Κούκκου τὸ 1735, οἷον ἡ Νέα Γεωργία ἢ Νοτία, ἡ Γῆ τοῦ Σανδουίχου, ἡ Θουλή ἢ Νοτία, καὶ τέλος αἱ ἐσχάτως ἀνακαλυφθεῖσαι εἰς τὸν Ἀνταρκτικόν ὠκεανὸν ἀπὸ τῆς 60° μέχρι τῆς 63° N: πλάτους, καὶ ὀνομασθεῖσαι Νότιαι ἢ νέαι Ὀρκαδες, καὶ ἡ Νοτία Σετλανδία· ὅλαι δὲ εἶναι νῆσοι ξηραὶ καὶ ἄγονοι, αἰωνίως σκεπασμένοι μὲ πάγους καὶ ἔρημοι, εἰς τὰς ὁποίας μόνοι οἱ ἀλιεύοντες τὰς φώκας καὶ φαλαίνας προσορμίζονται.

Β'.) ΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΟΝ ΠΑΓΩΜΕΝΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ

ΞΗΡΑΙ ΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Παρικτὸς τῶν ἀνωτέρω νήσων καὶ ἄλλοι θαλασσοπόροι Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι προχωρήσαντες πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μέχρι τῆς 65° N. πλάτ: ἀνεκάλυψαν καὶ μεγάλην σπερέαν, οἷον τὴν Παλμερίαν Γῆν, τὴν τοῦ Γρακχάμου κλ. (*). Κατὰ δὲ τὸ 1840: ὁ θαλασσοπόρος Ἀγγλος Ῥόσσης, μετὰ πολλῶν κινδύνων καὶ μόχθων τρεῖς ἐπιχειρήσας νὰ διασχίσῃ τοὺς ὑπὸ τὸν πολικὸν κύκλον αἰωνίους πάγους, ἐπέτυχε τέλος ἀπαξ νὰ προχωρήσῃ μέχρι τῆς 72° 32' N: πλ: ὅπου ἀνεκάλυψε νήσους κατασκευεῖς ἀπὸ πάγους καὶ μεγάλην ξηρὰν αἰωνίως χιονοσκεπῆ, ἐφ' ἧς ἐγείρετο ἠφαιστειὸν εἰς ὕψος 12 χιλ: ποδ: ἐκπέμπον φλόγας καὶ

(*) Ἴδε τὰ ἡμισφαίρια τὰ ἐκδοθέντα εἰς σχῆμα μέγιστον ὑπὸ Γ. Θ. Παγώντος.

καπνὸν ὑπεράνω τῶν πάγων. Τοῦτο τὸ καταπληκτικὸν ὄρος ἐπινόμασεν ὁ θαλασσοπόρος Ἑρεβον, καὶ μετὰ τινὰς παρατηρήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήγαγεν ὅτι καὶ παρὰ τὸν Ἄνταρκτικὸν Πόλον ὑπάρχει, ὡς καὶ εἰς τὸν Βόρειον, εἰς καὶ μόνος Μαγνητικὸς Πόλος, ἔσπευσε ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τοὺς φρικτοὺς ἐκείνους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπαξ ἐγκλισθεὶς ἐκινδύνευσε νὰ μείνῃ αἰχμάλωτος καὶ θῦμα τοῦ αἰωνίου χειμῶνος.

Ἄλλος πρὸ τούτου θαλασσοπόρος Γάλλος κατὰ τὸ 1828 ἀρχῆς Φεβρουαρίου (δηλ: ὑπερμεσοῦντος τοῦ θέρους τοῦ κατὰ τὸ Νότιον ἡμισφαίριον) ἀπήντησε ῥήγγματι τοῦ συνεχοῦς πάγου, διευθυνόμενον πρὸς Νότον, καὶ εἰσχωρήσας εἰς αὐτὸ μ' ἐλπίδα τοῦ νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὸν Νότιον πόλον, ἐπροχώρησε μέχρι τῆς 74° 15', ὅπου αἴφνης εὐρεθεὶς περικυκλωμένος πανταχόθεν ἀπὸ σωρούς ὑψηλοτάτων πάγων μετὰ μεγάλους κινδύνους ἠδυνήθη νὰ ἐλευθερωθῆ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν (*). Ἀπὸ τὴν μεγάλην δ' ἔκτασιν τῶν πάγων τούτων, ἐκτεινομένων πολὺ πλέον πρὸς τὸν Τροπικὸν ἢ οἱ τοῦ Ἀρκτικού πόλου, καὶ ἀπὸ ὁμοίας ἀνακαλύψεις Ἀνταρκτικῆς Γῆς γενομένης εἰς τὸ Ἄνατι ἡμισφαίριον, ἐξάγεται ὅτι ὁ Νότιος πόλος καλύπτεται ὑπὸ ξηρᾶς πολὺ πλέον ἐκτεταμένης ἀπὸ τὴν περὶ τὸν Β: πόλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ἢ ΟΚΕΑΝΙΑ.

§50. Ὀνομαζοῦσι πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, ἢ κόσμον Ἐνάλιον ἢ καὶ Ὀκεανίαν (113), ὅλας τὰς νήσους τὰς κειμένας πρὸς Μ: τῆς Ἀσίας ὁμοῦ μὲ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν, καὶ μ' ὅλας τὰς διεσπαρμένας νήσους εἰς τὸν Μέγαν Ὀκεανόν, διότι ἔχουσι χαρακτηριστικὰ ἴδια, τὰ ὁποῖα, ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τὰ προϊόντα των, διακρίνουσιν αὐτὰς ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Γῆς.

(*) Ἴδου πῶς ὁ Γάλλος θαλασσοπόρος ἐκφράζεται περὶ τῆς ἀπεράντου ἐκείνης πεπηγμένης πεδιάδος, ἥτις τῷ ἔκλειε τὸν παραιτέρω πλοῦν. Αὐστηρᾶ, λέγει, ἡ ὄψις αὐτῆς καὶ μεγαλοπρεπείατη· ἐν ᾧ ἀνυφοῖ τὴν ψυχὴν, τὴν πληροῖ συγχρόνως καὶ τρόμος τινὸς ἀκυστῆ· οὐδαμοῦ ἄλλου ὁ ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται τὴν σμικρότητα του... Μέχρι τῶν περᾶτων τοῦ ὀρίζοντος, ἀπὸ ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν, ἐξεταίνετο ἀπεράντος πεδιάς ὄγκων πάγων παντοιομορίων, συγκεχυμένων ἐφθιμμένων εἰς ἄτακτον ἐπισώρευσιν. Ὄταν ἤρχισαν νὰ διαλύωνται, τὸ ὕψος τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ἦτον 4 εἰς 5 μέτρων μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ὑψουπότο τινες μέχρι 80 καὶ 40 μέτρα, καὶ εἶχον ἀναλόγους καὶ τὰς λοιπὰς διαστάσεις των. Ἐβραίνοντο δὲ οὗτοι ὡς μεγάλα ἀλαβάστρινα οἰκοδομήματα προέχοντα ἐπὶ πύλεως ὅλης μαρμαροκτίστου. Συνήθως ἐπὶ τῶν πάγων τούτων ἐπικάθηται ὀμίχλη πυκνὴ, καὶ τότε τὸ χροῖμά των εἶναι ὑπόγειον· ἀλλ' ἂν ποτε ὁ ἄνεμος ἀποσύρῃ τὴν ὀμίχλην καὶ ὁ ἥλιος προσβάλλῃ τὴν πεπηγμένην ἔκτασιν, τότε παριστᾶ αὐτὴ ἐξάισιον ἱπτικὸν ἀποτέλεσμα· φαίνεται ὡς ἀπεράντος πόλις ἔχουσα τὰς οἰκίας τῆς, τὰς ἰαυδῆς τῆς, τὰ κωδωνοστάσια τῆς, τὰ τεῖχη τῆς· ἐπὶ τῆς νεκρᾶς δὲ ταύτης πόλεως ἐπικρατεῖ ἐντελής σιωπὴ, καὶ ὁ μόνος τῆς ζωῆς παραστάτης εἶναι παροδιδόν, τι πτηνὸν ἀέφορος περιπτόμενον, ἢ κητός τι βαρῆως καὶ πενθίμως φυσῶν, καὶ διακόπτον ἐνίοτε τὴν ροαεράν αὐτὴν μονοτονίαν. (Εὐτέρπης φυλλ. κη. σελ. 9.)

Διαίρουσι δὲ τὴν Ὀκεανίαν εἰς τρία μέρη διακεκριμένα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται, Ἀσία Μεσημβρινή ἢ Νοτασία, Αὐστραλία, καὶ Πολυνησία.

Ἡ Ὀκεανία ἔχει μεγαλητέραν ἔκτασιν παρὰ τὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πληθ: περὶ τὰ 25 ἑκατομ: Οἱ δὲ κατοικοῦντες αὐτὴν ἀνάγονται κυρίως εἰς δύο φυλάς, εἰς τὴν τῆς Μαλαιίας καὶ τὴν τῆς Αἰθιοπικῆς, εὐρισκόμενοι οἱ μὲν, εἰς διάφορον βαθμὸν πολιτισμοῦ· οἱ δὲ, εἰς διάφορον κατάστασιν βαρβαρότητος.

§. Α'. ΝΟΤΑΣΙΑ.

551. Ὑπὸ τὸνομα τῆτο περιλαμβάνουσι τὸ Ἀρχιπέλαγος (130) τὸ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Νέας Ὀλλανδίας ἐκτεινόμενον, καὶ περιέχον τρεῖς σωρείας νήσων, αἵτινες εἰσὶν αἱ ἐξῆς·

α) Αἱ Νῆσοι τῆς Σόνδας ἔσαι τρεῖς· Ἡ Σματέρα (πληθ: 3,200,000) ἡ μεγίστη καὶ σημαντικωτάτη τῶν τριῶν, διασχίζεται ὑπὸ ὑψηλῆς σειρᾶς ὄρεων περιεχοῦσης ἠφαιστεια. Ἡ νῆσος αὕτη κειμένη ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν τρέφει ὅλα τὰ μεγάλα ζῶα τῆς Ἀσίας, καὶ τὰ μέγιστα εἶδη τῶν Πιθήκων τῶν γεννωμένων καὶ εἰς τὸ Βόρνεον· φέρει δὲ καὶ πέπερι, καὶ κιννάμωμον, καὶ καμφοράν, καὶ ξυλικήν, ἔχουσα καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ὑπόκειται εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς, τῶν ὁποίων πρωτ: εἶναι ἡ Παδάγγη (κάτ: 40 χιλ:): καὶ ἡ Παλεμβάγγη (κάτ: 20 χιλ:): ἄλλη πρωτ: κράτους ἀνεξαρτήτου, κυριευθέντος ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν τὸ 1824. Εἰς τὰ Β. μέρη τῆς νήσου ὑπάρχουσιν ἔτι κράτη Ἰθαγενῶν ἀνεξάρτητα, ἐχόντων πολιτισμὸν καὶ ἰκανὴν βιομηχανίαν. — Ἄχμεον παράλιος (κάτ: 40 χιλ:), καὶ Σιάκη (κάτ: 3 χιλ:): εἶναι αἱ σημαντικώτεραι πόλεις αὐτῶν καὶ πρωτεύουσαι ὁμωνύμων Βασιλείων.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν Ἰθαγενῶν τῆς Νήσου ταύτης οἱ Βάτται λέγονται ὡς θηριωδέστατοι, καὶ ἀνθρωποφάγοι· εἶχον ἄλλοτε τὴν συνήθειαν νὰ τρώωσι τοὺς γενηροκίτας γονεῖς των, καὶ νῦν ἔτι παρ' αὐτοῖς οἱ εἰς ἐγκλήματά τινα περιπίπτοντες καταδικάζονται εἰς τοιοῦτον θάνατον, τοῦ νὰ γένωσι δηλ: βορὰ τῶν ὁμοίων των· μ' ὅλα ταῦτα οἱ Βάτται φημίζονται ὡς φιλόξενοι καὶ τηροῦντες τὰς ὑποσχέσεις των. Οἱ δὲ Ἀσμπόγγοι ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς Σίνας, ἔχοντες τὸ πρόσωπον πλατὺ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς καὶ ἐγκαρσίους, ὡς ἐκεῖνοι.

552. Ἡ Ἰαυὰ χωρίζεται ἀπὸ τὴν Σουμάτραν διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Σόνδας ἀπὸ Ἀν: πρὸς Δ: ἀποκλίνουσα, καὶ διατεταμένη, κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ὑπὸ σειρᾶς ἠφαιστειῶν ὑποκαισμένων, τὰ ὅποια ἐξεμουσι τέφρας καὶ λάσπας, ἢ βρωμῶδεις ἀέρας ἀναδίδουσι, τινὰ δὲ ἐνίοτε καὶ ὕδατα καὶ βόρβορον. Εἶναι δὲ εὐκραὴς κατὰ τὰ μεσημβρινὰ μέρη, καὶ ἡ εὐφορωτάτη καὶ μᾶλλον κατοικουμένη τῶν τῆς Ὀκεανίας νήσων, εὐφορῶσα ὅλα τὰ τῆς Ἰνδικῆς προϊόντα (πληθ: 5 ἑκατ:) ὑπόκειται δὲ ὀλόκληρος σχεδόν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, εἰς τὴν ἕξισίαν τῶν Ὀλ-

λανθῶν. — Ἡ Βαταυία, ἐπὶ τῆς ἀρκτικής παραλίας κειμένη, εἶναι μὲν τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ὀλλανδικῶν καταστημάτων μὲ τὰς Ἰνδίας, τὴν Σινικὴν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ νοσωδεστάτη πόλις τοῦ κόσμου. Ὅθεν οἱ Εὐρωπαῖοι νῦν κατοικοῦσιν εἰς τὴν λεγομένην νέαν πόλιν, ἔχουσιν εὐθείας καὶ πλατείας ὁδοὺς, καὶ οἰκίας εὐρυχωρούς, χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων δι' ἐκτεταμένων περιθόλων καὶ ὠραίων κήπων (κάτ: 55 χιλ:). Ἄλλαι πόλεις αὐτῶν ἀξιοσημείωτοι εἶναι ἡ Κεράμη πρὸς Δ: Χεριθῶνη, Σαμαράγγη, καὶ Σουραβαῖα ἐπὶ τῆς Β: παραλίας. Ἐπάρχουσι δ' εἰς αὐτὸν τὸν τόπον καὶ πολλὰ Ἰθαγενῶν βασιλεία ὑποτελή εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς. Εἰς αὐτὰς ὑπόκεινται καὶ αἱ πλησίον νῆσοι, Βάγγα, Βαλλῆ, Σούμδουα, Τιμόρη καὶ Βιλιτόνη.

553. Ἡ Βόρνεος, πρὸς Β: τῆς Ἰαύας, εἶναι μετὰ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν ἡ μεγίστη τῶν λοιπῶν νήσων (πληθ: 4 ἑκατομμ:). Ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ τὰ παράλια νοσῶδη, καὶ κατοίκους εἰς τὰ μεσόγεια θηριωδεστάτους, διὰ ταῦτα καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι πολλὰ ὀλίγον τὴν γνωρίζουσιν. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἔχουσιν εἰς αὐτὴν ὀλίγα τινα καταστήματα, ὑποτάξαντες τινὰς τῶν Ἰθαγενῶν ἡγεμόνων τὸ κυριώτερον δὲ αὐτῆς προῖόν εἶναι οἱ ἀδάμαντες, εὐρισκόμενοι μόνον ἐκεῖ, καὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν (441) καὶ εἰς τὴν Βρασιλίαν (537), καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ. — Βόρνεος (κάτ: 10 χιλ:) πρωτ: ἐνὸς Σουλτάνου κατεξουσιάζοντος ἄλλοτε τοὺς πλείστους λαοὺς τῆς νήσου.

554. — β'.) Πρὸς Ἀν: τῆς Βορνεοῦ κεῖνται αἱ Μολούκαι ἡ Κιναμωμοφόροι νῆσοι (πληθ: 3 ἑκατομμ:), μετὰ τῶν ὁποίων εἰς ἐπίσημότεραι διακρίνονται ἡ Κελέδη, ἡ μεγίστη μετὰ τὴν Σουμάτραν καὶ τὴν Βόρνεον, ἣτις φέρει κιναμωμοῖδη (Βαχαρικά), οἶον μοσχοκάρφια, πεπέριον, γεγγίθερι κλ. ὄρυζιον, καμφοράν, παμβάκιον. Αὐτοῦ φύεται καὶ ὁ Ὑπάσος (upas), δένδρον ὀνομαστόν διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγόμενον δηλητήριον, μὲ τὸ ὁποῖον ἀλείφοντες φαρμακεύουσι τὰ βέλη των οἱ ἄγριοι. — Ἡ Μακασάρη, ἐπὶ τῆς Μ-Ἀν: παραλίας, εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ Ὀλλανδικοῦ διοικητοῦ, καὶ ἄλλοτε πρωτ: ἰσχυροῦ βασιλείου.

Πρὸς Ἀν: κεῖνται αἱ κυρίως λεγόμενα Κιναμωμοφόροι νῆσοι, αἱ χρηματίσασαι ποτε εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς πηγὴ ἀφθόνου πλείτου. Αἱ σημαντικώτεραι αὐτῶν εἶναι Γίλοος, Κεράμη, Ἀρβοῖνη, Βάνδα κλπ. φέρουσαι μοσχοκάρφια, γεγγίθερι, πεπέριον, κιναμωμον καὶ μοσχοκάρφια. Εἰς τὴν Ἀρβοῖνην ἔδρευε ὁ Ὀλλανδὸς διοικητὴς τῶν Μολούκων· εἰς αὐτὴν δὲ τὴν νήσον καλλεργοῦνται κυρίως αἱ μοσχοκαρφιαί, καθὼς καὶ εἰς τὴν Βάνδα αἱ μο-

σχοκαρμαί. Πρὸς Δ: τῆς Γιλόλου ὑπάρχει ἡ νῆσος Τερνάτη, ἔδρα ἐνὸς Σουλτάνου ὑποτελεῖς εἰς τὰς Ὀλλανδοῦς, καὶ ἐξουσιαζοντος μέρη τῆς Κελέθης καὶ τῆς Γιλόλης· ἄλλοτε (κατὰ τὸν 15 αἰῶνα) ὁ Σουλτάνος τῆς Τερνάτης ἦτο ὁ ἐξουσιαστής ὄλων τῶν Μολέσκων.

555. — γ.) Αἱ Φιλιππῖναι, σωρεῖα ἐκ χιλίων περίπου νήσων κειμένων παρὰ τὴν Σινικὴν Θάλασσαν πρὸς Β: τῶν Μολέσκων, καὶ ὑποκειμένων τῶν πλειοτέρων εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ἰσπανῶν. Δέκα ἕως δωδέκα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀξιοσημείωτοι διὰ τὸ μέγεθος, καὶ αἱ μεγαλύτεραι ὀνομάζονται Μανίλλη ἢ Λυσόνη, καὶ Μινδάνος.

Ἡ Μανίλλη, (πληθ: 2,300,000) χωρίζεται εἰς δύο χερσονήσους ὑπὸ ἐνὸς στενοῦ ἰσθμοῦ, μία δὲ σειρά ἠφαιστειῶν βουνῶν διαπερῶσα αὐτὴν ἐπιφέρει συχνάκις τρομερωτάτους σεισμούς. Οἱ Ἰσπανοὶ μετεφύτευσαν ἐκεῖ ὅλα τὰ εὐχρηστα φυτὰ τῆς Εὐρώπης, ἀποκαταστήσαντες πρωτεύουσαν τῶν ἐκεῖ καταστημάτων αὐτῶν τὴν Μανίλλην, μεγάλην, πλουσίαν καὶ ἐμπορικὴν πόλιν (κάτ: 60—80 χιλ:) ἐπὶ πλευστοῦ ποτ: καὶ πλησίον τῆς θαλάσσης κειμένην. Πολὺ μέρος τῆς νήσου κατοικεῖται ὑπὸ ἀνεξαρτήτων λαῶν, ἐξ ὧν τινες εἰσὶ θηριωδέσατοι καὶ παντάπασιν ἀγριοί. Ἡ δὲ Μινδάνος εἶναι εὐφορωτάτη νῆσος (πληθ: 1,200,000) ἐπὶ τῆς ὁποίας πρωτεύουσαν ἔχουσιν οἱ Ἰσπανοὶ τὴν Σαμβοάγγαν εἰς τὰ Δ: τῆς νήσου κειμένην· ἡ δὲ Σαλαγγάνη εἶναι πρωτ: βασιλείου ἀνεξαρτήτου. Μία σειρά νησιδίων συνδέει τὴν Μινδάνον μὲ τὴν Βόρνεον· ὀνομάζονται δὲ αὐταὶ νῆσοι Σουλοῦαι, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἀπὸ τῆς πειρατείας. Ὁ Σουλτάνος αὐτῶν ἐξουσιάζει μέρος τῆς Βορνεοῦ καὶ τῆς Παλουανῆς, ἄλλης μεγάλης νήσου τῶν Φιλιππινῶν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ Β·Αυ: μέρος οἱ Ἰσπανοὶ ἔχουσιν ἓν κατάστημα.

556. Ὅλαι αἱ τῆς Νοτασίας νῆσοι κατοικοῦνται κυρίως ὑπὸ ἀνθρώπων τῆς Μαλαιίας φυλῆς (182), ὑπὸ Εὐρωπαϊῶν ἀποκαταστημένων εἰς τὰς παραλίας, καὶ ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν εἰς τὰ μεσόγεια διατριβόντων. Οἱ Μαλαῖοι φαίνεται ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὴν Σουμάτραν καὶ Μαλάκκαν, ὅπου πιθανὸν νὰ εἶχόν ποτε μέγα καὶ δυνατὸν βασίλειον, ἐπεκταθέντες εἰς ὅλην τὴν Νοτασίαν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὠνομάσθη καὶ Μαλαισία· ἔχουσι δὲ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν. Τὴν δὲ θρησκείαν αὐτὴν εἰσήγαγον οἱ Ἀραβες κατὰ τὸν 13: καὶ 14: αἰῶνα συστήσαντες καὶ πολλὰς οἰκήσεις, κατακτηθεῖσας ἔπειτα κατὰ τὸν 15: αἰῶνα ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ Ἰσπανῶν ἔθεν καὶ ὅλοι οἱ Ἰθαγενεῖς ἠγεμόνες λέγονται Σουλτάνοι διοικοῦντες δεσποτικώτατα. Οἱ δὲ ἀπολίτευτοι εἰσὶ λαοὶ πρεσβεύουσι τὸν πολυθεϊσμὸν τὸν πλέον κτηνωδῆ. Οἱ Πορτογάλλοι περιορίζονται νῦν εἰς μικρὰς κατακτήσεις ἐπὶ τῆς Τιμόρης νήσου (552). Οἱ δὲ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Ἰσπανοὶ, κατεξουσιάζοντες τῶν πλείστων τῆς Νοτασίας νήσων, καρποῦνται θησαυρῶν ἀνεξαντλήτων, οὐ μόνον ἐκ τῶν βαρυτίμων προϊόντων τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ σημαντικοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον αὐταὶ αἱ νῆσοι ἔχουσι κυρίως μετὰ τῆς Σινικῆς.

§. Β'. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

Αὕτη σύγκειται ἀπὸ τὴν Ἠπειροῦ τῆς Νέας Ὀλλανδίας καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλας μεγάλας νήσους.

557. Ἡ Νέα Ὀλλανδία εἶναι ἴση σχεδόν μετὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ μέγεθος (πληθ: 800 χιλ.), ἀλλὰ μόνον τὰ παράλια αὐτῆς εἶναι γνωστά, διαφόρως ὀνομασθέντα ὑπὸ τῶν ἀποικισάντων ἐπ' αὐτῆς Ἀγγλων. Ὡς διακριτικὸν δὲ γνώρισμα τῆς μεγίστης νήσου ταύτης φαίνεται ἡ ἀφορία τῶν πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου κυρίως χρησίμων φυτῶν, καὶ ἡ ἔλλειψις ποταμῶν, διότι μέχρι τῆς σήμερον δὲν εὕρηκαν εἰμὴ τινὰς ρύακας ἢ χειμάρρους. Ἐκ τούτου δὲ πιθανῶς εἰκάζουσιν, ὅτι εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἠπειροῦ ταύτης πρέπει νὰ ὑπάρχῃ θάλασσα τις μεσόγειος, ὡς ἡ Κασπία, ἢ ἀμμοῦδεις ἔρημοι ξηραὶ καὶ ἄγονοι. Φύονται δ' εἰς αὐτὴν φυτὰ, καὶ ζῶα τρέφονται ὅλως δι' ὄλου ἴδια καὶ μὴ εὐρισκόμενα πούποτ' ἄλλου· καὶ ὁ ἄνθρωπος δ' αὐτὸς εὐρίσκεται αὐτοῦ εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς ἀγρίας ἢ κτηνώδους καταστάσεως. Οἱ Ἴθαγενεῖς εἰς μέλανες, ἢ αἰθοὶ ἢ καὶ κιτρινομέλανες μετὰ μαλλία ἐριώδη ἢ καὶ σγουρὰ ὡς τὰ τῶν Νέγρων, δυσμορφότατοι καὶ κτηνωδέστατοι, καταγόμενοι ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ὀκεανίων Αἰθιοπῶν καὶ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἐνδαμηνῶν (563) κατοικοῦντων εἰς νῆσους τινὰς τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Αὐστραλίας (*). Ἀπὸ τῆς 1787 ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρ: ἤρχισε ν' ἀποικίζῃ τοὺς τόπους τῆς Νέας Ὀλλανδίας, στέλλουσα τοὺς καταδικους δι' ἐγκλήματα. Οἱ ἄνθρωποι δ' οὗτοι, τ' ἀχρεῖα τῆς κοινωνίας, οὕτως εἰπεῖν, σκύδαλα,

(*) Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰσὶ πιθηκόμορφοι, διότι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὁμοιάζει μετὸ τοῦ πιθήκου Οὐραγγουτάγγου· καὶ αἱ χεῖρες ἀνάλογως, ὡς πρὸς τὸν κορμὸν τοῦ σώματος, εἶναι μακρότεραι, καὶ οἱ πόδες ἰσχυρότεροι· ἀναρρίχωνται δὲ μετὰ εὐχέρειαν εὐκολίαν εἰς τὰ ὑψηλότατα δένδρα, κυνηγῶντες τοὺς σκυζούρους καὶ ἄλλα εἶδη τρώκτων ζῴων· περιπατοῦσιν ὀλόγυμοι πάντοτε πλευρῆς ἴσους τὸ σῶμα, καὶ κυρίως τὸ πρόσωπον, καὶ φέροντες εἰς τὸν χόνδρον τῆς βίνος κρῖνον ἢ κένεν κόκκαλον· τὴν δὲ μακρὰν καίμη ἐριώδη καὶ κυματομένην ἐπὶ τῶν ὤμων κόμητων κομοῦσι μετὰ πτερὰ διαφόρων πτηνῶν, τεμάχια ξύλων, ὀφθαροκόκκαλα ἢ μετὰ δόντας τῆς Διδέλφους Κογγαροῦς, ἢ μετὰ οὐράς εἰδους τινοῦς κουνῶν ἐντοπιῶν μὴ ὑλακτοῦντων ποτέ. Κατοικοῦσι δὲ κατὰ εἰκοσενεῖας διασκορμένοι παρὰ τὰ παράλια τῶν ἀπειρορήθμων κόλπων καὶ Νήσων, τρεφόμενοι ἀπὸ ἰχθύας, ὄστρακώδερα, ἀκρόδρυα ἄγρια, καὶ ἀπὸ ῥίζας φαγοσίμου ὀλίγων φυτῶν ἐντοπιῶν. Ἄγροοῦσι δ' ὅλως τὴν χρῆσιν τῶν μετ' ἄλλων καὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ πυρός, τὸ ὅποῦν ἀνάπτουσι τρέφοντες δύο τεμάχια ξύλων· ἐξέρουσι πελέκεις πετρίνουσιν καὶ λόγχας μακράς, τῶν ὅποιων εἰς τὴν ἀπό κόκκαλον ὄστρακώδερα, ἢ ἀπὸ πέτραν μυτηράν. Οἱ πλείους ζῶντες μεμονωμένοι κατὰ οἰκογενεῖας λαμβάνουσιν ὅσας δῆποτε γυναῖκας, ὅμη μετὰ ὅσας ἀποθησαύκασας θάπτουσι καὶ τὰ θηλάζοντα νήπια, τὰ ὅποια πολλὰς καὶ αὐταὶ αἱ μητέρες, βρυνδόμενοι καὶ τὰ θήλασμά, φονεύουσι· καλύβας δὲ κατασκευάζουσιν ἀπὸ ῥοιούδων δένδρων, μέσα εἰς τὰς ὅποιās δὲν ἔχουσιν οὐδὲ ἐν ἐπιπλῶν. Φαίνεται δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ τῶν τῆς Τασμανίας κατοικῶν, ὅτι ἔχουσιν μιτροῦς καὶ πολὺ περιορισμένας τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, καὶ μίαν τινὰ ἀποστρέφην ἀνυπερέβλητον πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν καὶ τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἐπιτηδεύματα. Εἰσὶ δὲ φιλοπόλεμοι καὶ εὐτολμοὶ, ἀκαταπαιστος πολέμουσιν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ ἐπίδολοι καὶ ἐκδικητικοί· αἰθῶν προσβάλλουσι ἀτάραχοι εἰς τὸν ὅποιον φαίνονται ὅτι εἶναι φιλωμένοι καὶ εὐθὺς ἐπανερχονται ἀτάραχοι εἰς τὴν συνήθη αὐτῶν ἀδιεφορίαν καὶ ἀπάθειαν. Εἰς ἕδμεῖον γὰρ τασαυτῆς ἐκτάσεως εὐρήθη ὁ ἄνθρωπος εἰσεῖτι εἰς τασαυτὴν ἀγριότητα κατὰστατα (ἴδε καὶ 561).

καθυποβαλλόμενοι εἰς αὐστηράν διαγωγῆς ἐπιτήρησιν, ἐπανερχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ζῶντες τιμίως. Ἡ ἀρχαιότερα τῶν τοιούτων ἀποικιῶν ὑπήρξεν ἡ Βοτανημπάη συσθηθεῖσα εἰς Βοτανημπάη (Κόλπον Βοτανικόν, ἀνακαλυφθέντα κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ θαλασσοπόρου Κούκκου κατὰ τὸ 1770) εἰς τὰ Ἀνατολικά παράλια τῆς νήσου καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν ὀνομασθεῖσαν Νέαν Οὐάλλην τὴν Μεσημβρινήν. Τὴν σήμερον ἡ πρωτεύουσα τῆς ἀποικίας εἶναι ἡ Συδνεή, πόλις ἐκ 30 χιλ: κατοίκων, κειμένη πλησίον τῆς ἀνω ῥήθεις ἐπὶ τῆς Μ: παραλίας τοῦ Ἰάκσωος, ἐνός τῶν καλλίστων λιμένων τῆς οἰκουμένης. Ὁλοὶ οἱ ἀποικοὶ ἐλογίζοντο μέχρι τοῦ 1852 εἰς 65 χιλ: ἐξ ὧν ἦσαν 20 χιλ: οἱ ἐξωρισμένοι κατὰδικοὶ ἄλλαι δὲ ἀποικίαι ἀξίαι λόγου εἰσὶν ἡ Ἀδελαΐς, ἡ πρωτ: τῆς Μεσημβρινῆς Αὐστραλίας, ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Βικεντίου, καὶ ἡ Πέρθη εἰς τὴν Δυτικὴν Αὐστραλίαν. Εἰς αὐτάς δὲ τὰς χώρας εὐρίσκονται καὶ στρώματα γῆς χρυσοφόρα, ὅπου ἐσχάτως συνέρρευσαν πολλοὶ χρυσοθηραὶ πρὸς συλλογὴν, ἐξ ἧς καὶ ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἀπολαμβάνει νῦν σημαντικὴν πρόσοδον. Ἐκ τούτου συνέστη καὶ πόλις σημαντικὴ ἡ Μελδούρη.

Πρὸς τὴν Νοτιοανατολικὴν ἄκρην τῆς Νέας Ὀλλανδίας κεῖται ἡ λεγομένη Γῆ τοῦ Οὐανδιεμένου, ἢ ἡ Τασμανία νήσος, χωριζομένη ἀπ' ἐκείνης διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Βάσσου, καὶ ἔχουσα κλίμα ψυχρότατον καὶ ὑγιρὸν. Καὶ ἐπ' αὐτῆς οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουσιν ἀπωρισμένην πόλιν περιέχουσαν νῦν ἕως 46 χιλ: κατοίκων· οἱ δὲ αὐτόχθονες Νέγροι εἶναι Σηρικωδέστεροι καὶ ἀπὸ τοὺς τῆς Νέας Οὐάλλης τῆς Μεσημβρινῆς, ζῶντες εἰς τὰ πυκνότερα καὶ πλέον ἀπρόσιτα δάση τῆς νήσου.

Σημ. Τὴν νήσον ταύτην δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ μέρος τι τῆς βορείας χώρας τῆς Ν. Ὀλλανδίας Βανδιεμένου λεγόμενον καὶ αὐτὸ ὄθεν πρὸς διάκρισιν ἐκείνης ὀνομάζεται νῦν αὕτη καὶ Τασμανία ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου ἀνακαλύψαντος αὐτὴν Ὀλλανδοῦ θαλασσοπόρου κατὰ τὸ 1643. Ἡ Τασμανία ἔχει μεταλλεῖα ἀθόνα χαλκοῦ, καὶ σιδήρου καὶ στυπτηρίας, καὶ μαρμάρων ὀρυγεία, καὶ δάση ἀπέραντα δένδρων ἐξαισιῶν κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ πάχος, καὶ καλαῖδας εὐφορούσας σῖτον, κριθὴν καὶ ὅλα τὰ ὀπωροφόρα τῆς Εὐρώπης δένδρα. Ἡ δὲ Ν: Ὀλλανδία, λεγομένη καὶ Αὐστραλία ἰδίως, περικυκλοῦται πανταχόθεν σχεδὸν ἀπὸ ἀπειρα νησίδων καὶ νήσους· καὶ προσεῖ εἰς πολλὰ μέρη ἀπὸ οὐραρῆς σκοπέλων ἐκ κοραλίων. Ὁ τροπικὸς τοῦ Αἰγοκέρατος διερχεται αὐτὴν ἐν τῷ μέσῳ ὄθεν τὸ Βόρειον μέρος αὐτῆς κεῖται εἰς τὴν διασκευαμένην Ζώνην τὸ δὲ μεσημβρινόν, εἰς τὴν Εὐκρατον τὴν Νοτίαν ἐν τοσοῦτο αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ μεταβολαὶ εἶναι συχνόταται καὶ αἰφνίδιοι τὸ θερος (δηλ. Νοεμβρ. Δεκεμβρ. καὶ Ἰανουάριον) τὸν δὲ χειμῶνα (Ἰούνιον Ἰουλίον καὶ Αὐγουστον) γίνονται τρικυμιαὶ τρομερώταται. Ἡ ἀνομβρία πολλὰκις ἐπικρατεῖ ἐξ καὶ 7 μῆνας· ἐνίοτε δὲ πάλιν συμβαίνουσι τοσοῦτον ἀθόνα αἱ βροχαί, ὥστε γίνονται πλημμύραι καταστροφικώταται. Εἰς τὰ βόρεια μέρη εὐδοκίμουσι τὰ φυτὰ τῶν θερμῶν κλιμάτων, ὅπου οἱ ἀποικοὶ εἰσάγαγον τὴν καλλιέργειαν τοῦ σακχαροκαλάμου, τῆς καφέας, τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ· εἰς δὲ τὰ Μεσημβρινὰ εὐδοκίμουσιν ὅλαι αἱ ὄπωροι τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ τὰ κατοικίδια ζῶα καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἑξαίρετως τὰ πρόβατα δίδονται λεπτότατα ἔρια. Ἡ θέσις καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς Νήσου, καθὼς καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῶν χρυσοφόρων στρωμάτων γῆς εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς, καθίστασι σημαντικὴν τὴν κατὰκτησιν ταύτην εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

558. Μεταξύ τῶν μεγάλων νήσων τῆς Αυστραλίας διακρίνονται α.) ἡ Νέα Γουϊνέα, πρὸς Β: τῆς Ν: Ὀλλανδίας λεγομένη καὶ Παπουασία, ἡ γῆ τῶν Παπούων, οὕσα ἴση σχεδὸν κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὴν Βόρνεον κατοικεῖται δὲ ὑπὸ φυλῆς ἀνθρώπων μαύρων, δυσειδῶν καὶ πολλὰ ἀγρίων, οἱ τινες λέγονται Παπούαι ἢ Παπούάσιοι, καὶ ἀπὸ ἄλλας φυλῆς Μαλαισίων· ἔχει δὲ καὶ πτηνὰ καὶ ἐπονομαζόμενα παραδείσια διὰ τὸ εὐραῖον καὶ χρυσόσπιλον τῶν πετρῶν των, πολλὰ εἶδη Ψιττακῶν, κύκνους μαύρους καὶ Καζοαρίους (πληθ: 500 χιλ:). Πρὸς Ἄν: τῆς ἀνωτέρω ἐκτείνεται ἡ λεγομένη Λουϊσιάν, τόπος ὀλίγον γνωστός, ὡς δυσπρόσιτος διὰ τοὺς Περικυκλοῦντας αὐτὸν σκοπέλους καὶ τὰς ὑψάλους τὰς ἐκ κοραλίων, ὅθεν ἐνομιζέτο ὅτι ἀπέτελει ἴδιον ἀρχιπέλαγος νήσων· ἀλλ' ἐσχάτως ἀνεγνωρίσθη ὅτι εἶναι ἡνωμένη μὲ τὴν Νέαν Γουϊνέαν. Οἱ Ὀλλανδοὶ κατὰ τὸ 1829 ἔλαβον κατοχήν ὅλου τοῦ Δ: μέρους τῆς Παπουασίας καὶ ἀπέκησαν εἰς τὸν λιμένα τὸν λεγόμενον Δυθον.—β.) Πρὸς Ἄν: τῆς ἡνωμένης καίται τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς Νέας Βρεττανίας, περιλαμβάνον τὴν κυρίως Νέαν Βρεττανίαν, τὴν Νέαν Ἴρλανδίαν, τὴν Νέαν Ἀνοβερίαν, τὰς νήσους τοῦ Ναυαρχείου, καὶ τινες ἄλλας μικροτέρας. Ἡ Νέα Βρεττανία εἶναι ὁ τελευταῖος τόπος πρὸς Ἄν: ὅπου φέεται ἡ Μοσχοκαρυά, κατοικούμενος ὑπὸ Παπουαίων, ἀλλ' ὀλιγώτερον δυσειδῶν, καὶ μᾶλλον ἐξημερωμένων παρὰ τὰς τῆς Νέας Γουϊνέας· ἀναφέρονται δὲ καὶ ὡς φιλοτεχνότεροι, ἐπιδεξίως κατασκευάζοντες τὰ ἀκόντια αὐτῶν καὶ τὰ πορθμεῖα, καθὼς καὶ ἄγκιστρα καὶ ψέλλια ἐκ τῶν ὀστράκων.

559. Πρὸς Ἄν: εἶναι τὸ λεγόμενον μέγα Ἀρχιπέλαγος τοῦ Σολομώντος, συγκείμενον ἀπὸ ἕξ νήσους πρωτίστας, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι καὶ βουναὶ ὑψηλότατα καὶ δασώδη, καὶ κατοίκους μαχίμους καὶ θηριώδεις. Πρὸς Ἄν: τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς Σαντακρούξης ἀπὸ τῆς κυριώτερας αὐτῶν νήσου ἐπονομαζόμενον. Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, Βανίκoron λεγομένην, ἐναυάγησαν τὰ δύο πλοῖα τοῦ περιφήμου Λαπερούζου, Γάλλου θαλασσοπόρου κατὰ τὸ 1788: ὅθεν καὶ τινες ἐκ τοῦ ονόματος αὐτῆ καλοῦσι τὸ Ἀρχιπέλαγος τοῦτο. Πρὸς Ν: τῶν ἀνωτέρω κεῖνται αἱ Νεαὶ Εἰθρίδες (λεγόμεναι καὶ ἀρχιπέλαγος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος), ὑπὸ Νέγγρων κατοικούμεναι (πληθ: 150 χιλ:) ἐξ ὧν τινες λαοὶ εἶναι καὶ ἀνθρωποφάγοι.—Μ-Δυτικῶς τῶν ἀνωτέρω κεῖται ἡ Νέα Καληδονία, μεγάλη, στενὴ καὶ ἐπιμήκης νήσος, εὐφορος, ἀλλὰ ὀλιγάνθρωπος· οἱ κάτοικοι αὐτῆς Νέγροι, ἐπίσης βάρβαροι καὶ ἀνθρωποφάγοι, τρέφονται τρώγοντες ἐνίοτε καὶ ἐν εἶδος γῆς λιπαρᾶς. Ἐπι μεσημέρι: πρὸς Ἄν: τῆς Τασμανίας κεῖται ἡ Νέα Ζελανδία (πληθ: 250 χιλ:) συγκείμενη ἐκ δύο μεγάλων νήσων, χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ πλατυτάτου πορθμοῦ τοῦ Κούκου. Καὶ ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν, ἡ πρὸς Β: λέγεται Ἰκάνα-Μαουή· ἡ δὲ πρὸς Μ: Ταβάνη-Πουναμού, ἔχουσαι ἀμφοτέραι σειρὰν ὑψη-

λῶν ὄρέων ἠφαιστειῶν, ἐξ ὧν πηγάζουσι πολλοὶ ποταμοὶ, καὶ γῆν ἐπιδεκτικὴν καλλιεργίας τῶν γεννημάτων καὶ λαχανικῶν τῆς Εὐρώπης. Οἱ Ἄγγλοι κατέχουσι τὰς νήσους ταύτας συστήσαντες ἀποικίαν ἐπὶ τῆς πρώτης παρὰ τὴν Ἄν: εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κούκκου. Καὶ οἱ Γάλλοι παρομοίως ἔχουσι κασιδίδρυμα ἐπὶ μιᾷς χερσονήσου τῆς Ταθάη-Πουναμοῦς. Οἱ δὲ Ἰθαγενεῖς φαίνονται νοήμονες καὶ φιλότεχνοι, μαχιμώτατοι καὶ θηριωδέστατοι, διότι τρώγουσι τὰς σάρκας τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους φονεύουσιν εἰς τὴν μάχην, ἢ καὶ τῶν ξένων τῶν ναυαγούντων εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν. Ἀπὸ τινος καιροῦ Ἱεραπόστολοι Δυτικοὶ καὶ Προτεστάνται κατώρθωσαν νὰ προσελκύσωσι τινὰς εἰς τὸν χριστιανισμόν.

§. Γ' ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ.

560. Ὑπὸ τὸνομα τοῦτο περιλαμβάνονται αἱ μεταξύ τῶν τροπικῶν σωρεῖαι τῶν νήσων τῶν κειμένων εἰς τὸν Μεγάλον Ὀκεανόν· κατοικοῦνται δὲ ὑπὸ μιᾷς καὶ τῆς αὐτῆς φυλῆς ἀνθρώπων, αἵτινες εἶναι προχωρημένοι εἰς τὸν αὐτὸν σχεδὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ λαλοῦσι γλώσσας ὅλας παραγομένας ἀπὸ τὴν τῶν Μαλαίων. Ἐχουσι δὲ καὶ θρησκευματα σχεδὸν ὅμοια, τάττονται ὑπὸ ἀρχηγοῦς διοικούμενοι μοναρχικῶς, καὶ συνηθείας τινὰς τηροῦσι κοινὰς, ἐξ ὧν ἡ κοινοτάτη εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς κατοίκους τῆς Πολυνησίας εἶναι τὸ νὰ πλουμίζωσι τὸ σῶμά των μὲ διάφορα σχήματα καὶ χρώματα πρὸς καλλωπισμόν. Ἡ πρόσοψις τῶν νήσων καὶ τὰ προϊόντα αὐτῶν εἰσι τὰ αὐτὰ· τουτέστι κυρίως τὸ δένδρον ὁ ψωμόκαρπος, πατάτα ἢ γλυκεία, ἢ ἰνιάμη, ὁ κόκκος καὶ ἄλλα φυτὰ φαγώσιμα. Μεγάλα δὲ ζῶα ἡμέρα δὲν εὐρίσκονται εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς νήσους, ἀλλ' ὄρνιθες, περιστεραι, καὶ χοῖροι ἀφθονοὶ, μεταφερθέντα καὶ αὐτὰ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν θαλασσοπόρων Εὐρωπαίων.

Πρὸς Β: τῆ Ἰσημερινῆ (γνωμένης τῆς ἀρχῆς ἀπὸ Δ:) κεῖνται.

561. Πρὸς τὴν Ἰαπωνίαν, τὸ Ἀρχιπέλαγος ἢ αἱ νῆσοι τοῦ Μαγγελάνου, μεταξύ τῶν ὁποίων μία ὀνομαζομένη Βονισιμὰ κατοικεῖται ὑπὸ ἀποικίας Ἰαπόνων. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν τῶν νήσων ἔχουσι ἠφαιστεια.

Πρὸς Ν: τῶν ἀνωτέρω καὶ πρὸς Ἄν: τῶν Φιλιππινῶν κεῖνται αἱ νῆσοι Παλάι ἢ Παλεῦαι, συνηρεφεῖς μὲ πυκνότητα δάσση (πληθ: 40 χιλ:), ἐξ ὧν γνωρίζονται ἐπτὰ πρώτισται.—Πρὸς Ἄν: αἱ νέαι Φιλιππίται, ἢ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Καρολίνων, ἐκτεινόμεναι ἀπ' Ἄν: πρὸς Δ: παραλλήλως τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς διάστημα 600 λευγῶν (πληθ: 50 χιλ:). Ἐκ τῶν μικρολαῶν τοῦ ἀρχιπελάγους τούτου εἶναι τινες ἐπιτηδεϊότατοι εἰς τὸ θαλασσοπλέειν μὲ τὰς πηρόγας των (πλοιάρια) ἐπιδεξίως κατασκευασμένους. Ὑπόκειται δὲ τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦτο ὅλον σχεδὸν εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς, ἔχοντας εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν καὶ πολίχνιον συνφιτισμένον, ἐν ᾧ ἐδρεύει ὁ διοικητής.

Πρὸς Β: τῶν εἰρημένων κείται τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Μαρια-
νῶν ἢ Λαρόνων νήσων· πρὸς Ἀν: δὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Μουλ-
γραυῶν. Καὶ τῶν δύο δὲ τούτων αἱ νῆσοι κείνται κατὰ σειρὰν
ἐκτεινομένην ἀπὸ Β: πρὸς Μ: κατοικοῦμεναι ὑπὸ λαῶν ἀρκετὰ
ἡμέρων καὶ φιλοτέχνων, κατασκευάζοντων κομφᾶς πιρόγας, βέ-
λη καὶ ἀκόντια ἐπιτηδείως· ἀγροῦσι δ' ὅλως τὴν χρῆσιν
τῶν μετάλλων.

Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Σανδουῖχων, (ἢ Σανδουῖχικαὶ
νήσοι) τὸ ἀνατολικώτατον πάντων, πρὸς τὸ τροπικὸν τοῦ Καρ-
κίνου, σύγκειται ἀπὸ 11 νήσους, ἐξ ὧν 5 εἰσὶν αἱ μεγάλαι, καὶ
ἡ μεταξύ τούτων καλουμένη Χαουαία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν τῆς
Πολυνησίας, ἔχουσα καὶ ὄρος 800 πόδας ὑψηλότερον ἀπὸ τὸ
τοῦ Μοντεβλάγκου (144) καὶ ἄλλο ἠφαίσειον, τοῦ ὁποῖου ὁ κρα-
τὴρ ἔχει βάθος 600 μ. εἰς αὐτὴν δὲ τὴν νῆσον ἐφουεῦθη ὁ περι-
βλεπτος θαλασσοπόρος Κοῦκκος κατὰ τὸ 1779. Αἱ νῆσοι τῶν
Σανδουῖχων ἔχουσι κλίμα θερμὸν καὶ γῆν εὐφορον, παράγουσαι
ὅλα τὰ τῶν Μ: τόπων ὀπωρικά, καὶ ὅλα τὰ τῶν ἀποικιῶν προϊ-
όντα· καὶ οἱ κάτοικοι δὲ αὐτῶν ὑπάρχουσι νῦν ἰκανῶς πολιτισ-
μένοι καὶ δραστήριοι, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατηχηθέντες εἰς τὴν
χριστιανικὴν θρησκείαν ὑπὸ Ἀγγλων καὶ Ἀμερικανῶν Ἱεραπο-
στόλων. Ἐχουσι δὲ τακτικὴν Κυβέρνησιν Μοναρχικὴν, σχολεῖα
δημόσια, ἐμπόριον ἐκτεταμένον καὶ λιμένας ἀξιολόγους (πληθ:
500 χιλ.).

562. Αἱ δὲ πρὸς Μεσημ: τοῦ Ἰσημερινοῦ νῆσοι (γινόμενης ἀρ-
χῆς ἀπ' Ἀν: εἶναι· — αἱ Μαρκεσίαι, συνηρεφεῖς καὶ εὐκρατοὶ,
κατεχόμεναι νῦν ὑπὸ τῶν Γάλλων (πληθ: 150 χιλ.). Αἱ αὐταὶ
λέγονται καὶ Μενδάναι ἀπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὰς κατὰ τὸν
15. αἰῶνα. — Πρὸς Μ. τὸ κινδυνώδες ἀρχιπέλαγος, γε-
μάτον ἀπὸ μικρὰς νήσους περικυκλωμένας ἀπὸ ὑφάλους ἐκ κο-
ραλίων. Αἱ αὐταὶ λέγονται καὶ τοῦ Πομοτοῦ καὶ ἐπίπεδοι
νήσοι, καὶ χαμηλαὶ, αἱ πλεῖστοι οὖσαι ἔρημοι. — Πρὸς Μ: αἱ
ἐταιρικαὶ νῆσοι ἢ αἱ τῆς Ἐταιρίας, 60-70 τὸν ἀριθμὸν,
ἐκ τῶν ὁποίων πρώτη εἶναι ἡ Ταῖτη, (καὶ Ὁ-Ταῖτη) ἡ περιφη-
μοτάτη τῆς Πολυνησίας διὰ τὸ ἡμερον ἦθος καὶ τὴν φιλο-
τεχνίαν τῶν κατοίκων τῆς, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1815 ἐδέχθησαν τὸν
χριστιανισμὸν. Εἰς ἰσθμὸς στενὸς τὴν διαιρεῖ εἰς δύο χερσονή-
σους ἀξιοθεάτους διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς αὐτῶν, φερούσης
ὅλα τὰ εἶδη τῶν προϊόντων τῆς Πολυνησίας ἀφθονώτατα καὶ
κάλλιστα· ὅθεν καὶ ἡ Ταῖτη ἐπωνομάσθη ἡ Βασιλὶς τῆς Ὀκεα-
νίας. Οἱ Γάλλοι κατεστάθησαν εἰς τὴν Ὁταῖτην κατὰ τὸ 1842,
ὡς προστάται ἀναγνωρισθέντες ὑπὸ τῆς Βασιλείσης τῶν κα-

τοίκων. — Ἡ Νῆσος τοῦ Πάσχα εἶναι ἡ ἀνατολικωτάτη κατοικουμένη γῆ τῶν τόπων τῆς Ὠκεανίας, κεῖται δὲ μεμονωμένη πρὸς τὸ Ἀνατολικο-μεσημέρι: τῶν Ἐπιπέδων νήσων, ἐκτός τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγοκέρωτος, καὶ εἶναι σωρὸς ἠφαίστειων βράχων ξηρὰ καὶ ἀνυδρῶς. Εἰς τὰ κοιλάματα τῶν βράχων τούτων εὐρίσκει τις ὕδωρ πότιμον ἐκ τῶν βροχῶν συναγόμενον· ὅθεν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν πίνουσι θαλάσσιον νερόν χωρὶς ποσῶς νὰ βλάβπωνται. Καλλιεργοῦσι δὲ εἰς τὰς κοιλάδας πατάτας, Ἰνιάμας καὶ βανάνας· δένδρα δὲ οὐδενὸς εἶδους φαίνονται φθόμενα εἰς ταύτην τὴν νῆσον.

Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Θαλασσοπλῶν ἢ αἱ Ναυτιλῶνσοι. Τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὸ τῆς Ἐταιρίας· ἢ δ' εὐκαρπία αὐτῶν τῶν νήσων εἶναι ἐξαισία· ἡ μεγίστη αὐτῶν λέγεται Πόλα. — Μ'Αν: τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦ Κούκκου ἢ αἱ Μάγγαι νῆσοι, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι εἶναι ἡμέροι, καὶ τινες ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν. Πρὸς Ἄν: τούτων κεῖνται αἱ νῆσοι τῶν φίλων ἢ αἱ Φιλικαί, ὑπὸ τὸν τροπικὸν κείμεναι· ἡ σημαντικωτέρα δ' αὐτῶν ὀνομάζεται Τογκαταθῶ, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ 1826 ἐσυστήθησαν Ἱεραπόστολοι Ἄγγλοι· ὠνομάσθησαν δὲ νῆσοι τῶν φίλων ὑπὸ τοῦ Κούκκου, διότι οἱ κάτοικοι ἐδέχθησαν αὐτὸν φιλικώτατα. — Αἱ νῆσοι Οὐίτιαι ἢ Φίδεαι Ν-Δ: ἕως 50 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι περικυκλωμέναι ἀπὸ ὑφάλους ἐκ κοραλιῶν ἐπικινδύνους· κατοικοῦνται δὲ ὑπὸ λαῶν μαχίμων καὶ ὀπωσοῦν ἐξημερωμένων.

Ἐπι Ἄνατ: τῶν Φιδείων εἶναι ἡ Νέα Καληδονία πρὸς τὸν τροπικόν, καὶ βορειότερον αἱ Νεαὶ Ἐβρίδες καὶ τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦ Σολομώντος, τασσόμεναι ὑπὸ τινων εἰς τὴν Πολύνησιαν· παρ' ἡμῶν δ' ἔγεινε λόγος περὶ αὐτῶν εἰς τὰ περὶ Αὐστραλίας (559).

Ἄλλαι νῆσοι πρὸς τὴν Νοτίαν καὶ εἰς τὴν Παγωμένην Θάλασσαν.

563. Πρὸς Ν: τῆς Νέας Ζεελανδίας (559) κεῖται ἡ νῆσος Στάρτη, νομισθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὡς χερσονήσος τῆς Πουναμῆς· πρὸς Ἄν: δὲ τῆς Πουναμοῦς, καὶ παραλλήλως τῶν ἀκτῶν αὐτῆς, κεῖται ἡ Σωρεία τῶν Νήσων Βρουκτόνων, ἔπειτα ἡ τῆς Βούντης, καὶ ἡ νῆσος τῶν Ἀντιπόδων, ὀνομασθεῖσα οὕτω, διότι αὕτη εἶναι ἡ γῆ ἡ πλησιεστέρα εἰς τοὺς Ἀντίποδας τῶν Παρισίων. Ἡ νῆσος Καμπέλη κεῖται πρὸς Ν: τῆς Πουναμοῦς εἰς χιλίων χιλιαμέτρων ἀπόστασιν, καὶ Μ-Δ: τῆς Καμπέλης εἶναι αἱ νῆσοι Μακουάριαι.

Ἐπι Μεσημβρινώτερον πρὸς τὸν Ἀνταρκτικὸν πολικὸν κύκλον

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εἰς τὸ α'. μέρος καὶ τὰ δύο πρῶτα βιβλία αὐτοῦ.

Ὁ ἀριθμὸς σημαίνει τὸ ἐδάφιον.

Ἀγαρρόης Ζ. Καταράκτης.	Βουνοὶ 142.	Ζεφύρῳ Ζ. Κατακόρυφον.
Ἀερολίθοι 139.	Βροντῆ 139.	Ζεύς 52. 54. δορυφόροι αὐ-
Ἀήρ. ἄεργόνος, ἄζωτος 128.	Βροχὴ 133.	τοῦ 56.
129. 130.	Γαλαξίας 99.	Ζῶα 151.
Αἰθίοπες 132.	Γεωγραφία· διαίρεσις αὐ-	Ζωῆς ἀνθρωπίνης ὄρος 196.
Ἀκρα. Ἀκρωτήρια 140. 144.	τῆς 1 καὶ 198.	Ζῶδια καὶ σημεῖα αὐτῶν
148.	Γῆ 6. σχῆμα καὶ μέγεθος	62.
Ἀμερικὴ 141.	αὐτῆς 7—19. περιφορὰ αὐ-	Ζωδιακὸς 64.
Ἀμπωτις 165.	τῆς 68—περιστροφή 54.	Ζῶνα 76.
Ἀμφίβια (Ζῶα) 151.	Γῆλοφοὶ 142.	Ζωόφυτα 156.
Ἀμφίβιοι 79.	Γένη ἀνθρώπων Ζ. Φυλαί.	Ἡλεκτρικὴ ὕλη 139.
Ἀνατολὴ 2 καὶ 7.	Γλώσσα Γῆς 144.	Ἡλιος (σχῆμα, μέγεθος, πε-
Ἄνεμοι 8. ἐτησίαι 135. Ἀλι-	Γλώσσαί 184. 186.	ριστροφή, ἀπόστασις αὐ-
ζοὶ καὶ Μήσονοι 136. 137.	Γραμμὴ Ἰσημερινή 24.	τοῦ) 51.
Ἄνεμοστροφέλιος 135.	Γρηγοριανὸν ἡμερολ: 86 β'.	Ἡμέρα καὶ διάρκεια αὐτῆς
Ἀνθρώποι Ζ. Φυλαί.	Δακτύλιος Κρόνου 61.	77.
Ἀνόργανα σώματα. 150.	Δακτυλιοειδῆς ἐκλείψεις 98.	Ἡμερολόγιον ἢ Καλενδάρ-
Ἀντικόρυφον 10.	Δέλτα 174.	ιον 86 β'.
Ἀντιθέσεις 93.	Δεσμοὶ 37.	Ἡμισφαίρια 21—23.
Ἄξων τῆς γῆς 7. ἑλλείψεις	Διάσπελα 142.	Ἡπείροι 103. 106.
58.	Δορυφόρος 50. 68.	Ἡφαίστεια (ὄρη) 148.
Ἀπαρκτίας καὶ Ἀπηνιώ-	Δρόσος 133.	Ἡὼς—Βορραία 132.
της 8.	Δύσις 7.	Θάλασσα 104.—Ἐξωτερι-
Ἀπόγειον 87.	Ἐγκλισίαι 140.	καὶ Ζ. Ὀκεανός.—ἑσωτε-
Ἀπόκεντρος (δύναμις) 56.	Ἐγκλισίαι τοῦ γῆνιν ἄξωνος	ρικοί 120. παγαμένα 119.
Ἀπολιθώματα 156.	68.—τῆς Τροχιάς τῆς Σε-	Ζ. καὶ ὕδατα θαλάσσια.
Ἄρκτος 7.	λήνης 97—τῆς μαγνητι-	Θαλασσοστροφέλιος 164.
Ἄρχιπέλαγος 103.	κῆς Βελόνης 140.	Θάλαςς ἠλιακ. ἀκτίνων
Ἀσία 107 καὶ 109.	Ἐκβολαὶ ποταμοῦ 171.	132.
Ἀστειρισμοὶ 62.	Ἐκκεντρότης 58.	Θρησκείαι 187.
Ἀστήρ πολιμὸς 7.	Ἐκλειπτικὴ 58. 97.	Ἰδλιανὸν ἡμερολόγιον 86 β'.
Ἀστέρες ἀπλανεῖς — Πλα-	Ἐκλείψεις Ἡλίου, Σελήνης,	Ἰρίς ἢ τόξον οὐράνιον 132.
νήται—Κομήται—Δορυ-	φίαι, μερικοί, δακτυλιο-	Ἰσημερινὴ 22. ἑαρινὴ 90—
φόροι 50.—ἀριθμὸς αὐτῶν	ειδεῖς 96—98. Χρῆσις αὐ-	χειμερινὴ 73.
καὶ ἀπόστασις 99. 120.	τῶν διὰ τὴν εὐρεσιν τοῦ	Ἰσημερινὸς 21. 27.
Ἀστραπή 139.	Μήκους 42.	Ἰσθμὸς 104.
Ἀτμοὶ 133.	Ἐΰλη 172.	Ἰσλαμισμὸς 191.
Ἀτμοσφαῖρα 127.	Ἐνιαντὸς 83. (ἀριθμὸς τῶν	Καταιγίς 135.
Ἀπηνιώτης 58.	Τροπῶν) δίσεκτος 86 β'.	Κατακόρυφον (σημεῖον) 10.
Αὐγὴ καὶ λυκαυγὲς 132.	Ἐπίγειον Ζ. Λιμνῶν.	Κατάπτωσης, κατάδουπος,
Αὐχένες (ἀρέων) 142.	Ἐπιπέδουσφαιρα ἢ Κοσμο-	καταρράκται 180.
Ἀφρικὴ 107 καὶ 110.	σφαῖρα 44. 45.	Κατοίκων τῆς γῆς ἀριθμὸς
Βαλτικὴ Θάλασσα 120.	Ἐρπετὰ 151.	133. Ζ. καὶ Πληθυσμός.
Βαρόμετρον 129.	Ἐτησίαι (ἄνεμοι) 136. 137.	Καυκασία φυλὴ 181.
Βαρύτης 55.	Ἐστία 53. 58.	Κεραυνὸς 139.
Βελόνη Μαγνητικῆ. Ἐγκλισίαι	Ἐυρίπος 164.	Κίνησις σταθμικὴ 87.
καὶ ἐγκλισίαι αὐτῆς 140.	Εὐρώπη 107 καὶ 108.	Κινησὶς ὑδάτων 151.

Κλίματα 78. προϊόντα αὐ- τῶν 153.	Παραβολή 63.	Σόδα ποταμοῦ 471.
Κλίμαξ Γεωγραφική 48.	Παλίρροιαι 165.	Στρομάτων γήινων εἶδη 154.
Κλιτύες 171.	Πανσέληνος Ζ. Φάσεις.	Συμβολή ποταμῶν 171.
Κόλπος 104.	Παράλληλοι Ζ. Κύκλοι.	Σύρται 103.
Κομήται 50. 63.	Παράλληλος σφαῖρα 79	Σύστημα Πόλεμιαίου καὶ Κοπερνίκου 6.
Κοσμογραφία 1. 2.	Παρασελήνη καὶ παρήλιος 132.	Σφαῖρα 17—ξέσεις αὐτῆς 79.
Κρόνος 67.	Πάγη 133.	Σφαῖραι τεχνηταὶ 44—Πύ- ρραι 139.
Κύκλοι: μέγιστοι καὶ μικροί 90—Παράλληλοι 24. 25.	Πεδιάδες 143.	Σφαίριδιές τῆς γῆς 17.
33—Τροπικοί καὶ Πολι- κοὶ 24.—Σελήνης 97.	Περίγειον 87.	Σώματα ὄργανικά 150.
Κύματα 161.	Περιηλιότης 58.	Ταρταρική ρυθὴ 182.
Κυρτότης (τῆς γῆς) 12. 15.	Περίσκοι 79.	Ταχυτέρως φωτὸς 66.
Λάβαι 148. 156.	Περὶ τροσά πλανητῶν 57— τῆς γῆς 68—τῆς σελήνης 87.	Τεταρτημόριον κύκλου 36.
Λαίλαψ 135.	Πηγαί—ἀέννοιαι διαλείπ- σαι, μεταλλικαί, ἰαματι- καὶ 170.	Τρόποι δι' ὧν γρασδιορίζεται τὸ μήκος καὶ πλάτος 35.
Λάκκος Ζ. Δίμνη.	Πέισμα ἢ πλατύκωμα τῆς γῆς πρὸς τοῦς πόλους 45.	Τροσά ἔσθραι 70—χειμ- ρωναὶ 74.
Λεκανοπέδιον καὶ Λεκανή 171.	Πίνακες Ζ. Χάρται.	Τροχιά πλανητῶν 58. 60.
Λεῦγα 49.	Πλανήται 50—ὀνομασίαι αὐτῶν 57—Περιγραφή καὶ σχῆμα 54. ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ἡλίου 59.	Τ' ὄψωρ 157. ὀμοσθέντισ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος 158.
Λιμνὴ 104.	Πλάτος Ζ. Μῆκος.	Τ' ὄψωρ θαλάσσια: χαρα- κτηριστικά αὐτῶν 159.
Λίμνη 172. Λίμναι ὀνομα- σταὶ 177. 178.	Πληθυσμὸς ἀνθρώπων 194 —496.	Τερμοκρασία 161—κινή- σεις 161.
Λυκαυγὲς 132.	Πλημμυρὸς 165.	Τ' ὄψωρ τῆς στερεῆς 169 Ζ. καὶ ποταμοί.
Μαγνητὴς λίθος καὶ Μα- γνητικὴ ὕλη 140.	Πόλοι 7.	Τ' ὄψωρον 128.
Μαλαίαι 182.	Πολιτεύματα καὶ εἶδη αὐ- τῶν 193.	Τ' ὄψωρ 63.
Μάμουθος 156.	Πολιτισμὸς βαθμοὶ 197.	Τ' ὄψωρ 103.
Μεσημέρινοὶ 22. 23. 24.	Ποταμοὶ 171—ὀνομαστοὶ τῆς Εὐρώπης 173—τῆς 'Ασίας κ.τ.λ. 174—176.	Τ' ὄψωρ ὀρέων 149.—'Ατμο- σφαίρας 130.
Μεσημέρια καὶ Μεσημέριον 8.	Πρῶτος καὶ ἄσας 142.	Φάσεις σελήνης 89—ὄψω- ρον τέταρτον 94—95.
Μετεωρολογία καὶ Μετέωρα 127. 133.	Προβλαὶ ἐπὶ τῶν Γεωγρ. Πινάκων 45.	Φυλαὶ ἀνθρώπων 181. 182.
Μέτρον 19.	Προϊόντα τῆς γῆς 151.	Φυτὰ 151.
Μέτρα ὁδοιορικὰ 49.	Πορθμὸς καὶ πόρος 114.	Φωσφορισμὸς θαλάσσης 168
Μῆκος τί: 29. 30.	Πυξίς (ναυτικὴ) 140.	Χάλας 133.
Μίλλιον Γεωγραφικόν, 'Αγ- γλικόν, 'Ελληνικόν 49.	Ρ'ηχὰ 104.	Χάρται 135.
Μοῖραι 13—Πλάτους 31— μήκους 34.	Ρεύματα (Πολικόν καὶ τρο- πικόν) 162.	Χάρται ἢ πίνακες 44. Γενι- κοί, μερικοί, χωρογραφι- κοί, ναυτικοί, ὑδρογραφι- κοὶ 45—49.
Μουσόνες (ἄνεμοι) 137.	Ρ'υστὰ ἀερόμορφα 138.	Χειμῶν Ζ. ὄψωρ τοῦ ἔτους.
Ναδὶρ Ζ. 'Αντικρόφον.	Ρ'υστικόν 171.	Χερσονήσος 104.
Νέγροι 182.	Σαβάναι Ζ. Στέπαι.	Χιλιάμετρον 49.
Νεῖλος. Νειλομέτρον 470.	Σαίραι ὀρέων Ζ. ὄψωρ.	Κιῶν 133. ὄψωρ χιόνος 131.
Νέφη ἢ σύννεφα 133.	Σεισμοὶ 148.	Κιόνος στεφανοὶ 149.
Νῆσοι 103.—ὀνομασταὶ 120 —126.	Σελήνη περιφορὰ συνοδική καὶ περιοδική 87. 88. Ζ. καὶ Φάσεις.	Χρόνος ἀληθῆς—μέσος 82.
Ὄβελοὶ 142.	Σημεῖα ἀρχικά 8. τοῦ Ζω- διακοῦ 62 καὶ Ζωδία 86 —μεριστικά 171.	Χρόνος ὀρέων 141.
Ὄμιχλη 133.	Σπίλιδες 113.	Ὠκεανὸς 113.
Ὄψωρον 128.	Σταλάδες 'Ελληνικόν καὶ 'Ρωμαϊκόν μίλλιον 49.	Ὠκεανὸς 119.
Ὄπισθοπόρησις τῶν ἀστ- ρῶν 85—τῶν δεσμῶν 57.	Στέπαι 143.	Ὠτόκα (ζῶα) 151.
Ὄρη 141. Ὄρειον σειραὶ 142 144—147—ὕψος 149.	Τροπικὸν μίλλιον 49.	Ὠτόκα τοῦ ἔτους 68—74. Δι- ἀρκεια αὐτῶν 80.
Ὄριζων 10.	Στέπαι 143.	Ὠρολογίων ἐκπρεμῆς 56.
Ὄρμος 104.		Ὠροφύλιον 39.
Ὄροπέδια 141.		
Ὄρυκτα 152.		
Ὄχθη (ποταμοῦ) ἀριστερὰ ἢ δεξιὰ 171.		
Ὠχθὸς καὶ Παγεῖα 196.		

ΠΙΝΑΞ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΕΔΑΦΙΑ .

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. — ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Περὶ

Γεωγραφίας καὶ διαίρεσως αὐτῆς 1.

ΒΙΒΛ. ΠΡΩΤΟΝ. Κοσμογραφία.

ΚΕΦ. Α΄. σελ. 3. Περὶ τῆς Γῆς θεωρουμένης κατ' ἐαυτὴν §. Α. Σχήμα καὶ μέγεθος τῆς Γῆς ἐδάφ. 7.

§. Β. Κύκλοι ἀγόμενοι ἐπὶ τῆς Σφαίρας 20.

§. Γ. Μήκος καὶ πλάτος 26.

§. Δ. Τρόποι δι' ὧν προσδιορίζονται τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος 35.

§. Ε. Σφαίρι καὶ Χάρται 44. μέτρα ὀδοπορικὰ 49.

§. Σ. Περὶ τῆς τῶν Γεωγραφικῶν Πινάκων χρήσεως 49 δις.

ΚΕΦ. Β΄. σελ. 21. Περὶ τῆς Γῆς θεωρουμένης κατὰ τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰ οὐράνια σώματα 50.

§. Α. Περὶ τοῦ Ἥλιου 51.

§. Β. Ὁμομορφία τῶν κυρίως λεγομένων πλανητῶν 52. — Περιστροφή καὶ σχήμα αὐτῶν 54. — Ἀπόστασις τῶν πλανητῶν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου 59.

§. Γ. Περὶ τῶν Κομητῶν 63.

§. Δ. Περὶ τῶν Δρυφῶρων 64.

§. Ε. Περιφορά τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον. Ὅροι τοῦ ἔτους 68. — Διάρκεια τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους 80.

§. Σ. Περὶ τῆς Σελήνης καὶ τῶν κινήσεων αὐτῆς 87. — Ἐκλείψεις 96.

§. Ζ. Περὶ Ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ περὶ ἐπτάσεως τοῦ Παντός 99.

ΒΙΒΛ. Β΄. Γεωγραφία Φυσικὴ σελ. 42.

ΚΕΦ. Α΄. Γενικαὶ διαίρεσις τῆς Γῆνιου ἐπιφανείας 102.

§. Α. Ἠπειροὶ καὶ διαίρεσις αὐτῶν εἰς ἐπικρατείας 106. Ἀκρωτήρια 115.

§. Β. Περὶ θαλασσῶν καὶ νήσων 119.

ΚΕΦ. Β΄. σελ. 47. Περὶ τῆς Ἀτμοσφαιρας 127. Ἀἴθρ 128. Ἄντροι 133. Ἄνεμοι 135. Φυστὰ Ἀερόμορφα 138.

ΚΕΦ. Γ΄. σελ. 52. Διάταξις τῶν στρεψῶν τῆς Γῆς 141. Σειραὶ ὀρέων 144. Ἠφαίστεια 148. Προϊόντα 150.

ΚΕΦ. Δ΄. σελ. 58. Περὶ τῶν ὕδατων 157. Ὑδατα θαλ. 159. Κινήσεις αὐτῶν 161.

ΚΕΦ. Ε΄. σελ. 62. Ὑδατα τῆς στρεψῆς 169. Περὶ ποταμῶν καὶ λιμνῶν 172—179.

ΜΕΡΟΣ Β΄. Γεωγραφία Πολιτικὴ σελ. 66.

Γνώσεις συνοπτικαί. Φυλαὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους 181—Γλώσσαι 184—Θρησκεία 187.—Πολιτεύματα 193—Πληθυσμός 194 — Βαθμοὶ πολιτισμοῦ 197.

ΒΙΒΛ. Α΄. Γεωγραφία Ἀρχαία σελ. 72.

ΚΕΦ. Α΄. Περὶ τῆς Ἀσίας σελ. 74.

§. Α. Μικρὰ Ἀσία 203—Ἀρχτ. χώραι Βιθυνία, Παφλαγονία, Πόντος 205—207.

Χώραι Δυτικαί. Τρῳάς, Μυσία, Αἰολίς, Ἴωνία, Δωρίς καὶ Νῆσοι 208—214.

—Αἰ εἰς τὸ κέντρον, Λυδία, Φρυγία, Λυκαονία, Γαλλογραικία, Καππαδοκία 215—217.

—Μεσημβριναί. Καρία, Λυκία, Παμφυλία, Πισιδία, Κιλικία, Κύπρος, Ἀρμενία, Κολχίς 219—224.

§. Β. Χώραι πρὸς Δυσμὰς τοῦ Τίγριτος, Συρία, Φοινίκη, Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, Ἀσσυρία Βαβυλωνία 225—230.

§. Γ. Χώραι πρὸς Ἄν. τοῦ Τίγριτος. — Μηθία, Περσία, Σκυθία, Σηρικὴ, Ἰνδικὴ Ἀραξία 231—235.

ΚΕΦ. Β΄. Ἀφρικὴ ἢ Αἰθῶπ σελ. 83.

Αἴγυπτος 238 — 241. Αἰθιοπία 242. —

Μαγρηρικὴ 243—Ἀδάσις καὶ Ἄμμωνος ἱερὸν 244—Κυρηναϊκὴ καὶ Συρτικὴ 245, 246—Καρχηδονίων χώρα 247 καὶ

Νομαδικὴ 248—Μαρουσία 249.

ΚΕΦ. Γ΄. Εὐρώπη σελ. 87.

§. Α. Ἑλλάς Πελοπόννησος καὶ αἱ γῶραι αὐτῆς 251—257. Ἰδῶς Ἑλλάς καὶ γῶραι αὐτῆς 258—266.—Θεσσαλία 268—272. Ἠπειρος 273—Ἰλλυρία 274.—Μακεδονία 275—Ἑλληνικαὶ νῆσοι 276—280 καὶ 267—Θράκη 281—Μοισία ἄνω καὶ κάτω 282.

§. Β. Ἰταλία 283. Ἀριτῶραι γῶραι αὐτῆς. Μεσαιαί καὶ Μεσημβριναί 284—302. Νῆσοι τῆς Ἰταλίας 303—307.

§. Γ. Γαλατία καὶ ἐπαρχίαι αὐτῆς 284 καὶ 308—314.

§. Δ. Ἰσπανία καὶ Ἰβηρία καὶ Κελτικὴ Ἰβηρία 315 — Ἐπαρχίαι αὐτῆς. Τάρρακονησία, Βαυτικὴ καὶ Λυστανία 316—318.

§. Β'. Βρετανία, Γερμανία, κτ' πρός 'Ασίαν κτ' 'Ασπ. χώραι.—Βρετανία 319.—Γολανδία και 'Ιβερνία 321—Γερμανία 322—Βασκία 323—Κρητική Χερσονήσος 324—Ρωσία, Νορδικόν Πεννηνών. Δακία 325—Σαρματία 326.

BIBA. Β'. Γεωγραφία Νεωτέρη σελ. 117.

ΚΕΦ. Α'. Εὐρώπη. — Ὅσις και ὄρια αὐτῆς κτλ. κίτοικοι, θρησκεία, γλώσσα, πολιτεύματα, προϊόντα 328.

§. Α'. Ἀρκτῶν Χώραι σελ. 120 — Βασίλειον ἠνωμένων τῆς Μεγάλης Βρετανίας ('Αγγλία, Σκωτία, Ἰρλανδία) 329—337 Μικρῶν νήσων αὐτῆς 338—340

Βασίλειον Δανικῆς κριάζας 341—344 Σουηδικῆς (Σουηδίας) και Νορβηγίας 345—348.

Ρωσσία ἡ Εὐρωπαϊκή 349—352. — Πολωνία 353.

§. Β'. Ἀδ' ἐν τῷ Μέσῳ Χώραι σελ. 138. Γαλλία 354—363—Κόρσικα νήσος 364—Κάτω Χώραι 369.

—Βασίλειον Βελγίου 366 και 'Ολλανδίας 368—369.

Ἡ Γερμανία σελ. 146 και τὰ διάφορα κράτη αὐτῆς σελ. 148.

Γερμανικά βασίλεια τῆς Βυρτεμβεργίας 372—τῆς Βυυρίας—373—τῆς Σαξωνίας 381—τῆς Ἀνοβερίας 381 β'. τῆς Πρωσσίας 385—Ἀυστριακή Ἀυτοκρατορία 388—393.

Ἡ Ἑλλοσητία 394.

§. Γ'. Μεσημεριναί Χώραι σελ. 167 — Ἰσηρική Χερσονήσος—Ἰταλική—Εὐρωπαϊκή Τουρκία.

Βασίλειον τῆς Ἰσπανίας 399—403 τῆς Πορτογαλλίας 404.

Ἰταλικῆ σελ. 171.—Σαρδινικόν Βασίλειον 406 — Τό Λομβαρδοενετικόν 407 — Δουκάτον Πάρμας 408—Μέγα Δουκάτον τῆς Τοσκάνης 410 και τῆς Λέκας. — Ἡ Παππική Ἐπικράτεια 411 — Τό Βασίλειον τῆς Νεαπόλεως 412. Νήσοι παρακείμεναι 414.

Τουρκία Εὐρωπαϊκή 479.

Τό Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος 417.—Ἴόνιον Κράτος 420.

ΚΕΦ. Β'. Ἀσία. σελ. 209. *Ὅρια αὐτῆς, ἔκτασις, διαίρεσις, ὄρη, θάλασσαί, λίμναι, ποταμοί, κίτοικοι, θρησκεία, πολιτεύματα 421 και 422.

§. Α'. Χώραι Βόρειαι σελ. 211 Ἀσιατικῆ Ρωσσία 413.

§. Β'. Χώραι Δυτικαί σελ. 214.—Τουρκία Ἀσιατ. και ὑποδιαίρεσις αὐτῆς 426—432.—Νήσοι τῆς Ἀσιατικῆς Τυρνίας 433.

§. Γ'. Χώραι πρός Μεσημερ. σελ. 218.—Ἡ Ἀραβία 434 — Ἡ Περσία 436—Βελουχιστανή και Ἀφγανιστανή 438—

Ἡ Ἰνδική ἡ ἑνδοσθεν τοῦ Γαγγου 439 και ὑποδιαίρεσις αὐτῆς 440—Ἀγγλικαί κατακτήσεις και ὑποσέλη κράτη εἰς αὐτάς 441—Αἱ τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν κατακτήσεις 442—Ἀνεξάρτητα κράτη 443—Ἰνδία ἡ πέραν τοῦ Γαγγου ἡ Ἰνδοσινική σελ. 238.—Βασίλεια περιχόμενα εἰς αὐτήν 447—451.

§. Δ'. Αἱ ἐν τῷ Μέσῳ Χώραι σελ. 236. Ἡ Νικη Ἀδοκροτορία 452—456. Ἡ Μεγάλη ἡ Σινική Τυρτορία σελ. 238. Αἱ Μαντσουρία. Β'. Μογγολία. Γ'. Μικρά Βουγγαρία 457—Ἐποσέλη κράτη εἰς τὴν Σινικήν Ἀδοκροτορίαν σελ. 240—Ἡ Οὐβεία 458 — Ἡ Βουτάνη 459—Ἡ Κίβρια 460—Τυρτορία ἀνεξάρτητος 461.

§. Ε'. Χώραι Ἀνατολικῆ σελ. 243—Ἰσπανικαί Νήσοι 462.

ΚΕΦ. Γ'. Ἀφρική σελ. 244.—Ὅσις, ἔκτασις και πληθ. αὐτῆς, προϊόντα, κίτοικοι, θρησκεία αὐτῶν, και πολιτεύματα 464—467.

§. Α'. Χώραι Ἀνατολικαί και Βόρειαι σελ. 246.—Ἡ Ἀγυπτιακὴ 468—Ἡ Νουβία 469—Ἡ Αἰθιοπία 470—Παρθλία Ἀδύλου και Ἀϊάνου 471—Ἐρημος Αἰθιοπική 472—Ἡ παρθλία τῆς Βαβυλωνίας 209—Ἐπικράτεια τῆς Τριπόλεως 475—Τῆς Τύνιδος 476—Τῆς Ἀλγερίας 477—Ἀδοκροτορία τοῦ Μπρόκ 478—Ἡ Σαχάρα ἔρημος 479—Ἡ Σενεγαμβία 480—Ἡ Νιγηρία ἡ Σουδάν 481—Ἡ ἄνω ἡ Βορεία Γουινέα (ἀρκταίων κόκκων, τῶν ὀδόντων, τοῦ χρυσοῦ) 482.

§. Β'. Χώραι Μεσημεριναί σελ. 262. α) ἐπὶ τῆς Μ-Δ: παρθλία τοῦ Ἀσάγκ, Κόγγ, Ἀγγόλας, Βαγγίλας(484—486—Χώρα τῶν Ὀττεντότων 487—Ἀποικία τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου ἡ Καπανδία 488.—β) Χώραι ἐπὶ τῆς Ν-Ἀν: παρθλία σελ. 265. Αἱ Καφερία. Β'. Παρθλία Σένας και Σαράτης. Γ'. Παρθλία τῆς Μοζαμβικῆς. Δ'. Ζαγγουεθάρια 489.

§. Γ'. Μεσόγειοι Χώραι ἀγυπιοί σελ. 268. Α'. Νήσοι τῆς Ἀφρικής σελ. 268.—Αἱ Αἰ εἰς τὸν Ἰνδικόν Ὠκεανόν Μαδαγασκάρη 493—Κομόροι, Ἀμειράνται, Μαχάι 494—Νήσοι τῆς Φράνσας ἡ Βερβόνη 495—Β'. αἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικόν Ὠκεανόν. Ἀγία Ἐλένη αἱ νῆσοι τῶν Πριγκίπων, τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου 496 και 497—Αἱ Κανάρια και αἱ Ἀσόροι 498 και 499.

ΚΕΦ. Δ'. Ἀμερικῆ σελ. 271. Ἐκτασις, ὄρια, κίτοικοι, ποτ. κόλποι κτλ. προϊόντα 500—502.

§. Α'. Ἀμερικῆ Βορεία σελ. 272. Ὅση αὐτῆς και ὄρια και διαίρεσις 502 και

- 503—Ρωσική Ἀμερική 504—Νῆσοι
505 — Ἡ Μεξικανικὴ Ὁμοσπονδία (ἢ
Καλιφορνία, τὸ Μεξικόν, ἢ Τεκατάνη)
507—508—Ἡ Τεξικὴ 509—Ὁμοσπον-
δία τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἢ Γουατε-
μαλίαι 510—Ὁμόσπονδοι ἐπικράτειαί
Ἀγγλοαμερικανικαί 514 — 517 — Νέα
Βρετανία ἢ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ Κανα-
δάς, Νέα Βρουσβίκη, Ἀκαδία, Νῆσοι,
Λαβραδορίς) 518—521—Ἡ Γροελλαν-
δία 522.
- §. Β'. Ἀμερικὴ Μεσημβρινή σελ. 287 —
ὄρη αὐτῆς, ποταμοί, κάτοικοι 524.—Ἡ
Κολομβία (Βενεζουέλα, Νέα Γρενάτα,
δημοκρ. τοῦ Κουίτου) 525—528.—
Περυάνη 529—Κάτω Περού 530 —
Ἄνω Περού ἢ Βολιβία 531—Ἡ Χιλὴ
532—Ἐπικράτειαί τοῦ Πλάτα 533—
—Λαπλατία 534 — Ἡ Οὐρουγουάη
535—Ἡ Παραγουάη 536—Ἡ Πατα-
γονία 538—Ἡ Βρασιλία 540 — Αἱ
Γουιάνας 541.
- §. Γ'. Αἱ εἰς τὸν Μεξικανικὸν Κόλπον
νῆσοι σελ. 300. Ἀντίλλαι καὶ Δυτικαὶ
Ἰνδίαί 542—Μεγάλαι Ἀντίλλαι 543—
Μικραὶ Ἀντίλλαι 546—548.
—Ἀνταρκτικαὶ Χῶραι σελ. 305—Αἱ
- εἰς τὸν Ἀνταρκτικὸν Παγωμένον Ὀκε-
ανὸν νῆσοι καὶ χῶραι 549.
ΚΕΦ. Ε'. Ὀϊσκαναὶ ὄρια, ἔκτασις καὶ
διαιρέσις σελ. 305.
- §. Α'. Νοτασία, Νῆσοι τῆς Σόνδας τρεῖς
(Σουμάτρα, Ίαβα, Βόρνος) 551—553
—Αἱ Πολέκαι 554 — Αἱ Φιλιππῖναι 555.
- §. Β'. Αὐστραλία σελ. 308—Ἡ νέα Ὀλ-
λανδία καὶ Τασμανία 557—Νέα Γεϊ-
νέα—Νέα Βρετανία — Νέα Ἰρλανδία
558—Ἀρχιπελ. τοῦ Σαλομώντος, Νεαὶ
Ἑσπίδες. Νέα Καληδονία, Νέα Ζεελαν-
δία 559.
- §. Γ'. Πολυνησία σελ. 312 — Αἱ νῆ-
σοι τοῦ Μαγελάνου, αἱ Παλάι, αἱ νέαι
Φιλιππῖναι, τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Μι-
γραυῶν, τῶν Λαρόνων, τῶν Σανδείχων
561—Αἱ Μαρκησίαί καὶ Μενδάναι. Τὸ
κινδυνώδες Ἀρχιπέλαγος. Αἱ νῆσοι τῆς
Ἑταιρίας. Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Θα-
λασσοπλόων — Αἱ φιλικαὶ νῆσοι — Αἱ
Οὐήτειαί καὶ ἡ τοῦ Πάσχα 562—Νῆ-
σοι Βρουκτόναι, αἱ Μακουάριαι, καὶ
ἡ τῶν Ἀντιπέδων—Ἡ Βικτορία, Σα-
βρίνα, Κλαρία κλ. 563—Κάτοικοι καὶ
βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν 551 εἰς
σελ. 315.

